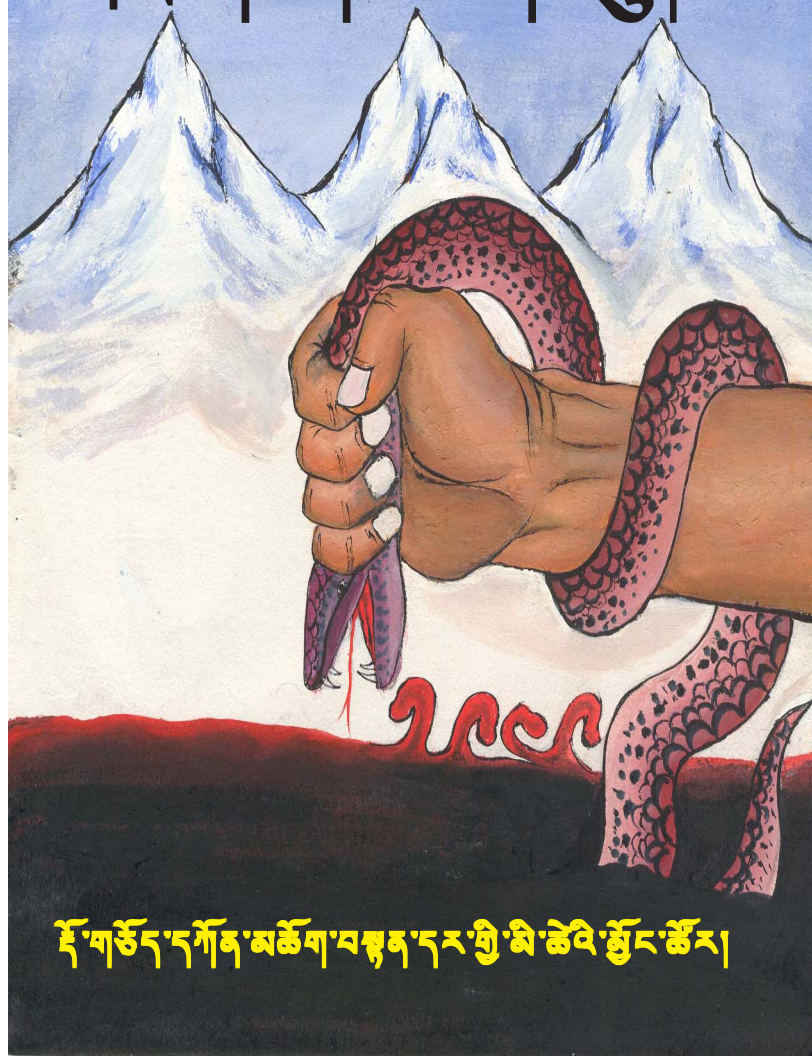

ཐག་གི་མིག་ལྟུ།

རྩོ་གཙོད་དགོན་མཆོག་བཟུན་དར་གྱི་མི་ཆེའི་ཚུང་ཚར།

ཐུག་གི་མིག་ལུ།

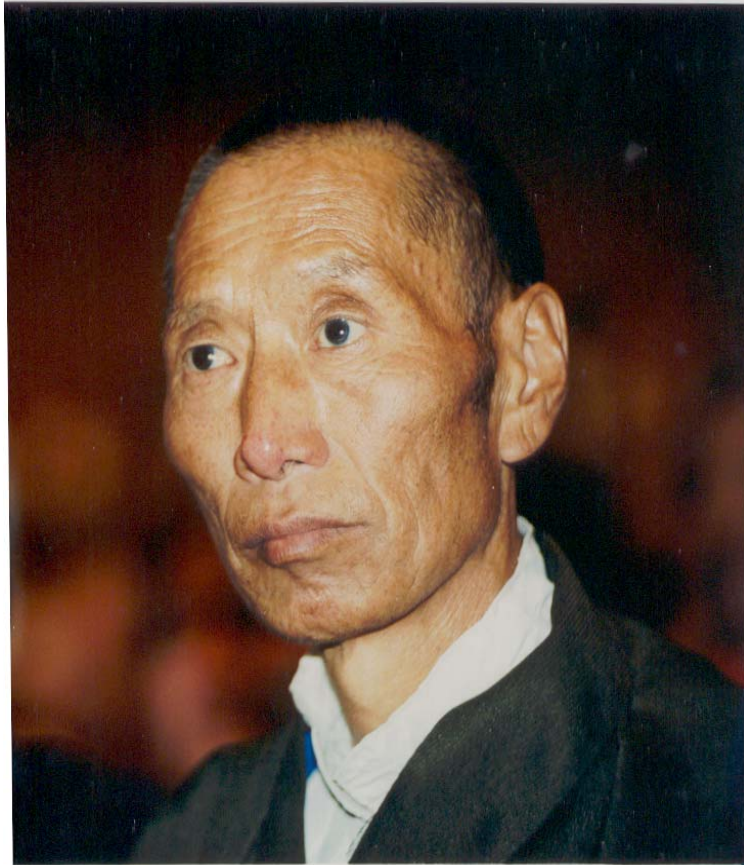
ཐུག་གི་མིག་ལུ།

བོད་གཞུང་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་དབུ་བརྟེན་ནས་ལོ་ངོ་ ༡༦༠ ལོའི་བའི་

དུས་བྱམ་དང་སྐབས་བསྐྱམ་ཏེ་དཔར་བསྐྱམ་ཞུས།

རྫོག་ཅོད་དཀོན་མཆོག་བསྐྱམ་དར་གྱི་མེ་ཆེའི་ཁྱོད་ཆོར།

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ལོ་ ༡༠༠༩ ལོ།

རྫོག་ཅེད་དཀོན་མཆོག་བསྟན་དར་(ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༠ ལོར་)

མདུན་ཤོག་དེ་མོའི་མཆོན་དོན་འབྲེལ་བཤད།

༡) མདུན་ཤོག་སྤེར་གི་གངས་རི་དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ཆགས་པ་དང་དུས་
མཚུངས་གངས་ཅན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་པ་བཅུད་ཀྱི་བཀོད་པ་ཆགས་པ་མཆོན།
གངས་རིའི་རྩ་བ་གཅིག་ཡིན་པ་དེས་པོད་མི་ཆང་མ་ག་རུས་འབྲེལ་བའི་སྤྱན་རྒྱ་
ཡིན་པ་དང་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། མི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་སྒྲོན་པ་ཅས་གཅིག་དུ་
སྒྲེལ་ཡོད་པ་མཆོན། གངས་རིའི་རྩེ་གསུམ་ཡོད་པ་དེས་པོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
མཆོན་ཞིང་རྩེ་གསུམ་པོ་མཐོ་དམའ་དང་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པ་དེ་ནི་པོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
པོ་རང་དབང་མང་གཙོའི་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་དང་པོད་རང་བཙན་གྱི་
ཐུགས་བསམ་དང་རང་བཙན་སྒྲར་གསའི་དོན་གཉེར་བྱེད་པ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་
པ་མཆོན།

༢) འོག་དུ་རྒྱ་མཆོན་ག་པོ་དེས་རྒྱ་ནག་མཆོན་ཞིང་རྒྱ་མཆོན་དུག་སྐྱུལ་
དམར་པོ་གྲོན་དུ་ལངས་པ་དེས་རྒྱ་དམར་གྱིས་པོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་པ་མཆོན།
བ་རྒྱལ་སྤྱད་མདོག་ཨང་ཀའི་དབྱིབས་ཅན་དེས་ ༡༩༤༩ ལོ་ནས་པོད་ལ་དྲག་
པོའི་བཙན་འཛུལ་གྱིས་མི་བསད་ཁྲག་སྒྲོར་བྱས་པ་མཆོན།

༣) མིའི་ལག་པ་དེས་པོད་ཀྱི་བདག་པོ་པོད་མི་མཆོན། ལག་པར་དུག་
སྐྱུལ་གྱིས་དཀྱིལ་པ་དེ་ནི་རྒྱ་མིས་པོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། མི་རིགས་དང་
བཅས་པ་མེད་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་ངན་སེམས་བཅངས་པ་མཆོན། ལག་པས་
དུག་སྐྱུལ་གྱི་སྤྱོད་ནས་བཙོར་བ་དེ་པོད་མིའི་ལྷན་མེད་བདེན་འཐབ་གྱིས་དབྱ་པོའི་
ངན་སེམས་དེ་འགྲུབ་མི་བྱུང་བ་བཟོས་པ་མཆོན། མཛུབ་མོ་ལྗེའི་ཁྲ་ཆུར་བཅངས་
བ་དེ་ནི་རྒྱ་མིས་པོད་དེ་དུམ་བུ་ལྗེ་བཟོས་ནས་པོད་རང་སྒྲོང་ཆེང་ས་ཞེས་པ་དང་།
མཆོ་སྤྱན་ཞིང་ཆེན། ཟླ་ཤོན་ཞིང་ཆེན། ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན། ཀན་སུའུ་
ཞིང་ཆེན་བཅས་སུ་ཁ་གཏོར་ཡོད་ཀྱང་པོད་མི་རྩམ་ཟན་ཡོངས་ནས་མཐུན་སྦྲེལ་
མཛུབ་མོ་ལྗེ་བཅངས་ཀྱི་ཁྲ་ཆུར་གཅིག་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམར་ལ་འཐབ་ཚོད་དང་བདེ་
སྐྱུག་མཉམ་སྦྲེང་བྱེད་པར་མཆོན།

༤) དུག་སྐྱུལ་གྱི་མགོ་པོ་ཐུར་དུ་སྒྲོག་པ་དེ་ནི་རྒྱ་རྒྱལ་དུ་མཐར་སྐྱོད་གཏོང་
བ་མཆོན། དུག་སྐྱུལ་གྱི་ཆུ་གཉིས་པོ་དེ་རྒྱ་དམར་གྱིས་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་ཞི་བདེ་
རྒྱན་མ་བཤད་ནས་བཙན་འཛུལ་ངོ་མ་བྱེད་པ་དང་ནང་ཁུལ་དུ་བདེ་སྐྱོད་རྒྱན་མ་
བཤད་ནས་སྐྱུག་བསྐལ་ངོ་མ་སྒྲུད་པའི་རྒྱན་ཆུ་གཉིས་པོ་དེ་མཆོན།

༥) ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ནས་འོད་མདངས་འཆར་བ་དེ་ལགོང་ས་ལ་སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོའི་རྒྱབ་ཆེན་མཛད་འཕྲིན་དང་། པོད་མི་ས་ཡ་དུག་གི་ལྷན་
མེད་བདེན་འཐབ་གྱིས་རྒྱལ་ཁབ་འདྲ་དབང་བདེ་སྐྱོད་ཀྱི་སྐྱ་རེངས་ཤར་བ་མཆོན།

THE DALAI LAMA

༡༡། གངས་ཅན་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དཀའ་ངལ་ཇ་དྲག་གི་དུས་རབས་གཉིན་འཕྲང་ནང་
གི་བྱང་བ་དངོས་སུ་མཉམ་པའི་མི་ངོ་བྲག་གཡེལ་པོ་གཙོད་དཀོན་མཆོག་པལྟན་དར་གྱིས་མི་ཆོད་
མྱོང་ཆོར་བྲག་གི་མིག་ཆུ་ཞེས་པ་ཙོ་མ་རྒྱིག་བཀྲིས་པ་རང་མྱོང་མཐོང་ཐོས་བཅས་ཀྱི་གནས་ལུགས་
དང་། རང་གི་བསམ་ཆོའི་འཆར་སློང་རང་བཞིན་དང་པོར་གསལ་བར་བཀོད་འདུག་པ་དུས་རབས་
འདིའི་མི་རབས་དཀའ་བ་དུ་མ་མཉམ་དང་མྱོང་བཞིན་པའི་སྤྱིར་གི་རེ་འདོད་མཆོན་པས་བོད་གངས་
ཅན་པ་མི་རབས་གསར་སྤྱེས་ནམས་ནས་ཀྱང་དོ་སྤྲང་རྒྱག་བསམ་མཛུགས་མཐུད་སྤྱེད་དགོས་པའི་
སློབ་གཞི་ངེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ལེགས།

གཅིག་ཏུ་རྒྱག་བསམ་དཀའ་ཞིང་། བོད་མི་རིགས་དང་། བཟན་དོན་ལ་ཆུར་ཕྱ་ཕྱི་བར་
གསུམ་དུ་ངལ་བ་དང་ལེན་ཞུས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་སྟོབས་ཅན་དད་དམ་འགྱུར་མེད་ལ་འཕུལ་ཡུན་
ཀྱན་ཏུ་དགེ་བའི་སློབས་སྟོན་བྱེད། ཏུ་ལའི་ཆ་མས། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཆུ་ན་ཆ་ ༡༡
ཆོས་ ༡༩ ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༩ ཟླ་ ༡ ཆོས་ ༡༥ ལ།

སྤྱི་ནོར་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བསྐུལ་བའི་ཆེད་བཟོད།

དཀར་ཆག

སྐྱུ་ནོར་ཡལོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བསྐུལ་བའི་ཆེད་བརྗོད།	
རྩོན་ཐང་།	7
མཆོད་བརྗོད།	9
ལེའུ་དང་པོ། གཅེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ།	10
ལེའུ་གཉིས་པ། སྐྱེས་འཛིན་ཡུལ།	18
ལེའུ་གསུམ་པ། བྱིས་ཆང་དང་རྒྱུ་རྩལ་སོགས།	50
ལེའུ་བཞི་པ། བྲག་གཡལ་གྱི་བཙན་ཞོལ་རྒྱལ་སྐྱོབ་དམག་འབྲུག་	104
ལེའུ་ལྔ་པ། དམངས་གཙོའི་བཙུགས་བསྐྱར།	157
ལེའུ་དྲུག་པ། འཇམ་དམག་གི་དཔའ་ངར།	166
ལེའུ་བདུན་པ། བཙོན་ཁང་ནང་གི་གནས་སྡངས།	232
ལེའུ་བརྒྱད་པ། བཙོན་གྲོལ་ཐོབ་རྗེས།	344
ལེའུ་དགུ་པ། བཙན་བྱོལ།	426
དན་བརྗོད།	457
བྲག་མི་ཡོངས་ལ་གཏམ་བཟང་།	460
མཇུག་བསྐྱེད་གཏམ།	463
མི་ཆའི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག་ཅིག་གི་བརྗོད་པ་ཆོག་	468
འབྲེལ་ཡོད་འདྲ་དཔར་ཁག་	472

ཐེན་མེད་།

༡༡། །གང་མེད་བར་བྱ་བ་ནི། རང་རེ་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཉིད་ཁྲི་བཙན་
པོ་ནས་བཟུང་ཡགོང་ས་ཡ་རྒྱལ་དབང་བཙུ་བཞི་པའི་བར་དུ་མི་ལོ་ཉིས་སྟོང་
ལྷག་གི་ཐེན་བྱུང་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ནང་མཐོང་ཐོས་མེད་པ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩
ལོར་རྒྱ་དམར་གྱིས་དྲག་པོའི་བཙན་འཇུག་བྱས་ཏེ་བོད་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་སྡོད་བཙུད་གཉིས་ཀར་གོད་ཆག་ཆབས་ཆེན་བཅོས་པ་ནི་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་རྒྱ་
རིང་བར་བཞེན་མི་གཅིག་གིས་གནད་དོན་ཆང་མ་རྟོགས་མི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་
ཀྱང་མི་ཐུབ། འོན་ཏེ་ཆ་ཤས་ཙམ་རང་གི་མི་ཆེའི་མྱོང་ཆོར་དངོས་བྱུང་
ཞིག་འབྲི་རྒྱུ་བྱུང་ན་གངས་ཙན་པའི་མི་རབས་རྗེས་མར་ཕྱན་བྱུང་ན་གསེབ་ཀྱི་ཡུལ་
ཞིག་ཡོང་རེ་ཡོད་ན་ཡང་། བོད་དུ་སྡོད་སྐབས་རྒྱ་དམར་གྱིས་ལྷ་བསྐྱལ་དང་
། དེས་མེད་ཞིབ་གཤེར་བྱེད་ཅིང་ཐ་ན་ཁོ་ཆོའི་སྒོ་ལ་མི་བབས་པའི་ཡིག་
འབྲུཁ་ཤས་ཙམ་ཡང་མཐོང་ཆེ་འཛིན་བཟུང་ཆད་གཅོད་བྱེད་པ་མཐོང་ཆོས་
སྤྱུ་གུར་སྐབས་འབྲི་བའི་གོ་སྐབས་མ་རྟོན། ༡༩༩༥ ལོར་རྒྱ་གར་དུ་བཙན་
བྱོལ་དུ་འབྱོར་ནས་ཡགོང་ས་ཡ་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོའི་ཞལ་མཇལ་སྐལ་
བཟང་ཐོབ་སྐབས་ཁྱོད་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་བྲིས་ཞེས་བཀའ་སློབ་སྐྱེལ་བ་དང་
བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་སློན་བྲི་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་མཆོག་
དང་། བདེ་སྲུང་དུང་ཆེ་དངོས་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་གཙོས་འབྲེལ་བ་སྟོས་མི་
སྟོ་འགའ་ཞིག་གིས་བསྐྱེལ་མ་གནང་བ་དང་། རྒྱ་གར་དུ་བཙན་བྱོལ་ལ་
བཞུགས་པའི་བྲག་གཡལ་གྱི་སེར་སྐྱ་མ་ཉུང་བ་ཞིག་གིས་ཁྱོད་རང་རྒྱ་དམར་
དང་འཐབ་འཁྲུག་རྒྱ་རིང་ཤོས་དང་རྩ་དྲག་ཤོས་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་
དང་བྲག་གཡལ་གྱིས་བཙན་ཁོལ་རྒྱལ་སྟོབ་དམག་འཁྲུག་ཇི་ལྟར་བྱས་པའི་
སྐོར་ཁྱོད་ལས་རྒྱུས་མང་འཆེ་བ་མི་འདུག་པས། དེའི་སྐོར་ཡིག་ཐོག་དུ་བཀོད་
རྒྱ་གལ་ཆེ། ད་རེས་ཡིག་ཐོག་དུ་བཀོད་རྒྱ་མ་བྱུང་ཆེ་མི་རབས་འདི་རྗེས་
ན་སྤུ་ལའང་ཤོད་རྒྱ་མེད་པ་ཆགས་ཉིན་སྐོར་རེ་བསྐྱེལ་གནང་བར་བཞེན་རང་

ཐག་གི་མིག་ཀྱི།

གིས་ཤེས་པའི་དངོས་ཤུང་ཁུངས་ལྡན་ནམས་དེབ་འདིའི་ནང་བཀོད་ཡོད་པས་
དེ་སྔོན་རང་དང་མཉམ་དུ་དམག་སར་བསྐྱོད་ཚུང་མཁན་དང་། བཙོན་དུ་
ལོ་མང་མཉམ་སྡོད་ཡིན་པ་རྒྱས་མངའ་ཅན་མང་པོ་ད་ལྟ་བུ་ནང་འཛོལ་སྡོད་
ཡོད་མཁས་དང་། རྒྱ་གར་ནང་དུ་འང་འགའ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ཆོས་དེབ་འདི་
རྒྱལ་སྐབས་བདེན་པའི་ར་སྤྱོད་གསལ་པོ་ཡོང་ངེས་ཡིན། འོན་ཀྱང་བདེན་
རྒྱུན་ཇི་ཡིན་དོགས་གཞི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཤུང་ཆོང་ལ་ངེ་བ་གནང་ན་གསལ་
བཤད་ཞུ་ཆོག།

དེ་སྔོན་བྲག་གཡབ་ཀྱི་དཔའ་བོ་པོ་མོ་མང་པོས་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་གཏོང་
གི་ཞུམ་པ་མེད་པའི་སྤོང་སྤོང་བས་དང་། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བརྟན་སྲིད་ལ་འགྱུར་
བ་མེད་པའི་ལྷག་བསམ། རྒྱ་དམར་རྒྱ་སྤོང་དཔུང་གིས་ངན་སྤྱོད་ཇི་ལྟར་བྱས་
ཡོད་པ་དེབ་འདི་རྒྱལ་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་མཁྱེན་ཉོགས་ཡོང་སྤྱད་བྲིས་པ་ཡིན་
ཀྱང་། རང་ཉིད་མི་ལོ་བརྒྱ་དགའི་རིང་བཙོན་ཁང་དུ་ལུས་སེམས་གཉིས་
ཀར་དཀའ་སྤྱོད་གིས་མཉམ་བ་དང་། ལོ་མང་རིང་གི་གནས་ཚུལ་བཀོད་
དགོས་པར་ད་ཆ་ལོ་ན་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཇི་བཞིན་དུན་མ་གསོས་པ་སོགས་
ཀྱིས་རྒྱུན་པའི་རེ་བསྐྱལ་གནང་བ་ཇི་བཞིན་འདོད་སྤོང་ཁངས་པ་ཞིག་ཡོང་བུ་
མེད། ལྷག་པར་དུ་རང་ཉིད་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་ཤེས་ཚད་ཤིན་དུ་དམན་པས་
ཆོག་དོན་གསལ་པོ་མེད་པ། བརྗོད་བྱ་མི་བདེ་བ། དག་ཆ་ནོར་བ་སོགས་
སྤྱོད་ནོར་མང་དག་ཅིག་ཡོད་ངེས་ལ་གཞིགས་པ་པོ་ནམས་ལ་བཟོད་གསོལ་སྤོང་
ནས་ཞུ་བ་ལགས་སོ།།

མཚན་བཟླ་།

ཕྱི་སྒྲིག་མཐའ་ཕྱིན་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། །ཟབ་ཞི་སྤྱོད་བྲལ་
འོད་གསལ་དམ་པའི་ཆོས། །རིག་གྲོལ་ཐེག་གསུམ་འཕགས་ཆོག་སྟེ་
འདུན་བཅས། །བསྐྱེད་སྐྱབས་ཡུལ་ནམ་པར་གུས་ཕྱག་འཆེལ།།

ཕྱི་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་རང་གཟུགས་སྤྱན་རས་གཟིགས། །ཁྱེད་བསྟན་
ཡོངས་ཀྱི་མངའ་བདག་གངས་ཅན་མགོན། །ཁྱེད་དབང་བསྟན་འཛིན་ཁྱེད་
མཚོ་ཞི་བདེའི་དཔལ། །ཁྱེད་བའི་སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་ལ་གུས་ཕྱག་འཆེལ།།

ཕྱི་གངས་ལྗོངས་བསྟན་འགྲོལ་པན་བདེའི་ལམ་བཟང་བསྟན། །གངས་
ཅན་པ་ལ་ཆོས་དང་རིག་པའི་གནས། །སྤྱོད་མཛད་ཁྱེད་སྟོན་ལོ་པཎ་མཁས་
དབང་ཆོག་སྟེ། །སྤྱོད་གསུམ་གུས་དད་ཕྱག་དང་རྗེས་བློ།།

ཕྱི་གཅེས་པའི་པ་ཡུལ་གངས་ལྗོངས་ཁྱེད་ཁབ་དང་། །གཅེས་པའི་རང་
རིགས་དོན་དུ་ལུས་ལོངས་སྤྱོད། །བཏང་བའི་དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་སྟོན་གཤེགས་
ནམས། །རྗེས་བློ་ཞིང་བྱེད་ཆོར་མིག་དཔེ་བཟླ།།

གཅེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ།

10

སྐབས་དེར་ཕུགས་ལས་དང་ཞིང་ལས། རི་དྲགས་ཇོན་པ་སོགས་རུས་
 ཆས་ལ་དབྱད་དུས་གསལ་པོ་ཡོད་ལུགས་ཆབ་མདོའི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ནང་
 ཡོད་པས་མ་ཆད། དེབ་དང་ཆགས་པར། དཔར་རིགས་སོགས་མང་པོའི་
 ཐོག་ནས་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་བོད་མིའི་འགྲོ་བ་དེ་སྤྱི་མོ་ནས་ཡོད་
 པ་གསལ་པོ་རེད། དེ་འདྲ་བཟོས་དུས་མི་ཁག་ཅིག་གིས་རྒྱ་ཆོག་དང་འགལ་
 གྱི་འདུག་བསམ་སྲིད་ཀྱང་། རྒྱ་ཆོག་དེ་ལ་གོང་ས་བརྒྱ་བཞི་པ་མཆོག་
 གིས་རྒྱ་མཚན་དུ་མ་དང་བཅས་གསུང་དོན། ལུང་དེའི་དགོངས་དོན་སངས་
 རྒྱས་མ་བྱོན་སྟོན་ལ་བོད་མི་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པར། བྱི་བུའི་མཆོ་
 དེ་བོད་ཡོངས་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པ་གསལ་ཞིང་། འོ་ཐང་གི་མཆོ་
 བྱི་བའི་དུས་དང་མཐུན་པར་རིགས་སོ། ཞེས་གསུངས། བོད་ཅེས་པའི་
 མིང་དེ་ཡང་བོད་མིའི་རང་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ནས་འདོད་ཀླུ་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་
 པ་རྒྱ་མཚན་གྱི་སྟོན་མེས་ཐུབ། རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་ལྟ་བུ་ཡུལ་གྱུ་གཞན་
 གྱི་མིང་བོད་པའི་རང་སྐད་ཐོག་ནས་འབོད་པ་ཡིན་པ་སྟོན་ཅི་དགོས། བདག་
 ཅག་བོད་གངས་ཅན་པ་ནམས་ཀྱི་མགོན་དང་། སྐབས་དང་དབྱུང་གཉེན་
 གྱི་ལྟ་སྐལ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་མདོ་རྒྱ་ཆོད་མ་ནས་
 ལན་གཅིག་མིན་པར་ལུང་གིས་གསལ་པོར་བསྟན་པའི་འཕགས་མཆོག་སྐྱོན་
 རས་གཟེགས་དབང་ཕུག་གི་གདུལ་ཞིང་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ། འཛམ་གླིང་
 སའི་གོ་ལའི་ཅེ་མོའི་ཏོག་དུ་མངོན་པར་འཕགས་ཤིང་། ཁོར་ཡུག་བསེལ་
 རྣམ་གངས་རིའི་དོ་གལ་གྱིས་མཛེས་པར་བརྒྱན་པ། སུ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོའི་ཐོག་མ་འཕགས་མཆོག་གང་གི་རྒྱ་འཕུལ་རྗེ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ནས་བཟུང་
 གདུང་རབས་རིམ་བྱོན་སྲིད་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མེས་སྲོང་
 བཅན་སྐམ་པོ། དཔོན་ཁྲི་སྲོང་ལྷུ་བཅན། ཁྲི་རལ་པ་ཅན་བཅས་ཆོས་
 རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་མདུང་མཛད་བཟང་རྒྱབས་ཆེན་གྱིས་བོད་

སྤྱི་འཕུལ་ཡུན་བདེ་སྤྱི་ཉི་འབྲུང་ཙ་ཆོས་སྤྱི་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་བས་
ཤུགས་མངའ་ཐང་བོད་ཕྱི་ནང་ཀུན་དུ་དབྱར་མཆོ་རྟེན་རྒྱས་བཞིན་པའི་མུར་
སྤྱི་མཐུན་ལས་དབང་གི་གོགས་ཆག་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ ༤༧ པ་
མང་དར་མས་རྒྱལ་སྤྱི་བཟུང་ནས་བདུད་ཆོན་ཁ་གས་དང་སྤེལས་ཏེ་སྤོན་
མའི་ཆོས་སྤྱི་ཉི་ལུགས་བཟང་རྣམས་བསྐྱབས་གིང་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༤
བསྐྱབས་རྒྱུ་ཁོང་བཀོད་སྤངས་པ་དང་བཙུན་མོ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ལ་བྱ་
རེ་ཡོད་པར་བརྟེན་བཙུན་མོ་གཉིས་པོ་དང་དེའི་ཕྱོགས་གཏོགས་ཆོན་པོ་དང་
མི་མེར་རྣམས་མི་མཐུན་པའི་འཁོན་ཚད་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་ཕྱན་
མང་པོ་བྱུང་སྟེ་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་མ་བྱུང་བར་མི་ལོ་ ༡༤༧ བར་
དུ་བོད་ཁམས་སེལ་བྱར་གྱུར། དེ་རྗེས་ས་སྤྱི་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་
པ་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༥༩ ལོར་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཁྱོན་ལ་སྤྱི་དབང་བསྐྱུར། བོད་
ཀྱི་བླ་མས་ཆབ་སྤྱི་དཔྱོད་བའི་སྤྱི་ལོ་འདི་ནས་དར་བ་ཡིན་འདུག།

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དེ་ནི་མི་ལོ་ཉིས་སྟོང་གི་སྤོན་ནས་བྱུང་ཞིང་།
སྐབས་འགར་རྒྱ་ནག་སོགས་བྱིས་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་འགའ་ཞིག་བོད་ཀྱི་
དབང་ཤུགས་འོག་བཙུག་པའང་བྱུང་སྟེ་རྒྱལ་ཁབ་དེ་དག་གིས་བོད་དང་
གཉིན་སྤྱི་གཉིས་བྱེད་པ་དང་ཆིངས་ཡིག་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐུན་ཐབས་
བྱེད་དགོས་བྱུང་ཡོད། དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་མགོ་སྟོད་ནས་བཟུང་
གོར་ཁ་དང་མན་རྩ། རྒྱ་གར། དབྱིན་གཞུང་བཅས་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེ་
རྒྱུང་སྒྲ་ཆོགས་བོད་ནང་བྱུང་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་
གང་ཞིག་ཡིན་རུང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱིས་དབང་ཤུགས་རྩ་བ་ནས་མ་སྤེལས་
པ་སྲུ་ཡང་མེད། ༡༩༤༩ ལོར་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་བཙན་འཇུག་མ་
བྱས་བར་བོད་འདི་རང་བཙན་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། བོད་
ཀྱི་མངའ་ཁུལ་སྤྱི་ལོ་གྲུ་བཞི་མ་ས་ལ་གཉིས་དང་བྱེད་ཀ་ཡོད་པ་དང་། མི་

འཛོམས་ཡ་དྲུག་ཡོད་པ་བཅས་ཆབ་འབངས་དང་མངའ་ཁུལ། བོད་རང་
ལ་རྒྱལ་ཁབ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཉམས་སྐྱོང་དང་ཆ་རྒྱུན་ཡོད་པ། རང་ཚུགས་
འཕེར་བའི་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར། ཐུན་མིང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་
རིག་གཞུང་སྐད་ཡིག་ ཡུལ་སློབ་གོམས་གཤེས་བཅས་དང་། བོད་དངུལ་
བཟོ་འགྲུམ། རྒྱག་ཐམ། ཡིག་ཟམ། དམག་དཔུང་སོགས་ཆ་ཡོངས་སུ་
ཆང་བ་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར། བལ་ཡུལ་དང་། དབྱིན་རི།
རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་བཅས་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་གཞུང་ཆབ་ལས་ཁུངས་ཡོད་པ་སོགས་
དངོས་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་འདི་རང་དབང་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན།

ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་གཞན་དང་ཐུན་མིང་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་ཆོས་
བཞི་ཡོད་པ་སྟེ། ས་ཁྲོན་ཆེ་ཞིང་གངས་རིས་སུ་ཉིག་གི་ཕྱིང་བ་ལྟར་བསྐྱོར་
བ། མཁའ་དབུགས་གཙང་བ། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་མཆོད་པ་མཆོད།
སྲིད་པའི་རྒྱ་རྒྱུང་མང་པོ་བོད་ནས་བབས་པ་དེ་འཛམ་གླིང་མི་འཛོམས་ཀྱི་
བརྒྱ་ཆ་ ༤༠ བཞུལ་བས་བཅད་སྤྱོད་གཏོང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ། གདོད་མའི་
ནགས་ཆལ་གྱིས་ཕྱག་པ། བགྲངས་ཀྱི་མི་ལངས་པའི་ས་སྟོང་གྱི་སྒྲེ་དངོས།
རིན་ཐང་བྲལ་བའི་ས་འོག་གི་གཏོར་ཇས་ཡོད་པ་དང་། གཙན་གཟན་
དང་རི་དྲགས། བྱ་རིགས། སྒོ་ཕྱགས་སོགས་འཛམ་གླིང་ནང་ཡོད་པའི་
རིགས་པལ་མོ་ཆེ་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལ་མེད་པའི་རིགས་ཁག་
གཅིག་ཀྱང་བོད་ལ་ཡོད་པ་དང་གཅིག

བོད་མིའི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་བྲིད། ཆོ་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་
གནས། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་ཆེན་པོ། རྒྱལ་བ་བཟུན་འཛིན་
རྒྱ་མཆོ་ཞེས་མཆོན་སྟན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གཙོ་འཛིན་ཡོད་པ་དང་གཉིས།

དཔལ་སྟོང་ཆེ་ལ་དཀའ་ཐུབ་བཟོད་པ། ཆོས་ལ་དད་ཅིང་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་རྗེ་ཡོད་པ། ཡ་རབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་གོམས་གཤེས་ལྡན་

པའི་བོད་མི་མང་དང་གསུམ།

འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་ཕན་བདེ་འབྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་བཅས་བཞིའོ། ང་ཚོ་བོད་ལ་ཕྱི་དངོས་པོའི་ཡར་རྒྱས་ཞན་པོ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དཔལ་འབྱོར་རང་མཁོ་རང་འདང་ཡོད་པ་རེད། དེང་རབས་ཀྱི་འཕུལ་རིགས་ལག་རྩལ་གྱི་ཉམས་མྱོང་མེད་ཀྱང་བོད་མིས་མ་ཤེས་པ་དང་མ་འཛོན་པ་མ་ཡིན། ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་གི་སྟོན་ནས་རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་མཁས་ཤིང་མི་རབས་མང་པོར་ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན་བོད་མིས་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པའི་གཟེ་དེ་ཚོར་དེང་སང་འཛམ་གླིང་ཐོག་ཚན་རིག་པ་ཚོས་བརྟག་དཔྱད་བྱས་པར་གཞིག་ན། བོད་ཀྱི་ས་ལ་མ་གཏོགས་གཟེ་མེད་པ་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ནས་བོད་མིས་བཟོས་པ་ཡིན་པ་དང་དེང་དུས་ལག་རྩལ་མཁས་ཅན་སུས་ཀྱང་གཟེ་དག་མ་བཟོ་ཤེས་ཀྱི་མེད་ལ། རྒྱ་གང་གིས་བཟོས། བཟོ་སྐྱེད་ཤིང་ལྟར་བྱས་ཤེས་ཀྱི་མེད་པ་རེད། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཡོད་པའི་ཕོ་བྲང་པོ་ཏྲ་ལ་དེ་བོད་མི་རང་གིས་བཟོ་བཀོད་བྱས་པ་དང་། ལག་པ་གཉིས་དང་ཕྲག་པར་བརྟན་ནས་ས་དང་། རྫོང་གི་གསུམ་ཁོ་ནས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་བརྗོད་ཆགས་པ། ནང་རྟེན་སྐྱེ་འདྲ། ཅིག་ངོས་ཀྱི་ལྗེ་བས་རིས། ཀ་གདུང་གི་རྟོས་དགོལ། ཡང་ཐོག་གི་རྒྱ་ཕིབས་སོགས་སྐྱེ་རྩལ་གྱི་ཉམས་འགྱུར་ལྡན་པ་བཅས་སྤྲིང་བརྟན་པ་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ དང་ ༡༡ བཅས་ལ་རྒྱ་དམར་གྱིས་ཕོ་བྲང་དེ་གཏོར་ཅིས་ཀྱི་མེ་སྐྱོགས་མང་པོ་བརྒྱབ་ན་ཡང་བསམ་ཚོད་ལྟར་གཏོར་འགྲེལ་གཏོང་མ་ཐུབ་པར་བརྗོད་ཉམས་ལྡན་པར་གནས་ཡོད་པ་དེ་བོད་པས་བཞེངས་པ་རེད། ད་སྐབས་འཛམ་གླིང་གང་སར་ཐོག་ཅིགས་མང་བའི་ཁང་པ་འཕུལ་རིགས་བེད་སྤྱད་དེ་ཨར་འདམ་དང་ལྷགས་ཅིབས་སོགས་ཀྱི་བསྐྱན་ཡོད་པ་ལས།

ས་དོ་ཤིང་གསུམ་ཁོ་ན་དང་མིའི་ལག་པ་གཅིག་པུས་བཟོ་བྱུང་གི་མེད་པ་
 རེད། གསོ་བ་རིག་པའི་ཐད་བོད་ལུགས་སྤྱན་བཙུག་གི་ཐུག་པ་དང་རྒྱལ་
 པར་དུ་མིའི་ཀ་ལི་བཀོག་ནས་ཁྲད་པའི་ནང་གི་ནད་འབྲུ་སོགས་ལེན་པའི་
 ལག་ཅུལ་སྤྲོ་མོ་ནས་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་དང་ཚད་མ། ནང་རིག་པའི་
 ཐད་ལ། སྟོན་པ་གཞུང་ཐུབ་པ་མཆོག་གིས་གསུངས་པའི་ཆོས་ལུང་བརྒྱད་
 བློ་བཞི་སྟོང་གི་སྟོང་པོ་འདུལ་བ་མདོ་སྟེ་དང་། མདོན་པ་སོགས་ཀྱིས་
 མཆོན་བཀའ་འགྱུར་དང་བཞུགས་འགྱུར། འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་ཆེན་དང་
 བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་དམ་པ་བཀའ་བློན་ཅན་དེ་དག་གིས་གསུང་པའི་ལུང་རིག་
 རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་པ། སྤྱི་དོན་རི་བཞིན་ཆོགས་པ། འཛིག་ཆེན་དང་
 འཛིག་ཆེན་ལས་འདས་པའི་དོན་ནམས་གསལ་བར་བརྗོད་རྒྱས་པ་དང་།
 མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་གོ་འཕང་མདོན་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་སྟོན་ཐུབ་ཀྱི་
 ཡོད་པ་རེད།

ང་ཆོའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ལྟ་ཆོས་དགེ་བ་བརྒྱ་དང་མི་ཆོས་གཙང་མ་བརྒྱ་
 དུག་བཅས་ཆོས་སྤྱི་ལུང་འབྲེལ་གྱིས་ལྟ་འབངས་སྦྱོང་བ་རྩ་བའི་ལམ་ལུགས་
 བཟང་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན། ཉན་ཆོག་དམག་སོགས་མེད་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་
 མི་མང་གིས་འོས་ལངས་བྱུང་བ་ཏེ་ལམ་མཐོང་ཐོས་མེད། ཡིན་ན་ཡང་ཆབ་
 སྤྱི་དེ་མི་མང་གི་འདོད་ཆོ་ཁེངས་པ་རང་མེད། ཆབ་སྤྱི་འཛིན་མཁན་
 ཁག་ཅིག་གིས་ཆོས་སྤྱི་ལུང་འབྲེལ་ཁ་ལ་བྱེད་ཏེ་སྤྱི་དོན་སྦྱུང་བྱུང་ལག་
 ཆ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་འབྲས་ཅིས་མེད་བྱེད་པའི་རིགས་ཀྱང་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་
 ནི་བསྐྱར་བཙུགས་གཏོང་དགོས་ངེས་ཤིག་རེད། ཡིན་ན་ཡང་བྱི་མི་སྤྱི་ཞིག་
 ལའང་བསྐྱར་བཙུགས་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་མེད། བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་
 དགོས་པ་ལྟར། དོན་གྱི་བདག་པོ་ལོངས་སྤྱོད་མཁོ་སྤྱོད་བྱེད་བརྒྱུ་གསུམ་
 པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་བརྟན་ཐབས་དང་བོད་འབངས་ཀྱི་བདེ་སྤྱོད་

ལ་གཟིགས་ཏེ་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར། ཕྱི་འབྲེལ་སྐོར་ལ་བསྐྱར་བཅོས་
ཀྱི་འཆར་གཞི་བཟང་པོ་ལྷན་ཁྲིམས་གནང་བ་དེར། རྒྱུ་ལུགས་མཐུགས་
འཛིན་བྱེད་མཁན་ཁག་ཅིག་གིས་སྒྲིག་གཞིའི་སྲོད་ངན་སྐྱེལ་བའི་རྒྱུ་ལྷན་གྱིས་
ལམ་སྒྲོང་མ་བྱུང་བ་རེད། དེ་རྗེས་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆུ་སྐྱེད་བཅུ་
བཞི་པ་མཆོག་ལ་བོད་ལྗོངས་ལྷ་མི་ཡོངས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་
བཞིན་དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་ཐེབས་སྐབས། ཆོས་སྲིད་རྒྱལ་སྲིད་གཉིས་ཀ་
བདག་གིར་བཞེས་ཏེ་གོང་བཞིན་བསྐྱར་བཅོས་འགོ་འཛུགས་མཛད་ཀྱང་རྒྱ་
དམར་གྱིས་བོད་བཅན་བཟུང་བྱས་རྒྱུ་དགོངས་བཞེད་དེ་མ་འགྲུབ་པ་རེད།
བོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ནི་ས་བདག་གལ་རིམ་གྱི་ལུགས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ལ་དཔོན་
རིགས་ཆོ་དང་གོང་གསེབ་པའི་དབར་ལ་རྒྱ་ནིར་དབུལ་ལྷན་གི་བྱེད་པར་ཆེན་
པོ་ཡོད་པ་རེད། བོད་རང་བཅན་གོར་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་གཅིག་ནི་གོང་
གསལ་གྱི་དགོངས་བཞེད་འགྲུབ་མ་བྱུང་བ་དེར་ཐུག་ཡོད།

དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་འགྱུར་འགྲོས་ལ་མི་ལྟ་ཞིང་རྒྱུ་སྐྱེལ་ལ་
དགའ་ཞེན་ཆེ་བ། ཕྱི་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བ་མ་བྱས་པ། རང་ཉིད་ཁེར་
རྒྱུ་དུ་གནས་སྡོད་བྱས་པ། དཔེར་ན། ལྷ་སྐབ་པས་བཅུ་མས་པའི་
སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས་ནང་གསལ་བ་ལྟར། ༡༩༩༩ ལོ་འབྲས་ལྗོངས་
སྤྱི་བྱེད་སྒྲོན་ཆེན་ལྷ་སར་ཐེབས་སྐབས་སྤྱི་བྱེད་དུ་སྒྱུན་གཞི་དག་པོ་ཕོག་
པར་ཐུར་སྤྱོད་ཆེད་རྒྱ་གར་གྱི་ཐད་འཕུར་གནམ་གུ་ལྷ་སར་བབས་ཆོག་
པ་བོད་གཞུང་ལ་ཞུས་ཀྱང་ཆོག་མཆན་མ་གནང་བ་རེད། དེ་ནས་ཉིན་
གསུམ་མཆོམས་འབྲས་ལྗོངས་སྤྱི་བྱེད་སྒྲོན་ཆེན་ལྷ་སར་གྲོངས་པ་རེད།

ཡང་རྒྱ་ཅེད་སྤྱི་ལོ་བོད་ལ་ཐོག་མར་དར་སྐབས་སྤྱི་ལོ་དེ་སྟོན་
པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་དབུ་རེད་ཟེར་བ་དང་། ཕྱི་རིལ་ཐོག་མར་ཐོན་
དུས་དེའི་ནང་ཕྱི་གླིང་གི་གདུག་འདྲེ་ཆོས་དུག་བཏབ་ཡོད་རེད་ཅེས་དང་།

མི་ཁ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་གཅིག་པུའི་འགྲིགས་པར་སྒྲིབ། ཆོས་ལ་དད་པ་
 བྱེད་དགོས་པ་ཤེས། དད་པ་བྱེད་ཡུལ་རྩ་བའི་ཆོས་གནས་པའི་རྒྱན་རྩ།
 བོད་མའི་རང་དབང་ལ་ཐུག་པ་དེ་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱེད་མ་ཐུབ་པ་
 སོགས་མདོར་ན་དེང་རབས་ཀྱི་ཤེས་ཡིན་མེད་པའི་རྒྱན་གྱིས་ང་ཆོའི་
 གཅེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་འདི་དག་ལག་རྒྱ་ཤོར་བ་རེད། ཡིན་ནའང་ང་ཆོ་
 ཐེངས་གཅིག་འགྲེལ་བ་རེད་མ་གཏོགས་ཤི་བ་མ་རེད། ང་ཆོས་འགྲེལ་
 ས་ནས་ཡངས་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས་ལ་ངེས་པར་དུ་ཡངས་ཡང་ཐུབ་ཀྱི་རེད།
 ང་ཆོར་གཙོ་འཛིན་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་
 བུ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པ་འདི་རྩ་བུ་ཞིག་ཡིད་པ་དང་། ཁོང་གིས་བོད་འདིར་
 མང་གཙོའི་ལམ་སློལ་དང་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སློན་བཀའ་དྲིན་གནང་
 བ་དང་། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་སློག་འཇུགས་མ་ལག་འཐུས་ཚང་
 ཡོད་པ། བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་དང་དེང་རབས་ཀྱི་
 ཡར་ཐོན་ཤེས་ཡིན་ལྡན་པའི་གཞིན་སྐྱེས་མང་པོ་འཆར་ཡོངས་བྱུང་དང་
 འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པ། གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཀུན་ལ་ཁྱམ་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོམས་
 དང་འགྱུར་མེད་ཀྱི་རྒྱག་བསམ་ཡོད་པ། ང་ཆོར་བདེན་པའི་རྒྱལ་ཡངས་
 བྱེད་མཁན་འཛམ་གླིང་གང་སར་ཉིན་རེ་ལས་ཉིན་རེ་མང་དུ་འགོ་བཞིན་
 བ་དང་། བཙན་རྒྱལ་རྒྱ་དམར་གྱི་བཙན་དབང་གཅིག་བསྐྱུས་ལམ་ལུགས་
 འོག་ནས་རྒྱ་ནག་མི་མང་ནམས་ཡར་ལངས་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། འཛམ་
 གླིང་གང་ས་ནས་རྒྱ་དམར་གྱི་སྤྱོད་ངན་ལ་ངོ་གློལ་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་དུ་
 འགོ་བ་དེས་རྒྱ་དམར་དབང་འཛིན་པ་ནམས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཐད་ནས་ཉིན་
 ཁའི་གནས་སུ་རྒྱུང་ཡོད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ང་ཆོའི་གཅེས་པའི་བོད་རྒྱལ་
 ཁབ་འདི་རང་དབང་སྒར་གསོ་དང་། བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ཉི་མ་ཞིག་རིང་པོར་
 མ་སོང་བར་ཤར་ངེས་ཡིན་པ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

ལེབ་གཉིས་པ།

སྒྲེ་སའི་པ་ཡུལ།

གུས་པ་དོ་གཙོད་དཀོན་མཆོག་བསྟན་དར་པ་ཡུལ་བྲག་གཡལ་ཡིན་
ཞིང་། དེ་ཡང་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ས་ཡི་ཆར། དབུས་
གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཆོལ་ཁ། མདོ་སྟོད་མི་ཡི་ཆོལ་ཁ། མདོ་སྟོད་རྟ་ཡི་ཆོལ་
ཁ་བཅས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་ནང་ནས། སོག་ལ་སྒྲེ་བོའི་མན་ཆོད་ནས་
ཆ་ཆུའི་ཁྲག་པ་ཡན་ཆོད་ལ་མདོ་སྟོད་ཟེར། མདོ་སྟོད་ལ་ཆ་མཆོན་
ན། ཆུ་བཞི། སྒང་དུག་ཅེས་པ་ཆ་ཆུ་དང་འབྲི་ཆུ། ཟླ་ཆུ། རུལ་ཆུ་
བཅས་བཞི་དང་། ཆ་བ་སྒང་། སྒར་ཁམས་སྒང་། མ་རྩ་སྒང་། སྟོམ་
འཕོར་སྒང་། རུལ་རྩ་ཟལ་མོ་སྒང་། མི་ཉག་རབ་སྒང་ཞེས་སྒང་དུག་
དུ་བྲག་ས་པའི་ནང་ནས་བྲག་གཡལ་པ་ནི་ཟླ་ཆུ་གཙང་པོ་(ཟླ་ཆུ་ཞེས་བརྗོད་དོན་
ནི། དགེ་རྒྱས་རྩ་ནག་གི་དབུས་སུ་བྲག་དཀར་པོ་བོད་ཆོས་ལུ་དུག་ཙམ་གྱི་ཟླ་
བ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལས་བབས་པའི་ཆུ་ཡིན་པར་བརྟེན་ཟླ་ཆུ་ཞེས་བརྗོད། ས་
ཕྱོགས་དེའི་འབྲོག་པ་ཆོ་དང་ཆབ་མདོ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཡུལ་སྐད་དུ་ཟླ་བ་ལ། རྩ་
བ། བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས་རྩ་ཟེར། དེ་ནས་བྲག་གཡལ་གྱི་ཟླ་ཆུ་བབས་པའི་

ཕྱི་དུ་ཆ་བ་ལ་ཡུལ་སྐད་དུ། ཆ་བ་བཞི་དུ་གི་ཡོད་པས་ཆ་ཆུ་ཟེར།) དེ་རྒྱལ་ས་
ཡུལ་དང་། སྤར་ཁམས་སྤར་དུ་ཆགས་ཤིང་། བྲག་གཡལ་དང་ས་འབྲེལ་
བྱིས་མཆོས་ཚོང་ཁག་བྱང་ཤར་དུ་གོ་འདོ། ཤར་སྟོ་ལ་སྤར་ཁམས། སྟོ་
ལ་ཚུ་བ་མཛོ་སྤར་། རུབ་དུ་དཔའ་ཤོད། བྱང་དུ་ཆབ་མདོ་ཚོང་བཅས་
དང་ས་འབྲེལ་ཡིན། ས་ཁྲོན་ནི་སྟོ་ཨ་ཟུར་ཤེལ་ཕུ་ལ་ནས་བྱང་ཡི་ཡན་
སྟེ་ཡུ་ལའི་བར་ཀང་ཐང་ཉིན་ལམ་བདུན་དང་། ཤར་འཆོམས་ཀྱི་ཆུ་མིག་
དཀར་མོ་ནས། རུབ་དཔའ་ཤོད་ཀྱི་ས་མཆོམས་བར་ཉིན་ལམ་བརྒྱད་ཙམ་
ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་སྟོ་ནི་དོ་ཁྲོམ་མིང་དགུ་སྤང་དགུ་ཞེས་རི་དགུ་དང་
མཆོ་དགུ་ཡོད་པའི་གཉིན་ཆེན་སྟེ་བཞིའི་ནང་ཆོན་འཇུ་མ་ཆེན་དེ་ཁྲོམ།
གནས་པོ་དོ་རྩེ་གྲར་མགོན། བཙན་མ་གཡུ་སྟོན་གནས་ཡུལ། དོ་རྩེ་
དགུ་འདུལ་ལམ་དཀར་རྒྱན་ཤོ་ཆོ། དམ་ཅན་ཆེན་མོ། རོ་མོ་བྲག་དཀར།
ར་ཁྲི། ཤེལ་ཕུང་། ལེ་སྤྲ། འགམ་ལ། དོ་ན་བྱ་བྱང་སོགས་
གངས་རི་དང་། རྩ་རི། ཉགས་རི་དང་སྤང་རི་མཐོ་ཞིང་བཞི་དུ་ཆགས་
པ། ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐང་ཡོད་པ་དང་། རང་བྱུང་གི་རྒྱ་ཆོན་
གསུམ་སྟེ། ཡུག་ཤིས་རྒྱ་ཆོན། ཐང་རུང་རྒྱ་ཆོན། སྟོ་སྤང་རི་ལེ་རྒྱ་
ཆོན་བཅས་གསུམ་ཡོད། དྲངས་ཤིང་གཙང་བའི་མཆོ་དང་མཆོའུ། རྒྱ་
ཕན་དུ་མ་འདུས་པའི་རྒྱ་ཆེན་བརྒྱད་ཆུ་གཙང་པོའི་ནང་བབས་ཏེ་རྒྱ་རྒྱ་
དེ་ཡང་བྲག་གཡལ་དུ་གི་རྒྱུད་ནས། སྤར་ཁམས་དང་འཇུས། རྒྱལ་
ཐང་ཕྱོགས་ནས་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོམས་བརྒྱལ་ཏེ་རྒྱ་ནག་དང་། ལ་ཕོ་སི།
ཐེ་ལན་གྱི། ཀན་སུ་གྱི་ཡ། ཐེ་ཏེ་ནམ་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོར་འཇུག་
གི་ཡོད་པ་རེད།

ཡ་མཆོན་བྱང་པར་ཅན་གྱི་བྱམས་མདུན་བྱམས་པ་རང་འབྲུངས།
འཆོམས་ཀྱི་མ་ཁི་རང་འབྲུངས། རི་མདའ་ནམ་པ་སྤང་མཛད། ཐང་

རུང་ཐོ་བོ་རང་འབྱུངས། ལུ་རུ་ཡི་མཁའ་སྒྲིབ་རང་བྱོན། ལྷ་སྒྲུང་ཡུལ་
དུ་སྒྲན་ལྷ་རང་བྱོན། ཡང་ལ་ཕུག་གི་ནལ་འབྱོར་མ་རང་བྱོན་སོགས།
ད་དུང་རང་བྱོན་དོ་སྒྲིབ་དང་གནས་རི། གནས་ཕུག་བཅས་ནི་བསམ་གྱིས་
མི་བྱུང་། བྱམས་མདུན་གྱི་བྱམས་པ་རང་བྱོན་དེ་སྒྲ་མོ་ནས་འབྱུངས་ཡོད་
ནའང་བྱམས་པ་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན་བྱེད་མཁན་མ་གྱུང་བ་རེད། ལོ་མང་
རྗེས་དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་སྐོར་ཙམ་ནས་དཔལ་ས་སྐྱའི་འགྲོ་མགོན་
ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕྱེབས་སྐབས་ཁ་རྒྱན་དུ་ཕྱེབས་ལམ་བུར་
རྒྱུད་ནས་བདེ་བ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་དེར་ཉོར་གྱུར་དཀར་གྱི་དམག་འབྲུག་
མོ་འཕྲོག་སྤྱིར་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ཕབས་རྒྱུ་ཉོར་སྤྱོད་གཉིས་པོ་དམག་འབྲུག་
རྒྱག་བཞིན་ཡོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆབ་མདོ་དང་བྲག་གཡལ། སྤར་ཁམས་
སོགས་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་ཕྱེབས་དགོས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་ཟེར། བྲག་
གཡལ་གྱི་ནི་དགོན་ཕུག་བཏབ་ནས་བཞུགས་དུས། (སྤར་དུ་གཡུ་སྤྱན་ཉོར་
གྱིས་བཀོངས་ནས་དུང་དཀར་ཨ་རྒྱུད་གྲགས་པ་བསྡོམས་དུ་འབྱོར། དེ་རྗེས་འགམ་
གོང་པའི་ཕུ་ལ་བཞུགས་དུས་རྒྱ་ཆ་བཀོངས་ནས་ཁབ་ཨ་འགའ་བསྡོམས་དུ་འབྱོར་
བས་ས་དེ་ལ་རྒྱ་འགའ་ཞེས་མིང་འཛོག) འགམ་ལའི་ཐོག་ནས་མར་གཟིགས་
ཉེ་ལུང་པ་མ་གཏི་ནང་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱི་འབྱུངས་སྐུ་ཤིན་དུ་རྩ་
ཆེན་ཞིག་འདུག་གསུངས། བྱམས་མདུན་ཕྱེབས་པ་དང་བྱམས་པ་ཞེས་
མཚན་གསལ། དེ་ནས་བཟུང་ཉག་རེའི་འོ་རྩུར་གོང་པ་དེ་ལ་བྱམས་མདུན་
ཞེས་མིང་འཛོག ཁུ་མདའ་བའི་ཕུ་ལ་རྒྱ་འགའ་དགོན་པ་ཞེས་པ་ཞིག་ཕུག་
བཏབ། རྒྱ་ཆའི་ཁབ་ཨ་འགའ་དང་། དུང་ཨ་རྒྱུད་གྲགས་པ་སོགས་ནང་
ཉེན་དུ་བཞག ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་དམར་གྱིས་དགོན་པ་གཏོར་སྐབས་
དུང་ཨ་རྒྱུད་གྲགས་པ་མི་མང་གིས་སྐས་བསྐྱུང་ཐུབ་ནས་ད་རྟེན་ཡོད་
ཅིང་། རྩ་ཆེར་བརྩི་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡུལ་དུ་སེར་བ་བབས་དུས་དུང་

དེ་འབྲུད་ན་འགོག་ཐུབ་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་སློབ་མང་དག་ཅིག་ཡོད། དེ་
བཞིན་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྐབས་དེར་བྲག་གཡལ་ནང་ཕྱེབས་
པའི་སྐྱོར་བྱམས་མདུན་བྱམས་པ་རང་འབྲུངས་བཞུགས་ཡུལ་བྱམས་ཁང་
གི་གྲང་ཐེབས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ནང་དུ་གསལ་པོ་བཀོད་ཡོད་པ་རེད།

གསེར། དངུལ། ཟངས་ལྷགས་(མེ་རོང་ལྷགས་ནི་མྱིང་སྐྱུང་ནང་
དུ་གསལ་བ་དང་སྐད་གསལ་ལྡན་པ་ཞིག་རེད།) ཞ་ཉི། མུ་ཟླ། རྩོ་སྟོལ།
ཉི་མ་ཁ་ཆུ། མཆོལ་དམར་དང་ཆོན་སྒྲ་ཆོགས། གཡའ་གྲོ་བེ་སྐྱག་དབྱར་
ལྷ་དགུན་འབུ། སློ་ལོ་དཀར་དམར་སོགས་ཚོལ་མེད་ཀྱི་སྒྲན་ལྷ་དང་ཅི་
ཤིང་ནགས་ཆོལ་འབྲས་ལྡན་ཤིང་སྒྲ་དུ་མ། མེ་ཏོག་ནམ་པར་བཀྲ་བའི་
ས་ཆ་དེར་གནས་པའི་གཅན་གཟན་དང་རི་དྲགས། བྱ་རིགས་སྒྲ་ཆོགས་
གནས་ཤིང་རྒྱ་བར་མིས་འཆོ་བ་མེད་པ། ཞིབ་དེ་བག་ཕྱེབས་ཀྱི་ངང་དུ་གནས།

བྲག་གཡལ་སྟོང་ཆོ་བརྩུ་གཉིས་ཞེས་བརྗོད་སློབ་ཡོད་པ་དེའི་གོ་
དོན་ནི། དུད་ཚང་ཆིག་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་པས་ན་མིང་དེ་འཕྲོག་ འོན་
ཀྱང་མི་འབོར་ལ་འཕར་ཆག་དྲག་དུ་ཡོང་གི་ཡོད་སྐབས་མཐའ་གཅིག་དུ་
ངེས་པ་མེད། དུད་ཚང་ལྡ་ཆ་གསུམ་དང་ཕྱེད་ཀ་ཡུལ་པའམ་ཞིང་པ་ཡིན་
པ་དང་། ལྡ་ཆ་གཅིག་དང་ཕྱེད་ཀ་འབྲོག་པ་ཡིན། འབྲོག་དུད་ཆེ་བར་
ལུག་ཉིས་སྟོང་གསུམ་སྟོང་ཙམ་དང་། ཟོག་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ། ཏྲ་ཉི་ཤུ་
ནས་སུམ་བརྩ་བར་ཡོད་པ་དང་། དུད་ཚང་རྒྱང་བར་ལུག་བཞི་བརྩ་ལྡ་
བརྩ་ཙམ་དང་། ཟོག་ཉི་ཤུ་ཙམ། ཏྲ་རེ་བྱུང་ཙམ་ལས་མེད་ཀྱང་ཤ་མར་
དང་ལྷགས་རིགས་སོགས་འབེལ་པོ་ཡོད། ཡུལ་པ་བརྒྱ་ཆ་དུག་ལྷ་ཙམ་
ས་བབ་མཐོ་སར་ཆགས་ཡོད་པས་འབྲུ་རིགས་གཙོ་བོ་ནས་དང་སྒྲན་མ་
ཆེ་རྒྱང་གཉིས་སྟེ་བ་དང་ཁ་ཤས་སར་གྲོ་ཕྱན་བྱ་བཅས་ལོ་རེ་ཐེངས་རེ་
ལས་སྐྱེས་ཀྱི་མེད་པ་རེད། ཡུལ་པ་བརྒྱ་ཆ་བཞི་བརྩ་ཙམ་ས་བབ་དམའ་

སར་གནས་ཡོད་པས་འབྲུ་རིགས་སྟེ་ཁ་བདུན་ནས་དགུ་བར་སྟེ་ཚུལ་ལེགས་
ཤིང་ལོ་རེ་ར་ཐེངས་གཉིས་རེ་རག་གི་ཡོད་པས་རང་བྱུང་གི་གནོད་འཚེ་
སོགས་དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་མ་བྱུང་ན་འབྲུ་རིགས་ཀྱིས་མི་འདང་
བའི་དཀའ་ངལ་མེད་པའི་ཐོག་ལྷ་ཐོག་དང་། སྡེ་དགོ། གོ་འཛོ། ཆབ་
མདོའི་འབྲོག་ཁག ཆ་བ་སྐང་པ་བཅས་ནས་ལོ་ལྟར་བྲག་གཡལ་ནང་
འབྲུ་སྐྱབ་པར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ཚོར་འབྲུ་ལྷག་ནམས་བཙོང་གི་ཡོད་པ་
རེད། མི་སེར་ནམས་མཆོད་སྦྱོན་བྱེད་པའི་གོ་མས་སྟོལ་བཟང་པོ་ཡོད་
སྟབས་སྐྱང་པོ་ཉུང་ཤས་ཡོད་ཀྱང་བཀྲས་ལྟོགས་ཀྱིས་མནར་བའི་དོགས་
པ་མེད། བྲག་གཡལ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་མང་གཞི་གཙོ་བོ་ཞིང་ལས་དང་
འབྲོག་ལས་ཡིན། བཟོ་ལས་ལག་ཅུལ་པ་མང་དག་ཅིག་དང་། ཚོང་ལས་
གཉེར་མཁན་ཉུང་ཙམ་ཡོད་པ་རེད། བཟོ་ལས་ནི། ཤིང་བཟོ། རྩོ་བཟོ།
འཛིམ་བཟོ། རྩ་བཟོ། ཆེམ་བཟོ། རི་མོ་འབྲི་མཁན། ཤིང་བཞོས་དང་
མདའ་གཞུ་བཟོ་མཁན། སྟོས་དང་ཤོག་བྱ་བཟོ་མཁན། ལུགས་པ། གསེར་
དངུལ། ཟངས་རག། ལུགས་བཟོ། དཀྲོལ་ཚག་པ་བཅས་མང་དག་
ཅིག་ཡོད། དཔེར་ན་དམེ་སྟོད་སྟེ་ཤོག་ལ་དུད་གངས་ཉིས་བརྒྱ་སུམ་བརྒྱ་
ཙམ་ཡོད། ཉ་ལམ་དུད་ཚང་རེ་ལ་མགར་བ་རེ་ཡོད་པ་དེ་ཚོས་བཟོས་
པའི་དཀྲོལ་ཚག་ཅན་གྱི་མཆོད་ཆས་དང་། རྒྱན་ཆ་སོགས་ཀྱི་སྐྱུས་ཚད་
པོད་ནང་སྐད་གསལ་ཡོད་པ་རེད། ཚོང་ལས་པ་ཉུང་ཤས་ཡོད་པ་དེ་ཚོས་
རྒྱལ་ས་ལྷ་སས་གཙོས་ནང་ཁུལ་ཚོང་རྒྱག་པ་དང་། ཁ་ཤས་རྒྱ་གར་དང་
རྒྱ་ནག་འབྲུག་དང་བལ་པོ་བཅས་ལ་འགྲོ་མཁན་ཡོད་པ་དེ་ཚོའི་ནང་ནས་
སྟོབས་འབྱོར་ཅན་གྱི་ཚོང་པ་ཡང་བྱུང་ཡོད། དཔེར་ན་བྲག་གཡལ་ཚོང་
དཔོན་བླ་མེད་ཟེར་བ་དེར་གསེར་ཁོ་ན་གསེར་སྤང་ཆིག་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་
བཞི་བརྒྱ་ཞེ་བདུན་ཙམ་ཡོད་འདུག གསེར་གན་རྩུངས་ཀྱི་མཆོད་ཆ་དང་

ཀློག་ཆ་སོགས་ཅིས་མེད། ཚོང་ཟོག་གཞན་དག་ཡོད་པ་ཤོད་མ་དགོས།
བྲག་གཡལ་བ་སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཐེང་དང་པོ་དཀའ་བཅུ་གྲགས་པ་རྒྱ་
མཚོ་ལ་ཡ་རྒྱལ་དབང་བཞི་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་
གིས། བར་ཁམས་སུ་འགྲོ་དོན་སྐྱོང་དགོས་ཞེས་བཀའ་མངགས་གནང་
བ་དང་། སྐུ་ཐེང་གཉིས་པ་ལ་ཡ་རྒྱལ་མཚོག་ལུ་པ་ཆེན་པོས། གཏན་
ཆོགས་ཆེན་མོ་ཞེས་པ་གནང་ཞིང་ཡ་རྒྱལ་དབང་དྲུག་པ་མཚོག་གིས། རྒྱལ་
གཉེར་བཀའ་གཏན་གནང་བ་སོགས་བྲག་གཡལ་གྱི་སྡོད་བཅུད་ཡོངས་
རྫོགས་བྲག་གཡལ་བ་སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཐེང་རིམ་པའི་འཛིན་སྐྱོང་འོག་གནས་
ཤིང་། མི་རྒྱལ་གྱི་ཤོད་སློབ་ལ་ས་སྤྱོད་པོ་གང་དང་དེ་རྒྱ་མ་གང་ཡན་
ཆོད་ཀྱི་བདག་པོ་བྲག་གཡལ་བ་སྐྱབས་མགོན་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟར། སྤྱིར་བཏང་
བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྫོང་ཁག་གཞན་དང་མཚུངས་པར་གཞུང་ས་དཀའ་
ལུན་པོ་བྱང་ཆེན་པོའི་གཅིག་གྱུར་གྱི་དབང་ཁོངས་སུ་གནས་ནའང་དངོས་
སུ་རྫོང་གཞིས་བསྐོ་གཏོང་མ་དགོས་པ་བྲག་གཡལ་བ་བྲིམས་སྒོ་རང་བཙན་
ཞེས་འཕོད་སློབ་ཡོད་པ་རེད། བྲག་གཡལ་གྱི་མི་གུངས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཆང་
མ་ནང་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་ཡིན། བྲག་རྫོངས་ལྷ་མི་ཡོངས་ཀྱི་
སྐྱབས་གནས། ཆོ་རབས་ལས་སྒོན་གྱི་འབྲེལ་བའི་བླ་མ་སློ་ལུན་ཤེས་
རབ་ཀྱི་རྣམ་སྤྱུལ་བྲག་གཡལ་བ་སྐྱབས་མགོན་ཆེ་ཆང་དང་། ལེགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་སྤྱུལ་བྲག་གཡལ་བ་བྲམས་མགོན་ཆུང་ཆང་། ལྷང་མཐའི་
སྤྱུལ་པ་སྤྱང་མ་བསེ་ཡི་ཁྲབ་ཅན་བཙས་ནི་བྲག་གཡལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་བླ་མ་དང་སྤྱང་མ་ཡིན་པ་དང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་བསྐོར་བའི་རྒྱལ་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཟབ་པ་དེར་སློབ་པ་
བདག་ལྟ་བུས་སྐྱེ་ཅིའི་རྒྱ་ཐིགས་ཙམ་ཡང་བཞོད་པར་མི་རྣམས་པས་འདིར་
བཀོད་ག་ལ་ཐུབ། གནས་རྒྱལ་མཁྱེན་འདོད་ཡོད་མཁན་གྱིས་སྐྱབས་རྗེ་

ནམ་གཉིས་ཀྱི་ནམ་ཐར་དང་གསུང་ཚོམ་ཁག་ དེ་བཞིན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་
ཆ་ཁྲུངས་ལྟན་ནམས་ལ་གཟིགས་པར་འཇུག།

བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཕྱེང་དང་པོ་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༥༥༡ ལོར་
ངོ་མཆར་བའི་ལྷས་དུ་མ་དང་བཅས་ཡུལ་དེར་སྐུ་བལྟམས་ཏེ་དགོན་གྱི་
ཐོག་མ་བྲག་གཡལ་དགོན་ཞེས་བྲག་གཡལ་འདྲ་(སྐུ་གྱུར་འདྲ་བ་ཞིག) བ་
ཞིག་གི་འོག་དགོན་པ་བཞེངས་པ་དེ་ནས་བཟུང་བྲག་གཡལ་ཅེས་མིང་དུ་
བྲགས། དེ་ནས་མ་དགོན་བཟུང་གིས་གཡལ་འབྲིལ་ཞེས་པ་དེ་མཁར་ས་
སྤེང་དུ་ཕྱག་བཏབས་ནས་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ལྷ་གངས་སུམ་རྩ་
མོ་གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ཁང་ཆན་སུམ་རྩ་མོ་གཉིས་བྱུང་། སྐུ་ཕྱེང་
གཉིས་པ་བྱམས་མདུན་དུ་ཕེབས་སྐབས་གནས་པོ་དོ་རྗེ་གྱུར་མགོན་དང་
དངོས་སུ་མངལ་འཕྲད་གནང་ཞིང་། གནས་པོས་བྲེད་ཀྱིས་མྱུར་དུ་འདིར་
དགོན་ཐོབས་དང་སྦྱིན་བདག་ངས་བྲེད་ཞུས་པར་བརྟེན། བྲ་དགོན་བཤད་
སྐབ་ཆོས་སྤྲིང་ཕྱག་བཏབ་ནས་དཔལ་དོ་རྗེ་འཛིགས་བྲེད་ཀྱི་ལྷ་གངས་བརྩ་
གསུམ་དང་མཉམ་པའི་ཁང་ཆན་བརྩ་གསུམ་བྱུང་བ་དང་མཆན་ཉིད་གྲ་
ཆང་ཞིག་བརྩུགས། ༡༥༩༠ ལོའི་སྐོར་ཅམ་ནས་ས་ཉིལ་ནས་མཁར་
སའི་དགོན་པ་འཛིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཕྱེང་ ༤
པ་བླ་མ་བློ་བཟང་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་ ༡༥༩༥ ལོར་དགོན་པར་དབྱེན་འདུམ་
ལ་བཞེངས་གནང་བ་རེད།

བྲག་གཡལ་མ་དགོན་ཁང་ཆན་ནམ་དགོན་གོག་ ༩༩ དང་། བྲ་
དགོན་ཁང་ཆན་ ༡༩ གི་མཆན་ནི། མ་དགོན་ལ། ལྷོང་ལྷ་དགོན། ཀྱི་
ནེ་དགོན། དཔལ་རེ་དགོན། དབྱེ་ཕུ་དགོན། བློ་བྱུགས་དགོན། རྟག་
ར་དགོན། དབྱར་ཞོ་དགོན། གསེར་མདོག་དགོན། མདོ་བ་དགོན།
ནམ་བྲགས་དགོན། བྱམས་སྤྲིང་དགོན། སུ་ཕུ་དགོན། དགོན་ཐོ་དགོན།

ཚུ་དབར་དགོན། སེར་ཚོས་གླིང་དགོན། སོ་དགོངས་དགོན། བསེ་
མཁར་དགོན། ས་སྐྱ་དགོན། རིན་སྐྱངས་དགོན། བྲག་འགོ་དགོན།
ཡེ་དགོན། དྲུང་འབྲུངས་དགོན། བྲག་གཡལ་དགོན། བར་སེང་དགོན།
བརྒྱ་བཞི་དགོན། མཐོང་ཐོག་དགོན། ཁྲ་གཡེར་དགོན། དགོན་ལྷང་
དགོན། ཚ་མདོ་དགོན། སྤང་དཀར་དགོན། གནས་སྡེ་དགོན། མདའ་
ཕྱང་དགོན་བཅས་དང་། བུ་དགོན་ཁང་ཚན་ ༡༩ གི། བུ་མས་མདུན་
ཁང་ཚན། ཁུ་མདའ་ཁང་ཚན། སྐ་པ་ཁང་ཚན། མདའ་མདོ་ཁང་ཚན།
ཤོག་ལྷང་ཁང་ཚན། ཕུ་ལ་བཟང་ཁང་ཚན། མཛོ་ཐང་མཛོ་བྱང་ཁང་
ཚན། མཛོ་དོམ་ཁང་ཚན། འབེ་དཀར་ཁང་ཚན། ཚེ་རྩུང་ཁང་ཚན།
ལ་གཤིས་ཁང་ཚན། འོ་འཕོམ་ཁང་ཚན། སྡེ་གསུམ་ཁང་ཚན་བཅས་
སོ། ལྷ་སྐྱང་ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་ལ་སྡེ་གཅིག་མངའ་རྒྱུད་དང་། བདུད་
རུ་གཉིས་ལ་སྡེ་གཅིག་ ཨ་བུར་ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་ལ་སྡེ་གཅིག་བཙུགས་
པའི་སྡེ་གསུམ་གྱི་ཁང་ཚན་ཡིན་པས་ན་སྡེ་གསུམ་ཁང་ཚན་ཞེས་ཟེར།

མ་བུ་དགོན་གཉིས་པོ་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རིང་
ལུགས་འཛིན་པ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ཡང་གྲ་པ་དང་བརྩན་མའི་དགོན་
པ་དང་རི་ཁྲོད་ནི་རྩིང་མའི་དགོན་པ་ནི་བྱ་རྩ་གཉིས། དགེ་ལུགས་དགོན་
པ་བརྩ་གཅིག་ ས་སྐྱའི་དགོན་པ་བརྒྱད། བཀའ་རྒྱུད་དགོན་པ་བཞི་བཅས་
ཡོད་པ་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ནང་ནས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུ་
དམ་པ་གྲངས་ཀྱིས་མི་ལངས་བ་བྱུང་ཡོད། མ་བུ་ཚོགས་ཆེན་གཙོས་པའི་
དགེ་དགོན་ནང་ནས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། རྩ་བ་སྟོད་བཅས་ལ་སྐྱེད་
གསལ་ཅན་གྱི་དགེ་བཤེས་དང་མཁན་པོ་མང་པོ་བྱུང་བ་དང་དགའ་ལྡན་
ཁྲི་པ་གནང་མཁན་ཡང་བྱུང་ཡོད།

ང་ཚོའི་བྲག་གཡལ་ལ་ཡིད་སྤྱོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་འདུག

དེ་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོ་ཙམ་དུ་བྲག་གཡལ་ནང་འབྲུག་ས་ཡུང་སྡེ་མི་
 མང་པོ་གི་མས་ཡུང་བ་རེད། དེ་ནི་སྐབས་མགོན་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ལས་
 སྡེ་ཆོས་བླ་མའི་གོ་གནས་ལ་ཚོད་པ་བརྒྱབ་ཅིང་། བསད་རེས་བྱས་སྐབས་
 མདུན་ཆུང་གི་མགོན་གཉིས་མགོན་པོ་དབང་རྒྱལ་གྱིས་མདུན་ཆེན་ཕྱོགས་
 ཀྱི་མགོན་གཉིས་མཛེས་བཅུ་སྟག་མོ་གཙོས་དཔལ་པོ་མང་པོ་བཀོངས་ནས་
 ཕམ་པར་བཞུགས་ཐོག་མདུན་ཆེན་གྱི་སྐུ་ལ་གྱི་མཆོན་མང་དུ་བརྒྱབ་ཀྱང་
 མཆོན་མ་བཞེས། སྐབས་དེར་འབྲུག་ཐོག་ཚང་གི་དཔོན་མོ་ཨ་ཆོས་ཟེར་
 བ་དེས་མགོན་པོ་དབང་རྒྱལ་ལ་ཁྱེ་ཟབ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མདུན་ཆེན་
 སྒྲོད་རོགས་དང་ལུང་ཁྲག་ཅིག་ལ་བཞུགས་པ་ལས་ཁྱེད་ལ་གནོད་པའི་བྱ་
 བ་གང་ཡང་མི་བྱེད་ཅེས། འགན་ཁུར་བྱས་པར་བཞེན་མདུན་ཆེན་སྒྲོད་
 ཐུབ་པ་བྱུང་། དེ་རྗེས་དཔོན་མོ་ཨ་ཆོས་ཀྱིས་བྲག་གཡལ་ཁྲལ་གྱི་ཚུལ་
 མིན་གྱི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་ནམས་སྟན་ལུ་ཕུལ་སྟབས་ ༡༩༩༢ ལོར་
 བོད་གཞུང་གིས་ཆེད་བསྐོས་གནང་བའི་ས་དབང་བཤད་སྒྲོ་དབང་ཕྱག་རྒྱལ་
 པོ་ལས་བྱ་དམག་དབུང་དང་བཅས་བྲག་གཡལ་དུ་འབྱོར་ཏེ་ཆུང་ཆང་སྐུ་
 ཐེང་ཡང་སྤྱོད་དང་བཅས་གྲུ་ས་རྩ་བ་སྟོད་དུ་བཞུགས་དགོས་པ། འཆོ་
 ཉེན་ལོ་རེ་དངུལ་རྩི་ཆད་བརྒྱ་རེ་བྲག་གཡལ་གྱིས་སྒྲོད་དགོས་པ། བྱེད་
 གཏེ་མགོན་པོ་དབང་རྒྱལ་སྟོག་ཁྱིམས་བཏང་བ་སོགས་ཁྱིམས་ཐག་བཅད་
 ནས་ད་བར་མདུན་ཆེ་ཆུང་གཉིས་བྲག་གཡལ་ནང་ལྟན་རྒྱལ་མ་ཐུབ་པ་རེད།
 མདུན་ཆུང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བྲག་གཡལ་བས་ལོ་ལྷག་བླ་མ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་
 ཡོད་པ་རེད། བྲག་གཡལ་ཆུང་ཆང་རིན་པོ་ཆེ་འཕམ་མདུན་ཆུང་བླ་མ་
 བྲག་གཡལ་ནང་བཞུགས་མ་ཆོག་པའི་དུས་དེ་ནས་བཟུང་བྲག་གཡལ་ནང་
 ལོ་ཉིས་མང་པོ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་བྲག་གཡལ་གྱི་མི་ཚན་གས་ཆོས་ཤོད་སྟོལ་
 འདུག མ་འོངས་བོད་ལ་རང་དབང་གི་ཉི་མ་གར་དུས་སྐབས་རྗེ་སྟོ་

ལྷན་ཤེས་རབ་དང་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ནམ་གཉིས་བྲག་གཡལ་ནང་ལྷན་
བཞུགས་ཡོང་བྱུང་པ་བྱུང་རོགས་ཞེས་བྲག་གཡལ་མི་མང་ཡོངས་ལ་གྱུས་
པ་རྫོག་ཅོད་དཀོན་མཆོག་བསྟན་དར་ནས་རེ་བསྐྱུལ་ཞུ།

མགོན་པོ་དབང་རྒྱལ་སྒྲོག་ཁྲིམས་བཏང་ནས་སྐྱེ་བཅད་པའི་སྐབས་
སུ་ས་སྐྱའི་རྗེ་བཙུན་རྟ་མགིན་དབང་མོ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཐེབས་པ་དང་།
དུས་ཐུག་སྟེ་བྲག་གཡལ་བྱམས་མདུན་བྱམས་ཁང་གི་མདུན་དུ་མཆོད་རྟེན་
ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་འོག་དུ་མགོན་པོ་དབང་རྒྱལ་གྱི་མགོ་མནན་པ་
གནང་བ་རེད། རྗེ་བཙུན་རྟ་མགིན་དབང་མོ་བྱམས་མདུན་ནས་ཐེབས་
རྟེ་མཛོ་གྲུ་ལུགས་ཟམ་ཞེས་པའི་སར་སྐྱེབས་དུས་རྒྱུད་འཕྲུལ་ཏེ་ཅང་ཆེན་
པོ་ཞིག་བྱུང་ནས་སྐྱེ་འཁོར་ཁ་གསུམ་རྟ་ལས་བབས་དགོས་བྱུང་བ་རེད། རྒྱུད་
ཕྱུང་ཡལ་ནས་རྟ་དུས་རྗེ་བཙུན་རྟ་མགིན་དབང་མོའི་ཆེབས་དྲེལ་གྱི་སྐྱ་
སྐྱ་རུའི་ཐོག་ནས་ཁ་བཏགས་ཨ་ཤི་ཞིག་བཏང་ཡོད་པ་མཛོར་དུས་དེའི་
སྐོར་ལ་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར། བཀའ་ལན་གནང་དོན། ང་ཁམས་ཕྱོགས་
སུ་སྐྱེབས་མ་ཐག་ཤོག་ལུང་རྒྱལ་པོས་དྲག་པོའི་སྒྲིན་བསྐྱེད་མ་ཐུགས་
རོགས་ཞེས་ཐེངས་གཉིས་ཅུ་མ་བཤད་པ་དང་། ད་རེས་ཡང་བསྐྱར་ཞུ་
བ་འཐེན་གྱི་འདུག་པས་ངས་བྲག་གཡལ་ནང་སྒྲིན་བསྐྱེད་མི་ཐུགས་རྒྱ་
ཁས་ལེན་ཡོད་བཅས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ཤོག་ལུང་རྒྱལ་པོ་ཟེར་བ་
དེ་ནི་བྲག་གཡལ་གྱི་སྟེ་ཤོག་ལུང་ཞེས་པ་དེར་སྐྱ་མོ་མཆོམས་པ་ཞིག་གིས་
ཀྱེ་རྫོང་གྱི་བསྟན་པ་དུང་ཕྱུར་གཅིག་བསགས་ཀྱང་བྱམས་སྟོང་རྗེའི་སེམས་
མེད་པར་བརྟེན། མི་སེར་དང་འགལ་ཆེ་བྱུང་ནས་ཁང་པར་མེ་བརྒྱབ་
ཀྱིན་སྟོན་ལམ་ལོག་པར་བཏབས་ནས་ཤི་རྗེས་གདུག་འདྲེར་སྐྱེས་པའི་ལོ་
རྒྱུས་ཡོད་པ་རེད། ཕྱིས་སུ་བྲག་གཡལ་གདུག་འདྲེ་ཟེར་བ་དེ་ཤོག་ལུང་
རྒྱལ་པོ་ཡིན་པ་ཁག་ཅིག་གིས་ངོས་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། བྲག་གཡལ་

གདུག་འདྲེ་ཟེར་བ་ནི་མགོན་པོ་དབང་ཀླུ་ལ་གི་འདྲེར་གྱུར་པ་དེ་རེད།
མགོན་པོ་དབང་ཀླུ་ལ་སྒྲིམས་བཏང་རྗེས་གདུག་འདྲེ་སྟོབས་
ཅུ་ལ་ཅན་ཞིག་སྟེ་མི་ཚོས་བྲག་གཡལ་གདུག་འདྲེ་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་
པར་དུ་བྲག་གཡལ་དང་ས་སྟེལ་ཡིན་པ། ཆབ་མདོ་དང་། གོ་འཛོ། སྤར་
ཁམས། དཔལ་ཤོད། མཛོ་སྤང་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པ་ཡོང་དོགས་བྱེད་
པ་དང་། གཞན་ཡང་སྡེ་དགེ་སྟོགས་ནས་བྲག་གཡལ་ཅེས་བརྗོད་པ་ལས་
བྲག་གཡལ་གདུག་འདྲེ་ཞེས་ལབ་པོད་ཀྱི་མེད་ལ། མགོན་པོ་དབང་ཀླུ་
ལ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ལབ་པོད་ཀྱི་མེད་པ་རེད། དུན་སྔོ་བོ་མདུང་ཆུ་བཙོན་ཁང་
ནང་སྡོད་དུས་འཛོ་སྤར་དགོན་པའི་གྲུ་པ་ནོར་ཀླུ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་
དེའི་སར་སྤྲད་ཆ་བཤད་ཞོར་དུ་བྲག་གཡལ་གདུག་འདྲེ་ཟེར་བ་དེ་མགོན་
པོ་དབང་ཀླུ་ལ་རེད་བརྗོད་སྐབས་ཁོ་པས། ཨ་ཙོ། ཨ་ཙོ། དངང་སྐྱག་
ཆ་བ་ལ། མིང་རྗེན་པ་དེ་འདྲ་འཕོད་མ་ཡོང་ཟེར། ངས་མིང་མ་བཏོན་
ན་སུ་ལབ་ཀྱི་ཡོད་ག་འདྲ་ཤེས་ཀྱི་རེད་དམ་ལབ་པས། ནོར་ཀླུ་ནས་
ང་ཚོའི་སར་དགོན་པ་དང་སྡེ་སུ་ཡིན་རུང་བྲག་གཡལ་ཟེར་བ་མ་གཏོགས་
མིང་རྗེན་པ་བརྗོད་ཀྱི་མེད་པ་རེད། གལ་སྲིད་མིང་བརྗོད་ན་དེར་ཡོང་
སྟེ་གཞོད་པ་བྱེད་དེ་མི་གི་ན་ཆ་དང་བྱ་མི་གིས་པ་ཡོང་བ་དང་ཆོས་སྐྱབ་
མཁན་ཡིན་ན་བར་ཆད་ཡོང་བར་སྐྱག་དངང་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཟེར།
ངས་ཁ་མཆར་དང་སྐྱགས་ནས་ང་རང་གཉིས་ད་ལྟ་སྡོད་ས་འདྲིར་བཙོན་
ཁང་གི་ལྷགས་རི་བཙོན་པ་དང་། མེ་མདའ་བཟུང་བའི་ཀླུ་དམག་གིས་
སྟོ་སྐྱང་ཡོད་སྐབས་མིང་ནས་འཕོད་ཀྱང་ཁོ་པ་ནང་ལོགས་ཐར་བྱལ་གྱི་
མ་རེད་ལབ་པ་ཡིན། ནོར་ཀླུ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་བྲག་གཡལ་ཟེར་བ་ལས་
མིང་བརྗོད་མི་པོད་པ་ཡང་འདུག བྲག་གཡལ་ནང་བཤད་ཆུ་ལ་ནི་སྡོན་
མ་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་སྐྱེ་བྱེད་བརྟུ་གསུམ་པ་མཆོག་གིས་པོད་ཀྱི་

རྒྱལ་འགོང་དྲེགས་པ་སྟོབས་ཅལ་ཅན་མང་པོ་རྒྱ་ནག་དུ་བཏང་སྟེ་རྒྱ་མི་
ནང་འབྲུག་བྱེད་ནས་པོད་ལ་བཅན་འཇུག་བྱེད་རྒྱུར་འགོག་ཐབས་གནང་
བ་དེའི་ནང་མགོན་པོ་དབང་རྒྱལ་ལོ་གསུམ་རིང་རྒྱ་ནག་དུ་སྟོད་དགོས་བྱུང་
བའི་སྒྲོར་ཁོ་རང་ཁོག་ཞུགས་སྐབས་བཤད་པ་དང་ལོ་གསུམ་རིང་མཐོང་
ཐོས་མེད་པ་སོགས་བཤད་སྟོན་ཡོད་པ་རེད། སྟོན་མ་ནས་མདུན་རྒྱུང་
མཆོག་གིས་དམ་ལ་བཏགས་ཏེ་སྤང་མ་བསེ་ཁབ་པའི་འཁོར་དུ་བརྒྱལ་པའི་
གནས་ཚུལ་ཤོད་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་བྲག་གཡལ་པར་གནོད་པ་བྱེད་ཀྱི་མེད་པའི་
ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བྲག་གཡལ་གྱི་མི་ནན་རེ་བྱུང་གིས་མགོན་
པོ་དབང་རྒྱལ་ལ་མཆོད་པ་ཕུལ་བའི་གནས་ཚུལ་ཡང་མཐོང་ཐོས་བྱུང་།
དཔེར་ན། བྲག་ནག་འབར་བའི་གཞལ་ཡས་ནས། རྒྱང་ནག་འབྲིལ་
བའི་གྲར་ཁང་དུ། ཏ་ནག་འབྱིང་པའི་སྟེང་ཁ་རུ། མགོན་པོ་དབང་
རྒྱལ་ཞལ་ལ་མཆོད་པ་འབུལ། ཞེས་མཆོད་པ་ཕུལ་མཁན་འདུག

ཐ་མ་སྟོ་ལྷན་གཉིས་རབ་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་པའི་ཡང་སྤྱི་དངོས་འཛིན་
དང་ཁོང་གི་སྐྱེད་བང་བཅས་པོད་ཆོས་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོ་ལགོང་ས་
ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་གནང་བ་ལྟར་རྒྱལ་སྐུལ་གྱི་གོ་གནས་
ཡོད་པ་དང་། བྲག་གཡལ་མངའ་འབངས་ཡོངས་ལ་ཆོས་ཕྱོགས་དང་
འབྲེལ་བའི་དོན་ཆེན་མཐའ་དག་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོངས་བར་མཛད་
པ་དཔེར་ན་གདན་ས་མ་བུ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲི་པ་དང་མཁན་པོ། ལས་སྡེ་མཐོ་
གས་བསྐྱོ་འཐེན། རྒྱ་བྱང་རྒྱུ་ཁྲི་ཁྲི་སྐུ་དངོས་འཛིན། ས་དགེ་
བཀའ་རྙིང་གི་རྒྱ་སྐུལ་ཆོའི་དབང་ཆ་དག་ཏན་འཕེབས་སོགས་ནང་ཁུལ་
དུ་འཛིན་སྦྱོངས་གནང་བ་དང་། ཕྱི་ཕྱོགས་ཇོང་སྟོ་གཞན་ལ་རྒྱ་བསྐྱོས་
གཏོང་རྒྱུའི་ཐད་སྤར་མེ་ཉག་ལ་བཏང་སྟོན་ཡོད་འདུག་ཀྱང་། ཇེས་སུ་
གཏང་བ་བཤད་ཀྱི་མི་འདུག སྤར་སྟོན་མ་ཉམས་པ་རྒྱལ་ཐང་དགོན་པ་

ལ་བྲག་གཡལ་ནས་བསྐྱོད་པ་ལྟར་པོ་ལྟོ་སྤྱོད་པ་དེ་ལོ་ལྟོ་རེའི་
མཆམས་ནས་བརྗེ་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ནའང་། མཁན་པོ་བསོད་ནམས་ཉི་
མ་ཞུ་བ་དེ་ལ་རྒྱལ་ཐང་དགོན་པ་དང་མི་སེར་ཆང་མས་དད་གུས་ཆེན་པོ་
བྱས་ཏེ་བརྗེ་པོ་རྒྱག་མི་དགོས་པ་བྲག་གཡལ་ནང་ཡང་ཡང་ཞུས་ཏེ་བྲག་
གཡལ་ནང་ཡར་མ་ལེབས་པར་བརྟེན་མཐར་རྒྱལ་ཐང་དུ་སྐྱེ་གཤེགས་པ་
རེད། སྐབས་དེར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོ་གྲངས་སྟོར་ཅམ་ཡིན་པ་འདྲ།
དེ་ནས་བཟུང་མཁན་པོ་ལྟོ་སྤྱོད་དངོས་སུ་མ་བཏང་བར་མཁན་པོའི་
གསོལ་དོད་ལྟ་བུ་བོགས་མ་བྲག་གཡལ་ལ་ཕྱལ་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ ༡༩༩༩ ལོར་
རྒྱ་དམར་གྱིས་པོད་ནང་བཙན་འཛུལ་བྱས་པ་ནས་མཆམས་ཆད་པ་རེད།
སྤར་ནས་ད་བར་རྒྱལ་ཐང་དགོན་པས་བླ་མ་བློ་ལྡན་གཤེས་རབ་གྱི་བསྟོད་
པ་(ལོ་བསྟོད་)འདོན་པ་དང་། བྲག་གཡལ་གྱི་སྤྱང་མ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པ་བསེ་ཡི་ཁྲབ་ཅན་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཆབ་མདོ་དགོན་པའི་ཡི་དམ་གྲུ་ཆང་གི་ཁྲ་བྲུག་སྟོབ་དཔོན་ཟེར་
བ་དེ་བྲག་གཡལ་ནས་བསྐྱོད་གནང་མཛད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། ལོ་གསུམ་རེའི་
མཆམས་ནས་བརྗེ་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར་ཁྲ་གཡེར་ཡས་གྲོང་དགེ་བཤེས་
གྱི་བརྗེ་ཡ་ཆ་བ་སྐྱང་བྲག་གཡལ་གན་གཞུང་འབྲོག་པ་ནས་ཡིན་པ། དགེ་
བཤེས་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་གསུམ་ལ་བཏང་བ་དེ་ལ་ཡི་དམ་གྲུ་ཆང་གིས་དད་མོས་
ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཆབ་མདོ་དགོན་པ་སྤྱི་དང་མཐུན་སྦྲིལ་བཟང་པོ་
ཡོད་པར་བརྟེན། ཡང་བསྐྱར་ལོ་གསུམ་བཞག་རོགས་ཞུས་པ་དེར་བྲག་
གཡལ་སྐབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དེ་དོན་ཆོག་པ་བཀའ་གནང་ནས་
༡༩༩༩ ལོ་ཟླ་འབྲུག་མ་ལངས་ཀྱི་བར་དུ་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་རྒྱལ་ཆབ་
མདོར་བཞུགས་པ་རེད།

དེ་བཞིན་གོ་འཛོའི་དགོན་པ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་ལ་རྒྱལ་མཆོག་ལྟ་བུ་

ཆེན་པོས་ཕྱག་བཏབས་གནང་བ་འགྲོ་འདྲན་དགོན་པར་བླ་བསྐྱོས་བྲག་
གཡལ་ཚུང་ཆང་ནས་གཏོང་སྟོན་ཡོད་པ་ལྟར་ ༡༩༥༩ ལོར་འབྲས་
སྤངས་ཉག་རེ་ཁང་ཆེན་ནས་ཀན་བཅོ་ལྷ་ཆེ་རིང་མཁན་པོར་བཏང་བ་རེད།
འགྲོ་འདྲན་དགོན་པའི་མཁན་པོ་བྲག་གཡལ་གྱིས་བསྐྱོ་བ་དང་། གོ་འཛོ་
ཡི་གྲ་པ་གྲ་ས་སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ་ནང་བྲག་གཡལ་གྱི་ཁང་ཆེན་ནས་ཉག་
རེ་ཁང་ཆེན་གསུམ་དང་། ར་སྟོད་ཉག་རེ་བཅས་ལ་ཞུགས་ཆོག་པའི་ཐོབ་
ཐང་ཡོད་པ་རེད། དེར་བཞུགས་བྲག་གཡལ་དང་གོ་འཛོ་གཉིས་མཐུན་སྒྲིལ་
ཏུ་ཅང་བཟང་པོ་ཡོད་པའི་སྟོན་དེ་ཆགས་པ་རེད།

སྐྱེ་ཐེང་དྲུག་པའི་སྐབས་ཆོས་སྒྲིབ་གཉིས་ཐད་ནས་སྒྲིག་གཞི་ལམ་
སྟོན་ཆ་ཆང་ཞིང་ཡུན་སྐྱུམ་ཆོགས་པ་ཞིག་བཟོ་གནང་མཛད་ཡོད་པ་རེད།
དེ་བཞིན་བསྟན་འགྲོའི་བདེ་དོན་བྲག་གཡལ་རང་དུ་བཀའ་དགོངས་ཕྱར་
གསུམ་གྱི་སྐྱབ་སྡེ་འཛུགས་བཞེད་ལྟར། གཙང་གསར་དགོན་(ས་དགོན་
བརྒྱད་གྱི་ནང་ནས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་) ནང་ཕྱར་པའི་སྐྱབ་མཆོད་བཙུགས་
པ་གནང་བ་དང་། ཆོགས་བརྒྱ་དགོན་དུ་དགོངས་འདུས། མ་དགོན་དུ་
གམ་བཅར་གྲ་ཆང་གཉིས་བཙུགས་པ་ནས་སྐྱབ་ཆེན་བཀའ་བརྒྱད་གྲ་ཆང་
ཞེས་ཞལ་གངས་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་ཡོད་པ་དང་། དགེ་ལྡན་གྱི་འཆི་མེད་ཉག་
བཏན་ནམ་རྒྱལ་སྤིང་གི་གྲ་ཆང་ཞལ་གངས་བདུན་བཙུ་དོན་བརྒྱད་ཡོད་
པ་གསར་འཛུགས་གནང་བ་སོགས་སྐྱེ་ཐེང་རིམ་པས་གྲུབ་མཐའ་རིམ་མེད་
འཛིན་སྟོང་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། སྐྱེ་ཐེང་བརྒྱད་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་
ལས། ལྟ་ པོན་བཅས་རིས་སུ་མ་མཆིས་གྲུབ་མཐའ་ལ། ཆགས་སྤང་
དབང་གིས་ལོག་ཏོག་སྟོན་མི་བཟུ། གྲུབ་མཐའི་སྐྱལ་སྟོང་ང་ཁྱོད་རབ་
སྤངས་ནས། ཀུན་ལ་དག་སྤང་སྟོགས་མེད་འབྱུང་བར་ཤོག བཅས་པ་
སོགས་བཀའ་སྒྲོབ་གནང་བ་དེ་དག་བྲག་གཡལ་གཞུང་ནས་གིང་པར་བཞོས་

པ་ལས་བྱུང་བ་མང་དག་ཡོད།

༡༩༩༤ ལོ་དགོངས་པ་ཚེས་དབྱེངས་སུ་ཐིམ་ནས་ལོ་བཞི་ལྔ་ཙམ་
ནས་ཁ་གསུངས་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་གསར་ཆེན་རིས་སུ་ཕྱིས་ཏེ་གསུང་བཅར་གྱི་
ཆར་སྐབས་ཆེན་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་ཆར་མེད་པ་བཟོས་པ་རེད། ད་ལྟའི་སྐབས་
སྤང་དགུ་པ་མཆོག་གི་ལ་འཁོད་རྗེས། འཁོར་འཁོར་ས་ཆ་དགོན་ཆེན་ནང་
སྐབས་ཆེན་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་ཆར་ཞལ་གྲངས་བརྒྱ་བཞི་ཡོད་པ་ཞིག་བརྒྱུགས་
ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད།

སྐབས་དགུ་པ་ཐོག་མར་ངོས་འཛིན་གནང་མཁན་གཙང་གསར་
རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པ་རེད། དེ་ཡང་མགོན་ཆེན་བསྟན་པ་མཐུན་རབ་ཀྱིས་
གཙང་གསར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རང་རེའི་སྐབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་ག་པར་
འབྱུངས་འདུག་མཆོག་ཉིད་ཀྱིས་དགོངས་པའི་ཐོག་ནས་གཟིགས་རོགས་
ཞུས་སྐབས། ང་ལ་མངོན་ཤེས་སོགས་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་
ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་དོ་དགོང་ཆེ་ལམ་ཞིག་བརྟག་ནས་སང་ཉིན་བྱེད་
ལ་ཞུ་རྒྱ་ཡོད་པ་བྱེད་གསུང་། ཕྱི་ཉིན་མགོན་ཆེ་ལ་གསུང་དོན། མདང་
དགོང་ངའི་ཆེ་ལམ་ནང་། དུ་གུ་ཞིག་གིས་ར་ཐུགས་ཀྱི་གདན་ཐོག་བཞུད་
ནས་ར་ཞིག་རྒྱངས་ནས་བཞུད་འདུག ངས་བྲག་གཡབ་སྐབས་མགོན་འདི་
རེད་འདུག་བསམ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་བྱེད་ག་པར་བཞུགས་ཡོད་ཞུས་པས་ང་
མེ་ཉག་ཁར་ཡོད་གསུང་བྱུང་། ར་དེའི་རྩིབ་ལ་འབྲུག་འདུག་པ་དེར་བརྟུན་
ན་དགུང་སྟོང་འབྲུག་ལོ་ཡིན་ས་རེད། ར་དེར་སྐད་ཆེན་པོ་འདུག་པར་
བརྟུན་ན་སྟོན་མའི་སྐབས་གང་ཞིག་ལས་འདི་སྐད་གསུངས་ཆེ་བར་ཡོང་
ས་རེད་གསུང་། དེ་ནས་རྒྱུ་སྟོན་ལྟར་བརྟག་དབྱེད་དང་ལྟ་ལྟོགས་
སུ་ལྟ་ཐུག་ལ་ཞུས་པ་སོགས་དགོངས་པ་གཅིག་མཐུན་བྱུང་ཞིང་རྒྱལ་
ཆབ་སྟག་བྲག་རིན་པོ་ཆེས་ཐུག་ཏུགས་ཐེབས་པར་བརྟེན་བྲིས་འཁོད་ཐུབ་

པ་བྱང་། རྫོག་མར་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་སྤེལ་ཆམ་གྱི་ཚུ་མིག་དཀར་མོ་ལ་
གཙང་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཐེབས་བསྐྱར་བཅར་སྐབས་དེ་དྲུས་ངའི་མི་ལམ་ནང་
བྱང་བའི་ཕུ་གུ་དེ་འདི་རེད་འདུག་བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་དུག་པ་སྐྱེ་མ་
ནོར་བ་བྱང་འདུག་གསུང་། དེ་ནས་གཙུག་ཡུལ་དེ་གཙང་གསར་རིན་
པོ་ཆེས་བཞེས་པ་རེད།

༡) བྲག་གཡལ་ཅེས་མིང་བྱང་ཚུལ།

ད་ལྟ་བྲག་གཡལ་ཅེས་པ་དེ་ལ་སྔོན་མ་ཉག་རེ་ཞེས་ལབ་གྱི་ཡོད་
པ་རེད། ཉག་རེ་དཔོན་ཚང་གིས་ད་ལྟའི་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་ཆ་ཕྱེད་ཀ་མིན་
ཙམ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་ས་ཚང་མ་ལ་ཉག་རེ་ཟེར་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཕུ་
པ་དཔོན་དང་སྤྱིང་པ་དཔོན་ཁག་གཉིས་ཡོད་པ་དེའང་ཉག་རེའི་དབང་འོག་
དུ་ཚུད་སྐབས་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ལ་ཉག་རེ་ཞེས་འཛིན། ཉག་རེ་དཔོན་ཚང་
གནས་ཡུལ་ནི། མདུང་སྤྱི་སྤེལ་གི་སྤོ་མདོ་གོང་དུ་ཡིན་པ་རེད། ཉག་
རེ་དཔོན་ཚང་གི་ཁང་པའི་གྲང་རོ་ད་ལྟ་ཡང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། བྲམས་མདུན་
ནས་འགས་ལ་ཞེས་པ་དེའི་ལམ་རྩལ་ཅིང་ལ་མཐུར་གཟར་པོ་ཡོད་ཀྱང་
ཚང་མ་དེར་འགོ་བ་ལས་ལམ་གཞན་མེད། མེ་ཚོས་ཤོད་སྤོལ་ལ་དང་
པོ་ལམ་དེ་ཡོད་མ་རེད་ཀྱང་བྲམས་མདུན་ཕྱོགས་ཉག་རེ་ཚང་གིས་བྲལ་
བསྐྱས་པ་ནམས་ཏྲ་ཏེལ་ལ་བསྐྱལ་ནས་ཕར་ཚུར་ཕྱིན་སྐབས་རྗེས་སུ་དེར་
རྒྱ་ལམ་དོད་པ་རེད་ཟེར། ཉག་རེའི་སྒོར་སྔོན་མའི་ཡིག་རྒྱུང་དང་ལོ་
རྒྱས་མང་པོའི་ནང་འཁོད་འདུག དཔེར་ན། གུབ་ཐོབ་ཉག་རེ་སེ་པོ་
ཞེས་པའི་མཚན་དེ་ཉག་རེ་ནས་ཡིན་པ་ལས་བྱང་བ་དང་། ཁོང་གིས་བཏབ་
པའི་སྤྱོད་ཤོན་ཆོས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་གི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཉག་རེའི་སྒོར་མང་དག་ཅིག་
གསལ་བ་དང་། ཡང་རྒྱང་ཚང་སྤྱི་ཕྱེད་དང་པོ་སངས་རྒྱས་ལེ་ཤེས་ཀྱི་

ནམ་ཐར་(མེ་ཉིག་ཐེང་བ་)ཞེས་བྱ་བ་མཁར་ས་པར་མའི་དཔེ་རྙིང་ལས།
དེ་ཡང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་གང་དུ་འབྱུངས་པའི་ཡུལ་ནི། མདོ་
ཁམས་སྟོད་ཀྱི་ས་ཡི་ཆ། ཉག་རེའི་ཡུལ་གྱི་ནང་ཆན་བརྒྱུག་ལོག་ཅེས་
པ་སྟེ་སོགས་གསུང་ཡོད་པ་རེད། ཐུས་སུ་བྲག་གཡལ་གྱི་བླ་མ་ཁ་གས་
ཀྱི་གསུང་རྩོམ་ནང་ལ་ཡང་དེའི་སྟོར་ཁ་གས་མཇུག་གྱུར་།

༡༩༩༠ ཞེ་གངས་ཀྱི་སྟོར་ལ་ས་དཀར་རྩེ་རྩེ་འཆང་གིས་(གནས་
པོ་རྩེ་རྩེ་གྲུར་མགོན་དང་། རྩོམ་གནས་ལུགས་ལོ་ལོ་མ། ལྷ་རྒྱལ་མི་མགོན་
དཀར་པོ་སོགས། ཉག་རེའི་ཐོ་དོར་ཐམས་ཅད་ལ། བསངས་བདེ་ཆེན་བདུད་
ཅི་མཆོད་པ་འབུལ།) ཞེས་གསུང་ཡོད་པ་རེད། བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་
སྐྱེ་ཐེང་དང་པོ་མ་ཕྱོན་གོང་ནས་ཉག་རེ་དཔོན་ཆང་ཉམས་གུད་སོང་སྟེ་
ཉག་རེའི་དབང་ཆ་ཤོར་བ་རེད། དེ་རྩེ་སྐྱེ་ཐེང་དང་པོ་ ༡༥༥༡ ལོར་
འབྱུངས་ནས་དགོན་གྱི་ཐོག་མ་དེ་བྲག་རི་གཡལ་དང་འབྲུ་བ་ཞིག་གི་མདུན་
དུ་བརྒྱབ་པ་དེ་ལ་བྲག་གཡལ་དགོན་ཞེས་མིང་འཛོག་པ་རེད། དེ་བཞིན་
བྲག་གཡལ་བླ་མའམ་བྲག་གཡལ་དཀར་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་མཚན་
གསོལ། ཁོང་ནས་ཐུག་བཟུང་བའི་མ་ཕྱོད་གོང་དུ་གསལ་བ་དེ་དག་
ནས་གྲུ་ས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་རྩ་བ་སྟོད་བཅས་ལ་ཆོས་ཁྲུགས་
ཕེབས་མཁན་ཉག་རེ་བ་ཡིན་སྟབས་སེ་འབྲས་གསུམ་གྱི་ཉག་རེ་ཁང་ཆན་
དང་ར་སྟོད་ཉག་རེ་ཞེས་མིང་ཐོགས་པ་རེད། དེའི་སྟོར་ནན་རབས་ཀྱི་
ཁ་རྒྱན་ལའང་བཤད་མཁན་མང་པོ་འདུག དེ་རྩེ་ས་རི་མ་བཞིན་བྲག་གཡལ་
མོ་རྩན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ནམ་འབྲུལ་མཚན་སྟན་ཇེ་ཆེར་སོང་སྟེ་ཆོས་སྤྱི་
བྱང་འབྲེལ་གྱི་དབང་བསྐྱར་གནང་བའི་འོག་སྟེ་ནམས་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་
སྤྱི་མིང་བྲག་གཡལ་ཅེས་འཛོག་པ་རེད། འོག་སྟེ་དེ་གང་གིས་དབང་བསྐྱར་
འོག་བསྟན་ན་དེའི་མིང་འཛོག་གི་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་

དམར་གྱིས་བྲག་གཡལ་གྱི་སྒྲེ་མང་པོ་མཛོ་སྒྲང་རྫོང་ཁོངས་བརྒྱུག་ཡོད་
པ་དེ་ཆོ་ལ་དེང་སང་བྱེད་པ་ཡུལ་གང་ནས་ཡིན་དེ་དུས། ང་པ་ཡུལ་མཛོ་
སྒྲང་ནས་ཡིན་ཟེར་མཁན་གྱི་སྟག་རེད། ཡང་དཔེར་ན་མངའ་རྒྱུད་ཅེས་
པའི་སྒྲེ་ཤོག་ཆེན་པོ་དེ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་རྒྱ་མིས་གཙང་གསར་རྒྱས་
ཟེར་བ་དང་དེ་རྗེས་གཙང་གསར་ཤང་ཞེས་མིང་བཏགས་པའི་རྒྱ་གྱིས་
གཙང་གསར་བ་ཟེར་བ་ལས་མངའ་རྒྱུད་ཅེས་པའི་མིང་དེ་རྒྱབ་ཚར་བ་ལྟ་
བུ་རེད། མདོར་ན་སྒྲོན་མ་ཉག་རེ་ཞེས་པ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་བྲག་གཡལ་བ་ཟེར་
བའི་མིང་བྱང་བ་ཡིན་པ་ནི་ཐེ་ཆོམ་སྤྱི་ཙམ་མེད།

༡) སྤྱི་འཛིན་གྱི་མཛོད།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བྲག་གཡལ་གྱི་ཆོས་སྤྱི་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་དབང་
ཆ་བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་ལ་ཡོད་པ་ཤོད་མ་དགོས་ཀྱང་ཐད་ཀར་ཆབ་
སྤྱི་འཛིན་སྐྱོང་པ་པོ་དག་ལྟུང་གི་ཇ་སག་གི་གོ་གནས་ཡོད་པ་བྲག་གཡལ་
སྤྱི་མཛོད་ཅེས་པ་དེ་ནི་ནང་ཁུལ་ལྷ་བྱང་རྒྱུད་ཁག་གི་སྤྱི་ལ་སྤྱི་དང་དཔོན་
ཁག་གི་བྱ་རྒྱུད་སེར་མོ་བའི་ནང་ནས་བསྐྱོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ལས་
ཆན་ཆང་མ་དང་། ས་གནས་ཀྱི་རྟ་ཟམ་གྱི་པོ་ཡན་གྱིས་འོས་འཕངས་
པའི་འོས་གངས་མང་བ་ཨང་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཅས་
༧གོང་ས་ཆེན་པོའི་མདུན་ཕུལ་བར་ཕྱག་ཐམ་གནང་བ་དེས་བྲག་ཁུལ་
ཡོངས་ལ་ཆབ་སྤྱི་ཀྱི་བྱེད་སྒྲོལ་ཡོངས་མཛོད་གས་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་པའི་དབང་
ཆ་ཡོད་པ་རེད།

སྤྱི་འཛིན་གྱི་ལས་ཁུངས་མཐོ་ཤོས་གཉིས་ཡོད་པ་ནི། དབྱེན་
འདུམ་ས་གནས་སུ་ཡོད་པའི་བྲག་གཞུང་དང་། བུམས་མདུན་ས་གནས་
སུ་ཡོད་པའི་བྲག་གཞུང་ཞེས་གཉིས་ཡོད། དཔོན་རིགས་ནི་དྲུང་ཡིག་

ཆེན་མོ་དང་། མཐོན་གཉེར་ཆེན་མོ། དེ་གཉིས་སེར་མོ་བ་ཡིན་དགོས།
 སྐྱེ་བོའི་དཔོན་རིགས་ལྗེ་འཆང་བཙུ་ཙམ་དང་། (བྲག་གཞུང་པོ་བྲང་གི་
 དབང་ཆའི་ལྗེ་མིག་འཛིན་མཁན་ཡིན་པས་ན། ལྗེ་འཆང་ཟེར།) དེ་འོག་དྲུང་
 ཡིག་དང་གཉེར་པ་བཙོ་ལྗེ་གི་ཙམ་ཡོད། ལས་ཆན་ལ་ཕྱི་ཡི་ལས་ཆན་
 དང་ནང་གི་ལས་ཆན་གཉིས་ཡོད་པ་ནས་དེ་དག་ནང་གི་ལས་ཆན་ཡིན། དེ་
 འོག་རི་སང་དང་། ཐུག་གཞུང་ནང་ཞེས་པ་གི་ལྷ་སྐྱུམ་ཙུ་སྒོར་ཡོད། དེ་
 ཆོ་ཕྱེད་ལས་ཆན་དང་། ཕྱེད་ཁལ་པ་ཡིན། དཔོན་རིགས་མཐོ་བ་ནམས་
 བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་མཆོག་ལ་བཀའ་བསྐྱོར་བའི་འོག་སྐྱེ་མཛོད་རང་
 གིས་བྱད་བསྐྱོས་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད། ས་གནས་མི་སེར་གྱིས་འོས་ལུལ་ནས་
 སྐྱེ་མཛོད་ཀྱིས་བསྐྱོ་གཞག་ཕྱེད་པའི་མངའ་འབངས་ནམས་འབྲུ་ཁོངས་
 ཁག་བཙུ་གསུམ་དཔེ་བ་དེ་ལ་རྟ་ཟམ་བཙུ་གསུམ་དང་། དེ་འོག་ནན་པོ་
 ལྗེ་བཙུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཕྱི་ཡི་ལས་ཆན་ཟེར། (རྟ་ཟམ་ཞེས་པ་གི་སྐྱེ་རྩལ་
 བོད་ཀྱི་གསེར་ལམ་ས་ཚུགས་ཟེར་བ་སྐྱུང་ཡུལ་དུ་རྟ་ཁལ་མི་གསུམ་བཀོད་གཏོང་
 ཕྱེད་མཁན་གྱི་དཔོན་པོ་ཡིན་པས་ན་རྟ་ཟམ་ཞེས་བཛོད་སྟོན་བྱུང་འདུག) སྐྱབས་
 མགོན་གྱི་མདུན་འཁོར། གསོལ་དཔོན་གཟེམ་དཔོན། མཆོད་དཔོན་
 བཅས་ལྗེ་འཆང་དང་གོ་གནས་མཚུངས། མཐོན་ལས་གཉིས་དང་གཟེམ་
 འགག་གཉིས་ནི་དྲུང་གཉེར་དང་གོ་གནས་མཚུངས་ཤིང་དེ་དག་ནང་གི་
 ལས་ཆན་དུ་གཏོགས། ད་དྲུང་གམ་བཅར་གྱི་ཆང་དང་སྐྱེ་གམ་དུ་ལས་
 གོན་སྐྱུབ་མཁན་ཡང་ཡོད་པ་རེད། བྲག་གཡལ་དེ་ཁྲིམས་སྒོར་རང་བཙན་
 ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པས་ཁལ་རིགས་བསྐྱུ་གཏོང་ནང་ཁལ་ནས་ཕྱེད་ཆོག་ཅིང་
 གཙོ་བོའི་བསྐྱུ་འབབ་སོན་ཁལ་ཡིན་ཞིང་ཁལ་དུ་ཆེ་ཤོས་ལ་འབྲུ་ཁལ་
 བཙུ་བཞི་བཙོ་ལྗེ་ཙམ་དང་དམའ་ཤོས་ལ་འབྲུ་ཁལ་བཞི་ལྗེ་ཙམ་འབྲི།
 འབྲོག་པར་ཕྱུགས་རིགས་མང་ཉུང་ལ་དཔག་པའི་ག་མར་དང་། ཐུགས་

རིགས་སོགས་བསྐྱེ་ཡི་ཡོད།

བྲག་གཡལ་ལ་འགོ་ཤིས་ ༥༡ ཞེས་(འགོ་ཤིས་ཞེས་པའི་འགོ་
ནི། འགོ་འོག་གི་ཆོག་བསྐྱེ་ཡིན་ཞིང་། ཤིས་ནི་ཤིས་པའི་བསྐྱེ་ཆོག་རེད།
འགོ་འོག་ཅེས་པ་ཡུལ་པའི་སྡེ་ཤོག་དང་། ཤིས་པ་ཟེར་བ་འབྲོག་པའི་སྡེ་ཤོག་
ལ་ཟེར།) པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། འགོ་ཤིས་ ༥༡ དབྱེ་སྤངས་གསལ་
གསལ། ཆ་ལ་ཤོག་ལྟ་འགོ་འོག་ ཆ་ལ་ཤོག་གསུམ་འགོ་འོག་ དམེ་
ཡུལ་ཤིས་པ། དག་ཚང་ཤིས་པ། མཁར་རྩ་ཤིས་པ། མུ་རུ་འགོ་འོག་
མཁར་ཤིས། མོ་ཁྲི་འགོ་འོག་ མྱོ་བ་འགོ་འོག་ དཀྱིལ་ཐང་འགོ་འོག་
ཡུག་གཤིས་འགོ་འོག་ མཁར་སྤང་འགོ་འོག་ མདན་ཤོད་འགོ་འོག་ ཆེ་
འབྲུམ་འགོ་འོག་ བོར་དགུ་འགོ་འོག་ ཡ་ཤོད་འགོ་འོག་ ར་ཞིག་འགོ་
འོག་ ཉི་སྟེ་ཤིས་པ། ར་ཆེན་ཤིས་པ། གན་གཞུང་ཤིས་པ། མདའ་སེ་
གཤིས་པ་འགོ་འོག་ རྒྱ་གཉིས་སྟོད་མ་འགོ་འོག་ ར་ར་ནང་མ་ཤིས་པ།
གོ་ཁྲི་ཁ་པ་ཤིས་པ། ར་སྟོར་འགོ་འོག་ རྩེད་པ་འགོ་འོག་ རྩེ་རུ་ཤིས་པ།
ན་ཕུ་རུ་འགོ་འོག་ རྒྱ་ལོག་འགོ་འོག་ ཀྱག་ཐོ་འགོ་འོག་ ཉི་ཁྲི་མོད་ཤོ་
འགོ་འོག་ མདག་གསལ་སྤང་ལུང་འགོ་འོག་ རྒྱ་ཉིན་སྤང་འགོ་འོག་ རྒྱ་
སྤོང་ལ་རྒྱ་པ་འགོ་འོག་ རྒྱ་སྤོང་ལ་ནང་འགོ་འོག་ རྒྱ་ཤིས་ཤིས་པ། མདུང་
སྤང་འགོ་འོག་ ཤོག་བཞི་སྤང་འགོ་འོག་ དཔའ་རེ་འགོ་འོག་ བརྒྱད་ཆོ་
འགོ་འོག་ རྒྱ་ར་གཤིས་འགོ་འོག་ ག་གཟེ་འགོ་འོག་ བྲ་ཤི་འགོ་འོག་
མདོ་མོན་འགོ་འོག་ ཆོགས་བརྒྱ་བདུད་རུ་ཤིས་པ། འབར་ནང་ཤིས་པ།
ཁེ་རྒྱུངས་ཤིས་པ། རྒྱ་ཆང་ཤིས་པ། གཉུག་གཤིས་འགོ་འོག་ རྩེ་མ་
གཞུང་ཤིས་པ། ལེ་པ་འགོ་འོག་ འགམ་འགོ་འོག་ གཞུང་ཤོད་འགོ་འོག་
འཁོར་ཤིས་པ། བདུག་པ་འགོ་འོག་ མེ་གསལ་འགོ་འོག་ བུམས་མདུན་
ཉི་ལོག་འགོ་འོག་ དམེ་སྟོད་མདའ་དག་འགོ་འོག་ འོ་འཁོམ་ཡུལ་པ་

འགོ་འོག་ འོ་འབྲེལ་འབྲེལ་པ་ཤིས་པ། ཤོག་ལུང་འགོ་འོག་ ཁྱེད་མདའ་
འགོ་འོག་ མདའ་མདའ་འགོ་འོག་ ལྷ་སྐྱུང་ཡུལ་པ་འགོ་འོག་ ལྷ་སྐྱུང་
འབྲེལ་པ་ཤིས་པ། མདའ་ལྷུང་འགོ་འོག་ ཁྱེད་མེད་དུང་རུ་ཤིས་པ། ཨ་
ཟུར་ཡུལ་པ་འགོ་འོག་ ཨ་ཟུར་འབྲེལ་པ་ཤིས་པ། ཅུལ་བཟང་ཡུལ་
པ་འགོ་འོག་ ཅུལ་བཟང་འབྲེལ་པ་ཤིས་པ། འགོ་ཤིས་ ༡༩ ཞེས་པ་
དེ་བརྗོད་ཚུལ་ཕན་བུ་མི་འདྲ་བའི་ཡིག་ཆ་གཉིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་
བ་དང་། བྲག་མི་རེ་བྱུང་གིས་བརྗོད་སྐད་སྐད་ཡང་ཁྱེད་པར་འདུག་ཀྱང་
བརྗོད་ཚུལ་མཐུན་པ་གཙོ་བྱུང་གིས་བྲིས་པ་ཙམ་ལས་རང་གིས་གསལ་
པོ་མ་ཤེས་པས་ཆད་མ་འཛིན་ཀྱི་མེད་ཅིང་དགོངས་དཔྱད་གནང་རོགས།

༡༩༩༤ ལོ་ནས་འགོ་ཤིས་ཀྱི་མིང་མེད་པ་བཟོས་ནས་འབྲུས་
ཁོངས་ཞེས་པ་ ༡༩ དབྱེ་བ་དེའི་འགོ་དཔོན་རྟ་ཟམ་ཆུན་པོ་ཡིན་པ་རེད།
ཐོག་མར་མཆོ་དཔོན་ཞེས་པ་བསྟོས།

༡༩༩༤ ལོར་བོད་གཞུང་ནས་ཁམས་ཁུལ་རྫོང་འགོ་མོ་མོར་དམག་
ཕྱོགས་མཐུན་ཉེན་རྟོགས་རམ་དགོས་པའི་འབོད་བསྐྱེད་གནང་བ་ལྟར།
བྲག་གཡལ་ནས་འབྲུ་ཁལ་དུ་གློང་ཕུལ་བ་རེད། དེ་ནི་རྫོང་འགོ་གཞན་
དག་ལས་འབྲུལ་འབབ་ཆེ་གོས་བྱུང་བ་རེད། ཡིན་ནའང་གཏམ་དཔེ་ལ་
བསྐྱེད་པ་བཟང་པོའི་འབྲུལ་བ་དེ། དུས་ཚོད་ངན་པའི་ཁལ་ལ་གྱུར་ཞེས་
པ་ལྟར་དེ་ནས་བྱུང་ལོ་ལྟར་བོད་གཞུང་ལ་དམག་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐུན་ཉེན་
ལོ་རེ་འབྲུ་ཁལ་དུ་གློང་རེ་འཇལ་དགོས་ཆགས་པ་དང་། ས་སྒོ་དམག་
སྐར་རྫོང་གི་ཡོད་པ་ནམས་ལ་ག་སྒྲིག་དང་། རྟ་ཁལ་མངགས་གཏོང་སོགས་
སྐྱབ་དགོས་པ་དང་། དཔོན་དམག་ཁག་གཅིག་གིས་མི་མེར་ལ་བརྒྱབ་
གསེག་གང་མཆོམས་ཤིག་སྤྲད་ཡོད་པ་རེད། བྲག་གཡལ་གིས་ལོ་ལྟར་
བོད་ཆ་གསུམ་པའི་ཆེས་ ༩ ནས་བྱུང་བདུན་ཕྲག་གཅིག་གི་རིང་ལ་

ལས་ཚན་ཚང་འཛོམས་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་རེ་འཚོགས་ཏེ་ལོ་གཅིག་རིང་
གི་ལས་བསྡེམས་སྟན་སྟོན་དང་། གོ་གནས་བརྗེ་འཐེན། གསར་བསྐྱོ་
སྒྲིག་སྤྱད་རྒྱ་དང་། ལྷ་ཚོས་དགེ་བ་བརྒྱ་དང་མི་ཚོས་གཙང་མ་བརྒྱ་
དུག་གི་ཅ་བ་བརྒྱ་དང་ནས་དེར་འགྲེལ་བཞེད་བྱེད་པ་དང་། བྱི་ནང་ལས་
ཚན་ཀུན་གྱིས་རྒྱ་འབྲས་དཔང་འཕེར་གྱི་ལས་དོན་སྦྱབ་པ་ལས་འབངས་
རྒྱ་གཡོ་ལེན་དང་། ཉམ་གད་བཙན་གནོན་སྒྲིག་མི་ཚོ་གྱུ་ཉི་བཀའ་
བསྐྱར་གནང་གི་ཡོད་ཀྱང་དཔོན་རིགས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ལག་ལེན་དེ་ལྟར་
བྱེད་གྱི་མེད་པ་རེད།

བྲག་གཡལ་གྱི་མི་མང་ཆེ་བ་ཚོས་ལ་དད་པ་ཆེ་ཞིང་རང་གི་རྒྱལ་
ཁབ་ལ་གཅེས་པ། ལས་ལ་བཙོན་ཞིང་བློ་གྲོས་ལྡན་པ། རང་བཞིན་གྱིས་
སྤྱོད་རྗེ་ཡོད་པ་དང་གཤིས་ཀ་འཇམ་པོ་ཡོད་སྟབས། མི་བསད་པ་དང་།
རྒྱ་བྲམ་བཞེན་རྒྱག་བྱེད་མཁན་དེ་ཙམ་གྱི་མང་པོ་རང་མེད་པ་རེད། བོད་
ཚོས་སྤྱི་དྲུག་ཉིས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོས་ལོ་ལྟར་བོད་ཆབ་བརྒྱ་པའི་ནང་
(རི་རྒྱུང་རྩ་ཆོག་) ཅེས་པ་རི་རྒྱུང་སྐམ་གཤེར་ན་གནས་པའི་སྲོག་ཆགས་
བསད་མི་ཚོ་གཤེད་བཀའ་རྒྱ་ཆབ་འབངས་སུ་བཀྲམ་གྱི་ཡོད་པ་དང་དེའི་
རྗེས་གནོན་ཆེད་བྲག་གཡལ་སྦྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་ཐོག་ནས་
བྲག་གཡལ་གྱི་ས་ཁུལ་ཚང་མར་རི་རྒྱུང་རྩ་ཆོག་བཀའ་རྒྱ་བཀྲམས་གྱི་ཡོད་
པར་བརྟེན། བྱ་དང་རི་དྲུགས་ཚུ་གནས་སེམས་ཅན་སྒྲིག་འཆེ་བའི་
འཛིགས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཉམ་ཏུ་བག་ཡངས་སུ་རྒྱ་ཞིང་གནས་པ་སྒྲིགས།
ཞི་བདེ་ཡུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། ལྷ་བ་
དང་གནའ་བ་སྒྲིགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ནས་སྐབས་འགར་ཉིན་མོ་ཐོག་བྱེད་
ནང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། གནའ་བ་དང་ར་ལུག་རྒྱུད་འདྲེས་པའི་ཡུ་གུ་
(གནའ་ཆ་) ཡང་སྦྱོས་གྱི་ཡོད། དབྱར་སྟོན་མཚམས་སུ་རི་མགོ་ཁ་བས་

བཟུང་དུས་ཤུ་བ་ནམས་སོག་ཞིང་དང་། ཞིང་ཁའི་ནང་ཡོང་ནས་ལོ་ཉིག་
ཟ་བ་དང་བཞི་བ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ས་སྤྱད་རྒྱུ་དབྱར་ཁ་གནའ་བ་
ཁྱུ་དང་ཁྱུ་ཞིང་ཁར་ཡོང་ནས་ལོ་ཉིག་ཟ་གི་ཡོད་པས་ཆེད་དུ་སྤྱང་མཁན་
བཞག་སྟེ་ཕྱར་དོ་དང་རྩ་བརྩུངས་ནས་དཀོག་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ལོ་ཉིག་
བར་ནས་བམ་པོ་ཐོག་ཁར་བཞག་དུས། སྤྱང་ཀ་དང་བྱ་དཀར་སོགས་
ཀྱིས་ཟ་བ། དགོན་པ་ཁག་ནང་གྲུ་བཙུན་ཆོས་གཏོར་མ་དང་སྤག་ལག་
པས་སྤྱད་ན་བྱ་རོགས་གིས་ལེན། རི་ཁྲོད་ཁག་ལ་རྒྱན་དུ་གནའ་བ་དགོན་
གསེབ་དུ་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་འཆེ་བ་བྱེད་མཁན་མེད་པ་རེད།

རིག་གནས་ལ་མཐོང་ཆེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བྱིམ་ཆང་དབུལ་ཕྱག་
ལ་མ་བཟོས་པར་སྤུ་གྲུ་བྱ་དང་བྱ་མོ་དབྱེ་འབྱེད་ཆེ་རིགས་མེད་པར་ལོ་
བདུན་བརྒྱད་ཙམ་ལ་སྟེ་བས་ནས་རང་གི་བྱིམ་ནང་དང་། ཡང་ན་གྲོང་
པ་བྱིམ་མཆོས་སོགས་ཀྱི་དགེ་ཆན་སར་བཏང་ནས་པོད་ཡིག་སྟོག་རྒྱ་སྟོབ་
མཁན་མང་པོ་ཡོད། ཁ་ཤས་ནས་འབྲི་རྒྱ་དང་། དག་ཆ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་
མཁན་ཡོད། དྲག་གཡལ་གཞུང་གིས་དགེ་ཆན་གཉིས་ལ་སོགས་སྟོབ་སྤྱད་
ནས་འབྲིང་རིམ་སྟོབ་གྲུའི་རྒྱ་ཆད་ལྟ་བུ་ཡོང་བྱལ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གཅིག་
ནི་ས་གནས་མངོས་བརྩུ་ལ་ཡོད་པའི་དགེ་ཆན་ལ་ཨ་མ་ཁྲེན་ཟེར། གཅིག་
ནི་བྱམས་མདུན་ལ་ཡོད། ཁོང་ནི་གྲུས་ཀྱི་དགེ་ཆན་ནང་རྩར་བུ་བསམ་
སྟོབས་ཞུ་བ་དེ་རེད། ཁོང་ནི་དགེ་སྟོང་ཞིག་ཡིན་པས་གཞན་པོ་ཁོ་ནའི་
ངང་ནས་སྟོབ་ཕྱག་མང་པོ་ཉར་བ་ལས། གཞུང་དང་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོབ་ཡོན་
སྐར་ལེ་ཙམ་བཞེས་ཀྱི་མེད་པ་རེད། སྟོབ་ཕྱག་ནམས་ལ་དྲག་གཡལ་གཞུང་
གིས་ཤོག་བྱ་དང་སྤག་ཆ་ཙམ་སྟོབ་པ་དང་། བྱིམ་ཆང་དབུལ་པོའི་བྱ་དང་
བྱ་མོ་ལ་ལྟ་སྟོང་ཆེ་ཙམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བསྐབ་བྱའི་ནང་དོན་ནི་པོད་ཡིག་
གི་བྲིས་གཟུགས་དང་། དག་ཡིག་སུམ་ཉགས། སྤན་ངག་བཅས་བསྐབ་

ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ནས་མཁས་པ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། ཀན་ཨ་མཁུན་ནི་ ༡༩༥༩
ལོ་ནས་རྒྱ་མིས་འཐབ་འཛིངས་བཏང་བ་དང་། ཟས་གོས་ཀྱིས་དབུལ་
བ་སོགས་སྤྱད་བཟུལ་ཐུངས་པ་རེད། ནང་རྒྱུ་པུ་བསམ་སྟོབས་ནི་ ༡༩༥༩
ལོར་རྒྱ་དམག་གིས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བཀོངས་པ་རེད། བྲག་གཡལ་
ཀྱི་མི་འཕོར་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་བོད་ཡིག་སློབ་ཤེས་པ་དང་། དེ་
དག་གི་ནང་ནས་ཉིན་རེ་བཀའ་འགྱུར་པོད་རེ་རེ་སློབ་ཐུབ་པའི་བྱ་དང་བྱ་
མོ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད། འབྲེ་ཤེས་མཁན་བརྒྱ་ཆ་ཉི་ལྷ་ཙམ་ཡོད་པ་རེད།
གཞན་ཡང་སློབ་གྲྭ་སྤྲོད་དང་སྐར་ཅིས་སློབ་མཁན་ཡང་ཡོད། རྒྱ་གཞས་
དང་། ཞབས་ཕྱོགས་པ། རས་པ། ལྷ་མོ་འབྲལ་བ་སོགས་དར་སྟོལ་
ཆེ་ཙམ་ཡོད་པ་རེད།

༤) རྒྱལ་དོན་དམག་འབྲུག

ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་དམག་དབུང་གིས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་པའི་
དུས་རིམ་ནང་བྲག་གཡལ་གྱི་མིས་ལུས་སློབ་ཡོངས་སློབ་དང་བཙས་པ་
སློབ་བཏང་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་བརྗོད་དུ་མི་ལངས་ཀྱང་འདྲིར་དཔེ་མཚོན་
ཙམ་སྟོང་བསྐྱས་སུ་བཤད་ན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལྷབས་ཕྱི་དབུ་གོར་ཁའི་དམག་བོད་ལ་འཛུལ་
བ་དེ་སློབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་པོ་ཐེབས་དགོས་པའི་གཞུང་
ས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་ནས་བཀའ་སྤྱུལ་བ་ལྟར་བྲག་དམག་སྟོང་ཕྱག་གཅིག་
གི་དབུ་ཁྲིད་ནས་ཕྱོན། བྲག་གཡལ་དབུས་ནས་རྒྱལ་ས་ལྷ་སའི་བར་བསྐྱོད་
ན་ཏེ་ལམ་སུམ་རྩ་སོ་དགུ་ཡོད་ཀྱང་དཀའ་ངལ་ཆེད་བསད་ཀྱིས་བོད་གཞུང་
གི་དམག་མི་ཁྲི་ཚོ་གཉིས་དང་འགྲོགས་ཏེ། དིང་རི་དང་གཉའ་ལམ་བཙས་
སུ་བསྐྱོད་དེ་དཔའ་མཛུངས་གཉིས་ལྡན་གྱི་སློབ་གོར་དམག་པམས་པར་

བྱས་པ་ལ་བོད་གཞུང་ནས་གཟིགས་བཞེས་ཀྱི་ཆེ་གནང་བ་དང་། (རྒྱལ་
ས་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཐོ་བོའི་དབུ་སྒྲིའི་ཐད་དུ་དྲན་ཏེ་ན་རྩལ་ལག་
དར་ཆེན་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་བཙུགས་པ་རེད་) ཅེས་བྲག་གཡལ་བ་ལྷ་དགོན་
གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པའི་ནང་གསལ་བ་ལྟར་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་དང་
༡༩༠༩ ལོའི་སྐབས་དབྱིན་ཇིའི་དམག་གིས་བོད་ལ་དྲག་པོའི་བཙན་འཇུག་
བྱས་པར་བཙན་ཁྲིལ་རྒྱལ་སྤྱང་གི་ཆེད་དུ་བྲག་གཡལ་དམག་སྟོང་ཕྱག་
བཞུལ་བ་རྒྱལ་ཅེ་དང་། ཕག་རི་སོགས་ལ་བོད་གཞུང་དམག་དང་མཉམ་
དུ་དཔའ་ངར་ཞུས་མེད་ཀྱིས་དྲག་པོའི་དཔོན་དམག་མང་པོ་བསད་ཆས་
བཏང་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་དྲག་པོར་མེ་སྒྲིགས་དང་མེ་མདའ་འཕྲུལ་
མདའ་སོགས་མཆོན་ཆ་ཐོན་གསར་ཅན་ཡོད་པ་དང་། རང་ཕྱོགས་ལ་
བོད་མདའ་དང་། གྱི། ལུར་རྩོམ་ལས་མེད་སྐབས་བྲག་དམག་མང་
པོ་གི་ཆས་བྱུང་བ་དང་བྲག་དམག་གི་འགོ་བློད་གས་ནས་འབའ་འོད་དུང་
ཡིག་གཙོས་ཁག་གཅིག་འཛིན་བརྒྱུང་ཐེབས་འདུག ཡང་མཆོན་མོ་
ཞིག་ལ་བྲག་གཡལ་གྱི་སྤྱང་མ་བསེ་ཡི་ཁྲབ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་དམག་དར་
ནས་མེ་སྒྲིག་འཕྲོས་པ་དང་། དྲག་པོས་ཚུར་ཁྲིལ་ཡོང་དོགས་ཀྱིས་
གྲ་སྒྲིག་ཡང་གསར་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་སྐབས་དབྱིན་དམག་གིས་བྲག་དམག་ཐོག་
མཆོན་གཏིབས་རྒྱབ་པར་རྒྱས་པ་མ་ཐོན་པ་རེད་ཅེས་བཤད་སྟེ་ལ་འདུག
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༩ ལོར་མན་རྩ་གོང་མས་བོད་ལ་བཙན་འཇུག་
དམག་བཏང་ཞིང་། འབའ་ཐང་རྒྱུད་ནས་རྒྱ་དཔོན་དོ་ཐེ་ཟེར་བ་དེས་རྒྱ་
དམག་སྟོང་ཕྱག་གཉིས་བློད་ནས་དཔུང་བསྐྱོད་བྱས་པ་ལ་བྲག་གཡལ་གྱི་
ཡུལ་དམག་གིས་འགོག་ཁྲིལ་དྲག་པོ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་བསད་ཆས་གང་
འཆོམས་བྱུང་བ་བྱུང་ཡང་། རྒྱ་དམག་ལ་མེ་སྒྲིགས་དང་མེ་མདའ་དགྲ་
བོག་ཅེས་པ་མདེའུ་དགྲ་རེ་སྒྲིགས་ཆོག་པའི་འཕྲུལ་མདའ་སོགས་ཡོད་

སྐབས་དཔུང་སྟོབས་བཅན་ཞན་བྱས་སྟེ། བྲག་དམག་ལ་གི་མས་ཚབས་
ཆེན་བྱང་བ་དང་། བཟུང་དམག་དྲུག་བྱམས་མདུན་དུ་བྱིད་དེ་མང་ཆོགས་
ཀྱིས་མཐོང་སར་གསོད་སྐངས་མི་འདྲ་བ་དྲུག་བྱས་པ་སྟེ། མི་གཅིག་
ལ་གཟུགས་པོར་ས་སྐྱུམ་བྱུག་ཅིང་། མེ་སྐར་ནས་བསད། ཡང་བྱམས་
ཁང་གི་མདུན་དུ་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ས་འཛིན་གྱི་སྐག་
མགོ་དང་སྟེད་བྲག་སུམ་གྱི་སྟེང་དུ་དགོན་པའི་ཆོགས་ཁྲོ་བཅུགས་ཏེ་ཆུ་
སྟོལ་བའི་ནང་མི་གཅིག་བཙོས་པ་རེད། མི་གཅིག་གི་བྲང་ཁོག་གིས་བཤག་
ནས་སྟེང་བཏོན། མི་གཅིག་གི་གཟུགས་པོའི་པགས་པ་བཤུས། ཡང་
མི་གཅིག་གི་རྒྱང་ལག་བཞི་པོ་དྲུད་འགྲོ་མཛོ་བཞི་ལ་རྒྱང་ལག་བཏགས་ནས་
ཤོག་སྐག་སྐར་བ་དང་དམག་མིས་ལུར་དེད་བྱས་སྐབས་མཛོ་འདྲོགས་ཏེ་
མིའི་རྒྱང་ལག་བཞི་པོ་འཕྲལ་ཟེན་ནའང་། ཡུད་ཅམ་མ་གི་བར་ཁ་ནས་
སྐད་ཅོར་བྱག་པ་དེར་ཡོད་མི་ཆོས་མཐོང་འདུག ཡང་མི་གཅིག་བྱང་
ཤིང་ལ་བསྐྱམས། བྱ་དམག་ནམས་བང་སྟོག་སྟོན་མ་ཆོས་མེ་མདའ་
དགུ་པོག་རྒྱང་ལག་གང་རུང་ལ་རེ་རེ་བརྒྱབ། བར་མ་ཆོས་ལུས་ལ་བརྒྱབ།
རྗེས་མ་ཆོས་མགོ་དང་བྲང་ལ་བརྒྱབ་ནས་བསད་པ་དེའི་སྐོར་སྐབས་དེར་
པོད་གཞུང་ལ་སྟན་ཞུ་སྟེ་ཕུལ་བའི་ནང་(བྲག་གཡལ་མི་དྲུག་བྱ་ཡིས་ཟེན་ཤོར་
བར། མེར་སྐར། རྒྱར་བཙོས། གསོན་སྟེང་ཐངས། གསོན་སྐགས་
བཤུས། མེམས་ཅན་བཞི་ལ་རྒྱང་ལག་བཏགས་ཏེ་འར་འདེད་ཀྱིས་སྐྱུ་ཆོགས་ཕྲལ།
མེ་པོག་དགུ་ཤོག་སྟེ་བ་བྱག་གིས་མ་གི་དཔུལ་བའི་སྐྱག་བསྐལ་ལ་སྐྱར་ནས་བསད་
པ་དང་)སོགས་ཀྱི་སྟན་ཞུ་དེ་འབྲི་མཁན་འབྲུག་སྐྱ་དྲུང་ཆེ་ཡིན་ཞིང་ཆོག་
ཉུང་དོན་མཐུས་དེ་ལྟ་བུ་འབྲི་ཤེས་དགོས་རེད་ཅེས་བྲག་གཡལ་ནང་དགེ་
ཤན་མང་པོས་ངག་བསྟོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་སྟེ་བཅད་པ་
དང་། དགོན་པ་བཞི་བཅུ་ཞེ་སྟེ་ལྔ་དང་། བྲག་གཞུང་དོ་མཆར་ཐེག་ཆེན་

པོ་བྱང་བཅས་མེར་བསྐྱེགས་པ་རེད།

༡༩༡༡ ལོར་ཆབ་མདོར་སྔོན་པའི་རྒྱ་དམག་ནམས་བྲག་གཡལ་
དང་ཆབ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་གཏོར་པམ་གཏོར་དགོས་ཞེས་བོད་གཞུང་གིས་
བཀའ་གནང་བར་དང་ལེན་ཞུས་ཏེ་བྲག་དམག་བཞི་བརྒྱ་དང་ཆབ་མདོའི་
དམག་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་པར་ཤོལ་བེངས་མང་བྱས་རྗེས་རྒྱ་དམག་གིས་
འདུམ་འགྲིག་བྱེད་རྒྱུའི་གྲོས་འགོ་བཙོན་ཏེ་བྲག་དམག་གཡོ་ལོག་དུ་ཚུད་
ནས་བྲག་དམག་དགུ་བརྒྱ་གོ་གཉིས་བཟུང་ཤོར་བའི་ནང་། མི་བརྒྱ་རེ་
སྟེ་བཅད་མཆམས་མི་རེ་རེ་ཆ་འཕྲིན་སྟེལ་མཁན་ཡིན་ཟེར་ནས་བཏང་
བ་མ་གཏོགས་མི་བརྒྱད་བརྒྱ་ཀྱ་གསུམ་ཉིན་གཅིག་ལ་སྟེ་བཅད་ནས་བསད་
ཀྱང་དཔའ་མ་ཞུམ་པར་དེ་བས་རྒྱ་དམག་ལ་འཁོན་འཛིན་སྟེས་སྟེ་བྲག་
དམག་གསུམ་བརྒྱ་དཔུང་སྟོན་དུ་འབྱོར་བ་དང་བཅས་དགྲ་ག་ལེན་རྒྱུའི་
ཆེད་དུ་སྤང་མ་བསེ་ཡི་ཁྲབ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཐང་བྲིས་པའི་དམག་དར་གྱི་མདུན་
དུ་མི་གཅིག་མ་ལུས་ཀྱང་རྒྱ་དམག་དང་དམར་འཛིང་བྱེད་པ་ལས་ཕྱི་
གཤོལ་མི་བྱེད་ཅེས་དམ་བཅའ་བཞག་སྟེ་སྤར་ཡང་པར་ཤོལ་བྱས།

ཆབ་མདོ་དགོན་པའི་བྱང་ཕྱོགས་རྒྱ་ཆུའི་ཟམ་པའི་མདུན་ཐང་དུ།
རགས་ཐོ་ཞེས་པའི་རི་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དམག་རྩས་ཀྱི་ས་བབ་གཡ་ཆེན་ཞིག་
ཡིན་པ་རྒྱ་དམག་གིས་བཏན་སྤང་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ཚུར་ལེན་ཕྱིར་ཁས་ལེན་
བྲག་དམག་བརྒྱ་གསུམ་སྟག་ཤོད་ལྟར་མཆོངས་ཏེ་རགས་ཐོའི་སྟང་གི་
འཛིང་རགས་སྤང་མཁན་རྒྱ་དམག་བཙོ་ལྷ་ཙམ་བསད་པ་དང་དེ་འཕྲོས་
ནམས་བྲོས། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པའི་ཀི་བསྟོ་ལྟ་རྒྱལ་འཐེན་པ་དང་། ཆབ་
མདོའི་དམག་མི་དང་བྲག་གཡལ་དམག་ནམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་
དག་གོལ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་མང་པོ་བསད་པ་དང་། སུམ་ཅུ་ཙམ་རྒྱ་ཆུའི་
ནང་མཆོངས་ཏེ་རྒྱལ་བརྒྱབ་ནས་ཉི་ཤུ་ཙམ་པ་རིར་ཐོན་བྱུང་བ་བྱུང་བ་

དང་བཅུ་ཙམ་ཚུས་འབྱེད་ནས་གི། སུམ་ཙུ་ཙམ་གྱིས་མགོ་བཏགས་ཞུས།
ཏུ་དཔོན་ཕེན་ཀོན་ཏེ་དང་། ཅང་དུ་རིན་གཙོས་འཕྲོས་ལུས་ཏུ་དམག་
ནམས་སྒྲེ་ངག་འདོན་བཞིན་དུ་ཆབ་མདོ་ནས་ཕྱོས་པ་རེད། རགས་ཐོ་
གཏོར་མཁན་ཁས་ལེན་ལྟ་བྱོངས། བཏུད་ལུས་པ་དེ་དག་ལ་མི་ཚོས་རགས་
ཐོ་དཔའ་བོ་ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འདས་གསོན་གཉིས་ཀྱི་དཔའ་
བོ་དང་། དཔའ་བོའི་ནང་མི་ནམས་ལ་གཟིགས་གཞོས་བྱས། སྐབས་
དེར་རང་རེའི་རྒྱལ་ས་ལྷ་ས་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་རིམ་བཞིན་ཏུ་དམག་
ནམས་ཕྱིར་འབུད་གཏོར་གི་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ། བྲག་གཡལ་རང་
གྲུབ་ཆར་གི་བྱ་ཆོས་གྲགས་ཞེས་པ་དེ་གཞུང་སའི་ཅེ་དུང་ཡིན་པ་དེ་དང་
ཅེ་དུང་གཞན་ཞིག་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་དམག་མི་ལྟ་བུ་བྱིད་དེ་ལྷོ་རོང་རྫོང་
དུ་ཡོད་པའི་ཏུ་དམག་དང་འཐབ་འཛིང་ཐངས་མང་བྱས་ཀྱང་རྒྱས་པ་མ་
ཐོན། དེ་ནས་རང་གྲུབ་ཅེ་དུང་གིས་ཁམས་ཀྱི་གྲ་དཀྱུས་ཡིན་ཁུལ་
གྱིས་ཏུ་མིའི་དམག་སྐར་ནང་གཡོག་རྒྱགས་མཁན་ཞིག་བྱས་ཏེ་གསང་
འཇུལ་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་། ཏུ་དཔོན་གྱི་སྒྲེ་དམན་དང་ལུས་འབྲེལ་
བྱུང་པའི་གོ་སྐབས་དང་བསྐྱེད་ཏེ་ཏུ་མིའི་དམག་བྱས་གང་འཆམས་ཙམ་
ཏོགས་ཐུབ་པར་བརྟེན་དམག་བརྒྱབ་ནས་རྒྱལ་ཁ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་རེད།
ཡགོང་ས་ཡུལ་ས་མགོན་བཅུ་གསུམ་པ་མཆོག་ནས་གཟིགས་གཞོས་ཏུ་
ཆེན་ལྷུལ་བ་དང་འབྲེལ་ཁོ་པར་གྲ་པའི་སྡོམ་པ་དང་འགལ་ནའང་ཅེ་དུང་
གི་གོ་གནས་རང་འཇགས་སུ་གནང་།

༡༩༡༡ ལོར་བཀའ་རྒྱོན་རྒྱ་མ་བྱམས་པ་བསྟན་དར་གྱིས་མཉམ་
ཁིད་དབྱིན་མདའ་ཁ་རིང་འབྱེད་པའི་བོད་དམག་དཔུང་དང་བཅས་ཤོ་པ་
མདོ་རུ་འབྱོར་ཏེ་རྫོང་སྒོ་ཁག་ལ་བཀོད་ཏུ་གནང་དོན། གཞུང་ས་དགའ་
ལྷན་པོ་བྱང་སྡོགས་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་

ཆེན་པོའི་ཁྲུལ་དུ་བསྟན་དག་ཏུ་ངན་མཐར་བསྐྱད། ཡུལ་ལུང་བདེ་འཇགས་
བཀོད་པའི་དགོངས་བཞེད་ལྷ་མེད་ཀྱིས། རེད་བཀའ་སྒྲོན་ལས་བྱ་དམག་
དཔུང་དང་བཅས་དཀའ་ཉེན་འཛེམས་མེད་ཀྱིས་ལྷགས་པ་ཡིན་ན། བྱེད་
ཅག་ཚོང་ཁག་སོ་སོའི་སྒྲ་དཔོན་ནམས་ཀྱིས་ས་གནས་རང་དུ་ཡོད་པའི་
ཏུ་དམག་ནམས་མཐར་བསྐྱོད་གཏོང་བྱེད་འབད་པ་ལྟར་ལེན་དགོས་པ་
ལས། དེ་མུར་གཏན་ནས་སྔོན་མི་ཆོག་སོགས་ཀྱི་བཀའ་འབྱོར་བར་བཞེན།
སྤྱི་མཛོད་འགྲམ་ཐོག་ངག་ཆེ་དང་། མཛེས་བཅུ་དྲུང་ཆེ། འོ་ཐོར་མཆོན་
གཉེར་བཅས་ནས་བཀའ་བཀོད་གནང་བའི་འོག་བྲག་གཡམ་ཡུལ་དམག་
གིས་པོད་མདའ་དང་གི་ལ་བཞེན་ནས་བྲག་ཁྲུལ་དུ་ཡོད་པའི་བྱ་དྲ་རིན་པོ་ཆེ་
དྲ་རིན། ཆའོ་དྲ་རིན་བཅས་ཀྱི་དམག་དཔུང་ལ་ཁྱོན་ཡོངས་ནས་ཕར་
ཁོ་ལ་བསྟུད་མར་བྱས། སྐབས་དེར་མཁར་སྐང་ལྗེ་འཆང་དམག་དཔུང་
དང་བཅས་ཀྱིས་ཆུ་ཆུ་དུ་ཡོད་པའི་ཆའོ་དྲ་རིན་དང་རྩུང་དྲ་རིན་བཅས་
ཀྱི་ཏུ་དམག་ནམས་ཕམ་པར་བཅོས། གཞན་ཡང་བྲག་ཁྲུལ་ཡོངས་ནས་
ཏུ་དམག་བསད་མས་དང་མེ་སྒྲིགས་གཅིག་མེ་མདའ་དགུ་པོག་མང་པོ་
ཆུར་ལེན་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་ཏུ་དམག་ནམས་ཆུ་ཆུའི་རྒྱབ་ཏུ་དང་ཤར་
ཏུ་དབུས་ནས་བྱམས་མདུན་བར་ཕྱིར་བྱོས་བྱས། སྐབས་དེར་དབྱིན་
མདའ་ཁ་རིང་བྱེད་པའི་མཆོ་སྒོ་མདའ་དཔོན་གྱི་དཔུང་དམག་བྱམས་
མདུན་དུ་འབྱོར་ཞིང་དམག་འཐབ་བྱུང་ཙམ་བྱས་པས་པོ་དྲ་རིན་དཔོན་
དམག་ཆང་མ་མགོ་བཏགས་ཞུས། སྐད་གྲགས་ལྟར་པའི་མེ་སྒྲིགས་གཅིག་
དང་། མེ་མདའ། རྩེ་མདའ་ལ་སོགས་པོ་ཆེ་བྱུངས།

བྱམས་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་པོ་དྲ་རིན་དཔུང་དང་བཅས་པ་ཕམ་
ནས་མགོ་བཏགས་པའི་ཏུ་མཆན་གཙོ་པོ་ནི་པོད་དམག་ནང་གི་བཅུ་དཔོན་
སྐ་འབྱར་ལགས་ཞེས་པ་དེའི་བྱས་རྩེས་ཡིན་པ་རེད། དེ་ཡང་མཆོ་སྒོ་

མདའ་དཔོན་གྱི་དམག་སྐར་ལྟེ་བ་དེ་མདའ་མདོ་ནང་བསྐྱེད། རུ་དཔོན་གཅིག་དང་དམག་མི་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་བྱམས་མདུན་གྲོང་པའི་སྤེལ་ཚོང་ཁ་ལྷ་སྐས་ཟེར་བའི་གྲོང་ཆོ་དེ་བཟུང་ནས་རྒྱ་དམག་ལ་པར་གྲོལ་ཐངས་ཁ་གས་བྱས་ཀྱང་རྒྱས་པ་མ་བློན། རྒྱ་དམག་གིས་བཀྲ་གིས་ཁང་གསར་གྱི་ཕྱགས་རི་དང་། སྤོ་བྱང་བཟུང་བར་མ་བཟད། རྒྱབ་རི་འོ་འཛོམས་བཟུང་བ་དེས་རྒྱ་དམག་ལ་འགོ་བས་སྤང་གི་རྒྱས་པ་ཆེན་པོ་ལྡན་ཡོད་པ་རེད། མཚན་མོ་ཞིག་ལ་བརྟུ་དཔོན་སྐལ་འབྱུང་ལགས་བྱམས་མདུན་གྲོང་གི་ཆང་ཆོང་ཞིག་སར་སོང་སྟེ། ཆང་ཏོག་ཙམ་བདུང་རྗེས་བཀྲ་གིས་ཁང་གསར་གྱི་ཉེ་འགམ་ལ་སྤྱིན་ནས་མེ་མདའ་ཁ་གས་བརྒྱབ་ནས་སྤྱིར་ལོག། རུ་དཔོན་གྱི་མདུན་དུ་བཅར་ནས་ངས་བཀྲ་གིས་ཁང་གསར་ལ་མེ་མདའ་ཁ་གས་བརྒྱབ་ཀྱང་རྒྱ་མིས་དེ་ལ་ལ་ལན་སྤོད་པོད་གྱི་མི་འདུག་ཞུས་པས་རུ་དཔོན་གྱིས། བྱོད་དམག་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་རེད། བྱོད་བསད་ཀྱང་ཉ་ལས་རྒྱ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད།མེ་མདའ་དབྱིན་ཇི་ཁ་རིང་གཅིག་གོར་བ་ཡིན་ན། དམག་མི་བརྟུ་བསད་པ་ལས་ཀྱང་ཐུ་གི་རེད། བྱོད་ལ་དཔའ་སྒོ་ཁོག་དེ་འདྲ་ཡོད་ན། སང་ཉིན་རི་ཕྱེ་དེ་ལེན་ཐུབ་པ་དགོས་ཟེར་བར། བརྟུ་དཔོན་སྐལ་འབྱུང་གྱིས། ང་དང་མཉམ་དུ་དམག་མི་༡༥ བཏང་ན་ཕྱེ་རི་དོ་དགོང་རྒྱངས་ཆོག་ལབ་ནས་དམག་མི་༡༥ འབྲིད། ཆང་མང་ཙམ་ཉོས་ནས་བྱིར། ཕྱེ་རིའི་ཐོག་སྤེབས་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་སུ་དམག་མི་ནམས་ལ་ཆང་འབྱུང་བརྟུག་སྟེ། ཁོ་རང་གིས་རྒྱ་དམག་སྤོད་སའི་ཉེ་སར་གཅིག་པུར་སྤྱིན་ནས་རྒྱ་དམག་གིས་མ་ཆོར་བར་ཐུལ་ཞིབ་བྱས་རྗེས་སྤྱིར་ལོག་ནས་དམག་མི་ཆོར་སྤྱིར་བྱོས་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་པཎས་ཏེ་ཁོ་རང་གདོང་ལ་སྤྱིན་ནས་ལག་གཡས་པས་དོ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཟུང་བ་དེ། རྒྱ་དམག་བརྟུ་སྐག་ཙམ་འཐབ་རའི་ཕྱིག་པ་ལ་མེ་མདའ་ནམས་སྟེས། དཀྱིལ་དུ་མེ་སྐར་

ནས་དེར་རུག་རུག་བྱས་ཏེ། མེ་ལྡེ་བཞིན་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་བྱག་ས་ཆེན་
པོས་འཕངས་པས། མེ་སྐྱག་རྒྱ་དམག་གི་ཐོག་དུ་འཁོར་ཞིང་མེ་གི་ནས་
དུ་བ་གནམ་ལ་འཕུར་བ་དང་། བོད་དམག་ཚང་མས་མེ་མདའ་དུས་གཅིག་
དུ་བརྒྱབ་པས་རྒྱ་དམག་ལ་ལ་བསད། ལ་ལས་མེ་མདའ་སྐྱར་ནས་བྱོས།
རྒྱབ་རིའོ་འཛོམས་བོད་དམག་ལ་ཐོབ། བྱི་ཉིན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རྒྱ་
དམག་གི་མཐའ་བསྐྱོར། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རྒྱབ་རིའོ་ཐོག་ནས་རྒྱ་སྐར་
ནང་མེ་མདའ་མེར་བ་བབས་པ་ལྟར་བརྒྱབ་པའི་རྒྱ་གྲིས་རྒྱ་དམག་ཆོར་
བྱོས་པའི་ལམ་མ་རྟེན། སྔོན་པའི་ས་མ་ཟིན་པར་མགོ་བདག་ས་ཁུལ།

བརྒྱ་དཔོན་སྐུ་འབྱར་ལགས་ལ་ཞལ་ངོ་ཡི་གོ་གནས་ཐོག་གནས་
རིམ་སྐར་བ་དང་། ཐེན་དུ་རིན་གྱི་ཞོན་དེལ་སྐུ་དང་བཅས་པ་དང་། ཅ་
ལག་སྐུ་གཉིས་དེལ་དང་བཅས་པའི་དཔལ་དར་ཐོབ་སྐབས་སྐུ་འབྱར་
ཞེས་པའི་མིང་དེ་མེད་པར་གྱུར་བ་རེད། དེ་གང་འདྲ་རེད་ཟེར་ན། བོད་
དམག་གི་ཅ་ལག་འགལ་བྱེད་ཏེ་ཁལ་དང་། བརྒྱ་དཔོན་ཡན་ཆོད་དཔོན་
རིགས་འགོ་སྐྱོད་སྐབས་ལ་མི་མེར་གྱིས་ཞོན་ཏེ་སྔོན་དགོས་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་
ཡོད་མཁན་ནམས་ལ་ཏེ་སྐུ་ཡོད་སྐབས་ཏེ་རྒྱང་པ་མ་གཏོགས་སྐུ་དགོས་
ཀྱི་མེད། གོང་གསལ་བརྒྱ་དཔོན་ལ་སྐུ་མེད་པའི་རྒྱ་གྲིས་ཏེ་དང་སྐུ་རང་
འགྲིགས་མང་ཆོགས་ཀྱིས་སྔོན་དགོས་སྐབས་བརྒྱ་དཔོན་སྐུ་འབྱར་ལགས་
ཞེས་མི་མེར་གྱིས་འཁོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཨ་ཟུར་དུ་ཡོད་པའི་བྱ་དུ་
རིན་གྱི་དམག་དང་བྲག་གཡབ་ཀྱི་ཡུལ་དམག་གཉིས་ཉིན་མཆན་ཁྲ་དུག་
ཙམ་དམག་འཐབ་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་བོད་གཞུང་གི་དམག་རུ་ཤོག་
གཅིག་རྒྱབ་དཔུང་དུ་འཕྱོར་ཞིང་དབྱིན་མདའ་ཁ་རིང་དང་། ཐེན་དུ་
རིན་ནས་བྱངས་པའི་མེ་སྐྱོགས་བཅས་བརྒྱབ་པས་ཨ་ཟུར་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་
དམག་ཆོས་ཐེན་དུ་རིན་གྱི་མེ་སྐྱོགས་ཀྱི་སྐད་ངོ་ཟེན་ཏེ། ཐེན་དུ་རིན་

གྱི་དམག་དཔུང་པམ་ཉེས་སོང་བ་ཐག་ཚེད་ཟེར་ཏེ་སེམས་ཁུལ་ཆེན་པོ་བྱས་
པ་དང་། རྒྱ་དམག་ལ་ལས་མིག་ཚུ་གཏོང་མཁན་བྱུང་འདུག དེ་ནས་
དེར་ཡོད་རྒྱ་དམག་ཡོངས་ཚོགས་ཀྱིས་མཚོན་ཆ་བཞག་ནས་མགོ་འབུལ་
ཞུས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་བྲག་གཡལ་མངའ་ཁུལ་དུ་རྒྱ་དམག་གི་བཙན་
འཇུག་མཇུག་སྒྲིལ་བ་རེད། དེ་ལ་ཚུ་བྱི་དམག་འབྲུག་ཅིས་ཟེར།

༡༩༩༩ ལོ་ནས་རྒྱ་དམར་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གིས་རང་རེའི་གཅེས་
པའི་རྒྱལ་ཁབ་གངས་ཅན་བོད་ལ་བཙན་འཇུག་བྱས་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་
མ་མྱོང་བའི་རྒྱ་གྲོའི་རྩལ་སྤྱོད་སྤེལ་བ་ནི་འཛམ་གླིང་ཡོངས་གྲགས་སུ་གྱུར།
༡༩༩༩ ལོའི་རྒྱལ་སྤྱང་དམག་འབྲུག་རྒྱག་སྐབས་བྲག་གཡལ་གྱི་འགོ་དམག་
ལྡ་བརྒྱུ་ཅམ་གྱིས་རྒྱ་དམག་དང་འཐབ་པའི་སྒྲོར་ཟུར་དུ་གསལ་བ་དང་།
ལྷག་པར་དུ་ ༡༩༩༩ ནས་ ༡༩༩༡ གྱི་བར་བྲག་གཡལ་གྱི་བཙན་གྲོལ་
རྒྱལ་སྤྱང་དམག་སྟོང་ཕྲག་ལྡ་ཅམ་གྱིས་ཞུམ་པ་མེད་པའི་དམག་འཐབ་ནང་
དཔའ་བོ་མང་པོའི་རང་སློག་སློས་བཏང་བྱས་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་
མང་དག་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་དེ་བ་འདིའི་ནང་གི་མེའུ་བཞི་པར་གསལ་བས་
འདིར་མ་བཞོད།

ལེའུ་གསུམ་པ།

བྱིམ་ཚང་དང་ཚུང་དུས་སོགས།

ངའི་བྱིམ་ཚང་གི་མིང་ལ་དོ་གཅོད་ཚང་ཟེར། ཆགས་ཡུལ་ནི་
བྲག་གཡལ་ལྷ་སྤང་ཡུལ་པ་ཟེར། ཡུ་ཡི་གཡེར་པ་གྲོང་ཚོ་ནས། མདའ་
ཡི་ཉེ་བ་གྲོང་ཚོ་བཅས་གྲོང་ཚོ་བཅུ་དྲུག་དཀྲུས་སུ་ཆགས་ཡོད། ཡུ་ཡི་
ཚོས་བྲི་བསེ་མཁར་དང་དབའ་ཐོག་ལ་ཕྱེད་ཉེ་ནས་མདའ་ཡི་ཉེ་བར་སྤྱུ་ཁ་
འདབས་མོ་བར་ཏ་ལམ་ཏ་ལམ་ཉིན་གཅིག་ཙམ་ཡོད། ཚམས་ཚུ་མིག་
དཀར་མོ་ནས་བབས་པའི་ཚམས་ཚུ་དེ་ལྷ་སྤང་ཡུལ་པ་ནས་བབས་དུས་
བྱམས་མདུན་ཕྱོགས་ནས་ལྷ་སྤང་ཚུ་ཟེར་བ་དེ་བྲག་གཡལ་གྱི་ཚུ་ཆེན་
བརྒྱད་ནས་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན། རྒྱུ་རི་ནི་དགེ་བསྟེན་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་
ཚན་གནས་པོ་དོ་རྩེ་གྱར་མགོན་ཞེས་པ་བྲག་གཡལ་སྤྱི་ཡི་ཚོ་དོར་ཡིན་པ་
དེ་སྤང་རི་ཚུ་ཆེ་ཞིང་མཐོ་ལ་བཞིན་ཆགས་པ། དེའི་གར་ངོས་རི་འདབས་
སུ་ཆགས་ཤིང་རི་སྤང་ཚང་མ་སྤང་ཡིན་ལ་ལོ་ཐོག་ལོ་རེ་བེངས་རེ་ལས་
སྤྱིས་གྱི་མེད།

ལྷ་སྤྱང་མདའ་ལ་ཇི་ལེ་ཆུ་ཚན་ཞེས་པ་ནད་རིགས་ཀྱན་ལ་ཕན་པ་
དང་། སངས་རྒྱལ་སྤྱན་ལྷའི་སྤྱི་དོ་ཡི་དོ་པོ་རང་འབྲུངས་སྤྱི་ཁྱེ་གཉིས་
ལྷག་ཙམ་དང་། གཡས་གཡོན་ལ་དོ་ཡི་སྤྱན་སྤྱོ་རང་འབྲུངས་ཡོད་པ་
དང་། གཡས་དོས་བྲག་ལ་མཁའ་སྤྱོད་རང་འབྲུངས་བཅས་བཞུགས། བུ་
དགོན་ཁང་ཚན་བཅུ་གསུམ་ནང་ནས་ལྷེ་གསུམ་ཁང་ཚན་གྱི་ཁོངས་སྤྱི་
གཉིགས་ཤིང་དེའི་ཤོག་དགོན་གཡང་རི་དགོན་པ་དང་། སྤྱི་སྤྱོད་དགོན་
པ། འདེ་གཡེར་དགོན་པ། སྤང་མེར་དགོན་པ། ཉེ་བ་དགོན་པ་
བཅས་དགེ་དགོན་ཆུང་དུ་ཁྱེ་ཡོད། རྗེ་མའི་དགོན་པ་ནི། གསེར་སྤྱི་
དགོན་པ་དང་། འབིས་ཅོག་དགོན་པ། བཀའ་རྒྱུད་དགོན་པ་ནི་ལ་
ཕག་དགོན་པ་དང་། འཇམ་དབྱངས་དགོན་པ་བཅས་དང་། གཡེར་
པ་གྲོང་གི་ཉེ་འགམ་ས་སྤྱིའི་གཙང་གསར་དགོན་པ་ཆགས་ཡོད།

དོ་གཙོད་ཆང་ཆགས་ཡུལ་ནི་ལྷ་སྤྱང་རྫོང་པ་ཞེས་གྲོང་ཚོ་དེར་
དུད་ཆང་སུམ་ཅུ་ཙམ་ཡོད། སྤོན་མའི་མི་རབས་ཤིག་གིས་དོ་རྗེ་གཙོད་
པའི་མདོ་གངས་མང་སྤོག་ཅིང་སྤོམ་པས། རྣམ་མཐུ་ཆེ་ལ་ཡུལ་དེར་
བཀ་ཤིས་པའི་རྟགས་དུ་མ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཕྱོགས་ཀྱན་གྱིས་བཀྱར་བསྟེ་
དང་འབྲེལ་མིང་ལ་དོ་གཙོད་ཅེས་འཛོད། ཆོས་མིང་མི་ལ་བཏགས། མི་
མིང་དུད་ཆང་ལ་འཛོགས་ཏེ་དོ་གཙོད་ཆང་ཟེར། དོ་གཙོད་ཆང་གི་ཡིག་
སྐམ་ནང་སྤྱི་མོའི་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་སོགས་གན་རྒྱ་དང་ཕྱ་མ་སོགས་
མང་པོ་ཞིག་འདུག་པ་དེའི་ནང་ནས་ཤོག་བུ་བུག་རལ་དུ་སོང་བའི་གན་རྒྱ་
ཞིག་གི་ནང་ལ་དོ་གཙོད་པར་རྒྱལ་པོའི་བུ་དབང་ཕྱུག་དང་བཀྱིས་ནམ་རྒྱལ་
གཉིས་ནང་མ་འཆམ་ནས་དུད་ཆང་གཉིས་སྤྱི་འབྲེལ་པའི་གནས་ཚུལ་
འཁོད་པ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་འདུག་པ་དང་། ངའི་པ་ཡིས་གནའ་རབས་
ལོ་རྒྱུས་བཤད་པ་ནས་ཕན་བུ་ཡིད་ལ་འཇགས་པ་ལྟར་ན་དོ་གཙོད་ཀྱི་སྤོན་

མའི་མི་རབས་ག་ཚོ་ད་ལྟོ་མིན་ཤིང་གི་མི་འདུག་ཀྱང་། བསྐྱེད་ཀྱིས་
 སྤྱི་ཚུན་ད་ལྟོ་བར་མི་རབས་བདུན་ལྟོ་འདུག་པ། དང་པོ་བསྐྱེད་ཀྱིས་
 སྤྱི། གཉིས་པ་དབང་ཕྱུག་དང་བཀྲིས་ནས་ཀྱིས་གཉིས་དྲུག་ཚང་འདྲ་
 གཉིས་ཟེར་བ་འདི་ལྟོ། དེ་དུས་ཞིང་ཁ་ཆེ་བ་རེ་ལ་འདྲ་གཉིས་རེ་
 བཞོས་པ། དཔེར་ན། འབྲས་ལུང་གཉིས། མ་ཞིང་ ༡ འབྲོག་
 མ་ ༡ ཆ་པ་ ༡ ཀྱང་པ་ ༡ ཁོང་རས་ ༡ སྐུ་མོ་ ༡ རྩོ་
 མོ་འགར་ཀྱི་ ༡ བཅས་ཞིང་ཆེན་པོ་དེ་ཚོ་དུམ་བུ་འདྲ་ ༡ བྱས་ཏེ་
 བར་དུ་དོ་ཡིས་ཉག་སྐྱེད་པའི་མུ་སྐྱས་ཅམ་མ་གཏོགས་བཟང་ངན་དང་
 ཆེ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ་མེད་པ་རེད། དེ་མིན་ད་དྲུག་དོ་གཅོད་ལྟག་ཞབས་
 གཉིས་ཀྱི་ཞིང་ཆེ་ལ་སྐྱེད་བཟང་བ་སོགས་དྲུག་ཚང་གཞན་ལས་ལྟག་པ་
 ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ཀྱི་དམར་གྱིས་དམངས་གཙོ་བཙོས་
 སྐྱེད་ཟེར་བའི་མིང་ཐོག་ནས་ཕན་དོ་གཅོད་ལྟག་མ་ཆང་གི་སྐུ་ཁང་གཞིས་
 བཅས་བཙན་འབྲོག་བྱས་པ་དང་ཞིང་ཁ་དྲུག་ཚང་ ༡༡ ལ་བཞོས་ཡོད་
 པ་རེད། གསུམ་པ། དོ་གཅོད་ལྟག་མའི་བུ་ངག་དབང་ཀྱིས་མཆོན་
 གྱི་སྐབས་ཅམ་ནས་ལྟག་མ་ཆང་གི་བུ་ཀྱུན་ལས་དོ་ཆུང་ཆང་དང་ཞབས་
 མ་ཆང་གི་བུ་ཀྱུན་ལྟ་རྒྱུ་ཆང་བྱང་བ་དང་། ད་དྲུག་གཅིག་ལས་གཅིག་
 མཆོད་ཀྱིས་ག་གཟི་ཆང་གྱ། ལྷ་ཆང་། སྐུ་ལ་ཆང་སོགས་དྲུག་ཚང་
 བདུན་ཁོང་ཚོ་གཅིག་ནང་ཡོད་པ་དེ་ཅིས་པས་ལྟ་སྐྱེད་ཡུལ་པ་ནང་དོ་གཅོད་
 དྲུག་ཚང་ ༡༡ ཡོད། བཞི་པ། དོ་གཅོད་ལྟག་མ་ཆང་གི་བུ་དགེ་
 ཀྱིས་ནི་འབྲི་ཐོག་དག་གསུམ་དང་། ལྷ་ནང་ག་ ཅིས་རིག་བཅས་ལ་
 མཁས་ཤིང་ཐོ་ཀྱི་ཆེ་ལ་ཡ་རབས་ཅན་ཞིག་བྱུང་བ་དང་། མན་དུས་ཀྱི་
 ཉག་དབང་སྐྱེད་བྱས་པ་མ་ཟད། སོད་ལ་ཀྱི་དམག་བཏང་སྟེ་བཙན་
 འདྲུལ་བྱེད་སྐབས་དགེ་ཀྱིས་ལྟ་སྐྱེད་མངའ་ཀྱི་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་དམག་

གི་འགོ་གཙོ་བྱས་ནས་འཕུལ་མདའ་དགུ་པོ་ག་དང་མེ་སྒྲིགས་ཡོད་པའི་རྒྱ་
དམག་ལ་བོད་མདའ་དང་གི། ལུས་རྩི་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེངས་ཁ་
གས་དམར་འཛིང་བྱས། ལྷག་པར་དུ་མངའ་རྒྱུད་ཕུ་པའི་ས་ཆ་བྲག་གོ་
སྟེང་དུ་ཉིན་མཚན་གཉིས་ཙམ་འཛིང་མཐར་ཁས་ལེན་དཔའ་བོ་ ༡༩ གྱི་
སྐུ་སློག་གོར་བ་དང་། དགེ་རྒྱལ་གཙོས་པའི་མི་མང་དག་ཅིག་ཆས་
སྒྲིན་བྱུང་སྐབས་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་རེད། ཆེ་མཇུག་ལ་
རྩི་གཙོ་དགེ་རྒྱལ་གྱིས་བླ་མ་བསོད་ཆེ་ཞུ་བ་དེ་བསྟེན་ནས་རྩོགས་ཆེན་
གྱི་ལྷ་སྒྲོམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཏེ་མཚམས་ལ་བཞུགས་པ་སློབ་གསུམ་གནང་རྗེས་
ཁོང་གོངས་དུས་ཉིན་གསུམ་གསུམ་དམ་བཟུང་བ་སློབ་པ་འདས་ཏེ་གསུམ་རོ་
མཚར་ཅན་བཞག་པ་རེད། ལུ་པ། རྩི་གཙོ་དགེ་རྒྱལ་གྱི་ཆེ་རིང་
དང་པ་གཅིག་པའི་བུ་པ་སྐྱེད་པར་རྒྱལ་གཉིས་བྱུང་། རྩི་མགྱིན་ཆེ་རིང་
ནི་ཡུལ་མིའི་བཙེ་བཀྲར་ཆེན་པོ་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་དང་། ༡༩༡༩ ལོའི་
ཡོངས་གྲགས་སུ་ཆུ་བྱི་དམག་འཁྲུག་ཅས་རྒྱ་དམག་བོད་ནས་མཐར་སྐྱོད་
གཏོང་སྐབས་རྩི་མགྱིན་ཆེ་རིང་གིས་ལྷ་སྐུང་ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་
དམག་གི་འགོ་ཁྲིད་ནས་བྲམས་མདུན་སྒྲིགས་དང་། ལྷ་སྐུང་ཡུལ་པའི་
ས་ཆ། ཨ་ཟུར་བཅས་ལ་རྒྱ་དམག་དང་འཐབ་འཁྲུག་བྱས་པའི་གནས་
ཚུལ་ཡུལ་དེར་གྲགས་པ་ཆེ་ཙམ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། རྩི་མགྱིན་ཆེ་རིང་
རང་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ངས་རྒྱ་དམག་གང་གསོད་གསོད་བྱས་
ཡོད་པ་དེ་ནི་བསྟན་འོན་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་ལས་དེ་མིན་བསམ་བཞིན་དུ་
འབྲུག་གི་མ་ཙམ་ཡང་བསད་མ་སྐྱོང་བེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གིས་
ཡུལ་གོང་གི་ཕུ་གྱ་ནམས་ལ་ཡི་གེ་འདོན་རྒྱ་བསྐྱབས་ནས་ཨ་མཚོ་དབྱེད་
བྱུང་བ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད། བྱིས་དང་དག་ཆ་བསྐྱབ་འདོད་ཡོད་
ན་སློབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱན་གཏན་སློབ་ཕུག་ ༡༩༡༩ ཙམ་ཡོད་པ་

དེ་ཆོ་མང་ཆེ་བ་བྱ་ཡིན་པ་དང་། བྱིས་སྒོ་བ་སྒྲོང་བྱེད་མཁན་རེ་བྱང་
ཅམ་ཡོད་པ་དང་ཕལ་ཆེ་བས་འདོན་རྒྱ་བསྐྱབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དགེ་
ཀྱལ་གྱི་བྱ་གཉིས་པ་པར་དབང་རྒྱལ་ཆུང་དུས་སྡེ་གསུམ་ཁང་ཆན་གྱི་གྲ་
པ་བྱས་ཤིང་དེ་ནས་ཁང་ཆན་གྱི་སྤྱི་ནན་ཞེས་པ་དགོན་པའི་ཆབ་སྲིད་དང་
དཔལ་འབྱོར་སྒྲོང་མཁན་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་གྲ་འགོ་མ་ཐོན་ནས་སྐར་
ཁམས་ཁུ་ཆུར་དཔོན་ཆང་སར་མག་པར་སྤྱིན་པ་རེད། ཁུ་ཆུར་དཔོན་
ཆང་ནི་སྐར་ཁམས་དཔོན་འགོ་ནང་ནས་སྡེ་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་དང་། སྡོན་
མའི་བྱ་བྱང་ཆུབ་དགའ་ལྡན་བྱང་ཅེ་གྲ་ཆང་གི་དབྱ་མཇུག་ཡིན་པ་དང་།
དེའི་སྐབས་ལྷ་རྒྱལ་མཆོག་བརྟུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་དམིགས་
བསལ་གྱིས་གཟིམ་འགག་བསྐྱོ་གནང་བ་དང་། དེ་རྗེས་གཟིམ་འགག་
ཁྲི་པ་ཡང་བསྐྱོས་གནང་བ་དང་། ལྷ་རྒྱལ་མཆོག་བརྟུ་བཞི་པའི་སྐབས་
ཀྱང་ཁོང་མ་གྲོངས་ཀྱི་བར་དུ་གཟིམ་འགག་ཞུ་རྒྱ་བྱང་ཡོད་པ་རེད།

དེ་རྗེས་བྱ་གཅིག་དང་བྱ་མོ་གཅིག་ཡོད་པ་ནས་བྱ་གྲ་པ་བྱས་ཏེ་དགེ་
བཤེས་བཏང་བ་དང་ཁོང་གི་མཆན་ལ་ཐུབ་བསྟན་ཟེར་ཞིང་། གཞུང་
ས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་ཅེ་བྱང་ཡིན་སྐབས་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་གཏན་བཞུགས་
གནང་གི་ཡོད་པ་དེ་མ་གཏོགས་བྱ་མེད་པས་བྱ་མོ་ཆོས་དབྱངས་བཟང་མོ་
ལ་ཡུལ་ལུགས་ལྟར་གྱི་མག་པ་བསུ་ལེན་བྱས་པས་པར་དབང་རྒྱལ་གྱིས་
རང་གི་འོག་སྡེ་དང་ཕྱི་ཡི་གཞན་སྡེ་ནས་བྱང་བའི་རྒྱན་ཇག་ཆར་བཅད་
བྱས་ཏེ་འཛིན་བཟུང་བཅོན་བརྟུག་དང་ཆ་འདྲི་ཆ་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྐབས་
མཆོ་རྩ་དཔོན་འོག་ནས་ཡིན་པའི་སྐད་གསུང་ཅན་གྱི་རྒྱ་མ་མགོ་ཆེན་ཟེར་
བ་དེ་བཅོན་འོག་ནས་ཤི་བའི་གནས་ཚུལ་ཡང་བྱང་ཡོད་པ་རེད། དེ་
བཞིན་སྡོན་ཁྲིམས་དམ་པོ་བསྐྱམས་ཏེ་རི་དྲགས་རྒྱག་མཁན་ལ་ལུས་ཐོག་
ཆ་ཁྲིམས་དང་། རྒྱ་ཐོག་ཆད་པ་བཅད་པ་མ་ཆད་རི་དྲགས་བསད་པའི་

མེ་མདའ་མགར་ཐབ་ནང་བསྐྱེད་པ་དང་བཅགས་པ་སློབ་གསུམ། ཡང་
ཁུ་ཚུར་དཔོན་ཚང་ལ་མི་སེར་གྱི་མི་ཁྲལ་དང་རྒྱ་ཁྲལ་རྒྱུག་འབུལ་དགོས་
པའི་སྐར་སློབ་ཁག་ཅིག་མེད་པ་བཟོས་པ་དང་། བུ་ལོན་རྩིང་པའི་ཐོ་ཡིག་
དང་གན་རྒྱའི་རིགས་ཚང་མ་མེར་བསྐྱེད་པ་སློབ་གསུམ་རྒྱུན་མི་དམངས་
དགའ་པོ་བྱུང་ཡང་དཔོན་མོ་ཆོས་དབྱངས་དང་། མོ་མོ་བྱང་རྒྱུབ་གཉིས་
ཀྱི་སློབ་མ་འཐད་ནས་བཟའ་ཚང་ནང་འབྲུག་བྱུང་སྟབས་པར་དབང་རྒྱལ་
གྱི་ཐུག་སྦྱོང་གྱི་དཔོན་པོ་བྱས་ནས་ཁུ་ཚུར་ཚང་སར་སྡོད་གྱི་མིན་ཟེར་
བར་སྡེ་མང་ནས་བཞུགས་རོགས་ཞུས་ཀྱང་མ་ཉན་ནས་བྱེ་ལོ་ ༡༩༤༠
ལོར་རང་བྱིས་རྩི་གཙོད་ཚང་སར་བྱེར་ལོག་བྱས།

ཁོང་ནི་ཁ་འདོན་དགེ་སྦྱོར་ཡག་པོ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་དགེ་
ལུགས་ཁོ་ནར་མ་གཏོགས་གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལ་ཏ་ལམ་དད་པ་མི་བྱེད་
མཁན་ཞིག་རེད།

༡༩༤༠ ལོར་ཁོང་རྒྱ་དམག་གིས་བཟུང་ནས་ཉེས་བདུང་ཚབས་
ཆེན་བཏང་སྟེ་བྲག་གཡབ་རྫོང་བཙོན་ཁང་ནང་གྲོངས་པ་རེད། ཁུ་ཚུར་
དཔོན་ཚང་སར་ཁོང་གི་བུ་མོ་གཉིས་ཡོད་པ་ནས་ཆུང་བ་བསོད་ནམས་
ལགས་རྒྱ་མིའི་བཀོད་རྒྱུ་འོག་མི་དམངས་ནང་ཁྲལ་གྱི་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་
འཐབ་རྩོད་ཐེངས་མང་བཏང་བ་དང་མཐར་ཐུག་གས་ཤི་བ་རེད། བུ་མོ་
ཆེ་བ་སྤྱད་ཐར་ལགས་ ༡༩༥༩ ལོར་འདྲིན་བཟུང་གིས་སྤར་ཁམས་
རྫོང་བཙོན་ཁང་ནས་ཆབ་མདོ་བཙོན་ཁང་དང་། ལྷ་སའི་གྲ་བཞི་བཙོན་
ཁང་། ཀོང་པོ་ཉིང་ཁྱི་བཙོན་ཁང་བཅས་ལས་སྦྱོད་བཀོལ་བྱོབ་པ་དང་།
སློབ་སྦྱོང་མེད་རྫོང་ཁོངས་ཉེ་ལོག་ཁ་གྲོང་ནང་གཞིས་ཆགས་ནས་བསྡད་
ཡོད་པ་རེད། རྩི་གཙོད་ཏ་མགྱིན་ཆེ་རིང་གི་བུ་མི་ཐོག་ ༤ ཕྱན་དཀོན་
མཆོག་བསྟན་དར་དང་བསོད་ནམས་རབ་རྒྱས། མི་ཐོག་ ༥ པ་བསྟན་

འཛིན་དབང་རྒྱལ་བཅས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་འདིའི་ནང་གསལ་བས་འདིར་
བཀོད་མེད། རྫོག་ཅོད་པར་རྒྱལ་པོ་ཚུན་གྱི་མི་རབས་བདུན་བྱུང་བའི་
ལོ་རྒྱུས་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ཟིན།

མི་རབས་གོང་མའི་སྐབས་ཤིག་ལ་རྫོག་ཅོད་ཚང་གི་བྱ་ཞིག་ས་
ངན་ཚུ་གསོ་ཞེས་པར་མག་པ་སོང་བའི་རྒྱུད་རིམ་འཕེལ་གྱིས་ད་ལྟ་ཚུ་གསོ་
རྫོག་ཅོད་དུད་ཚང་ ༩ དང་། བྱུང་སྐྱུང་རྫོག་ཅོད། ཐོ་ལེ་རོང་རྫོ་
གཅོད་བཅས་ཁྱོན་བསྡེམས་དུད་ཚང་ ༡༩ ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་གསོ་རྫོ་
གཅོད་ཀྱི་བྱ་གཡུང་དུང་ཟེར་བ་དེ་ས་ངན་རྫོང་པ་ནང་མག་པ་སོང་བའི་
རྒྱུད་འཕེལ་ནས་ད་ལྟ་གཡུང་དུང་དུད་ཚང་ ༡༩ ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་
ཆད་པའི་སྐད་གཡུང་ངམ་སྤྱི་སྤྱང་རྫོག་ཅོད་དུད་ཚང་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་
པ་དང་། འབྲི་ཚུའི་པ་རི་སྤྱིང་ཁ་དང་ས་དམར་སྤྱོགས་ལ་རྫོག་ཅོད་
དུད་ཚང་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་བ་གྱི་སྐམ་གསུམ་ཟེར་བའི་དུད་ཚང་
༩ ཡོད་པ་ནི་པ་གཅིག་ལ་བྱ་བཞི་ཡོད་པ་ནས་གསུམ་མག་པར་བཏང་སྟེ་
བསྐྱལ་བ་བ་ཕྱག་ ༡ རལ་གྱི་ ༡ ཁྱོན་ཆས་བཅུག་པའི་སྐམ་ ༡
བཅས་བྱ་རེ་ལ་རེ་རེ་སྤྱད་པ་དེར་བ་གྱི་སྐམ་གསུམ་དུ་མིང་འཛོག་ཚུལ་
གོད་སློལ་འདུག

ཡང་གཡུང་དུང་རྒྱ་གར་ཚང་གི་བྱ་ཉི་མ་ཞེས་པ་དེ་གོ་འཛོ་རྫོ་ཤེས་
ཚང་སར་མག་པར་ཕྱིན་ནས་རྫོག་ཅོད་དུད་ཚང་གཅིག་ཡོད་པ་བཅས་ས་
ཁུལ་མང་པོར་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་སོ་སོ་ཆགས་པའི་ཡུལ་དེར་མི་གྲགས་
ཆེ་གས་མིན་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པས་བྱ་མག་པ་སྤྱོང་ནས་པ་ཚོ་དེའི་ནང་
ཚུད་ཐབས་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ལོ་བཅུ་ཕྱག་རེ་བྱུང་ནས་
པ་འཛོ་མས་ཞེས་ཐེངས་རེ་འཛོ་མས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ས་ཐག་རིང་བ་ནམས་
ནས་འབྲས་མི་ཙམ་ལས་ཡོང་བྱུང་གི་མེད། གཙོ་བོ་གནའ་རབས་ཀྱི་

ཕ་རུས་ཆད་སྤངས་དང་ལོ་ཆུང་བ་ན་མས་ཕན་ཚུན་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་པ། ཕ་
རུས་གཅིག་པའི་བུ་ཡིན་པས་སྤྱིད་ན་ཇ་ཆང་མཉམ་འབྲུང་། ལྷག་ན་མེ་
ཁྲག་མཉམ་འབྲེག་བྱེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཞག་གི་ཡོད་པ་ལྟར་མི་བསད་
ངག་ཤོར་གྱི་གནས་ཚུལ་མི་གཅིག་ལ་བྱུང་ཆེ་གཞན་ཆང་མས་སློག་སློས་
གཏོང་དགོས་ཆེ་སློས་གཏོང་ཤོད་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད།
དོ་གཅོད་ཕ་རུས་བྱུང་ནས་མི་རབས་ཇི་ཅམ་བྱུང་བ་སྐྱུ་ལའང་ཤོད་ཀྱི་མེད་
ཀྱང་ད་ལྟའི་ཕ་གཅིག་པའི་བུ་ལྟར་བཅེ་བ་དང་རོགས་ཕན་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་
རེད། དེ་ནི་ཕ་སྟོར་འདི་གཅིག་པུ་ཅམ་མ་ཡིན་པ་ས་ངན་ཁྲུལ་གཙོ་
པོ་བྱེད་པའི་དེའི་ཉེ་འཁོར་རྫོང་ཁག་ན་མས་གྱི་ནང་དུ་འང་སོ་སོའི་ཕ་སྟོར་
ལ་གཅིགས་ཆེན་འཛིན་པའི་ཡུལ་སློལ་གཏོང་བ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།
དཔེར་ན་དུད་ཆང་གཅིག་ལ་བུ་མེད་ན་ཕ་ཚོ་དེའི་བུ་གཅིག་བུ་ཆབ་དུ་བཏང་
ནས་དེ་ལ་མནའ་མ་བསུ་བ། ཡང་དུད་ཆང་ཞིག་དབུལ་པོ་ཆགས་ནས་
སྟོང་ལ་ཉེ་ན་ཕ་ཚོ་དེའི་ཀྱུ་ཆེ་བ་ཡིས་ཏྲ་ཐོག་དང་ཀྱུ་ཆུང་བས་ར་ལྷག་
སློབ་སྤྱོད་པ་དང་གཞན་ལ་བུ་ལོན་ཡོད་ན་ཕ་ཚོ་དེས་འཇལ་བ་བཅས་ཕ་
ཚོ་གང་མང་མང་བྱུང་བས་བྱེད་པ་ལས་ཉུང་དུ་བཅུག་གི་མེད་པ་རེད།
སྤྱི་མོའི་དུས་རབས་ཤིག་ལ་སྟོར་ཆོགས་ལམ་ལྷགས་ཞེས་པ་ཕ་ཕ་ཀྱུད་གྱི་
མི་ན་མས་ཆོ་ཁག་གཅིག་དུ་བསྒྲིལ་ཏེ་ཕ་སྟོར་གཞན་དང་འབྲུག་ཅོད་བྱུང་
ན་གཅིག་ཀྱབ་གཅིག་ལངས་གྱིས་ཕ་ཚོ་བཅན་ཞན་དང་མང་ཉུང་གིས་ཀྱུལ་
ཕམ་ཐག་གཅོད་བྱེད་གྱི་ཡོད་ལྷགས་གྱི་ཅོམ་དེབ་ཅིག་ཀྱང་སློག་སྟོང་བ་
དེ་འདྲའི་ལྷགས་སློལ་གྱི་ལྷག་འཕྲོས་ཡིན་པ་འདྲ་བསམ་གྱི་ཡོད།

དོ་གཅོད་ཆང་གི་ཁང་པ་ནས་འབོད་ཀྱང་གང་ཅམ་སར་ལོ་བརྒྱ་
ཕྲག་ཁ་ཤས་སོང་བའི་ཕྱང་སྤོང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དོ་གཅོད་ཀྱི་སྤྱི་ཤིང་
ཡིན་པར་བཤད། དེའི་ཡལ་ག་ཆེན་པོ་རེ་ཆག་ན་དོ་གཅོད་ཁྱིམ་ཁག་

གི་མི་གལ་ཆེན་གྱི་པའི་སྒྲིན་ཏུགས་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་
ལྟར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ལུང་སྒྲིང་དེ་མ་གཏོགས་དེ་ཕྱོགས་སུ་སྒྲུབ་གིང་
མེད་ཀྱིན་ ༡༩༥༩ ལོར་ཀྱུ་དམག་གིས་མེ་གིང་གི་ཆེད་དུ་བཅད་ནས་
ཅ་མེད་བཟོས་པའི་བྱུང་དུ་ལུང་མ་ཞིག་ ༡༩༥༦ ལོ་ཙམ་ནས་སྒྲུབ་པ་
དེ་ལ་མི་ཆོས་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་གིང་རེད་ཟེར་གྱི་འདུག ང་ཆོའི་མི་རབས་
ག་ཆོད་སོང་ཡོད་མེད་ཤོད་ཀྱི་མེད། རྫོགས་ཀྱི་དུག་ཀྱིས་གོང་གསལ་
ཀྱུ་དམག་དོ་ཐེ་ལ་འཐབ་ཆོལ་བྱགས་ཆེན་བྱེད་སྒྲིང་མཁན་ཞིག་དང་། ས་
ཏྲ་མགྱིན་ཆེ་རིང་ཕྱི་ཀྱུ་དམག་སྐབས་ཡུལ་དམག་གི་འགོ་བཟུང་བྱས་ཏེ་
ཀྱུ་དམག་དང་འཛིང་སྐབས་བྱས་རྗེས་ཆེན་པོ་བཞག་པར་བརྟན་པ་གོང་
ས་བརྟུགས་པ་ཆེན་པོས་ཁྲལ་རིགས་འཇལ་མི་དགོས་པ་སོགས་འཁོད་
པའི་བཀའ་ཤོག་བཀའ་ཐམ་ཅན་གནང་འདུག་པ་དེ་ ༡༩༥༩ ལོར་ཀྱུ་
དམག་ལ་ཤོར། བྱིས་ཆང་གི་ས་ཞིང་ཡུལ་དེའི་ནང་ནས་ཆེ་ཤོས་གིག་
ཡིན་པ་དེ་ལས་མཁན་དབྱིད་ཀ་ནས་དགུན་ཁའི་བར་གཡོག་པོ་གཡོག་མོ་
འམ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ཀྱུ་ཙམ་བཞག་པ་དང་དགུན་གཡོག་རེ་གཉིས་ཙམ་
བཅས་དེ་དག་ལ་སྒྲུབ་ཆ་སྒྲིད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ལུག་བརྟུགས་ཀྱི་ཙམ་དང་ཕྱགས་
ཐོག་ལྟ་བུ་བརྟུགས་བརྟུགས་ཙམ། ཏྲ་བརྟུགས་ཡོད་པ་ཙམ་ལས་དཔལ་འབྱོར་
ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད། ས་ཏྲ་མགྱིན་ཆེ་རིང་ལ་སྒྲེ་མང་གིས་བརྟེ་མཐོང་
ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག མ་པད་མ་གཡང་འཛོམས་ལ་ང་ཆོ་བུ་གཉིས་
དང་བུ་མོ་གཉིས་བཅས་བཞི་ཡོད་པ་ཀྱུ་དམར་གྱི་འོག་སྒྱུག་བསྐྱལ་བྱངས་
བ་དང་གྲོངས་པའི་སྒྲོར་རྗེས་སུ་དེབ་འདྲིའི་ནང་གསལ་བས་འདྲིར་བཀོད་མེད།
གུས་པ་རྫོགས་ཀྱི་དགོན་མཆོག་བརྟན་དར་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་
བོད་ས་སྐྱུག་ཆེ་ ༥ ཆོས་ ༡ གཟུང་ཕུར་བུ་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཉིན་ཅིས་
པའི་ཅིས་འབྲས་ཡིག་ཐོག་དུ་བཀོད་པའི་ནང་། ལྟག་ལོ་བའི་སྒྲུག་ཟུང་

ཕུར་བུ་ཡིན་པ་དང་སྐྱེས་གཟུང་དེ་རང་དང་འཕྲད་པ་ནི་མིན་དུ་བཟང་བའི་
སྒོར་མང་པོ་བྲིས་འདུག རང་ལོ་བདུན་ལ་སློབས་སྐབས་མིག་ལ་མི་བའི་
དུས་དམུལ་བ་ཞེས་པ་དེར་སྐྱེས་ན་སྐྱུག་བསྐལ་ཆེན་པོ་ཚྭ་སྐད་འདུག ང་
རང་མི་དུས་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་བསམ་ནས་དངངས་སྐྱུག་སྐྱེས་སྟེ་དུས་
ནས་མ་ཡི་སྐྱེ་ལ་འཁྱུད་དེ། ཨ་མ། ང་མི་བའི་རྗེས་སུ་དམུལ་བར་སྐྱེས་
ན་གང་འདྲ་བྱེད་ལབ་པས། ཨ་མས་མ་ཁྱིམ་ཏོན་ན་དམུལ་བར་སྐྱེ་གི་མ་
རེད་ཟེར། ས་ཡིས་སློག་གཅོད་སྤངས་པ་ཡིན་ན་དམུལ་བར་སྐྱེས་ཀྱི་མ་
རེད་ཟེར། དེ་དུས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དེ་ད་ལྟོ་འདྲ་སྐབས་འགར་བྲན་གྱི་འདུག
ཐངས་གཅིག་སྒོ་ཅ་ནས་སྤང་པོས་སྒོང་འཕོད་བྱེད་པ་ཐོས། ངས་ཅམ་
པ་ཕོར་པ་གང་ཁྱིམ་ནས་སྒོ་ལ་ཐོན་སྐབས་སྤང་པོ་མ་བྱ་གཉིས་འདུག་པས་
མ་དེ་ལ་སྤྲད་ནས་ཡར་ཡོང་། བསྐྱར་དུ་འགོ་ཚད་མ་བྱུང་། ཨ་མས་
ང་ལ་སྤང་པོ་གཅིག་ལས་མི་འདུག་གམ་ཟེར། ངས་གཉིས་འདུག་ཀྱང་
མ་བྱ་རེད། ཅམ་ཁྱུག་གཅིག་མ་གཏོགས་མི་འདུག་ལབ་པས། ཨ་མས་
བྱེད་ཀྱི་བསམ་སྒོ་དེ་ཐབས་སྐྱུག་རེད། དཔེར་ན་ང་རང་གཉིས་སྤང་པོ་
ཡིན་ན་དུང་ཚང་ཞིག་གི་སྒོ་ལ་ལྟོ་སྒོང་དུས་ང་ལ་སྤྲད། བྱེད་ལ་མ་སྤྲད་
ན་བྱེད་སྒོ་ཕམ་གྱི་རེད་དམ། མ་བྱ་ཡིན་ན་འདྲ་གོད་ཁོག་གཅིག་པ་རེད་
དམ། སྟིང་རྗེ། ད་ལྟོ་ལམ་སང་ཅམ་པ་ཕོར་པ་གང་ཁྱིམ་རྒྱགས་ཟེར།
ང་འགོ་དུས་ཁྱིམ་མཆོས་ཀྱི་སྒོར་བསྐྱད་འདུག ཅམ་པ་སྤྲད་པས་ཁོ་གཉིས་
དགའ་པོ་བྱུང་སོང་། དེ་དུས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དེ་ད་ལྟོ་འདྲ་བརྗེད་མི་འདུག
སྐབས་འགར་ངའི་བུ་ལ་དེའི་སྒོར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་
རི་ཁར་འགོ་དུས་དང་བཙོན་ཁང་ནང་བཅས་ལྟོགས་པའི་སྐབས་ཨ་མའི་
སྐད་ཆ་དེ་ཡང་ཡང་བྲན་བྱུང་། ལོ་དེའི་ནང་གོང་པ་ཁྱིམ་མཆོས་ཀྱི་བུ་
དང་བུ་མོ་བཙུ་ལྷག་ཅམ་ལ་ས་ཡིས་སློག་བསྐྱབས་པ་དང་། རེ་བྱུང་ཅམ་

དང་གཅིན་མོ་འཆི་མེད་ལྷ་མོ་བཅས་ལ་འབྲེ་མྱོག་གཉིས་ཀ་བསྐབ་ཀྱི་ཡོད་
པ་དང་མཉམ་དུ་ང་རང་ལ་ཡང་མྱོག་བསྐབ་རྒྱུའི་འགོ་ཚུགས་སོང་། བ་
མ་གཉིས་པོ་ཆོས་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ཕུ་གུ་ཆོར་ཆོས་
ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡ་རབས་བཟང་སྟོང་དགོས་པའི་བསྐབ་བྱ་རྒྱུན་
དུ་རྒྱག་གི་ཡོད།

༡) རིག་གནས་སྒྲོབ་སྐབས།

གོང་བཅོམ་ལྷ་མོ་བདུན་དུས་བྲིས་དུ་པ་ཡིས་མྱོག་བསྐབས་པ་
དང་། རང་ལོ་བརྒྱད་ལ་སྐབས་སྐབས་རང་བྲིས་ནས་ཏྲ་ལམ་གཅིག་གི་
སར་བྱམས་མདུན་དུ་རིག་གནས་སྒྲོབ་པར་བཏང་། དགེ་ཆན་ནི་ནང་ཟུར་
ལྷེ་འཆང་དོན་རབ་ཀྱི་བྱ་བས་མ་སྟོབས་ཞུ་བ་དེ་རིག་གནས་སྒྲོབ་དང་ལྷག་
པར་དུ་ནང་རིག་པ་ལ་མཁས་པ་དང་། ཁོང་དགེ་སྟོང་ཡིན་སྟབས་ནང་
ཆོས་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱ་དེ་གཙོ་པོ་བཟུང་གི་ཡོད། ཁོང་ལ་དགེ་ཕྱག་
མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཆོ་དང་མཉམ་དུ་ཐོག་མར་སྒྲ་དགོང་གཉིས་ལ་དག་ཡིག་
ངག་སྒྲོན་མྱོག་རྒྱ་དང་། བོད་ཡིག་སྒྲུང་སྣངས་སྒྲི་སྟོལ་ལྷ་རྒྱུང་གིང་
ཐོག་ཚུགས་ཆེན་དང་བར་ཚུགས། ཚུགས་ཐུང་བཅས་བྲིས། དེ་ནས་
ཤོག་བུའི་ཐོག་ཚུགས་ཆེ་ཆུང་དང་། ཚུགས་མ་འབྲུགས་འབྲེ་རྒྱ་དང་།
དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་དང་སྐུ་མ་ཉགས་བཅས་ངག་བསྐྱོར་བྲས་ནས་ནང་དོན་
བསྐབས་པ་དང་། དཔེར་བཅོམ་སོགས་བྲིས། ང་རང་སྒྲུང་རྒྱུར་འཆར་
པོ་དང་། འབྲམ་རྒྱུར་དགའ་པོ་ཡོད་པས། སྐབས་འགར་ཕྱག་འདུག་
གནང་བ་དང་། བྲིད་ལ་རིག་པ་སྒྲོན་མེད་ཙམ་འདུག་ཀྱང་། བཙོན་འགྲུས་
ཞན་པོ་རེད། བཙོན་འགྲུས་མེད་ན་གེས་རབ་རོ་དང་འདྲ་ཞེས་པ་དང་།
ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བཙོན་འགྲུས་རྗེས་འབྲངས་ཡིན་སོགས་འགྲེལ་བཅོམ་

དང་བཅས་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སློབ་ནས་སློབ་གསོ་གནང་གི་ཡོད།

བུ་མས་མདུན་ནི་བྲག་གཡབ་ཀྱི་གྲོང་བདེལ་ཞིག་རེད། དེའི་ཤར་དུ་སྐྱེས་སྐྱེ་བོ། སློ་རུ་གཡུ་འབྲུག་སློབ་མོ། རྒྱལ་གྱི་བྱ་དམར་མོ། བྱང་དུ་རུས་སྤེལ་བྱ་བོ་ཞེས། ཤར་དུ་ལམ་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱལ་རི་དམར། བྱང་བྲག་རི་སོགས་བཀོད་པ་ཆ་ཚང་བ་དང་། ཆགས་ཚུལ་མངོན་ལ་དྲོ་གང་སློབ་པོ་ཡོད་པ། སློད་དུ་མཚམས་གྲུའི་ཁང་པ་བཅུ་དྲུག་བྱ་དགོན་ཁང་ཆན་བཅུ་གསུམ་དང་། ཁང་ཆན་ཆེ་ཁག་གི་སོག་དགོན་གྱི་ཁང་པ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱ། རྒྱ་བྱང་ཆུང་ཁག་གི་ཁང་པ་ཡོད་པ་དང་། བྱ་དགོན་བཤད་སྐྱབ་ཆོས་རྫོང་དང་། བུ་མས་མདུན་བྲག་གཞུང་གི་རྒྱལ་ཁང་ཡོད་པ། ཐང་དུ་རྒྱལ་བ་བུ་མས་པ་རང་འཁྲུངས་གཙོས་ཉེ་བའི་སྤྱི་བུ་བཅུད་སོགས་རང་འཁྲུངས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གཞན་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཉེན་བཞུགས་ཡུལ། ཆོགས་ཁང་ཀ་བརྒྱུ་མ་བཅས་དང་དགོན་ལྷ་ཁང་སྟོང་དུ་གསེར་ཟངས་ཀྱི་རྒྱ་ཕིབས་དང་། གཏེ་རི་རྒྱལ་མཚན་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། ཁོར་ཡུག་དུ་དཔོན་ཁག་དང་མི་སེར་གྱི་ཁང་པ་བ་གམ་ཅན་སོགས་ཀྱིས་མངོན་པར་བྱས་པ། རྩོགས་གསུམ་ལ་ཐང་ཞིང་གཤིན་ལ་རྒྱ་ཆེ་བ། ཤར་ནས་ལྷ་སྤྱང་ཆུ་དང་། བྱང་ནས་འོ་འཕོམ་ཆུ་དང་། ལ་ཆུ་བཅས་བབས་པ། ཡུལ་ལྗོངས་ཉམས་དགའ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་ཆོང་ལས་ཀྱི་འདུ་འཛོམས་འཁྲུག་པོ་ཡོད།

རྒྱ་གར་ནས་ཁྱེར་བའི་ཨ་མེ་རི་ཀའི་ཐེར་མ་དང་། རྒྱ་གར་ཞུ་མོ་(ཕྱིང་ཞུ་)སྤྱི་ལེགས། ཐ་ན་ལུགས་ཀྱིང་དབྱིབས་འདྲ་མིན་ནང་སྤྱི་ལེགས་པའི་བྱ་རིལ་ཆོས་ཆོགས་སོགས་དེ་དུས་རྒྱ་གར་གྱི་ཅ་ལག་དེ་འདྲ་དེང་སང་བོད་ནང་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་དང་། ལུ་རུ་སྤྱང་དང་། ཉི་ཉོང་རྒྱ་གསེར་རྒྱ་བཟོས་རྒྱན་བཞི་ཆུ་བྲག་སོགས་ཀྱང་དེང་དུས་བོད་ནང་མཐོང་

ཕྱི་མེད་པ་རེད། གཞན་ཡང་བོད་ནང་ཁུལ་གྱི་ཚོང་རྒྱ་སྡེ་ཚོགས་འབེལ་
པོ་ཡོད། ཉི་ཚོང་གི་སྐབས་སུ་བོད་དངུལ་ཁོ་ན་སྒོར་ལེན་བྱེད་པ་རེད།
བོད་དངུལ་ནི་ཟངས་ཀྱི་ཞོ་ལྡ་སྒོར་མོ། ཞོ་གང་སྐར་ལྡ། སྐར་
གཅིག་བྱེད་བརྒྱད། ཁ་གང་། དངུལ་གྱི་ཁམ་ཁ་དང་སྒང་ཆེན་སྒོར་
མོ། སྒང་ཆུང་སྒོར་མོ་དངུལ་ལ་སྒྲད་འདྲེས་པའི་བརྒྱ་སྒོར་བཅས་
དང་། མོག་དངུལ་སྒང་ ༡༠༠ ཅན་དང་ ༥༠། ༢༥། ༡༠། ༥།
༥། བཅས་ཡོད་པ་རེད། བྱམས་ཁང་གི་སྒོར་ལམ་ཕྱི་མའི་བྱང་
སྟོགས་སུ་བཀྲ་གིས་ཁང་གསར་ཞེས་པའི་ནང་བོད་གཞུང་གི་མདའ་དཔོན་
རེ་དང་། དམག་མི་ལྡ་བརྒྱ་རེ་སྒོར་གྱི་ཡོད། ང་དང་དམག་སྐར་དང་།
ཉ་དང་དམག་སྐར་དང་། ཉ་དང་དམག་སྐར་བཅས་ལྡ་རྩེས་སུ་བསྐྱད་
སོང་། ཁང་པའི་ཐོག་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་བརྒྱུགས་ཡོད། ཐོ་རང་ནམ་
མ་ལངས་གོང་དང་། མཚན་མོ་ཉལ་ཁར་པོ་རྒྱངས་རེ་རྒྱག་པ་དང་། ཉི་
མ་གཞུད་ལ་ཉི་བའི་སྐབས་སུ་དྲུང་པ་གཉིས་ཀྱིས་དམག་དྲུང་གཏོང་གི་
འདུག་པ་དེ་ནི་དབྱིན་རྩི་ལྷགས་སྟོལ་ལ་ས་ལམ་ཞུ་བ་ཞེས་ཉི་མར་ཐེབས་
སྟེལ་ཞུ་བ་རེད་ཟེར། དགོང་དོ་དམག་མི་ཚང་མ་འཛོམས་ནས་སྟོལ་
མ་ཕྱར་འདོན་བྱེད། ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་ ༧།༡༠ ཙམ་ནས་དམག་མི་
ནམས་ཐང་ལ་བསྐྱོད་དེ་མེ་མདའ་རྒྱག་སྟངས་དང་། ཅེ་གི་འཛུགས་སྟངས་
སོགས་ནམ་གངས་དུ་མའི་དམག་ཙལ་སྟོང་དར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེར་ཉུང་
མོ་ལྟ་བར་འགོ་མཁན་ཡོད། རང་ཡང་དེར་འགོ་རྒྱར་དགའ་པོ་ཡོད་ཀྱང་
སྟོབ་སྟོང་དགོས་སྟབས་བར་གསེང་འདྲ་ཡོད་དུས་མ་གཏོགས་འགོ་བའི་
གོ་སྐབས་རག་གི་མེད། དམག་མི་ཁག་གཅིག་གིས་བཟའ་རྒྱ་དང་ཕྱ་གྱ་
མཉམ་ཁྲིད་བྱས་ཡོད་པས་སྟེ་དམན་ཁ་གས་ཀྱིས་ཚོང་ཁྲིམ་བཤམས་པ་
དང་། ཁ་གས་ཀྱིས་གྲུམ་ཅེ་དང་སྟུ་ཕྱག་སོགས་འཐག་ལས་བྱེད་ས་ནས་

མི་སེར་སྤྱང་འདོད་ཡོད་མཁན་ལ་སློབ་གྲི་ཡོད། དཔེར་ན་ངའི་ཀན་ལགས་ཀྱི་མ་སློལ་དཀར་གྱི་ཞལ་ཏེ་མ་བདེ་ཆེན་དབང་མོས་(དུས་ལོ་གནས་ཡོད་)དམག་སྤར་ནང་སྤྱངས་ཏེ་གྲུམ་ཅེ་འཐག་ཤེས་གྲི་ཡོད། དམག་སྤར་གྱི་སྤན་པའི་སར་མི་སེར་ནད་པ་ཆོས་བརྟེན་གྱི་ཡོད། (༡༩༥༩ ལོའི་སྤར་སྤོ་པོ་མདོང་རྒྱ་བཙོན་ཁང་ནང་སྤོད་དུས། སྤན་ཀན་མ་ཟེར་བ་ལོ་ ༢༠ རྟག་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས། ང་དང་དམག་སྤར་གྱི་སྤན་པ་བྱས་ནས་བྱམས་མདུན་སྤོད་དུས་ནད་པ་མང་པོར་སྤན་བཙོན་བྱས་ཚུལ་ཤོད་རྒྱ་འདུག) ༡༩༥༩ ལོར་རང་ཉིད་ལོ་དགུ་ལ་སྤོབས་དུས། དྲག་གཡལ་སྤོབས་མགོན་སྤྱི་ཕྱོད་དགུ་པ་མ་དགོན་དུ་གསེར་བྲིས་མངའ་གསོལ་རྒྱས་པ་ཞུ་སྤོབས་པོད་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚབ་ཏེ་མདའ་ར་ས་རྒྱ་ཀན་གཏོང་གནང་མཛད་པ་དང་། ཆབ་མདོའི་སྤྱི་ཚབ་གཉེར་ཆེན་ཆེ་དགའ། དཔལ་ཤོད་གྱི་སྤྱི་ཚབ་གཉེར་ཆེན་བྱམས་པ། ས་ངན་རྫོང་དཔོན་ཤོད་དུང་བདེ་སློན། གོ་འཛོ་རྫོང་གི་གཞིས་སྤོད་ཅེ་དུང་། སྤར་ཁམས་རྫོང་གི་ཤོད་དུང་བཅས་རྫོང་སོ་སོའི་སྤྱི་ཚབ་བཅས་ཡོད་པ་དང་། གསེར་བྲིས་མངའ་གསོལ་གྱི་དབྱེས་སྟོན་ཆེན་མོ་ལགས་པར་གྱུ་བ།

ལོ་དེའི་དབྱར་ཟླ་དྲ་བའི་ཡར་ཆེས་ལ་བུ་དགོན་དུ་གསེར་བྲིས་མངའ་གསོལ་གྱི་མཛད་སྤོ་རྒྱལ་ས། བྱམས་མདུན་ཆེབས་རགས་ཆེན་མོའི་ནང་བུ་དགོན་གྱི་ཕྱེ་འཆང་དང་གཉེར་དུང་བཅས་ཀྱི་ལས་ཞུ་ལས་གོས་ཁྱོན་ཏེ་སྤོར་གྱི་གཡོག་འཁོར་ན་པ་ལྟ་བུ་དུག་བུ་ཅོམ་དང་། སྤོར་ཚུང་ཁག་གསུམ་གྱི་སྤྱལ་སྤྱི་དང་། གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་དགོན་པ་ཁག་བཙོན་ཅོམ་གྱི་སྤོར་སྤྱལ་སྤྱི་འཁོར་ན་པ་ལྟ་བུ་ལས་མས་ན་ཟམ་བཞི་དང་། ཀན་པོ་ཉི་ཤུ་ཡིས་འགོ་བཟུང་པའི་བུ་དགོན་སྤོར་གྱི་ཡུལ་མི་ནམས་ནས་གོས་ལག་རྒྱན་མཛེས། ཏེ་བཟང་འགྲོས་ལྟན་ཅན་གྱི་ན་པ་བརྒྱད་བརྒྱ

ལྷག་ཙམ་དང་། ཆེབས་དར་ཆོས་ཆོགས་བྱེར་མཁན། བ་དན་དང་འཕན་གདུགས་འཛིན་མཁན་ཁ་གསལ། གར་གླིང་གཏོང་མཁན་གཉིས། ཉིང་ཏ་ལ་དང་ཇ་ར་བདུང་མཁན། སྤོས་འཛིན་པ། བསངས་པོར་འཛིན་མཁན། རྒྱ་གླིང་ཆ་གཅིག་གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་དང་གམ་བཅར་པ། བུམས་དཔོན་དང་བུམས་འདེགས་པ། ཐེབས་བུམས་དར་སེར་དང་ཆ་བུའི་གདུགས་འཛིན་སོགས་ན་པ་ཆེག་སྟོང་བཀལ་བ་ཡིས་རྩ་གཉིས་སུ་བསྒྲིགས་ཏེ་བཤར། གཟིམ་འགག་གཉིས་དང་མགོན་ལས་གཉིས་ཟུར་རྒྱན་དུ་བསྐྱོད། ལྷབས་དེར་བུམས་མདུན་བཅའ་སྟོད་ཏ་དང་དམག་གི་མདའ་དཔོན་ར་ས་རྒྱ་གན་དང་རྩ་བརྒྱ་ལྗོངས་སོགས་དཔོན་འཁོར་ན་དམག་བརྒྱ་དང་། ཀླང་དམག་བཞི་བརྒྱ་པོ་ཆང་མས་དམག་ཆས་ཆ་ཆང་སྤྲས་ཤིང་། དམག་གི་སྤྲིག་སྒོལ་ལྟར་གོམ་སྤྲུབས་འགྲིག་པོས་བཤར། སྤྲ་བྲགས་ཆེ་བའི་དམག་དུང་ཆ་གཉིས། རག་ར་བརྒྱད། ར་ཆེན་དང་འབུད་དཀྲོལ་འདྲ་མིན་ཁ་གསལ་དང་བཅས་རམ་བཞིད་ལྷན་པ་བསྐྱོད་དེ་ཐེབས་བསུ་ཞུས། བུ་དགོན་ཁང་ཆོན་བརྩ་གསུམ་གྱི་དགེ་འདུན་སྟོང་ཆོ་རེ་ཟུང་ཙམ་གྱིས་མཆོད་རྗེས་སྤྲ་ཆོགས་ཐོགས་ཏེ་སེར་སྤྲིང་དང་། པོ་མོ་གན་གཞོན་བརྒྱ་སྟོང་མང་པོས་གཟུབ་འཕྱོར་དང་བཅས་སྤོས་དང་མེ་ཏོག་ཁ་བཏགས་སོགས་ཐོགས་བཞིན་ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྤྲར། མིག་གཉིས་ཐེབས་བུམས་ལ་བལྟས་ཏེ་སྤྲུབས་མགོན་ཆུང་སྤིད་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ། ཡིད་ཀྱིས་དད་གུས་དང་ངག་གིས་གསོལ་བ་སྟོན་ལམ་བཅས་བསངས་དུད་སྤྲིན་ལྟར་འབྲིགས་པའི་ངང་ནས་ཐེབས་བསུ་ཞུས། རྒྱལ་ཁང་གི་ཆོགས་ཁང་ཀ་བརྒྱ་མའི་ནང་དུ་མཇུག་སྟོ་ཚུགས། མཆུལ་རྒྱས་བཤད་དང་འབྲེལ་རྟེན་གསུམ་འདེགས་འབུལ་དང་བཀྲ་ཤིས་ཏགས་བརྒྱད། རྗེས་བརྒྱད། རྒྱལ་སྤིད་སྤྲ་བདུན་དང་སྤྲ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་བཅས་བརྒྱ་འབུལ་བུས། ཆོས་ཀྱི་བགོ་སྤྲིང་། གར་

འཁྲབ་པ་སློབ་གསུམ་དང་། གྲོ་མ་དང་འབྲས། གསེལ་ཇ་བཅས་ཚང་མར་
བྱབ་པར་བྱས། སྐབས་དེར་རང་ཉིད་ཕྱ་གུ་སོང་ཙང་དེ་ཙམ་ལས་ཞིབ་
གནས་བརྗོད་མ་ཤེས། ཕྱི་ཉིན་ནས་བཟུང་། དགོན་པའི་འཆམ་པོ་འཆམ་
པ་དང་། བུམས་མདུན་ཁང་ཚན་གྱིས་ལྷ་མོ་འཁྲབས་པ། ལྷ་མོ་གསེ་
སོའི་བྲོ་གཞས་དང་རས་པ་སློབ་གསུམ་ཅེད་སྐྱ་མང་པོ་ཉིན་ལྷ་ཙམ་བྱས། དེ་
རྗེས་མ་དགོན་དུ་ཕེབས་བཞུགས་གནང་། ༡༩༤༩ ལོར་དབྱར་སྐང་བུམས་
མདུན་དུ་ཕེབས་ཤིང་། གནས་པོ་དོ་རྗེ་གྲུར་མགོན་གྱི་སྤྱིང་དུ་ཕེབས་སྐབས་
ལྷ་སྤྱང་ཡུལ་པ་ནས་རྫོང་འབྲུམ་ཐང་དུ་བཞུགས་གྲ་རྒྱས་པར་བསྐྱོད་པ་དེ་
གསེལ་ཆས་དང་འབྲུལ་ཆན། ཏྲ་རྒྱལ་ས་དང་ཙལ་འགྲན། རྒྱ་གཞས་
སློབ་གསུམ་གྱི་གཟུགས་འབྲུལ་ཞུས། རྫོང་འབྲུམ་ཐང་ནས་གནས་པོ་དོ་རྗེ་གྲུར་
མགོན་ཐོག་ཕེབས་སྐབས་ལྷ་སྤྱང་ཡུལ་པའི་ཏྲ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་མཉམ་ཆས་
ཞུས་ཤིང་གནས་པོའི་ཐོག་ཞག་རེ་བྱང་བཞུགས་དེ་གསེལ་མཆོད་རི་བྱས་
སློབ་གསུམ་གནང་རྗེས་བུམས་མདུན་བར་ཆེབས་སྐྱེལ་ཞུས། རང་ཉིད་
བུམས་མདུན་དུ་སློབ་སྦྱང་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་རང་ལོ་བརྒྱ་ལས་ཟིན་
མེད་ཅིང་། སྤ་ཏྲ་མགོན་ཆེ་རིང་ནད་མནར་གྱིས་གྲོངས་ཚུལ་ཐོས་པས་
སེམས་ཁྲལ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་སྤ་དྲན་པའི་དབང་གིས་མཆོན་མོ་སྐབས་
འགར་མི་ལམ་བཏང་བ་དང་གཉིད་ལབ་བརྒྱབ་སྟེ་སྤ་འཕོད་པའང་བྱུང་
འདུག བཞུགས་པའི་གྱིས་ང་ལ་སེམས་གསོ་དང་འབྲེལ་ཆོས་ལུགས་གྱི་
བསྐྱབ་བྱ་གནང་བས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་།

༡) བུམས་མདུན་བྲག་གཞུང་གི་བཙོན་ཁང་།

བུམས་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་བྲག་གཞུང་གི་རྒྱལ་ཁང་དེའི་ལྷགས་
རིའི་ལྷ་སྤྱིའི་ནང་འཛུལ་མ་ཐག་བཙོན་ཁང་གཅིག་ཡོད་པ་དེར་ཆོད་ཅིས་

བྱས་ན་དཀྱུས་ལ་སྤྱི་ཁྱིམ་བཅུ་ལྟ་ཅམ་དང་ཞེང་ལ་སྤྱི་ཁྱིམ་བཞི་ཅམ། དཀྱིལ་
དུ་སྒྲོ་གཅིག་སྒྲོ་འེག་ལས་གཡོན་གཉིས་ལ་ཕྱགས་ཁྲ་སྒྲར་བའི་གསལ་
ཁུང་གཉིས་ཡོད། དེའི་ནང་མང་དུས་བཙོན་པ་གསུམ་བཞི་ཅམ་དང་ཉུང་
དུས་རེ་གཉིས་ཅམ། སྐབས་འགར་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་ཡང་ཡོང་གི་འདུག
བཙོན་པ་དེ་ནམས་ནི་སྒྲར་དོན་གྱི་ཆེད་མི་བསད་པ་དང་། རི་དྲགས་གསོད་
མཁན། ཀྱུ་མ་བརྒྱས་པ་སོགས་ཡིན་པ་དང་། ཁྱིམ་གཙོད་གཏོང་སྟངས་
ནི་ཉེས་པ་ཆེ་ཆུང་ལ་དཔག་པའི་ཀྱབ་ལ་རྟ་ཕྱག་གཞུ་བ་དང་། བཟུང་བཀྱིག་
བྱེད་པ། ཀྱང་ཕྱགས་ལག་ཕྱགས་བརྒྱབ་པ། སྒྲོ་སྒྲེ་བསྒྲོན་པ། ལོ་ཆེད་
དང་ཆེ་གངས་ཀྱི་ཐག་གཙོད་བྱེད་པ། ཉེས་པ་ཆེ་བ་ཁ་གསལ་ལོ་གསུམ་ནས་
བདུན་བར་ཆུང་འབྲུད་གཏོང་བ་བཙས་དང་། ཡང་ཁ་གསལ་ལ་དཔལ་འབྱོར་
གྱི་ཐད་ནས་མི་བསད་པ་ལ་སྟོང་སྟོང་པ། ཆས་པ་ལ་གུན་གསབ། ཀྱུས་
པ་ལ་འཇལ་སྟོང་སོགས་ཀྱི་ཁྱིམ་སྲུགས་ཡོད་པ་རེད། ཁྱིམ་དཔོན་
ཁ་གསལ་ནས་སྒྲོག་རྟ་ཆུངས་པ་དང་ཉེས་ཁྱིམ་དང་པོ་མི་གཙོད་པ་སོགས་
བྱེད་མཁན་ཡོད། བྱམས་མདུན་བྲག་གཞུང་ནས་མ་དང་ན། དབྱེན་
འདུམ་བྲག་གཞུང་དང་ཡང་ན་སྤྱི་མཛོད་མདུན་ཞུ་གདུགས་རྒྱག་ཆོག་ལ།
དེ་ནས་འདོད་སྒྲོ་མ་ཁེངས་ན་བོད་གཞུང་ལ་ཞུ་གདུགས་རྒྱག་ཆོག་པའི་ལམ་
ལུགས་ཡོད་ཀྱང་གོང་རིམ་ལ་ཞུ་གདུག་རྒྱག་མཁན་ཏེ་ཅང་ཉུང་ཉུང་ལས་
ཡོང་གི་མེད་པ་རེད། རང་ཉིད་བྱམས་མདུན་དུ་ལོ་བརྒྱད་ལྟ་ཅམ་བཟུང་
རིང་མིག་མཐོང་བྱུང་བ་ནི། ཐེངས་ཤིག་བྱམས་ཁང་གི་སྒྲོར་ལམ་ནང་
མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཆོམ་ཆོམ་བྱས་ཏེ་ལྟ་རུབ་རྒྱག་གི་འདུག ང་རང་
དེར་སོང་ནས་ལྟ་རུས་ལག་པར་ཕྱགས་བརྒྱབ་པའི་མི་ཞིག་གི་སྒྲོ་ལ་སྒྲོ་པར་
གྱུ་བཞི་ཆེ་ཅམ་ཞིག་བསྒྲོན་འདུག་པ་དེའི་སྟེང་དུ་མི་བསད་ཉེས་ཅན་བྱ་
ཤིས་དབང་རྒྱལ་ཞེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བྲིས་འདུག མི་དེ་ལོ་

བཞི་བརྒྱ་ལྷོ་རྩ་ཙམ་ཡིན་ས་རེད། ལྷ་ཡི་ལྷག་ཕུད་ལ་གཡུ་བྱར་གྱི་ཕྱ་ཡོད་
པའི་འགྲུ་ཡ་ཁ་ཤས་དང་བ་སོའི་ཐེབ་སློར་རྒྱག་མཁན་ཞིག་འདུག དེའི་
འབྲིས་ལ་ལྷ་སྤྱང་བྱེད་མཁན་ནང་ཟན་གཉིས་འདུག་ཀྱང་ལག་རྒྱ་མེ་མདའ་
དང་དབྱུག་པ་སོགས་གང་ཡང་མི་འདུག མི་གསོད་མཁན་རེད་ཟེར་དུས་
ཚང་མས་ཐུབ་ཆེན་ཁོ་ཟེར་ནས་ཏ་ལས་ལས་བྱེད་ཀྱི་འདུག མི་དེ་གདོང་
དམར་ཤས་ཆེ་བ། རྒྱ་དང་ཁ་སྤྱོད་པ་ཞིག་འདུག་པ་དང་མི་གསོད་མཁན་
རེད་ཟེར་དུས་རང་ཉིད་ཕྱ་གྲུ་ཡིན་པར་སོང་། རྟོག་ཙམ་ཞེད་སྤང་གིས་
འབྲིས་ལ་བཅར་མ་ཐོད་པ་འདྲ་པོ་བྱུང་། ཁོས་མགོ་སྐྱར་སྐྱར་བྱས་ཏེ་
ཁ་ནས་མ་ཁི་སྐྱ་ཐོས་ལ་མ་ཐོས་ཙམ་ཞིག་འདོན་གྱི་འདུག ཉིན་རེ་ཆུ་
ཚོད་གཉིས་གསུམ་ཙམ་རེ་ཉིན་གསུམ་ལ་བཞག་སོང་། དེ་རྗེས་གོ་ཐོས་
ལ་མི་གསོད་མཁན་དང་རྒྱུན་འདས་སོང་བའི་ནང་མི་གཉིས་མོས་མཐུན་
བྱུང་བར་བརྟེན། མི་སྣོད་སྣོད་ལེན་བྱས་ཏེ་གསོད་མཁན་དེ་སྣོད་བཀྲོལ་
བཏང་བ་རེད་ཟེར། ཡང་ཐེངས་ཤིག་ང་བཙོན་ཁང་གི་སློའ་གྲམ་དེ་ནས་
འགྲོ་དུས་པར་ཙམ་དེར་རྟོག་ཅུལ་ཐོག་མི་ཐོ་གསར་ཞིག་གིས་སྐྱ་བྱས་ཟིན་
ཏེ་བུད་མེད་ཅིག་གིས་དེའི་སྐྱ་ཤད་གྱིན་བཟུང་འདུག ང་མཐོང་བ་
དང་། བུ་སྐྱ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་ནམ་ཟེར། ངས་བདེ་པོ་ཡིན། བྱེད་
སྤྱ་ཡིན་ལའ་པས། ཁོས། ངའི་མིང་ལ་ཆོས་འཕེལ་ཟེར་གྱི་ཡོད། བ་
ཡུལ་ཨ་ཟུར་ནས་ཡིན། ལྷ་སྤྱང་ཡུལ་པའི་ནང་ཐེངས་མང་འགྲོ་མྱོང་།
རྟོག་ཅོད་ཚང་རྒྱས་ཡོད་ཟེར། བྱེད་འདིར་བཟུང་ནས་ག་རེ་བྱེད་གྱི་ཡོད་
ལའ་པས། ང་བཙོན་པ་ཡིན་ཟེར། ངས་བུད་མེད་འདི་ཡང་བཙོན་པ་
ཡིན་གྱི་རེད་བསམ་ཞེ། བུ་མོ་བྱེད་བཙོན་པ་ཨེ་ཡིན་ལའ་པས། ཁོ་གཉིས་
ཀ་གད་མོ་བགད་སོང་། མི་དེས། མོ་ངའི་དགའ་རོགས་རེད་ཟེར་བ་
དང་། བུད་མེད་དེས། དགའ་རོགས་མ་རེད་སྐྱག་རོགས་རེད། དགའ་

དུས་རྒྱུ་ཆང་འཐུང་རོགས་རེད། སྤྱི་ལོ་དུས་ཁྲིམས་པོ་འཁུར་རོགས་རེད་
ཟེར། དེར་ཏོག་ཙམ་བསྐྱད་ནས་སྐད་ཆ་འདྲ་བུས་པས། ཐག་གཅོད་
བུས་ཆར་བའི་བཙན་པ་ནི་ཉིན་གྲང་ཕྱི་ལོགས་དོན་ཏེ་ནང་མི་དང་མཉམ་
དུ་བསྐྱད་ཆོག་གི་རེད་ཟེར། ཁོ་པས་རྒྱ་མ་བརྒྱས་པས་བཙན་དུ་ཚུད་པ་
དང་ཐག་གཅོད་ཆ་བ་བརྒྱད་བུས་འདུག དེ་རིང་ཆ་བ་གཅིག་ཏུ་ག་ཏུ་ག་
ཕྱིན་ཞིང་ད་དུང་ཆ་བ་བརྒྱན་སྟོན་དགོས་པའི་སྐོར་བཤད་བྱུང་།

༤) རྒྱ་དམར་ཡོང་བའི་ཁྱ་ལྟས།

རྒྱ་དམར་གྲང་ཁྲན་ཏང་གིས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱེད་གྲབས་ཡོད་
པ་དང་། བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ། བོད་མཐའ་དབུས་ཀུན་ཏུ་བཀྲ་
མི་ཤེས་པའི་མཆན་མ་ངན་པ་བྱུང་ཡོད། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཕྱི་ལོ་
༡༩༥༩ ལོའི་དཔྱིད་ཀ་ཉི་འོད་གསལ་བའི་ཉིན་ཞིག་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
ཐོག་ཁའི་གསེར་གྱི་རྒྱ་ཕིབས་ཚུ་སྤྱོད་གྱི་ཁ་ནས་ཚུ་བབས། ཞོལ་དྲོ་རིང་
དེ་ས་ལ་འགྲེལ་ནས་དུམ་བུ་གཉིས་སུ་གྱུར། རྩོམ་ཞུན་ཆབ་བསེལ་
བ་སོགས་བྱུང་སྐད་འདུག

ཉིན་རེ་ག་ཏུ་རར་གྱིས་བརྩམས་པའི་བོད་ནང་ལོ་བདུན་ཞེས་པའི་
ནང་ཁྱ་ཏོ་གཅིག་ལ་ལྷ་སའི་ཞོལ་དྲོ་རིང་དེ་ས་ལ་འགྲེལ་ནས་དུམ་བུར་གྱུར་
པ་མཐོང་སྐབས་དོན་མེད་གཞུང་གིས་གདོན་བཞགས་ནམས་ཕྱིར་འབྱེད་
བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ལྷ་ས་ངན་བྱུང་སའི་གནས་དེ་ཆོར་དགེ་འདུན་པ་ནམས་
བཏང་ནས་ཞབས་རིམ་བྱེད་དུ་བརྩམས་ཅིང་ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་དང་།
ཡིག་ཆ་འདིར་གསལ་བའི་གསེར་གྱི་རྒྱ་ཕིབས་ཚུ་སྤྱོད་གྱི་ཁ་ནས་ཚུ་བབས་
པ་སོགས་ཀྱི་ལྷ་ས་ངན་པ་རྒྱུ་ཕྱིར་རྩོང་ཁག་སོ་སོ་ནས་ཞབས་རིམ་བསྐྱབ་
དགོས་ལུགས་ལྟེ་པ་གཞུང་གིས་བཀའ་རྒྱ་གནང་བ་ལྟར་བྲག་གཡལ་གཞུང་

གིས་སྡེ་ཤོག་སོ་སོའི་ནང་བཀམས་གནང་བུང་།

༡༩༤༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་དང་པོ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཐོ་རངས་སྐབས་གར་ཕྱོགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ནས་སྐར་མ་དུ་བ་མཇུག་རིང་འོད་ཀྱག་བཞིན་པ་རྟ་ཡི་རྩ་མ་འདྲ་བ་ཉིན་ཉི་ཤུ་སུམ་ཅུའི་རིང་གར་བ་དང་། ཉིན་མོ་ཐལ་རྒྱལ་འབྲིགས་ཏེ་ཉི་འོད་གསལ་པོ་མེད་པ། གཡས་གཡོན་གྱི་རི་ནམས་མཐོང་དཀའ་བ། ཁང་པའི་སྒྲུབ་ཁུང་ཕྱིས་ཡོད་ན་ཅོག་ཅེའི་ཐོག་ཐལ་བ་ཆགས་ནས་རི་མོ་བྲིས་ཆེ་གསལ་པོ་དོད་ཀྱི་འདུག ལོ་དེའི་དབྱར་ཁ་ལྷ་སྤང་ཡུལ་པའི་རྒྱབ་རི་གནས་པོ་དོ་རྩེ་གར་མགོན་གྱི་སྒོ་སྤང་ལྷ་གཡག་དཀར་པོ་ཞེས་པའི་སྤང་རི་དེ་ནས་ཐག་རིང་དུ་ཐོས་པའི་འུར་སྒྲིལ་མཚན་གཉིས་ཙམ་བྱས་རྗེས་ས་གས་ནས་རི་སྒྲིལ།

༡༩༤༩ ལོར་བཀ་གིས་ཁང་གསར་གྱི་ལྷ་ཁང་རྩིང་པའི་ལྗེ་བས་རིས་སུ་ཡོད་པའི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་ཞལ་ནས་ཁྲག་བབས། ཁྲག་སྐམ་པོ་ཆགས་དུས་སྒོས་བྱར་གྱི་སྒོམ་ཕྱ་ཙམ་སྒྱུ་ཁྲི་གཅིག་ཡས་མས་ཙམ་གྱང་རོས་སུ་བབས་པ་དེ་མཇལ་ཁ་ཞུ་མཁན་མི་ཚང་མས་མཐོང་སྐྱེ་ཡོད་ལ་རང་གིས་ཐེངས་ཁ་གས་མཇལ་སྤྱིང་། དེ་ནི་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་བྱས་ནས་ཁང་པ་མ་བཞིགས་བར་དུ་ཚང་མའི་མཐོང་ཡུལ་དུ་ཡོད། དྲག་གཡལ་གཞུང་ནས་སྤང་མ་བསེ་ཁྲབ་པའི་ཐུགས་སྒྲུབ་འཇུགས་སྐབས་ཕྱག་མཚན་ཞགས་པ་ཕུལ་བ་དེ་ཐེངས་གཉིས་ལ་མེས་ཆེགས་པའི་ཐལ་བ་ལྷར་གྱུར།

༡༩༥༠ ལོ་འགོར་བྱམས་མདུན་བྱམས་པ་རང་འབྲུངས་ཀྱིས་སྒྲིལ་ཆབ་བསལ་ཏེ་སྒྲིལ་ནས་བབས་པའི་རྒྱས་ཞལ་གསེར་དག་པར་བྱས། གསེར་ཏོག་དགོན་པར་རང་བྱུང་ཟངས་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་དབུ་ཞུ་ཐེངས་གསུམ་ཡུད།

༡༩༥༠ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་གྱི་མཚན་མོ་ས་རུབ་

ནས་ཀྱི་ཆོད་གཅིག་གཉིས་ཅམ་ནས་ས་ཡོམ་དྲ་ཅང་ཤུགས་ཆེན་ཞིག་
བརྒྱབས་ཏེ་མི་ཆང་མ་ཟང་ཟེང་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར་ནམ་མཁའ་ནས་མེ་
སྒྲིགས་བརྒྱབ་པའི་སྐྱ་ལྗ་བྱ་ཐེངས་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་གྲགས་པས་ཀན་རབས་
ཆོས་ད་རེས་ཀྱི་ལྷོ་ལྷོ་དེ་འདྲ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་བ་ཐོས་ཐོང་མེད་ལ་ས་
འགྲུལ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲའང་མཐོང་ཐོས་མེད། མ་ཟད་ན་ནིང་སྐར་མ་དུ་
བ་མཇུག་རིང་ཆེན་པོ་ཤར་བ་བཅས་ནི་ལྷས་ངན་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་འདྲི་
ནི་རྒྱ་དམག་ཡོང་བའི་སྐྱ་ལྗ་རེད་ཅེས་སེམས་ཁྲལ་ཆེན་པོ་བྱས་མོང་།

དེ་རྗེས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་གཞིགས་ན་ས་ཡོམ་དང་ལྷོང་སྐྱ་བྱུང་
སྐར་མ་དུས་ཆོད་སོགས་ནི་ཐོད་རྒྱལ་ཡོངས་གང་སར་གཅིག་མཚུངས་བྱུང་
འདྲུག་ ལྷ་དང་བླ་མ་སྤུ་ལ་མོ་ལུང་ཞུས་ཀྱང་དུས་ཆོད་བཟང་པོ་མི་ཡོང་
བར་གསུངས།

དཔེར་ན་ ༡༩༤༡ ལོ་ས་དབང་ལྷ་སྐྱ་མདོ་སྐྱ་བྱས་ནས་ཆབ་
མདོར་བཞུགས་སྐབས་བྲག་གཡབ་འཛོལ་ཁོ་དགོན་པའི་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་དབང་
གྲགས་མདུན་དུ་མི་ངོ་ཆེད་གཏོང་གིས་ཐོད་ལ་རྒྱ་དམག་གིས་ཉེན་ཁ་ཡོང་
མིན་ཐུགས་དམ་ཕུལ་བས། ཡེ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་ནས། དཔོན་འབངས་
དམ་ཆེག་མ་མཐུན་པའི་རྒྱ་གྲིས་ཤིན་ཏུ་སྒྲུག་པོ་ཡོང་ངོ་བབས། ཞེས་
གསུངས་ཡོད་པ་རེད།

༥) རྒྱ་མིའི་བཙན་འཇུག་

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་རབས་ལ་འཁྱོག་བཤད་བྱས་པར་ཕྱི་ལོ་
༡༩༡༡ ལོ་ནས་ ༡༩༤༩ བར་ཐོད་དེ་རང་བཙན་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་
མ་རེད་ཅེས་ཤོད་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་རེད། དེ་སྐྱ་རྒྱ་ནག་གི་ཐོད་ཐོད་སྐྱ་
ཆབ་མཐའ་མ་ཤན་ཙུང་ལན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༡ ལོར་ཐོད་ནས་ཐོན་རྗེས།

ཁོ་པས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ལོ་ནས་བཟུང་བོད་གཞུང་གིས་དོན་དམ་གྱི་རང་
བཙན་གཙང་མའི་ཁེ་དབང་ལ་ལོངས་སུ་སྦྱད་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཁས་ལེན་
བྱས་ཡོད། དེ་བཞིན་ཨེ་ཏཱ་གར་སི་ནོ་ནས་བྲིས་པའི་རྒྱ་ནག་གི་སྒྲིའི་
སྐར་མ་དམར་པོ་ཞེས་པའི་དེབ་ནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༤ ནས་ ༡༩༡༥
བར་གྱི་དམར་དམག་རྒྱུང་བསྐྱོད་སྐབས་བོད་སར་སྐྱབས་དུས་བོད་མི་ཆོས་
ཁོང་ཆོར་སྟོ་ཆས་སྟེར་བ་དང་གནས་ཆང་གཡར་བ་སློབ་གསུམ་བྱས་པར་མའོ་
ཙུང་དགའ་ནས་ང་ཆོས་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་བུ་ལོན་སྦྱོར་དགོས་པ་དེ་གཅིག་པུ་
ཡིན་ཞེས་དང་། བོད་པ་དང་མན་རྩ་གཉིས་ཀྱི་ལག་ནས་ང་ཆོས་དགོས་
མཁོ་ལེན་དགོས་བྱུང་བས་སྦྱད་བུ་ལོན་འཇལ་དགོས་ཞེས་བཤད་པའི་
གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་འཁོད་འདུག དེ་དུས་མའོ་ཡིས་བོད་ནི་རྒྱ་ནག་ལས་
ཐ་དད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པའི་དོན་དངོས་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད་
པ་རེད། འོན་ཀྱང་ ༡༩༤༩ ལོ་ནས་བཟུང་རྒྱ་མིས་བོད་བཅིངས་འགྲོལ་
བྱང་བ་ཟེར་བའི་མིང་ཐོག་ནས་དྲག་པོའི་བཙན་འཇུལ་བྱས་པ་རེད།

༡༩༤༩ ལོར་རྒྱ་དམག་གུང་ཁྲན་ཏང་གིས་དམག་དཔུང་ཁྲི་སྟོང་
མང་པོ་བྱང་བ་དེ་ཆོས་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ནས་རིམ་བཞིན་དྲག་པོའི་བཙན་
འཇུལ་བྱས། འཛིགས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་བོད་ནང་བྱབ་
སྐབས་བྱམས་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཉ་དང་དམག་སྒྲར་ཤར་ཕྱོགས་སུ་བསྦྱོད་
པ་དང་། མེ་སྒྲིགས་དམག་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དེལ་ནམས་ལ་མེ་
སྒྲིགས་བསྐྱལ་ནས་བྱམས་མདུན་དུ་འབྱོར། ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་ནས་ཤར་
ཕྱོགས་སུ་གཡལ་སར་བསྦྱོད་སོང་། སྐབས་དེར་བོད་གཞུང་གིས་ཁམས་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་དམག་ལ་མཆོན་ཆ་སྤྱད་དེ་གཞུང་དམག་དང་བཅས་པས་
རྒྱ་དམག་འགོག་ཐབས་ཀྱི་འཆར་གཞི་གཏིང་བ་གནང་ཡོད་པ་རེད། འོན་
ཀྱང་། སྤྱི་དྲག་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དེ་སྔོན་བོད་གཞུང་གི་དཔོན་དམག་མང་དག་

ཅིག་གིས་ཡུགས་དང་མི་མཐུན་པར་མི་མེར་ལ་སྡུག་པོ་གཏོང་སྐབས།
 ཡུལ་དམག་བསྡུས་ནས་མེ་མདའ་སྟེང་མེ། བོད་གཞུང་ལ་ཕྱིན་ལོག་མེད་
 གྱི་རེད་ཟེར་ནས་དམག་མ་བསྡུས་པ་རེད་ཅེས་མོད་མཁན་མང་པོ་འདུག་
 མདོ་སྤྱི་ལྷ་སྤྱི་དབང་བསྡུར་བྱུང་ཁོངས་པོག་གི་ཚོང་སྡོད་ཁག་ནས་བྱག་
 གཡབ་དང་། མོ་སྐར་སྡོད་གསུམ་མ་གཏོགས་གཞན་ལ་སྡོད་མི་ཁེལ་ཞེས་
 བཤད་པ་རེད་ཟེར་མཁན་འདུག གང་སྐར་མོ་སྐར་སྡོད་གསུམ་དང་བྱག་
 གཡབ་མ་གཏོགས་ཚོང་ཁག་གཞན་ནས་དམག་བསྡུས་མེད་པ་རེད།

༡༩༤༩ གྱི་ཆེ་ ༡༩ ནང་མདོ་སྤྱི་ལྗོངས་བཀའ་བྱ་བ་དང་བ་
 ལྟར་བྲག་གཡལ་གྱི་མཛོད་ཀྱིས་ལས་ཆོན་ཁ་གས་ས་གནས་སུ་བཏང་སྟེ་
 བྲག་གཡལ་གྱི་ཡུལ་དམག་ཁུ་བརྒྱ་ཆ་བ་གཅིག་ནང་ཚུན་ཐོན་རྒྱུ་ལྷན་གྱིས་
 བྱས། ༡༩༥༠ གྱི་ཆེ་དང་པོའི་ནང་བུམས་མདུན་དུ་འདུ་འཛོམས་བྱས།
 ར་ཞིག་སྟེ་འཆང་བསྟན་འཛིན་དབང་གཤམ་དང་། ར་གནུབས་དུང་ཡིག་
 མོ་བཟང་བསྟན་པ་གཉིས་སྤྱི་མཛོད་ཀྱིས་རུ་དཔོན་བསྐོས། དེ་འོག་བརྒྱ་
 དཔོན་དང་ཞལ་དོ་། བརྒྱ་དཔོན་བཅས་ཀྱང་བྲག་གཡལ་ནང་ཁྲལ་ནས་
 བསྐོས། བུམས་མདུན་ནས་དོག་ཐོན་མེད་སྐབས་གཞིས་སྟོད་མང་ཆོགས་
 བརྒྱ་བྲག་མང་པོས་སྦྱེལ་མ་བྱས། འགོ་བྱིད་ནམས་ལ་ཁ་བཏགས་བཏང་
 བ་དང་། བསངས་དུད་སྤྱིན་ལྟར་དཀྱིགས། སྐད་གསང་མཐོན་པོའི་སྒོ་
 ནས། ལྟ་བུ་ལོ། རྒྱ་དམག་པམས་པར་ཤོག་ཅིག་རྒྱལ་བ་བསྟན་འཛིན་
 རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་ཆེ་ཞབས་པད་བཏན་པར་ཤོག བོད་གངས་ཅན་གྱི་བསྟན་པ་
 ཡུན་ནས་ཡུན་དུ་དར་བ་ཤོག རྒྱ་མི་གྲང་ཁྲན་ཏང་ཙ་མེད་འགོ་བ་ཤོག་
 ཟེར་བའི་འཕྲོད་སྤྱི་ཞིར། དམག་གི་རུ་སྟོན་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་བསྐྱེད་ས།
 རུ་སྟོན་ཅམ་ནས་བྲག་གཡལ་གྱི་སྤང་མ་བསེ་ཡི་ཁྲབ་ཅན་གྱི་སྤྱི་བྱིས་པའི་
 དར་ཆ་དེ་བསྐྱེད་ས། ཉིན་གསུམ་ནས་ཀྱི་ནི་ལྷང་སྤྱིང་དུ་འཕྲོར་ཏེ་ཉིན་

གས་སྒྲིབ་སྐབས་སྤར་ཆུ་བྱི་ལོར་ཆུ་དམག་གི་ལག་ནས་བྱངས་པའི་མེ་
མདའ་དགུ་བོག་གི་གོ་མཛོད་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ནས་ལག་སྟོང་མིན་པའི་ཆེད་
དུ་དམག་མི་རེ་ལ་རེ་རེ་སྤྲད། དེ་ནས་ཆབ་མདོ་དང་ཉེ་སར་ཡོད་པའི་
ཐོ་པའི་ས་གནས་སུ་བསྐྱེད་སྐབས། བོད་གཞུང་ནས་བསྐྱོས་པའི་བྲག་
དམག་ལྟ་བུའི་མདའ་དཔོན་ཅེ་དུང་ལས་ཚན་པ་ལྟ་སྟུབ་ནམ་ཆུལ་འབྱོར།
བྲག་གཡལ་ནས་བསྐྱོས་པའི་རུ་དཔོན་ར་ཞིག་ལྟ་འཆང་དང་། ར་གཞུབས་
དུང་ཡིག་གཉིས་ཀྱིས་བྲག་དམག་ལྟ་བུའི་མིང་ཐོ་དང་། བུ་དཔོན་
ཞལ་ངོ་། བུ་དཔོན་བཅས་ངོ་སྤྲོད་བྱས། ཅེ་དུང་གིས་དམག་ཅིས་བྱངས་
པས་བྲག་དམག་ལྟ་བུ་ཐམ་པ་གངས་ཚང་དུང་ཐོག་མི་པོ་དར་མ་ཅལ་
ལྟ། དབང་པོ་སྟོན་མེད་ཀྱག་ཐང་གི་སྟག་ཡིན་པ་འདི་ནི་བྲག་གཡལ་
དཔོན་འབངས་ཡོངས་ཀྱིས་བོད་ཆུལ་ཁབ་ལ་ལྟག་བསམ་དང་། བསྟན་
དག་འདུལ་བར་དང་བྱངས་ཡོད་པ་མཚོན་པ་ཞིག་རེད་བཅས་བསྟགས་
བཅོད་བྱས། མདོ་སྟེ་ལྟ་སྟུབ་མདུན་གནས་ཚུལ་ཞུས་པས་ཆབ་མདོའི་
གོ་མཛོད་ནང་ནས་དམག་མདའ་རྩིང་པ་དབྱིན་མདའ་ཁ་རིང་དང་མདེའུ་
བུ་རེ་དམག་མི་ལྟ་བུ་པོ་ལ་སྤྲད། བུ་དཔོན་ལྟ་དང་རུ་དཔོན་གཉིས་
བཅས་ལ་མེ་མདའ་ཁ་ཐུང་རེ་དང་མདེའུ་བུ་རེ་སྤྲད། བྲག་གཡལ་ནས་
སྤྲད་པའི་དགུ་ ཐོག་ལྟ་བུ་ཆབ་མདོར་བསྐྱུལ། དེ་རྗེས་ཆུ་དམག་གིས་
བོད་ཤར་ཆུ་དམག་ས་ཆ་བཙན་བཟུང་གིས་སུ་མཐུད་བྲག་བསྐྱོད་བྱེད་བཞིན་
པའི་སྐབས་དེར་བྲག་གཡལ་ཡུལ་དམག་གི་དཔོན་པོ་ཅེ་དུང་ལས་ཚན་པ་
ལྟ་སྟུབ་ནམ་ཆུལ་གཙོས་པའི་རུ་དཔོན་དང་བུ་དཔོན་བཅས་ཐུན་མོང་
གིས་མདོ་སྟེ་ལྟ་སྟུབ་མདུན་ཞུ་ཡིག་ཕུལ་བའི་ནང་གྲང་ཁན་དམག་སྟོང་ཕྲག་
དང་ཁྱི་ཕྲག་བྱས་ནས་རང་ཆུལ་ས་ཆ་བཙན་བཟུང་བྱེད་བཞིན་འབྱེ་ཆུ་རིམ་
བཞལ་གྱིས་ཉེན་ཁ་རྗེ་ཆེ་ཡོད་པ་དེར་ང་ཚོའི་འགོག་སྲུང་གི་ག་སྒྲིག་ལ་

འབད་བཞིན་ཡོད་ནའང་དག་མང་རང་ཉུང་ཐོག་དག་པོར་མེ་མདའ་རང་
འགྲུལ་ཅན་དང་མེ་སྒྲིགས་སོགས་ཡོད་པ་དང་། རང་དམག་ལ་མེ་མདའ་
དང་མདེའུ་ཡི་ཆ་རྒྱུན་ཞན་པོ་ཡིན་པས་བྲག་གཡལ་དམག་ཐུ་བརྒྱ་པོ་ལ་
ད་ཡོད་དམག་མདའ་རྩིང་པ་ཁ་རིང་བརྩིས་ནས་ཁ་ཐུང་ངམ་ཁ་དུམ་གནང་
རྒྱ་དང་། ལྷག་པར་དུ་མདེའུ་གང་མང་གནང་རྒྱ། བརྒྱ་ཤོག་རེ་ལ་
མེ་མདའ་སྐྱག་སྐྱག་གཉིས་རེ་དང་མདེའུ་འདང་ངེས། མེ་སྒྲིགས་གཉིས་
བཅས་གནང་རོགས་ཞེས་ཞུ་ཡིག་ཕུལ་བར་བརྒྱ་དཔོན་ཆེ་བརྟན་བཏང་བ་
དེ་ཆབ་མདོར་སླེབས་ཏེ་མདོ་སྤྱི་ལྷ་ལྷའི་ལས་བྱ་ཅེ་མགོན་ཀྱིས་མཚན་ཕྱན་
ཆོགས་བརྒྱད་ནས་སྟན་ཞུ་ཕུལ་རྗེས་ཉིན་གསུམ་ཙམ་ནས་བཀའ་བྱ་གནང་
བ་དེ་འབྲེལ་ནས་དམག་སྐར་ནང་ཕྱིར་ལོག་བྱས། བཀའ་བྱའི་སྤྱིང་
དོན་ནི། ཁྱོད་རང་དཔོན་དམག་ཆང་མས་ངོས་ཀྱི་བཀའ་དོན་སྐྱུར་
ལེན་ངང་ས་གནས་བརྟན་སྲུང་གིས་གྲང་ཁྱན་དམག་གཅིག་ཀྱང་རང་སའི་
ཐོག་བཏང་མི་ཆོག ཁྱོད་ཆོའི་ཞུ་ཡིག་ནང་མེ་མདའ་གསར་རྩིང་བརྩི་
རྒྱ་དང་། མེ་མདའ་སྐྱག་སྐྱག མེ་སྒྲིགས། མདེའུ་གང་མང་
དགོས་རེ་བརྟོན་འདུག་པ་དེ་རྗེས་སུ་བབས་བསྐྱུན་གྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་
ཆོག་བཅས་གསུང་པ་ལས་དོན་འབྲས་གང་ཡང་མ་སྒྲིན།

དེ་ནས་རྒྱ་དམག་གི་བཙན་འཇུལ་ཉེན་ཁ་དེ་ས་སྒྲིགས་གང་སར་
ཁྱབ་ཅིང་འདན་ཁོག་གི་ས་སྲུང་ག་དང་དམག་སྐར་དང་། ཤོ་སྐར་སྒྲོ་
གསུམ་གྱི་ཡུལ་དམག་གིས་རྒྱ་དམག་དང་ཇ་དག་ཆེ་བའི་འཐབ་ཁྲོལ་བྱས་
ཏེ་རྒྱ་དམག་གི་ཆས་མང་ཙམ་གཏོང་བྱལ་པ་བྱུང་ན་ཡང་། ས་ཁག་
མང་པོ་ནས་རྒྱ་དམག་པོན་ཆེ་བྱལ་སྒྲོན་དུ་འབྱོར། བོད་ཆུ་ ༥ ཆེས་
༡༩ ཉིན་ཆོས་འཁོར་དགོན་གྱི་ཉེ་འགམ་འབྱུར་ཅན་སྐས་ལ་རྒྱ་དམག་
གིས་ཆུར་ཁོལ་བྱགས་ཆེན་བྱས་ཏེ་ཤོ་སྐར་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་དམག་མི་གང་ས་

༤ བསད་པ་དང་། ༥ མས། ག་དང་དམག་གི་བརྒྱ་དཔོན་འབྲོང་ར་
དང་མེ་མདའ་སྐྱུ་སྐྱུ་རྒྱུ་མཁའ་གཅིག་གཅོས་ཤི་མས་བྱུང་ཞིང་ས་
རུབ་མ་རུབ་ཙམ་ནས་ཅེ་རི་རྒྱ་དམག་ལ་ཤོར། བོད་དམག་གི་དམག་
གོས་ཕྱུ་པ་ས་མདོག་ཡིན་ཀྱང་རུ་དཔོན་སྐུ་གང་གིས་དེ་ཉིན་སྐུ་འཕྲུག་
དཀར་པོ་ཞིག་གྱོན་ཡོད་པ་དེ་མདོན་གསལ་ཆེ་རྒྱན་དེའི་ཐོག་མེ་སྒྲིགས་
དང་མེ་མདའི་མདེའུ་ཐོག་སེར་བབས་པ་ལྟར་བྱས་པས་ཁོང་ལ་མས་སྒྲིན་
བྱུང་། དེར་ཡོད་ནམས་ཀྱིས་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་རོགས་ཞུས་ཀྱང་ཁོང་
གིས་འབྲུ་དུང་དཀར་འོ་མས་གསོས་ལེ་དེ། དག་ཚུ་སྤོང་ཡོང་དུས་
ཨེ་པན་བསམ། ཞེས་པའི་དཔེ་ལྟར། བོད་སྤེ་པ་གཞུང་གིས་ང་ཚུང་
དུས་ནས་དམག་ཐོགས་ཀྱིས་གསོས་པ་རེད། ང་དག་བོའི་ཐོག་གི་བ་
ལ་འགྱོད་པ་སྐུ་ཙམ་མེད། ཕྱིར་བྱོས་གོམ་གང་བྱེད་རེ་ཇོ་གཤམ་དཔང་
གསུངས་ཏེ་མུ་མཐུད་མེ་མདའ་རྒྱག་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་མེ་མདའ་
ཐོགས་ནས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་བསྐྱེད་སྤྱོད་སྤྱིང་བཅངས་ཀྱིས་ཞུམ་
པ་མེད་པའི་དཔའ་བོ་རུ་དཔོན་སྐུ་སྤྱང་གི་སྐུ་སྒོག་ཤོར་བ་རེད། དེ་
ནས་ཅེ་དུང་ཨེ་ལགས་གཅོས་པའི་ཤོ་ལྟར་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་དམག་ནམས་
དོ་ལ་མདོར་བྱིན། མདའ་དཔོན་མུ་བྱ་གཅོས་པའི་ག་དང་དམག་དང་བྲག་
གཡལ་ཡུལ་དམག་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཡུ་རྒྱ་ཁར་དམག་སྤར་རྒྱུ་ལ་
རྒྱ་དམག་འགོག་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་བཞག ཁོང་གསལ་དམག་འབྲུག་
སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མདོ་སྐྱི་ལྟ་སྤྱིང་མདུན་སྤྱིང་སེང་ཞུ་མཁན་ཨ་དུང་
ངམ་བང་མི་བཏང་། བོད་ཆུ་ ༥ པའི་ནང་ཙམ་ལ་སྤྱོད་རྒྱ་མདོ་རྒྱུད་
ནས་གཡུ་རྒྱ་ཁར་སྤོངས་ཉེར་ཡོད་པ་དེའི་སྒྲོར་ག་དང་དམག་གི་ཨ་དུང་
གཅིག་ལྟ་སྤྱིང་མདུན་སྤྱིང་ཞུལ་བར་བཏང་བ་དེ་ཆབ་མདོར་སྤོངས།
སྐབས་དེར་མདོ་སྐྱི་གསར་པ་ང་ཐོད་རིང་པོར་མ་འགོར་བ་ཆབ་མདོ་ལ་

འབྱོར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ལྷ་ལྷ་བརྩེ་ཅིས་ཡོད་པར་བརྟེན་ལྷ་ལྷ་སྤྱི་དང་
དོན་གྱི་སྒྲོར་ལ་གནས་སྐབས་འབྲལ་སེལ་ཙམ་ལས་འགན་འཁུར་གནང་
གི་མེད་པའི་ཐོག་སྤྱི་དང་ཁའི་ནང་ཐུགས་སྤྱོད་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ལྷ་
ཡིག་དེ་ཅེ་མགོན་ཀླུ་ལ་མཆོན་ཡུན་ཆོག་ས་ལ་ཡུལ་ཀྱང་ཀླུ་མཆོའི་ནང་དོ་
གཡུག་པ་ལྟར་ལས་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་བཀའ་གང་ཡང་མ་ཐོབ། སྐབས་
དེར་མདོ་སྤྱི་ལྷ་ལྷ་སར་ཐོན་ཅིས་ཡོད་སྐབས་ཅ་ལག་འགེལ་བྱེད་མི་སེར་
གྱི་རྟ་ཁལ་འུ་ལག་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་ཕྱོགས་མཐའ་ཁག་ནས་ཆབ་མདོར་
བསྐྱོད་སྟེ་ཚོང་སྟེ་རིམ་བརྒྱད་ཀྱིས་དཔོར་འདྲན་བྱེད་བཞིན་པ་དང་འཁེལ།
སྟེན་མའི་ལམ་ལུགས་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན་ན་མདོ་སྤྱི་གསར་རྩིང་གཉིས་བརྩེ་
དུས་ལམ་གཅིག་གི་ཐོག་ཡར་མར་བསྐྱོད་པ་ཡིན་ན་ལམ་འཁེལ་ཚོང་སྟེ་
ཁག་གིས་ཐེབས་བསུ་སྟེ་ལེན། ཞག་བབས་ག་སྤྱི་ག རྟ་འུལ་འུ་ལག་
སོགས་ཀྱི་ཁལ་འགན་སྤྱི་པོ་བཟོད་ཐབས་མེད་སྐབས་གཅིག་གཞུང་ལམ་
བརྒྱད་ནས་ཕྱིན་ན་གཞན་དེ་བྱང་ལམ་བརྒྱད་ནས་འགོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་
རེད། ད་རེས་མདོ་སྤྱི་གསར་པ་ང་ཐོད་གཞུང་ལམ་བརྒྱད་ནས་ཡོང་
གི་ཡོད་སྐབས་དངོས་གནས་བྱས་ན་ལྷ་ལྷ་བྱང་ལམ་བརྒྱད་ནས་འགོ་དགོས་
ཀྱི་ཡོད་ནའང་བྱང་ལམ་བརྒྱད་ནས་ཡོང་ན་རྒྱ་དམག་ས་ཁག་མང་པོ་ནས་
ཐོན་བཞིན་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པར་གཡོལ་ནས་གཞུང་ལམ་བརྒྱད་ནས་བསྐྱོད་
པ་རེད། མ་ཆད་གཡུལ་ས་མདུན་མར་ཡོད་པའི་ག་དང་དཔུང་དམག་
ནམས་ལྷ་ལྷའི་སྤྱི་སྤྱི་གི་ཆེད་དུ་ཚུར་འཐེན་ནས་ལྷ་སར་འགོ་དགོས་པའི་
བཀའ་རྒྱ་ཐེངས་གཉིས་བཏང་། ཐེངས་དང་པོ་དེ་དམག་སྤྱི་དང་འབྱོར་
སྐབས་དམག་འབྲུག་གི་ཉེན་ཆབས་ཆེ་རྒྱུན་མདའ་དཔོན་གཙོས་པའི་དམག་
ཉིས་བརྒྱ་སྤྱི་སྤྱི་དུ་བཅར་ན་འཕྲོས་དམག་མི་སུམ་བརྒྱ་བྲག་གཡལ་དམག་
དང་མཉམ་དུ་བཞག་ཆོག་ཐབས་ཀྱི་སྟེན་ལྷ་ལྷ་ནས་བཀའ་བསྐྱུག་ཐེངས་

གཉིས་པའི་བཀའ་ལྟུང་ནང་མི་རྗེ་ས་དབང་ཆེན་པོ་ལྷ་ས་བར་དབུ་ཐོན་ཡོང་
ཆུ་གཡ་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་ལྷ་ཁྱུ་ཆབ་མདོ་ནས་ལྷ་གོ་དམར་རིས་
སློབས་པ་དང་ག་དང་དཔོན་དམག་ཆ་ཆང་དེར་མ་འབྱོར་མི་ཆོག་ཅེས་
པའི་བཀའ་གནང་སྟེ་ཡིག་སྐྱེལ་ཨ་དྲུང་བཏང་བ་དེ་སྤྲོན་མདའ་ལ་མ་སློབས་
ཙམ་ནས་ཆུ་དམག་གཡུ་ཆུ་ཁར་སློབས་འདུག་ཟེར་བའི་སྐད་ཆ་ཐོས་པས་
ཨ་དྲུང་སྤྱིར་ལོག་བྱས། ཡང་བསྐྱར་ག་དང་དམག་ལ་བཀའ་ཆུ་མ་
འབྱོར་སྐབས་རང་མལ་ལུས། བོད་ཆེ་ ༥ པའི་ཆེ་མཇུག་དུ་མདོ་སྤྱི་
གསར་པ་ང་ཕོད་ཆབ་མདོར་འབྱོར་ནས་ཆུན་རིང་མ་སོང་བའི་སྐབས་བྲག་
གཡལ་འགོ་དམག་ཆང་མའི་སྒོ་མ་པ་ཆུ་འདོད་ཀྱི་རེ་བ་ལྟར། ཐོན་
མ་ལྷ་ཁྱུང་མདུན་ཁྱུས་པ་བཞིན་དམག་མདའ་རྩིང་པ་ཁ་རིང་བརྗེས་ནས་
ཁ་ཐུང་གནང་ཆུ་དང་། ལྷག་པར་དུ་མདེའུ་མང་ཙམ་གནང་ཆུ། བཟུ་
ཤོག་རེ་ལ་མེ་མདའ་སྐྱག་སྐྱག་གཉིས་རེ་དང་མདེའུ་འདང་ངེས། བྲག་
དམག་ཡོངས་ལ་མེ་སྒྲོགས་གཉིས་ཙམ་གནང་བྱུང་བའི་ཞུ་ཡིག་ཕུལ་བར་
བཙུ་དཔོན་ཆེ་བཏན་བཏང་ནས་ཆབ་མདོར་འབྱོར་དུས་མདོ་སྤྱི་ང་ཕོད་
ལས་བྱ་དང་། བཅས་པའི་སྤྱིང་ཁའི་ནང་གྱུར་ཕུབ་སྟེ་བྲགས་སྒྲོ་བཏང་
བ་དང་འཁེལ་བ་རེད། སྤྲོན་ཞུ་དེ་དོར་ཁང་སྐས་ལ་ཕུལ་བས་བྲགས་
སྒྲོ་ཆར་ན་མ་གཏོགས་བཀའ་ལན་ཐོབ་ཀྱི་མ་རེད་གསུངས། ཆེ་བཏན་
ཆབ་མདོར་ཉིན་གསུམ་ཙམ་བསྐྱད་རིང་ས་ཁུལ་མང་པོ་ནས་ཨ་དྲུང་བར་
མ་ཆད་པ་ཡོང་བ་དེ་ཆོས་བོད་དམག་ཕམ་པ་དང་ས་ཆ་ཆུ་དམག་ལ་ཤོར་
བའི་གནས་ཚུལ་མི་སྣ་པ་ཁོ་ན་བཤད་ཀྱི་འདུག དེ་དང་ཆབས་ཅིག་
ག་དང་དམག་གི་ཨ་དྲུང་གཅིག་བྱུང་བ་དེས་ཆུ་དམག་ཁག་གཉིས་ནས་
འབྱོར་ཏེ་འཐབ་འཁྲུག་བྱེད་ཅིས་ཡོད་ལྷགས་སྤྲོན་མེང་ཞུ་ཡིག་དོར་ཁང་
སྐས་བཟུད་ནས་ཕུལ་གྱུང་བཀའ་ལན་གང་ཡང་མ་གནང་། ཨ་དྲུང་དེ་

དང་བྲག་གཡལ་ཆེ་བཏན་གཉིས་ཡང་བསྐྱར་དོར་ཁང་སྐས་ཀྱི་མདུན་དུ་
བཅར་ནས་བཀའ་ལན་ཡོང་བཅས་ཞུས་ཀྱང་ཁྱོད་རང་གཉིས་དམག་སྐར་
ལ་ཕྱིར་རྒྱགས་དང་ཐུགས་སྒྲིབ་ཏུ་ཆར་དུས་བཀའ་རྒྱ་ཕྱིར་གཏོང་ཆོག་
གསུངས་པ་ཙམ་ལས་གཞན་བཀའ་གང་ཡང་མ་ཐོབ། གཤམ་ལོག་
ནས་སྐད་ཆ་ཐོས་པ་ལྟར་ན་ཐུགས་སྒྲིབ་ཉིན་ ༡༥ ཡོད་སྐད་ལ་ཨ་དུང་
གཉིས་པོ་སྒོ་ཆ་བས་ཅི་ཆེད་རང་ཕྱིར་ལོག་བྱས།

ལོ་དེའི་ཉིན་ཁ་ལྟ་ཐོག་གཡུ་ཀུ་ཁར། ག་དང་དམག་དང་
མཉམ་དུ་རྒྱ་དམག་ལ་འཐབ་འཁུག་བྱས། ཉིན་དང་པོ་རྒྱ་དམག་ལ་ལམ་
སྐྱུག་རྒྱག་སྐབས་ཉིན་ཕྱེད་ཙམ་ནས་རྒྱ་དམག་བཙུགས་པ་སྐྱུ་སྒོན་དུ་བྱུང་།
ར་ཆོའི་མེ་མདས་སྒོ་བ་མི་སྒོ་བ་ཙམ་གྱི་སར་སྐབས་པ་དང་། ག་དང་དམག་
གིས། སྤེ་རིང་སྐྱན། ཞེས་པའི་མེ་མདའ་སྐྱག་སྐྱག་རྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་
བཙུགས་པ་དེ་དུས་གཅིག་དུ་བསད་སོང་། དེ་ནས་རྒྱ་དམག་ནམས་བྲག་
དམག་གི་ཕྱོགས་སུ་ཡོང་བ་དང་མདའ་དཔོན་ཅེ་དུང་གིས་མེ་མདའ་ཡིས་
བད་བཏང་བ་དང་ཆར་མས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་ས་མ་རུབ་བར་འཛིང་།
ས་ཐག་རིང་བའི་རྒྱ་རྒྱུས་རྒྱ་དམག་ག་ཆོད་བསད་བྱུང་ཡོད་མིན་མ་ངེས།
དེ་ནས་བཟུང་ཉིན་མཚན་གསུམ་ལ་དམག་འཐབ་རྒྱན་མ་ཆད་པ་བྱས། རྒྱ་
དམག་གིས་མཐོ་འཕེན་མེ་སྒྱུགས་དང་། མེ་མདའ་སྐྱག་སྐྱག་གཙོ་པོ་བྱས་
ནས་བརྒྱབ་ཀྱི་འདུག ཅེ་དུང་གིས་རྒྱང་ཤེལ་ནང་ནས་ལྟ་བཞིན་པའི་སྐབས་
ལག་པ་གཡས་པའི་སྤྲེང་དུ་མེ་མདའ་ཞིག་ཕོགས་འདུག་ཀྱང་སྐྱང་བའི་
མཐུས་མཚོན་མ་ཟུགས། མདེའུ་ཕོགས་ཤུལ་དུ་དམར་ཐིག་ཅིག་བྱུང་
འདུག་པ་དེ། དམག་མི་ནམས་ལ་བལྟན་ནས་མཚོན་མ་ཟུགས་པའི་གནས་
ཚུལ་ངོ་སྤྲོད་བྱས།

སྐབས་དེར་བྲག་གཡལ་དམག་གི་མདེའུ་ཕོགས་པར་བཏེན་མདེའུ་

མང་ཙམ་དང་མེ་མདའ་ཁ་ཐུང་སྟོན་དགོས་པའི་ཆང་བྱ་འདོན་རྒྱ་དང་།
ག་དང་དམག་ལ་མཐོ་འཕེན་མེ་སྟོགས་སྟོན་རོགས་ཞུ་མཁན་ག་དང་དམག་
གི་ཞལ་ངོ་གཅིག་དང་དམག་དཀྱུས་བཅས་ཆབ་མདོར་བཏང་སོང་། ག་
དང་དམག་གིས་བྲག་དམག་ལ་མདེུ་ཕྱན་བྱ་རེ་སྟོན་བྱུང་། དེ་ནས་རྒྱ་
དམག་ནམས་ཉིན་གཅིག་གི་ལམ་སར་ཕྱིར་འཕེན་བྱས་སྟབས་ཉིན་ཁ་གསུམ་
ལ་དག་ངལ་གསོ་རྒྱ་བྱུང་། ཞུ་འཕྲིན་ཕུལ་བར་འགོ་དུས་ནས་མདོ་སྟེ་
ལྷ་སྟེ་ཆེ་དབང་དོ་རྩེ་བརྩེས་ནས་ཆབ་གསར་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་
མེད་ཡིན་པ་རེད།

ཞལ་ངོ་དཔོན་གཡོག་གཉིས་ཆབ་མདོར་འབྱོར་དུས་ནས་མདོ་སྟེ་
ང་ཕོད་ཀྱིས་ཆབ་མདོའི་གོ་མཛོད་མེ་ལ་བསྟེགས་ཏེ་ང་ཕོད་སྟེ་འཁོར་ཆང་
མ་བྲོས་ཆར་བ་དང་འཁེལ། ཞལ་ངོ་དམག་སྒར་དུ་ཕྱིར་འབྱོར་ནས་
གནས་རྒྱལ་དེ་བཤད་སྟབས་མི་ཆང་མ་ཏང་སང་བ་དང་སེམས་ཁུལ་ཆེན་
པོ་བྱས། ང་ཕོད་ལའང་རྒྱབ་བཤད་འཁང་ར་བྱས་སོང་།

དེ་ནས་སྒར་ཡང་དམག་འབྲུག་འགོ་རྒྱགས་སོང་། རྒྱ་མིའི་
ན་དམག་དང་རྟ་དམག་ཕོན་ཆེ་ཞིག་གིས་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་རྒྱ་མི་
བྱས། བྲག་དམག་ནང་ནས་དོ་ལོ་དང་། ཆེ་དཔག་མགོན་པོ་གཉིས་
བསད་པ་དང་། མི་བཞི་ལ་ཆས་སྟོན་བྱུང་། བྲག་དམག་ནམས་ཀྱིས་
མདེུ་འཕྲོ་བརྒྱགས་མི་འགོ་བ་བྱས་ནས་རྒྱ་དམག་དངོས་སུ་མཐོང་བ་དང་
མདེུ་རེ་ཡིས་རྒྱ་དམག་རེ་བསད་བྱུང་པ་བྱ་བཅེད། དེ་ནས་རྩེ་དུང་གིས་
བྲག་དམག་གི་འགོ་དཔོན་ནམས་ཚོགས་འདུ་བསྐྱུས་ཏེ་གསུང་དོན།
□ བྲག་དམག་གི་སྟོང་སྟོབས་དེས་ང་ལ་སེམས་འགུལ་ཆེན་པོ་བྲེཐས་བྱུང་
། འོན་ཀྱང་ང་ཚོ་ད་ལྟ་དཔལ་པོ་རྒྱབ་ཆད་རེད། མེ་མདའ་ཡོད་ཀྱང་
མདེུ་ནི་མེད། རྒྱ་དམག་གངས་མང་དཔུང་བཙན་རེད། ཁ་གཏད་ཁྱོག་

པ་ནི་མི་འདུག་པས་དམག་མི་ཚང་མ་ཕ་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་མ་བྱས་ཐབས་
མེད་རེད། ང་རང་ནི་ལྷ་སར་ཅི་ཐོན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། དེ་སྤྱིར་རང་རེ་རྒྱན་
རིང་འགྲོགས་ཏེ་ད་ལྟ་བྱེད་གོས་དུས་སྒོ་ཕམ་པོ་འདུག་ཀྱང་བྱ་ཐབས་བྲལ་
□ བརྗོད་དེ་མིག་ལྟ་བུར་། དེར་ཡོད་ནམས་ཀྱང་ཡིད་སྒྲིལ་ལྡང་
བྱུང་འདུག མདེའུ་ལྷག་འཕྲོས་ནམས་བགོ་བཤའ་རྒྱབ་སྤོང་བས་དམག་
མི་རེ་ལ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཐིམ་སྤོང་བ་དེ་མ་གཏོགས་ཕལ་ཆེར་ལ་མདེའུ་
རྒྱགས་ཡོད་ཚོད་འདུག དེ་ནས་རྒྱ་དམག་ནམས་ཚོ་གསུམ་བྱས་ཏེ་ཉི་
བཅར་བྱས་བྱུང་། ས་མ་རུབ་ཙམ་ནས་ག་དང་དམག་གི་རྐང་དམག་ནམས་
ཕྱིར་འཐེན་གྱིས་བཤར་སྤོང་། ཏེ་དམག་ཚོས་རེ་ཞིག་རྗེས་སུ་བསྐྱོད་དེ་
འགོག་ཤིང་བྱས་སྤོང་། བྲག་དམག་ལ་བརྒྱ་དཔོན་ཡན་ལ་ཏེ་ཡོད་པ་དང་
། ཀུར་དང་གོ་ཆས་བསྐྱལ་ས་ཏེ་ཉུང་ཤས་མ་གཏོགས་ཚང་མ་རྐང་ཐང་
རེད། མས་པ་ནམས་ལ་ཏེ་རེ་བཞེན་བརྒྱག་སྟེ་ས་མ་རུབ་གོང་ནས་མང་
མ་ཕྱིར་འཐེན་བྱས། བརྒྱ་དཔོན་འབའ་དྲོད་ཆེ་རིང་འགྱུར་མེད་དང་།
ཁ་ཁྱུང་བྲག་རྒྱལ། སྒྲི་སྒྲོད་དོན་རྒྱལ་བཅས་བརྒྱ་དཔོན་གསུམ་གྱིས་གཙོས་
པའི་བྲག་དམག་བྲག་ཐང་ཉིས་བརྒྱ་རྗེས་ལ་བསྐྱོད་དེ་ས་མ་རུབ་བར་འགོག་
ཤིང་བྱས། ས་རུབ་པ་དང་ཕྱིར་འཐེན་བྱས། ཉིན་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ནས་
བྲག་གཡལ་ནང་བསྐྱེད་སྐྱབས་བྱུང་བ་བྱུང་། ལྷ་སྤུང་ཡུལ་པའི་དམག་མི་བརྒྱད་
ཡོད་ཁོངས་ནས་ཕུན་ཚོགས་ཚོས་ལྷན་ལ་མས་སྒྲིན་ཕན་བྱུང་འདུག ང་
ཚོ་དྲོ་གཙོད་ཚང་གི་སྐུ་ཆ་སྤྱད་ནས་བཏང་བའི་དམག་མི་བྲག་རྒྱལ་ཟེར་
བ་དེ་ཡིས་གནས་ཚུལ་དེ་དག་བཤད་པ་བརྒྱད་ནས་གོ་བོས་བྱུང་།

༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ གི་མཚན་མོ་མདོ་སྐྱིད་པོ་དང་
སྐུ་འཁོར་དཔོན་རིགས་ནམས་དང་སྐུ་སྤུང་ཏེ་དམག་བརྒྱ། ཕྱོགས་
གཞན་ལ་བཏང་འཕྲོས་ཀྱི་དམག་མི་དང་དམག་མིའི་ནང་མི་བཅས་མཚན་

བློས་ཀྱི་ཆབ་མདོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་གྲུ་གྱུ་དགོན་དུ་སློས། སྤྲོན་འགྲོའི་མི་
སྣ་ཁག་ཅིག་ས་ཚུགས་རིམ་རྒྱུད་དུ་རྟ་ཕུལ་སློབ་གསུམ་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་མཁན་
གཞུང་ལམ་ཐོག་བཏང་སྟེ་ལྷ་སར་བསྐྱོད་ཆུ་བྱས།

ཕྱི་ཉིན་ཞལ་ངོ་གཅིག་དང་། དམག་མི་གཉིས་བཅས་ཆབ་མདོར་
ཕྱིར་ལོག་བཏང་བ་དེ་གསུམ་པོས་རྟ་རེ་བཞོན་ནས་ཉི་ཤོས་ཙམ་ལ་འབྱོར་
ཏེ་ཆབ་མདོ་སེས་ཐོག་ཐང་ལ་ཡོད་པའི་གོ་མཛོད་ཀྱི་སྒོ་ཕྱས་ནས་མདོ་སྐྱི་
ང་པོད་ཀྱི་བཀའ་བཞེན་གོ་མཛོད་ནས་མེ་མདའ་གཡུར་རྒྱ་ཡིན། ལེན་
མཁན་སྐུ་ཡོད་ནའང་ཤོག་ཟེར་ནས་འབོད་པ་རྒྱལ་པ་དང་། དང་ཐོག་དེ་
སྐྱོགས་ཀྱི་མི་ཐར་ཐོར་ནམས་ཕྱིན་པས། སོ་སོའི་མི་མིང་དང་ཕ་ཡུལ་
བཅས་ཐོ་བཀོད་བརྒྱུག་ནས་མེ་མདའ་ཁ་རིང་རེ་འབྱོར་བརྒྱུག དེ་ནས་
མི་ཚོགས་རྗེ་མང་དུ་སོང་བ་དང་མིང་ཐོ་བཀོད་མ་དགོས་པར་མེ་མདའ་
ཁ་ཐུང་སློབ་གསུམ་གང་དགའ་འབྱོར་ཆོག་ཅེས་འབོད་པ་བརྒྱལ་པ་དང་།
འཆང་ག་ཤིག་ཤིག་གི་ངང་ནས་གོ་མཛོད་ཀྱི་ནང་འཇུག་ཏེ་མེ་མདའ་ཁ་
ཐུང་དང་། མདེའུ་གང་མང་འབྱོར། ལ་ལས་མེ་མདའ་གཉིས་གསུམ་
རྒྱལ་དུ་ཁྲར་ཏེ་མདུན་དུ་མདེལ་སྒྲམ་འབྱོར་བ་སློབ་གསུམ་བྱས། སྤྲོན་མ་མེ་
མདའ་ཁ་རིང་འབྱོར་མཁན་ལ་ལས་ཁ་རིང་གཡུག་ནས་བསྐྱར་དུ་ཁ་ཐུང་
འབྱོར་བ་སློབ་གསུམ་འབྲུ་གྲོག་མའི་གྲོག་ཚང་རྣམས་ལ་ལྷ་རྒྱུ་འཇུག་ཏེ་རེ་ཡུད་
ཙམ་སོང་རྗེས་ཞལ་ངོ་དེས། ད་ཡར་མ་འཇུག་ཚང་མ་མར་དོན་ཤོག་
མ་གཏོགས་གོ་མཛོད་ལ་མེ་རྒྱུག་གི་ཡིན་ཞེས་སྐད་འབོད་བྱས་ཏེ་གོ་མཛོད་
ནང་ས་སྐུམ་བཏབས་པ་དང་། མེ་སྐར་ནས་ཞལ་ངོ་ངོ་གཡོག་གསུམ་པོ་
རྟ་རྒྱུག་བཏང་སྟེ་ཕྱིར་ལོག་སོང་། དེར་ཡོད་མི་ནམས་ཀྱང་བློས། རྒྱ་
ཚོད་སྐར་མ་ཁ་ཤས་ཙམ་ནས་མེ་མདའི་མདེའུ་དང་། མེ་སྐྱོགས་ཀྱི་མདེའུ་
འབར་གསུམ་བྱེད་པའི་སྐྱ་ཡིས་ཁེངས། མེ་སྐྱོགས་ཀྱི་མདེའུ་གཅིག་ཆབ་

མདོ་དགོན་པའི་སྐོར་ལམ་ལ་སྐྱེས་ནས་སྐོར་བར་སྐྱོད་བཞིན་པའི་གྲ་པ་
གཅིག་ལ་ཆས་སྟོན་བྱུང་བ་རེད། ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱིམ་དང་མི་རིང་བའི་
སར་ཡོད་པའི་གྲོང་གསེབ་ཁག་དུ་ཇས་མདེལ་འབར་བའི་སྐྱ་ཐོས་སྐབས་
གྲོང་མི་ཆོས་པོད་དམག་དང་རྒྱ་དམག་འཛིང་གི་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱས་
ཏེ་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྒྱད་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ས་ཆ་གང་སར་ཆབ་མདོར་བོད་
དམག་དང་རྒྱ་དམག་འཛིང་བཞིན་ཡོད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་བྲལ།

སྐབས་དེར་སྐམ་ཐོག་གྲུ་ཁར་དཀར་ཆུང་མདའ་དཔོན་གྱི་དམག་
ལ་ཕམ་ཉེས་ཆབས་ཆེན་བྱུང་སྟེ་ཕྱོས་ལམ་གང་རྟེན་བྱས་པར་ཇས་འདེད་
གཏོང་མཁན་རྒྱ་མིའི་ཅུན་སྒར་བཙོ་བརྒྱད་པའི་དམག་སྡེ་གཞོན་པ་ཕང་
ཆེ་མེས་དམག་དཔུང་ཁག་གཅིག་ཁྲིད་དེ་འཛོམས་ཆུད་ནས་ཡོང་བ་དེ་
ཆབ་མདོར་འབྱོར་སྐབས་མེ་མདའ་གཅིག་ཀྱང་རྒྱག་མཁན་མེད་པས་
༡༩༥༠ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ ཆེས་ ༩ ཉིན་ཆབ་མདོ་བཙན་བཟུང་བྱས།

མདོ་སྡེ་དང་པོད་ནས་སྡོན་བསྐྱོད་གྲ་སྒྲིག་པ་བཏང་བ་དེ་ཆོ་མར་ཁུ་
ཐང་ལ་སྒྲེབས་པ་དང་རི་བོ་ཆེའི་རྒྱུད་ནས་རྒྱ་དམག་ཁྲིན་ཆེ་ཡོང་བཞིན་
ཡོད་པ་ཐོས་འདུལ་གྲུ་གྱུ་དགོན་ལ་སྡེར་ལོག་ནས་ང་པོད་ལ་སྟན་གསེང་
ཞུས། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་དམག་སྡེ་ ༡༩ པའི་དམག་སྡེ་གཞོན་
པ་ཕང་ཆེ་མེ་ཡིས་རྒྱ་དམག་བཞི་ཁྲི་ཙམ་ཁྲིད་དེ་བོད་ཤར་རྒྱུད་ནས་རིམ་
བཞིན་བཙན་འཛུལ་བྱས་པར་དུས་ཡུན་བྱང་དུ་ཞིག་རིང་ས་ཁུལ་འགའ་
ཤས་སུ་བོད་དམག་ལ་ཁམས་རིགས་དྲང་བླངས་པས་རོགས་རམ་གྱིས་
རྒྱ་མིར་འཐབ་འཛིང་བྱས་པར་རྒྱལ་ཁ་ཕྱན་བྱ་ཐོབ་ནའང་དམག་མི་མང་
ཉུང་ཤོར་ཏེ་ཕམ་ཉེས་དབང་མེད་དུ་བྱུང་སྐབས་མདོ་སྡེ་ནས་མཁན་ཆུང་
བསམ་མཁན་བ་དང་རིམ་བཞི་ཁྲོ་དགའ་བོ་གཉིས་རྒྱ་དམག་སར་མགོ་
བཏགས་ཞུ་བར་བཏང་། ཁོང་གཉིས་ཆབ་མདོ་ནས་ཉིན་ལམ་སྟེད་ཁའི་

ས་ཆ་ངོམ་རྒྱུད་རྒྱུ་མཉམ་པའི་ལ་སྒྲིབ་ས་དུས་རྒྱུ་དམག་སྒྲོང་ཕྱག་ལྷག་ཅམ་
དང་ཐུག་པས་མགོ་བཏགས་ཞུས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ལམ་སྒྲེ་བྲིད་དེ་གྲུ་གྲུ་
དགོན་ལ་འབྱོར་བ་དང་ང་ཐོད་སྐྱུ་འཁོར་ཡོངས་རྩོགས་ཀྱིས་མཆོན་ཆ་
བཞག་ནས་རྒྱུད་དམག་ལ་མགོ་འབུལ་ཞུས། མཆོན་ཆ་ཆང་མ་ཅིས་ལེན་
ཞིབ་བཤེར་ཆར་བ་དང་རྟ་དྲེལ་ནམས་ཀྱང་རྒྱུད་དམག་གིས་བཞོན་རྟ་བྲིད།
མདོ་སྐྱུ་ང་ཐོད་དང་ཁོང་གི་ལྷ་ལྷམ་ནམ་གཉིས་མ་གཏོགས་དེ་བྲིངས་ཆང་
མ་ཆབ་མདོ་བར་རྟ་ཐང་དུ་འབྲིད། གསང་བའི་རྟ་གཏོང་མཁན་
དབྱིན་ཇིའི་མི་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་འཛིན་བཟུང་ལུས་བཤེར་བྱས་པ་དང་རྒྱབ་
འདེད་དམག་མིས་ལྷ་སྐྱུལ་འོག་ཆབ་མདོར་བྲིད་རྩོགས་རྒྱུ་ནག་རྟ་བཙོན་ཁང་
ནང་བརྒྱུངས་བ་རེད། ཆབ་མདོར་སྒྲིབ་ས་པ་དང་ང་ཐོད་དང་དཔོན་
རིགས། དམག་མི་བཅས་ཀྱི་སྒྲེར་རྟ་ཆང་མ་རྒྱུ་མིས་བཙན་འཕྲོག་བྱས།
དེ་སྔ་པོད་དམག་ལ་མི་སེར་གྱིས་རྟ་ལུས་སྤྲད་པ་དང་། དེ་མིན་པོད་
དམག་རེ་བྱུང་གིས་མི་སེར་གྱི་རྟ་བཙན་འཕྲོག་བྱས་པ་ནམས་རྒྱུ་མིས་དོ་
བདག་རང་ཉིད་ལ་བྱིར་སྤྲོད་བྱས་པ་མ་ཟད། པོད་དམག་གི་ལག་ནས་
རྟ་ནམས་ཚུར་ལེན་རྩོགས་གྲུ་གྲུ་དགོན་ནས་ཆབ་མདོའི་བར་ཉིན་གཅིག་ཅམ་
གྱི་ལམ་དེར་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གིས་བཞོན་དགོས་བྱུང་སོང་བ་དེ་ཡི་
སྐྱེ་ཆ་ཡིན་ཟེར་ནས་རྟ་རེ་ལ་རྒྱ་ཡང་དཀར་པོ་རེ་རེ་སྤྲད་ནས་རྒྱུ་མིའི་དཔོན་
པོ་ཞིག་གིས་དེ་སྔ་མི་སེར་ལ་རྟ་སྤྲད་མཁན་བྱུང་སྟེང་མེད་ཀྱང་ད་ནས་
བཟུང་ང་ཆོའི་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གིས་རྟ་ཁལ་སྤྲད་དགོས་བྱུང་ཆེ་སྐྱེ་
རོགས་གྱིས་དང་མི་སེར་ལ་གྲོང་གུན་མེད་པ་སྐྱེ་ཆ་ཕུལ་གྱི་རེད་ཟེར་ནས་
ཁ་འཇུ་མ་ངོ་འཇུ་མ་བྱས་པ་རེད། ལྷ་བས་དེར་མི་སེར་ཁ་ཤས་ཀྱིས་
ང་ཆོ་ལ་རྟ་སྤྲད་པ་དེ་ཡག་པོ་རེད། འོན་ཏེ་ང་ཆོའི་དཔོན་དམག་
ནམས་ཀྱི་རྟ་སྤྲོད་ཆོ་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གིས་བྲིད་ནས་ཚུར་མི་སྤྲད་

པ་དེ་གང་ཡིན་ནམ་ཟེར་བ་དང་། ལ་ལས་བོད་དམག་གི་ཏྲ་ནམས་དོ་
བདག་དམག་མི་སོ་སོར་བྱིར་སྤྱོད་བྱེད་རོགས་སོགས་ལ་བ་མཁན་བྱུང་ཡང་
ཀྱང་དམག་གིས་ཉན་འཛིག་མ་བྱས་པ་རེད།

དེ་ནས་ཀྱང་དམག་གིས་ས་གནས་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་འགོ་དམག་
ནམས་མགོ་བཏགས་ཞུ་དགོས་པའི་ང་ལོ་ལ་བཀའ་ཀྱང་གཏོང་བཅུག་པར་
བརྟེན། ཁག་ཅིག་གིས་མགོ་སྐྱར་བར་ཀྱང་མིས་ལག་འབྱེར་སྤྱད་ནས་གུ་
ཡང་བཏང་བ་བཅས་བྱས་པ་རེད།

སྐར་ཁམས་སྤྱོད་ནས་བོད་དམག་བྱོས་ཡོང་བ་ནམས་ལ་བྲག་
གཡལ་མི་སེར་གྱིས་ཞག་སྤྱོད་གནས་ཚང་དང་བཟའ་བཏུང་སྡེ་ལེན་བྱས།
བྲག་གཡལ་གཞུང་གིས་དྲོ་ཆས་དང་ཞོན་ཏྲ་བཅས་བྲག་ས་མ་བཞལ་བར་
སྐྱེལ་རྒྱུ་བྱས། སྐར་ཁམས་བཅའ་སྤྱོད་ཏྲ་དང་མདའ་དཔོན་སྡེ་དགེ་
སྐུ་སྐུ་ལ་བཟང་དབང་འདུས་གྱིས་རང་ལོག་དམག་དང་བཅས་པ་ཀྱང་མིར་
མགོ་བཏགས་ཞུས་ཏེ་ཏྲ་དང་དཔོན་དམག་ཚང་མ་ཀྱང་དམག་ནང་ཞུགས་
པ་རེད། དེར་བརྟེན་བྲག་གཡལ་ནང་ཀྱང་དམག་ཐེངས་དང་པོ་དེ་སྐར་ཁམས་
ཀྱུང་ནས་ཀྱང་དཔོན་མའོ་སི་ཀྱང་དང་། དུན་ཚོགས་དབང་ཀྱུ་ལ་དཔུང་བཅས་
འབྱོར། དེ་དུས་ཀྱང་དམག་ཚང་མས་བོད་མི་སྲུ་དང་ཐུག་ནའང་འཇུ་མ་
དམུ་ལ་དམུ་ལ་ངང་སྐད་ཆ་འཇུ་པོ་བཤད་པ་དང་། གནས་ཚང་གི་ཁང་
པར་གད་ཀྱབ་པ། རྒྱ་ལེན་པ། གནས་སྐྱ་སྤྱད་པ་སོགས་ཡག་མཛོག་ཁ་
པོ་འདུག་ཁོ་ཚོས། ཅང་པ་བ་ཤི་ཤི་ཆག་ཆག་རེད། ཁམས་པ་བ་ཡག་
མོ་ཡག་མོ་རེད་ཟེར་ཏེ་མཐེ་བོང་ཀེར་བ་སོགས་བྱེད་གྱི་འདུག་པ་དེ་ནི་
དབུས་གཙང་གི་མི་སྲུ་ཅག་རེད།

ཁྱེད་ཚོ་ཁམས་པ་ཡག་པོ་རེད་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན་འདུག གཟིགས་
དང་ཀྱང་དམར་གྱུང་ཁྲན་ཏང་ཞེས་པ་འདི་གཡོ་སྐྱེ་ཆེ་ལ་སྲུ་སེམས་གནག་

པོ་གང་འདྲ་མི་འདྲུག་གསུམ། ང་ཚོ་བོད་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་དང་མི་རིགས་གཅིག་པའི་ནང་ཁྲུལ་ཆགས་སྡུག་ས་གནས་ཁྱེད་པར་གྱི་མིང་དེ་བཅད་སྟེད་བཅད་སྟེད་ཀྱི་ནང་ཁྲུལ་ཁ་བྲལ་གཏོང་བའི་སྒྲོག་གཡོ་ཡིན་པ་སྟོན་ཅི་དགོས། ཁོ་ཚོ་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཐོག་དུ་གོ་མ་པ་སྟོན་པ་ནས་སྐད་ཆ་ཆོག་གཅིག་བཀད་ནའང་བོད་མི་རིགས་འདི་ཙམ་བརྒྱལ་གཏོང་རྒྱུ་དམིགས་ཡུལ་ལྟན་ཡོད་པ་མངོན་གསལ་རེད།

༡༩༥༠ ལོའི་བོད་ཟླ་ ༡༡ ནང་གུང་ཁན་ཏང་གི་སྐུ་ཚབ་ཀྱང་ཁྱིམ་ཁྱེས་པ་དེ་བྲག་གཡལ་ནང་འཕྱོར་ཏེ་བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་ལ་མཉེ་ཅི་དུང་དང་ཀྱ་ཏེ་གཉིས་ཀྱིས་པར་དང་། དར་ཨ་ཤེ་བཅས་ཕུལ་ནས་ཆབ་མདོར་ཚོགས་འདུ་ལ་བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་མཆོག་སྐུ་ངོ་མ་དང་། སྤྱི་མཛོན་བཅས་སྐུ་འཁོར་གང་མང་དགའ་སྟོན་ནས་པའི་སྟོན་སྟེ་ཐེབས་དགོས་ཞུས། ཟླ་བ་དེའི་བོད་ཆེས་ ༡༡ ཉིན་ཆབ་མདོར་ཐེབས། ནམ་རྒྱུན་ཡིན་ན་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་ཐེབས་སྐབས་སྐུ་འཁོར་ཉི་ཤུ་སུམ་ཅུ་ལས་ཉུང་བ་ཐེབས་ཀྱི་མེད་ཀྱང་ད་རེས་རྒྱ་དམར་ལ་དགའ་བཙུ་མི་བྱེད་པ་མཆོན་ཕྱིར་བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་སྐུ་འཁོར་བཅུ་དང་། སྤྱི་མཛོན་སྐུ་འཁོར་ལྡེ་མ་གཏོགས་མ་ཐེབས། སྐབས་དེར་མདོ་ཁམས་རྫོང་ཁག་བཙུ་ལཱའི་འཐུས་མི་ཡོད་པའི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་རྒྱ་མིའི་དམག་སྡེ་བཙུ་བརྒྱད་པའི་དམག་སྤྱི་གཞིན་པ་ཕྱང་ཆས་མེ་ཡིས། བཙེངས་འགྲོལ་དམག་ནི་བོད་མི་དམངས་ལ་རོགས་པའི་བྱེད་པ་ཡོང་བ་ཡིན། བོད་མི་དམངས་ནམས་དཔལ་འཕྱོར་ཐད་རང་རྒྱལ་འཕེར་བ་ཞིག་བྱུང་ན་ང་ཚོ་ཕྱིར་ལོག་འགྲོ་གི་རེད། དེ་དུས་སྟོན་རོགས་ལབ་ནའང་སྟོན་ཀྱི་མ་རེད། ད་ལྟ་བཙེངས་འགྲོལ་དམག་ལམ་འཁེལ་ཟན་གིང་དང་ག་མར་འབྲུ་རིགས་སློབ་སྦྱོར་སྡེ་འདོན་རོགས་རམ་བྱ་རྒྱུ་དང་། རྫོང་ཁག་སོ་སོར་གུང་ཁན་

ཏང་གི་སྐྱོ་ཆུ་བཅའ་བཞུགས་བྱེད་པར་སྡེ་ལེན་དགོས་ཚུ་ལ་བཤད་པ་རེད།
ཚོགས་འདུ་ཉིན་གསུམ་བྱས་རིང་འབྲས་མི་མང་པོས་གཏམ་བཤད་བྱས་པ་རེད།
སྐབས་དེར་ཕྱང་ཆས་མེ་ཡིས་ཚོགས་འདུ་འོ་ཐོག་སྡོ་བུར་དུ་ཆབ་
མདོའི་འཕགས་པ་ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསུང་བཤད་གནང་དགོས་ཞུས་ཀྱང་
དང་ལེན་མ་གནང་བ་རེད། དེ་ནས་བྲག་གཡལ་སྐབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་
ལ་གསུང་བཤད་གནང་དགོས་ཞུས་མ་ཐག་སྤྱིང་ཆའི་ཐོག་ཐེབས་ཏེ་ཁོང་
གིས་གསུང་དོན། ང་ལོ་བཙུ་གཉིས་ལས་མ་སོན་པའི་ཕྱ་གུ་ཞིག་གིས་སྐད་
ཆ་མང་པོ་བཤད་ཤེས་ཀྱི་མེད། འོན་ཀྱང་ཆོས་ལ་གནོད་སྐྱོན་མི་འབྱུང་
བ་དེ་སྔོན་ནང་བཞིན་ལ་མོང་ས་མཆོག་གི་སྐྱེད་བང་དང་། དགོན་པ་
ཁག་གནས་ཆོག་པ། མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བ་ཇེ་ལེགས་སུ་བཏང་ནས་
ཆང་མ་དགའ་པོ་སྐྱེད་པོ་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱུ་འདི་རེ་བ་ཡོད། དེའི་ཐད་ཁ་
བཤད་ལག་བརྟར་ཡོང་བ་གནང་རོགས། ཞེས་གསུངས་པ་རེད། སྐབས་
དེར་འབྲས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་གི་གསུང་བཤད་ཏེ་ཅང་ཡག་པོ་གནང་སོང་
ཞེས་པ་ཚུན་སྐྱོང་མོལ་བྱས་འདུག ཉིན་ཞིག་བྲག་གཡལ་སྐྱེ་མཛོད་མཁར་
མགོ་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ནས་གསུང་བཤད་གནང་དོན། བཅིངས་འགྲོལ་དཔུང་དམག་
ལྷ་སར་བསྐྱོད་ཆེ་སྔོན་ལ་ལ་མོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཁྲོལ་
ཐོབ་དགོས་པ་དང་། དེ་སྔོན་པོད་དམག་འཛིན་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱས་
རིགས་སྡོད་བཀྲོལ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམ། དེ་འདྲ་མ་བྱས་ཆེ་
ང་ཆོས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ལ་སྡེ་ལེན་ཞབས་ཞུ་ཞུ་གི་ཡིན་ཟེར་ནས་
ཚོགས་འདུ་འོ་ཐོག་འདྲ་ཆགས་པོ་ག་ཆད་བཤད་ཀྱང་སྐད་ཆ་སྟོང་པ་མ་
གཏོགས་ལག་ལེན་ཐོག་འཁྲོལ་བྱུང་གི་མ་རེད། ཅེས་གནད་དོན་དུ་བྱས་
པའི་གསུང་བཤད་གནང་བ་རེད། ཚོགས་འདུ་འོ་ཐོག་བྲག་གཡལ་སྐབས་
མགོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཆབ་མདོའི་འཕགས་པ་ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་

མདོ་སྟོད་བཅེངས་འགྲོལ་ཡུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་མཆན་འཛིན་ཀྱ་རིན་གྱི་
གོ་གནས་དང་། སྤྱི་མཛོད་མཁར་མགོ་ཀྱུ་རིན་གཞིན་པ་ནམས་ཀྱི་གྲལ་
དུ་བསྐྱོ་བཞག་བྱས།

ད་དུང་ཆོགས་འདུའི་ཐོག་ཀྱང་དམག་གི་མཁོ་ཆས་དོ་པོ་ཀྱང་ནག་ནས་
འབྱོར་རིམ་བཞིན་དཔོར་འདྲེན་བྱ་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་དང་གཞུང་ལམ་ལས་
མཁན་གྱི་མི་གཏོང་དགོས་པ་སོགས་གཏན་འཁེབས་བྱས། ༡༩༥༡ ལོའི་
ཕྱི་ཟླ་ ༦ པའི་ཟླ་འགོར་མདོ་ཁམས་ཨོང་སྟོ་བཙེ་བརྒྱད་ཀྱི་བླ་ཆེན་མི་
གཤམ་ཁག་ཀྱང་ནག་ལ་ལྟ་སྟོར་འགོ་དགོས་པའི་བཀའ་ལྟར་བྲག་གཡབ་སྤྱི་
མཛོད་མཁར་མགོ་དང་། མགོན་ཆེ། ཁི་ལ་ལྷེ་འཆང་། དཔལ་ལྷེ་དུང་
ཡིག་ཁྲ་གཡེར་མོ་སྟོན་བྱ་བྱམས་པ་བསྟན་འཛིན་བཅས་འགོ་དགོས་པ་
རྟོ་དེ་པེའོ་གིས་བཀོད་གཏོང་བྱས། པེ་ཅིང་དུ་མའོ་ཅེ་རྒྱུད་གིས་འཐུས་
མི་ནམས་ལ་མངལ་འཕྲད་ཅིག་གི་སྐབས་སུ། དེ་སྟོན་པོད་པ་(དབུས་
གཙང་) གི་དབང་འོག་ནས་ཁམས་པ་ནམས་སྟུག་པོ་མུང་ཡོད་པ་རེད།
ད་ལྟ་བཅེངས་འགྲོལ་ཐོབ་ཅང་ཁམས་པ་ནམས་པོད་པའི་བྱུང་ཁོངས་སུ་
མ་གཏོགས་པར་པོད་པ་དང་གནས་བབས་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པའི་འཛིན་སྟོང་
སྟེ་ཆན་ཞིག་ཆབ་མདོར་བཅུགས་ན་ཁམས་པར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་
གི་རེད། དེ་དོན་བྱེད་ཆོས་གྲོས་མོལ་གྱིས་དང་ཟེར། དེའི་ཐད་འཐུས་
མིའི་ནང་བསམ་སྟེགས་འདྲ་མིན་ཁ་གསུང་བ་རེད། མཐར་མའོ་
སར་འཐུས་མི་བཅར་སྐབས་ཆབ་མདོའི་ཞི་བ་ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་ནས། ང་
ཆོ་ཁམས་པ་པོད་ཀྱི་བྱུང་ཁོངས་ནས་ལོགས་སུ་སྟེན་ཏེ་ཁེར་གཙང་དབང་
ཆ་ཡོད་པའི་ལས་བྱུངས་བཅུགས་ན་འགྲིགས་ཀྱང་ང་ཆོར་ཉམས་སྟོང་ཞན་
པ་དང་། དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱིས་རང་ཚུགས་མི་ཐུབ་པ་དང་། རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་ལ་རྒྱབ་འགལ་ཆགས་འགྲོ་

གི་འདུག ང་ཚོའི་གྲ་པ་ནམས་སེ་འབྲས་གསུམ་ལ་ཆོས་ཞུགས་ཆེད་
འགྲོ་གི་ཡོད་སྟབས་དེ་ཆོའང་འགོ་ས་མེད་པ་འགྱུར་གྱི་རེད་གསུངས་པ་
དང་། མའོ་ཡིས། དེ་གནད་འགག་ཡོད་མ་རེད། བྱེད་ཆོ་རང་ཚུགས་
མ་མེད་གྱི་བར་དུ་ཀྱང་དབྱང་ནས་མི་དང་དཔལ་འབྱོར་གཉིས་ཐད་ནས་
རོགས་རམ་གང་དགོས་བྱེད་ཆོག་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་སེ་འབྲས་གསུམ་
ལ་སྐར་བཞིན་དད་པ་བྱེད་ཆོག་གི་རེད། གྲ་པ་ནམས་ཀྱང་སྐར་བཞིན་
གྲ་སར་ཞུགས་ཆོག་གི་རེད་(དེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གནད་དོན་རེད་) ཟེར་བ་
དང་། ཐུག་གཡལ་སྤྱི་མཐོན་མཁར་མགོ་ནས། མའོ་ཀུའུ་ཞི་མཆོག་གིས་
ང་ཚོར་ཐུགས་ཁུར་དེ་ལྟར་གནང་བ་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། འོན་ཀྱང་ལོ་སྟོང་
ཐུག་མང་པོའི་ཚུན་པོད་མི་ནམས་མཉམ་དུ་སྦྲེལ་ཏེ་འཆོ་བ་སྦྲེལ་བ་རེད།
ལྷག་པར་དུ་པོད་མིའི་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་སྦྲུབས་གནས་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེའི་དབུ་ཁྲིད་འོག་དེ་སྟོན་ལྟར་སྟོན་རྒྱ་བྱུང་ན་པོད་མིའི་བདེ་སྦྱིད་ཡིན་
བསམ་གྱི་འདུག་གསུང་པ་རེད། མའོ་ཡིས་བྱེད་ཆོ་མང་ཆེ་བའི་བསམ་
རྒྱལ་གཅིག་པ་ག་དུས་བྱུང་སོང་ན་དེ་དུས་ཡར་ཤོད་དང་། འགྲིག་གི་
རེད་ཟེར། མའོ་ཅེ་རྟུང་གིས་པོད་པ་དང་ཁམས་པ་ཟེར་ནས་དབྱེ་བ་
ཕྱེ་རྒྱ་དེ་ནི་དབུས་གཙང་དང་མདོ་སྟོད་བར་དབྱེན་སྦྱོར་ཁ་བྲལ་གཏོང་རྒྱའི་
སློག་གཡོ་གིན་རྒྱ་ཆ་བས་ཆེན་ཞིག་རེད། མི་གཅིག་ལ་ཆ་མཆོན་ན། མགོ་
དང་། ལུས་པོ། ལག་པ། ཀྱང་པ་བཅས་ཆ་ཆང་ལ་མི་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་
ལས། མགོ་མི་མ་རེད། ལུས་པོ་མི་རེད་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ན་མགོ་
ལུས་མི་རེད་དེ་ཀྱང་ལག་མི་མ་རེད་ཟེར་ན་འགྲིག་གམ། དེ་བཞིན་པོད་
ཅས་པ་དེ་པོད་སྟོན་རྒྱལ་ཆད་ཅུ་མ་པ་བཟའ་ཆད་པོད་པ་ཡིན་པ་ལས་ས་
གནས་རེ་ལ་མིང་རེ་བཏགས་ཡོད་པར་རྒྱ་མཆོན་དུ་འཛིན་ནས་པོད་ཁ་བྲལ་
བཏང་ན་འགྲིག་གམ། ཁོ་པའི་བྱེད་ངན་དེ་ནི་པོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཁ་བྲལ་

གཏོང་རྒྱུ་ལོ་སྒྲིག་གཞི་རྒྱ་རེད། གོང་གསལ་མཐོ་ཙུང་དང་བཀའ་
མོལ་གནང་བའི་སྒྲིག་། དུག་གཡལ་སྤྱི་མཐོན་དང་མཉམ་དུ་འགོ་མཁན་
ཁི་ལ་ལྷེ་འཆང་དང་ཁྲ་གཡེར་མོ་སྒྲིམ་བུ་གཉིས་ནས་ཞིབ་ཕྲ་བཤད་པ་ཐོས་
པའི་ཐོག་ཆབ་མདོ་བཙོན་ཁང་ནང་སྔོན་དུས་ཞི་བ་ལྟའི་གསོལ་དཔོན་ནས་
ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི་འདུག།

༡༧༡༡ ལོར་རྫོང་ཁག་ཆང་མར་རྫོང་དཔོན་ལྟ་བུ་རྒྱ་མིའི་སྤྱི་ཚབ་
མི་སྣ་བཅའ་སྔོན་བྱས། དུག་གཡལ་ནང་དོ་དེ་པེ་དང་། ཡུའུ་དེ་པེ་ངོ་
ལས་བཅས་བསྟན། བོད་གཞུང་གིས་དུག་དམག་ལ་སྤྱད་པའི་དབྱིན་མདའ་
ཁ་རིང་ལྡ་བརྒྱ་དེ་རྒྱ་མིས་བྱིར་བསྐྱུ་བྱས། རྫོང་བཅའ་ས་འགོལ་ཡུ་ཡོན་
ལྟན་ཁང་ཟེར་བ་བཙུགས། རྫངས་འཁོར་གྱི་ལམ་ལས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཟེར་
བའི་མིང་ཐོག་ནས། ཐོ་ཆབ་རོང་དང་། རེ་ལ་ཁ་བཅས་ལ་དུག་གཡལ་
ཀྱི་རྟ་ཁལ་སྔོང་ཕྱག་མང་པོ་དོ་པོ་དཔོར་འདྲན་དང་། ཡར་པོ་མི་གངས་
༡༧༠༠ ཙམ་སྟག་མ་ལའི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་ན་རིང་སྔོན་དགོས་བྱུང་། གོ་
འཛོད་དང་དུག་གཡལ་ས་མཆམས་ནས་ཆ་བ་ལམ་ནག་བར་དོས་རྒྱབ་བཞི་
ཁྲི་དཔོར་འདྲན་བྱས་པ་དང་། ལམ་ནག་ནས་རྩལ་རྒྱ་འགྲམ་ལ་དོས་རྒྱབ་
ལྡ་ཁྲི། དེ་ནས་སྔོ་ཐང་སྤྱད་བར་བདུན་ཁྲི་བཅས་དཔོར་དགོས་བྱུང་
ཞིང་འགོ་བུད་ལས་བྱེད་ཁ་གས་བཏང་ནའང་སྤྱི་མཐོན་དངོས་པོ་མ་སོང་
ན་ངོ་ཆབ་གཏོང་མི་ཆོག་ཅེས་དོ་དེ་པེ་ཡིས་ཡུ་ཚུགས་མཐའ་སྤྱིལ་བྱས་
ཀྱིན་སྤྱི་མཐོན་ཐེབས་དགོས་བྱུང་། དེ་འདྲ་བཞིན་དགོས་དོན་ནི་སྤྱི་མཐོན་
ཀྱིས་ཆབ་མདོར་ཆོགས་འདུ་དང་། པེ་ཅིང་བཅས་ལ་རྒྱ་མིར་མི་དགའ་
བའི་བཞིན་ཆོག་ཤུགས་ཆེན་སོང་བས་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
དཔོར་འདྲན་བྱེད་ཡུལ་ས་ཐག་རིང་བ་དང་ཟན་རྩ་དགོན་རྒྱུན་ཁལ་མང་
པོ་གི་ཆད་བྱུང་བའི་ཐོག་སྐབས་དེར་ཁ་ཆ་ཟེར་བའི་ཐོག་ནད་ཅིག་མཛོ་

ཁལ་མང་པོ་ལ་ཕོགས་ནས་སྡེ་དང་ཁ་གཤིས་མ་ཐོན་པ་དང་། ཀྱང་པའི་
ར་བཞི་བྱད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་བྲག་གཡལ་གྱི་རྟ་ཁལ་ནས་ཏ་ལམ་སུམ་
ཆ་གཅིག་ཙམ་གྱི་གོད་བྱུང་བ་རེད། དཔེར་ན་རྟ་ཏོག་ཅོད་ཆང་གི་མཛོ་
ཁལ་གཉིས་བཏང་དགོས་བྱུང་བ་ནས་མཛོ་དེ་ལམ་བར་གྱི་བ་དང་། ཁལ་
ལ་རྒྱབ་མ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དེ་ལྷ་གས་བར་དྲག་མ་སོང་། བྱོང་མི་བྱིམ་
མཆེས་ལའང་དེ་དང་དེ་འདྲ་བ་བྱུང་སོང་། སྐབས་དེར་བྲག་གཡལ་གྱི་
མི་གསུམ་གྱི་བ་དེའི་ནད་བྱད་མེད་གཅིག་གི་བ་དེའི་རོ་ལ་བདག་པོ་སྟོན་
མཁན་ལག་པོ་མེད་སྐབས་སྟེ་མཛོད་རང་ཉིད་ཐེབས་ནས་འཕོ་བ་སྤར་བ་
དང་བསྟོ་བ་སྟོན་ལམ་མཛད་ཅིང་ས་གནས་དེའི་དྲར་ཁྱོད་ཐོག་ཕྱང་པོ་
བསྐྱལ་བཅུག་པ་བཅས་མི་ཆོར་གོད་རྒྱ་འདུག ད་དྲུང་སྟོ་བོའི་ཐང་སྟང་
ནས་ཀོང་པོ་ནང་བར་དོས་རྒྱབ་བྱི་དྲུག་དཔོར་དགོས་ཞེས་རྒྱ་མིའི་དམག་
དཔོན་གྱིས་ལབ་འདུག་པས་སྟེ་མཛོད་ནས། ཁྱེད་ཆོ་བཅིངས་འབྲེལ་དམག་
མི་བོད་མི་དམངས་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་པར་ཡོང་བ་ཡིན་ཟེར་ཡང་དོན་
དུང་ཆོ་བྲག་གཡལ་མི་སེར་ནས་ས་ཐག་རིང་པོ་དེ་ཙམ་ལ་དོ་པོ་བྱི་བཅུ་
དྲུག་དཔོར་དགོས་བྱུང་། རྟ་ཁལ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་གི་ནས་དྲུང་ཆང་མང་
པོ་ལ་ཞིང་ཆོ་བྱེད་ཆོས་ཁལ་ཆོས་མཛོ་མེད་པ་ཆགས་སོང་། སྟེས་པ་མེད་
པའི་དྲུང་ཆང་གི་བྱད་མེད་ཡོང་དགོས་པ་བྱུང་འདུག དེའི་ནང་ནས་ལོ་
༤༩ ཡིན་པའི་བྱད་མེད་གཅིག་གི་ནས་བྱིམ་དུ་དྲ་ཕྱག་གསུམ་ལུས་འདུག
དེ་མིན་ད་དྲུང་མི་གཉིས་གི་འདུག ད་དྲུང་ཀོང་པོ་ནང་དོ་པོ་དཔོར་དགོས་
ཟེར་བ་དེ་ཁས་ལེན་བྱེད་ཐུབ་པ་མི་འདུག་གསུང་པ་དང་། རྒྱ་དཔོན་དེས་
ཁྱེད་གྱིས་ཁས་ལེན་ན་ཆབ་མདོར་དམག་སྟོན་ཁང་ལ་ཞུ་བ་མ་གཏོགས་
ངས་འགན་བཟོད་གྱི་མ་རེད་ཟེར་བ་དང་། སྟེ་མཛོད་གྱིས་ཆབ་མདོར་
དམག་སྟོན་ཁང་མ་དགོས། རྒྱ་ནག་ལ་ཞུས་ན་འང་ཁྱོད་རང་གིས་ཤེས།

ཏྲ་ཁལ་མི་གསུམ་གྱིས་འདི་འདྲའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་སྤྱོད་བ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་
ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་སྤྱོད་མེད། ངའི་བདེན་དོན་གྱི་རྒྱ་མཚན་གྱང་ཁྱེད་ཏང་
ལ་ཞུ་ས་མ་རྟེན་ནས་ཉེས་པ་ཕབས་ན་འགྱུར་པ་སྤྱི་ཙམ་མེད། དེ་སྡོན་
མི་ལ་ཁྱིམ་ས་བཅད་བཏང་ནས་སྒྲིབ་བཅད་པ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ད་
རེས་ང་ལ་སྒྲིབ་བཅད་པའི་མ་ཚད་ཁོག་སྟོན་ཡན་ཚད་བཅད་ནའང་འགྱུར་
པ་མེད་གསུངས་པ་རེད། སྤྱོད་ཐང་སྤྲད་ནས་བྲག་གཡལ་གྱི་རྒྱ་དོས་དཔོར་
མཁན་ཚང་མ་ཕྱིར་འཐེན་བྱས། དེ་རྗེས་རྒྱ་མིས་བྲག་གཡལ་གྱི་མི་གསུམ་
ཞིག་བ་དང་ཏྲ་ཁལ་ཞིག་བ་ནམས་ལ་གྱོད་གུན་ཁ་གསལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་ཡང་
དོན་དུ་དངུལ་སྐར་གཅིག་ཀྱང་སྤྲད་མེད། དེ་དག་ནི་རང་ཉིད་བྱམས་
མདུན་དུ་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱས་ནས་བསྐྱུད་པའི་སྐབས་ཀྱི་མཐོང་ཐོས་ཡིན།

༡༩༥༣ ལོའི་སྐྱོར་བྲག་གཡལ་སྐབས་མགོན་པོ་པོ་ཆེ་བྱམས་
མདུན་བཞུགས་སྐབས་མ་ཡུམ་བསོད་ནམས་ལྟ་མོ་སྐྱུན་ཏེ་ཞབས་རིམ་སྒྲན་
བཅོས་གང་དྲག་བྱས་ཀྱང་མ་ཕན་ནས་ཏ་ལམ་གསོན་རེ་བྲལ་བའི་གནས་
སྤྱི་གུར་སྐབས་བྱམས་མདུན་ནས་ཉིན་ལམ་ཕྱེད་ཀའི་ས་ཡོད་པ་འཛོལ་
རི་ཁྲོད་དུ་བྱ་མ་ཡེ་ཤེས་དབང་གསལ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་དུ་བྲག་ས་རྟགས་
ཞུ་བར་བར་མི་ཞིག་བཏང་བ་དེའི་གདོང་གསུང་འཕྲིན་ཕྱག་བྲིས་ཞིག་
གནང་ནས་འདི་དག་སྒྲོང་ཚད་ལྡན་ཞིག་གིས་ནད་པའི་ན་ལམ་དུ་ཐོས་རེས་
སྒྲིག་རྒྱ་དང་ཁ་བཏགས་འདི་ཁྱོད་རང་ནད་པའི་སར་མ་འགྲོ་གོང་ནས་
བྱམས་པའི་སྐྱུ་བརྟན་མདུན་ཕུལ་དགོས་ཞེས་བཀའ་གནང་། བར་མི་
དེ་བྱམས་མདུན་དུ་འགྱོར་མ་ཐག་བཞིན་ཏྲ་སྐྱོར་ལམ་ནང་དར་ཆེན་ཞིག་
ལ་བཏགས་ནས་ཁོ་རང་བྱམས་ཁང་ནང་ཕྱིན་ཏེ་མངལ་དར་ཕུལ། བྱ་
མའི་བཀའ་བཞིན་གསུང་འཕྲིན་དེ་བྲག་གཡལ་སྐབས་མགོན་པོ་པོ་ཆེའི་
ཡོངས་འཛིན་ཁྱིམ་མཚོག་གིས་ནད་པའི་ན་ལམ་དུ་བཞུགས་གནང་བ་རེད།

ནད་དོན་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་མ་སྐྱུལ་དང་། ངས་
ཁྱོད་དམིགས་མེད་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་བཟུངས་ཆོག་ ཅེས་པ་དེ་
རེད། དེ་རྒྱལ་ནད་པ་གཉིད་སྐྱོད་པོ་ཁྲག་ཅིང་ན་ཆ་ཞི་འཇམ་དུ་སོང་།
ཉིན་གཉིས་གསུམ་ཙམ་ནས་གསང་སྟོད་ནང་འགོ་བྱལ་པ་དང་རིམ་བཞིན་
སྐྱོན་གཞི་སེང་དག་གྱུར་པ་རེད། མ་ཡུམ་བསོད་ནམས་ལྷ་མོ་ད་ལྟ་
སུད་སི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཛོལ་བཞུགས་སུ་ཡོད། ཡང་ལྷ་སྐྱུང་ཡུལ་པའི་
ནང་ས་ལེ་ཆང་ཞེས་པ་དེའི་ཁང་པའི་ལྷོ་སྒྲོའི་འགྲམ་ལ་ཕྱང་སྤྱོད་ཏེ་ཅང་
ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེར་སྐྱུ་གནས་ཀྱི་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་
པ། ཕྱང་སྤྱོད་ནས་ཟག་པའི་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་ཙམ་ཡང་བེད་སྟོད་གཏོང་
པོད་ཀྱི་མེད་པ་རེད། གལ་སྲིད་བེད་སྟོད་བཏང་ཆེ་མི་ཕྱུགས་ལ་གོད་
ཆགས་ཡོང་བར་སྐྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། དབྱར་ཁ་རྩ་བ་ནང་རྒྱ་མིག་
བརྗོད་ཏེ་ཕྱུགས་ཐོག་གནས་གཞན་དུ་བཏང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
དཔེར་ན། ས་ལེ་ཆང་གི་ཕ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཕྱི་སྒྲོའི་
འགྲམ་ལ་རྟ་ནད་པ་ཞིག་ལ་གཏར་ཁ་བྱས་ནས་ལག་པར་ཁག་སྟན་བྱ་འགོས་
པ་དེ་ས་འོག་ནས་སྟན་བྱ་དོན་པའི་ཕྱང་སྤྱོད་གི་རྩ་ལག་ཞིག་ལ་འཕྲིས་པས་
རྗེས་སུ་ལག་པ་སྐྱམ་སྐྱངས་ཀྱིས་མཛུབ་མོ་གཉིས་ཆད་པ་རེད།

༡༩༥༥ ལོ་སྡེ་གསུམ་ཁང་ཆོན་ནས་བཀའ་བསྟན་འགྱུར་གྱི་དཔེ་
ཁང་བཟོ་བྱེད་ས་ལེ་ཆང་ལ་ཕྱང་སྤྱོད་དེ་བཙོང་རོགས་གསུངས་པ་རེད།
མ་གཞི་ལུང་པ་དེའི་ཕྱོགས་ལ་ཕྱང་མ་ཐ་ཐོར་མ་གཏོགས་ཤིང་སྤྱོད་གཞན་
དག་ཡོད་མ་རེད། ས་ལེ་ཆང་གིས་ཕྱང་སྤྱོད་འདི་ནི་ང་ཚོའི་ནད་གདོན་
ཞིག་ཡིན་ཀྱང་བཅད་རྒྱུ་པར་ཞིག་མིག་ལོག་ཙམ་ཡང་ལྟ་པོད་ཀྱི་མེད་པས་
དགོན་པས་ལྷ་སྐྱུང་ལ་བཞུགས་པ་ཞུས་ནས་ཕྱང་སྤྱོད་བཅད་ན་ས་ལེ་ཆང་གི་
མི་རྒྱུ་ཐོག་གསུམ་ལ་མི་གནོད་པའི་འགན་ལེན་གནང་བྱལ་ནའི་སྐར་ལོ་

ཙམ་ཡང་མ་དགོས་པ་ཁང་ཆན་ལ་ཕུལ་ཆོག་ཞུས། དགོན་པས་ཡེ་དབང་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་དགོངས་སྒྲོར་ཞུས་པས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཁང་པའི་ཉེ་ཕྱོགས་ལ་
ལྷ་ཡི་གནས་ཁང་ཆུང་དུ་ཞིག་ལས་ནས་འདི་ཆའི་ཆེས་ ༡༥ ཉིན་ལྷ་བསངས་
དང་ལྷ་གཏོར་ཐོངས་ལ་ཕུང་སྒྲོང་སར་ཡི་གེ་འདི་ལྷོག་ལ་ཉིན་བདུན་ཙམ་
གྱི་རྗེས་སུ་ཤིང་སྒྲོང་ཆོད། ཤིང་ནམས་ཁང་ཆན་གྱིས་འབྲེར་བ་ལས་
ས་ལེ་ཆང་གིས་ཕྱ་མོ་ཙམ་ཡང་ཐེད་སྒྲོད་མ་གཏོང་གསུངས་པ་བཞིན་ས་ལེ་
ཆང་གི་ཁང་པའི་བྱང་ཕྱོགས་ཡར་ཙམ་དེར་དོ་ཡི་ལྷ་ཁང་མི་ཆད་ཙམ་ཞིག་
བཅིགས་ནས་རབ་གནས་གཏོར། ལྷ་གཏོར་དང་ལྷ་བསང་བཏང་། ཕུང་
སྒྲོང་རྩར་དགེ་འདུན་པ་ཞིག་གིས་ཡེ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་གནང་བའི་གསུང་
འཕྲིན་དེ་སྒྲོག་སྒྲུང་བྱས། ནང་དོན་ལ། ཕུང་སྒྲོང་འདི་ལ་གནས་
བཅའ་བའི་ལྷ་རིགས་གང་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ཁང་བཟང་པོ་གསར་པ་དེའི་
ནང་སྒོས་ལ་ཤིང་སྒྲོང་འདི་དཔེ་ཁང་གི་མཐུན་ཉེན་དུ་སྒོས་ཐོངས་དང་བསྟེན་
ནམས་བསགས་པའི་ཉིན་དུ་གྱུར་ཅིང་། སྒྲོང་མར་གཞན་ལ་འཆེ་བ་མ་
བྱེད་དང་ངས་ཀྱང་དགེ་བའི་སྒྱབས་འདུག་སྒོན་ལམ་བྱེད་ཆོག ཅས་པའི་
གསུང་འཕྲིན་དེ་སྐད་ཤུགས་ཆེན་པོས་ལན་གསུམ་ལྷགས། ཉིན་བཅུ་ཙམ་
ནས་ཤིང་སྒྲོང་བཅད་དེ་དགོན་པས་འབྲེར་བ་ལས་ས་ལེ་ཆང་གིས་ཐེད་སྒྲོད་
རྩ་བ་ནས་མ་བྱས། རིན་པ་ཡང་མ་བྲངས། དེ་ནས་བཟུང་ཁང་པར་ཉི་
མ་གཡོར་མཁན་མེད་པ་དང་། རྩ་བའི་ནང་ཆུ་མིག་བདོལ་བ་དེ་སྐྱམ་
ནས་ལྷ་ཁང་གསར་པའི་འགྲམ་ལ་ཆུ་མིག་འདོན་པ་སོགས་ཡན་ཐོགས་ཆེན་
པོ་བྱང་བ་རེད། ས་ལེ་ཆང་ནི་དོ་གཅོད་ཆང་དང་ཉེ་འབྲེལ་ཡིན་པ་དང་
ལྷ་སྒྲུང་ཡུལ་པའི་སྤེ་ཤོག་གཅིག་ཡིན་ལྟ་བུས། ཕུང་སྒྲོང་དེ་ཡོད་དུས་
དང་། བཅད་ཆར་རྗེས་བཅས་སུ་ཕྱན་ཐོངས་མང་འགྲོ་ཕྱོད་ཞིང་གོང་
གསལ་གནས་ཆུ་ལ་ནམས་མིག་མཐོང་ལག་ཟེན་ཡིན་པ་བཅས་སོ།

བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་དགྲ་བླ་མ་འཕེལ་བའི་གསུམ་ཐོག་སྐྱེ་འཁོར་
ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་དང་ཉམ་དུ་ཉམ་ལྔ་དུ་ཕེབས་སྐབས་པོད་གཞུང་གིས་ལྔ་ལྔ་
ཉམ་དང་། མེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། བྲག་གཡལ་མི་མེར་འགོ་པ་མོགས་
ཀྱིས་ཕེབས་བསུ་བྲལ་བྱས་ཀྱིས་པ་དང་། ཡལ་པ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
པོའི་གཟིམ་ཆུང་དུ་མཇལ་ཁ་ཞུས་པ་དང་། ༡༩༥༩ ལོ་པོད་ཤིང་རྩ་བུ་དང་
པོར་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་ཡལ་པ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཆོག་གས་
ཕེབས་གདན་ཞུས་ཀྱིས་བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་མཆོག་གིས་མཆུ་པ་གྱི་
བཀད་པ་བྱས་བཀད་དང་འབྲེལ་གསེར་དཔུལ་ཁྲ་མའི་མཆུ་པ་བཟོ་རྩལ་བྱས་
འཕགས་ཅན་མི་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱེར་བྱལ་ཙམ་ཞིག་དང་སྐྱེ་གསུང་བྱགས་ཉམ་
འབྲེལ་ཆེན་མི་འབྲེར་ལྔ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཕུལ་བ་དང་། རོ་པོ་ཡིད་བཞིན་ནོར་
བུའི་མདུན་མཆོད་སྒྲིན། སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོག་གས་ཕེབས་དགེ་འདུན་ཞལ་
གངས་ཉིས་ཁྲི་བཞུལ་བར་སྐྱེ་འགྲེད་རྒྱ་ཡང་དཀར་པོ་གཉིས་རེ་དང་གསེལ་
ཇ་བེངས་གཉིས། བཞེས་བྱག་བག་ཆོས་མ། སྐྱེ་འཛོལ་ལོ་ལྔ་སྐྱེ་འགྲེད་
པོད་དཔུལ་སྤང་གང་རེའི་ཕེབས་རྩ་ཕུལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་མེ་འབྲས་དགའ་
གསུམ་ཆོག་གས་ཆེན་དང་། བྲ་ཆང་། ཉག་རེ་ཁང་ཆེན་གསུམ་དང་རྩ་ལྔ་
བྲ་ཆང་བཅས་ལ་སྐྱེ་འགྲེད། གསེལ་ཇ་བཞེས་བྱག་ སྐྱེ་འཛོལ་མོགས་
རྩ་ལས་དགོས་པ་ཕུལ་ཞིང་ཆོས་ཞུགས་མཇུག་སྒྲོ་ལེགས་པར་གྲུབ་ནས་བྱག་
དཔེར་གསན་བསམ་མཇུག།

༦) བྱིས་དུ་སྤོང་སྐབས།

གུས་པ་རང་ལོ་བརྒྱད་ནས་བརྒྱད་ལྔ་བར་བྱམས་མདུན་དུ་སྤོང་
སྤོང་བྱས་རྗེས་རང་བྱིས་དུ་ལོག་པ་ཡིན། བ་གྲོངས་པ་དང་། གཙུང་
མོ་དང་གཙུང་པོ་གཉིས་ལོ་ན་ལྔ། གཅན་མོ་ལོ་ ༡༩ ཙམ་ལས་ཟིན་

མེད་སྟབས་དོ་གཅོད་ཆང་གི་འགན་ཆང་མ་ལ་མ་གཅིག་ཕུས་འཁུར་དགོས་
ཀྱི་ཡོད་པས་རང་གིས་ལ་མ་ལ་རོགས་པའི་གང་ཐུབ་བྱས་དགོས་པ་བྱུང་
ཡང་། རང་ཉིད་ལོ་ཆུང་ཞིང་ནམ་གཤེད་ཅན་ཞིག་དང་། ཉ་རྒྱལ་ས་པ་
དང་མེ་མདའ་འཕེན་པར་དགའ་པོ་ཡོད་ལ། གེ་སར་གྱི་སྤྱང་ཤོད་རྒྱུ་
དེ་བས་དགའ་པོ་ཡོད། ནང་ལ་ལ་གྲགས་གཟེ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྤྱང་ཡིག་
དང་། སྤྱི་ལོ་ལྟ་རྒྱུ་ཡིག་བྲིས་མ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་བཞིན་
ཉིན་གྱིས་སྤྱང་མང་ཆེ་བར་ངག་བསྐྱོར་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། ༡༩༥༩ ལོར་ནས་
ཡིག་ཆ་ནམས་རྒྱ་མིས་གཏོར་བསྐྱེད་པུས་སྐབས་ཡུལ་མི་ཞིག་གིས་སྐབས་
ཉར་བྱས་ཏེ། དཔལ་བཅོན་གྱི་ལོ་ལྟ་བུ་ལ་གྲགས་གཟེ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྤྱང་ཡིག་
སྤྱང་། དེ་ལ་ཤོག་ལྟ་བུ་བཞི་བརྒྱ་ཉི་ལྔ་ཅ་བརྒྱད་ཡོད་ཁོངས་ནས་ལྟ་བུ་
ང་གཉིས་ཆང་མི་འདུག་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་ལྟ་བུ་ལ་གྲགས་གཟེ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྤྱང་ཡིག་
ཤོད་ལྟ་བུ་དཔེ་སྤྱན་ཁང་དུ་པར་ཅ་བྱེད་རྒྱུ་ལ་བཞུགས་པ་ཡིན།

རང་ཉིད་རྒྱ་མི་ལ་མི་དགའ་བའི་སྤང་བྱུག་དང་། རྒྱ་དམག་ལ་
འཐབ་སེམས་རྒྱན་དུ་ཡོད་པའི་ཐོག་རང་ལོ་ ༡༢ སོན་སྐབས་ཤིག་ལ་
ས་ངན་ཇག་པ་ཉི་ལྔ་ཅ་ལྟ་བུ་དང་མེ་མདའ་རྒྱག་རེས་བྱས་ཏེ་ཇག་མི་གཅིག་
མས་པ་དང་ཉ་གཅིག་བསད། ཇག་པ་ནམས་པམ་ནས་བྲོས་དགོས་པ་བཞེས།
སྐབས་དེར་རང་གི་རོགས་པ་དོ་ཆེན་དང་ཡེ་ཤེས་དབང་རྒྱལ་བཅས་ལ་
གཞོད་སྤྱོད་མ་བྱུང་སྟབས་རྒྱ་དམག་དང་འཛིང་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་མ་ཞིག་
བྱུང་། དེ་རྒྱུ་བྲག་གཤེད་གཅོང་གསར་དགོན་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ཡིན་
སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་རྒྱ་དམག་དང་ཆང་སར་འཁུངས་ནས། གཅོང་དགོན་གྱི་
ཆ་གྲུ་ཉི་ལྔ་ཅ་ལྟ་བུ་དང་། ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་འཕྲོག་དང་། ལྟ་བུ་བཅས་ནས་
དུད་ཆང་ཆེ་རིགས་ཀྱི་མི་ཉི་ལྔ་ཅ་གཉིས་ཕྱིན་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་འབྲི་
རྒྱ་གར་རྒྱུ་དུ་རྒྱ་དམག་དང་འཛིང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ང་ཆོ་སྤྱོད་པ་

ནང་བསྐྱེད་པ་ལེ་ཉིན་དེར་སྡེ་དགེ་སྤྲུལ་མོ་དགའ་དང་མདུན་འཁོར་ན་
པ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ནང་ཆེན་ནང་བསྐྱེད་པའི་ལམ་བར་དུ་རྒྱ་མིའི་དམག་སྤྱོད་
རྒྱུ་ལེ་ཉི་ཤུ་ལྟག་དང་ཀེ་ལྟ་མེད་པའི་ས་ཆར་གདོང་ཐུག་གིས་
རྒྱལ་རྒྱུ་ལེ་ཉི་ཤུ་སྤྲུལ་གནས་ཆུང་བུ་བསད་པ་དང་མི་གཉིས་མས། ཉ་
དེལ་རེ་རྒྱུ་བསད་པ་ཙམ་ལས་སྤྱོད་ཆག་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་ཞིང་། རྒྱ་དམག་
པོ་ཆེ་བསད་མས་བྱས་ཚུལ་བཤད་སོང་། ཉིན་གསུམ་མཆོམས་ནས་སྤྱུལ་
སྤྱུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ནས་ཚུར་ཡོང་དུས་ལམ་དེ་བརྒྱད་དགོས་པས་ང་ཆོ་
སོ་གསུམ་ཁ་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་དམག་གི་རྒྱུ་ལེ་ཉི་ཤུ་སྤྲུལ་ནས་ཡུད་ཙམ་བསད་
ཀྱང་མ་བྱུང་། དེ་དུས་རྒྱ་དམག་དང་ཐུག་རྒྱུ་གསུལ་ན་མང་པོ་ཞིག་བསད་
ཆོག་བསམ། དེ་རྗེས་ ༡༩༤༡ ལོར་གཤམ་བྱོས་གྱི་ས་ཆ་དེར་མཚན་འགྲུལ་
བྱས་སྤྲུལ་སྤྱད་ཆེན་པོ་བཤད་མ་ཤོད་པར་འགྲོ་དགོས་བྱུང་དུས་སྤྱོད་མའི་
སྤྱིང་སྤྱོད་པའི་མི་འདུག་ལ་རྒྱ་དམག་མང་པོ་བསད་ཆོག་ཆོག་ཡིན་པའི་བསམ་
ཚུལ་དེ་འདྲ་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་པ་ཡང་ཡང་དུན་བྱུང་།

༡༩༥༤ ལོར་རང་ལོ་ ༣༡ ལ་སྐྱེད་པས་དུས་ལྟ་སྤྱང་ཡུལ་པའི་
ཐེམ་དུད་སུམ་བརྒྱ་མ་ཟིན་ཙམ་ཡོད་པ་ནས་ཉ་ཟམ་བསྐྱོར་རྒྱུའི་འོས་བསྐྱུས་
ཤིང་འོས་ཤོག་མང་ཉུང་གོ་རིམ་བྱས། རང་ཉིད་ཨང་གཉིས་པར་ཟིན་
འདུག མིང་གཞུང་གསུམ་སྤྱི་མཛོད་ལ་ཐུལ་བས་འོས་གཉིས་པའི་ཐོག་
ཐུག་ཉགས་སྤྱུལ་ཏེ་རང་ཉིད་ཉ་ཟམ་དུ་བསྐྱོས་ནས་ལས་འགན་ཁུར་དགོས་
བྱུང་། ལོ་དེར་བྲག་གཡབ་གྱིས་༧ཀྱུལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་བཏན་དང་
པོད་བཏན་སྤྱི་ཞིག་ཞབས་རིམ་བཀའ་འགྱུར་ཆར་བརྒྱུད་དང་བདུད་འདུལ་
མཆོད་རྟེན་བཞི་བརྒྱ་བསྐྱུ་རྒྱུའི་འཆར་བཀོད་བྱས་པ་ལྟར་བཀའ་འགྱུར་
ཆར་བརྒྱ་དེ་གདན་ས་མ་བུ་གཉིས་དང་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་གྲུབ་ཅུན་ནམས་
གྱིས་སྒོག་པ་དང་མཆོད་རྟེན་བཞི་བརྒྱ་དེ་མི་སེར་གྱིས་བཞེངས་ཀྱི་བྱས་

ཁོངས་ནས་ལྷ་སྤང་ཡུལ་པར་འགན་འཁུའི་མཆོད་ཉེན་དགུ་རང་གིས་
འགོ་ཟུད་དེ་ལེགས་བསྐྱབ་བྱེད།

ལོ་རེ་བྱུང་གི་སྤྱོད་ནས་པོད་ཤར་ཕྱོགས་ཚུད་དུ་ཀྱེ་མིས་བྲག་གཞོན་
བྱས་པར་སྐོལ་འཛིང་བྱས་ནས་རིམ་བཞིན་བྱོས་བྱོལ་ཡོང་མཁན་སྤྱིང་ཁ་
ཤིས་པ་དང་། ས་དམར། སྐྱ་རྩེ་བཅས་གོ་ལག་ཡོད་པའི་མི་དང་། བྱད་
མེད། བྱ་གུ་བཅས་བརྒྱ་ཕྱག་ཁ་ཤས་ང་ཚོའི་ས་གནས་སུ་འབྱོར། ༡༩༥༧
ལོར་མདོ་སྟོད་ཁུལ་དུ་རྫོང་སྡོ་ཕལ་ཆེ་བར་ཀྱེ་མིའི་བཅའ་སྟོད་སྐྱ་ཚབ་
ནམས་ཆབ་མདོར་ཕྱིར་བསྐྱབ་བྱས་ནས་བྲག་གཡལ་ནང་ཀྱེ་མི་མེད་སྟབས།
ཉེན་གཡོལ་ཡོང་མཁན་ནམས་སྟོད་བཟོད་བདེ་ཙམ་ཡོད་པ་དང་བྲག་གཡལ་
གཞུང་དང་ས་གནས་མི་དམངས་ཚོས་ཁོ་ཚོར་རོགས་སྐྱོབས་གང་ལེགས་
བྱས། སྤྱིང་ཁ་བརྒྱ་དཔོན་འཆི་མེད་དོ་རྩེ་ས་ཕྱན་ལ་དམག་ལངས་ཏེ་ཀྱེ་
མིར་རོ་སྐོལ་དགོས་པའི་སྐྱལ་མ་ཡང་ཡང་བྱས་བྱུང་བས། ངས་དམག་
ལངས་ཀྱུའི་འདོད་པ་ཡོད་ཀྱང་བྲག་གཡལ་སྤྱི་མཐོན་གྱི་བཀའ་འབྲེལ་མེད་
ན་ལངས་མི་མོད་ལ་མི་དམངས་ནས་ཀྱང་དང་ལེན་བྱེད་གྱི་མ་རེད་ཅེས་
བྱང་གཏམ་བཤད་པ་ཡིན།

༡༩༥༩ ལོའི་དབྱར་ཁ་སྤར་ཁམས་དམག་དང་ཀྱེ་དམག་གཉིས་
འཐབ་འཁྲུག་ཤུགས་ཆེན་བྱས་རྗེས་སྤར་ཁམས་དམག་ནམས་བྲག་གཡལ་
གྱི་ས་ཐོག་ཕྱིར་འབྱེད་བྱས། སྐབས་དེར་སྤར་ཁམས་ཁུ་ཚུར་དཔོན་ཚང་
གི་ནང་མི་ཚང་མ་བྱོས་གཡོལ་གྱིས་ངའི་བྱིས་དུ་འབྱོར།

ཁུ་ཚུར་ཚང་གི་བུ་མོ་གཉིས་ཡོད་པ་དེའི་པ་ངའི་ཁུ་པོ་པད་མ་དབང་
ཀུལ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་ལོ་ཁ་ཤས་གྱི་སྤྱོད་ནས་ཁུ་ཚུར་ཚང་དང་མ་
མཚུངས་ནས་ཕྱིར་ལོག་བྱས་ཏེ་སྐབས་དེར་བྱིས་དུ་ཡོད། བུ་མོ་གཉིས་
གྱི་མག་པ་ཐེག་པ་དོ་རྩེ་དང་པད་མ་ལགས་གྱི་ཕ་ཡུལ་གཙང་ཀུལ་རྩེ་ནས་

ཡིན་ཞིང་། ང་དང་དམག་གི་རུ་དཔོན་ཡུན་ཚོགས་གཡུལ་ཀྱུ་གི་བུ་
ཡིན་པས་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཉེ་འབྲེལ་སུ་ཡང་མེད། དེར་བརྟེན་ངས་རོགས་
པ་མི་གསུམ་དང་མག་པ་གཉིས་དང་དྲུག་དེ་མཚན་བཟོད་ཉིན་གཤམ་བྱས་
ནས་སྒྲར་ཁམས་ནས་ཅ་ལག་དྲེལ་ཀྱབ་ལྡ་བཀལ་ནས་ཡོང་དུས་ལྷ་སྐྱང་
ཇོང་པ་ནང་ཀྱུ་དམག་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་བསྐྱབས་པ་དང་ཁེལ། དྲེལ་དང་མི་
གཉིས་གྲོང་ཚོ་གཞན་དུ་བཏང་། འཕྲོས་མི་བཞི་པོ་ཕྱིར་ལོག་སྐོང་བས་
བྲག་གཡལ་རྩ་ར་མདོ་ཟེར་ས་དེར་སྒྲར་ཁམས་དམག་དང་འཕྲད། དམག་
སྤྱི་ཕུ་པ་དཔོན་དང་ང་རང་གཉིས་འབྲེལ་འདྲིས་ཟབ་མོ་ཡོད་པས་ཁོང་གིས་
ང་ལ་བྱེད་རང་ལོ་ཆུང་བ་དང་། ཀྱུ་དམག་གིས་ཤོལ་དུང་བྱེད་པའི་ཉིན་
ཁ་ཡོད་པར་བརྟེན་རི་ལ་དཀའ་སྤྱུག་བཟོད་ཁག་པོ་བྱེད་ཀྱི་རེད། གནས་
སྐབས་རང་བྱིམ་དུ་ལོག་ནས་བསྐྱད་ན་ད་ལྷ་བྲག་གཡལ་གྱིས་དམག་ལངས་
མེད་པས་ཉིན་ཁ་ཡོང་གི་མ་རེད། ཨ་མི་རི་ཀ་ནས་པོད་ལ་དམག་དོན་
རོགས་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འདི་ལོའི་ཕྱི་ཟླ་དགུ་པའི་ནང་སྒྲར་ཁམས་
ཕུ་པའི་ས་ཆ། སྤྱི་མོ་དེ་ཐང་ལ་གནམ་ཐོག་ནས་གསང་ཏར་གཏོང་མཁན་
བབས་ཀྱུ་དང་དེ་ནས་གོ་ལག་དབྱུག་ཀྱུ་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ཟླ་བདུན་
པའི་ནང་ས་ཆ་ཀྱུ་དམག་ལ་ཤོར་བར་བརྟེན། གསང་ཏར་གཏོང་མཁན་
ས་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་སར་འབྱོར་ཐབས་བྱེད་རོགས་ཟེར་མཁན་རི་ཤོད་བུ་
ཡེ་ཤེས་དང་རོགས་པ་བཅས་རྩ་ཡུལ་བརྒྱད་ནས་ཀྱུ་གར་ལ་བཏང་བ་ཡིན།
གནས་ཚུལ་དེ་ཏ་གོ་མཁན་གྲགས་པ་སྤྱུལ་སྤྱུ་དང་། སྤྱད་པ་དཔོན། བུ་
ཁེ་བསམ་གཏན། (ད་དུང་མི་གཞན་གཅིག་གི་མིང་སྟོན་སྐོང་ཡང་དེ་དཔེ་གྱི་
མི་འདུག) ང་དང་བཅས་མི་ལྡ་ཡིས་མ་གཏོགས་སུས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་མེད།
བྱེད་རང་གིས་གསང་བ་དམ་པོ་བྱེད་དགོས། རྩེས་སུ་གོ་ལག་འབྱོར་ན་
ང་ཚོའི་དམག་སྒྲར་དུ་ཤོག་གསུང་བུང་བས། ཕྱི་ཉིན་བྱིམ་དུ་ལོག་ཅིས་

ཡོད་ཀྱང་ཚུ་ཚོད་བཅུ་པའི་ཐོག་ཀྱང་དམག་བྱང་ཞིང་ཉིན་གང་འཐབ་འཁྲུག་
བྱས་ཏེ་ཀྱང་དམག་མང་པོ་གི་ཆས་བཏང་བ་དང་ཚུར་གི་ཆས་ཁ་གསུམ་བྱས་
ཡོད་ཚོད་འདུག རང་གི་རོགས་པ་ཆེ་དབང་རིག་འཛིན་བསད་ཤོར། ངས་
ཀྱང་དམག་ལ་མེ་མདའ་དང་པོ་བརྒྱབ་པའི་ཉིན་མོ་ཡིན། མེ་མདའ་རྒྱབ་
ནས་ཀྱང་དམག་གཅིག་བསད་ཐུབ་པ་མ་གཏོགས་ནུས་པ་ཆེན་པོ་བཏོན་ཐུབ་
མ་མོང་། སྤུ་པའི་དམག་གི་བརྒྱ་དཔོན་སྤྱ་ཚུ་ངང་ལུ་ཡིས་ཀྱང་དམག་
ལྟ་དུས་གཅིག་ལ་བསད་པའི་གྲགས་པ་ཆེ་ཙམ་བྱས་མོང་། ཡང་སྤྲད་པ་
དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་དམག་བཞི་བསད་པ་ཡིན་གསུང་གི་འདུག མཚན་
མོ་ཤོག་ལུང་བའི་ཕུར་བསྐྱད། ཡང་ཕྱི་ཉིན་ཀྱང་དམག་དང་འཐབ་ཀྱིན་
བྱོས་ཀྱིན་ཁུ་མདའ་བའི་ས་ཐོག་ནས་རང་གི་ལམ་རྒྱས་ཡོད་བྱས་ཏེ་ས་རུབ་
པ་དང་བྱམས་མདུན་དུ་བསྐྱེད་པས། དེ་ཉིན་ལམ་བར་ལ་ཁྱུ་ར་དགོན་པའི་
བརྒྱ་དཔོན་གྲགས་པ་ཡིས་སྤྱ་སྒོག་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཏོང་གནང་མོང་།
དམག་མང་ནམས་བྱམས་མདུན་ནས་ལ་གཤིས་བའི་རྒྱུད་འཁོར་ཕྱོགས་
སྤྱ་མོང་། ང་རང་བྱམས་མདུན་གནས་ཚང་དུ་བསྐྱད། དེ་ཉིན་པོད་ཆུ་
དགུ་པའི་ཆེས་ཉེར་གཉིས། ལྷ་བབས་དུས་ཆེན་ཡིན་སྟབས་རོགས་པ་
གྲོངས་མཁན་གྱི་བསྐྱོད་སྒོམ་གསུང་བྱེད་བྱམས་ཁང་ཐོག་མཚན་མོ་ཕུལ་
ཀྱང་བསྐྱར། རང་གི་མེ་མདའ་དང་རོགས་པ་གྲོངས་པའི་མེ་མདའ་གཉིས་
སྤྱས་སྤྱང་བྱས། རོགས་པ་བསད་ཤོར་བའི་སེམས་ཁལ་དང་རང་གི་རྟ་
གཡུ་བྱ་ཞེས་པ་འགྲོས་དང་ངར་བྱགས་གང་ཐད་ནས་འགྲན་ཆུ་མེད་པ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་ཁུ་ཚུར་མག་པ་ཐེག་པ་དོ་རྗེས་བཞོན་པའི་འོག་ནས་བསད་ཤོར་
བ་དེར་འཕང་སེམས་བྱང་བ་བཅས་ཀྱིས་དེ་རྒྱབ་གཉིད་ཕན་བྱ་ལས་མ་ཁུག་
ཕྱི་ཉིན་ཉི་ཤོས་ཙམ་ལ་རྗེས་འདེད་བྱེད་མཁན་ཀྱང་དམག་འབྱོར་ཏེ་ལམ་
ཁེལ་སར་དུད་ཚང་ཁ་གསུམ་ནང་འཇུ་ལ་འདུག ང་རང་སྔོད་པའི་སྒོ་རའི་

ནང་ཆུ་དམག་ཁ་གསལ་དང་། ཐོག་ཁར་མེ་མདའ་ལག་དྲུ་བཟུང་ནས་ཆུ་
དམག་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་པ་ག་པར་ཡོད་ལབ་སྟེ་ཁང་མིག་ཚང་མའི་ནང་
ལྷ་ཙམ་རེ་བྱས་སོང་། ཤོད་དྲུ་ངའི་རོགས་པ་གྲོངས་བའི་རྟ་དེ་ཁྱིད་སོང་
བས་ང་རྗེས་བཞིན་རྒྱགས་ནས་རྟའི་མཐུར་མདའ་ནས་ཚྱུར་འཐེན་ཏེ། ང་
ཚོ་མི་མེར་གྱི་རྟ་ཁྱིད་ནས་ག་རེ་བྱེད་པ་ཡིན་ལབ་པས་ཆུ་དཔོན་ཞིག་གི་
སྐད་བསྐྱར་བརྒྱད་ནས་འདི་རྒྱ་པའི་རྟ་རེད་ཟེར་ནས་ངའི་བྲང་ལ་མེ་
མདའི་ཁ་གཏད་ནས་ཐུག་ར་བསྐྱལ་བ་དང་། ངའི་གནས་ཚང་ནས་མཁའ་
བྱ་མོ་བྲག་གིས་ཚོས་མཚོ་ཟེར་བ་དེས་བྲང་ཁོག་གཟེད་དེ་ད་མེ་མདའ་ཚྱུ་བ།
ང་ཚོ་མི་མེར་ཉམ་ཚུང་འདུག་མི་ཚོག་ན་གསོད་ཅིག་ཟེར་ནས་ངར་ངར་
རྗེག་རྗེག་བྱས་སྐབས་རྟ་ཚྱུར་སྐྱད་ནས་ཆུ་དམག་ཕྱིན་སོང་། ཆུ་དམག་
གིས་ལམ་དུ་རྟ་ཡག་པོ་དང་ཐུག་ན་ཁྱིད། གྱི་བཏགས་པ་དང་ཐུག་ན་གྱི་
ཁྱེར་བ་སོགས་བྱས། ཉིན་གསལ་ཙམ་ནས་ལྷ་སྐྱང་ནང་ཆུ་དམག་མེད་པ་
ཐོས་པས་ཁྱིམ་དུ་ལོག་ནས་བཞུགས།

ཆུ་དམག་མང་པོ་སྐར་ཁམས་སུ་འགོ་ཞོར་དུ་ལྷ་སྐྱང་འབྲོག་པའི་
རུ་ཐོག་དྲུ་ཆུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པར་མེ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་མི་བརྒྱ་དྲུག་
བསད་པའི་ནང་མ་ཡུལ་བྱམས་མདུན་ནས་ཡིན་པའི་སྐར་མོ་སྐྱ་གུ་བཞིའི་
མ་ཡིན་པ་གཅིག་དང་། དེ་མིན་བྱད་མེད་གཅིག་ ལོ་བརྒྱ་ཙམ་ལོན་པའི་
སྐྱ་གུ་གཅིག་དང་། ལོ་གསུམ་ལས་མ་སོན་པའི་བྱ་མོ་བཅས་ཚྱུད་ཡོད།
མི་བཙོ་ཁྲ་བཟུང་བའི་ནང་གྲོན་ཆས་ཡག་པ་བཞི་རྒྱ་དཔོན་ཡིན་ས་འདུག་
ཟེར་ནས་ཁྱིད། ཤེས་རབ་ཟེར་བ་དེ་ལ་ཨ་མེ་རི་ཀའི་མེ་མདའ་ཁྲ་ཤང་
ཞིག་ཡོད་པར་བརྟེན་སྐར་ཁམས་བཙོན་ཁང་ནང་བརྒྱག་ནས་ཤི་བ་རེད།
སྐས་བསྐྱར་བྱེད་ལོང་མ་བྱུང་བའི་མེ་མདའ་བརྒྱ་དྲུག་ཤོར། མི་ནམས་
བྱོས་གཤམ་ཁོན་བྱས་པ་ལས་ཆུ་དམག་ལ་མེ་མདའ་གཅིག་ཀྱང་རྒྱབ་ཡོད་

པ་མ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་བྲག་གཡལ་སྤྱི་མཛོད་ཀྱི་བཀའ་མེད་ན་སྤུས་
ཀྱང་མེ་མདའ་རྒྱག་པོད་ཀྱི་མེད་པ་རེད། ལྷ་མཚོ་ཟེར་བའི་ཀན་མོ་དེ་
སྤྱི་སྤྱོད་ཕྱི་རྒྱུ་པ་དང་། རྒྱ་དམག་གཅིག་གིས་ཀན་མོ་འི་བྲང་ལ་མེ་
མདའ་རྒྱག་ཀྱང་མཚོན་མ་ཟུགས་ཏེ་མདེུ་ཕར་ཡར་ནས་འབྲིས་དེར་ཟོག་
ལ་ཁྱད་ཟུག་བྱེད་ཁྱད་ཆོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་ཀག་ཀག་ཟེར་ནས་ཟགས།
ཀན་མོས་རང་གི་སྤྱི་ལ་སྤྱད་མདུད་བཏགས་ཡོད་པ་དེས་མཚོན་ཁོག་སོང་
བསམས་ནས་སྤྱད་མདུད་དེ་བྱ་ལོ་བརྒྱད་དགུ་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྤྱད་ནས་
བྲོས་བཅུག བྱ་དེ་ལ་མེ་མདའ་ཐེབས་མི་འདུག གནས་ཚུལ་དེ་ཡུལ་
ཡུང་ནང་སྤྱད་གསལ་བྱས་སོང་། དེ་ནས་ཉིན་བཅོ་ལྔ་ཙམ་ནས་བྱམས་
མདུན་དུ་རྒྱ་དམག་མང་པོ་འབྱོར་ནས་སྤྱི་མཛོད་ཆོགས་འདུ་མ་ཡོང་མི་
ཆོག་ཅེས་དབྲེན་འདུམ་ནས་བྱམས་མདུན་ལ་ཐེབས། བྱ་དགོན་གྱི་ཏྲ་ཟམ་
ཀན་པོ་ཡན་ཆད་ཡོང་དགོས་པའི་བདེ་ཐོ་བཏང་། ཆོགས་འདུ་ཆོགས་ཡུལ་
རྒྱལ་ཁང་གི་རྩོ་གཙལ་ཐོག་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བྲག་གཡལ་སྤྱི་མཛོད་གཙོས་
བྱ་དགོན་གྱི་ཕྱི་ནང་ལས་ཆོན་རྣམས་བསྡད། ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཀྱང་མི་
ཡིང་གཙོས་རྒྱ་དཔོན་རྣམས་བསྡད། ཆོགས་རའི་གཡས་གཡོན་མེ་མདའ་
སྤག་སྤག་བཙུགས་པ་དང་དམག་མིས་མཐའ་སྒྲོར། ཆོགས་བདེ་འབྱོར་
སྤབས་ང་རང་མ་ཡོང་ཀ་མེད་བྱུང་ཞིང་ངའི་གནས་ཚུལ་དེ་རྒྱ་མིས་ཤེས་
ཡོད་ན་ང་འཛིན་བཟུང་བྱེད་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་ནས་དོགས་སྒྲག་བྱུང་།
ཆོགས་འདུའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་ཀྱང་མི་ཡིང་གིས་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་རྒྱལ་པ་
སྤང་ཁ་བརྒྱ་དཔོན་དང་ཕུ་པ་དཔོན་སོགས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་དང་། གོ་
ཆས་སྤྱད་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་བྱུང་། དེ་བདེན་པ་ཡིན་ན་དེ་སྤྱོད་བྲག་གཡལ་
ཀྱིས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ལ་དགར་འཛིན་གྱི་མེད་ཀྱང་། ཤོག་བྱ་དཀར་
པོ་ལ་ནག་ཐིག་གཅིག་རྒྱབ་པ་རེད་སོགས་གཏམ་བཤད་བྱས། སྤྱི་མཛོད་ཀྱིས་

ས་གནས་གཞན་གྱི་བོད་མི་ནམས་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་ལ་བྲོས་ཡོང་དུས་བྲག་གཡལ་མི་སེར་གྱིས་འཆོ་བའི་རོགས་རམ་ཕྱན་བྱ་བྱས་ཡོད་ཀྱི་རེད། དེ་ནི་ང་ཆོས་སྒྱུན་པ་གཏོང་བའི་གོམས་སྒོལ་རེད། བྲག་གཡལ་གཞུང་གིས་འབྲུ་རིགས་སོགས་ཀྱི་རོགས་པ་ཕྱན་བྱ་བྱས་ཡོད་རེད། དེ་ནི་ངས་སྒྲོད་ལའ་པ་ཡིན། དེ་འདྲ་མ་བྱས་ན་བྲོས་བྱོལ་པ་ནམས་ལ་ཟ་རྒྱ་མེད་སྟབས་ལྟོགས་པར་སྒྲོད་བྱའ་གྱི་མ་རེད། དེ་ན་མི་སེར་ལ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་ནས་མི་སེར་དང་འཛིང་ཚོད་བྲག་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ངས་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་བ་ཡིན་སོགས་གསུངས་སོང་།

ད་དུང་སྒྱི་མཛོད་ཀྱིས་ངའི་མི་སེར་ལྷ་སྤྱང་འཕྲོག་པ་ལ་ཉེས་པ་སྒྱུ་ཚམ་མེད་པར་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གིས་བྱིས་པ་དང་། བྱད་མེད་ཡན་ཆད་མི་བརྩུ་དགུ་བསད་པ་དང་། ཁ་ཤས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ། ཁ་ཤས་ཆས་པ། གྱི་དང་མེ་མདའ་གང་ཡོད་འབྲེར་བ་སོགས་བྱས་འདུག་པས། དོན་གནད་དེའི་སྒྲོར་ཐག་གཅོད་ཡོང་བ་གནང་རོགས་མ་གཏོགས་མི་ཆོས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་བྱེད་མཁན་དང་། ཞབས་ཞུ་ཞུ་མཁན་གཅིག་པ་རེད་བསམ་པའི་ངོས་འཛིན་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱ་དཔོན་དེས་འཕྲོག་པ་ཆོས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ལ་མེ་མདའ་ཚུར་རྒྱབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གིས་རང་སྤྱང་གྲོལ་ལན་མ་སྒྲོད་ཀ་མེད་བྱུང་བ་རེད་ཟེར། ཆོགས་འདུའི་ནང་ལྷ་སྤྱང་འཕྲོག་པའི་གན་པོའམ་རྗེས་དཔོན་ཡིན་པ་ནོར་མ་བཀྲ་གིས་ཆོ་དབང་གིས་ང་ལྷ་སྤྱང་འཕྲོག་པའི་གཙོ་བོའི་འགོ་བཟོད་ཡིན། དེ་དུས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གིས་ང་ཆོར་ཚུར་མེ་མདའ་རྒྱབ་བྱུང་ཡང་ང་ཆོས་པར་མེ་མདའ་གཅིག་ཀྱང་རྒྱབ་མེད། དེ་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་རོགས་ལའ་པ་དང་། ཀྱང་སི་ལིང་གིས་མ་གཞི་ང་ཆོ་དམག་གོག་ཁག་ཁག་རེད། རྗེས་སུ་ཞིབ་ཕྱ་ལྷ་ཆོག་

ཟེར་ནས་ཚོགས་འདུ་གྲོལ།

གོ་པོ་གཉེར་པ་སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་དང་སྒྲིང་ཁ་གཉིས་པའི་བརྒྱ་
དཔོན་གཉིས་འབྲེལ་བ་ཟབ་མོ་ཡོད་པ་དང་། ང་དང་ཕུ་པ་དཔོན་གཉིས་
འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་སྟབས། ང་རང་གཉིས་ལ་རྒྱ་མིས་རྩོག་བྱ་བཤད་
མི་ཡོང་ངམ་བསམ་པའི་དོགས་པ་ཡོད་སྟབས་སྤྱི་མཐོན་ལ་དམག་ལངས་
རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཕུལ་བར་བཅར་བ་ཡིན། གོ་པོ་གཉེར་པས། དྲག་གཡལ་གྱིས་
དམག་ལངས་ན་མ་གཏོགས་རྒྱ་མིས་ཡག་པོ་མི་བྱེད་པ་མངོན་གསལ་རེད།
དེར་བརྟེན་སྤྱི་མཐོན་མཆོག་གིས་དགོངས་པ་ཆེར་བཞེས་གནང་སྟེ་དམག་
ལངས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་འགྲོལ་གནང་རོགས་ཞུས་སོང་། སྤྱི་མཐོན་ནས་ང་ཚོའི་
དྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་ལྷ་མ་སྒོ་ལྷན་གཉིས་རབ་ད་ལྟ་གདན་སར་ཆོས་
ཀྱི་གསན་བསམ་གནང་ནས་བཞུགས་བཞིན་པ་རེད། དྲག་གཡལ་ནང་
དམག་ལངས་ཆེ་ཁོང་འཛིན་བཟུང་བྱེད་མི་སྤྲོད་པ་མ་རེད། གནས་བབས་
ལ་ལྟ་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། མ་གཞི་ང་ཚོས་དམག་ལངས་ཐག་ཆོད་
ཡིན། བྱེད་གཉིས་ལ་དཔལ་ཡོད་ན། མདོ་བ་རྟ་ལ་བང་ཡོད་ན། ཨ་
ཆེན་ཐང་ལ་རྒྱ་གསལ་ཡོང་ཡོད། ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་རེད། ཅས་བཀའ་
གནང་བྱུང་། དེ་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པ་དྲག་གཡལ་ནང་གི་རྒྱ་དམག་
ནམས་ཆབ་མདོར་སྤྱིར་འཐེན་བྱས་ཏེ་ཞི་འཇམ་བྱུང་སོང་།

ཐེབ་བཞི་པ།

བྲག་གཡལ་གྱི་བཙན་ཤོལ་རྒྱལ་སྤྱོད་དམག་འབྲུག

༡) ཐབས་རྒྱས་དང་འཆར་གཞི།

རྒྱ་མིས་པོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱས་པ་ནས་བཟུང་བྲག་གཡལ་གྱིས་
བཙན་ཤོལ་རྒྱལ་སྤྱོད་དམག་འབྲུག་རྒྱལ་རྒྱུ་ལེ་ཐབས་རྒྱས་བཀོད་ཡོད་པ་
ནི། ༡༩༥༩ ལོ་ལ་ཁོང་ས་ལ་སྤྱོད་མཁོན་ཆེན་པོ་རྒྱ་ནག་དུ་གཟིགས་
སྒྲོར་ཆེབས་བསྐྱར་བྱུང་ནས་རང་རྒྱལ་དུ་ཕྱིར་ཐེབས་གནང་སྐབས་ཡོངས་
འཛིན་སྤྱོད་ཆེ་བྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་འཁོར་བཙན་འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་
དང་སྤྱི་འཁོར་ཁམས་བརྒྱད་ནས་ ༡༩༥༥ ལོའི་པོད་ཆེ་བཞི་པའི་ནང་བྲག་
གཡལ་དུ་ཐེབས་ཏེ་ས་དཀར་རི་ཁྲོད་དང་། བྱམས་མདུན། འཛོལ་རི་
ཁྲོད། གྱེ་ནེ་དཀོན་བཙན་ལ་བཀའ་དབང་སོགས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་
པ་རྒྱུ་ཆེ་གནང་ཞིང་ཉིན་བཅུ་བཞི་བཙན་ལུ་ཙམ་བཞུགས་རིང་བྲག་གཡལ་
སྤྱི་མཛོད་མཁར་མཁོ་སྤྱོད་སྤྱི་དང་གཡལ་ཆེའི་སྤྱི་དོན་གྱི་སྤྱི་བཀའ་མོལ་
ཐེངས་མང་གནང་ཡོད་པ་རེད། བྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྤྱི་མཛོད་ལ་གསུང་

དོན་ ༡༩༥༠ ལོར་ཆབ་མདོར་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་སློ་ལྷན་གྱིས་རབ་
རིན་པོ་ཆེས་ཆོག་ཏུ་དོན་ཟབ་གྱི་བཀའ་གནང་བ་དང་། ཁྱེད་ཀྱིས་རྒྱས་
ལྷན་གྱི་ཀྱ་མེར་ལན་བྱེད་པར་མ་ཟད། མའོ་ཙཱ་ཏུ་གིས་པོད་ས་དུས་
བུར་བཅད་རྒྱུའི་ཐབས་རྒྱས་ལ་དགག་པ་ནན་པོ་བྱེད་པ་དེ་དང་ལྷན་
དུ་ཡོད་དུས་ནས་གོ་བྱུང་བས་དགའ་པོ་ཞིང་བྱུང་། ལགོང་ས་ལྷ་བས་
མགོན་ཆེན་པོ་ཡང་ཐུགས་དགུས་པོ་གནང་གི་འདུག་གསུངས་པ་རེད། སྤྱི་
མཛོད་ཀྱིས་ཀྱ་མེའི་བཅན་དབང་ལོག་ཏུ་དང་ཚོ་བྲག་གཡལ་གྱིས་ནམ་ཡང་
མགོ་སྐྱར་གྱི་མིན་ལ་པོད་བསྟན་སྤྱི་དོན་དུ་གང་ཞིག་སློས་གཏོང་དགོས་
ཆེ་གཏོང་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་བཞན་པོ་ཡོད་ཞུས་པ་དང་། ད་དུང་ཁོང་གིས་ད་
ཚོའི་ཁ་གཏད་དེ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་བཞན་པོད་གཞུང་གིས་གཞི་
རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐབས་རྒྱས་གིག་སྤེལ་གནང་དགོས་པ་གལ་ཆེ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་
ཞུས་པས་ཁྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དེའི་སྐོར་བསམ་སློབ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་
གསུངས་པ་རེད། གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་ལོ་གསུམ་རྩེ་སུ་གཤམ་ཏོགས་བྱུང་།

དེ་ནས་ཆབ་མདོར་ཐེབས་བཞུགས་སྐབས་སྤྱི་མཛོད་དང་ར་ཞིག་
ལྷེ་འཆང་། ཁི་ལ་ལྷེ་འཆང་བཅས་ཁྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་བཅར་ཞུས་
ཏེ་མ་འོངས་བྲག་གཡལ་གྱི་འཆར་འགོད་དེའི་ནང་བྲག་གཡལ་གྱི་ཡུལ་
དམག་ལྷ་སྟོང་གྲབས་གཤོམ་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྟན་ཞུ་ཞིག་དང་བྲག་གཡལ་
གྱི་ས་ཁྲ་ཞིག་ཕུལ། སྐབས་དེར་སྤྱི་མཛོད་ལ་ལགོང་ས་ཆེན་པོའི་མདུན་
བཅར་ཐོབ་པ་དང་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་པར་དང་། གོས་དར་སེར་
པོའི་ངོས་ལ་ཐུག་གཉིས་ཀྱི་རྩེ་ལོད་པ་བཅས་དད་ཏེ་ན་དུ་གནང་བ་རེད།
༡༩༥༢ ལོར་བདུད་མདའ་ལྷེ་འཆང་གིས་གོ་ཚོད་དོན་ཚོད་བྱས་ཏེ་ལྷ་
སར་བཏང་འབྱོར་གྱིས་ཁྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། མགོན་གཉིས་ཆེ་མོ་
པ་ལྷ་ཐུབ་བསྟན་འོད་ལྡན། ཨ་འབྲུག་མགོན་པོ་བྲག་གིས་བཅས་ལ་མདུན་

བཅར་ཡང་ཡང་ཞུས་པར་ཀྱུ་ལ་དོན་ཆབ་སྲིད་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་མོལ་
ལྷན་པོ་གནང་བར་མ་ཟད་གསང་བའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཡིག་ཆ་དང་སྐབས་
བསྐྱེད་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་ཆ་འཕྲིན་ཁྲིམ་ནས་བྲག་གཡལ་ནང་ལོག་སྐབས་
དེར་བྲག་གཡལ་སྐབས་མགོན་པོ་ཆེས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་
གསན་བཞེས་གནང་སྟེ་གདན་ས་ཆེན་པོ་འབྲས་སྐྱངས་སུ་བཞུགས་ཐུས་
ལ་སྐུ་འཁོར་གྱི་ནང་ནས་མགོན་ལས་མངོས་བཅུ་བཅོད་ནམས་སྟོབས་ཀྱལ་
དང་། རྒྱུ་ཡིག་སྒོ་བཟང་སྟན་གྲགས་གཉིས་ཀྱིས་མགོན་གཉིས་ཆེ་མོ་
ས་ལྷ་ཐུབ་བསྟན་འོད་ལྡན་དང་ཚུ་སྐྱང་བསྟན་སྐྱང་དམག་གི་སྤྱི་བྱེད་ཨ་
འབྲུག་མགོན་པོ་བཀྲ་ཤིས་བཅས་ལ་བཀའ་བསྐྱར་ཞུ་གི་ན་དུ་གལ་ཆེའི་
གསང་གནས་རིགས་བྲག་གཡལ་སྤྱི་མཛོད་མཁར་མགོའི་མདུན་ཕྱིར་གཏོང་
བྱས། (མགོན་ལས་མངོས་བཅུ་བཅོད་ནམས་སྟོབས་ཀྱལ་ནི་ ༡༩༥༩ ལོར་
ཀྱུ་ལར་དུ་བཅན་བྱོལ་ལ་འབྱོར་ཞིང་ད་ལྟ་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་སྒོན་ཁྲི་པ་གནང་
བཞིན་པ་རེད། རྒྱུ་ཡིག་སྒོ་བཟང་སྟན་གྲགས་ནི་ ༡༩༥༩ ལོར་ལྷ་ས་ནས་
འཛིན་བཟུང་གིས་བཙོན་པ་མང་པོ་དང་མཉམ་དུ་བྱེ་བྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་ནག་
ཁྲུང་ངར་བྲིད་དེ་ཐག་གཅོད་ཆེ་བཙོན་བྱས། རྗེས་སུ་སྤོ་བོ་བཙོན་ནས་ ༡༩༥༩
ལོར་སྒོད་རྗེས་བྱོངས།) ༡༩༥༩ ལོར་ཨ་འབྲུག་མགོན་པོ་བཀྲ་ཤིས་གཙོས་
བསྟན་སྐྱང་དཔུང་དམག་ཁག་གཅིག་ལུགས་ར་དཔལ་འབར་དུ་འབྱོར་
སྐབས། གནམ་ཐོག་ནས་ཏར་གཏོང་མཁན་དང་གོ་ལག་དབྱུག་རྒྱུའི་ལྷ་
གནས་ཤིག་བྲག་གཡལ་ནང་བྱེད་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་སྟོར་གསང་འཕྲིན་
ཁྲིམ་མཁན་སྤྱི་མཛོད་སར་བཏང་བ་བཅས་ལོ་ཤས་རིང་ཐབས་རྒྱས་སྟེ་ལ་
ཡོད་ནའང་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་གོ་སྐབས་མ་བྱུང་བ་རེད།

༡༩༥༩ ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཆེས་ ༡༠ ཉིན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་
རང་དབང་སྐྱེར་ལངས་ལ་རྒྱ་མིས་བྲག་གཞོན་བྱས་པ་དང་། ཡགོང་ས་
ཡལྷ་བས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཀྱུ་ལར་དུ་བཅན་བྱོལ་ཐེབས་དགོས་བྱུང་

བ་དང་། རྒྱབས་རྗེ་སྤོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཡང་ཐེབས་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
བྲག་གཡལ་ནང་སྤྱུལ་མཁན་རྩ་སྟོན་ཉག་རེ་ནས་བཀའ་བཅུ་ཨ་རྒྱལ་ཞེས་
པ་མཁར་མགོའི་དགེ་ཤུག་ཡིན་པ་དེ་དང་། རྒྱ་གསུམ་སྟོན་དུ་བྲག་གཡལ་
ནས་ལྷ་སར་བཏང་བའི་རེ་པ་བ་གྲ་རིན་པོ་གཉིས་ཆེས་ ༡༡ ཉིན་ལྷ་
ས་ནས་སྤྱུ་ཆས་གྲོན་ཏེ་སྤྲུལ་ཅེ་བར་རྒྱང་ཐང་དུ་ཡོང་སྟེ་རྒྱངས་འཁོར་
བརྒྱད་ནས་དཀྱིལ་དམ་བར་བསྐྱེད་པ། ༡༧༥༧ རྒྱ་ ༤ ཆེས་ ༡ ཀྱི་
མཚན་མོ་བྲག་གཡལ་རྫོང་དུ་འབྱོར། ཕྱི་ཉིན་ཞོགས་པ་སྤྱི་མཛོད་མདུན་
བཅར་ཏེ་གནས་ཚུལ་ཞུས། དེ་ནས་དབྱེན་འདུམ་བྲག་གཞུང་གི་ལས་ཚན་
རྒྱམས་ཚོགས་འདུ་བསྐྱེད་ནས་བྲག་གཡལ་དུ་ཡུལ་དམག་ལངས་དགོས་
པའི་བཀའ་གནང་སྟེ་ལས་ཚན་ཁག་གཅིག་ས་གནས་སོ་སོར་དམག་བསྐྱེད་
བར་བཏང་ནས་རྒྱ་བ་དེའི་ཆེས་ ༡༥ ཉིན་ས་གནས་སོ་སོར་དམག་ཅིས་
ལེན་དགོས་པའི་བཀའ་བྲུབ་གནང་། བདུད་མདའ་ལྡེ་འཆང་དང་། གོ་
བོ་གཉེར་པ། རྒྱ་ཅད་གཉེར་པ་བཅས་ང་ཚོ་ལྷ་སྤུང་ཡུལ་འབྲོག་དང་།
མངའ་རྒྱུད། བདུད་རུ་བཞི་ཡི་དམག་བསྐྱེད་ཏེ་མ་བྱ་ཐང་དུ་དམག་སྐྱར་
རྒྱལ། ཡུལ་སོ་སོའི་འགོ་བྲིད་རྒྱམས་བྲམས་མདུན་དུ་འཛོམས་ཏེ་འཆར་
གཞི་བཞག་པ་རེད། བུ་དགོན་ཕྱོགས་སུ་སྟོན་སྟོན་དམག་དང་རྗེས་གྲབས་
དམག་གཉིས་སུ་དབྱེས། སྟོན་སྟོན་དམག་ནི་ད་ལྟ་དངོས་སུ་འགོ་མཁན་
དེ་ཡིན། རྗེས་གྲབས་དམག་ནི་བུ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཡན་ནས་དུག་བཅུ་མན་
རྗེས་སུ་དགོས་པ་བྱུང་ཆེ་དམག་ནང་ཞུགས་དགོས་པ་དེ་ཡིན། མ་ དགོན་
དུ་ཐོ་བཀོད་དམག་དང་དངོས་གཞི་དམག་གཉིས་སུ་ཕྱེས། བུ་ལོ་ ༡༥
ནས་ ༤༠ བར་ད་ལྟ་དངོས་སུ་དམག་ཐོ་བཀོད་དེ་དམག་བད་མ་བྱུང་
བར་ཡོང་མི་དགོས་པ་དེར་ཐོ་བཀོད་དམག་དང་། ད་ལྟ་དངོས་སུ་དམག་
ལ་སྟོན་མཁན་དེར་དངོས་གཞི་དམག་ཟེར། གང་ལྟར་བཅོ་བརྒྱད་དུག་

བརྩུ་ཞེས་པའི་དམག་གི་འཆར་བཀོད་བྱས། རྒྱུ་མཐུན་འཁོར་གྱི་ལམ་འཁེལ་
ས་དང་རྒྱ་མཐོང་དམག་སྒྲུབ་ཡོད་ས་དཀྱིལ་དམ་ཕྱོགས་དང་ཆ་བ་སྒྲུབ་
འགྲོག་སྡེ་ཁ་གསལ་ལ་དམག་བསྐྱུ་ཐབས་ས་བྱུང་།

དམག་སྒྲུབ་རྒྱུ་སྒྲུབ་ནི། ཁྲ་གཡེར་ལ་ཐོག་དུ། ཀྱང་དམག་
༥༩༠ ལ་དམག་དཔོན་གསེབ་གཞིམ་འགག་ཚུལ་ཁྲིམས་མཐར་ཕྱིན་དང་
ལུ་རུ་དྲུང་ཡིག་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས། ཁྲ་གཡེར་མོ་སྡོམ་བུ་བྱམས་
པ་བསྐྱེད་འཛིན་གཙོས། དེ་འོག་བརྒྱ་དཔོན་ཞལ་ངོ་བརྩུ་དཔོན་བཅས་
དམག་གི་གྲངས་ཀྱང་བསྐྱེད་ཏེ་བསྐྱོས། ཡི་ཕད་ལ་ཐོག་དུ། ཏྲ་དམག་
དང་རྒྱུ་དམག་འདྲེས་མ་ ༥༥༠ ལ་དམག་དཔོན་ཁྲི་ལ་སྡེ་འཆར་སྡོ་
བཟང་དོན་གྲུབ་དང་། དེ་འོག་བརྒྱ་དཔོན་དང་ཞལ་ངོ་བརྩུ་དཔོན་བཅས་
བསྐྱོས། འཁོར་ཕྱོགས་སུ་ཏྲ་དམག་ ༩༠༠ ལ་དམག་དཔོན་འཁོར་
སྡེ་མ་རིན་ཆེན་ནམ་རྒྱལ། བརྒྱ་དཔོན་བདེ་འགྲུབ་ཨ་བསོད་དང་། ལུར་
པ་འཕྲིན་ལས་གཙོས་ཞལ་ངོ་བརྩུ་དཔོན་གྲངས་ཆང་བསྐྱོས། ཆ་ལ་ཕྱོགས་
སུ་རྒྱུ་དམག་ ༩༠༠ ལ་དམག་དཔོན་གཉེར་པ་བུ་ཐོ་དང་བེས་འགོ་བཀྲ་
དགས་གཙོས་བརྒྱ་དཔོན་ཞལ་ངོ་བརྩུ་དཔོན་གྲངས་ཆང་། ཕྱོགས་བསྐྱུས་
ཏྲ་དམག་དང་རྒྱུ་དམག་འདྲེས་མ་ ༥༠༠ ལ་དམག་དཔོན་ར་གནུབས་
དྲུང་ཡིག་སྡོ་བཟང་བསྐྱེད་པ། བརྒྱ་དཔོན་སོགས་མི་དྲག་འགའ་ཞིག་ཡོད་
འདུག་ཀྱང་གསལ་པོ་མ་དེས། རྒྱུ་དམག་ཏྲ་དམག་ ༥༠༠ ལས་
མས་ཅམ་ལ་དམག་སྐྱུ་ཁང་ནས་ཐད་ཀར་བཀོད་འདོམ་བྱེད་རྒྱ། མ་དགོན་
ཁང་ཆན་སུམ་རུ་སོ་གཉིས་ནས་སེར་དམག་(གྲ་པའི་དམག་) ༤༠༠ ལ་
དམག་དཔོན་ཐུབ་བསྐྱེད་ཆོས་སྐྱུ་དང་ཅོ་ཅོས་གཙོས་གོ་རིམ་ལྟར་བསྐྱོས་
ཏེ་མ་དགོན་དུ་བསྐྱེད། དམག་སྐྱུ་ཁང་ནང་གཙོ་བོ་སྐྱུ་མཛོད་མཁར་མགོ་
སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་དང་། དེ་འོག་མགོན་ཆེ་བསྐྱེད་པ་མཁུན་རབ། འགྲམ་ཐོག་

ལྷེ་འཆང་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ། མཁར་སྒང་ལྷེ་འཆང་ཁམས་གསུམ་
དབང་འདུས། ནང་སོ་ལྷེ་འཆང་སྤུ་ལྷུ་ཞབས། ར་ཞིག་ལྷེ་འཆང་བསྟན་
འཛིན་དབང་གྲགས། རྩ་བ་ལྷེ་འཆང་བཀྲ་རྒྱལ་བཅས་དང་གཉེར་དྲུང་
སོགས་ཡོད་པ་རེད། བྱམས་མདུན་བྲག་གཞུང་དམག་སྤྱི་ཁང་གི་གཙོ་
པོའི་འགན་འཛིན་གྲོང་རེ་མགོན་ཆབ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲིས། མེ་འབར་ལྷེ་
འཆང་དངོས་གྲུབ་རྒྱལ་མཚན། རྟོ་ཁང་ལྷེ་འཆང་དབང་འདུས་རྟོ་རྩེ།
བདུད་མདའ་ལྷེ་འཆང་དོན་གྲུབ་དཔལ་ལྷན་གཙོས་གཉེར་དྲུང་སོགས་ཀྱིས་
མ་དགོན་དམག་སྤྱི་ཁང་གི་བཀའ་འབྲེལ་ལྟར་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
བུ་དགོན་ཕྱོགས་ཀྱི་བཀོད་སྤྱི་གཞི། གོ་འཛོད་དང་བྲག་གཡལ་ས་མཚམས་
སུ་འོ་འཕོམ་དང་བདུད་རུ་གཉིས་ཀྱི་རྟ་དམག་ ༡༠༠ ལ་དམག་དཔོན་
གོ་པོ་གཉེར་པ་རྩོམ་བཟང་དཔལ་ལྷན། བདུད་རུའི་བརྒྱ་དཔོན་ཀྲུ་དགེ་
ལེགས་དང་། འོ་འཕོམ་བརྒྱ་དཔོན་གྲོང་དཀྱིལ་བུ་དཀར་སོགས་བསྐོས་ཞབས་
བྱས་ཡོད་པ་རེད། སྤར་ཁམས་དང་བྲག་གཡལ་ས་མཚམས་སུ། རྩལ་
བཟང་ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་རྟ་དམག་ ༡༡༠ ཐམ་པ་ལ་དམག་དཔོན་
རྒྱ་རྒྱུ་གཉེར་པ་ཤེས་རྒྱལ་དང་། ལས་རོགས་མཛོ་ཐང་སྟོབས་རྒྱལ། བརྒྱ་
དཔོན་ཐིས་པོ་སྐལ་བཟང་བཀྲ་ཤིས། སྟོ་གདོང་འཆི་མེད། ར་པོ་འཇམ་
དབང་ས་རྟོ་རྩེ་བཅས་དང་། ཞལ་ངོ་བརྒྱ་དཔོན་བཅས་བསྐོས། ལྷ་སྤང་
ཡུལ་པའི་དམག་མི་ ༡༥༥ ལ་བརྒྱ་དཔོན་རྟོ་གཙོ་དཀོན་མཆོག་བསྟན་
དར། ལྷ་སྤང་འབྲོག་པའི་དམག་མི་ ༡༡༠ ལ་བརྒྱ་དཔོན་ཇར་ཁ་བྱམས་
པ། མངའ་རྒྱུད་དམག་མི་ ༡༠༠ ལ་བརྒྱ་དཔོན་དཔའ་ལྷ་བཀྲ་ཤིས་མགོན་
པོ། ཨ་ཟུར་ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་མི་ ༡༠༠ ཐམ་པ་ལ་བརྒྱ་
དཔོན་སྒང་སྟོད་ཡེ་རྒྱལ་དང་། ཁེ་རྒྱང་ཆེ་རིང་མགོན་པོ། དམེ་སྟོད་
མདའ་དགའི་དམག་མི་ ༡༤༠ ལ་བརྒྱ་དཔོན་ཨ་རྒྱས་སྐལ་བཟང་བཅས་

དང་ཞལ་ངོ་བཅུ་དཔོན་སོ་སོའི་བརྒྱ་དཔོན་ནས་བསྐྱོས། དམག་སྐར་དེ་
ལ་ཁྱོན་བསྐྱོམས་ཏེ་དམག་བདུན་བརྒྱ་ལྟག་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་གར་དགོས་
དམག་སྐར་ཞེས་ཀྱང་དམག་གི་ཉིན་ཁ་ག་པར་བྱུང་ན་དེར་རྒྱག་མཁན་ཡིན་
པ་དེའི་སྤྱི་བྱུང་དམག་དཔོན་ནི་མེ་འབར་ལྡེ་འཆང་དངོས་གྲུབ་རྒྱལ་མཚན་
ནས་བྱེད་ཀྱི། བྱམས་མདུན་རྫོང་སྡོད་ཀྱང་དམག་ ༥༠༠ ཐམ་པ་ལ་
དམག་སྤྱི་ཁང་ནས་བཏང་འཛིན་བྱེད་ཀྱི། བུ་དགོན་ཁང་ཆན་བཅུ་གསུམ་
ནས་མེར་དམག་ ༩༠༠ ཐམ་པ་འགམ་ལ་ཐོག་སྡོད་ཀྱི་དང་དམག་སྤྱི་
སྡེ་དགོན་ཁྱི་པ་ཡིས་གནང་ཀྱི་དང་། བརྒྱ་དཔོན་བདུད་འདུལ་དང་ནོར་
བདུན་བསོད་ནམས་སོགས་བསྐྱོ་བཞག་བྱས། ཁྱོན་བསྐྱོམས་བྲག་གཡལ་
ཀྱི་ཡུལ་དམག་ལྡ་རྫོང་ལྟག་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཉིན་རེ་མི་རེར་འབྲུ་བྲེ་གང་
རེ་རྫོང་ནས་སྡོད་ཀྱི་བྱས། དེ་མིན་དོ་ཆས་རང་ཁྲར་དགོས། སྡོན་
ཀུ་བྱི་དམག་འབྲུག་སྐབས་བྲངས་པའི་མེ་མདའ་དགུ་པོག་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་
ཡོད་ཁོངས་ནས་ ༡༩༤༩ ལོར་བྲག་དམག་ལ་ལྡ་བརྒྱ་སྟེད་པ་དེ་ཆབ་
མདོར་སྤྱིར་བསྟར་བྱས་པ་དང་། ལྷགས་སྡེ་མ་ཆང་བ་སོགས་པན་མ་ཐོགས་
པ་བརྒྱ་ལྟག་ཡུད། དེ་འཕྲོས་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་དང་མདེའུ་སྐམ་རེ་བྲུང་ཡོད་
པ་དེ་མ་དགོན་སྤྱོདས་མེ་མདའ་ཉུང་བའི་དམག་སྐར་ནམས་ལ་བགོས།
སྐར་སོ་སོས་ཆོང་པ་ཆོའི་ལག་ནས་མེ་མདའ་རེར་རྒྱ་སྐོར་སྐོར་བྲག་བཞི་
ལྡ་དང་། མདེའུ་རེར་སྐོར་གསུམ་བཞི་ཙམ་སྟེད་ནས་ཉི་གི་ཡོད་ཀྱང་
༡༩༥༥ ལོ་ཙམ་ནས་རིམ་བཞིན་གོང་འཕར་བ་དང་བཙོང་མཁན་ཇེ་ཉུང་
དུ་སོང་། རྒྱ་དམག་དང་འཐབ་འབྲུག་གི་ཉིན་ཁ་ཆེ་རུ་བྱིན་སྐབས་མེ་མདའ་
ལག་པར་རྒྱ་སྐོར་བྲི་ལྟག་དང་། མདེའུ་རེར་སྐོར་བརྒྱད་ནས་བཅུ་ཙམ་
རེ་སྡོད་དགོས་བྱུང་ཡང་དཔལ་འབྱོར་ཡོད་ཆད་ཀྱིས་དབ་ཐོབ་རྒྱབ་ནས་
ཉི་གི་ཡོད་པ་རེད། འབྲོག་སྡེ་ཁག་དང་དེ་མིན་རྒྱན་རྒྱུ་སྤང་བའི་ས་ཆར་

སྒྲེར་གྱིས་རིན་གོང་ཆེན་པོ་སྤྲད་ནས་ཉོས་པའི་མེ་མདའ་འཕྲུལ་མདའ་ཡོད་
རིགས་མ་གཏོགས་མང་ཆེ་བར་བོད་མདའ་དང་། ལུས་དོ། གྱི་མ་གཏོགས་
མེད་པ་རེད། ང་ཚོའི་ཡུལ་ལུང་དང་ཐག་ཉེ་པོ་ཡོད་པའི་གོ་འཛོ་དང་ས་ངན་
ཕྱོགས་ནས་ཡོང་བའི་རྒྱན་རྒྱུ་སྤྲེལ་ཅོམ་ཡོད་པར་བརྟེན་ཕྱགས་སྤྲུང་བ་དང་
འབྲུལ་བཞུད་སྐབས་རང་སྤྲུང་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མེ་མདའ་དང་དོད་ཆེན་པོ་
བྱེད་སྒྲོལ་ཡོད་པ་རེད། ངའི་པ་ཡི་སྐབས་སུ་ཉོས་པའི་མེ་མདའ་འཇར་
པན་གྱི་གཅིག་དང་། ལན་བྲུའུ་(ལག་མདའ་ཆུང་བ་)གཅིག་ཡོད། བོད་
གཞུང་གིས་སྒྲེར་གྱི་མེ་མདའི་མིང་དང་ཨང་གངས་བཀོད་དེ་མེ་མདའ་ཉར་
ཆོག་པའི་ལག་འབྱེར་སྤྲད་སྒྲོལ་ཡོད་པ་ལྟར་ང་ཚོའི་མེ་མདའ་གཉིས་པོ་ལ་
ལག་འབྱེར་ཡང་ཡོད། མེ་མདའ་དེ་གཉིས་ལ་མདེའུ་ ༡༥ དང་ ༡༠
ལྟག་ཅོམ་ལས་མེད་སྐབས་རྒྱ་དམག་ལ་འཛོང་རྒྱའི་དམིགས་ཡུལ་ཁོ་ན་བཟུང་
ནས་ ༡༩༥༧ ལོ་མེ་མདའ་དབྱིན་ཇི་ཁ་བྱང་ངམ་ཁ་དུམ་གཅིག་ལ་རྒྱ་སྒྲེར་
༩༡༠༠ སྤྲད་ནས་ཉོས། མེ་མདའ་དང་མཉམ་དུ་མདེའུ་གངས་ ༡༥
འདུག ཡང་གཞན་ ཞིག་གི་ས་ནས་མདེའུ་ ༡༥ ཉོས་ཏེ་མདེའུ་རེ་ལ་
སྒྲེར་ ༡ རེ་སྤྲད་པ་ཡིན། དེ་ནས་མེ་མདའ་དང་མདེའུ་དཀོན་དུ་སྤང་
། ༡༩༥༩ ལོར་མདེའུ་ ༡༠ ལ་ཕྱགས་ཐོག་བྲི་གཅིག་སྤྲད་ནས་ཉོས།
དེ་དུས་བྲི་རེ་ལ་སྒྲེར་ ༡༠༠ སྒྲེར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། དམག་འཐབ་
ཀྱི་རྒྱ་དག་ཆེ་ཞིང་ས་ཞིང་དང་ཁང་པ་སྒོ་ཐོག་སོགས་སྒོས་གཏོང་བྱེད་པའི་
སྐབས་ཡིན་སྐབས་བྲི་ ༡ གིས་མདེའུ་ ༡༠ ཉོ་བྱུང་པར་དགའ་པོ་བྱུང་།
དགོན་ཆུང་ཁག་གིས་དྲང་བྱངས་ཐོག་ནས་དམག་ནང་ཞུགས་ཆེ་སོ་སོའི་
ཆགས་ཡུལ་གྱི་དམག་སྒར་ནང་འགོ་རྒྱུ་དང་། དམག་མ་ལངས་ནའང་རང་
མོས་ཡིན་པའི་གཏན་འབེབས་བྱས། དམག་གི་སྒྲིག་བྲིམས་དོན་ཚན་བདུན་
ཡོད་པ་གསལ་གསལ།

**བྲག་གཡལ་བཙན་ཤོལ་རྒྱལ་སྤྱོད་དཔོན་དམག་ཡོངས་
ཀྱི་སྤང་བའི་སྒྲིག་ཁྲིམས།**

༡) བོད་རྒྱལ་བསྟན་ཆབ་སྲིད་དང་མི་རིགས་རང་དབང་སྦྲར་གསོ་ཆེད་
རྒྱ་དམར་བཙན་འཛུལ་པར་ཞུམ་མེད་ཤོལ་འཛིང་བྱེད་པ་ལས་མགོ་
བཏགས་པ་དང་། གསང་བ་ཕྱིར་སྤྱོད་བྱེད་པ། བྱོས་བྱོལ་རིགས་མི་
ཆོག

༢) དམག་དཔོན་གྱིས་དམག་མིར་གང་བྱུང་སྟངས་ཤིང་ཉེས་དྲུངས་
གཏོང་བ། རྒྱུ་ལྡན་ཟ་བ་བཙས་མི་ཆོག

༣) དམག་མིས་ངས་པར་དུ་དམག་དཔོན་གྱི་བཀོད་འདོམས་ལ་ཉན་
དགོས། ནང་ཁུལ་འཛིང་ཚད་དང་། རྩུགས་སྒྲིལ། ཀྱུ་ཁྱེར་སོགས་མི་ཆོག

༤) མི་མང་གི་རྒྱ་ཤོར་ཁབ་སྤྱད་ཙམ་ཡང་འཕྲོག་ལེན་མི་ཆོག་པ་དང་
བྱད་མེད་ལ་བཙན་གཡེམ། ཆང་འཐུང་། ཁོ་སྤྲུག་རྒྱག་པ་བཙས་མི་ཆོག

༥) གསོན་བཟུང་བྱས་པའི་དགྲ་དམག་དང་མགོ་བཏགས་ཞུ་མཁན་བྱུང་
རིགས་ལ་རང་དམག་དང་འཛོ་བ་གཅིག་མཚུངས་སྤྱོད་དགོས། ཁོ་ཆོར་
མཐོང་ཆུང་དང་བརྟམ་བཙས་བྱེད་མི་ཆོག

༦) དཔོན་དམག་ཆང་མས་བདེ་སྤྱུག་མཉམ་ཁྱོང་དང་སྒྲིག་ཁྲིམས་མཉམ་
སྤང་བྱེད་དགོས།

༧) བྱས་རྗེས་འཛིག་མཁན་ལ་གཟིགས་གསོལ་དང་གནས་སྤར་བྱེད་
པ། ཁྲིམས་འགལ་བྱས་ན་འོས་བབས་སྤར་ཉེས་ཆད་གཅོད་རྒྱུ།

བྲག་གཡལ་རྫོང་དམག་དོན་བཀོད་འདོམས་ཁང་ནས། ༡༩༥༧༡༧༡༥
ལ། དམག་སྤར་ཆང་མར་ཁུབ་པར་བསྒྲགས་པ་དང་། རས་སྤང་
ཁུའི་ངོས་ལ་སྤང་མ་བསེ་ཁུབ་པའི་སྤྱི་བྱིས་པའི་དམག་དར་དམག་སྤར་
རེ་ལ་རེ་རེ་བཀྲམས་པ་རེད། དམག་དར་དེ་ནི་ད་རེས་ཙམ་མ་ཡིན་

པ་དུས་རབས་ ༡༩ པའི་དུས་འགོ་ནས་བཟུང་ཕྱི་རྒྱལ་གོར་ཁ་དང་དབྱིན་གཞུང་། མན་རྩ་གོང་མའི་དམག་བཙས་ཀྱིས་པོད་ལ་བཙན་འཇུག་བྱས་པར་འཐབ་སྤྱོད་བཏང་སྐབས་བྲག་གཡལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་མ་བསེ་ཡི་ཁྲབ་ཙན་གྱི་སྐྱེ་བྱིས་པའི་དམག་དར་འབྱེར་སློབ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

སྐབས་དེར་རྗེ་བཙུན་ཆོ་བཟང་ཚེ་ར་བུ་འཕམ་ཨ་ཚེ་ར་རིན་པོ་ཆེ་ཞུ་བ་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་བཞུགས་པ་དེས་བྲག་གཡལ་གྱི་བརྟེན་སྐྱམ་ནང་ནས་བསྐྱུས་ཏེ་མཆོན་སྤང་ལྷ་སྤྱོད་དང་ཟ་བྱེད་རིལ་བུ་བཙས་དམག་མི་ཀུན་ལ་ཁྲབ་པར་གནང་བ་དང་ཁོང་གིས་ལྷགས་ཚོ་མ་གནང་བའི། ལྷ་སྐྱམ་ཡི་དམ་སྤང་མའི་ཆོགས་ནམས་ཀྱིས། །ཐུགས་རྗེའི་མཐུ་དབྱུང་དག་ཏུ་བསྐྱེད་མཛོད་ལ། །བརྟེན་འགྲོའི་གཤེད་དུ་གྱུར་པའི་མཐའ་དམག་ནམས། །ད་ལྟ་ཉིད་དུ་རྒྱུགས་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛོད། །ཅས་པའི་མོ་ལོ་ག་དེའི་ལུང་གནང་ཞིང་ཆང་མས་འདོན་ནས་དཀོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ་གསུང་བ་དང་། བྱེད་ཆོ་བཙན་ཁྲིལ་རྒྱུ་བྱེད་དམག་གི་བསྐྱུང་བུ་སངས་རྒྱས་བརྟེན་པ་རེད། ང་ཆོ་བྲག་གཡལ་གྱི་སྤང་མ་བསེ་ཁྲབ་པའི་བསྐྱུང་བུ་དེ་འང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟེན་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཀུན་སྤྱོང་ལ་རག་ལས་། དེད་དཔོན་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཐུན་ནག་མདུང་ཐུང་ཙན་བསད་པའི་བྱུང་བ་ལྟར་བསམ་སྒོ་བཟང་པོ་བྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེ། བན་ཤན་ངས་ཀྱང་གཟུགས་པོའི་རྒྱས་པ་མ་ཐོན་ན་ཡང་མཆོག་གསུམ་གསོལ་བཏབ་ཀྱིས་བྱེད་ཆོར་རྒྱུ་བྱེད་ཡོད་སོགས་བཀའ་གནང་སོང་། བྲག་གཡལ་བཙན་ཁྲིལ་རྒྱུ་བྱེད་དམག་གི་ཐབས་རྩལ་དང་འཆར་གཞི་སྤེང་བསྐྱུས་བཞད་ཟིན།

༡) ལྷ་དཔལ་གིས་ལྷ་རྒྱུ་རྟོག་པ།

[illegible]

ཤེས་རབ། བུ་དོ། དར་རྒྱས་གཙོས་པའི་མི་ཁ་ཤས་ཤི་མས་བྱུང་། གསེ་
བ་གཟིམས་འགག་གྱི་མེ་མདའ་ཨ་མེ་རི་ཀ་དེའི་མདའ་མ་རྒྱུ་གསེ་བར་རྒྱབ།
མདའ་རྒྱུ་གསེ་བ་དང་ལག་མདའ་ལན་བྲུ་རྒྱབ་ནས་ཉེ་སར་བསྐྱེབས་པའི་
རྒྱ་དམག་བརྒྱད་བསད་པ་དེ་ཡོད་ནམས་ཀྱིས་མིག་མཐོང་བྱུང་། རྒྱ་དམག་
ཁག་གཅིག་ཕྱིར་རྒྱར་མེད་པར་མདུན་དུ་མཆོངས་བྱུང་བའི་ཐོག་གསེ་བ་
གཟིམས་འགག་གིས་གྲི་བཏོན་ཏེ་གྲོ་ལྷ་རྒྱལ་ལོ་ཞེས་སྐད་གསང་མཐོན་པོས་
བོས་ནས་རྒྱ་དམག་གི་ཁྲོད་དུ་རྒྱགས། ཁོང་ལ་མེ་མདའ་རེ་བྱང་པོག་ཀྱང་
གྲི་རྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་གཅིག་བསད་པ་དང་དེར་ཡོད་རྒྱ་དམག་གཞན་ཆོས་
པར་ཅམ་ཕྱིར་རྒྱར་གྱིས་ལག་འཁོམ་བདུན་བརྒྱད་ཅམ་བརྒྱབ་ནས་གསེ་བ་
གཟིམས་འགག་བཀོངས་པ་རེད།

ཕྱི་དོ་ཅམ་ནས་རྒྱ་དམག་གིས་དམག་དྲུང་བཏང་ནས་མཆོངས་
ཤིག་ཅེས་པའི་བདེ་བཏང་མ་ཐག་ཕྱོགས་སོ་སོ་ནས་རྒྱ་དམག་ཆང་མས་
རྒྱ་སྐད་ཐོག་ནས་གསོད་ཅིག་གསོད་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་བཞིན་དུ་མཆོངས་
བྱུང་བས་བྲག་དམག་ལ་འཕྲུལ་མདའ་ཉུང་ཤས་ཡོད་པ་དེ་ཆོད་མདེའུ་
རྒྱུ་གསེ་གྲུབས་ཡོད་པ་དང་། ལུར་དོ་དང་བོད་མདའ་རྒྱབ་ཀྱང་རྒྱས་པ་མ་
ཐོན། རྒྱ་ཆོད་སྐར་མ་རེ་རེའི་ནང་དུ་བོད་མདའ་རྒྱག་མགྲོགས་པ་ཡིན་
ན་དུ་ལམ་ཐངས་གཉིས་ཅམ་ལས་རྒྱག་ཐུབ་གྱི་མེད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན།
ཕྱིར་འཐེན་མ་བྱས་ཐབས་མེད་ཀྱར་ཏེ་ར་ཁྲི་ལྷག་མ་ཞེས་པ་ནས་ར་ཁྲི་
བར་མ་ཞེས་པའི་རིའི་བར་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་ཀྱང་རྒྱ་དམག་གིས་རྗེས་བཞིན་
བསྐྱེགས། དེ་ནས་མུ་རུ་དྲུང་ཡིག་དང་ཁྲ་གཡེར་མོ་སྒྲོམ་བུ་གཙོས་པའི་
དམག་མི་བརྒྱ་ཅམ་གྱིས་བཀག་ནས་རྒྱ་དམག་བརྒྱ་ཉི་ལྷ་ཅམ་བསད་པ་དང་
མས་པའང་བྱས། ལྷོར་བུ་རྒྱལ་དང་། མུ་རུ་དྲུང་ཡིག་གི་གཡོག་པོ་གཅིག་
བསད། མས་པ་ཁ་ཤས་ཀྱང་བྱུང་། དེ་ཅམ་ནས་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཡོད་པའི་

ཀྱི་མིའི་དམག་གིས་དམག་དུང་བཏང་བ་དང་ཚང་མ་ཕྱིར་འཐེན་བྱས།
ཉིན་དེར་ཁྲ་གཡེར་དགོན་དུ་ཀྱི་དམག་ཡོང་སྐབས་དགོན་གཉེར་གྲུ་པ་བཞི་
དང་གྲུ་ཆན་སྒོ་བཟང་ཟེར་བ་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་གྲངས་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་མ་
གཏོགས་སུ་ཡང་བསྟན་མེད། ཀྱི་དམག་ཚོས་མེ་མདའ་གང་བྱུང་དུ་ཀྱི་བ་
ནས་དགོན་པའི་བྱི་རྒྱམས་བསད་པ་དང་གྲུ་ཤག་རྒྱམས་བསྐྱོགས་བཞེར་
བྱས། དགོན་གཉེར་བཀྲ་ཕྱག་དང་། གཏམ་ཆེ་རིང་། ངག་དབང་དོན་
ལྡན། དཀར་དཀར་བཙས་བཞིས་གྱི་བཟུང་ནས་ཁང་པའི་ནང་སྒྲོའི་གཡས་
གཡོན་ནག་ཁུང་ཞིག་དུ་འཇབ་ནས་བསྟན། སྒོ་ཕྱེས་ཡོད་པས་ཀྱི་དམག་
གསུམ་གྱིས་མེ་མདའ་བཟུང་ནས་ནང་དུ་འཇུ་ལ་བ་དང་། གྲུ་པ་བཞི་པོས་
གྱི་བཙུགས་ནས་ཀྱི་དམག་གསུམ་པོ་བསད། ཀྱི་རོའི་ལག་ནས་མེ་མདའ་
བུར་གཉིས་དེ་བྲངས། སྐག་སྐག་རྒྱུང་བ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་རྒྱག་ཤེས་གྱི་
མེད་སྟབས་མ་བྱེད། གྲུ་པ་བཞི་པོ་ཕྱིར་ཐོན་ཏེ་གཉིས་གྱིས་མེ་མདའ་
རྒྱབ་ནས་ཀྱི་དམག་དུག་བསད། གཉིས་གྱིས་གྱི་བཏོན་ཏེ་ཀྱི་དམག་ཐོག་
མཚོངས་ཀྱང་ཀྱི་དམག་མང་པོས་མེ་མདའ་ཆར་པ་བབ་པ་ལྟར་རྒྱབ་ནས་
གྲུ་པ་གསུམ་བསད། ངག་དབང་དོན་ལྡན་གྱིས་གྱི་བྱེད་ཏེ་ཕྱོས་པས་མེ་
མདའ་ཁ་ཤིས་ཐེབས་ཀྱང་མཚོན་མ་རྒྱགས་སྟབས་ཕྱོས་ཐར། གྲུ་ཤག་
དང་ལྟ་ཁང་སྒྲོང་པའི་ནང་ལ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་ལྟ་སྒྱུ་དང་མཚོན་གཤམ་
སོགས་བཙག་གཏོར་བྱས། སྐད་དུང་ལྟར་དཀར་པའི་གྲུ་ཆན་སྒོ་བཟང་ཉལ་
ས་ནང་བསྟན་ཡོད་ཀྱང་མེ་མདའ་རྒྱབ་ནས་བཀོངས།

དེ་ནས་བྲག་དམག་གི་སྐར་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱམས་ཀྱི་མིས་མེ་ལ་
བསྐྱེགས། ཕྱི་ཉིན་ཀྱི་རོ་རྒྱམས་པར་ཙམ་ལུང་པ་ཞིག་དུ་བྱེད་ནས་ས་སྐྱས་
བཏང་། དམག་དཔོན་གསུམ་གྱི་རོ་འགྲོགས་ཁྱི་བྱས་ནས་མཚན་མོ་དཀྱིལ་
དམ་ལ་བྱེད་ནས་རྒྱངས་འཁོར་ནང་ཆབ་མདོར་བྱེད། དམག་དམངས་

དང་མས་མ་ནམས་དཀྱིལ་དམ་བརྒྱད་རྒྱུ་འཁོར་ནང་བཞུད་དེ་ཆབ་
མདོར་ཕྱིར་ལོག་བྱས་པ་རེད། དམག་འཛིང་ས་དང་མོ་སྡོམ་གྲོང་དབར་
ཐག་རིང་པོ་མེད་པས་མེ་མདའི་སྐད་འངགས་པ་དང་མོ་སྡོམ་ཆང་གི་ཨ་
ཁུ་ཀླན་བཟང་གིས་འགོ་བྱས་དེ། དཀོན་མཆོག་སྡོལ་མ་དང་། གཡུ་སྡོན།
བྲག་དཔལ། བྱམས་པ་བྲག་གཡལ་། རིན་ཆེན་དཔལ་མཆོ་བཅས་བྱད་
མེད་དྲུག་མཆན་མོ་དམག་འཐབ་བྱས་ཤུལ་དུ་སོང་སྟེ་མས་མ་ནམས་ལ་
མ་དཀྱིས་རྒྱལ་པ་དང་སྐབས་བདེའི་བ་མ་བྱིར་བ་སྤྱད་པ་དང་མས་མ་གསུམ་
མོ་སྡོམ་གྲོང་དུ་སྤྱོད་ནས་ཉར། མས་མ་དོན་ལྡན་གྱིས་བཤད་པ་ལྟར་ན་
ངའི་རྒྱུ་པར་མེ་མདའ་ལོག་ནས་འགོ་མ་བྱལ་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་དམག་བྱུང་
དུས་ཤི་རྒྱན་བྱས་ནས་བཞུད་པས་ཁོ་ཆོ་ཕྱིར་ལོག་སོང་། ཡུད་ཅམ་ཞིག་
ནས་མི་གཅིག་ཚུར་ཡོང་ནས་ང་ལ་ལྟ་ཡག་ཅིག་བྱས་ཏེ་བག་ལེབ་གསུམ་
ང་ལ་སྤྱད་དེ་ཁམས་སྐད་ཐོག་ནས། ཁོ་རེ་འདི་ཟླ། བྱིད་ཤི་གི་མ་རེད།
བྱིན་ཅེན་ཡོད་ན་ང་ལ་ཏོག་ཅམ་སྤྱོད་རོགས། ང་རྒྱ་མིའི་སྐད་བརྒྱུར་བྱས་
ནས་གང་ས་གང་དུ་དམག་འཛིངས་ལ་འགོ་དཔོན་རེད། བྱིན་ཅེན་
མཆོགས་པོ་སྤྱོད་མ་གཏོགས་རྒྱ་མིས་མཐོང་གི་རེད་ཟེར། ངས་བྱིན་ཅེན་
རིལ་བུ་ཁ་ཤས་སྤྱད་པས་ཁོས་ཡག་བྱུང་ཨང་ཟེར་ནས་ལམ་སང་རྒྱགས་
བྱིན་སོང་ཟེར། དེ་ནས་ཁ་གཡེར་མོ་སྡོམ་གྲོང་དང་བར་ཐག་ཉེ་སར་
ར་བྱི་འོག་མ་ཐོག་དམག་སྐར་རྒྱལ་སྟེ་མོ་སྡོམ་ཆང་གིས་ང་འཁོར་དྲུག་
ཉི་ཤུ་ཅམ་དང་ཅམ་པ་དོ་པོ་ཉི་ཤུ་ལྟག་གི་མར་ཚུ་བཅས་དམག་མི་ནམས་
ལ་སྤྱད་པ་རེད། ཅམ་པ་དེ་ཆོ་རྒྱལ་པ་རེ་བྱུང་སྟེན་ནས་འཐགས་ཏེ་དམག་
སྐར་ནང་བྱིར་རྒྱ་ཡིན་འདུག

ཁ་གཡེར་ཐོག་རྒྱ་དམག་དང་འཛིངས་པ་དེ་ནི་བྲག་གཡལ་ནང་གི་
བཅན་ཤོལ་རྒྱལ་སྤྱོད་གྱི་དམག་འབྲུག་རྒྱལ་པ་ཐེངས་དང་པོ་རེད། དེ་

ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་འཁོར་བ་མ་དང་མི་དྲག་ཁ་གསལ་གཙོས་ཏེ་པ་
བརྒྱ་ཙམ་ཡི་ཕད་ལ་ཐོག་ཁི་ལ་ལྗེ་འཆང་དང་དམག་རྒྱུ་རྒྱུའི་ཐད་གྲོས་
མོལ་བྱེད་པར་བྱིན་ནས་ཚུར་ཡོང་བའི་ལམ་བར་དུ་བེ་རི་འབྲོག་པའི་ས་
སྤྱང་དམག་མི་ཚོ་གཅིག་ཡོད་ས་དེ་ནས་འཕོད་རྒྱུ་གང་ཙམ་ལ་ཞགས་
ཚུགས་བསྡད། ཆབ་མདོ་ནས་ཡོང་བའི་རྒྱ་མིའི་རྟ་དམག་དང་རྟ་དམག་
གཅིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ཙམ་མཆན་བཤར་བྱས་ནས་ཡོང་བ་དང་། གྱར་
ཕུབ་ཡོད་པ་མཐོང་སྐབས་རྒྱ་དམག་མང་མ་རི་སྐང་ཐོག་བསྡད་དེ་ཁག་
གཅིག་གིས་གྱར་སྟོར་ནས་བསྡད། བྱི་ཉིན་ཞོགས་པ་ནས་གསལ་མ་གསལ་
ཙམ་ནས། མགོ་ཐོགས་ཤིག་ མགོ་མ་བཏགས་ན་དམག་མི་ཉིས་སྟོང་
ཙམ་གྱིས་བསྐྱར་ཡོད་པས་བྲོས་ཐར་ས་མེད་ཅེས་འཕོད་པ་བརྒྱབ་པ་དང་
། དྲག་དམག་ནམས་ལ་རྟ་སྐར་རྒྱུ་ཡོང་དང་རྟ་བཞོན་ཡོང་མ་བྱུང་ཡང་
སོ་སོའི་མེ་མདའ་ཁྱེར་ཏེ་རྒྱ་དམག་ལ་ཤོལ་འཛིང་བྱས། རྒྱ་དམག་ཚོས་
ཐོད་མི་མཐོང་ན་ཐོད་མི་ལ་བརྒྱབ་པ། ཐོད་མི་མ་མཐོང་ན་འང་གྱར་ལ་
གཏད་ནས་མེ་མདའ་དྲག་ཆར་བབས་པ་ལྟར་བརྒྱབ། བརྒྱ་དཔོན་ཕྱར་
པ་འཕྲིན་ལས་ལ་གྱར་ནང་དུ་མེ་མདའ་ཐེབས་ནས་གྲོངས། དེ་མིན་
དྲག་དམག་བཙོ་ལྔ་ཙམ་གྱིས་རི་གདོང་གཅིག་ནས་ཚུ་ཚོད་གཅིག་ལྷག་ཙམ་
རིང་དམག་འཐབ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་བསད་ཆས་མང་ཙམ་ཐུབ་ཀྱང་མཐར་
ཁོང་ཚོ་མི་དགུ་བསད་པ་དང་། དེ་འཕྲོས་ཕལ་ཆེར་ཆས། འཁོར་བ་
མས་གཙོས་མི་ཉི་ལྔ་ཙམ་གྱིས་རྒྱ་མིའི་དམག་དཔོན་གཅིག་དང་རྒྱ་དམག་
ཁག་གཅིག་བསད་པས་དེ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་དམག་ནམས་བྱིར་འཐེན་བྱས་པ་
དང་རི་ཅེ་ནས་མེ་སྐྱོགས་ཁ་གསལ་རྒྱབ་ནས་དཔོན་ཚང་ཉི་མ་དང་། འཁོར་
བ་མེ་མའི་ཚ་བོ་བསོད་ནམས་རྟོ་རྩེ་བཅས་མི་བདུན་བསད་པ་དང་། ཁ་
གསལ་ཆས་སྐབས་རྒྱ་རྒྱུད་དུ་གད་པའི་འོག་འཛུལ་ཏེ་རྒྱ་དམག་མཐོང་ཆད་

ལ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་ཤི་རྩས་གང་འཚམས་ཙམ་གཏོང་བྱུང་པ་བྱུང་།
སྒྲར་ཡང་དེ་ཕྱོགས་སུ་མེ་སྒྱོགས་མང་པོ་བརྒྱབ་པར་བརྟེན་ཁོང་ཆོ་རུག་
སྡོད་བྱས་ན་ཉིན་ཁ་ཆེ་བ་ཤེས་ཏེ་ཁ་གམ་ནས་སུ་མཐུད་འཛིང་། ཉིན་
ཕྱིད་ཙམ་ནས་རྒྱ་དཔག་ནམས་ཉི་བཙར་བྱུང་བ་དང་། འཁོ་ར་སྒྲ་མའི་
མེ་མདའ་རིང་མདའི་མདའ་ཚྭ་གས་པ་དང་། ལག་མདའ་ལན་བརྒྱབ་
རྒྱུ་ལྟོ་བྲག་བྱས་ཏེ་མགོ་བཏགས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་བཟོད་པ་དང་། རྒྱ་དཔོན་
ཞིག་གིས་ཤུ་བཏང་བ་དང་མེ་མདའ་རྒྱག་མཚམས་བཞག་ནས་འཇམ་ཐིང་
ངར་གནས། དེ་ནས་ང་བྲག་གཡལ་འཁོ་ར་སྒྲ་མ་ཡིན། ད་ལྟ་བྲག་སོང་
བས་མགོ་བཏགས་ཞུ་གི་ཡིན་བཟོད་པ་དང་། རྒྱ་དཔོན་ཞིག་གིས་སྐད་
བརྒྱུར་བརྒྱད་ནས། འཁོ་ར་སྒྲ་མ་ཁྱེད་རང་དེ་སྡོན་བྲག་གཡལ་ཚོང་
བཙེངས་འགོ་ལ་ཡུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཡུ་ཡོན་རེད། དངོས་འབྲེལ་མགོ་
བཏགས་ཞུས་ན་དེ་སྡོན་གྱི་གོ་གནས་རང་འཇགས་སུ་སྤྱད་ཆོག་གི་རེད།
དེ་མིན་བཙེངས་འགོ་ལ་དཔག་ལ་འགྲན་ཤོལ་བྱས་ན་ཤི་ལམ་རེད། ལེགས་
ཉེས་ཀྱི་ལམ་གང་དུ་འགོ་གདམ་ཁ་མ་ནོར་བ་བྱ་དགོས། དུས་ཚོད་རིང་
པོ་མེད། འཕལ་དུ་ཐག་ཚོད་ཅིག་མགོ་བཏགས་ན་མེ་མདའ་ཚྭ་དབྱུགས་
ཤིག་ལབ་པ་དང་མེ་མདའ་ཡར་ཚོད་དུ་དབྱུགས་པས་རྒྱ་དཔོན་ཞིག་དང་
སྐད་བརྒྱུར་གཅིག་རྒྱ་དཔག་ཁ་ཤས་དང་མཉམ་དུ་ལག་རྒྱ་མེ་མདའ་བཟུང་
ནས་ཉི་བར་བཙར་བྱུང་བ་དང་དེ་འཕལ་རྒྱ་དཔོན་དང་སྐད་བརྒྱུར་གཉིས་
ལ་མེ་མདའ་ལག་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བསད་པ་དང་ད་དུང་རྒྱ་དཔག་རེ་ཟུང་
བསད་ཡོད་ཆོད་ཡིན་ཟེར་རྒྱ་འདུག དེ་ནས་འཁོ་ར་སྒྲ་མས་རྒྱ་དཔག་
ལ་ལག་མདའ་རྒྱབ་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་རྒྱ་དཔག་ཚོས་མེ་མདའ་གངས་
མེད་རྒྱབ་ནས་འཁོ་ར་སྒྲ་མ་རིན་ཆེན་རྩམ་རྒྱལ་བཀོངས་པ་རེད། དེ་ནས་
བྲག་དཔག་མང་པོ་བྲོས་ཀྱིན་འཛིང་གིན་བྱས་པའི་ནང་ནས་མང་བ་ཐར་

ཞིང་ཁ་གསུམ་བསད་པ་རེད། བརྒྱ་དཔོན་བདེ་འགྲུབ་ཨ་བསོད་དང་མི་ཁག་
 ཅིག་གིས་ཞོགས་པ་ནས་དགོང་མོ་བར་དམག་འཐབ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་ལ་
 རྒྱས་པ་ལྡན་པའི་གི་མས་བཏང་ཡོད་ཀྱང་ཚུར་བྲག་དམག་མང་ཙམ་བསད།
 དགོང་མོ་ཙམ་ནས་རང་དམག་གི་མདེའུ་ཚྭ་གསུམ་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་བདེ་
 འགྲུབ་ཨ་བསོད་ནས། ད་ཁྱེད་ཚོ་ཕྱོས་ཨེ་ཐར་ལྟོས། རྒྱ་དམག་ནི་གངས་
 མང་པོ་རེད། ང་ཚོ་ནི་མི་གངས་ཉུང་ཉུང་རེད། རྒྱ་དམག་ག་ཚད་བསད་
 ཀྱང་ཁ་གཏད་ཁྱོག་པ་ནི་མི་ཡོང་བས་ང་ཚོའི་མི་འཕྲོ་ཆག་མ་འགོ་ཐབས་
 དགོས་རེད་ཟེར། རོགས་པ་ཚོས་ཁྱེད་ཕྱོས་ན་ང་ཚོ་ཕྱོས། ཁྱེད་མ་ཕྱོས་
 ན་ང་ཚོ་འང་ཕྱོས་ཀྱི་མིན། དེ་རིང་འདིར་མཉམ་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་
 བ་དང་། བདེ་འགྲུབ་ཨ་བསོད་ཀྱིས་དང་པོ་ཁྱེད་ཚོ་རི་གདོང་པ་གིའི་སྤྱོད་
 མ་སྐྱེབས་བར་ངས་འདི་ནས་རྒྱ་དམག་བཀག་ཡོང་། ཁྱེད་ཚོ་རི་གདོང་
 པ་གིའི་སྤྱོད་སྐྱེབས་པ་དང་རྒྱ་དམག་བཀག་ཐུབ་པ་གིས་དང་ང་ཕྱོས་ཡོང་
 ཚོག་ཟེར་བ་ལྟར་བྱས་ཏེ་རི་གདོང་དེའི་ཐོག་ནས་པར་ལྟ་དུས་མེ་མདའ་
 དེ་རྩ་ལ་བདེ་བས་སོང་བས་མདེའུ་ཚྭ་གསུམ་པ་དང་མེ་མདའ་རྒྱ་མིའི་ལག་དྲུ་
 མི་འགོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་འདྲ། རྒྱ་དམག་མང་པོ་ཁོང་གི་མཐའ་སྐྱོར་
 དུ་ཉེ་བཅར་བྱས་སོང་། ང་ཚོས་ཁོང་སྤྱང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་མེ་མདའ་རྒྱ་བ་
 ནས་རྒྱ་དམག་ཁ་གསུམ་བསད་ཀྱང་མདེའུ་ཚང་མ་ཚྭ་གསུམ་ཚར་སོང་། བདེ་
 འགྲུབ་ཨ་བསོད་ལ་མཛུས་བརྒྱ་ཞེས་པའི་རལ་གྱི་ཙ་འགངས་ཆེན་པོ་བྱེད་
 པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བཏོན་ནས་ཀི་བསྟོ་དང་བཅས་རྒྱ་དམག་གི་དཀྱིལ་དུ་
 རྒྱགས་ཏེ་གི་གཡུག་ཐེངས་གཅིག་གིས་རྒྱ་དམག་གཅིག་གི་སྐྱེ་དུ་མ་གྱིས་
 བཅད། རྒྱ་དམག་ཚོས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ཀྱང་མཚོན་མ་ཐུགས་པ་འདྲ།
 རྒྱ་དཔོན་ཞིག་གིས་གཤུར་པ་བཏང་བ་དང་མེ་མདའ་རྒྱག་མཚམས་ཆད་
 སོང་། རྒྱ་དམག་ཉི་ཤུ་སུམ་ཅུ་ཙམ་གྱིས་བརྒྱབ་གྲབས་བྱེད་སྐབས་བདེ་

འགྲུབ་ཨ་བསོད་ཀྱིས་ཡར་དེད་མར་དེད་བྱས་སོང་ཞེས་རྗེས་སུ་བྲོས་ཐར་
བ་ནམས་གྱིས་བཤད་པར་མ་ཟད། དེ་དུས་བྲོས་ཐར་བའི་ནང་ནས་རྗེས་
སུ་ཐུན་དང་བཙོན་ཁང་ནང་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་འཁོར་རྩོན་གྲགས་ལ་
གསལ་པོ་ཤོད་རྒྱུ་འདུག མཐར་བཏེ་འགྲུབ་ཨ་བསོད་རྒྱུ་དམག་གིས་བཟུང་
ནས་བསད་པ་རེད། གསོད་རྩལ་གཤམ་འདྲ་བྱས་ཡོད་མ་གཤིས་ཀྱང་། ལ་
དེའི་ཕར་ནང་དུ་ཞགས་པོ་བཙོན་པ་བཟུང་དུག་ཅེས་ནས་འགྲུལ་པ་ཁག་ཅིག་
གིས་མིའི་རུས་སྒྲོམ་ཆ་ཆང་ཞིག་ཐག་པས་བསྐྱམས་ནས་འདུག ས་དེར་
ཤོད་སྒྲུ་མང་པོ་འདུག་ཅེས་བཤད་པར་གཞིགས་ན་ཐག་པས་བསྐྱམས་ནས་
བསད་པར་ཆང་མས་ངོ་འཛིན་བྱས། དེ་ཉིན་གྱི་དམག་འཁྲུག་ནང་བོད་
དམག་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཅེས་བསད་པ་དང་། ཉི་ལྟ་ལྷག་ཅེས་ཆས་སྒྲིན་བྱང་
ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་དམག་དམའ་མཐར་བརྒྱད་ཅུ་དགུ་བཟུ་ཅེས་བསད་པ་
དང་ཆས་སྒྲིན་མང་པོ་བཏང་ཡོད་འདུག

ལེ་རིའི་དམག་གི་ས་སྤྱང་ནམས་ཀྱིས་བྲག་གཡལ་དམག་ལ་
གཞིགས་འདེགས་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་བསད་ཆས་མང་པོ་བཏང་། དེ་ཉིན་
ལེ་རི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་ལ་མེ་མདའ་གཉིས་ཐེབས་ཀྱང་མཆོན་མ་ཟུགས།
ཡང་ལེ་རིའི་མི་གྲགས་དགུ་ཡི་ཁོངས་ནས་ཡིན་པ། ཉི་ལྟ་ལྷག་ཅེས་ཐེབས་
བ་དེར་མེ་མདའ་མང་པོ་ཐེབས་ཀྱང་མཆོན་མ་ཟུགས་ནས་མཐར་རྒྱ་དམག་
གིས་བཟུངས་ཏེ་སྤྱོད་བསྐྱམས་ནས་བསད་པ་སོགས་བྱས། ལེ་རིའི་དཔོན་
པོ་ཤར་རྩ་ཆེ་ནམ་གྱིས་འགོ་བཟུང་པའི་ལེ་རིའི་དམག་གིས་ལོ་གསུམ་ཅེས་
རིང་དཔའ་ངར་ཞུས་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་དམག་ལ་འཐབ་འཁྲུག་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་
ངོ་མཆར་ཅན་ཡོད་ཀྱང་། ཡིག་ཆོགས་མང་བ་དང་སྐབས་དོན་མེན་
སྐབས་འདིར་བཀོད་མེད།

གོང་གསལ་ཁྲ་གཡེར་ལ་ཁའི་དམག་ས་དབྱ་ལག་ཏུ་ཤོར་བ་དང་།

འཁོར་རྒྱལ་མོགས་ལ་དུས་ཉིས་བྱང་པའི་གནས་ཚུལ་སྡེ་རྫོང་སུ་དམག་
 གྱི་ཁང་ནང་སྡོན་མེད་འབྱོར་བ་དང་། དབྱེན་འདུམ་དམག་གྱི་ཁང་ནས་
 བུམས་མདུན་ལ་བཀའ་བྱ་བ་ཏང་དོན་ལྟར་ར་ཆོ་གར་དགོས་དམག་སྐར་
 ཅས་འབྲུལ་མདའ་རང་འབྲིག་གི་རྟ་དམག་བརྒྱ་ཁྲ་གཡེར་དམག་སྐར་ལ་
 དཔུང་སྡོན་དུ་གཏོང་དགོས་པ་དང་། ར་ཆོའི་དམག་གྱི་མེ་འབར་ལྗེ་འཆང་
 བུམས་མདུན་དམག་གྱི་ཁང་ནང་འགན་འཁུར་གནང་དགོས་ཤིང་། གར་
 དགོས་དམག་གི་བརྒྱ་དཔོན་ལྔ་པོས་རྟོག་ཅ་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་དམག་སྐར་
 གྱི་འགན་ཁུར་ལེན་དགོས་པའི་བཀའ་འབྱོར་བ་ལྟར། དམེ་སྡོད་གི་རྟ་
 དམག་ ༡༤༠ དང་བརྒྱ་དཔོན་སྐལ་བཟང་བཅས་ཕྱིར་གཏོང་བུས། མེ་
 འབར་ལྗེ་འཆང་དམག་གྱི་ཁང་ནང་ཐེབས་ཏེ་དམག་སྐར་དེའི་འགན་ང་
 ཆོ་བརྒྱ་དཔོན་ལྔ་པོས་འཁུར་དགོས་བྱུང་། མེར་དམག་གི་འགན་ཆང་
 མ་བརྒྱ་དཔོན་གསུམ་གྱི་ལེན་དགོས་པ་དང་དམག་གྱི་སྒྲེ་དགོན་ཁྲི་པ་དམག་
 གྱི་ཁང་ནང་བཞུགས་དགོས་པ་བུས་འདུག དེ་རྗེན་དམག་གྱི་ཁང་ནང་
 གི་བདུད་མདའ་ལྗེ་འཆང་འཁོར་རྒྱལ་སུ་དམག་དཔོན་ལ་བཏང་བ་བཅས་
 བུས་པ་རེད། བདུད་མདའ་ལྗེ་འཆང་འཁོར་འི་དམག་སྐར་དུ་འབྱོར་ནས་
 དམག་གྱིའི་འགན་བླངས་པ་དང་། ཐོ་ཕྱིས་སྐུལ་སྐུ་ལ་དེ་ཕྱིགས་མི་མང་
 ཅས་དང་འདུན་ཆེན་པོ་ཡོད་སྟབས་དམག་སྐར་ནང་ཐེབས་རོགས་ཞུས་པ་ལྟར་
 ཐེབས་ཏེ་བདུད་མདའ་ལྗེ་འཆང་དང་འགན་མཉམ་ཁུར་གནང་བ་རེད།

དེ་ནས་ཕྱི་རྒྱ་བདུན་པའི་རྒྱ་མཁུག་ཙམ་ནས་བྲག་གཡབ་ཡི་ཕད་
ལ་ཐོག་ཡོད་པའི་བྲག་དམག་གི་སྤར་ནས་མིག་རྒྱང་གང་གི་སར་ཆབ་
མདོའི་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་དམག་ཉིས་བརྒྱ་སྟུང་བརྒྱ་ཙམ་ཡོང་ནས་གུར་ཕྱབ་
སྟེ་བསྟན། དེའི་ཕྱི་ཉིན་གུར་ཕྱབ་ས་ནས་རྟ་དམག་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ཚུར་ཡོང་
བ་དེའི་གདོང་ལེན་དུ་རྟ་དམག་བརྒྱ་ཙམ་ཕྱིན་ཏེ་མེ་མདའ་ཁ་གསལ་རྒྱག་

རེས་བྲས་མཚམས་ཀྱི་དམག་ནམས་ཕྱིར་འབྲེན་བྲས། ཕྱི་ཉིན་དགོང་
མོ་ཉི་མ་གྲིབ་མ་གྲིབ་ཙམ་ནས་ཀྱི་མིའི་དྲ་དམག་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་རི་
བཟུང་། དེའི་ཁ་གཏད་བྲག་དམག་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་ཉི་བཙར་བྲས་ཏེ།
དེ་རྒྱབ་མེ་མདའ་ཐ་རེ་ཐོ་རེ་རྒྱན་མ་ཆད་པ་བརྒྱབ། ནམ་ཕྱེད་ཙམ་ནས་
ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་ཀྱི་དམག་ཕོན་ཆེ་འབྱོར་ཏེ་སྒོ་བྱར་དུ་བསམ་ཡུལ་
ལས་འདས་པར་བྲག་གཡལ་གྱི་དམག་སྐར་ཐོག་ཚུར་ཤོལ་བྲས། ཁི་ལ་
ལྷེ་འཆང་གིས་མེ་མདའ་རྒྱག་གིན་རྒྱག་གིན་དུ། སྤེལ་རྒྱ་མི་སྒྲོ་སྒྲོ་
མགོ་ཐོགས་ཤིག་ང་ཚོ་བོད་པ་སྤྱིང་རྩེ་ཡོད་མཁན་ཡིན་པས། མགོ་ཐོགས་
དང་། བྲམས་སྦྱིང་བྲས་ཚོག་ཅེས་འབོད་པ་བརྒྱབ། བྲག་དམག་ཚོས་
བོད་མདའ་བརྒྱབ་རྒྱ་དེ་གཙོ་བོ་བྲས་ཏེ་བོད་མདའི་རྩེ་དུད་ཀྱིས་བར་སྐྱང་
ཁུབ། བྲག་དམག་ནམས་འཛིང་རགས་ནང་དུ་ཡོད་སྐབས་ཤི་ཆས་མ་
བྱང་། ཀྱི་དམག་ཉི་ཤུ་སྐུམ་རུ་སྒྲོར་བསད། ས་རུབ་པ་དང་པན་ཚུན་
གཉིས་པོས་མེ་མདའ་རྒྱག་མཚམས་བཞག་སྟེ་འཇམ་བེད་རེར་གནས། ཕྱི་
ཉིན་ཞོགས་པ་ནས་ཀྱི་དམག་གིས་ཁག་གཉིས་ནས་མེ་སྒྱོགས་དང་མེ་མདའ་
སྐག་སྐག་མང་པོ་དག་ཆར་བབ་པ་ལྟར་བརྒྱབ་ཅིང་། འུར་འུར་ལྷིང་ལྷིང་
ངང་མེ་སྒྱོགས་ཀྱི་མདེའུ་མང་པོས་འཛིང་རགས་ནམས་གཏོར་ནས་བྲག་
དམག་མ་ཉུང་བ་ཞིག་ཤི་ཆས་བཏང་། སྐར་ཡང་ཀྱི་དམག་ཕོན་ཆེ་ཞིག་
གིས་ཕྱོགས་གསུམ་ནས་ཚུར་ཤོལ་དག་པོ་བྲས། ཁི་ལ་ལྷེ་འཆང་། སྒོ་
བཟང་། གཡང་ཆོ། སྒོ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བྲས་
ཤིང་། དཔའ་ངར་ལྷུ་མ་མེད་ཀྱིས་འཐབ་འཛིང་བྲས་ཏེ་ཀྱི་དམག་མང་
པོ་ཤི་ཆས་བཏང་བ་རེད། འོན་ཀྱང་ཀྱི་དམག་དཔུང་སྒྲོན་རྩེ་མང་རྩེ་མང་
དུ་འབྱོར་ཏེ་མེ་མདའ་དག་ཆར་བབས་པ་ལྟར་བརྒྱབ་ནས་ཁི་ལ་ལྷེ་འཆང་
ལ་ཆས་སྒྲོན་ཆབ་ཆེན་བྱང་། སྒོ་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་ལུས་ལ་མེ་མདའ་ཐེབས་

ཀྱང་མཆོན་མ་བྱུགས། དེ་ཉིན་རང་དམག་ལ་གི་མས་ཚབས་ཆེན་བྱང་
 བ་དང་། ཁི་ལ་ལྡེ་འཆང་། སྐམ་དཀར་བྱང་ཆེན་གྲགས་པ། བསྟན་པ་
 དར་རྒྱས་གསུམ་པོ་རྒྱ་དམག་གིས་བབྱང་ཤོར། ཡང་གཞོགས་གཅིག་ནས།
 བརྒྱ་དཔོན་ཨ་གྲགས་དང་། ཞལ་ངོ་ཨ་ཁུང་། ཞལ་ངོ་བྱམས་པ་ཆོས་
 གྲགས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱ་དམག་ལ་བྱུགས་དྲག་ཆེན་པོས་པར་སྐྱོལ་བྱས་ཏེ་
 རྒྱ་དམག་ལ་གི་མས་ཚབས་ཆེན་བཏང་ཡང་། རྒྱ་དམག་པོན་ཆེ་ཞིག་རྒྱབ་
 སྟོན་དུ་འབྱོར་ཏེ་ཇ་དྲག་ཆེན་པོ་ཆགས། སྐབས་དེར་བཀོད་འདོམས་
 བྱེད་བཞིན་པའི་རྒྱ་དམག་གི་དཔོན་པོ་དེ་ལ་ཨ་གྲགས་ཀྱིས་ལག་མདའ་
 བརྒྱབ་པས་རྒྱ་དཔོན་དེའི་མགོ་ལ་པོགས་ཏེ་བསད། དེ་ནི་རྒྱ་དམག་ལྔ་
 བརྒྱའི་དཔོན་པོ་ཐོན་ཀྱང་ཞེས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རྗེས་སུ་ཤེས་ཆོར་བྱུང་།
 དམག་དཔོན་དེ་བསད་པ་དང་དེ་ཕྱོགས་སུ་ཡུད་ཙམ་ཚུར་སྐྱོལ་བྱེད་མཁན་
 མེད་པར་འཇམ་ཆགས་སེ་སོང་། ཆེ་མགོན་ཟེར་བ་བྱིམ་ཆང་དབུལ་པོའི་
 མི་ཞིག་ཡོད་པ་དེས། ད་ངའི་བོད་མདའ་ལ་རྩས་མདའ་གཉིས་མ་གཏོགས་
 ལུས་མི་འདུག་པ་དེས་རྒྱ་དམག་གཉིས་བསད་ཆོག་ བྱེད་ཆོས་ལྟ་མོ་
 ལྟོས་ཤིག་ཟེར་ཏེ་བོད་མདའ་གཉིས་རྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་གཉིས་བསད། ཨ་
 རབ་དང་མི་བཞིས་གི་བརྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་རེ་བྱང་མས་མཐར་ཁོང་བཞི་
 པོ་བསད་ཤོར། རྒྱ་དམག་མང་པོས་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་མེ་མདའ་དང་
 ལག་འཕྲོམ་བརྒྱབ་སྟེ་ཚུར་སྐྱོལ་བྱུགས་ཆེན་བྱས། ཨ་གྲགས་གཙོས་མི་
 ཁ་ཤས་མས། ཉིན་གསུམ་རིང་རྒྱ་དམག་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བསད་པ་དང་
 མས་པ་མང་པོ་བྱུང་བའི་སྐོར་དངོས་མཐོང་ཡོད་མཁན་ཆོས་བཤད་ཀྱི་
 འདུག དཀོང་མི་ས་རུབ་པ་དང་བྲག་གཡབ་དམག་ནམས་འཕམ་སྟེ་བྱིར་
 འཐེན་བྱེད་དཀོས་བྱུང་བ་རེད། ཁི་ལ་ལྡེ་འཆང་དང་། བྱང་ཆེན་གྲགས་
 པ། བསྟན་པ་དར་རྒྱས་གསུམ་ཆབ་མདོར་བཙོན་ཁང་དུ་བཅུག ཆབ་

མདོའི་མང་ཚོགས་ཆེག་སྒྲིང་ཙམ་བསྐྱས་ཏེ་ཁི་ལ་ལྷེ་འཆང་ལ་འཐབ་
འཛིང་བཏང་། སྐབས་དེར་ཆབ་མདོར་གཞིས་ཆགས་བྱག་གཡབ་ལྷོ་གྲོས་
དཔལ་མོ་ཞེས་པའི་བྱད་མེད་དེས། ཁི་ལ་ལྷེ་འཆང་གིས་ཆབ་མདོའི་མི་
མང་ལ་གཉའ་གནོན་བསྐྱུ་གཞིག་གང་ཡང་བཏང་མྱོང་ཡོད་པ་མ་རེད།
འཐབ་འཛིང་མ་བཏང་རོགས། བོད་པའི་གཏམ་དཔེ་ལ། དག་ལག་འོག་
ཚུད་ན་བྱ་ལྟར་བྱམས་དགོས་ཟེར་བ་ལྟར་གྲུང་བྲན་ཏང་གིས་བྱམས་སྟེང་
རྗེས་གཟིགས་རོགས་ལབ་པའི་རྒྱན་གྱིས་ལྷོ་གྲོས་དཔལ་མོར་ཉེས་རྒྱུར་
བཏང་། མགོ་ཡི་སྐྱར་བཏོགས། མགོ་རྒྱན་བྱུ་རུ་བཅགས། བཙོན་དུ་ལོ་
མང་བརྟུག་པ་རེད། ཁི་ལ་ལྷེ་འཆང་ལ་ཆོ་བཙོན་གྱི་ཐག་གཙོད་བྱས།

ཡི་མེད་ཐོག་ནས་སྤྱིར་འཐེན་བྱས་པའི་དམག་མི་ཁག་གཅིག་བདུད་
མདའ་ལྗེ་འཆང་གི་དམག་དང་ཟླ་སྤྱིལ་གཏོང་རྒྱ་དང་། ཁག་གཅིག་ར་
གཞུབས་བྱུང་ཡིག་གི་དམག་དང་ཟླ་སྤྱིལ་དགོས་ཞེས་དམག་སྤྱི་ཁང་གིས་
བཀའ་གནང་བ་ལྟར་བྱས། དེ་ནས་མཛོ་སྐང་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་དམག་བརྒྱ་
ཡུག་ཁ་ཤས་བྱུང་བ་རྣམས་དང་གཉེར་བ་བུ་ཐོ་ཡིས་དམག་དཔོན་བྱས་པའི་
ཆ་ལ་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་དམག་རྣམས་ཚུ་ཆོད་གཅིག་ཙམ་དམག་འཐབ་བྱས་
དེ་རྒྱ་དམག་བརྒྱ་ཙམ་བསད། དམག་བརྒྱབ་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་ཆར་
པ་བྱགས་ཆེན་བབས་ཤིང་དེར་ཡོད་བྲག་དམག་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་དེ་ལ་འཕུལ་
མདའ་བརྒྱད་དགུ་ཙམ་ལས་མེད་པ་དང་། དེ་འཕྲོས་ཆང་མ་པོད་མདའ་
ཡིན་སྟབས། པོད་མདའི་རྩས་སྤང་བ་དང་། སྤྱི་ཐིམ་སྤང་ནས་མེ་མཆེད་
མ་ཐུབ་པར་བརྟེན། རྒྱ་དམག་དང་འཛིང་རྒྱུའི་རེ་བ་བྲལ་ནས་མང་ཆེ་
བ་ལ་ཤོས་ལུང་འཐོར་དུ་སོང་། གཉེར་བ་བུ་ཐོ་གཙོས་མི་ཁག་གཅིག་
གིས་མགོ་བདགས་ཞུས། མི་ ༡༥ ཙམ་རྒྱ་དམག་གིས་བརྒྱུད་བ་སོགས་
བྱས། སྤང་ཡང་རྒྱ་དམག་བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ཆ་བ་སྤང་ནས་ཡོང་བ་

དང་། ཉེ་སྡོམ་ཐུག་གཡེར་ལ་ཁ་ནས་ཕྱིར་འབྲེན་བྱས་པའི་བྲག་དམག་ཉིས་
བརྒྱ་ཙམ་བསྟེན་མ་རི་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པ་དང་བྲག་སྟེ་འཐབ་འཁྲུག་བྱས་ཀྱང་
རྒྱ་དམག་གངས་མང་བ་དང་གོ་ལག་བཙན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བྲག་དམག་པམ་
སྟེ་མི་ཁག་གཅིག་འཛིན་བཟུང་བྱས། མི་གཉིས་བསད། མི་ལྔ་ལ་མས་
སྟོན་བྱུང་། དེ་འཕྲོས་ནམས་ཕྱིར་བྲོས་བྱས། སྐབས་དེར་རྒྱ་དམག་ ༡༥།
བསྐྱར་བསད་པ་དང་། བཞི་ལྔ་ཙམ་མས་པ་ལས་གཞིད་སྟོན་ཆེན་པོ་གཏོང་
མ་ཐུབ། ལུ་རུ་དྲུང་ཡིག་དང་ཐུག་གཡེར་མོ་སྟོམ་བུ་གཉིས་ཀྱིས་འཕྲོས་
ལུས་དམག་ནམས་ཁྲིད་དེ་ཆེ་ཆུང་གྲུ་ཁ་བྲག་གཡེབ་ཡོང་དུ་འགྲོ་སའི་ལམ་
འགུན་འཆམས་གྲུ་ཁ་སྤྱང་། དེའི་རྒྱབ་གཞིན་ར་གཞུ་བས་དྲུང་ཡིག་གི་
དམག་ནས་འགམ་དོ་རྩེ་རྒྱལ་མཆན། རག་གྲོང་སློབ་བཟང་བསམ་གཏན།
ཨ་འགོ་ཆེ་དབང་དར་རྒྱས་གཙོས་ཏེ་དམག་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་བཏང་། དེ་
ཆོ་དབྱེན་འདུམ་དུ་སྟེབས་སྐབས་རག་གྲོང་སློབ་བཟང་བསམ་གཏན་དམག་
སྤྱི་ཁབ་ནང་བཙར་ཏེ་དེ་སྟོན་བྲག་གཡེབ་ནང་འཁྲུག་སྐབས་མགོན་པོ་དབང་
རྒྱལ་གྱིས་མི་མང་པོ་བསད་པའི་གྲི་དེ་ད་རེས་ང་ལ་གནང་རོགས། ངས་
རྒྱ་དམག་མང་པོ་གྲི་དེས་བསད་རྒྱུའི་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཞུ་གི་
ཡིན་ཞེས་ཨུ་ཚུགས་མཐའ་སྐྱེལ་གྱི་ཞུས་པར་བཞེན་གྲི་དེ་གནང་།

དེ་ནས་ཁོང་ཆོ་དཔོན་དམག་ནམས་ཆེ་ཆུང་འགམ་དུ་འབྱོར་དུས་
ཆེ་ཆུང་རྒྱབ་རྒྱུད་ཆང་མ་རྒྱ་དམག་གིས་བཟུང་ཡོད་ལུགས་ཐུག་གཡེར་མོ་
སྟོམ་བུ་བྲམས་པ་བསྟེན་འཛིན་གྱིས་བཤད་པ་དང་། ང་ཆོའི་དམག་མང་
ཆེ་བར་བོད་མདའ་མ་གཏོགས་མེད་པ་དང་འཕུལ་མདའ་རེ་རྒྱང་ཡོད་
ནའང་མདའ་མེད་སྟབས་ང་ཆོ་མཉམ་དུ་འདི་ནས་འགོག་སྤྱང་བྱེད་ཟེར་
ཡང་། འགམ་དོ་རྩེ་རྒྱལ་མཆན་དང་རག་གྲོང་སློབ་བཟང་བསམ་གཏན་
སོགས་རྒྱབ་སྟོན་ཏེ་དམག་ཉིས་བརྒྱ་དེ་ཕྱིར་ལོག་གིས་དམེ་རྒྱ་བཙད་དེ་

སྤྱི་མགོ་ལ་རྒྱབ་ནས་དབྱེན་འདུམ་རྩིང་འགོ་བརྒྱད་དེ་ཕ་ཡུལ་དུ་ཕྱིན། ཟླ་
ཚུའི་རྒྱབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པ་འི་གྲོང་ཚོ་གསུམ་དང་། རི་ཁྲུང་ཁ་གསལ་རྒྱ་དམག་
གིས་བཟུང་བ་དེ་ཚོའི་གཙོ་བོའི་བཀོད་འདོམས་ཁང་དཀྱིལ་དམ་དུ་བསྐྱད་
དེ་ཆབ་མདོར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ཅུན་སྒར་བཙོ་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་ཁབ་དམག་
སྤྱི་གཞོན་པ་ཤང་ཆེ་མེ་ལ་གནས་ཚུལ་ཞུ་བ་དང་དེས་ཏར་ཕྱིན་རྒྱུ་ནས་
བཀོད་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་རྒྱ་མིས་ཡིག་སྐྱེལ་བང་
མི་བཏང་སྟེ་བྲག་གཡལ་ནས་རྒྱ་མིར་མགོ་བཏགས་ཞུས་ཆེ། སྤྱི་མཛོད་
མཁར་འགོ་ལ་ཆབ་མདོ་བཅེངས་འགོལ་ཡུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཀླུ་རིན་
གོ་གནས་རང་འཇགས་བཞག་རྒྱུ་དང་། དཔོན་རིགས་གཞན་ནམས་ལའང་
རྩིང་བཅེངས་འགོལ་ཡུ་ཡོན་སོགས་ཀྱི་གོ་གནས་རང་འཇགས་བཞག་རྒྱུ།
ཆོས་དད་རང་མོས་ལ་བསྐྱར་བཙོས་མི་བྱེད་པ་སོགས་ཤང་ཆེས་མེ་ནས་
མིང་ཉགས་ཡོད་པ་བཙས་ཐེངས་གཉིས་ཅམ་བསྐྱར། ད་དུང་ཡི་གེའི་
ནང་ལྟ་སར་བེད་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་བཏང་བེན་པ་དང་། རོ་ལོག་ཇག་
པ་ཡོད་པའི་ས་ཆ་ཁག་ནམས་ལ་མི་དམངས་བཅེངས་འགོལ་དམག་གིས་
ཆར་གཙོད་གཏོང་བཞིན་ཡོད། ཁྲུང་ཆེན་གྱི་རྒྱུང་པར་ཅི་ཅིས་སོ་ཐེབས་
ཀྱི་མ་རེད། སྟོབས་ལྷན་བཅེངས་འགོལ་དམག་སྟོང་ཕྲག་མང་པོས་བྲག་
གཡལ་གྱི་ས་ཆ་བསྐྱོར་ཡོད་པས། ད་ལྟ་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་གདམ་ཁ་མ་ནོར་
བ་གྱིས་ཞེས་བྲིས་ཡོད་པ་རེད། བྲག་གཡལ་དམག་སྤྱི་ཁབ་ནས་ཡིག་ལན་
ནང་རྒྱ་མིས་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་བཙན་བཟུངས་བྱས་པར་མ་ཟད་རྒྱལ་ས་ལྷ་
སར་དག་གཞོན་བྱས་རྒྱུ་ན་བཙན་ཤོལ་རྒྱལ་སྤྱི་དམག་ལངས་པ་མ་
གཏོགས་གོ་གནས་དང་ཕོགས་ཐོབ་ཀྱི་དོན་དུ་ག་ལ་ཡིན། བྱེད་ཆོ་བོད་
ནས་རྒྱ་ནག་ལ་ཕྱིར་ལོག་གིས་དང་རང་རེའི་དབར་རྟོག་གྲ་ཡོད་པ་མ་རེད།
དེ་མིན་ང་ཚོའི་འདོད་པ་ལྟར་ང་ཚོས་བྱེད་ཀྱི་རེད། བྱེད་ཆོའི་འདོད་པ་

ལྷ་མོ་ཆོས་ཀྱིས་ཤིག་སོགས་ནང་དོན་དུ་འཁོད་པའི་ཡིག་ལན་བསྐྱར་
ཡོད་པ་རེད།

དེ་ནས་ཟླ་ཆུང་ལ་རེ་ནས་མེ་མདའ་ཐར་ཐོར་བརྒྱབ་སྟེ་ཉིན་མཚན་
གཉིས་ཙམ་སོང་། ལྷ་མོ་ཡོད་པའི་བྲག་དམག་མང་ཆེ་བའི་མེ་
མདའ་བོད་མདའ་ཡིན་སྟབས་ཀྱི་དམག་ཡོད་སར་སྟོབ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་མེད་
ཅིང་། ཀྱི་དམག་ལྷ་མོ་དོན་བྱུང་ན་དམར་འཛིང་བྱེད་ཆུང་མེས་ཐག་
བཅད་ནས་བསྐྱད། འོན་ཀྱང་ཉིན་གསུམ་པའི་ཐོག་ཆུང་ལ་རེ་ནས་ཀྱི་
དམག་གིས་གནམ་འཕེན་མེ་སྟོགས་ཤུགས་ཆེན་བརྒྱབ་པས་ལྷ་མོ་ཡོད་
པའི་བྲག་དམག་ཆོས་དབྱ་བའི་མེ་སྟོགས་བཟེད་བསྐྱད་ཀྱི་ལས་གཞན་པའི་
ཐབས་ཤེས་མ་བྱུང་། མེ་སྟོགས་ཀྱིས་བྲག་དམག་གསུམ་བསད་པ་དང་
བརྒྱད་དགུ་ཙམ་ལ་ཆས་སྟོན་བྱུང་། དེ་ལྟར་བསྐྱད་ཆེ་རང་སྟོགས་ལ་
ཤི་ཆས་ཡོང་ཀྱི་ལས་དབྱ་བར་གཞོད་སྟོན་གང་ཡང་གཏོང་མི་ཐུབ་པར་
བཞེན་སུ་རུ་བྱུང་ཡིག་དང་ཁྲ་གཡེར་མོ་སྟོམ་བུ་འགོ་དམག་ནམས་བྲག་
གཡལ་རྫོང་དུ་སོང་། ར་གནུབས་བྱུང་ཡིག་གིས་བཏང་བའི་གཞུང་ཤོད་
ཀྱི་ན་དམག་ནམས་དམེ་ཆུ་བཅད་དེ་རྫོང་མགོ་ལ་བརྒྱད་ནས་ཕྱིར་ལོག་
སོང་། རྫོང་རྩེ་ཡོད་པའི་རྒྱང་དམག་ ༥༠༠ དང་མེར་དམག་ ༤༠༠
ཡོད་ཁོངས་ནས་བྱེད་ཀ་ཙམ་ཟླ་ཆུང་ལྷ་མོ་ཡོད་པའི་བྲག་འགག་ཡོད་ས་དེར་སྐྱར་
མཁན་ལ་བཞག་ ལྷ་མོ་དེར་བྲག་གཡལ་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་ཀྱི་དམག་གིས་
ལྷ་མོ་ཤི་ལ་ཉིན་ཆབས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་མེར་དམག་གི་དམག་སྟེ་ཐུབ་
བསྟན་ཆོས་སྐྱེད་ཅེ་ཅེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱི་དམག་ལ་ཡིག་འབྲེལ་བརྒྱད་མེར་
དམག་ཆང་མས་མགོ་བཏགས་བྱས་ན། གྲུ་པ་གཅིག་ཀྱང་བཙོན་འཇུག་
མི་བྱེད་པ་དང་གཅིག་དགོན་པའི་ནང་ཀྱི་དམག་མི་སྟོད་པ་དང་གཉིས།
དགོན་པ་ནང་སྐར་བཞིན་ཆོགས་འཆོགས་ཆོག་པ་དང་གསུམ་བཅས་ཀྱི་

མིས་ཁས་ལེན་བྱས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ་བྱབ་བརྟན་ཆོས་སྐྱ་རང་ཉིད་
ཟླ་ཆུང་ལ་རིར་སྐྱོད་དེ་མགོ་འབུལ་ཞུ་རྒྱུ་ལིག་བཀོད། བྲག་གཡལ་
ཚྲོང་ནས་སྤྱི་མཛོད་སྐྱ་འཁོར་ཉུང་བསྐྱས་ཤིག་མདུང་སྐྱ་ཟེར་བའི་ཡུང་
ཁྲག་ནང་ཕེབས། མགོན་གཉེར་དང་། འགམ་ཐོག་ཕྱེ་འཆང་། ཁྲ་གཡེར་
མོ་སྡོམ་བྱ་བཙས་བྱམས་མདུན་དུ་བསྐྱོད། དེར་ཡོད་གྲ་པ་ཕལ་ཆེར་པ་
ཡུལ་སོ་སོར་ཕྱིན། འཕྲོས་ཡུས་དམག་དང་ལས་ཆེན་ཁ་ཤས་ཀྱང་རང་
གི་ཡུང་པར་ཕྱིན་ཀྱང་མཐར་མགོ་བཏགས་ཞུས། ཞགས་པོ་ཁ་ཤས་ནས་
རྒྱ་དམག་སྡོང་ཙམ་བྲག་གཡལ་ཚྲོང་དུ་འབྱོར་ཏེ་དགོན་པའི་ནང་དམག་
སྐར་བརྒྱབ། དེར་ཡོད་གྲ་པ་ནམས་འཛིན་བརྒྱུད་བྱས། བྱབ་བརྟན་ཆོས་
སྐྱ་དང་ཅི་ཅི་གཉིས་རང་འཇགས་བསྡོད་ཆོག་པར་བཤད་ཀྱང་རིང་པོར་
མ་སོང་བར་བཙོན་དུ་བརྒྱག་པ་སོགས་བྱས་ཏེ་བྲག་གཡལ་དབྱེན་འདུམ་
ཚྲོང་རྒྱ་དམག་གིས་བཙན་བརྒྱུད་བྱས། སྐབས་དེར་བྲག་གཡལ་ཁྱོན་
ཡོངས་སུ་བཙན་ཤོལ་རྒྱུ་བྱ་བ་དམག་འཁྲུག་རྒྱག་གི་ཡོད་པར་བརྟེན་རྒྱ་
དམག་གིས་བྲག་ས་མང་ཆེ་བར་བཙན་བརྒྱུད་བྱེད་བྱབ་མེད་སྐབས་བྲག་
གཡལ་དང་ས་སྤྱོལ་ཡིན་པའི་ཚྲོང་ཁག་དང་དེ་བཞིན་ཚྲོང་ཁག་གཞན་ནས་
ཀྱང་རྒྱ་དམག་ལ་ཤོལ་མཁན་མང་པོ་ཞིག་གནས་སྐབས་ཉིན་གཡོལ་ལྟ་བུ་
བྲག་གཡལ་ནང་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། དཔའ་ཤོད་ཚྲོང་
ཁོངས་སྤོ་མདའ་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་མང་པོ་ཞིག་བྲག་གཡལ་གན་གཞུང་འབྲོག་
པའི་ས་ཆར་ཡོང་ནས་དེ་གའི་ཡུལ་དམག་དང་མཉམ་འཛིང་མཉམ་གཤ་
བྱས། སྐར་ཁམས་ནས་དམག་ཤོག་གསུམ་ཙམ་དང་འབའ་ཕྱོགས་
ནས་མི་ཁག་ཅིག་བྲག་གཡལ་ནང་ཡོང་རྗེས་བྲག་དམག་དང་མཉམ་དུ་དག་
པོར་འཐབ་འཁྲུག་ཀྱང་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཡང་གོ་འཛོད་དང་སྡེ་དགའི་
དམག་མི་དང་མི་དམངས་མང་པོ་བྲག་གཡལ་ནང་ཉིན་གཡོལ་སྐབས་པའི་

རྗེས་སུ་རྒྱ་དམག་མང་པོ་ཞིག་གིས་བྲག་གཡལ་གསེར་གཞུང་ནང་གོ་ལ་
གཏོར་བྱས་པ་རེད། དེའི་ནང་ནས་ཕོ་མོ་མང་པོ་བྲག་གཡལ་གྱི་མི་
སེར་ཚོས་འགོ་བ་སྤྱད་བྱས་པ་མ་ཟད། འཚོ་བའི་རོགས་པལ་བྱས་ཡོད་
པ་རེད། རྒྱ་སྤྱད་ཡུལ་པ་ཁོ་ནའི་ནང་མི་གངས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་
དེ་ཚོའི་ནང་ནས་མངའ་བདག་མངའ་ཚབ་ཁག་ཅིག་ཡོད་ནའང་མི་དམངས་
གྱིས་ཐེར་འདོན་མ་བྱས་སྐབས་དམངས་གཙོ་བཙུན་སྐྱུ་ར་སྐབས་དབུལ་
པོ་དང་འདྲ་མཚུངས་གྱི་ས་ཁོང་དང་ཁང་པ་ཐོབ་པ་རེད། ༡༩༥༩ ལོའི་
སྐོར་ཙམ་ནས་མི་དམངས་སྤྱི་ཁང་བརྒྱལ་ས་ནས་མི་ཁོངས་སོ་སོ་བརྩད་
གཙོད་ཞིབ་འཇུག་གི་སྤྱད་ཇུས་ལ་བརྟེན་སྡེ་དགའི་ཡུང་པ་སོ་སོས་བརྩད་
ཞིབ་བྱས་ཏེ་རང་ཡུལ་ལ་ཕྱིར་བྲིད་བྱས་པ་དང་དེ་དུས་བརྩད་གཙོད་བྱེད་
མཁན་མ་བྱུང་བའི་མི་ཁག་སྣ་སྤྱད་ཡུལ་པའི་མི་ཁོངས་སུ་ད་ལྟོ་འང་
གནས་ཡོད་པ་རེད།

༡) བྲག་གཡལ་གསེར་ཕྱོགས་སུ་དབུང་འཇུག་བྱས་པ།

༡༩༥༩ ལྷ་ ༡ པའི་ནང་སྤྱི་ཁང་ཁམས་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་དམག་
སྤྱོད་བྲག་གཉིས་ཙམ་བྲག་གཡལ་ས་ཐོག་དུ་འབྱོར་བ་དང་། རྒྱ་དམག་གཉིས་
པའི་དམག་གིས་ཉིན་མཚན་གཉིས་ཙམ་འགོག་གོ་ལ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་གི་
མས་མང་ཙམ་བཟོས། རྒྱ་ཡང་བརྒྱ་དཔོན་སྤྱོད་འཆི་མེད་གཙོས་
དམག་མི་ཁག་སྣ་ལ་གི་མས་བྱུང་། དེ་ནས་སྤྱི་ཁང་ཁམས་ཕྱོགས་དང་
གོ་འཛོམས་ཁྱད་ཁྱད་ཆབ་མདོ། དཔལ་ཤོད། མཛོ་སྤྱང་བཙས་པའི་
ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་མིའི་དམག་སྡེ་ ༩༩༥༩ ཞེས་པ་དེའི་རྒྱ་དམག་དང་རྒྱ་
དམག་སྤྱོད་བྲག་མང་པོ་བྲག་གཡལ་ནང་འཇུག། ང་ཚོ་གར་དགོས་དམག་
ནས་བརྒྱ་དཔོན་ལྷས་འགོ་བྲིད་དེ་ས་ཁག་བཞི་སྤྱད་ནས་སྤྱོད་སྐབས། ཏོ་

གསལ་ཞིག་གི་ནང་ལམ་ཟུར་ནས་མི་ཁ་གསལ་ནག་བུན་བུན་དུ་ཡོང་གི་འདུག
ཉེ་སར་བསྐྱེད་པས་མཆོམས་ལྟ་དུས་ཀྱི་དམག་ཆོས་མེ་མདའ་བྱུང་ལ་ཁྱེད་
ཉེ་སྤྱིང་བསྐྱེད་པས་ནས་ཡོང་གི་འདུག་པས། ངས་མེ་མདའ་བྱུང་པ་དང་
དུས་གཅིག་དུ་གཡས་གཡོན་མདུན་གསུམ་ནས་མེ་མདའ་ཆར་པ་བབས་
པ་ལྟར་བྱུང་པས་སྒྲོན་སྒྲོན་ཀྱི་དམག་ཉི་ཤུ་སུམ་ཅུ་ཙམ་འདུག་པ་ཆང་མ་
ས་ལ་འགྲེལ་སོང་ཡང་ཆང་མ་གྱི་བ་ཡིན་ཆོད་མི་འདུག དེ་ཆོད་ནང་
ནས་མེ་མདའ་བྱུག་མཁན་ཡང་འདུག དེ་མཆོམས་ཡོང་མཁན་ཀྱི་དམག་
གིས་སྒྲོག་དཀར་པོ་གཅིག་ནམ་མཁའ་ལ་བཏང་བྱུང་བས་དེའི་ལམ་ཟུར་
དུ་ཡོད་པའི་ང་ཆོད་དམག་གིས་མེ་མདའ་ཡུད་ཙམ་བྱུང་པ་དང་བྱུང་
ཕྱོགས་ནས་སྒྲོག་དམར་པོ་ཞིག་བཏང་མ་ཐག་ཀྱི་དམག་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་
སོང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ང་ཆོས་ཀྱང་ཕྱིར་འཐེན་བྱས། ང་ཆོད་མི་
ལ་གྱི་མས་གང་ཡང་མ་བྱུང་ཞིང་ལྟ་སྲུང་ཡུལ་པའི་བྱུང་རི་གནས་པོ་རྩོ་
རྩེ་གྱུར་མགོན་གྱི་ཡུང་གཤོག་ཅིག་དུ་བསྐྱེད་ནས་ཉིན་གསུམ་པའི་ཐོག་ཉི་
དྲུག་ཙམ་ནས་ཀྱི་མའི་རྟ་དམག་ ༤༠ ཙམ་གྱིས་ཆོགས་ཁག་གཉིས་བྱས་
ཉེ་ཡོང་གི་འདུག ཆོགས་ཁག་དང་པོ་དེ་ཡོང་སའི་ཉེ་མདུན་ནས་ང་ཆོས་
བསྐྱེད་པས། ངས་མེ་མདའ་མ་བྱུང་དབར་སུས་ཀྱང་བྱུང་མི་ཆོག་ཅིས་
ལཔ། ཀྱི་དམག་ལྟ་སྒྲོན་དུ་བྱུང་། མེ་མདའ་ལག་དུ་བཟུངས་སྟེ་མིག་
གིས་མཐོ་སར་ལྟ་བཞིན་དལ་བུའི་ངང་ཡོང་གི་འདུག ང་ཆོ་མཐོང་གི་
མི་འདུག ཉེ་སར་བྱུང་པ་དང་རྟ་བྱུང་བཞིན་པ་དེའི་བྱང་དཀྱིལ་དུ་
གཏད་ནས་མེ་སྐྱམ་མནན་པས་མགོ་མཇུག་སྒྲོག་སྟེ་རྟ་ཐོག་ནས་འགྲེལ་
སོང་། ཀྱི་དམག་གཞན་བཞི་པོ་ཕྱིར་ཕྱོས་བྱས་ཀྱང་མ་ཐར། དེ་ནས་
ཀྱི་དམག་ཆོགས་ཁག་དང་པོ་དང་ཡུད་ཙམ་འཛིང་པས་ང་ཆོད་བྱུང་ཕྱོགས་
ནས་ཀྱི་དམག་བྱུང་ལྟ་ཙམ་འཕྱོར་ནས་ཀྱི་ཆོད་ཁ་གསལ་ལ་མེ་མདའ་བྱུག་

རེས་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་ཁ་གསལ་བསད་པ་དང་ཁ་གསལ་ཆས། ང་ཚོའི་དམག་
མི་གསུམ་བསད་དེ་ང་ཚོ་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་ཀྱང་རྒྱ་དམག་གི་རྗེས་དེད་བྱས་
མ་བྱུང་། ཡང་ཉིན་གཉིས་པའི་ཐོག་རྒྱ་མིའི་རྒྱ་དམག་མང་པོ་ཞིག་ལྟ་
སྲུང་ཡུལ་པའི་ནང་འགྲོ་བའི་ལམ་བར་དུ་ང་ཚོའི་དམག་གི་གདོང་བསུས་
ཏེ་མར་ཤོལ་ཆུ་ཚོད་ཁ་གསལ་བྱས་པར་དག་པོའི་མེ་སྒྲིགས་དང་མེ་མདའ་
སྐྱག་སྐྱག་གིས་འགོ་བས་སྲུང་འོག་ས་ཁག་གཉིས་ནས་རྒྱ་དམག་རིམ་ཐོན་
གྱིས་དག་ཤོལ་བྱས་པར་ང་ཚོས་ཁ་གཏད་མ་གཅོག་པར་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་
དགོས་བྱུང་། སྐབས་དེར་ང་ཚོའི་དམག་མི་གཉིས་ལ་མགྲོགས་མདེལ་
འཁོར་ནས་ཆས་པ་དང་། རྒྱ་དམག་ལ་གི་ཆས་རིམ་བྱུང་མ་མཐོང་།

དུས་དེ་ཙམ་ན་བུ་དགོན་གྱི་སེར་དམག་ ༡༥༠ དེ་འགམ་ལའི་
རི་རྒྱུད་འཛོལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་རིའི་ཐོག་ཡོད། རི་གཤམ་ནས་རྒྱ་དམག་
མང་པོ་ཡོང་བ་མཐོང་ནས་རི་སྒྲིང་ནས་ཐབ་རྩོལ་བ་དང་། ལུང་རྩོ་
རྒྱག་པ། བོད་མདའ་རྒྱག་པ་སོགས་བྱས་ཀྱིན་དེ་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་དམག་
ཕྱིར་འཐེན་བྱས་ཏེ་མདུན་རོས་ཀྱི་རི་བཟུངས་ནས་མེ་མདའ་སྐྱག་སྐྱག་
སོགས་དག་ཆར་བབས་པ་ལྟར་བརྒྱབ་སྟེ་སེར་དམག་གི་བརྒྱ་དཔོན་མོར་
བདུན་བསོད་ནམས་དང་། དམག་དཀྱུས་ལག་སྐལ་བཟང་། བསམ་གཏན་
ཐུན་ཚོགས། རྩོ་བཟང་། བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་སོགས་མི་དགུ་བསད་
པ་དང་། སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚན། རྩོ་རྩོ་གྲོས། ཐིས་ཐིས། རོན་
གྲུབ་མཁའ་འགྲོ། ཆེ་རིང་བསོད་ནམས་སོགས་ལ་ཆས་སྒྲིན་བྱུང་། རྒྱ་
དམག་མང་པོ་འཆེ་སྒྲིན་དང་ཆས་སྒྲིན་བཏང་ཡོད་སྐད་འདུག མཐར་
མང་སྟེ་ཉུང་གིས་མ་བཟན་པར་བྱོས་དགོས་བྱུང་། ལྟ་སྲུང་ཡུལ་པའི་
གྲ་རྩོ་བཟང་ཆེ་རིང་གིས་རྒྱ་དམག་ཐོག་བོད་མདའ་མང་པོ་རྒྱབ་པའི་རྗེས་
དུད་ཕྱུར་བའི་ཐད་ལ་རྒྱ་དམག་གིས་མེ་མདའ་སེར་བ་བབས་པ་ལྟར་རྒྱབ་

པར་བཏེན་ཡང་བསྐྱར་བྱེད་མ་པོད་པར་ཕྱིར་བྱོས་བྱས་པས་གད་པ་ཞིག་
 གི་ལོག་ཀྱི་རོ་གཅིག་གི་ལག་པའི་ནང་མེ་མདའ་སྐྱབ་ཆུང་ཞིག་འདུག་པ་
 དེ་བླངས་ནས་དག་པོའི་ཐོག་ཀྱི་ཅིས་བྱས་ཀྱང་དེ་སྟོན་མེ་མདའ་དེ་འདྲ་
 ལག་ལེན་བྱེད་མ་མྱོང་སྐབས་བེད་སྟོད་མ་ཤེས་པར་མེ་མདའ་འབྱེར་ནས་
 ཕྱིར་བྱོས་བྱས་པ་རེད། སྐབས་དེར་ལ་གཤེས་ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་དང་
 འགས་ཇ། མདའ་ཀོ་བཅས་ཀྱི་དམག་མི་ ༡༥༠ ལྷག་ཙམ་དེ་མུ་མུ་
 རྩེམས་ཞེས་པའི་སར་དམག་སྐར་ཡོད་ཅིང་འཛོཾ་ཁེ་བྱུ་པོའི་ཐོག་གི་མེ་
 སྐད་ཐོས་མ་ཐག་དྲ་ཟིན་སྐྱ་ཟིན་གྱིས་དཔུང་སྟོན་བྱས་ཀྱང་ས་ཐག་རིང་
 པའི་སྐབས་ཀྱིས་འབྲུག་མཆོམས་ཆོད་མ་ཆོད་ཙམ་གྱི་བར་མ་སྐྱབས།
 དེར་འབྱོར་མ་ཐག་ཀྱི་དམག་དང་འཐབ་འཛིང་བྱགས་དྲག་ཆེན་པོ་བྱས་
 ཏེ་ཀྱི་དམག་ཉི་ཤུ་སུམ་ཅུ་ཙམ་བསད་པ་དང་། རྩེམ་པ་དེ་འདྲས་ཀྱིན་
 པས་དེ་ཕྱོགས་ཀྱི་དམག་ནམས་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་པས་བྲག་དམག་ནམས་
 དཔལ་ངར་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ཏེ་ཀྱི་བསོ་ལྷ་བྱུ་པོའི་ཐོག་ནས་དག་པོའི་རྩེས་བཞིན་
 དེད་པ་རེད། ཀྱི་དམག་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་པ་དེ་ནི་དམག་རྩེས་ཀྱི་གཡོ་
 སྐྱོར་བཏང་བ་ཡིན་སྐབས་ལམ་ཁ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ནས་ཀྱི་དམག་མང་
 པོ་སྐྱབ་ཡོད་པའི་བར་དུ་བྲག་དམག་ལྷ་བཙུ་དུག་ཅུ་ཙམ་ཚུད་པ་དང་ཀྱི་
 དམག་ཆོས་དུས་གཅིག་དུ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ནས་མེ་མདའ་སེར་བ་
 བབས་པ་ལྟར་བྱེད་ནས་ལ་གཤེས་བྱེད་པོའི་སྟོན་པོའི་རྒྱུང་པ་བཅགས།
 ཡེ་ཤེས་བསྐྱར་འཛིན་དང་ཆོད་བང་། ད་དུང་མི་བཞི་ལ་རྩེམ་སྟོན་
 བྱུང་། ཆོ་གྲུབ་དང་ཐང་དཀར་བུ་ཆོ་རིང་གཙོས་པའི་མི་ལྷ་བསད་
 བོར། དག་པོར་བསད་རྩེམ་བྱེད་པ་ནི་ཏ་ལམ་མ་མཐོང་། བྲག་དམག་
 ཕྱིར་འཐེན་བྱས་པ་དང་ཀྱི་དམག་གིས་དཔུང་འདུག་བྱས་ཏེ་ཆུ་སྐྱོར་བཙོ་
 ལྷ་ཆོ་རིང་དང་། རྩོ་ཆོས་འཕེལ། པར་དབང་འདུས། བསོད་

རྒྱལ་བཅས་བསད་པ་དང་ཁ་གས་ཆས། བྲག་དམག་ཆོས་ཉི་བཅར་
མ་རྒྱས་ཤིང་། ཐག་རིང་ཙམ་གྱི་རི་ཞིག་བཟུང་ནས་འཐབ་ཤོལ་བྱས་
ཀྱང་འབྲུལ་མདའ་ཉུང་གས་ཡོད་པ་ནམས་ཀྱི་མདེུ་ཚྭ་གས་པ་དང་། བོད་
མདའ་རྒྱལ་ཀྱང་རྒྱ་དམག་ཡོད་སར་མ་ཐེབས། རྒྱ་དམག་གིས་མེ་སྒྲིགས་
དང་མེ་མདའ་སྐྱག་སྐྱག་གངས་མེད་རྒྱལ་པར་བཞེན་ཕྱིར་འཐེན་མི་བྱེད་
དཀའ་མེད་བྱུང་བ་རེད། རྒྱ་དམག་ཆོས་རྒྱ་རོ་ནམས་ས་སྐྱས་བཏང་
བ་དང་ཆས་དམག་ནམས་སྒྲིར་ནས་བྱམས་མདུན་དང་ཉི་བའི་སར་ཕྱིན།
ཕྱི་ཉིན་ཡུལ་དེའི་བུད་མེད་ནམས་རང་དམག་ལ་སྒྲིན་ཆ་ཇི་བྱུང་ལྟ་བར་
ཕྱིན། དམག་འབྲུག་རྒྱལ་བུལ་དུ་སྒྲེབས་དུས་བྱ་ཤོད་ཁྱེ་ཆོགས་ཀྱིས་
ཡུང་པོ་མང་ཆེ་བ་གཏོར་ནས་གང་སར་མི་ཤིའི་ཆལ་བྱ་དང་མི་བྲག་གི་ངམ་
པ་ཆགས་པ་འཇིགས་རུང་གཤེན་ཇིའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟར་སྒྲུང་། ཡུང་པོ་
མང་ཆེ་བའི་ངོ་གདོང་བྱ་ཡིས་ཐོས་ནས་ངོ་མི་ཤེས་པ་གྱུར་བ་རེད། རྒྱ་
ལེན་བཀྲ་ཤིས་ལྟ་མོས་རང་གི་བཟའ་ཟླ་པ་རྒྱ་དབང་འདུས་ཀྱི་ཡུང་པོ་རྒྱལ་
ལ་ཁུར་ནས་འཛོལ་རི་ཁྲོད་ཀྱི་དུར་ཁྲོད་ཐོག་བསྐྱལ་བ་རེད། ལམ་
ལ་རྒྱ་ཆོད་བཞི་ལྷ་ཙམ་འགོར་ཡོད་ཆོད་འདུག དེ་བྱིངས་ཡུང་པོ་ཆང་
མ་བུད་མེད་ཆོས་མེར་བསྐྱེགས་པ་བཅས་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

༡༩༥༩ ཟླ་ ༩ ཆོས་ ༡ ཉིན་རྒྱ་དམག་གི་ ༩༩༧༩ ཞེས་པའི་
དམག་སྡེ་ནས་ཉི་དམག་དང་ཀྱང་དམག་སྡོང་ཕྱག་ ༩ ཙམ་གྱིས་ཕྱོགས་
གསུམ་ནས་བྱམས་མདུན་ལ་ཚུར་ཤོལ་བྱས། རྒྱ་རིང་གར་བ་དང་མེ་
མདའ་རྒྱག་འགོ་རྒྱགས། ཁུས་འཛོལ་བྲག་འགག་གི་ས་སྐྱང་དང་རྒྱ་དམག་
གཉིས་འཛིང་རེས་ཡུད་ཙམ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་ཁ་གས་ཤི་ཆས་བཏང་ཡང་
ཚུར་ཞལ་ངོ་ཆེ་རིང་དང་། བཙུ་དཔོན་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་གཙོས་
མི་བརྒྱད་བསད་དེ་མུ་མཐུད་ནས་ཚུར་ཤོལ་བྱས། ཅི་དེ་ཟམ་པའི་ཐད་

ནས་ཀྱི་དམག་གིས་མེ་མདའ་དང་མེ་སྒྲིགས་ཤུགས་ཆེན་བརྒྱབ་ནས་བྲག་
 དམག་ལ་གི་ཆས་མང་ཙམ་བྱུང་ནས་དེ་སྒྲིགས་གནས་སྐབས་མེ་མདའ་
 རྒྱག་མཆམས་བཞག་ ལ་ག་གིས་སྒྲིགས་ནས་ཀྱི་དམག་བརྒྱ་ཆོ་ཁ་ཤས་
 རི་དང་། ཐང་། ཞིང་སོགས་སུ་ཁ་གྲམས་ནས་བྲག་དམག་བསད་ཆས་
 བཟུང་གསུམ་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་འགྲམ་ཐོག་ལྗེ་འཆང་། བྲ་གཡེར་
 མོ་སྒྲིམ་བུ་བཅས་དཔོན་གཡོག་ཁ་ཤས་ཀྱིས་མེ་མདའ་མང་ཙམ་བརྒྱབ་ཀྱང་
 བསད་ཆས་ཐུབ་མིན་མ་ཤེས། མཐར་ཉག་རེ་མེ་བོའི་དགོན་པ་སྤྱི་སྟོན་
 དགོན་པའི་ནང་འཇུལ་ཀྱང་ཀྱི་དམག་གིས་དགོན་པ་བསྐྱོར་ནས་སྒྲོ་དང་
 སྒྲེའུ་ཁྲངས་ལ་མེ་མདའ་བརྒྱབ། ཕྱི་ནས་མགོ་བཏགས་ཞུས་ཤིག་ཅེས་
 ཐེངས་མང་འཕོད་པས་མགོ་བཏགས་ཞུས་པ་དང་འཛིན་བཟུང་བྱས།

ཉི་དྲོས་ཙམ་ནས་ནམ་མཁའ་ནས་གནམ་གུ་ཡོང་སྟེ་ལྗོངས་སྐྱོར་
 བརྒྱབ་པ་དེས་བྲག་དམག་ཆོས་གནམ་གུ་ནས་འབམ་དབྱུག་རྒྱུར་དོགས་
 ཉེ་ཕྱན་བུའི་སེམས་ཤུགས་ཉམས། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཀྱི་དམག་གིས་
 མེ་སྒྲིགས་མང་པོ་བརྒྱབ་པ་དང་དམག་དཔུང་ཡོད་སར་ཉེ་བཅར་བྱས།
 གནམ་གུས་ལྗོངས་སྐྱོར་གསུམ་ཙམ་རྒྱབ་ནས་ཕྱིར་ལོག་སོང་། བྲམས་མདུན་
 གྱི་དཔོན་དམག་ཆང་མས་མེ་མདའ་དང་། ལུར་དོ། གྱི་སོགས་ཀྱིས་
 ཀྱི་དམག་གི་ཆས་བཏང་ཡང་དམག་དཔུང་མང་ཉུང་དང་མཆོན་ཆ་བཟང་
 ངན་གནམ་ས་ལྟར་ཉེ་བག་རྒྱགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བཀག་མ་ཐུབ་པ་བྲམས་
 མདུན་གྲོང་དུ་ཀྱི་དམག་གོར་བ་དང་། བྲམས་མདུན་ཁང་ཆན་གྱི་གྲ་བུ་
 ཙོག་གིས་ཀྱི་མེ་དམག་དཔོན་ཞིག་ལ་གྱི་བརྒྱབ་ནས་བསད། ཁུ་མདའ།
 རྒྱ་པོ། ཨ་འཕེལ་གཙོས་མེ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གྱིས་ཀྱི་དམག་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བསད།
 ཨ་འཕེལ་གྱི་མེ་མདའི་མདེའུ་རྒྱུགས་པ་དང་གྱི་བརྒྱབ་ནས་ཀྱི་དམག་གཉིས་
 གི་ཆས་བཏང་། མཐར་ཀྱི་དམག་གྱི་དཔུང་རུབ་བརྒྱབ་ནས་བཟུང་། རྒྱ་

སྒྲིལ་སྤོང་མདའ་གཉིས་བརྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་གཉིས་བསད། མཐར་
སྒྲིལ་དང་བྱ་ཚྭ་བཙས་དེ་སྤྱོད་སྤོང་མེ་མང་པོར་གྱི་སྤོང་བས་མེ་འབར་
ལྡེ་འཆང་གིས་བྲག་དམག་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་ལ་བཀོད་འདོམས་བྱས་པར་མ་
ཟད་མི་གཅིག་ཀྱང་བྱོས་མི་ཆོག་པ་བཀའ་ཤམས་ཏེ་ཁོ་རང་གིས་གཙོ་བྱས་
ཏེ་དཔའ་ངར་ཆེན་པོས་འཐབ་ནས་རྒྱ་དམག་ ༥༠ སྒྲོར་ཙམ་བསད་པས་
དེ་སྤྱོད་སྤོང་གི་རྒྱ་དམག་ནམས་ཕྱིར་འཐེན་བྱས། ཡང་རྒྱལ་རི་འོ་འཛོམ་
ཐོག་དང་རྩེ་རྒྱུད་རྒྱུད་ནས་རྒྱ་དམག་གིས་མེ་སྤྱོད་སྤོང་དང་མེ་མདའ་སྤྱོད་
སྤོང་མེ་མང་པོར་བསྐྱོད་པ་ལྟར་རྒྱལ་རི་ནས་བྱམས་པ་ཕྱན་ཆོག་སྤྱོད་བྱས། དུམས་པ།
ཆོས་བཟང་དཔལ་ལྷན། འཛོམ་ཁ། འཆི་མེད། རྩ་མཁན་ཁ་ཤི་ཆང་
གི་བྱ། དུམས་པ་ཕྱན་ཆོག་སྤོང་སྤོང་མེ་མང་པོར་དང་། མེ་འབར་ལྡེ་
འཆང་གིས་མེ་མདའ་གོ་རིང་གི་མདའ་མཛོག་སྤོང་བར་བརྒྱབ། དེ་མཆོམས་
ཁོང་གི་རྒྱུ་པར་མེ་མདའ་ ༡ ཤོག་སྤོང་མེ་སྤོང་བྱུང་། རྒྱ་དམག་
ནམས་ཏེ་སར་བྱུང་སྤོང་མེ་འབར་ལྡེ་འཆང་གིས་བྱུང་མདའ་བརྒྱབ་སྤོང་
རྒྱ་དམག་དྲུག་བསད་པ་དེར་ཡོད་ཆང་མས་མཐོང་། དེ་ནས་བྱུང་མདའི་
མདའ་ཡང་ཟད། ལྷམས་དེར་དུང་སྤོང་མེ་འབར་དོན་གྲུབ་དང་། ཨ་
རྒྱལ་སྤོང་མེ་འབར་། ལྷམས་བཟང་བྱ་སྤོང་མེ་མང་པོ་སྤོང་མེ་འབར་། དུམས་
མདའ་དྲུ་མེ་སྤོང་མེ་མདའ་ལག་འཛོམ་བཙས་སྤོང་འབྲུག་སྤོང་ལྡེ་
བ་ལྟར་དང་། མེ་རྩལ་གྱི་དྲུད་པས་བར་སྤོང་ཁེངས། རྒྱ་དམག་དེ་ཆོས་
མི་མེར་གྱི་སྤོང་ཕྱུག་སྤོང་མེ་སྤོང་མེ་མང་པོར་ཆད་ལ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་
བསད། དུང་ཁང་པའི་ནང་འཛུལ་ཏེ་གང་བྱུང་གིས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་
པ་སྤོང་བྱས། ལྷམས་དེར་བཙོ་ལྡེ་ཆོས་མཆོ་ཟེར་པའི་བྱུད་མེད་ལོ་ ༡༠
སྤོང་གངས་ཙམ་ལ་སྤོང་མེ་འབར་པའི་སྤོང་ཁེངས་ནང་ནས་འཛུལ་ལྟ་
བྱུང་དུས་ཁང་པའི་འོག་ཏུ་རྒྱ་དམག་ཅིག་གིས་མེ་མདའ་སྤོང་སྤོང་བརྒྱབ་

སྟེ་བྲག་དམག་གཅིག་བསད་པ་མཐོང་བས་སེམས་ཀྱིས་མ་བཟོད་པར།
ལམ་སང་ཁ་སྐྱོར་ནས་ཐབ་ཚང་ནང་སུ་པན་འདུལ་བྱེད་དོ་གཏུན་ཞིག་ཡོད་
པ་དེ་བྱིར་ནས་ལྟ་དུས་སྐྱག་སྐྱག་རྒྱག་མཁན་དེའི་ཉེ་འཁྲིམ་སུ་རྒྱ་དམག་
གཞན་མེད་པ་དང་འཁེལ། དོ་གཏུན་དེ་བརྒྱབ་པས་རྒྱ་དམག་དེའི་མགོ་
ལ་ཕོགས་ནས་བསད། དོ་གཏུན་དེ་ཐབ་འགྲིལ་གྱིས་གཤམ་དུ་རྒྱ་ཡུར་
ནང་ཟག་དེ་ནི་བྲག་གཡལ་ནང་བུད་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་དམག་བསད་པ་ཐེངས་
དང་པོ་དེ་ཡིན། འཕྲོས་ལུས་བྲག་དམག་ནམས་བྲོས་ཅི་ཐར་བུས། ཟླ་
དགོན་ཁྲི་པ་རྒྱ་དམག་མ་བྱུང་གི་སྤྱོད་ཅུབ་ནས་ཁོང་གི་དགོན་པའི་ནང་ཕེབས་
ནས་དེ་ནི་ན་བྱམས་མདུན་དུ་བཞུགས་མེད། དོ་ཁང་ལྡེ་འཆང་བྱམས་མདུན་
ནས་བྲོས་ཏེ་ཕ་པ་ཁར་འགོ་བ་དང་རྒྱ་དམག་གིས་བཟུང་། བྱམས་མདུན་
ནས་མེ་འབར་ལྡེ་འཆང་དང་། མགོན་ཚབ། འགྲམ་ཐོག་ལྡེ་འཆང་།
ཁྲ་གཡེར་མོ་སྒྲོམ་བུ་སོགས་དང་བྱོན་བསྒྲོམས་མི་ ༥༠༠ ལྷག་ཙམ་
བཟུང་། མགོན་གཉེར་ཆེན་མོ་ནས་ནམ་རྒྱུན་གྱི་གྲོན་ཆས་ཕུད་དེ་ཕུ་པ་
ས་མདོག་ཅིག་གྲོན་ནས་བྲོས་འགོ་བའི་ལམ་བར་དུ་བཀོངས་པ་ཡིན་འདུག་
ཀྱང་ངོ་མ་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཕུང་བདག་པོ་རྒྱག་མཁན་མེད་པར་ཉིན་
གསུམ་ཙམ་ལུས་འདུག་དངོས་འབྲེལ་བྱེད་དུས་བཙོ་ལྡེ་ཆོས་མཆོ་ཡིས་
མཐོང་བའི་སྐྱག་སྐྱག་བརྒྱབ་ནས་མི་གཅིག་བསད་སོང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་འདུག་
དེ་ནི་ན་ས་རུབ་ཙམ་ནས་བྱམས་མདུན་གཡུལ་འཁྲུག་གི་མདུག་རྒྱོགས།
བཙོ་ལྡེ་ཆོས་མཆོས་རྒྱ་དམག་བསད་པ་དེ་རྒྱ་གཞུང་གིས་ཤེས་ཏོགས་བྱུང་
ཆེ་འཛིན་བཟུང་བྱེད་པ་གདོན་མི་ཟ་ཡང་། མིག་མཐོང་ཡོད་མཁན་
མོ་རང་གི་ཕུ་གུ་གཉིས་དང་ཆོས་མོ་མ་བུ་གཉིས་ཙམ་ལས་མེད་པས་གསང་
བ་བུས། ཕྱི་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་གངས་ཙམ་ནས་སྐད་ཆ་འ་རེ་ལུ་རེ་བྲུབ་
སྟེ་རྒྱ་གཞུང་ནས་ཀྱང་སྒྲོགས་ཙམ་ཐོས་ནས་མོ་རང་ལ་དྲིལ་བསྐྱགས་

ཐེངས་གཅིག་གཉིས་ཙམ་བྱས་ཀྱང་ཁས་མ་བླངས། དེ་རྗེས་རིང་པོར་
མ་འགོར་བ་རྒྱ་གཞུང་གིས་ ༡༩༥༩ ལོའི་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པ་ཏཱ་ལའི་
རུ་ཆོག་ས་ཀྱི་རྒྱ་འཛིན་པ་སློང་བཀྲོལ་གཏོང་བའི་སྲིད་རྒྱུས་ཟེར་བ་སྤེལ་
ནས་བོད་ཁྱེད་ཡོངས་ཀྱི་ལྷག་ལུས་ཆབ་སྲིད་བཙོན་པ་ཡོད་ཚད་ ༡༩༥༩
ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་སློང་བཀྲོལ་བཏང་བ་ནས་བཟུང་བཙོན་
ཆས་མཆོ་ལའང་ཡང་བསྐྱར་འདྲི་བཅད་བྱེད་མཁན་སུ་ཡང་མ་བྱུང་།
ཁོང་ ༡༩༥༩ ལོ་ནད་མནར་གྱིས་གོངས་པ་རེད། བཙོན་ཆས་
མཆོས་རྒྱ་དམག་བསད་པའི་གནས་ཚུལ་བྲག་གཡལ་ཁུལ་གངས་ར་ཁྲབ་
ཡོད་པ་རེད།

གོ་འཛོད་དང་བྲག་གཡལ་ས་མཆོམས་སྤྱང་མཁན་གོ་བོ་གཉིས་པ་
དང་བདུད་རུའི་དམག་དབར་འགལ་བྱུང་སྟེ་བདུད་རུའི་དམག་ནམས་
ས་གནས་གཞན་དུ་སྐྱོང་། དེ་རྗེས་འོ་འཕོམ་དམག་ཀྱང་ལོགས་སུ་སྐྱོང་
བར་བཞུགས་གོ་བོ་གཉིས་པ་ནང་འཁོར་མི་ལྔ་འོ་འཕོམ་གྱི་ས་ཆ་རེ་ཆེན་ཞེས་
པ་དེར་གཤམ་ནས་སློང་སྐབས། སྤྱི་རུ་མ་ཟེར་བའི་མི་དེ་བྱམས་མདུན་དུ་
རྒྱ་དམག་སར་བཏང་སྟེ་མགོ་བཏགས་རྒྱ་བྱས། ལམ་བར་རྒྱ་དམག་གིས་
བསད་བཟུང་མི་བྱེད་ཆེད་ལག་ཁྱེད་སློང་རོགས་ལབ། ༡༩༥༩ གྱི་ཡན་
ལག་དམག་ཨང་བརྒྱད་པ་བྱམས་མདུན་དུ་ཡོད་པ་ནས་བརྒྱ་དཔོན་གཅིག་
དང་དམག་མི་ཉིས་བརྒྱ་མ་ཟེན་ཙམ་སྤྱི་རུ་མ་དང་མཉམ་དུ་བྱིན། ཐོག་
མར་གོ་བོ་གཉིས་པ་དང་ཐུག་དུས་མེ་མདའ་ཚང་མ་ཚུར་སྤྱད་བཅུག་རྗེས་
བརྒྱ་དཔོན་དེས་ལག་པ་བཏང་བ་དང་སྤྱད་ཆ་ཆོག་ཁ་གས་བཤད་རྗེས་
བྱམས་མདུན་དུ་ཁྱིད་བྱིན་པ་རེད། དེའི་སློན་ཙམ་ནས་བྱམས་མདུན་
ཟླ་བྱང་དང་དཔོན་ཁག་ནམས་ཀྱི་ཁང་པར་སྒོ་ཐེལ་བརྒྱབ་ནས་མི་ནམས་
ཁང་པའི་ཁེབས་འོག་སོགས་ལ་སློང་བཅུག་ཡོད། དེ་བཞིན་གོ་བོ་གཉིས་

པའི་བཟའ་ཟླ་དང་བུ་གཉིས་དྲུག་ཚང་གཞན་གྱི་ཕྱུགས་ཐོག་དང་མཉམ་དུ་
 བཞག་ཡོད་ཀྱང་གོ་བོ་གཉེར་པ་མགོ་བཏགས་ནས་བྱམས་མདུན་ལ་སྒྲེབས་
 མ་ཐག་གོ་བོ་ཚང་གི་ཁང་པའི་སྒྲོ་ཐེལ་བཀྲོལ། མ་བུ་གཉིས་རང་བྲིམ་
 དུ་བཞག་གཉེར་པ་ཁོ་རང་རྒྱ་དམག་དང་མཉམ་དུ་བཞག་མང་ཚོགས་
 གྱི་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་རང་མོས་གྱི་མགོ་བཏགས་ཞུ་མཁན་གོ་བོ་གཉེར་པ་
 ལ་མིག་དཔེ་ལྟ་དགོས་སོགས་བཤད་དེ་རྒྱ་འཁོར་དུག་གཅིག་དཔེ་བཟང་
 ལ་སྤྲད་དེ་ཕྱག་པར་བྲིས་བཅུག་ནས་དཔར་བྱས། འཛིན་བཟུང་བཀག་
 ཉར་བྱས་པའི་མི་ནས་བཅུ་ལྷག་ཙམ་བྲིད་དེ་འདི་ཚོ་གོ་བོ་གཉེར་པའི་དམག་
 རེད། དམག་མི་འདི་ནམས་བྲིད་དེ་རང་ཚོ་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས་པ་རེད་
 ཟེར་ཏེ་མི་དེ་ཚོའི་དཀྱིལ་ལ་གོ་བོ་གཉེར་པ་བཞག་ནས་དཔར་བྱས་པ་སོགས་
 བྱས། མི་དེ་ཚོ་ནི་ཉེ་སྤྱོད་བྱམས་མདུན་དུ་བཟུང་བ་ཤ་སྟག་ཡིན་པ་ཤེས་
 བཞིན་དུ་རྒྱ་མིས་རྒྱན་གཏམ་བཤད། ཚོགས་འདུ་གྲོལ་མ་ཐག་བཟུང་དམག་
 དེ་ཚོ་རང་འཇག་བཀག་ཉར་བྱས་པ་རེད། བྱམས་མདུན་དུ་བཙོན་པ་
 ནམས་རྩལ་བཟང་ཁང་ཆོན་དང་བྱམས་མདུན་ཁང་ཆོན་གཉིས་གྱི་ཚོགས་
 ཁང་ནང་ར་ལུག་བཙུད་པ་ལྟར་བྱས། དེའི་ནང་ནས་བྲག་གཡབ་གྱི་ལས་
 ཆོན་དང་དམག་གི་བཙུད་པོན་ཡན་ཆད་ཞིབ་གཤེར་བྱས་རིང་ཉིན་གསུམ་
 ལ་ཁ་ལག་ཁམ་གང་དང་རྒྱ་ཐིགས་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་སྤྲད། དེ་རྗེས་
 མི་སེར་ནང་ནས་བཟུང་བ་དང་མས་ཚབ་ཆེ་བ་དམག་དཀྱུས་ཁག་གཅིག་
 དང་། བུད་མེད་དང་ཕུ་གུ་ནམས་སྒྲོད་བཀྲོལ་བཏང་། རྒྱ་དམག་མང་
 ཆེ་བ་དགོན་པ་ཁང་ཆོན་ཁག་གི་བྲ་ཤག་དང་ཟླ་བའི་རྒྱལ་ཁང་ནང་བསྐྱུད།
 དགོན་པའི་ཚོགས་ཁང་ནང་ཏྲ་བཏགས། མི་བསྐྱུད་མེད་པའི་དགོན་པའི་
 ཁང་པ་ནམས་བཞིགས་ཏེ་དམག་མི་ཚོས་བུད་ཤིང་བྱས། ཁྲོད་པ་དང་
 རི་ལུང་ཀུན་དུ་རྒྱ་དམག་གིས་སྡོད་དུང་བྱས། བསད་མས་ཁ་ཤས་བྱས།

འོ་འཕོམ་དམག་གི་འཐབ་བྲོས་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཆ་བ་གཅིག་ཙམ་ཕྱིན་རྗེས་
རིམ་བཞིན་མགོ་བཏགས་ཞུས། མགོ་བཏགས་ཞུས་རིགས་དང་འཛིན་
བཟུང་ནས་སྒོད་པའི་སྐྱེས་པ་ནམས་ལ་ལག་འབྱེར་རེ་སྤྲད། ལག་འབྱེར་
མེད་པའི་སྐྱེས་པ་ག་པར་ནས་ཐུག་ནའང་འཛིན་བཟུང་དང་མི་མེར་གྱི་རྟ་
ག་མེད་ཡོད་པ་མཐོང་ཆད་རྒྱལ་པའི་རྟ་རེད་ཟེར་ནས་བྲིད་རྒྱུ་བྱས།
དཔེར་ན་ལྷ་སྤྱང་ཡུལ་པའི་ནང་རྒྱ་དམག་སྟོང་ཕྲག་ཙམ་བྱུང་བ་དེ་ཆོས་
རྟ་སྤྱག་པ་ཁ་གསུམ་གཏོགས་ཆང་མ་བྲིད། སྐྱེས་པ་ནམས་རྒྱ་དམག་ཡོང་
དུས་གཤམ་ནས་སྒོད་ཀྱི་ཡོད། ལྷ་སྤྱང་རྫོང་པ་ཞེས་པའི་གྲོང་ཆོ་དེའི་ནང་
རྒྱ་དམག་ཡོང་དུས་དོ་གཅོད་ཆང་གི་ཡུག་རྗེ་ཆོ་དབང་རབ་བཏན་ཞེས་པའི་
བུ་ལོ་ ༡༩ ཙམ་ཡིན་པ་དེ་མ་གཏོགས་སྐྱེས་པ་མ་རྟེན། བུ་དེ་རྒྱ་དམག་
གི་སྐྱེ་ཤན་ལ་འགྲོ་དགོས་ཞེས་བཙན་བྲིད་བྱས། ལྷ་སྤྱང་རྫོང་པའི་ས་ཆ་
འབྲས་འབྲས་ལ་ཐོག་སྐྱེབས་པ་དང་། བུམས་མདུན་དམག་སྤྱི་ཁང་ནས་
བཏང་བའི་ཤོག་ལུང་བ་ཨ་དར་ཕུར་པ་དང་། རོར་བུ། གཡོག་པོ་སྒོ་
བཟང་བཀྲ་ཤིས་གསུམ་ཡོང་བ་དང་ཁ་ཐུག་ཁེལ་ཏེ་རྒྱ་དམག་ཆོས་མེ་མདའ་
བརྒྱབ་ནས་ཕུར་པ་དང་རོར་བུ་གཉིས་བསད། སྒོ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་བློས་
ཡོང་བའི་རྒྱུ་པར་མས་པ་དང་གད་པ་ཞིག་ཏུ་གཤམ་ཏེ་རྒྱ་དམག་གིས་མ་
མཐོང་། དུས་དེ་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ཆོ་དབང་རབ་བཏན་གྱིས་རྒྱ་དམག་གི་
རྟ་གཅིག་བཞོན་ནས་བྲོས་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་དམག་ཁ་གསུམ་གྱིས་དེད། ལ་
ཁར་བསྐྱེབས་པ་དང་རྒྱ་རྟ་དེ་བསྐྱུར་ནས་རྒྱུ་ཐང་དུ་ཕུར་ལ་བྲོས། རྗེས་
དེད་རྒྱ་དམག་གིས་གར་སོང་མ་མཐོང་ནས་རྟ་བྲིད་དེ་ཕྱིར་ལོག

དེར་ཡོད་རྒྱ་དམག་དེ་དག་དང་རྒྱུ་སྒོན་བཙན་རྟ་དམག་
༤༠༠།༥༠༠ ཙམ་སྤེལ་སུམ་ཁང་ཆོན་ནང་ཕྱིན་ཏེ་དགོན་པའི་འབྲུ་ཁང་
གི་འབྲུ་ནམས་བཏོན་ཏེ་དོ་གཅོལ་ཐོག་ལུང་སྤྱངས་བ་ལྟར་བུས་ཏེ་དམག་

ན་ནམས་ལ་བཟའ་བཅུག ཁང་ཚན་ལ་ན་མང་ཙམ་ཡོད་པ་ཚང་མ་དེད།
ཉེ་འགམ་མི་སེར་གྱི་ཁང་པ་ནམས་བསྒྲིགས་གཤེར་བྱས་ཏེ་གྱི་ཚུང་མཇུབ་
གང་ཙམ་ཡོད་པ་མཐོང་ཆེ་ཚང་མ་བྱེར་བ་སོགས་བྱས་པ་རེད།

བདུད་རུ་འབྲོག་པའི་དམག་གིས་རྒྱ་དམག་ལ་ཞོལ་དུང་ཐེངས་
གཉིས་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་གི་ཆས་མང་པོ་བཅོས་པ་དང་ཚུར་ཡང་མི་ཁ་གས་
གི་ཆས་བྱུང་བ་རེད།

དེ་བའདི་གཟིགས་མཁན་ནམས་ལ་གསལ་འདེབས་ཅུང་ཟད་ལྷ་
ཚུར། རྒྱ་དམག་གི་མེ་མདའ་སྟག་སྟག་འཁོར་ལོ་རེའི་ནང་མདའ་ལྔ་
བཅུ་ལྷག་ཆོག་པ་(སྤྱི་རིང་སྟན་)ལ་ང་ཚོས་སྟག་ཆེན་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་དང་།
ཡང་ཨོ་ཤུབ་རེའི་ནང་མདའ་ལྔ་སྟུང་ལྔ་སྟུང་ཆོག་པའི་སྟག་སྟག་ཚུང་
བ་(ཀྱིང་སྟན་)ལ་ང་ཚོས་སྟག་ཚུང་ཞེས་བཙུག་གི་ཡོད་པ་ལྟར་གསལ་དུ་
སྟག་ཆེན་དང་སྟག་ཚུང་ཞེས་བྲིས་ཡོད་པས་དེ་དོན་དགོངས་འཇགས་ལྟ།

༡༩༥༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ཤར་སྐབས་སྤར་ཁམས་ཁྱུ་ར་བྲགས་པ་
སྤུལ་སྤུ་དཔོན་དམག་ནམས་དང་། སྤར་པ་དཔོན་འགོ་དམག་རྒྱལ་ཆོགས་
དཔོན་དམག་བཅས་ན་དམག་བརྒྱ་ཕྱག་ཁ་གས་སྤར་ཁམས་ནས་བྲག་གཡབ་
ནང་ཡོང་བ་དང་། བྲག་གཡབ་རྒྱ་ཁྲད་གཉིར་པ་དང་མཛོ་ཐང་སྟོབས་
རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་དམག་དཔོན་བྱས་པའི་རྩལ་བཟང་ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་
ན་དམག་སྟུང་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ལ་བརྒྱ་དཔོན་སྤུལ་བཟང་བཀྲ་ཤིས། འཇམ་
དབྱངས་དོ་རྩེ་བཅས་དང་། ཨ་ཟུར་བརྒྱ་དཔོན་ཡེ་རྒྱལ་དང་ཆེ་རིང་མགོན་
པོ་ཡི་ཁ་འོག་ན་དམག་གིས་བརྒྱ་ཙམ། ཡང་ལྷ་སྤུང་འབྲོག་པའི་བརྒྱ་དཔོན་
བྱས་པ་དང་ན་དམག་བརྒྱ་དང་ ༡༠༡༥༠ ཙམ་དང་། ལྷ་སྤུང་ཡུལ་
པའི་བརྒྱ་དཔོན་ཕན་དཀོན་མཆོག་བསྟན་དར་ལ་ན་དམག་ཕྱེད་ཉིས་བརྒྱ་
ཙམ་བཅས་བྲག་གཡབ་གསེར་གཞུང་ཟེར་བའི་ས་ཆ་དེར་མ་གཏམ་མཉམ་

འཛོམས་བྱུང་ཞིང་། ཚང་མའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་བོད་རང་དབང་སྐར་གསེའི་
ཆེད་དུ་གཅིག་མཐུན་ཡིན་པར་སོང་། བྱིན་ཆད་དག་བྱུང་ན་མདུང་ཡུ་མཉམ་
བཟུང་དང་། གྲོགས་བྱུང་ན་གྱི་ཅེ་ཁབ་བགོས་གྱི་དཔེ་ལྟར། དམག་སྐར་
མཉམ་རྒྱུ་དང་རྒྱ་དམག་ལ་མཉམ་འཛིང་བྱེད་རྒྱུའི་གྲོས་འཆམས།

མཚན་མོ་ཞིག་ལ་བྲག་གཡལ་གཙང་གསར་དགོན་པའི་བླ་མ་གྱི་
ཤུ་ཙམ་དེར་ཡོང་བ་དང་དེ་ཕྱོགས་དམག་སྐར་གྱི་སོ་པ་ཆོས་ཁོང་ན་མས་
རྒྱ་དམག་ཡིན་པར་དོགས་ནས་མེ་མདའ་བརྒྱབ། ལྷ་ར་དགོན་པའི་དམག་
མི་ཞིག་གིས་སྐད་ཆུང་བརྒྱབ་པ་དེ་གཙང་གསར་གྱི་པ་ཆོས་འཕེལ་གྱི་ལུས་
ལ་མདེའུ་ ༡ ཐེབས་ཀྱང་མཚོན་མ་བྱུགས། དེ་ནས་ཕན་ཚུན་སྐད་
བདེ་འཕྲོད་དེ་མེ་མདའ་རྒྱུ་མཚམས་བཞག་འདུག དམག་སྐར་ནས་རྟ་
ལམ་རྒྱ་ཆོད་གཉིས་ཙམ་གྱི་སར། ཨ་བུར་གྲོང་དུ་རྒྱ་མིའི་རྟ་དམག་མང་
པོ་ཡོད་པ་དེ་ནས་ཉིན་ལྟར་རྟ་དམག་ ༥༠༡༥༠ རི་བཤེར་ལ་འགྲོ་བ་ཐོས་
པས། དེར་གཏོར་ཤོལ་བྱེད་མཁན་རྟ་དམག་སུམ་བརྒྱ་མཚན་བཟོད་བྱས་
ནས་བྱི་ཉིན་ནམ་གསལ་བ་དང་ལ་ཁ་ནས་བཞུས་པས་གྲོང་པའི་ནང་རྒྱ་
དམག་མཐོང་རྒྱ་མི་འདུག ང་ཚོའི་དམག་སྐར་ཕྱོགས་ནས་མེ་མདའ་
བརྒྱབ་པའི་སྐད་ཐོས། ང་ཚོས་ཆོད་དཔག་བྱས་ན་ཨ་བུར་གྱི་རྒྱ་དམག་
དེ་དམག་སྐར་ཐོག་རྒྱུ་པར་བྱིན་པ་རེད་བསམ་ནས་བྱིར་བསྐྱོད་བྱས་པའི་
ལམ་བར་དུ་དམག་སྐར་ནས་བང་ཆེན་འབྱོར་བ་དེས་མདང་དགོང་ནམ་
བྱེད་ཙམ་ནས་དམག་སྐར་གྱི་མཚན་སོ་དང་རྒྱ་དམག་རྒྱུ་རེས་བྱས་
མཐར་རྒྱ་དམག་གིས་རི་བཟུང་སོང་། བྱིད་ཆོས་རིའི་རྩལ་བྱང་གཉིས་
བསྐྱོར་དང་ང་ཚོས་ཤར་དང་རྩོ་གཉིས་བསྐྱོར་ཡོད་ཅིས་ཆ་འབྱོར་བ་ལྟར།
དེར་ཡོད་ལྷ་སྐྱུང་ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་གིས་བྱང་ཕྱོགས་ནས་བསྐྱོར་
བ་ཡིན། རི་དེའི་ཅེ་མོ་གཞོང་པ་དང་འདྲ་བ་དེ་ལ་དེལ་དཀར་སྐྱུང་རྩ་

ཞེས་པའི་སྐྱེད་ལུང་རེད་ཅེས་ཤོད་སྟོན་ཡོད།

ཀྱང་དམག་དུག་བརྒྱ་བདུན་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་ས་དེ་བཟུང་སྟེ་རི་སྟེང་
དུ་འཛིང་རགས་བཟོས་ནས་འགོག་སྐྱེད་བྱས། མེ་མདའ་རྒྱག་རེས་ངང་
ཉིན་ཕྱེད་ཙམ་སོང་། དེར་ཡོད་འབྲོག་པའི་དམག་མི་རྒྱ་མཚོ་ཟེར་བ་དེས།
འདི་མུར་མེ་མདའ་བརྒྱབ་བསྐྱད་ན་མདའ་ཟད་ས་མ་གཏོགས་ཀྱང་དམག་
ཉི་གསེད་ཀྱི་མི་འདུག དེ་བས་འཛིང་རགས་ནང་མཚོངས་ནས་ཀྱང་དམག་
བསད་དགོས་རེད་ལའ་བ་དང་། ལྷ་སྐྱེད་ཡུལ་པའི་ཞལ་ངོ་ཆེ་རིང་
ཆོས་འཕེལ་ནས། དེ་རེད། ང་ཁས་ལེན་ལ་དོན་ཆོག་གཞན་དག་སྐྱ་
འགྲོ་མི་ཡོད་ན་འགྲོ། ཟེར་སོང་ཡང་ང་འགྲོ་ཟེར་མཁན་ཉི་གཅིག་ཀྱང་
མ་བྱུང་། ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་ལངས་ནས་རྒྱགས་གྲབ་བྱས་སོང་བས།
ངས་ད་ལྟ་མ་རྒྱགས་དང་། ཆང་མས་མཉམ་རུབ་བྱེད་ན་དྲག་གི་རེད་
མ་གཏོགས་ཕྱོགས་གཅིག་རྒྱང་པས་ཀྱང་དམག་ལ་གང་ཡང་བྱུང་བ་ཀྱི་མ་རེད་
ལའ་བ་དང་མར་བསྐྱད་སོང་། ངས་མི་གཅིག་རྒྱ་ཁྱེད་གཉེར་པའི་སར་
བཏང་སྟེ། སྐར་བྲག་གཉིས་ཀྱིས་དུས་གཅིག་དུ་པར་ཤོལ་བྱས་ན་མ་
གཏོགས་འདི་མུར་བསྐྱད་ཀྱང་པན་ཐོགས་མི་འདུག་པས་དེ་དོན་གྲོས་མོལ་
བྱས་ན་བསམ་ཞེས་ཆ་བསྐྱར། རྒྱ་ཁྱེད་གཉེར་པ་རི་གདོང་དེའི་པར་ཕྱོགས་
སྐྱ་ཡོད། བང་མི་རྒྱུར་མ་འབྱོར་གོང་ནས་ཞལ་ངོ་ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་
གྱིས་ཁོ་རེ་རྒྱ་མཚོ། ཤོག་དང་ང་རང་གཉིས་ཀྱང་དམག་ཐོག་མཚོངས་
འགྲོ་ལའ་སོང་ཡང་རྒྱ་མཚོས་གང་ཡང་ལའ་མ་སོང་། དེ་ནས་ཞལ་
ངོ་ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་རྒྱ་དམག་གི་ཕྱོགས་སུ་མཚོངས་སོང་། ངས་
ཏོག་ཙམ་སྐྱགས། ད་ལྟ་མ་འགྲོ་ལའ་ཀྱང་གཤོལ་མ་བྱུང་། ངའི་
འཁྲིས་ལ་ཡོད་པ་ལྷ་སྐྱེད་ཡུལ་པའི་ཞལ་ངོ་རྒྱུད་འཇམ་དབྱངས་སྟོ་
གྲོས་དང་། དམག་དཀྱུས་ཆེ་སྟེ་བྱ་གཉིས་ཀྱིས་རེད་གཉིས་འགྲོ་གི་ཡིན་

ལབ་བྱུང་། ངས་ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་གཅིག་ཕུ་ཕྱིན་པ་དེ་འགྲིག་མ་སོང་
བས། རྒྱལ་སྤོན་འགྲོ་མཁན་ཡོད་ན་རྒྱལ་ས་ལབ་པ་དང་ཁོ་གཉིས་མཆོངས་
སོང་། ང་ཆོ་བསྡོད་ས་དང་རྒྱ་མིའི་འཛིང་རགས་གཉིས་ཁ་གཏད་དུ་གནས་
ཡོད་སྐབས་ཕན་ཚུན་ཕར་ཚུར་མཐོང་བར་བཞེན་ཁོང་གསུམ་པོ་དེ་ནས་
ཕར་རྒྱལ་ས་པ་དང་རྒྱ་དམག་གིས་མེ་མདའ་མང་པོ་བརྒྱབ་ཀྱང་ཁོང་གསུམ་
ལ་གནོད་པ་མ་བྱུང་། རི་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་སྤང་གཤོང་ཡོད་ས་དེར་ཁ་
གཏད་གཉིས་ཀྱིས་མཐོང་གི་མེད་སྐབས་ཁོང་གསུམ་དེར་བསྐྱབས་པ་དང་
མེ་མདའ་རྒྱལ་མཆོངས་བཞག་སོང་། དེ་ནས་རྒྱ་དམག་ཡོད་སའི་ཉེ་འོག་
ནས་ཡར་འགྲོ་དུས་ང་ཆོས་མཐོང་ཡང་རྒྱ་དམག་གིས་མཐོང་གི་མེད་པར་
བཞེན་འཛིང་རགས་ནས་རྒྱ་དམག་བརྒྱད་ཐོན་ཏེ་ཁོང་གསུམ་ཐོག་དུ་མར་
རྒྱལ་ས་པ་དང་ང་ཆོས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱ་དམག་བརྒྱད་དེ་བསད་པ་ཡིན།
ཡང་བསྐྱར་རྒྱ་དམག་ ༡༤ སྤར་ལྟར་ཐོན་པ་དང་འཛིང་རགས་ནས་
མེ་མདའ་སྤག་སྤག་ཁ་གཤིབས་ཀྱིས་ང་ཆོའི་ཐོག་ཆར་དྲག་བབས་པ་ལྟར་
བརྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་ ༡༤ པོ་དེར་ཉེན་སྲུང་བྱས་པ་དང་ཁོང་གསུམ་
ཐོག་དུ་ལག་འཕྲིམ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་དབྱུགས་པས་ཆེ་ཕྱེ་བྱུང་། ཞལ་ངོ་
འཇམ་དབྱངས་སྒོ་གྲོས་མས་ནས་དེར་འབྱེལ། ཞལ་ངོ་ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་
གཅིག་ཕུ་ལུས་པ་མཐོང་བ་དང་རྒྱལ་སྤོན་མེད་ན་མི་འགྲིག་བསམ་ནས་ང་
རང་ཡར་ལངས་ཏེ་དཔའ་བོ་ཆོ། དག་པོའི་ཐོག་མཆོངས་ཤིག་ལབ་སྟེ་
རྒྱལ་ས། ང་དང་མཉམ་དུ་ལྷ་སྲུང་ཡུལ་པའི་མི་བརྒྱད་མཆོངས་བྱུང་། གོ་མ་
པ་ ༡༠།༡༠ ཙམ་ལས་འགྲོ་ལོང་མ་བྱུང་བར་དོན་གྲུབ་ཆོས་འཕེལ་
དང་རྫོ་ཆེན་གཉིས་ཀྱིས་ངའི་རྒྱལ་ལ་འདུས་བྱུང་། ང་ཐོངས་ཤིག་འདུ་
མི་ཆོག་ལབ་པས་ཁོ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱོད་མ་འགྲོ་རོགས། ཤི་རྒྱལ་ཤི་སྤོན་
མ་བྱེད་རོགས་ཟེར། ངས་མེ་མདའི་ཉ་གཞུག་རེ་རེ་བརྒྱབ་ཀྱང་ངེད་གཉིས་

བྱེད་ཀྱི་དེ་རིང་བསད་ན་ཡང་གཏོང་གི་མིན་ཟེར། རྒྱ་དམག་གིས་ང་ཚོར་
ཁ་གཏད་དེ་མེ་མདའ་རྒྱག་བཞིན་ཡོད་པས་དོ་ཆེན་གྱི་རྐང་པར་མེ་མདའ་
ཐེབས་ནས་མས་སོང་བས་ངས་ཁོ་གཉིས་ཀྱི་ཁ་ལ་ཉན་ནས་སྡོད་དགོས་
བྱུང་། ང་ཚོས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་ ༡༤ པོའི་ནང་ནས་
བརྒྱད་བསད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཀྱང་འཕྲོས་རྒྱ་དམག་དྲུག་ཡོད་པ་དེ་དང་ཞལ་
ངོ་ཆེ་རིང་ཚོས་འཕེལ་དབར་ལ་ཉེ་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ང་ཚོས་མེ་མདའ་
རྒྱག་ཐབས་མ་བྱུང་། རྒྱ་དམག་དེ་ཚོ་དང་ཆེ་རིང་ཚོས་འཕེལ་མེ་མདའ་
རྒྱག་རེས་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་དྲུག་དེ་ཆེ་རིང་ཚོས་འཕེལ་ནས་བསད་ཐུབ་
སོང་། རྗེས་སྡོན་བརྒྱད་པོ་ནས་མི་གཉིས་ལ་མེ་མདའ་ཕོགས་ནས་བསད་
ཤོར། འཕྲོས་དྲུག་པོ་དེ་ཞལ་ངོ་ཆེ་རིང་ཚོས་འཕེལ་གྱི་རྗེས་སུ་ཡོང་བ་
ཁོང་གིས་མཐོང་ནའང་ངང་སྐྱུག་མ་བྱས་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་དགྲ་པོའི་
འཛིང་རགས་སར་རྒྱགས། འཛིང་རགས་ནང་ནས་རྒྱ་དམག་གསུམ་ཕྱིར་
ཐོན་ནས་མེ་མདའ་སྐྱག་ཆུང་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་དྲུག་ཆར་བབས་པ་ལྟར་
བརྒྱབ། ཆེ་རིང་ཚོས་འཕེལ་གྱིས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་གཉིས་
བསད། གསུམ་པ་དེས་སྐྱག་ཆུང་གི་ཨོག་ཤུབས་ནང་མདའ་ཚླགས་ཏེ་
ཡང་བསྐྱར་སྐྱགས་ལོང་མ་བྱུང་བར་ཆེ་རིང་ཚོས་འཕེལ་གྱིས་གྱི་བརྒྱབ་
ནས་བསད། ང་ཚོས་སེམས་འཆབ་ཆེན་པོའི་ངང་བལྟས་ནས་བསྡད་པ་
ལས་གཞན་ཐབས་ཤེས་མ་ཆོད། ཞལ་ངོ་ཆེ་རིང་ཚོས་འཕེལ་སྡོན་ལྟར་
གཟུགས་པོ་བདེ་ལྷག་འབྲུག་པོ་མིན་པར་གོམ་པ་འཁྱོར་ཙམ་འཁྱོར་ཙམ་
བྱེད་ཀྱི་འདུག་པས་ཁོང་ལ་མེ་མདའ་ཕོགས་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱས།
ཁོང་འཛིང་རགས་ཀྱི་འགྲམ་དུ་བསྐྱེབས་ཆར་ཡང་ཕྱིར་རྒྱར་མེད་པར་མེ་
མདའ་རྒྱབ་ལ་བྱིར་ཞིང་ལག་གཡས་པ་རལ་གྱི་འཕྱར་ཏེ་འཛིང་རགས་
ནང་མཆོངས་སོང་། རྗེས་སྡོན་མི་དྲུག་པོ་འཛིངས་རགས་དང་ཉེ་བའི་

སར་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཆར་ཏེ་མེ་མདའ་རྒྱག་གིན་རྒྱག་གིན་མདུན་སྒྲོན་བྱས། རྒྱ་
དམག་ཆོས་འཛིང་རགས་ཐོག་ནས་མེ་མདའ་སྐྱག་ཆེན་གཉིས་གསུམ་ཙམ་
བྱིས་དྲག་ཆར་བབས་པ་ལྟར་བརྒྱབ་པས་མ་ཆད་ལག་འཁོམས་ ༡༠༡༡༠
དབྱུགས་ནས་རང་དམག་གཉིས་བསད་པ་དང་གསུམ་ལ་མས་སྒྲོན་བྱང་
ནས་ཕྱིར་ལོག་མ་བྱེད་དཀའ་མེད་བྱང་། རོན་གྲུབ་གཅིག་པུ་ལས་ལུས་
མེད་ནའང་འཛིང་རགས་ཀྱི་འགྲམ་དུ་རྒྱགས་པ་དང་མེ་མདའ་ཐོགས་ནས་
དེར་བསད་ཤོར། དེ་ནས་རྒྱ་དམག་ཆོས་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་མེ་མདའ་
མང་པོ་བརྒྱབ་པ་དང་མེ་སྒྲོགས་རྒྱན་མ་ཆད་པར་གང་སར་བརྒྱབ། དེ་
ནས་རྒྱ་དམག་ཆོ་ཕྱི་ལ་ཚུར་མ་དོན། བོད་དམག་ནམས་འཛིང་རགས་
ནང་ཕར་མ་མཆོངས། ས་རུབ་རྗེས་རྒྱ་དམག་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་སྒྲོག་
དམར་པོ་བཏང་ནས་བདུ་བའི་ཕྱོགས་ནས་ཕྱིར་འཐེན་བྱས། དེ་བཞིན་
བོད་དམག་ནམས་ཀྱང་ཚུར་འཐེན་པ་རེད། དེ་ཉིན་རྒྱ་དམག་ཇི་ཙམ་བསད་
བྱུང་མིན་གསལ་པོ་མ་དེས།

བྲག་གཡལ་གྱི་ཞལ་ངོ་ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་གཙོས་མི་བརྒྱ་ཙམ་དང་།
སྤར་ཁམས་སྤྱད་པ་དཔོན་གྱི་ཁོངས་གཏོགས་ཞལ་ངོ་གཅིག་གཙོས་སྤར་
ཁམས་དམག་མི་ཁ་ཤས་བཙས་རྒྱུན་འདས་བྱུང་བ་རེད། དམག་སྤར་
དེའི་ནང་གི་མི་ཆང་མས་ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་གྱི་སྙིང་སྟོབས་ལ་དུ་མི་ལས་
མཁན་དང་། ཁོང་ལ་ཡིད་སྒྲོན་མི་བྱེད་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་རེད།
དཔའ་བོ་ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་ནི་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་རང་དབང་
སྤར་གསོའི་ཆེད་དུ་རང་སྟོག་ལེགས་སྦྱེས་ཕུལ་མཁན་བཙན་ཤོལ་རྒྱུ་
སྒྲོབ་དམག་གི་ཕུལ་བྱུང་མི་སྣ་ཞིག་རེད་ཅེས་ཆང་མས་བསྐྱགས་བཞིན་
བྱས། ཕྱི་ཉིན་ནམ་གསལ་བ་དང་ཕུང་པོ་ནམས་ལེན་པར་མི་ ༡༠ ཙམ་
བཏང་བ་དེ་ཆོས་དངོས་མཐོང་བྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། རྒྱ་དམག་གི་འཛིང་

རགས་ནང་ཐུག་དང་། མ་རས། རྒྱ་གོས་ཚལ་བུ་བཅས་གང་སར་བྱལ་
ཡོད་པ་དང་། སྤྱང་ལུང་ནང་རྒྱ་རོ་སྤྲུལ་པའི་ས་དོང་ཁ་ཞིང་ཆེ་ཙམ་ཡོད་
པ་བཅུ་གཉིས་འདུག་ཟེར། ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་གྱི་ཨམ་ཕྲག་དང་སྤྱི་རགས་
བར་ལ་མདེུ་མགོ་མང་པོ་འདུག ལུས་ལ་མ་ཁ་ཁག་ཁ་གས་དང་དམར་
ཐིག་དང་སྤྱི་ཐིག་མང་པོ་འདུག། མ་ཁ་ཁག་སྤྲུལ་འདུག་ཀྱང་ཞིབ་པར་
དཔྱད་ན་གྲོངས་ཆར་ནས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་པའི་བཟོ་འདུག ཡུང་པོ་གཞན་
ནམས་ལ་མེ་མདའ་དང་ལག་འཕྲོམ་མང་པོ་ཐོགས་ཡོད་འདུག་པ་བཅས་
དེར་འགོ་མཁན་ཆར་མས་གསལ་མཐོང་བྱུང་འདུག ཡུང་པོ་ནམས་མེར་
བཞུས། དམག་སྤར་དེའི་ནང་བཞུགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་གྱི་བླ་
མ་ནམས་གྱིས་འདས་པོ་དེ་དག་གི་གཙོས་སྤྱི་པ་བར་དོར་གནས་པ་ཀུན་
ལ་འཇིགས་སྒྲག་འབྲུལ་སྤྱང་གི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ཞི་བ་དང་། ངན་སོང་གི་
གནས་རིགས་ལས་ཐར་ཏེ་དལ་བརྒྱད་འཕྱོར་བཅུ་ཆར་བའི་མི་ལུས་རིས་
བཟོད་བརྒྱད་བླ་མེད་ཇོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་བསྐྱེད་ཆུ་ཆེ་མཛད།

དེ་ནས་ཉིན་གསུམ་པའི་ཐོག་དམག་སྤར་དེ་སྤྱུལ་ནག་ཟེར་བའི་རི་
སྤྱང་དུ་སྤྲོས་པའི་མཚན་མོ་རྒྱ་དམག་གིས་ཕྱོགས་གསུམ་ནས་རྒྱ་རོ་ཞོལ་བྱས།
ང་ཆོས་མཚན་མོའི་སྤྱང་དམག་ནམས་གྱིས་ཞོལ་ལེན་བསྐྱོགས་པ་དང་དམག་
ཤོག་སོ་སོའི་ནང་ནས་གདོང་ལེན་རིམ་བཏང་བྱས་ནས་རྒྱ་རོ་ཆོད་གཉིས་གསུམ་
ཙམ་མེ་མདའ་རྒྱག་རིས་བྱས་པའི་མཐར་རྒྱ་དམག་ཕྱོགས་གསུམ་པོ་དེ་ཕྱིར་
འཐེན་བྱས་ཏེ་དམག་སྤར་ཞི་འཇམ་དུ་གནས་བྱུང་པ་བྱུང་།

དེ་ནས་བྲག་གཡལ་ས་ཆ་དོར་གཞུང་དུ་དམག་སྤར་ཁག་གི་འགོ་
དཔོན་ནམས་ཆོགས་འདུ་ཆོགས་པ་དེའི་ནང་། སྤར་ཁམས་རྒྱལ་ཆོགས་
དཔོན་དང་། ག་གཏུག་ཆེ་དོ། བརྒྱ་དཔོན་བག་དོ། བྲག་གཡལ་སྤལ་
བཟང་བྱ་གིས། བྱམས་པ། ཡེ་རྒྱལ། དཔལ་བཅས་ནས་གྲོས་མོལ་གྱི་

ནང་དོན། དེ་སྔོན་དམག་འབྲུག་རྒྱུ་རིང་བརྒྱབ་དགོས་ཤུང་བར་བརྟེན།
དམག་མི་ནམས་ལ་གོ་ཆས་ཞན་ཙམ་རེད་འདུག་པས་ས་ཆ་བཙན་ས་ཞིག་
ལ་དམག་སྐར་སྔོས་ཏེ་གོ་ཆས་ལོན་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་ལྟོ་བ་འཆམས། དེ་
ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་བྲག་གཡལ་གྱི་གནས་པོ་དོ་རྩེ་གྲར་མགོན་ལ་སྔོ་རྒྱུ་མོས།
ཁ་ཅིག་གིས་སྐར་ཁམས་ཀྱི་འབའ་རི་ཕྱུག་ལ་སྔོ་རྒྱུ་མོས་ནས་གོས་དོན་
གཅིག་མཐུན་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་སྐུ་ར་དགོན་པའི་བརྒྱ་དཔོན་བག་དོ་
ནས་ང་ཚོའི་ནང་རྒྱལ་ཆེན་ཤུགས་ལྡན་གྱི་སྐུ་རྟེན་པ་ཡོད་པས་དེ་ལ་སྐུ་
གསོལ་ཞུས་ནས་ས་ཆ་གཉིས་གང་བཟང་བ་འདུག་གསུངས་ནའང་། དེར་
ཆ་བཞག་ན་སྔོ་བབས་ཨེ་ཡོད་ཟེར་བ་ལ་ཆང་མས་དེ་རང་ལ་མོས་མཐུན་
ཡོད་ཟེར། དེ་ནས་སྐུ་རྟེན་པ་འཇམ་བཞུན་ཟེར་བའི་གྲ་པ་དེ་དང་དེ་མིན་
གྲ་པ་བཞི་གདན་འདྲེན་ཞུས། གྲ་པ་བཞི་པོས་ཤུགས་ལྡན་གྱི་སྐུ་ར་འདྲེན་
གསུངས་པ་དང་སྐུ་གསོལ་ཞུགས། བརྒྱ་དཔོན་བག་དོ་ནས། འབའ་རི་
ཕྱུག་དང་གནས་པོ་དོ་རྩེ་གྲར་མགོན་གཉིས་གང་ལ་དམག་སྐར་སྔོས་ན་
རྒྱ་མིས་གནོད་པ་མི་ཡོང་བ་དྲག་འདུག་ཞུས་པ་དང་། རི་དེ་གཉིས་ཀར་
དམག་སྐར་རྒྱབ་ན་ཡག་པོ་ཡོང་ས་མི་འདུག དེ་བས་སང་ཉིན་འགྲོང་
ར་མེ་ཕྱེ་ལ་སོང་དང་བཞུན་དག་ཉུང་དུ་ཞིག་དང་བྲག་ཡོང་། དེར་དཔའ་
མ་ཞུམ་པར་འཛིང་དང་རྒྱལ་ཁ་རང་ལག་ལ་ཡོད། དེ་ནས་ཉི་མ་བཙུ་ལྷའི་
ཐོག་ལྟོད་ཀྱི་བཞུན་སྐྱུང་དམག་གིས་ཆབ་མདོར་དམག་བརྒྱབ་ནས་ཚུར་
ལེན་གྱི་རེད། ཆང་མ་སྐྱག་མི་དགོས། རྒྱ་མི་ཕམ་པའི་དུས་ལ་སྒྲེབས་
ཡོད་གསུངས་པ་དང་དེར་ཡོད་ང་ཚོ་མི་རེ་ལ་སྐྱུང་མདུད་དམར་པོ་རེ་
གནང་། ཆང་མས་དེ་ལ་ཡོད་ཆེས་དང་དགའ་སྟོ། སྔོ་བས་པ་སྐྱེ་བ་
ཤུང་། དགོང་མོ་ནས་ནམ་ཐུད་བར་སོང་བས་འགྲོང་ར་མེ་ཕྱེར་སྒྲེབས་
ནས་སྐར་བབས། འགྲོང་ར་མེ་ཕྱེ་ནི་བྲག་གཡལ་རྩལ་བཟང་འགྲོག་པ་

དང་། སྐར་ཁམས་རྒྱལ་ཚོགས་འབྲོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ས་མཆམས་ཡིན་ནི་དང་
ང་ཚོའི་དམག་སྐར་སྡོད་སའི་སྐས་ཟེ་རྒྱུང་རྒྱུང་དེའི་ཕར་ནང་རྒྱལ་ཚོགས་
དཔོན་ཆང་གི་རུ་དུད་ཁེར་རྒྱུང་ཡོད་པ་དེར་དེ་རྒྱལ་ཚོགས་དཔོན་སྡོ་
བཟང་མགོན་པོ་དཔོན་གཡོག་ལཱ་སོང་ནས་བསྐད། སྤྱི་ཉིན་སྐྱུ་མདའ་བཏང་
བ་དང་གཡོག་མོ་ཞིག་གིས་མེ་ཁ་སྤྱི་ཕྱིས་ཀྱིས་མེ་ཐལ་འཕོ་བར་སྤྱན། སྐ་
སྡོ་ནས་ལྟ་དུས་རྒྱུ་དམག་ཚོ་གཅིག་ཕར་ཙམ་དེ་ནས་ཡོང་བ་མཐོང་། ལམ་
སང་ནང་དུ་འཇུག་ཏེ་གནས་རྒྱུ་བཤད། དཔོན་གཡོག་ལཱ་པོ་སྐྱུ་ནང་ཉལ་
བསྐད་ཡོད་ཀྱང་སྐྱུར་བར་ལངས་ནས་མེ་མདའ་བྱེར་སྤྱི་སྐྱུ་སྡོར་ཐོན་པ་
དང་རྒྱུ་དམག་མོར་ལྟས་ནང་བསྐྱེབས་ཆར། ཁོང་ལཱ་པོ་དམག་སྐར་སྤྱི་གས་
སྤྱི་བྱོས་ཡོང་བ་དང་རྒྱུ་དམག་གིས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་གཡོག་པོ་བཞི་དེ་
བསད་པ་དང་། དཔོན་སྡོ་བཟང་མགོན་པོ་ཡིས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་རྒྱ་
དམག་བཞི་དེ་འཕྲལ་དུ་བསད།

སྐས་ཟེ་དེའི་རྒྱུར་ནང་དུ་རྒྱལ་ཚོགས་དམག་སྐར་ཡོད་པས་ཁོ་ཚོས་
མེ་སྐད་ཐོས་པ་དང་དཔོན་གཡོག་ལཱ་པོའི་ཐོག་རྒྱུ་དམག་ཡོང་བ་ཤེས་ཏེ་
དེ་སྤྱི་གས་སྤྱི་རྒྱུ་གས་པ་དང་རྒྱུ་དམག་ནམས་ཀྱིས་པོད་དམག་མང་པོ་ཡོད་
པ་མཐོང་ནས་རི་བཟུང་། སྐབས་དེར་རྒྱུ་དམག་ ༤༥ ཙམ་ཡོད་འདུག་
པ་དེ་རྒྱལ་ཚོགས་ཡུལ་པ་འབས་འདམ་གྲོང་དུ་རྒྱུ་དམག་མང་པོ་བསྐད་ཡོད་
པའི་ཁོངས་ནས་ཡིན་པ་དང་། དེ་རྒྱལ་མཆན་འགྲུལ་བྱས་ནས་ཡོང་སྤྱི་
དེར་ཡོད་རྒྱལ་ཚོགས་དཔོན་ཆང་གི་རུ་དུད་དེ་འབས་འདམ་གྲོང་དུ་སྤྱིར་
བསྐྱུ་བྱེད་པར་ཡོང་བ་དང་ང་ཚོའི་དམག་སྐར་དེ་གར་ཡོད་པ་དང་དུས་
འཁེལ་བ་ཡིན་འདུག དེ་ཉིན་ཞོགས་པ་ནམ་གསལ་ཙམ་ཡིན་སྐབས་ང་
ཚོ་མང་ཆེ་བ་གཉིད་ཁྲག་ཡོད། གཉིད་ལུང་ནང་ནས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་པའི་
སྤྱི་ཞིག་ཐོས་མ་ཐག་གཉིད་ཏར་ཀྱིས་སད་སོང་། དམག་སྐར་ནས་མི་ཆང་

མ་མེ་མདའ་རྒྱག་པའི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱགས། རྒྱ་དམག་ལ་ལས་འཛིང་རགས་
བཟོ་བ་དང་ལ་ལས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ཅིང་བོད་དམག་བཀག་ཐབས་བྱེད།
བོད་དམག་ནམས་ནི་དཔའ་ངར་གཅིག་ལས་གཅིག་ཆེ་བ། བྱ་ཤོད་ལྷ་
གཅིག་ག་ཐོག་དུ་རུ་རུ་ལྟ་བུར་མཆོངས་རྒྱུ་བྱེད་པ་ལས་དམག་དཔོན་
གྱིས་བཀོད་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་མེད་ལ་དམག་མིས་ཉན་མཁན་ཡང་མི་འདུག
མི་འདི་དཔའ་ཆེ་བ་འདུག མི་འདི་དཔའ་ཆུང་བ་འདུག་ཟེར་ནས་དབྱེ་
བ་བྱེ་རྒྱུ་མེད་པ་རེད། རྒྱ་དམག་གིས་མེ་མདའ་སྤྲུལ་ཆེན་དང་སྤྲུལ་ཆུང་
ལག་འཁོར་བཙན་བརྒྱབ་ནས་བོད་དམག་གི་སྤྲུལ་བཏང་ཡང་བོད་དམག་
ཆོས་ཕྱོགས་བཞི་མཆོངས་བརྒྱད་ནས་དང་པོ་མེ་མདའ་བརྒྱབ། དེ་ནས་
ཉེ་བཙན་གྱིས་གྱི་བཏོན་ནས་འཛིང་རགས་ནང་གཅིག་མཆོངས་གཉིས་
མཆོངས་བྱས་ནས་རྒྱ་དམག་ནམས་གྱི་བརྩམས་བཏང་སོང་། རང་གིས་
ཀྱང་རྒྱ་དམག་གཅིག་གིས་བསད་པ་དང་གཞན་གཅིག་ལ་གྱི་རུབ་བརྒྱབ་
ནས་བསད། རྒྱ་སྤྱོད་ཐོག་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་མེ་མདའ་ཐོགས་ཀྱང་
མཆོན་ཟུགས་མི་འདུག སྤང་ཀོང་ཀོང་ཞིག་གི་ནང་རྒྱ་དམག་གིས་སྤྱད་
མེད་ཏར་ཕྱིན་གཏོང་བ་དང་། ལ་ལས་མེ་མདའ་དང་ལག་འཁོར་བརྒྱབ་
ནས་རང་སྤྱང་བྱས་ཀྱང་བོད་དམག་ཆོས་མེ་མདའ་དྲག་ཆར་བབས་པ་ལྟར་
བརྒྱབ་སྟེ་ཡུད་ཅུ་རིང་རང་གི་འབྲིས་སུ་ཡོད་པའི་མིས་སྤྱད་ཆ་བཤད་
ཀྱང་ཁ་འགྲུལ་བ་མཐོང་པ་ལས་སྤྱད་ཆ་གོ་གི་མི་འདུག མེ་མདའི་སྤྱོད་འཇམ་
པ་དང་རྒྱ་དམག་མང་ཆེ་བ་བསད་ཆར་འདུག

བོད་དམག་ནམས་ནི་སྟག་ངར་གཟིག་ངར་རེད། རྒྱ་ཆེ་བའི་སྤང་
རི་སྤྱོད་ཅན་དེའི་ཐོག་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་གྱི་སྤྱོད་ཟེང་ཟེང་དུ་འཕྱར་ཞིང་
ཀི་ཀི་བསོ་བསོ། གསོད་གསོད། རྒྱུ་རྒྱུ་བྱི་སྤྱོད་ཡིས་ཁེངས། རྒྱ་དམག་
ནམས་ནི་རྩ་ལེབ་ཆ་པོའི་སྤྱོད་གི་ཐོག་མ་ནམས་པར་ཚུར་རྒྱགས་པ་དང་

འདྲ། བོད་དམག་ ༡༥།༡༠ ཙམ་གྱིས་ཀྱང་དམག་གཅིག་དེད་བྱུང་། རྒྱ་
དམག་དེས་མེ་མདའ་སྟག་ཀྱང་ཞིག་མགོ་བོག་དུ་བཞག་ནས་ངའི་ཐད་བྱོས་
ཡོང་གི་འདུག་པས། ངས་པ་བཟང་བུ་ཙོ། སྤོང་རྩེ་བལྟ་ནས་རྒྱ་མི་དེ་
མ་གསོད་རོགས། ཆེ་ཐར་གཏོང་རོགས་ཞེས་བཤད་ཀྱང་ཉན་མཁན་མི་
འདུག་ཉེ་སར་བྱུང་ན་ངས་རྒྱ་དམག་དེ་བཀའ་ནས་བསད་མི་བཅུག་བསམ་
ཀྱང་རྩེ་སྤོང་ཟིན་ཏེ་གྲི་རུབ་བརྒྱབ་སྐབས་རྒྱ་སྐད་བོག་ནས་ཨ་མ་ཞེས་འཕྲོད་
བཞིན་པའི་ངང་རྒྱ་དམག་དེ་ག་རྩེ་བཅུ་པས་པ་ནང་བཞིན་བྱས་སོང་། དེ་
དང་ཚྭ་གསལ་མཚུངས་བོད་དམག་ ༡༥།༡༠ ཙམ་རེ་ཡིས་རྒྱ་དམག་རེ་
རེ་གཉིས་རེ་བྱོས་པའི་རྩེ་སྤོང་ཟིན་ཏེ་ནས་རྩེ་སྤོང་ཟིན་པ་དང་ག་ཚལ་བྱུང་དང་
ཁྲག་གིས་སྤང་མདོག་བརྒྱུར་ཏེ་གཉིན་ཉེ་བས་མཐོང་ན་ཡིད་ལྷན་སྐྱེ་བ་
དང་། དག་གི་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤོང་རྩེ་སྐྱེ་དགོས་པ་བཟོས་སོང་། ངའི་མེ་
ཆའི་ནང་འདི་འདྲ་མཐོང་བ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན། སྐབས་དེར་ངའི་བསམ་
པར་རྒྱ་དམག་འདི་ཆོ་གྱུང་ཁྲན་ཏང་གིས་བཙན་བསྐྱལ་འོག་བོད་ལ་ཡོང་
བ་ག་སྟག་རེད། སྤོང་རྩེ། ཞི་འདོད་པ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མེད། འདི་ལྟ་
བུ་སྐྱེ་བ་བསྐྱལ་སྐྱེ་ལའང་མ་ཡོང་བ་ཤོག་བསམ་སྟེ་མིག་ནས་མཆིལ་ཞགས་
མ་བོན་ཙམ་བྱུང་།

སྐབས་དེར་ནམ་མཁའ་ནས་གནམ་གུ་ཞིག་འཕུར་བྱུང་བ་དང་ཁ་
གསལ་གྱིས་ང་ཆོའི་བོག་འབར་མདེལ་གཡུག་གི་རེད་ཟེར་སོང་ཡང་ང་ཆོའི་
བོག་ཡོང་བ་རེད་མི་འདུག་ ང་ཆོས་གནམ་གུ་ལྡིང་སྒོར་རྒྱག་པ་མཐོང་
བ་ལས་འཕུར་ས་ངོ་མ་དེ་བྲག་གཡལ་བྱམས་མདུན་ཚྭ་གསལ་སྐྱེ་རེད་འདུག་
དམག་མི་ཆང་མས་རྒྱ་མིའི་མཆོན་ཆ་དང་སྐྱེད་མེད་ཏར་སྐམ་སོགས་
དངོས་པོ་གང་ཡོད་ཏེ་བོ་བརྒྱབ་ནས་ཁྱེར་ཏེ་དམག་སྐར་བོག་ཕྱིར་ལོག་
བྱས། དེ་ཉིན་འདས་གོངས་སོང་བ་མཛོ་ཐང་སྟོབས་རྒྱལ་དང་སྟོ་ལྷ་དོན་

གྲུབ་རྒྱལ་མཆན། བསོད་ནམས་དབང་ཡུག་སྐྱབ་པ་ཆེ་རིང་སོགས་མི་
༡༥ དང་། ཏྲ་བརྒྱད་བསད་འདུག་ཆེ་དབང་ནམ་རྒྱལ་གཙོས་ཆས་
སྦྱོན་བྱུང་བ་བརྒྱ་ཙམ་འདུག་སྐྱར་ཁམས་ཕྱོགས་ནས་བརྒྱ་དཔོན་བག་
དོ་དང་ག་གཏུག་ཆེ་དོ་གཙོས་འགོ་དམག་ཁག་གཅིག་བཀོངས་པ་དང་། བེ་
ཆས་བྱུང་ཡོད་འདུག་འདས་གྲོངས་སོང་བའི་ཡུང་པོ་ནམས་དམག་སོག་
སོ་སོ་ནས་རུག་རུག་བྱེད་པ་དང་ཆས་མ་ནམས་ལ་མ་དགྲིས་བརྒྱབ་པ། ང་
བསྐྱེལ་བ་སོགས་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་ཆོ་ཡུལ་དུ་མེད་པར་རྒྱབ་
ཕྱོགས་ཀྱི་རི་སྐང་ནས་མེ་སྦྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་བསྐྱེད་མར་གྲགས་ཤིང་མདེའུ་
དམག་སྐར་ཐོག་ཏུ་རྒྱུང་བྱུང་། རྒྱབ་རི་དེའི་ཐོག་སོ་པ་མི་བཙོ་ལྷ་བཏང་
བ་དེ་བསྐྱེད་ཡོད་གྲག་བྱས་ཀྱང་། ཁོ་ཆོ་མང་མས་རྒྱ་དམག་གསོད་སའི་
ནང་རྒྱགས་ཏེ་རི་ཅེ་སྟོང་པ་བཞག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་རི་དེ་རྒྱ་དམག་གིས་བཟུང་
བ་ཡིན་འདུག་ཡང་རི་གཞན་ཞིག་ལ་མི་མང་པོ་འཛེགས་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་
རི་དེ་དག་པོས་བཟུང་སྟེ་མེ་མདའ་སྐྱབ་ཆེན་དང་གནམ་རྒྱུང་མེ་སྦྱོགས་
ཐོག་མེར་བབས་པ་ལྟར་བརྒྱབ། ས་ཆ་བཙན་པ་གཉིས་པོ་རྒྱ་དམག་གིས་
བཟུང་ཡོད་པ་དང་མེ་སྦྱོགས་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བརྒྱབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་དམག་
མི་ཆང་མ་ཏྲ་ཟིན་སྐྱ་ཟིན་གྱིས་བྱོས། རྒྱུན་འདས་སོང་བའི་ཡུང་པོ་ནམས་
ཀྱང་བསྐྱར་ཏེ་ཡུང་པ་རེ་རེའི་ནང་ཆོ་ཁག་རེ་རེ་བྱས་ནས་བྱིར་འཐེན་བྱས།
བྲག་གཡལ་ཨ་ཟུར་གྱི་དམག་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་བྱིན། ཅལ་བཟང་གི་དམག་
ཕྱོགས་གཞན་ལ་བྱིན། ང་ཆོ་ལྷ་སྐྱུང་ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་དང་
སྐར་ཁམས་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱི་དཔོན་དམག་བཙས་མཉམ་དུ་བྱིན། སྐར་
ཁམས་ཀྱི་དམག་མི་གཞན་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་བྱིན་པ་བཙས་དམག་སྐར་
འཛོར་བ་རེད། མི་ཁ་གས་ཀྱིས་དེ་རིང་ཡུ་ཡར་བརྒྱབ་ནས་སྐར་རྩྱུར་
ཆོགས་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་རང་རེའི་མི་ཏྲ་མང་པོ་དེ་ཙམ་གྲོན་སོང་བར་

མ་ཟད། དམག་སྒར་དེ་ཕྱི་ཕུང་རྒྱུད་གིས་གཏོར་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་སྟེ་ཟེར།
 དེ་དགོང་མཚན་འགྲུལ་བྱས་ནས་ཡོང་བའི་ལམ་བར་དུ་གླིང་ཁ་བརྒྱ་དཔོན་
 འཆི་མེད་རྩོམ་པོ་ཡོད་པས་ལམ་སང་ངའི་ལག་པ་ནས་འཇུག་ཏེ་ཕ་བཟང་
 དེ་སྤྱོད་འདྲིས་པོ་ཡོད་པས་ལམ་སང་ངའི་ལག་པ་ནས་འཇུག་ཏེ་ཕ་བཟང་
 བུ་རྩོག་ཅོད་བུ་རེད་འདུག་ག། བྱེད་ཆོའི་གནས་སྤངས་གང་འདྲ་ཡོད་དེས་
 བྱུང་། ངས་དེ་ཉིན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རོབ་ཙམ་བཤད་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ང་
 ཆོ་བྱག་གཡལ་གསེར་གཞུང་ནང་སྤྱོད་པའི་སྐབས་ད་ནངས་ཞོགས་པ་རྒྱ་
 དམག་མང་པོས་མཐའ་བསྐྱོར་ནས་ཚུར་ལོག་བྱས་བྱུང་བས་ང་ཆོས་རྒྱ་
 དམག་ཁྱོན་ཆེ་བས་ད་ཀྱང་མཐར་ང་ཆོ་ཁ་འཐོར་དགུ་འཐོར་བཅོས་སྟེང་
 ཟེར། ངས་ད་བྱེད་ཆོས་ག་འདྲ་གནང་ཅིས་ཡོད་ལའ་པས། ཁོང་གིས་
 ང་ཆོ་སྤྱོད་དགའི་ས་ཐོག་དུ་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་ཅིས་ཡོད། རྗེས་སུ་རང་རེ་
 ཐུག་ཡོང་། ད་བདེ་མོ་བཞུགས་ཨང་ཟེར་ཏེ་མཁྱོགས་ཙམ་ཕྱིན་སྟེང་།
 སྐབས་དེར་ཁོང་གིས་གསུང་པའི་བཀའ་མོལ་དེ་ནི་བདེན་པ་རེད་མི་འདུག
 རྗེ་དགའི་ས་ལ་ཕྱིར་ལོག་མ་བྱས་པར་ང་ཆོ་འཕྲད་ས་དེ་ནས་གར་རྒྱག་
 མཛོ་སྒང་ས་ཆ་ནས་རྗེ་ཡུལ་བརྒྱུད་དེ་རྒྱ་གར་ལ་ཕྱོས་ཅིས་བྱེད་སྐབས།
 རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་རྒྱུའི་འགྲམ་ནས་རྒྱ་དམག་གིས་བཀག་སྒྲིལ་བྱས་ཏེ་མི་མང་
 ཆེ་བ་བསད་བཟུང་བྱས་པ་དང་གླིང་ཁ་བརྒྱ་དཔོན་རང་ཉིད་རྒྱལ་རྒྱུའི་ནང་
 མཆོངས་ནས་གྲོངས་འདུག།

ང་ཆོ་བྱག་གཡལ་ས་ཐོག་དུ་ཡོང་ནས་ཉིན་གཉིས་པའི་ཐོག་རྒྱ་
 དམག་ཁག་གཅིག་དང་ཐུག་སྐབས་ང་ཆོའི་དམག་དང་སྒར་ཁམས་རྒྱལ་
 ཆོགས་དམག་གིས་ལོ་འཐབ་རྒྱུ་ཆོད་གཉིས་གསུམ་ཙམ་བྱེད་དགོས་བྱུང་
 ཡང་གི་ཆས་མ་བྱུང་། རྒྱ་དམག་གི་ཆས་ག་ཆོད་བྱུང་ཡོད་མིན་མ་ངེས།
 སྐབས་དེར་བྱག་གཡལ་དཔེན་འདུམ་དང་བུམས་མདུན་གཉིས་གཙོ་བོ་བྱས་

པའི་གྲོང་པ་མང་པོའི་ནང་རྒྱ་དམག་གི་ཉིན་གཞི་བྱས་ཏེ་ཡན་ལག་དམག་གི་རྟ་དམག་དང་རྟ་དམག་མང་པོས་རི་གྲོང་ཀྱན་རྟུ་གཤེར། གཤམ་བྲོས་བྱེད་མཁན་མཐོང་ཆེ་བས་ད་མས་བཟུང་གསུམ་བྱེད་པ་དང་མཁའ་ཐོག་ནས་ཉིན་ལྟར་ཞོགས་པ་ཚུ་ཆོད་བརྩུ་པ་ཙམ་ནས་གནམ་གུ་ལྗིང་སྒྲོར་ཡང་ཡང་རྒྱག་གི་འདུག་ཀྱང་། ང་ཚོས་གྱུར་ཕུབ་མེད་པ་དང་རྟ་རྣམས་རི་ལ་ཐར་ཐོར་དུ་སྒྲོད་ནས་སྒྲོད་ཀྱི་ཡོད་པས་གནམ་གུ་ནས་མཐོང་གི་མེད་པ་འདྲ། འཕོམ་དབྱུག་པ་སོགས་གང་ཡང་བྱས་མ་བྱུང་། འཕྲོག་པ་ཁག་ནང་རྒྱ་དམག་ཡོང་སྟེ་བྱེད་ཆོའི་མི་རི་ལ་འགོ་མཁན་རྣམས་མགོ་མ་བཏག་ན་ང་ཚོས་གནམ་གུ་བཏང་ནས་འབར་མདེལ་དབྱུག་ནས་རྩ་མེད་གཏོང་གི་ཡིན་ཟེར་ནས་འཛིགས་སྒྲུ་ལ། ཉིན་ཞིག་བདུད་རུ་འཕྲོག་པ་དང་ལྷ་སྤང་འཕྲོག་པ་གཉིས་ཀྱི་རུ་བའི་ཐོག་གནམ་གུ་ནས་མདའ་ཆར་པལས་པ་དང་འབར་མདེལ་རེ་བྱང་དབྱུགས། ཉིན་གཉིས་པར་རྒྱ་དམག་གིས་ཁ་སང་བྱེད་ཆོའི་ཐོག་གནམ་གུ་གཅིག་གིས་མ་གཏོགས་བརྩུབ་ཡོད་མ་རེད། ཉིན་གསུམ་ཚུན་ཆོད་མགོ་མ་བཏགས་ན་གནམ་གུ་དགའི་ནང་ནས་རྒྱག་གི་ཡིན་ཟེར། བདུད་རུ་འཕྲོག་པའི་བྱད་མེད་ཆོས་རི་ལ་ཡོད་པའི་མི་རྣམས་ཚུར་ཡོང་ནས་མགོ་བཏགས་ན་བྱེད་ཆོས་འཛིན་བཟུང་མི་བྱེད་ཟེར་བའི་ལག་འཁྱར་སྒྲོད་དང་། ང་ཚོ་རི་ལ་ཕྱིན་ནས་རྟེན་སོང་ན་མགོ་བཏགས་གི་ཡིན་ཟེར། རྒྱ་མིས་ལག་འཁྱར་སྤྲད། ཉིན་གསུམ་པའི་ཐོག་མི་ཁག་གཅིག་གིས་མགོ་བཏགས་ཞུས་སྟབས་བདུད་རུ་འཕྲོག་པའི་ཐོག་གནམ་གུས་རྒྱག་མཚམས་བཞག་པ་རེད། ཉིན་བཞི་པའི་ཐོག་ལྷ་སྤང་འཕྲོག་པའི་རུ་བའི་ཐོག་གནམ་གུ་འཕུར་ཡོང་བ་དང་ཐོག་ཆང་མ་འཕྲོག་ས་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ནག་ཉིལ་ཉིལ་དུ་འགོ་བའི་སྟེང་དུ་གནམ་གུས་མཐུ་གཞུར་གྱིས་མདའ་ཆར་པལས་པ་དང་འབར་མདེལ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ཉིན་གསུམ་ལ་

བརྒྱུ་བ་ནས་ཕྱུགས་ཐོག་བརྒྱུ་ཕྱག་ཁ་གས་བསད་པ་དང་། བུད་མེད་བདུན་
དང་ཕྱུ་གུ་བཞི་བསད་པ་རེད། ཉིན་བཞི་པའི་ཐོག་ཡང་བསྐྱར་ཆོགས་འདུ་
ཆོགས་ཏེ། བྱེད་ཆོའི་ཇག་པ་ནམས་མགོ་བཏགས་ཞུས་ན་ཡག་གི་རེད།
ད་དུང་མགོ་བཏགས་མ་ཞུས་ན་གནམ་གྱུ་བཏང་སྟེ་དེ་ལས་སྐྱུག་ཙམ་བཟོ་
གི་ཡིན་ཟེར་བ་དང་བུད་མེད་མང་པོ་དུས་ནས་བྱེད་ཆོས་གནམ་ས་གཉིས་
ནས་འཛིགས་སྐྱག་སྐྱེ་དགོས་པ་བཟོས་ཀྱིན་ང་ཆོའི་མི་ནམས་སྐྱགས་ནས་
ཐོས་ཆར་བ་རེད། མགོ་བཏགས་ཞུ་བར་ཇི་ལྟར་ཡོང་པོད་ཀྱི་རེད། ཉིས་
པ་གང་ཡང་མེད་པར་བྱིམ་དུ་བཞུགས་མཁན་ཉམ་ཆུང་བུད་མེད་དང་ཕྱུ་གུ་
དེ་ཙམ་བསད་སོང་། མ་ཆད་ང་ཆོའི་འཆོ་ཉིན་ཕྱུགས་ཐོག་མང་ཆེ་བ་
ནི་བསད་ཆར་སོང་། ཕྱིན་ཆད་ང་ཆོ་མུ་གེས་གི་གི་རེད། དེ་བས་ད་
ལྟ་བྱེད་ཆོས་མེ་མདའ་བརྒྱུ་བ་ནས་ང་ཆོ་སོད་ཅིག་ཟེར་ནས་ངོ་མོལ་བྱས།
དུས་དེ་ཙམ་ན་ང་ཆོའི་དམག་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱར་ཁམས་རྒྱལ་
ཆོགས་དཔོན་དམག་ནམས་སྤྱར་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཕྱིར་ལོག་བྱས།

ལེན་པ།

དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར།

ཀྱི་དམག་སྡོང་ཕྱག་མང་པོས་བྲག་གཡལ་གྱི་གྲོང་པ་དང་རི་ལུང་
ཀྱན་ཏུ་གྲམ་ནས་ང་ཚོའི་རྗེས་དེད་བཏང་བ་དང་ཞི་བའི་ཡུལ་མི་མང་པོ་
འཛིན་བཟུང་བཅོན་བརྒྱུ་བྱེད་པ། དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་ཞེས་
པ་གདུག་རྩལ་གྱི་སྲིད་རྒྱུས་སྤེལ་བ་རེད། མི་དམངས་ལ་གཉའ་གནོན་
བཟུ་གཞིག་བྱེད་མཁན་མངའ་བདག་ཆེ་གསུམ་དང་གསར་བརྗེར་ངོ་ཚོལ་
པ་ནམས་ལ་ཀྱི་ཆེའི་ངལ་ཚོལ་མི་དམངས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་བགྲང་བ་དང་
འཐབ་ཚོད་བྱེད་པ་བྱེད་པའི་ལས་འགུལ་དེ་སྤེལ་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་
དམངས་གཙོ་བཅོས་བསྐྱར་དང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བྱེད་པའི་འབྲུག་ཞོད་
འཇགས་བཏང་བ་ཞེས་ ༡༩༥༩ ལོའི་ལོ་མཇུག་ནས་བྱམས་མདུན་ལ་
ཆ་ཆ་ཕྱར་ཕྱར་གྱིས་འཐབ་འཛིང་བཏང་བའི་སྐབས་གསེར་སྐུ་དགོན་པའི་
བླ་མ་ཆེ་བཟན་དོ་རྗེས་འཐབ་འཛིང་བཏང་བའི་ཉིན་དེར་སྦྱིན་པ་བྱེད་པའི་
མི་ཞིག་ཡར་ལངས་ནས་སྐྱེ། ཆེ་བཟན་དོ་རྗེས་ཀྱི་སྐུ་ཁང་གི་གྲང་
ངོས་ལ་འབྱར་བཅོས་བྱས་པའི་དཔྱལ་བའི་ཆགས་ཚུལ་ནང་ལ་མིའི་རྒྱང་

ལག་བཞི་པོ་ས་ལ་བརྩུགས་པའི་སྐལ་པར་ན་སྐད་དང་ན་འཕྲིག་(ན་སྐྱོ་)ཆེན་
པོ་རྒྱལ་པའི་སྤྲོད་དུ་ན་གཅིག་གིས་བཞོན་པ། མིའི་ཁ་ནང་ན་སྤྲུབ་བཞོན་
པ་སྐྱེ་ལ་ཁྲོ་ཞགས་(གཡེར་ཁ་ཞགས་པ་)བཏགས་པ་ཞིག་བཟོས་ཡོད་འདུག་
པའི་སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་པའི་བཀའ་མདོ་རྒྱུད་གང་གི་ནང་ནས་ཁྲུངས་
དངས་པ་ཡིན་ནམ་ཟེར་བ་དང་། རྩ་མ་ཆེ་བཏན་དོ་རྩེ་ནས། ལགས་
དགོངས་དག་ཐེངས་གཅིག་ང་འགས་ལ་རྒྱལ་ནས་ཡོང་དུས་པོད་དམག་
ཞིག་གིས་ན་ཡི་སྐྱེ་ལ་ཁྲོ་ལོ་ཞགས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཏགས། ན་འཕྲིག་
ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱལ་པའི་སྤྲོད་དུ་བཞོན་ནས་འགོ་དུས་ན་འགོ་མི་ཐུབ་ནས་
དབུགས་སྒྲེམ་སྒྲེམ་བྱེད་བཞིན་གཟུགས་པོ་མགོ་མཐུག་ཆང་མར་རྩལ་ནག་
ཐོན་གྱི་འདུག་ཀྱང་། ད་དུང་ན་ཕྱགས་གཞུ་གི་འདུག་པས་ངས་དེ་མཐོང་
དུས་ན་ལ་སྤྲོད་རྩེ་ཆེད་མེད་གཅིག་བསྐྱེད་བྱུང་། སྐབས་དེར་ངའི་ལྟ་
ཁང་དེ་བཞེངས་བཞིན་པའི་སྐབས་ཡིན་དུས་ན་ཡིས་མི་བཞོན་པ་པ་དེ་འདྲ་
ཞིག་བཞོད་ནས་གི་དུས་དེ་ལྟ་བུ་ཡོང་རྒྱུ་རེད་བསམ་ནས་མི་ཆོས་ན་ཐོག་
བཞོལ་སྤྱོད་བྱེད་དུས་སྤྱུག་པོ་མི་གཏོང་བའི་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ན་བསམ་ནས་
བཟོས་པ་ཡིན་མ་གཏོགས་སངས་རྒྱུ་གྱི་བཀའ་མདོ་རྒྱུད་གང་ནས་ཀྱང་
ཁྲུངས་སྐྱེལ་རྒྱུ་མེད། དེ་ནི་ང་རང་རང་གིས་བཟོས་པའི་ནག་ཉེས་ནོར་
འཁྲུལ་ཡིན་གསུངས་པ་དང་། ཡང་མི་ཞིག་གིས་ཁྲོད་ཀྱིས་ན་བཞོན་
ནས་ལ་ལ་འགོ་དུས་ན་ཕྱགས་གཞུ་མ་སྤྱོད་ངམ་ཟེར་བས། རྩ་མ་ཆེ་
བཏན་དོ་རྩེ་ཡིས་ང་རྟེན་ཐང་དུ་འགོ་བ་མ་གཏོགས་ན་ཅ་བ་ཉིད་ནས་བཞོན་
མ་སྤྱོད་གསུངས་པ་རེད། དེ་ཉིན་དེ་ཙམ་ལས་འཐབ་འཛིང་བཏང་
མཁན་མ་བྱུང་སྐབས་འཐབ་འཛིང་གི་ཆོགས་འདུ་མཆམས་བཞག་ནས་
མང་ཆོགས་ནང་གི་ཨུ་ཡོན་ཚུལ་ཀྱང་། བཤང་ཀྱང་། རྩུར་བཙོན་པ་
མང་པོ་ཞིག་ལ་རྒྱ་མིས་འཇམ་རྩུབ་གཉིས་ནས་སྤྱལ་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་

གསོ་བྱ་བ་ནས་ཕྱི་ཉིན་ལྷ་མ་ཆེ་བཟན་དོ་རྩེ་ལ་འཐབ་འཛིང་བྱེད་སྐབས་
བྱུང་མེད་གཅིག་གིས་ཁྱོད་མི་དམངས་ལ་གཉའ་གཞོན་བཟུ་གཞིག་བྱེད་
མཁན་ཆོས་ལུགས་ཐོག་ནས་མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་མཁན་རེད་ཟེར་ནས་ལྷ་
མར་པུས་མོ་བརྩྭགས་བརྩྭག་ཡོད་སྐབས་གཉའ་ལྷག་ནས་མཉན་ཏེ་དབུ་
ཐོད་ས་ལ་བཅད་ནས་ཁྲག་ཐོན་པ་བྱས། དེ་བཞིན་རྩ་བ་འཐེན་པ་དང་
མགོ་ལྷགས་གཞུ་བ་སོགས་མང་པོ་བྱས། དེ་ནས་བཟུང་ཕྱོགས་གཅིག་
ནས་སྐུལ་སྒྲོང་གཏོང་བ་དང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་འཐབ་འཛིང་གཏོང་
རྩེ་བཅད་དང་དྲག་རྩུབ་རྩེ་ཆེར་བྱས་པ་མ་ཟད། ཡར་ཐོན་པ་ཟེར་བའི་
བོད་མི་ཁ་ཤས་ལ་གྱི་དང་མེ་མདའ་སྤྲད་ཐོག་གཞན་གྱི་རྩུ་མོར་འཕྲོག་ལེན་
བྱས་པ་ནས་ཁོ་ཆོར་བཅན་པ་སྤྲད་པ་སོགས་བྱས། དེ་ཆོའི་ནང་ནས་བོད་
མི་བསམ་མེད་ཆེས་ཉུང་ཤས་དེ་ཆོས་རྒྱ་མིའི་བཀའ་བཞིན་བྱེད་གྱི་ཡོད་
པ་རེད། བུ་མས་མདུན་དུ་མང་ཆོགས་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་ཆོགས་འདུ་ཆོགས་
ནས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་སྐབས། མེ་འབར་ལྡེ་འཆང་གིས་བཞུན་དགྲ་བྱེད་
ཆོས་བོད་བཅན་བཟུང་བྱས་པས་མ་ཆད་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཕྱེབས་
དགོས་པ་བཟོས། བོད་རྒྱལ་སྤྱི་མངའ་འབངས་དང་བཅས་པ་བཅན་འཕྲོག་
བྱས་སོང་། ང་ལ་མེ་མདའ་ཕོགས་ནས་འགྲུལ་སྒྲོད་མ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་ལྟེན་གྱིས་
བྱེད་ཆོས་ང་འཛིན་བཟུང་ཐུབ་པ་རེད། ད་ལྟ་ང་ལ་རྒྱ་ལྷགས་ལག་ལྷགས་
བརྒྱབ་པར་མ་ཟད་ཉེས་དྲུང་འདི་ལྟ་བུ་བཏང་ནའང་ངའི་ལུས་ལ་གནོད་
སྒྲོན་གཏོང་ཐུབ་པ་མ་གཏོགས་སེམས་ལ་བྱེད་ཆོས་གང་ཡང་བྱེད་ཐུབ་གྱི་
མ་རེད། ང་གི་ན་རྒྱ་དམར་གྱུང་ཁྲན་ཏང་གི་སྲིག་བདག་ཡོང་བར་སོག་
ཅས་སྒྲོན་ལམ་རྒྱག་གི་ཡིན་ཟེར་བ་དང་རྒྱ་དཔོན་དེ་ཆོ་གདོང་གཤིས་ཁྲག་
མདོག་དུ་འགྱུར། རྒྱ་དཔོན་ཞིག་གིས་བྱེད་ཤི་རྒྱུར་མི་སྐྱག་མཁན་ཡིན་
ན། ང་གསོད་རྒྱུར་མི་འཆེར་མཁན་ཡིན་ཟེར་ནས་ཐུང་མདའ་ལག་དུ་

བཟུང་སྟེ་མེ་འབར་ལྡེ་འཆང་གི་རྒྱ་པའི་མ་ཁའི་ནང་ལ་ཐུང་མདའ་ཡི་
 ཁ་སྐྱོད་བཅུག་ནས་དཀྱིག་དཀྱིག་བཏང་བ་སོགས་ཀྱི་མནར་གཅོད་ཆད་མེད་
 བཏང་། འཐབ་ཚོད་བྱས་ནས་ཉིན་གསུམ་པར་བྱམས་མདུན་ནང་མཁས་
 གྲུབ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་མངའ་བདག་ཆེན་པོ་གསུམ་ཅུ་མེད་གཏོང་
 དགོས་ཟེར་བ་སོགས་འཕོད་ཆོག་སྒྲོག་པ་དང་ཆབས་ཅིག་མེ་འབར་ལྡེ་
 འཆང་ལ་འགྲམ་ལྷག་གཞུས་པ་དང་མེ་འབར་ལྡེ་འཆང་གིས་བྱེད་ཆོ་བྱི་
 ལས་སྒྲུག་གི་རེད། སྤྱི་དབྱ་རྒྱ་མིའི་ཁ་ལ་ཉན་ཏེ་སོ་སོའི་ཕ་མ་གསོད་ཟེར་
 ནའང་ཡ་ང་སྟོང་རྗེ་མི་བྱེད་མཁན་རྒྱ་མིའི་རྒྱུ་ཀྱི་སྒྲུག་པ་ལྷོགས་ཟེར་
 ནའང་། རོ་ཆ་དང་བཙོག་སྒྲུང་མི་བྱེད་མཁན་རེད་ཟེར་བ་དང་། མཁས་
 གྲུབ་ཀྱིས་འདྲུར་ཏེ་གྲོན་པའི་རྒྱ་པ་དེས་དོག་ཐོ་ཁ་གས་བརྒྱབ་ནས་མེ་
 འབར་ལྡེ་འཆང་གི་མཁའ་མ་གཏོར་བའི་རྒྱུན་གྱིས་འཐབ་ཚོད་བྱེད་ས་དེ་
 རང་དུ་གྲོངས་པ་རེད། ད་དུང་ཁོས་གྲོང་རེ་མགྲོན་ཆབ་ཀྱི་སྟོང་ཁ་ལ་
 དོག་ཐོས་བརྒྱབས། ཡར་གྲོང་གང་ཀྱང་བཀྲ་གིས་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མོ་
 སྒྲོམ་བུའི་ལག་འདོགས་ཆུ་ཆོད་(རོ་ལེག་སི་)ཟེར་བ་པར་འཕྲོགས་སྟེ།
 བྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་གཉའ་གནོན་བཟུ་གཞིག་བྱས་པ་དེ་ཆོ་དོས་ལེན་ཡག་པོ་
 མ་བྱས་ན་ལམ་ནག་པོའི་ནང་མ་གཏོགས་འགྲོ་ས་གཞན་ཡོད་མ་རེད་ལའ་
 པ་དང་། མོ་སྒྲོམ་བུས། ང་ནི་མ་དགོན་ཁྲ་གཡེར་སྒྲོགས་རེད། ལོ་
 གས་སྒྲོན་ལ་འདིར་གཉིན་འཕྲད་ལ་གཅིག་ཡོང་ནས་ཉི་མ་ཁ་གས་བསྐྱེད་
 མྱོང་། དེ་ནས་ད་ལྟ་བར་འདིར་ཡོང་མ་མྱོང་། བྱེད་དོ་ཅུ་བ་ནས་
 གེས་ཀྱི་མེད་པས་གཉའ་གནོན་བཟུ་གཞིག་ག་འདྲ་བྱེད་ནས་གཏོང་དགོས་
 རེད་ལའ་པ་དང་། ཁོས་གྱི་ཡི་ལྷག་པ་གང་བྱུང་དུ་བརྒྱབས་ནས་མོ་སྒྲོམ་ས་
 བུའི་ཕྱི་ཕ་མ་གསུམ་བཅག་པ་དེ་སྒྲོ་བ་ལ་ཟུག་ནས་གཟུགས་པོ་གཅོང་ནད་
 ཅན་དུ་གྱུར་བ་རེད། ལྷ་དག་མི་དག་དང་། དམག་ས་ནས་བཟུང་བའི་

མི་སྣ་ནམས་ལ་འཐབ་འཛིང་བྱས་པར་མ་ཟད་དཔལ་འབྱོར་ཡག་པོ་ཡོད་
མཁན་ནམས་ཀྱི་རྒྱ་ཚོར་འཕྲོག་པའི་ཐོག་དཔྱད་རྒྱ་ཚོར་སྤྲོས་སྤྲོང་བྱས་
ཡོད་རེད་ཟེར་ནས་འཐབ་ཚོད་བྱས། དཔེར་ན་གོ་པོ་ཆང་གི་མ་ངག་ལྟ་
དང་བུ་ལེགས་ལྟན་གཉིས་ལ་རྒྱ་ཚོར་སྤྲོས་སྤྲོང་བྱས་ཡོད་རེད་ཟེར་
ཏེ་མ་
བུ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱོན་ཆས་ཆང་མ་བཟུས་ནས་མཉམ་དུ་ཡོད་སར་གཅེར་
བུའི་ཐོག་གང་བྱུང་གི་རྟ་ལྷག་གཞུས་ཐོག་ཀྱང་པ་གནམ་ལ་བཏགས་ཏེ་
མགོ་མཐུར་དུ་དབྱང་པའི་འོག་སུ་པན་གྱི་དུད་པ་བདུག་ཡང་ལག་པའི་
མཐེ་བོང་གཉིས་བསྐྱམས་ནས་གནམ་ལ་བཏགས། མཇུག་ཅིང་གཉིས་
བསྐྱམས་པའི་བར་དབྱག་པས་བཀན་ནས་གཞུགས་ཆེལ་བུ་བཀོག་ཀྱིན་
རུས་པའང་མཐོང་གི་ཡོད་པ་རེད། བཟོད་པར་དཀའ་བའི་ཁྲིམས་དེའི་
རྒྱས་འདོན་མཁན་རྒྱ་མི་སྣ་ཐོ་ཞེས་པ་དེ་རེད། ཁྲིམས་གཙོད་དེ་འདྲ་གཏོང་
འདུག་མཁན་རྒྱ་དཔོན་དབྱང་ཀུའུ་མན་རེད། གཤམ་དུ་མོ་མཚན་ནང་
དབྱག་པ་བརྒྱག་པ་དང་མགོ་ལ་མེ་ཐལ་གཤོ་བ་བཅས་དབྱང་ཀུའུ་མན་རང་
གིས་བྱས་པ་རེད། ཁྲིམས་གཙོད་དེ་འདྲ་མི་མང་པོ་ལ་བཏང་ཡོད་པ་རེད།

ཉིས་རྒྱང་བཏང་ནས་དྲན་མེད་དུ་བརྒྱལ་དུས་རྒྱ་གྲང་གཤོས་ཏེ་
སོས་ཐབས་བྱས། གོང་གསལ་ངག་ལྟ་ནི་ཕྱག་ཆོག་བྱད་པ་དང་ལག་པ་
ཞ་བ་རེད། བཀྲ་ཤིས་དབང་སྒྲོན་ཟེར་བའི་བྱད་མེད་དེར་ཉིས་བརྒྱང་བཏང་
བར་མ་ཟད་མོ་མཚན་ནང་དབྱག་པ་བརྒྱག་པའི་རྒྱ་གྲིས་ན་ཆ་མ་བཟོད་
པར་རང་གི་རྒྱག་དགོས་བྱུང་བ་རེད། གཉའ་རིས་གྲུ་པ་རྟ་མགྱིན་དབང་
འདུས་ཀྱི་མགོ་ལ་མེ་ཐལ་གཤོས་ནས་ཆོག་པའི་རྒྱ་གྲིས་གྲོངས། རྒྱ་
དཔོན་དབྱང་ཀུའུ་མན་གྱིས་མི་མང་པོར་མེན་མེའི་བར་སྒྲུག་གཟེར་
བཏབས་པ་སོགས་ཉིས་རྒྱང་ཆབས་ཆེན་བཏང་རྒྱ་ཁྲ་མ་བསམ་གཏན་ཁྱའི་
ནང་མཆོངས། རོན་གྲུབ་ལྟ་བུ་རང་གིས་སྐྱེ་བསྐྱམས། གྲགས་པ་སྒོ་

གྲོས་སོགས་མི་བཞི་ཙམ་རང་གི་བརྒྱབ་པ་རེད། ལས་བྱེད་དུ་ཕན་གྱིས་
 ཆེ་རིང་ཆོས་དར་རྟེན་རྒྱ་མཚོ་བཅས་ཀྱི་དྲུང་ནས་བསད་པ་སོགས་ལྟ་བུ་
 མང་པོ་ཡོད། འདི་ནི་བྱམས་མདུན་ས་གནས་སུ་བྱུང་བའི་དཔེ་མཆོན་
 ཙམ་ཡིན། ཡང་ལྟ་སྲུང་ཡུལ་པ་ཁོ་ནའི་ནང་། མནར་གཅོད་མ་བཟོད་
 པར་རང་གི་བརྒྱབ་པ་པར་ཆོས་མཆོད་དང་། བཀྲ་ཤིས་ནོར་བུ། ཨ་བཏན་
 བསོད་ནམས། གཡང་འཛོམས། དཀར་སྒྲོན། ལྷན་གྲུབ། རྩོམ་བཟང་
 ཆོས་འཕེལ། པད་ཆོས། གོ་ཡུས་མ། མཆོད་རྟེན་ཆེ་རིང་། བཀྲ་ཤིས་
 ལྷ་མོ་སོགས་རང་སྤྱོད་བསྐྱམས་པའམ། གཡངས་སར་མཆོངས་པ། རྩུ་ར་
 མཆོངས་པ་བཅས་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་རེད།

དགོན་པའི་གྲྭ་བཙུན་ནམས་དགོན་པར་སྤྲོད་མི་ཆོག ད་ལྟ་
 རང་འགྲུལ་གྱིས་གཉེན་སྤྱི་བྱེད་མཁན་ནམས་ལ་ས་ཞིང་དང་སྤྱགས་ཐོག་
 རྩུ་ནོར་གྱི་ཐོབ་སྐལ། ཁང་པ་བཅས་སྤྲོད་ཀྱི་ཡིན། གཡེ་སྤྲོད་གཉེན་
 སྤྱི་མ་བྱས་ན་འཐབ་ཚོད་དང་། བཙུན་མ་རེར་བཟའ་ཆང་བསྤྲིག་
 དགོས་པའི་བྲིམས་བཟོས། དང་ལེན་མི་བྱེད་མཁན་ནམས་ལ་ཉེས་
 རྩུང་དང་བཙོན་བཅུག་བྱས། དཔེར་ན་ལྟ་སྲུང་ཡུལ་པའི་ལ་ཕག་དགོན་
 པའི་གྲྭ་པ་བཀྲ་ཤིས་ནོར་བུས། ང་དགོ་སྤོང་ཡིན། ཞི་དགོས་བྱུང་
 ཡང་མནའ་མ་ལེན་གྱི་མིན་ཟེར་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཉེས་རྩུང་ཆད་མེད་བཏང་
 བའི་མཐར་རང་གི་བརྒྱབ། བཙུན་མ་ཀུན་བཟང་ལྷ་མོ་བཙོན་ཁང་ནང་
 ལོ་གསུམ་བཅུག དེ་བཞིན་ཉེས་རྩུང་བཙོན་བཅུག་བྱས་པ་མང་པོ་བྱུང་
 ཡོད། ཐུག་གཡལ་འཛོམས་ཁོ་རི་ཁྲོད་ལ་གྲྭ་བཙུན་སྤོང་སྤྱག་བཀལ་བ་ཡོད་
 པས་མང་ཆེ་བ་བྲིམ་ཆང་སོ་སོའི་ནང་ལ་ཕྱིན་པ་རེད། བྲིམ་ཆང་མེད་
 མཁན་ནམས་དགོན་པར་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་དང་དམག་
 མི་ཡོང་སྟེ་གྲྭ་པ་རེ་དང་བཙུན་མ་རེ་མཉམ་དུ་སྤྲོད་དགོས་པའི་བཙོན་བཀའ་

ཕབས་པར་བཏེན་མཐར་བཟའ་ཆེས་ཤིག་དགོས་ཀྱིས་བ་དཔེར་ན། གྲུ་
བུ་གིས་རབ་བཏེན་དང་བཅུན་མ་ཆེ་ཙྏལ་མ། གྲུ་ཆེ་བཏེན་བུ་གིས་
དང་བཅུན་མ་མངའ་ཅིས་མ། གྲུ་ཨ་ཐར་དང་བཅུན་མ་བསྐྱོད་ནམས་
ལྟ་སྟོན། གྲུ་དོན་ལྡན་དང་བཅུན་མ་སྐྱོ་བཏེན་ཆོས་སྟོན་སོགས་ཀྱི་མིས་
བཅན་དབང་གི་སྟོན་ནས་བཟའ་ཆང་སྟོན་པ་རེད།

གྲགས་པ་ཟེར་བའི་གྲུ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་ཁས་ལེན་མ་བྱས་སྟབས་
ཀྱི་མིས་བྱེད་ཆོས་པ་བྱས་ནས་ཟ་གྲོན་ཡོང་གི་ཡོད་ན་ང་ཆོས་དེ་ལྟར་བྱེད་
བཅུག་ཆོག་ཟེར་ནས་ཟས་ཁམ་གང་དང་ཆུ་ཐིགས་པ་གཅིག་མ་སྤྲད་པར་
ཁང་པའི་ནང་ཁེར་བཅུག་བྱས་ནས་ཉིན་བཞི་ཕྱིན་པ་རེད། དེ་ནས་ཁོང་
གིས། ང་སྟོད་རོགས། མནའ་མ་ཞིག་འཆོལ་གྱི་ཡིན་ལབ་པས་ཁོང་
སྟོད་པ་རེད། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ལས་བྱེད་ཀྱི་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་འདྲས་ནས་
བྱེད་ངའི་མནའ་མ་བྱེད་རོགས་ལབ། ཀྱི་མོ་དེས་སྤྲད་ཆེན་པོ་བརྒྱབ་ནས་
ལས་བྱེད་ཆོར་བོས། ཀྱི་མིས་གྲགས་པ་ལ་ཀྱི་མོ་འདྲས་པ་དེ་བྲིམས་འགལ་
ཆབས་ཆེན་བྱས་པ་རེད་ཟེར་བ་དང་གྲགས་པས་རང་ཉིད་བྱེད་མེད་སྟུ་ལ་
མོས་པ་ཡོད་ན་དེ་མནའ་མ་ལེན་ཆོག་རེད་ཟེར་མཁན་བྱེད་ཆོ་མ་རེད་དམ།
ང་ཀྱི་མོ་འདི་ལ་མོས་པ་ཡོད་པས་ངེས་པར་དུ་མནའ་མར་ལེན་གྱི་ཡིན་
བརྟེན་པ་དང་། ཀྱི་མི་ཆོས་གྲུ་པ་འདི་སྟོན་པ་རེད་འདུག་ཟེར་ནས་སྟོད་
པ་རེད། འདྲི་ཁེད་གོན་ནང་ན་བ་བྱུ་དང་བྱུ་ཡོང་གི་ཡོད། ཀྱི་དམག་
དེ་ཆོ་ཉིན་ཉི་ཤུ་ཙམ་སྟོད་རིང་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་ན་བ་ཉིས་བརྒྱ་སྟུ་
བརྒྱ་བསད་པ་རེད།

ཡང་དགོན་པ་ཁག་དང་དུད་ཆང་སྒྲེར་བཅས་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་བྲགས་
ཉིན་ནམས་བསྐྱེས། དེའི་ནང་ནས་གསེར་དངུལ་ལི་དང་བྲངས་རག་གི་
སྐྱེ་འདྲ་དང་གནའ་དངོས་རིག་རྣམས་རིན་ཆེན་གྱི་རིགས་ཆང་མ་ཀྱི་ནག་

དུ་ཁྱེད། མངའ་བདག་མངའ་ཚབ་སོགས་ཀྱི་ཁང་ཁྱིམ་དང་། ཡུགས་
 རོག་ འབྲུ་རིགས་སོགས་སྤྱིར་བཏང་ཅ་ལག་ནམས་མི་མང་ལ་ཕྱན་བྱ་
 བཞོ་བཞུགས་ཀྱི་ཁང་ཁྱིམ་ཕྱེད་དང་དུར་བཙོན་པ་ཟེར་བ་དེ་ཚོར་
 སྤྱད། ཐེངས་གཅིག་ལྟ་སྤྱད་ཡུལ་པའི་ནང་ནས་སྤྱི་འདྲེས་ཀྱི་བཅུ་
 གཉིས་བྱམས་མདུན་ལས་ཁྲུངས་ནང་ལ་ཅིས་སྤྱད། ལས་ཁྲུངས་ནས་
 འཕྱོར་འཛིན་ནང་ཟངས་རག་ཀྱི་བཅུ་གཉིས་འཕྱོར་བྱུང་ཞེས་བྲིས་ཡོད་
 པ་རེད། དུ་དགོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱི་འདྲེས་བྱམས་མདུན་ལ་རུག་བསྐྱུ་
 བྱས། མི་མེར་ངན་ལས་ལ་བཞོལ་ནས་གོ་འཛིན་ནང་ནས་བྱམས་མདུན་
 བར་རྒྱངས་འཁོར་གྱི་ལམ་བཟོས་ཏེ་གོང་གསལ་གྱི་རྒྱ་བཟང་བ་ནམས་
 རྒྱངས་འཁོར་ནང་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་ཁྱེད། མ་དགོན་ཕྱོགས་དབྱེན་འདུམ་
 དུ་བསྐྱུས་ཏེ་ཆབ་མདོ་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་ཁྱེད། ས་རྒྱ་སོགས་ཀྱིས་
 བཞེངས་པའི་སྤྱི་འདྲེས་དང་། མཆོད་རྟེན། གསུང་རབས་ནམས་རིག་
 གནས་གསར་བཅའི་སྐབས་གཏོར་བ་མ་གཏོགས་དེ་མིན་ཚང་མ་ ༡༩༥༩
 ལོའི་སྐབས་ནས་ཁྱེད་ཚར་བ་རེད། བྱམས་མདུན་གྱི་བཙོན་པ་ནམས་
 ༡༩༦༠ ལོར་བྲག་གཡལ་བ་རྫོང་ལ་བཤུངས། བཙོན་པ་ནམས་དེ་སྤོན་ཆེ་
 བས་རིང་ཁང་པའི་ནང་བཅུག་སྟེ་གཟུགས་པོ་སྐྱུ་སྤྱོད་མ་ཆོག་པ་དང་། འཆོ་
 བ་ཞན་པ། བྱམས་མདུན་དང་བྲག་གཡལ་བ་རྫོང་བར་ལམ་ཐག་རིང་ཞིང་
 ལ་མཐུར་ཟབ་པ། རྒྱ་དམག་གིས་ཆ་འདེད་དང་ཉེས་རྒྱུང་བཏང་བ་སོགས་
 ཀྱི་རྒྱུན་པས་གོམ་བཟོད་བྱེད་མ་བྱུང་པའི་སྐབས་སུ་མི་གསོན་པོ་ས་སྐྱས་
 གཏོང་བ་དང་ཉེས་རྒྱུང་བཏང་ནས་བསད་པ་མང་དག་ཅིག་བྱུང་ཡོད།
 དཔེར་ན་ལྟ་སྤྱད་ཡུལ་པའི་གན་པོ་ཕུན་ཚོགས་ཚོས་ལུན། རྒྱུང་བ་ཚོས་
 ཀྱི་ཉི་མ། ཞལ་ངོ་བཀྲ་ཤིས་ནམ་རྒྱལ། ལྟ་སྤྱད་འཕྱོག་པ་ཤ་ལ་བཀྲ་ཤིས།
 བྱམས་མདུན་དོ་ཁང་ཆ་བོ། འགེ་པ་བ་སྒོ་དོ། ལུགས་བཟང་ཏྲ་མཁྱིན་

དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར།

ཆེ་རིང་སོགས་ལམ་བར་འགོ་མ་ཐུབ་སྐབས་གསོན་པོར་ས་འོག་དུ་སྐྱས་
པ་རེད། དཔེར་ན་མོ་པ་གྲོང་དུ་ལམ་ཁེལ་བ་དེར་བསྐྱབས་དུས་ཞལ་ངོ་
བཀ་གིས་ནམ་རྒྱལ་འགོ་མ་ཐུབ་པའི་སྐབས་མེ་མདའི་ཉ་གཞུགས་གཞུས་
ཏེ་གི་མིན་རོ་མིན་བཞོས་ཏེ། མོ་པ་གྲོང་ནང་འབག་ཏིས་མ་ཡི་ཁང་པ་
ཅར་ས་དོང་བྱས་ནས་སྐྱས། རྒྱ་དམག་ཆོ་ཕྱིར་སོང་མ་ཐག་ས་དོང་
ནང་ནས་མི་བཏོན་སྐབས་གི་མེད་ཀྱང་ཁ་གྲགས་རྒྱ་མེད་པ་དང་། རྒྱ་
ཆོད་ཕྱེད་ཀ་ཙམ་གྱི་རྗེས་ནས་གི་བ་རེད།

ཐེན་ཏུག་པ།

འཇམ་དམག་གི་དཔའ་ངར།

༡) འཇམ་དམག་བརྒྱབ་པ།

༡༩༥༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ པ་ཙམ་གྱི་དུས་ལ་སླེབས་པའི་སྐབས་
དེར་བྲག་གཡམ་བཙན་གྱི་ལ་རྒྱུ་བ་དམག་གི་ས་ཆ་བཏན་སྲུང་བྱས་ཏེ་
རྒྱ་དམག་ལ་ཁ་གཏད་གྱི་ལ་འཛིང་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཤོར་ཏེ་འཇམ་དམག་
གི་ལས་ལ་ཞུགས་དགོས་པ་བྱུང་། དེ་བཞིན་སྡོན་མ་ང་ཚོ་གར་དགོས་
དམག་སྐར་གྱི་བརྒྱ་དཔོན་ལྟ་ཡི་ནང་ནས་དཔའ་ལུ་བཀྲིས་མགོན་པོ་དང་།
སྐར་སྟོད་ཡེ་རྒྱལ། ཆེ་རིང་མགོན་པོ་གསུམ་རྒྱ་དམག་གིས་འཛིན་བཟུང་
བྱས་པར་མ་ཟད་མངའ་རྒྱུད་དང་ཨ་ཟུར་དམག་ནམས་འཕྲོར་ཞིག་སྤོང་
བར་བཏོན། ད་ཡོད་ང་ཚོའི་དམག་སྐར་ནང་མང་ཆེ་བ་སྟེ་སྲུང་འབྲོག་
པ་དང་སྟེ་སྲུང་ཡུལ་པ་ཡིན་པ་དང་། མངའ་རྒྱུད་དང་བདུད་རུའི་དམག་
ཁག་གཅིག་སྡེ་གསུམ་ཁང་ཆོན་དང་། དཔལ་འབྱོར་དགོན་པ། གཙང་
གསར་དགོན་པ། ལ་ཕག་དགོན་པ། འཇམ་དབྱངས་དགོན་པ་བཙས་

ཀྱི་ཆ་གྲ་དང་། གཞན་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་གནས་ཁ་གས་ཀྱི་འཛོར་དམག་
སོགས་ཁྱོན་བསྡེ་མས་དམག་མི་ ༤༠༠ ཙམ་ཡོད། བྲག་གཡལ་གཞུང་
གི་བརྒྱ་དཔོན་གོ་གནས་སྤྱད་པ་བྱམས་པ་དང་ང་རང་གཉིས་མ་གཏོགས་
མེད། ཡིན་ནའང་ཕྱན་ནི་ལོ་ན་ཆུང་བ་དང་དམག་འགོ་འཛོལ་འཛོལ་འཛོལ་
ཐང་མེད་པར་བརྟེན་བྱམས་པ་དང་འབྲོག་པའི་ཨ་མ་ཆོད་བསོད་ནམས་
ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་སློ་རྒྱ་ཆེ་ལ་དཔའ་ངར་ལྡན་ཞིང་དམག་རྩལ་གྱི་
ཐབས་ཤེས་ཡོད་པས་གཙོ་བོའི་བཀོད་འདོམས་བྱེད་པ་དང་། གཞན་
ཡང་ཨ་ཟུར་པར་ཡོན་ཏན་དང་མངའ་རྒྱུད་བསྐྱལ་བཟང་སོགས་དེར་ཡོད་
མི་དག་དང་ཞལ་ངོ་སོགས་དང་གྲོས་བསྟུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དམག་མི་
མང་ཆེ་བར་མེ་མདའ་ཡོད་པ་དང་རྒྱ་དམག་གི་ལག་ནས་ལོན་པའི་སླག་
ཆེན་གཅིག་གིས་གཙོས་བརྒྱ་གསུམ་དང་རྒྱུ་ཤེས་གཅིག་བཅས་འདུག
སླག་ཆེན་རྒྱག་མཁན་འབྲོག་པ་ནང་ནས་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་ཟེར་བ་
ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དང་ང་རང་གཉིས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་བྱས་པ་ཡིན། གཞན་དག་
སླག་ཆེན་རྒྱག་ཤེས་ཟེར་མཁན་དང་ངས་རྒྱབ་ཆོག་ཟེར་མཁན་སྤྱ་ཡང་མི་
འདུག རྒྱ་དམག་དང་འཛིང་དུས་སླག་ཆེན་རྒྱག་མཁན་གྱིས་གདོང་ལེན་
བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན། དང་ལེན་བྱེད་མཁན་མེད་པ་མིན་ནམ་སྙམ།

སྐབས་དེར་རྒྱ་དམག་གིས་བྱམས་མདུན་ནས་གོ་བོ་གཉེར་པ་དང་
ཐིས་པོ་གཉེར་པ། མངའ་རྒྱུད་བརྒྱ་དཔོན། དཔའ་ལུ་བཀྱིས་མགོན་པོ་
གསུམ་ནི་རང་འགྲུལ་གྱིས་མགོ་བཏགས་ཞུས་པ་ཡིན་སྐབས་ཆབ་སྲིད་
བཙོན་ལེན་བྱེད་པར་འགོ་དགོས་ཞེས་རྒྱ་དམག་སུམ་བརྒྱ་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་
དང་མཉམ་དུ་རྩ་སྤྱང་ཡུལ་འབྲོག་ནང་བྱིད། མི་ནམས་ལ་མགོ་བཏགས་
ན་ལག་པོ་ཡོད་སྒོར་དེའི་བསྐྱགས་བྱེད་པ་དང་། ང་ཚོར་སྤྱོད་རྒྱུའི་ཡི་
གེ་མ་གཞིས་ནམས་ལ་སྤྱད་ནས་ཉིན་བརྒྱ་ལྟག་ཙམ་བསྐྱད་ཀྱང་མགོ་

བཏགས་བྱེད་མི་མ་བྱུང་བས་བྱམས་མདུན་ལ་བྱིར་ལོག།

བཀའ་རྒྱུད་འབྲུག་པའི་དགོན་པ་རྩ་སྤྱང་ཡུལ་པའི་ཁོངས་ལ་ཕག་
གྲུབ་ཐོབ་ཞེས་སྐྱེ་འཕྲེང་བརྒྱད་པ་དེ་སྐབས་དེར་དགོང་ལོ་ ༤༠ ལྷག་
ཙམ་ཡིན་པ་དེ་འཇབ་དམག་ནང་མ་ཞུགས་པ་དགོན་པར་ཐེབས་ནས་ཁང་
ཚུང་གཅིག་ནང་བཞུགས། གཡོག་མཁན་ནི་ཁོང་གི་ཆ་བོ་གོ་དུ་ཆང་ངག་
དབང་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་པ་དེ་ཡོད། ཉིན་ཞིག་ངག་དབང་རྒྱལ་མཆན་ལ་
དགོན་པའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཅེན་ལྷག་ལུས་ནམས་ལ་ཅ་ག་བྱེད་ལུགས་སྒོར་
དང་། ཁོང་གི་སྐྱེ་གསུང་དེ་གྲ་ཅན་བཀྲིས་ནོར་བུ་ལ་མེར་བསྐྱེགས་འཇུག་
དགོས་པ་སོགས་བཀའ་གནང་། ངག་དབང་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་དགོན་དེའི་
ནང་གི་བརྟན་མ་དྲག་ཤོས་གཉིས་ལ་བཤད་དེ་གཉིས་ཟླ་མའི་སྐྱེ་མདུན་ལ་
བཅར་དྲེ། མ་འདས་རོགས་ཞུས་ཀྱང་ཞལ་བཞེས་མ་གནང་། ཡང་སྤྱི་
འབྱོན་པར་ཞུས་པས་རྗེས་སུ་ངའི་ཡང་སྤྱི་ཡིན་ཟེར་བ་གཅིག་ཁྲི་ཐོག་
དུ་བཞག་གི་རེད་གསུང་། ལོ་དེར་བོད་ཟླ་ ༤ པ་གཉིས་བཅེགས་ཡོད་
པར་བརྟན་བོད་ཟླ་ ༩ ཆེས་ ༡༥ ཐོ་རེང་ནས་ཕྱེ་ཆེན་པོ་ཞིག་
གནང་ནས་དགོངས་པ་རྒྱུགས། བཞུགས་སའི་ནང་ནས་ཞབས་གཉིས་སྦྱིལ་
དཀྱང་གིས་ཐུག་གཉིས་ཐེ་བོང་གཉིས་ཀ་ནང་དུ་བརྟུགས་དྲེ་ཟླ་གཡས་
གཡོན་གཉིས་མནན། སྐྱེ་ལུས་ཙོག་གེར་བྱས་ནས་ཐུགས་དམ་ཉིན་དགུ་
བཞུགས་མཆམས་རྒྱ་དམག་དགོན་ནང་བྱུང་བར་བརྟན་ཐུགས་དམ་གྲོལ་
རོགས་ཞུས་ཞེ་རྒྱ་དམག་མེད་པའི་ཉིན་ཞིག་དུ་དེར་ཡོད་ཆང་མས་སྐྱེ་གསུང་
མཇལ་ཁ་ཞུས་རྗེས་དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་དྲེ་སྐྱེ་གསུང་ཞུགས་འབུལ་ཞུས།
སྐྱེ་ལུས་དང་ཐུག་མཆན་དུ་ཐུལ་བའི་དོར་དྲིལ་བཞུས་ཟིན་ནའང་། སྐྱེན་
ཆ་གཅིག་དང་། ལྷགས། ཐུགས་བཅས་མེས་མ་བཞེས་པར་རྒྱངས་པ་
འཁོལ་བཞིན་པར་དམར་ཉིལ་ལེ་ལུས། དེ་དག་ངག་དབང་རྒྱ་མཆོས་

ཅ་ག་དམ་པོས་དད་ཅེན་དུ་བདག་ཉར་བྱས་ཤིང་། ༡༩༤༠ གྱ་གངས་སྐབས་
སུའང་དངོས་སུ་མཇུག་ཏུ་འདུག སྐབས་དེ་དང་དུས་མཉམ་ཙམ་དུ་ས་
སྒྲུལ་གྱི་མ་ལུང་རིག་མེད་གི་ཞུ་བ་དེས་ཁོང་གི་གྲུ་པ་རིན་ཆེན་ལ། ད་
འགོ་དགོས་རེད་མ་གཏོགས་ཉིན་ལཱ་ཁྲོག་གཙང་གསར་དགོན་དུ་ཆུ་དམག་
ཡོང་གི་རེད་གསུང་། ཁོང་ནམ་གཉིས་ནས་སྒྲོན་ལམ་གསུང་ཞིང་བཟང་
སྒྲིད་ནང་ནས་མགོན་པོ་ཀུན་གྱི་དུང་དུ་བདག་འཆིའོ་གསུངས་པ་དང་
དགོངས་པ་ཚོགས། སྐབས་དེ་ནས་དགོན་པ་དང་གོང་ཚོ་མང་ཆེ་བ་ཆུ་
དམག་གིས་བཟུང་།

བྲག་ཁུལ་དུ་བཅན་ཞོལ་བྱས་སྒྲོལ་དམག་གི་བཀོད་སྒྲིག་སྐབས།
ཆེ་ཆུང་རྩལ་སྤྲོགས་ཀྱི་བྲག་སྡེ་མང་པོ་ཆུ་མེའི་དམག་སྐར་དང་། རྒྱངས་
འཁོར་ལམ་ཡོད་ས་ནམས་ལ་དམག་ཆ་ཆུབ་མེད་ཀྱང་ས་ཆ་མང་ཆེ་བར་
རང་འགྲུལ་གྱིས་ཆུ་དམག་དང་འཛིང་པ་རེད། མཛོ་སྐང་གི་ས་མཆམས་
སུ་ཡོད་པའི་དམེ་ཡུལ་དགེ་ཚང་འབྲོག་དུད་མང་པོས་དོ་རྩེ་དེལ་དཀར་
སོགས་ས་གནས་ཁ་གསལ་ཆུ་དམག་དང་ཞོལ་འཛིང་ཐེངས་དུག་ཙམ་
བྱས། དེའི་ནང་ཆུ་དམག་ལ་གི་མས་ཕན་བུ་བྱུ་ཀྱང་རང་སྤྲོགས་ལ་ཕམ་
ཉིས་ཆེན་པོ་བྱུང་། ཡང་གན་གཞུང་འབྲོག་པ་དུད་གངས་ཉིས་བུ་ལྟག་
ཙམ་ཡོད་པ་ནས་དྲ་བ་བུ་ཙམ་སྟན་གྲགས་གིས་མགོ་བཟོ་བཞུགས་ཆེ་བ་སྒྲོམ་
མདའ་བའི་མི་གངས་ལྗེ་བཙུ་ལྟག་ཙམ་དང་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་ཏེ་དམག་
ཐེངས་ཆེ་ཆུང་ ༡༩ ཆུབ་མཐར་སྒྲུག་མོ་དེལ་ཡག་ཅེས་པའི་རི་དེ་བཟུང་
ཡོད་པས་སྐབས་དེར་བྲག་དམག་གི་འགོ་བཟོ་བཞུགས་གཞུང་སྟན་གྲགས།
བསམ་གཏན་དབང་བྱུང་། དགོན་མཆོག་གྲུ་འཕྲིན་ལས་བཅས་དང་།
སྒྲོམ་མདའ་བ་དངོས་གྲུབ་དོ་རྩེ་བཅས་ནས་གི་བཏོན་ཏེ་ཆུ་དམག་གི་དཀྱིལ་
དུ་ཆུགས་པས་སྐབས་དེར་དངོས་གྲུབ་དོ་རྩེ་མ་གཏོགས་གཞན་ནམས་བསད་

ཤོར། དེང་སང་ཆ་བ་སྤྲོམ་མདའ་ཟེར་གྱི་ཡོད་ཀྱང་ཡུལ་དེའི་ཤེས་ལྡན་
 ཚོས་བཤད་པར་གཞིགས་ན། བོ་ཟེར་བའི་ཡུང་པ་ཆེན་པོ་དེའི་མདའ་
 ལ་སྤྲོམ་ཆགས་པར་བརྟེན་པོ་མདའ་ཟེར་བའི་མིང་ཐོགས་པ་རེད་ཟེར། བོ་
 མདའ་གྲོང་པ་ཆགས་སའི་ཕུ་ཡི་ཡུང་པ་ལ་ད་ལྟའང་བོ་ནང་ཟེར་གྱི་ཡོད་
 པ་རེད། སྐྱོ་བ་ཚོ་བཞི། ལྷས་ནག་འབྲོག་པ། ཅ་ཆེན་འབྲོག་པ་སོགས་
 གྱིས་རང་འགྲུལ་གྱིས་རྒྱངས་འཁོར་ལམ་ཁག་གཉིས་ཅམ་བཅད་ནས་པར་
 རྒྱུ་བ་བྱས་སྐབས་མས་ལ་ནས་ཀྱི་མིའི་རྒྱངས་འཁོར་ཆེ་བའི་ནང་ནས་
 དམག་པོ་ཆེན་འབྲོར་ཏེ་བྲག་དམག་ཡོད་སར་རི་གཤེར་བའི་རྒྱུ་གྱིས་
 སྐྱོ་བ་ཚོ་བཞི་དང་དེ་ཕྱོགས་མི་ནམས་བརྟེན་མ་རིའི་ཕྱོགས་བཟུང་། མས་
 གྲོང་གྲོ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རྒྱ་མིའི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་གཅིག་བསད།
 དེ་རྗེས་མགོ་བཏགས་ཞུས། ཅ་ཆེན་འབྲོག་པས། ལམ་ནག་ས་ཆ་དང་
 གུ་སྟོད། ཡག་མདའ་བཅས་ལ་འཛིང་ནས་རྒྱ་དམག་མང་ཅམ་བསད་མས་
 ཐུབ་ཀྱང་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་ཏེ་མགྲིན་ཚོས་འཕེལ་དང་། ཡོ་རྒྱུན། བསམ་
 རྒྱལ་སོགས་བསད་ཤོར། དེ་ནས་ཐོག་ལུག་དེད་ནས་ནང་མི་ཆ་ཆང་
 དུད་གངས་ ༡༠ ཅམ་དཔལ་འབར་ཕྱོགས་སུ་བྲོས་ཕྱིན་པའི་ལམ་བར་
 རྒྱ་དམག་དང་ཐུག་སྟེ། ཡ་ཏོ་མགོན་གྲུབ། ཆེ་བརྟན་ལྷ་རྒྱལ་སོགས་
 བསད་ཤོར། མཐར་ཤོ་སྟར་སྟོ་གསུམ་གྱི་ས་ཆར་བསྐྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་
 ཞིང་། དེ་རྗེས་སྟོ་རྩོང་རྒྱ་དམག་གིས་བཟུང་ཡོད་པ་ཚུར་ལེན་ཕྱིར། ཤོ་
 སྟར་སྟོ་གསུམ་དང་། རྩེ་དགོ། སྤར་ཁམས། ཆབ་མདོ། གོ་འཛོ།
 བྲག་གཡལ་སོགས་ཀྱི་དམག་མང་པོས་འཐབ་འཛིན་བྱས་པའི་ནང་བྲག་
 དམག་གི་མགོ་འཛིན་མགོན་པོ་དབང་འདུས་དང་། ཡ་ཏོ། ཉི་མ་རྒྱལ་
 མཚན་གསུམ་དབྱ་རྩོང་ནང་དུ་མཚོངས་ཏེ་རང་སྟོག་ཤོར། དེ་རྗེས་དཔལ་
 འབར་རྒྱ་མིས་དམག་ཆེན་བརྒྱལ་པའི་ནང་དགོན་མཚོག་འོད་ཟེར་དང་།

དབང་འདུས། མགོན་པོ་ཆེ་སྐབས། བསོད་ནམས་ལེགས་གྲུབ། ཟླ་
ཆང་ཆེ་བརྟན་བཅས་སྐྱོ་སྒྲིག་ཤོར་བ་རེད། ནང་མི་ལྷག་འཕྲོས་ནམས་
རྗེས་སུ་ཕ་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་བསྐྱེད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་ར་གནུབས་དྲུང་ཡིག་
གི་དམག་ཤོག་ནས་ཀྱང་དམག་ལ་ཁོ་ལ་འཛིང་བྱས་ཀྱང་ཆོ་ཁ་གས་སུ་གཏོར།
ཀྱང་དམག་ལ་བསད་ཆས་བྱས་ཀྱང་རང་ཕྱོགས་ལ་གི་ཆས་མང་པོ་བྱུང་། རྗེ་
ཟམ་ཐོག་ཐེངས་གཅིག་འཛིང་སྐབས་སྐྱོན་ཆོ་སྐྱོན་སོགས་བཟུང་། མཐར་
༡༩༥༠ དབྱར་ཁ་ར་གནུབས་དྲུང་ཡིག་མགོ་འབུལ་ཞུས།

གཞུང་ཤོད་ཕྱོགས་དང་ལེ་འགམ། གཙོ་མདོ། རྒྱ་པ། བདུད་
མདའ། ཀྱག་མདའ་སོགས་ཀྱི་དམག་མི་ ༤༠༠ ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་དེས།
ཀྱང་དམག་ཐོག་འགའ་གས་ཆ་དང་། མཛེས་བཅུ། ཁྱོ་ལེབ་སོགས་སུ་
ཁོ་ལ་གཏོར་བྱས་པར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ན་ཡང་། ཀྱང་དམག་རིམ་བཞིན་རྗེ་མང་
དུ་སོང་སྟེ་བྲག་དམག་ལ་ཚུར་ཁོ་ལ་ཐེངས་མང་བྱས་ཏེ། ལེ་མ་གྲོང་བུ་
ཆོ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་དང་རག་གྲོང་ཆོ་ཆེ་བརྟན། གཙོ་མདོ་བཟླ་གིས།
ནོར་རྒྱལ་སོགས་དཔའ་པོ་ཁ་གས་སྐྱོ་སྒྲིག་ཤོར། བྲག་དམག་ཆོ་ཁག་མང་
པོར་འཕྱོར་བའི་ཐོག་ཀྱང་དམག་གིས་རྗེས་འདྲེད་བྱས། ཀ་རོང་འགག་
དུ་བྲག་དམག་ལ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ལ་ཀྱང་དམག་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་འདྲེད་
གཏོར་བྱས་ཤིང་ཉེན་ཁ་ཏ་ཅང་ཆེ་བའི་སྐབས་དེར་ཆོ་གསུམ་བརྒྱ་དཔོན་
བཙོ་ལུ་ཆེ་རིང་གིས་དཔའ་ངར་ཞུས་མེད་ངར་ནས་ཀྱང་དམག་ལ་གཏོར་
གཏུག་གིས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་ཀྱང་མིའི་དཔོན་པོ་རུ་དཔོན་གཅིག་དང་ཞལ་
ངོ་གཅིག་གཙོས་ཀྱང་དམག་བཙོ་བརྒྱད་དུས་གཅིག་དུ་བསད་པས་ཀྱང་དམག་
ནམས་ཕྱིར་འཕྱེན་བྱས་པ་དང་། རྗེ་ཟམ་གེ་མ་བུ་དབྱེ་འདུལ་དང་། ཆོ་
གསུམ་བརྒྱ་དཔོན་ཨ་རེ་འགྱུར་གཉིས་ནས་ཀྱང་ཀྱང་དམག་མང་པོ་བསད།
དེར་ཡོད་མི་ནམས་ཀྱིས་བརྒྱ་དཔོན་བཙོ་ལུ་ཆེ་རིང་གི་བཀའ་དྲིན་མ་ཡིན་

ན་ང་ཚོ་ཕལ་ཆེར་དེ་རིང་ཀྱི་མིས་བསད་བཟུང་བྱས་ཚར་སྲིང་ཞེས་བཤད།
ཡང་ཐེངས་གཅིག་ཀྱི་དམག་དང་འཛིང་བའི་སྐབས་ངོས་གཅིག་
ནས་ཀྱི་དམག་དཔུང་སྟོན་ཡོང་བ་ཚོ་གསུམ་གྱི་བུད་མེད་ཚོས་མཐོང་བ་
དང་ལམ་སང་ཀྱི་མི་ཡོང་སའི་ལམ་བཀག་སྟེ་འགམ་ཆུང་བུ་མོ་དབྱངས་
ཅན་ལྟ་མོ་དང་། དགོང་གུང་ཆང་ལྷན་གྱུ་བ་ཚོས་མཚོ། ལྟ་བུ་མནའ་
མ་ཆེ་རིང་ལྟ་མོ་སྟགས་བུད་མེད་ཉི་ཤུ་ཙམ་ནས་དོ་ཅབ་དུ་བསྐྱེལ་ཏེ་ཀྱི་
དམག་བཀག་ཐུབ་པ་བྱུང་། ཀྱི་དམག་གི་ཆས་གང་ཡིན་མ་གཤིས་ཀྱང་འཛིག་
ཁྲིའི་ཐོག་གསུམ་ཙམ་ཁྱེར་འགོ་བ་མཐོང་། ཚུར་བུད་མེད་པ་སངས་ལྟ་
མོའི་ལག་པ་ལ་མདའ་ཆས་གིག་བྱུང་བ་ལས་གཞན་སྟོན་ཆ་གང་ཡང་མ་
བྱུང་། བདུད་མདའ་ལྟེ་འཆང་དང་ཕོ་ཕས་སྐུལ་སྐུ་གཉིས་ཀྱིས་དམག་
དཔོན་བྱས་པའི་ཁོ་རའི་དམག་དང་། གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ས་ཁུལ་
ཁག་གི་འཕྱོར་དམག་ཆང་མ་ལྟ་བུ་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་མཉམ་རུབ་བྱས་ནས་
དམག་སྐར་ནང་མི་ཕལ་ཆེར་ལ་མདེའུ་ཏ་ལམ་རྫོགས་པ་དང་། ཀྱི་དམག་
དང་ཐེངས་མང་འཛིང་བའི་དཔའ་ཕོ་མང་ཆེ་བ་ངར་ཟད་དུ་སྲིང་བ་ལ་
བཞུན་བྱོས་གཤམ་གཙོ་ཕོར་བཟུང་ནས་ཀྱི་ཐུང་ནང་སྡོད་པའི་སྐབས་ ༡༩༤༠
ལོའི་བོད་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ཐོ་རང་ཀྱི་དམག་ ༤༠༠ ཙམ་གྱིས་
བསྐྱོར་ཚར་ནས་ནམ་གསལ་བ་དང་ཕྱོགས་ཡོང་ནས་མེ་མདའ་ཆར་པ་བབ་
པ་ལྟར་བརྒྱབ། ཕོ་ཕས་སྐུལ་སྐུ་ཉི་མས་ལག་དུ་མེ་མདའ་བཟུང་ནས་གུར་
སྟོར་ཐོན་པ་དང་དབུ་ལ་མེ་མདའ་ཕོགས་ནས་བཀོངས། མི་ཆང་མས་
ཀྱི་དམག་གི་གདོང་དུ་རྒྱགས་ནས་འཛིང་རྒྱང་བྱས་པ་ལས་བྱོས་པའི་སྐང་
བ་ཡིད་ལ་མ་བཏང་ཞིང་ཀྱི་དམག་བསད་གང་ཐུབ་བྱས་ཀྱང་ཀྱི་དམག་མང་
བ་དང་མཚོན་ཆ་བཟང་ལ་མདེའུ་གང་འདོད་སྟོད་ཚོག་པ་བཅས་ལ་བཞུན།
བདུད་མདའ་པད་མ་དབང་ཆེན། འཁོར་ལོ་རྒྱུན། འགམ་དོ་རྩེ་ཀྱི་མཚན།

སྐྱུལ་སྐྱུལ་ཉི་མའི་སྐྱུལ་མཆེད་ཨ་ཁུལ་དང་། རྫོང་བཟང་ཚུལ་བྲིམས། རབ་
ཁུལ་ཆང་གི་ཕ་བུ་ ༡ བདུད་མདའ་རིན་ཆེན་བསམ་འགྲུབ་བཅས་ཀྱིས་
རང་སློག་སློས་གཏོང་བྱས། དམག་དཔོན་བདུད་མདའ་ལྷེ་འཆང་གིས་
མེ་མདའ་གོ་རིང་བྱུང་གཉིས་ཀྱི་མདའ་མ་བཟང་བར་བརྒྱབ། དེ་ནས་མགུལ་
དུ་བཏགས་པའི་གཏུ་མཚོན་སྤང་དང་བཅས་པ་ཕར་ཙམ་བཞག་སྟེ་གི་རྩུན་
བྱས་ནས་བསྐྱད་པ་དང་ཁྱེད་མག་ཅིག་འགྲམ་དུ་བྱུང་བ་དང་ཀང་པ་ནས་
འཐེན་ཏེ་གི་རྒྱབ་ནས་བསད། སྐར་ཡང་ཁྱེད་མི་དེའི་མེ་མདའ་ཚུར་བྲངས་
ནས་རྒྱག་གྲབས་བྱས་ཀྱང་། དེ་སློགས་ཁྱེད་མག་ཚོས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་
ནས་བསད་ཤོར་སྐབས་དེར་ཡོད་ཆང་མ་སྟོང་བཏོན་པ་ལྟར་བྱུང་། མས་
སྟོན་བྱུང་བ་ནོར་ཁུལ་ཆང་པད་མ་དབང་ཕྱག་གི་ལག་པ་གཡས་པ་བཅད།
རབ་ཁུལ་ཆང་དམ་ཚོས་སྟོན་ལམ་གྱི་སྐུ་ལ་མེ་མདའ་ཐེབས། དེ་བཞིན་
བདེན་གྲུབ་རྒྱ་ཤར་མས། འོ་ཕོར་ནས་ཁུལ་ཆེ་རིང་གི་ཀང་པ་མས། དེ་
བྱིངས་བྲག་དམག་ནམས་ཁ་འཐོར། དེ་ཉིན་ཁྱེད་མག་གི་རུ་དཔོན་གཅིག་
ཀང་པར་མས་སྟོན་བྱུང་བ་དང་གི་མས་ད་ཅང་མང་པོ་བཅོས་ཡོད་འདུག་
ཀྱང་། དངོས་སུ་གངས་ཁ་ཕྱིས་པའི་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་མཐོང་ཐོས་
མེད་པས་འདིར་མ་བཀོད། དེ་རྗེས་གཉིས་གཡུང་དང་དུད་ཚུང་ལུང་
དུ་བརྒྱ་དཔོན་བཅོ་ལྔ་ཆེ་རིང་དང་། བརྒྱ་དཔོན་ཨ་རེ་འགྱུར་མེད། བདུད་
མདའ་རིན་ཆེན་བསམ་འགྲུབ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱེད་མག་ལ་དམར་འཛིང་དག་
པོ་བྱས་ཏེ་ཁྱེད་མག་ཉི་ཤུ་སྐུ་མ་རུ་ཙམ་བསད་པ་དང་མས་པ་དེ་གངས་ཕྱིས་
བྱས་མཐར་བདུད་མདའ་རིན་ཆེན་བསམ་འགྲུབ་དང་མི་གསུམ་བསད། ཁྱེད་
དམག་གིས་སློགས་ཡོངས་ནས་ཉི་མོར་བྱས། བྲག་དམག་ལ་མདེའུ་རྩོགས་
སྐབས་བྱ་ཐབས་མེད་པར་ཨ་རེ་འགྱུར་མེད་དང་། བཅོ་ལྔ་ཆེ་རིང་། བདུད་
མདའ་སྐུ་ལ་བཟང་བཀྱིས་སོགས་འཕྲོས་ལུས་ནམས་མགོ་འབུལ་ཞུས།

ཡང་འགམ་ཨ་གེ་བྱ་ཆེ་དབང་དར་རྒྱས་གཙོས་མི་གསུམ་དང་རྒྱ་
དམག་ཐུག་པས་ཁོང་གསུམ་ཁ་འཐོར། ཆེ་དབང་དར་རྒྱས་ནས་མེ་མདའ་
བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱ་དམག་གི་སྟེ་ཁྲིད་པ་ཡུལ་དམག་གཅིག་བསད། དེ་ནས་མེ་
མདའི་ཁ་འབྱར་ནས་མདེལ་སྟོག་ནང་དུ་ལུས་པ་དང་མགོ་ལ་དོ་བརྒྱབ་ནས་
དན་མེད་བརྒྱལ་ནས་དན་པ་སོས་དུས་རྒྱ་དམག་གིས་ཟིན་ཆར་བ་རེད།
༡༧༦༠ ལོའི་རྒྱ་དང་པོའི་ནང་བྱ་དགོན་སེར་དམག་གི་དམག་སྡེ་སྟེ་དགོན་
ཁྲི་པ་དང་ཁོང་གི་གསང་ཡུམ་གཉིས་ཤོག་ལུང་ནང་རྟ་ཆགས་ཆོང་སར་
བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་དམག་ཆོས་ཁང་པ་སྟོག་གཤེར་བྱས་སྐབས་
མཐོང་ནས་མེ་མདའ་སྐག་ཚུང་བརྒྱབ་ནས་གཉིས་ཀ་དུས་གཅིག་དུ་
བཀོངས་པ་རེད། ཤོག་ལུང་བརྒྱ་དཔོན་ར་དར་བཀྲ་ཤིས་བསྟན་པ་
དང་། ཆ་འགྲུ་ཨ་ལུ། གནས་ཆོང་སྐལ་བཟང་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱིས་
མགོ་འབུལ་ཞུས།

རྩལ་བཟང་གི་དམག་མང་བ་ཁ་གྲམ་ནས་གཅིག་གྱུར་མ་བྱུང་
སྐབས་དམག་དཔོན་རྒྱ་ཅད་གཉེར་པ་དང་གཡོག་པོ་ཅ་ཡས་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་
ཨ་ལ་མགོ་དཀར་ཞེས་པའི་རང་ཡུལ་གྱི་རི་ལ་གཤམ་སྟོད་བྱས་ནས་ ༡༧༦༠
ལོའི་དེ་ཕྱིད་ཀ་གཡོག་པོ་རྒྱ་མཚོ་བྱིས་དུ་གནས་ཚུལ་ལྟ་ཞིབ་བྱེད་པ་སྟོད་
སྐབས། ཅ་ཡས་ཆོང་བྱིས་མི་དང་ཁོ་པ་བཅས་རྒྱ་མིར་མགོ་བཏགས་ཞུ་
རྒྱུའི་གྲོས་འཆམ་ནས་རྒྱ་ཅད་གཉེར་པ་སྟོད་གནས་ཀྱི་གསང་བ་ཆོང་མ་
རྒྱ་མིར་མཁོ་སྟོད་བྱས་ཏེ་མགོ་བོགས་ཟེར་ནས་འཕོད་པའི་སྐབས་མགོ་
བཏགས་རྒྱ་བྱས། དུག་ཕུག་ནང་ཡོང་ནས་སྒར་བཞིན་བསྐྱོད། དུག་
ཕུག་དེ་ཁ་ཚུང་ཞིང་ལུས་ས་ལ་བསྐྱལ་ནས་འཇུག་དགོས། ནང་ལོགས་
རྒྱ་ཆེ་ཙམ་ཡོད། དེ་ནང་རྒྱ་བ་གཅིག་ཙམ་བསྐྱོད་ཀྱང་ཏ་གོ་མཁན་མེད།
དུག་ཕུག་དེ་རྒྱ་དམག་གིས་སྟོར་ཏེ་མགོ་བོགས་དང་མི་བྱེད་བཞི་ཡི་སྟོད་

རྩམ་གྱི་ཡངས་ཡོད་ཟེར་ནས་འཕྲོད། རྩམ་གྱི་གཉེར་པས། རྩམ་མཚོ་ཁྱོད་
མགོ་ཐོགས་ཟེར་ནས་ཕྱིར་བཤངས། གཡོག་པོ་རྩམ་མཚོ་མགོ་བཏགས།
རྩམ་མཚོ་ལ་པད་ཤག་སྤྲད་པ་དང་ཁ་ཡག་ཆོག་བཟང་བྱས་ཐོག་རྩམ་དཔོན་
གཅིག་དང་སྐད་བསྐྱར་བཅས་ཀྱིས་རྩམ་མཚོ་ཁྱོད་ནས་ཡར་ཙམ་ཕྱིན་ཏེ་མགོ་
བཏགས་ན་མི་བྱེད་པ་བཞིའི་སྤྱི་རྩམ་ཡོད་ལུགས་སོགས་གཡོག་པོ་རྩམ་མཚོ་
ལ་པད་ཤག་སྤྲད་ཡོད་ཀྱང་ཁྱོད་རང་དངོས་བྱུང་ན་པད་ཤག་དེ་ལས་མང་
བ་སྤྲད་ཆོག་ཅེས་ལབ། རྩམ་གྱི་གཉེར་པས་དངོས་གནས་ཡག་པོ་དེ་འདྲ་
བྱེད་ན་ནི་ངས་མགོ་བཏགས་ཀྱི་ཡིན་ཀྱང་། ཁྱོད་རང་རྩམ་མི་དཀྱུས་མ་
ཞིག་གིས་ཐག་ཚད་ཀྱི་རེད་དམ་ལབ་པ་དང་། རྩམ་མི་དེས། ང་དམག་
མི་བརྒྱ་ཤོག་གཅིག་གི་ཀྱི་ཐོ་ཡོན་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། ཁོང་ནི་བརྒྱ་དཔོན་རེད།
ང་རང་གཉིས་ཀྱིས་ཐག་མ་ཚད་པ་ཡོད་མ་རེད་ལབ་པ་དང་། རྩམ་གྱི་
གཉེར་པས་དེ་འདྲ་ཡིན་ན་མགོ་བཏགས་ལྷ་གི་ཡིན་ལབ་པ་དང་རྩམ་དཔོན་
གཉིས་པོ་སེམས་ཞི་ལྟོད་དུ་བབས། མགོ་བཏགས་ལྷ་རྩམ་ཅན་རེད་
བསམ་པ་དང་རྩམ་གྱི་གཉེར་པས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་བརྒྱ་དཔོན་གཉིས་
པོ་བསད། སྐད་སྐྱར་དེས་རྩམ་མཚོ་འདྲུ་བཞིན་བློས་པས་རྩམ་གྱི་གཉེར་
པས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ན་གཡོག་རྩམ་མཚོར་ཐོགས་ཉན་ཡོད་སྟབས་ཁོ་བློས་
ཐར་ཞིང་། སྐད་མེད་ཏར་འཕྲིན་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་བཤད།
རྩམ་སྟོན་རྩམ་གྱི་དམག་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་འཕྱོར་ཏེ་བྲག་ཕྱག་ཁ་ལ་མེ་སྟོགས་
བརྒྱབ་ནས་ཉན་གཉིས་པར་རྩམ་གྱི་དམག་བཞི་བྲག་ཕྱག་གི་ནང་དུ་ལག་འཁོམ་
དབྱུག་པར་བཏང་། སྟོའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་སྟེབས་པ་དང་ནང་ནས་མེ་མདའ་
རྩམ་སྟེ་རྩམ་གྱི་དམག་བཞི་པོ་དེ་བསད། སུ་མཐུད་ནས་བྲག་ཕྱག་གི་སྟོ་ལ་མེ་
སྟོགས་ཉན་གསུམ་བརྒྱབ། མེ་སྟོགས་ཀྱི་སྐྱ་རྩམ་གྱི་གཉེར་པའི་པ་ཡུལ་
དུ་ཐོས་པ་དང་པ་མ་གཉིས་གཙོས་ནང་མི་ཚང་མས་སེམས་བྲལ་ཁོ་ན་བྱས་

པ་ལས་བྱ་བ་ཐབས་བྲལ། ཉིན་བདུན་པའི་ཐོག་ཀྱི་དམག་ཁས་ལེན་པ་གཉིས་
ནང་དུ་འཇུག། འོན་ཀྱང་ཀྱང་ཉེ་གཉེར་པས་རང་གི་མགོ་ལ་མེ་མདའ་
བརྒྱབ་ནས་རང་གི་བྱས་ཆར་ཡོད་པ་རེད།

ཀྱི་དམག་གིས་ཕུང་པོ་གྲོང་པ་ནང་བསྐྱལ། དམེ་སྟོད་པའི་ཆོག་ས་
ཆེན་ཆོག་ས་ནས་ཕུང་པོར་རྒྱང་གིང་བརྒྱབ་ནས་མི་ཆང་མར་ལྟ་བུལ་པ་
དང་དགའ་སྟོན་གྱི་འཁྲབ་དགོས་པའི་བཅན་བཀའ་བཏང་། ནང་མི་ཆང་
མས་སྟོ་འཁྲབ་དགོས་པ་བཤད་ཀྱང་མ་དང་། བཟའ་ཟླ། བུ་མོ་བཅས་
ནས་ང་ཆོ་མཉམ་དུ་བསད་རོགས་ལའ། ས་ཡི་ཕུང་པོར་ཐོད་པ་ཞིག་
གཏུགས་ཏེ་བུ་མེས་རྒྱལ་ཞེས་ཐེངས་གསུམ་འཕོད་དེ་བྱིད་བུ་ཡིས་བུ་གོ་
ཆོད་འདུག་ཅེས་ལའ། མི་མེར་ཆང་མས་སྟོ་འཁྲབ་དགོས་པའི་ནན་བརྟོད་
བྱས་ཀྱང་བཟང་ངན་སྐད་ཆ་བཤད་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་སྟབས་
མཐར་མཆམས་བཞག་དགོས་བྱུང་བ་རེད།

རྩལ་བཟང་བརྒྱ་དཔོན་སྐལ་བཟང་བཀྲིས་དང་འཇམ་དབྱངས་ནོ་
རྩེ་གཉིས་ཀྱིས་མགོ་བྲིད་དེ་མི་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱི་ཁྲར་པོ་ཁྲར་ཏེ་རྒྱ་གར་
དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐག་བཅད་ནས་ཕྱིན་སྟབས་རྩེ་ཡུལ་ལ་སླེབས་པ་དང་རྒྱ་མིའི་
ལས་བྱེད་གཅིག་བཟུང་ཅིས་བྱེད་སྐབས། ལས་བྱེད་དེས་སྐག་ཁྲུང་བརྒྱབ་
ནས་ལ་ལུང་བུ་སྒྱིན་པ་བསད་མཐར་ལས་བྱེད་དེ་བཟུང་ནས་བསད། དེས་
རྒྱན་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་མང་པོས་རྩེ་དེ་བྱས་ནས་རྩེ་ཡུལ་ས་མཆམས་
ལ་བརྒྱ་དཔོན་སྐལ་བཟང་བཀྲིས་གཙོས་མི་བཅུ་གཅིག་བསད། བརྒྱ་དཔོན་
འཇམ་དབྱངས་ནོ་རྩེ་དང་། གཞན་ཆང་མ་བཟུང་སྟེ་བྲག་གཡལ་རྩོད་བཙོན་
ཁང་དུ་བཅུག་པ་བཅས་བྱས། ཡང་རྩལ་བཟང་གི་འགོ་གྲོང་ནས་ཡིན་པ་
དཀྱིལ་སྒྲ་ཆང་སངས་རྒྱས་ཟེར་བ་དེ་རི་ལ་གཤམ་བྲོས་བྱེད་པའི་སྐབས་རྒྱ་
དམག་དང་བོད་རིགས་ཡུལ་དམག་ཁག་ཅིག་གིས་རི་བཤེར་བ་དང་མཐོང་།

ནས་མེ་མདའ་རྒྱུ་སྟེ་མས། སངས་རྒྱུ་གི་མེ་མདའ་ལ་མདེའུ་གསུམ་
ལས་མེད་པ་དེ་རྩོགས་ནས་རྒྱ་དམག་གིས་བཟུང་བ་དང་རུམ་ནས་གི་རྒྱང་
ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བཏོན་ནས་རྒྱ་དམག་གཅིག་ལ་བཙུགས་པས་མས་སྟོན་ཕན་
བུ་ལས་མ་བྱུང། དེ་ནས་སངས་རྒྱུ་གི་ལག་ངར་དོ་ཡི་ཐོག་ལ་བཞག
དེའི་སྟེང་དོ་རྒྱུ་ནས་ག་རུས་ཚལ་པར་བཏང་། སངས་རྒྱུ་གིས་
སྟོང་རྩེ་མེད་པའི་རྒྱ་དམག་ཚོ་ཞེས་སྟེད་ཆེན་པོ་རྒྱུ་རྩེ་གྲོངས་པ་རེད།

དེ་ནས་ང་ཚོའི་འཇམ་དམག་ནམས་གོ་འཛོ་མག་ལག་ཅེས་པའི་
ས་ཆར་ཡོད། སྤར་ཁམས་གི་པ་གྲོང་ནས་རྒྱ་དམག་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་སྟོན་
དུ་བཤར་ནས་ང་ཚོ་སྟོད་སའི་རྒྱུ་ཕྱོགས་ནས་གོ་འཛོ་རྩེ་ལ་སོང་། རྒྱ་
དཔོན་གཉིས་དང་རྒྱ་དམག་དུག་རྩེ་སུ་བསྟེད་དེ་མི་དམངས་ཚོགས་ཆེན་
ཚོགས་རྩེ་གྲོང་པ་དེའི་ནང་ནས་ལམ་སྟོན་བཞིག་ཁྲིད་དེ་ཡོང་བ་དེ་དག་
གིས་རྒྱ་དམག་མང་པའི་རྩེ་མ་བཞེན་པར་ང་ཚོ་སྟོད་པའི་ས་དེར་སྟེབས།
དེ་ཉིན་ཁ་བ་ཤུགས་ཆེན་བབས་པར་བཞེན་ང་ཚོའི་སོ་པས་མ་མཐོང་། རྒྱ་
མི་ཚོས་ཀྱང་རྒྱང་ནས་ང་ཚོ་མ་མཐོང་བར་ལམ་སྟོན་ཡོད་པའི་གཙང་
གསར་དཔོན་པའི་ཀྱར་སྟོར་སྟེབས་པ་དང་སྟོ་བུར་དུ་མེ་མདའ་རྒྱག་རེས་
བུས་སྟེ་རྒྱ་དམག་བརྒྱད་དང་སྟེ་ཤན་དེའང་ཉེས་པ་མེད་བཞིན་དུ་བསད་
འདུག ཚུར་མི་གཅིག་མས་པ་ལས་སྟོན་གང་ཡང་མ་བྱུང་། ས་རུབ་པ་
དང་དམག་ཐག་ཚོད་པ་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་ཞིང་ས་ཆ་གཞན་དུ་སྟོས།

༡༩༥༩ ལྷོ་ཆུ་ ༡༡ ནང་ཙམ་ཡིན་པ་ཡོད། མཚན་མོ་
ཞིག་གི་ཐོ་རངས་ཙམ་དུ་མི་ལམ་ནང་ཐུ་པ་དཀར་པོ་གྲོན་པའི་མི་ཞིག་གིས་
དཔེ་ཆ་ཞིག་ང་ལ་སྟེད་དེ་འདི་ཡ་རྒྱལ་བ་བཞུན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་ནས་
ཁྲིད་ལ་སྟོན་གསུང་བྱུང་བེད། དཔེ་ཆ་ཚུར་བྲངས་ཏེ་བཞུགས་པས། འཕགས་
པ་རྒྱལ་མཚན་ཅེ་མོའི་དཔུང་རྒྱན་གྱི་གཟུངས་རེད་འདུག གཉིད་སད་

དུས་མེས་མེད་ཀྱི་དུས་འཁོར་དེ་པའི་སྐྱེ་ཡོང་གཞི་ལྟར། མེད་ནས་མཆོ་
མ་འབྲུག་ཅིང་ཡུལ་བ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལ་གསེལ་བ་ཅི་གཅིག་དུ་བཏབ།
ནམ་གསལ་བ་དང་བླ་མ་འཇམ་དབྱངས་ལ་མི་ལམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞུས་པས།
ཁོང་གིས་ཏ་ལས་ལས་མཛད་ཅིང་ཡོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོའི་
ཐུགས་རྗེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་རང་རྒྱ་མིའི་མཆོན་འོག་དུ་འཆི་མི་དགོས་
པར་རྒྱ་དམག་དང་འབབ་དུས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པའི་དུས་རེད་གསུང་། དེར་
ཡོད་ནམས་ལ་མི་ལམ་བཟང་པོ་མིས་འདུག་ཟེར་ནས་འགྲེལ་བཤད་རྒྱུ་
མོང་། དེ་ནས་བཟུང་ཡུལ་བ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་མཆོན་ནས་
བཛྲེད་པ་ཙམ་གྱིས་མེད་ཀྱི་དབང་མེད་དུ་ཤོར་བ་དང་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་
སྐྱེས་བྱུང་། དེ་དུས་མི་ལམ་ནང་གི་མི་དང་དཔེ་ཆ་དེ་ད་ལྟའང་ཡིད་ལ་
ལྟང་ལྟང་དུ་འཁོར་གྱི་འདུག།

༡༩༥༩ ཟ๳་ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་བྲག་གཡལ་སྐྱེ་མཛྲེད་མཁར་
མགོ་སྐྱལ་སྐྱེ་འཁོར་གཞི་ག ༡༠ ཐམ་པ་ང་ཚོའི་དམག་སྤར་ནང་ཐེབས་
འབྱོར་བྱུང་། ང་ཚོས་ཁོང་ལ་ཅི་བཀུར་དང་སློབ་སྟོན་ཞུས། ཁོང་གིས་
རྒྱ་དམག་ལ་གདོང་གཏད་ནས་ཁ་གཏད་བཅག་རྒྱ་མེད། བྱོས་གཙུག་ཅིང་ག་
བྱེད་དགོས། མདོར་ན་ང་ཚོའི་མི་ཤི་སྐྱོན་མ་ཡོང་བའི་ཐབས་གང་བྲག་
བྱེད་དགོས་ཚུལ་གསུང་བ་དང་། དེ་སྟོན་རྒྱ་མི་ཐོག་མར་ཡོང་དུས་ནས་
བཟུང་ད་ལྟའི་བར་གྱི་གསང་བའི་གནས་ཚུལ་ནམས་ཞིབ་ཕྲ་གསུང་པར་
ཉན་རྒྱ་བྱུང་། སྐབས་དེར་རྒྱ་དམག་དང་ཐེངས་ལྔ་ཙམ་འཛིང་དགོས་
བྱུང་བ་དང་ལྟག་པར་དུ་སྤར་ཁམས་རྒྱ་ཅོ་ལ་ཁར་རྒྱ་དམག་ཁག་གཅིག་
དང་འཛིང་བཞིན་པའི་ངང་རྒྱ་དམག་གིས་ང་ཚོར་ཁག་གཉིས་ནས་གདོར་
ཤོལ་བྱས་སྐབས་ཆང་མ་བྱོས་དགོས་བྱུང་ཞིང་རྒྱ་དམག་གིས་བྱོགས་གཅིག་
ནས་རྗེས་འདེད་བཏང་བ་དང་བྱོགས་གཅིག་ནས་མེ་མདའ་དང་སྐག་སྐག་

སོགས་ཀྱི་ཆར་དྲག་བབས་པ་ལྟར་བྱས། མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་སོ་སོའི་
ལུང་པའི་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་སོགས་ལ་འཕོད་དེ་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་ཟེར་
མཁན་མང་པོ་འདུག ང་རང་གིས་ནི་འདོན་རྒྱ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་འདོན་
པའི་ཡོང་འཁོམ་མ་བྱུང་ཞིང་། རྒྱལ་བ་བཞུན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་ཐུགས་རྗེས་
གཟིགས་ལ་བ་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ཡིན། གཡས་གཡོན་དུ་མི་རྟ་ཁ་གས་
འབྱེལ་སོང་། སྤྱི་མཛོད་མཁར་མགོ་དཔོན་གཡོག་ཁ་གས་དེར་བྲོས་བཞིན་
ཡོད། སྤྱི་མཛོད་མི་རྟ་གཉིས་པོ་དེར་འབྱེལ་སོང་། དངོས་འབྲེལ་བྱེད་
དུས་འབྲུག་ཐོག་དུ་ཆིབས་པ་འབྱེལ་བའི་རྒྱུན་ཡིན་པ་ལས་སྤྱི་མཛོད་མི་
རྟ་གཉིས་ལ་མེ་མདའ་ཐེབས་མི་འདུག ངས་ཕ་བཟང་བུ་ཚོ། ད་མ་བྲོས་
མ་གཏོགས་ང་ཚོ་མི་བྱེད་ལུས་ས་མ་རེད་ལབ་སྟེ་རྟ་ལས་བབས་པ་དང་མི་
མང་པོས་རྟ་ལས་བབས་ནས་རྒྱ་དམག་ཐོག་མེ་མདའ་རྒྱབ་སོང་། རྗེས་
དེད་རྒྱ་དམག་བརྩ་ཙམ་རི་ངོས་ནས་འབྱེལ་སོང་། དེ་ནི་ང་ཚོ་མི་མང་
པོས་མེ་མདའ་མཉམ་རྒྱག་བྱས་པ་ཡིན་པས་གསོད་མཁན་ང་དང་ཁོ་ཟེར་
རྒྱ་མེད་པ་རེད། དེ་ནས་རྒྱ་མིས་རྗེས་དེད་མ་བྱས་པ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀས་
མེ་མདའ་རྒྱག་བཞིན་བསྟར། ངས་མེ་མདའ་རྒྱག་བཞིན་པའི་སྐབས་
གཞོགས་གཡོན་པའི་ཐོག་དུ་སྐག་སྐག་གི་མདེུ་ཐེབས་ཀྱང་གཟུགས་པོར་
དམར་ཐིག་བྱས་པ་ལས་མཚོན་མ་བྱུགས། མདེུ་ཐོགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་
ལུས་ལ་ན་ཚ་གང་ཙམ་ཞིག་བཏང་བྱུང་། ལྷ་སྤྱང་ཡུལ་པའི་ལ་ཀ་བུ་ལ་
སྐལ་པར་མེ་མདའ་ཐེབས་ཏེ་ཆ་ཕྱན་བུ་བཅོས་པ་ལས་ཁྲག་དོན་རྒྱ་མི་འདུག
ཉིན་ཁ་གས་ནས་ཆ་ཁ་ཡང་དྲག་སོང་ཡང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་ནས་ན་ཚ་
བཏང་སྟེ་ཆ་ཤུལ་དེ་ནས་མདེུ་མགོ་ཐོན་འདུག ཉིན་དེར་བྱམས་པ་ཡིས་
ང་ཚོར་རྒྱ་དམག་ལ་འགོག་གོལ་གྱི་གདོང་ལེན་བྱེད་སྐད་ས་དང་རང་སྤྱང་
ཆེད་བྱིར་འཐེན་བྱེད་སྐད་ས་ཀྱི་བཀོད་འདོམས་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་

བྱམས་པའི་བཟུང་སྟེང་དུ་མེ་མདའ་ཐེབས་ནས་མས་སྟོན་བྱུང་། མེ་མདའ་
མཆོན་མ་བྱུགས་པའི་ལྗོངས་སྟོན་ཐེར་བ་དེའི་བྱང་དཀྱིལ་དུ་མེ་མདའ་
ཐེབས་ནས་ཁ་ནས་ཁྱེད་པོ་ལ།

དེ་ཉིན་གཤིས་མང་ཙམ་བྱུང་། སྤྱི་མཛོད་ཀྱིས་གསུང་དོན་ང་
ཆོའི་བྲག་གཡལ་ལུང་པའི་ནང་མཁའ་ཐོག་ནས་མཆོན་ཆ་དབྱུགས་སྤྱི་
འཆར་གཞི་དེ་ལག་བརྟར་མ་བྱལ་པ་རེད། དཔལ་འབར་ས་ཆར་མཁའ་
ཐོག་ནས་མཆོན་ཆ་དབྱུགས་པ་དེ་ཉི་དུ་ལྟ་ལམ་ཀྱི་མིས་ཅ་མེད་བཟོས་
ཆར་ཡོད་འདུག རྒྱ་བཞི་སྤྱང་དུག་གི་བརྟན་སྤྱང་དམག་གི་རྒྱག་འཕྲོས་
ནམས་ཀྱི་གར་ལ་ཡོད་ཀྱང་ང་ཆོ་དང་འབྲེལ་མཐུད་བྱེད་པའི་རེ་བ་མེད།
ང་དམག་སྐར་འདྲིའི་ནང་བསྐྱེད་ཀྱང་ཁྱེད་ཆོར་སྤྱང་སྟོབ་ཀྱི་ཁུར་པོ་ལྗོངས་
དུ་བཏང་ཀྱི་ལས་ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་མི་འདུག དེ་བས་ཀྱི་གར་དུ་ཐར་
ཐབས་བྱུང་ན་བྲག་གཡལ་གྱི་བདེ་སྤྱུག་ནམས་ལ་གོང་ས་ལ་སྤྱུབས་མགོན་
ཆེན་པོར་ཞུ་རྒྱུ་དང་། བོད་གཞུང་བརྒྱད་ནས་བྲག་གཡལ་ནང་མཆོན་ཆ་
སོགས་ཀྱི་རོགས་རམ་འདྲ་ཡོད་སྟེ། དེ་ཆོ་དམག་མི་མ་འཐོར་བ་ཞིག་
བྱུང་ན། ང་ཆོས་འཐབ་ནས་ཀྱི་དམག་ལ་ལན་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད་གསུངས།
ངས་འཐབ་ནས་ལན་མི་བྱེད་ན་དམག་བསྐྱེད་པའི་དགོས་པ་ག་རེ་ཡོད། འོ་
ན་ཆང་མས་ཀྱི་མིར་མགོ་བཏགས་པ་ལས་འོས་མི་འདུག་ལྟས། བྱམས་
པས་ང་ལ་ལྟ་བཞིན་ང་རང་གཉིས་ཀྱིས་མགོ་བཏགས་པ་ཡིན་ན་ཀྱི་མིས་
གསོན་ཐུགས་བཟུ་རྒྱུ་ངས་ཅན་རེད་ཟེར། ཡང་སྤྱི་མཛོད་ཀྱིས་དེ་གསང་
བའི་གནས་ཚུལ་རེད། དམག་མི་ནམས་ལ་མཐར་ཀྱལ་ཁ་ཐོབ་ཀྱི་རེད་
ཟེར་བཤད་དགོས་པ་ལས་གོང་གསལ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ན་ང་ཆོའི་རྗེས་
སྤྱི་མི་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་གི་མ་རེད། འདི་སྤྱི་མི་གཅིག་ཅུ་བརྟན་ན་འཛམ་
གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་ཅིག་ཡོད་པའི་རེ་བ་ཡོད་

གསུང་བྱང་། འཇམ་སྒྲིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཞེས་པའི་མིང་དེ་
ངས་ཐོས་པ་དང་པོ་ཡིན། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཞེས་པ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་
རེད་དམ་ཞུས་པས་ཁོང་གིས། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་
ཕྱེལ་གསུང་བྱང་། དེ་ནས་སྤྱི་མཇོད་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་རྒྱུའི་གཏན་འཁེལ།
བཅས་པས་ང་ཚོ་དམག་མི་ཚང་མ་རྒྱ་གར་ལ་ཕྱོས་ཐབས་བྱེད་ན་ཟེར་བས་
ཁོང་གིས་རྒྱ་དམག་གིས་ལམ་ཚང་མ་སྤྱང་ཡོད་སྟབས་མི་ཉུང་ཤས་མ་
གཏོགས་མང་པོ་ཐར་བའི་རེ་བ་མེད་པ་རེད་གསུངས། ཕན་ནས་བྱེད་
དང་མཉམ་དུ་ང་འགྲོ་གི་ཡིན་ཞུས་པས་བྱེད་ལྟ་བུ་སྒྲོས་འཁེལ་བའི་མི་ཡོད་
ན་ང་དག་འཇྡེ། བྱེད་དང་བཅས་པ་གཉིས་མེད་ན་དམག་འཛོར་གྱི་རེད་
སོགས་གསུང་། ཁོང་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་རེ་བ་ངག་དབང་དཔལ་ལྷན་
དཔོན་གཡོག་བཞི་ལྷགས་ར་དཔལ་འབར་ལ་གནམ་གུ་ནས་གོ་ལག་དབུག་
པ་སོགས་ཀྱིས་མི་ནམས་འཛོར་ཞིག་སོང་ཡོད་མེད་ལྟ་བ་དང་། འབྲེལ་
མཐུད་ཀྱི་ཐབས་ཚོལ་བར་བཏང་། དེའི་ཕྱི་ནིན་དམག་སྐར་སྒྲོ་བསྐྱོད་
བྱེད་པའི་སྐབས་དང་བསྐྱེད་ཏེ་གསང་སྐབས་ཀྱིས་སྐྱེ་འཁོར་ནམས་ཕེབས།
༡༩༦༠ ལོའི་དགུན་དུས་སུ་རྩ་ཡུལ་བྱང་བརྒྱད་ཨ་གྲགས་གངས་ལྷ་ཟེར་
བའི་སར་རྒྱ་དམག་གིས་དཀྱིངས་པ་རེད། ཞབས་ཕྱིའི་ཁོངས་ནས་བརྒྱང་
བའི་དེལ་པ་བུ་ཚོག་དང་ནི་མ་རྒྱལ་མཚན་ཟེར་བ་དེ་བརྒྱང་ནས་ཆབ་མདོར་
བཙོན་ཁང་ནང་ ༡༩༦༡ ལོར་ཐུག་སྟེ་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཐོས་བྱུང་།

༡༩༦༠ ལོའི་དགུན་དུས་སུ་སྐར་ཁམས་བསམ་པ་གྲུ་ཁའི་ཕྱོགས་
ནས་རྒྱངས་འཁོར་ནང་ས་ཐག་རིང་པོ་ལ་ལམ་ལས་མཁན་བྲག་གཡལ་གྱི་
ཨ་པོ་ལྷ་བརྒྱུ་བསྐྱེད་ཏེ་བཅས་མདུན་དུ་སྐབས་ཚར་བའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་
སྐབས། དེ་ནམས་བཀག་པའི་ཕྱིར་དམག་མི་ལྷ་བརྒྱུ་བྲིད་དེ་ལྷ་སྤྱང་རྫོང་
པ་བརྒྱད་ནས་ལམ་ལས་ཀྱི་མགོ་པ་རྒྱ་དམག་རྩི་ཙམ་ཡོད་མེད་དང་། ལམ་

གང་ནས་ཡོང་མིན་སོགས་གསང་སྟུང་བས་ལྟ་སྟངས་ཡུལ་པའི་ཇི་
ལེ་ན་ཐང་དུ་ཨར་པོ་ཚང་མ་སྐར་བརྒྱབ་འདུག རྒྱ་མི་ ༡༠ འདུག་པ་
དེ་ནས་ཆོ་རོ་ཚང་གི་ཁང་པ་ནང་ལ་ལྔ་བསྟན་འདུག་པས་སངས་ཉིན་ཐོ་རང་
ལ་ཁ་ནས་སྐར་ཆེན་གར་བ་དང་ཁང་པའི་ནང་འཇུག། ལྟག་སྒྲིའི་ཐོག་
ཤོག་དང་ནང་ནས་སྒྲིའི་ནས་ནང་གི་རྒྱ་མི་ལྔ་པོ་བསད་བྱུང་ན། རྒྱ་དཔོན་
དེ་ཡང་དེའི་ནང་འདུག་པས་དེ་འཕྲོས་ལས་སྐར་པོར་བསད་ཆོག་གི་རེད་ཟེར་
བ་ལྟར་བྱས། འཕྲོག་པ་ན་མས་མཚན་མོ་ཁང་པའི་ནང་འཇུག་དགོས་ན་
གཅིག་ནས་རྒྱ་མི་འཛུགས་ལ་ཐར་དཀའ། གཉིས་ནས་ཁང་པའི་ནང་འཕྲོ་
ས་མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་མི་ལྔ་པོ་མི་བཅུ་གཉིས་ཁང་པའི་ནང་འཇུག་རྒྱ་
བྱས། ཐོ་རངས་སྐར་ཆེན་གར་བ་དང་ལྟག་སྒྲིའི་ཐོག་སོང་ཀྱང་ལྟག་
སྒྲིའི་ཕྱི་མི་འདུག་སྒྲིའི་དང་སྒྲིའི་ཐུང་སྟངས་མཐུན་པའི་ལོད་པ་ནས་མངའ་
རྒྱུད་ཞལ་ངོ་སྐལ་བཟང་ལྟན་གྱུ་བ་ཀྱིས་མེ་མདའ་ཞིག་བརྒྱབ་སོང་། ངས་
བཀའ་མ་བཏང་བར་མེ་མདའ་བརྒྱབ་མི་ཆོག་ལའོ་ལོད་པ་ཉན་མི་དགོས་
པ་ག་རེ་རེད་ལའོ་པས། ཁང་ཐོག་རྒྱ་མིའི་སྟུང་དམག་བསྟན་འདུག་ཟེར་
མ་ཐག་ཁང་པའི་སྒྲིའི་ཐུང་ནང་ནས་མེ་མདའ་མང་པོ་བརྒྱབ་བྱུང་བས་ཕྱི་
ནས་སྒྲིའི་ཐུང་ལ་གཏད་ནས་མེ་མདའ་བརྒྱབ། དེ་ནས་བྱུང་མེད་གཅིག་
གིས་ཁྱེད་ཆོ་དང་ལག་འབྲེལ་བྱས་འདུག གལ་སྲིད་ནང་ལ་འཇུག་བྱུང་
ན་བཟའ་མི་ཚང་མ་བསད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་དེ་བྱུང་མེད་དང་ཕུ་གྱ་བཅས་ཚང་
མ་རུག་རུག་བཞག་ནས་རྒྱ་མི་གཉིས་ཀྱིས་ལག་འཛིན་བརྒྱབ་ཆོག་བྱེད་
ཀྱི་འདུག་ཟེར་ནས་དུ་འཛིན་བྱེད་བཞིན་འདུག དེ་ནས་ང་ཆོའི་དམག་
ཕྱིར་འཐེན་བྱས། དེའི་སྒྲིའི་དུ་རྒྱ་མི་ལྔ་མ་གཏོགས་ཁང་པའི་ནང་མེད་
ཀྱང་ཐུན་རུབ་ཙམ་ནས་རྒྱ་དམག་ཉི་ལྔ་ཙམ་ཁང་པའི་ནང་སྒྲིའི་ཐུང་
ཀྱིས་ལྟག་སྒྲིའི་ཕྱི་མཐུན་དེས་ང་ཆོའི་སར་ཆ་སྒྲེལ་བར་རྒྱགས་ཡོང་ཡང་།

ང་ཚོ་དང་ལམ་དུ་མ་ཐུག་པ་རེད་འདུག བྱི་ཉིན་ཀྱང་མིས་ཨར་པོ་བ་ཚང་
མ་རང་ཁོངས་སུ་བྱིར་སློག ཀྱང་དམག་གཅིག་མས་པ་དེ་བྱམས་མདུན་
དུ་བསྐྱལ་ཏེ། ཁོ་ཚོ་ལམ་གཞན་བརྒྱད་ནས་སྤར་ཁམས་བསམ་པ་གྲུ་ཁའི་
ཕྱོགས་སུ་བྱིར་ལོག་བྱས། ང་ཚོས་ལམ་སྐྱག་རྒྱག་ཡུལ་ན་མ་བྱུང་ཡང་
གཙོ་བོ་ཨར་པོ་ལྔ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་དེ་བཀག་ཐུབ་པ་བྱུང་། དེ་ནས་བྱམས་
མདུན་དུ་ན་དམག་དང་རྐང་དམག་ཆིག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་འཕྱོར་བ་དེ་ཚོས་
ཆེ་བ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་བསྐྱད། མི་སེར་ནང་དུ་ཞིབ་གཤེར་ཚོགས་འདུ་
མང་པོ་བྱས། རྒྱན་རིང་གྲ་སྒྲིག་བྱས་མཐར། ལོང་བ་གཉིས། རྐང་པ་
ཞ་བོ་གཉིས། ལག་པ་ལ་གཅིག་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་སྟོན་ཅན་ལྔ་
དང་། ཚོགས་ཆང་ཐུགས་བྱེད་མི་ཡི་ཀ་ལི་ཁ་ཤས། མི་རྐང་གི་སྒྲིང་
བུ་བཅས་རུག་བསྐྱུ་བྱས། ཀྱང་དམག་ཆིག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་དེ་ཚོགས་འདུ་
བསྐྱུས་ནས་དེའི་དཀྱིལ་དུ་བཞག ཀྱང་དཔོན་ཞིག་གིས་པོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་
སྐྱག་ཚུལ་མང་པོ་བཤད་དེ་དབེར་ན་བྱེད་ཚོས་སྟོས་དང་ངལ་ཚུལ་མི་
དམངས་རྣམས་དམར་གསོད་བཏང་བ་དེ་ཚོའི་རྐང་དུང་དང་ཀ་ལི་བཀོག་
ནས་དཀོན་པའི་ཚོས་བྱེད་ས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། མི་གསོན་པོར་མིག་
འབྱས་བཏོན་པ། རྐང་པའི་ཉ་སྒྲིད་དང་གཉིང་རྩ་བཅད་པ། ཟ་རྒྱ་མེད་
ནས་སྟོག་པར་ལུས་སྐབས་རྩམ་པ་ཕྱན་བུ་རྒྱས་རྒྱུན་ལག་གཡས་པ་བཅད་
པ་རེད། འདི་ནི་ས་གནས་འདི་ག་ཁོ་ནའི་གནས་ཚུལ་རེད། ས་གནས་
གཞན་ལ་འདི་འདྲ་བ་དང་འདི་ལས་སྐྱག་པའི་གནས་ཚུལ་ཡོད་པ་རེད།
འདི་ལྟར་བྱེད་མཁན་ནི་མངའ་བདག་ཆེན་པོ་གསུམ་ཟེར་བའི་མི་དེ་ཚོ་རེད།
ཁོ་ཚོ་ད་ལྟ་རི་ལ་བསྐྱད་དེ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ལ་ངོ་ཚྏ་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། མི་ངན་དེ་ཚོ་རྩ་མེད་བཟོ་རྒྱུའི་སེམས་ཤུགས་ཡོད་
དམ་མེད་ཟེར་བའི་ལན་དུ་དམག་མི་ཆང་མས། སེམས་ཤུགས་ཡོད། ཁོ་

ཆོ་དེས་པར་དུ་ཅ་མེད་གཏོང་གི་ཡིན་ཞེས་འཕོད་སྒྲ་བརྒྱབ། དམག་མི་
 ལོ་ཆུང་བ་ཁ་གསུམ་ཉེ་མངའ་བདག་ཆེ་གསུམ་ཟེར་མཁན་མི་དེ་ཆོ་སྤྱད་
 མེས་མ་གནག་པ་གདོན་འདྲེ་ནང་བཞིན་རེད་འདུག། མགྲོགས་སྤྱར་དུ་ཁོ་
 ཆོ་ཅ་མེད་གཏོང་གི་ཡིན་ལེག་། གོང་གསལ་དབང་པོ་མ་ཆང་བའི་མི་དེ་
 རྣམས་དངོས་འབྲེལ་གང་འདྲ་རེད་ཟེར་ན། འཇམ་དབྱངས་སྤྱན་ཚོགས་
 ཟེར་བ་མ་དགོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲ་པ་ཡིན་ཅིང་ལྷ་མ་ཨ་ཙོར་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་
 དུ་ཆོས་ལྷ་བར་ཡོང་ནས་བྱམས་དུན་དུ་ལུས་པ་རེད། རྒྱུ་དུས་ནས་མིག་
 འབྲས་མེད་པའི་ཆུང་ལོང་རེད། བོ་གཙོག་ཟེར་བའི་བྱད་མེད་དེ་ཡང་
 ཆུང་ལོང་རེད། ང་རང་བྱམས་མདུན་དུ་ཡོན་ཏན་བསྐྱབས་ནས་སྔོན་
 སའི་ཁང་པ་དེའི་སྒོ་རའི་ནང་སྔོན་མཁན་རེད། སྔོན་མ་ནས་ངོ་ཤེས།
 འཇམ་དབྱངས་སྒོ་ལ་མ་ལོ་ཁ་གསུམ་གྱི་སྔོན་ནས་གྲུམ་བུའི་ནད་ཀྱིས་རྒྱང་
 པ་ཡ་ཅིག་ཞ་བ་རེད། ཆེ་རིང་བསྟན་པ་ནི་སྤེལ་ ༡༩༥༩ ལོའི་ཟླ་ ༩
 ཆོས་གཅིག་ཉིན་བྱམས་མདུན་དུ་བྱ་དམག་དང་འབྲུག་སྐབས་རྒྱང་པ་གཡོན་
 པ་ལ་མེ་མདའ་གཉིས་ཐེབས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བྲག་གཡལ་རྫོང་སྟན་ཁང་ནང་
 རྣམས་རྒྱང་པ་གཡོན་མ་བཅད་དགོས་བྱུང་བ་རེད། ལག་སྤྱུམ་ཡིན་པའི་
 མི་དེ་བྱམས་མདུན་ནས་ཉིན་ཕྱེད་ཙམ་གྱི་ས་ཆ་འདྲོ་ལྷ་གྲོང་པ་ནས་ཡིན་
 ཞིང་མིང་ལ་ཨ་པོ་ཟེར། དབྱར་ཁ་གནའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིང་ཁ་ཟ་གི་
 ཡོད་སྟབས་ཨ་པོ་གྲོང་ཆོ་དེས་གནའ་བ་བཀག་མཁན་ལ་བཞག་པ་རེད།
 ཉིན་ལ་རྩ་བརྒྱུད་པ་དང་འཕྲུལ་པ་མོགས་ཀྱིས་བཀག་གི་ཡོད་ཀྱང་
 མཚན་མོ་ཞིང་སྤྱང་གི་ཁང་པའི་ནང་ནས་ལངས་མ་དགོས་པའི་ཐབས། ར་
 ལུག་གི་རྩ་ཅོའི་ནང་རྩ་སྤྱུགས་ས་བཟོས་སྟེ་ཁང་པའི་ནང་ནས་མེ་སྤར་
 ཉེ་མཚན་མོ་ཕྱིར་དབྱུག་ཅིས་བྱས་པ་དང་ལག་པའི་ནང་འབར་གས་བྱས་
 རྣམས་ལག་པ་མས་སྟབས་སྟན་ཁང་ནང་ནས་ལག་མགོ་གཡས་དེ་བཅད་

དགོས་བྱུང་བ་རེད། གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་ཡུལ་མི་ཚང་མས་ཏ་གོ་བ་དང་
མིའི་རྐང་གདུང་དང་ཀ་ལི་བཅས་ནི་མི་གི་ཚར་དུས་རེ་བྱུང་ལེན་སྲོལ་ཡོད་
པ་དེ་ནི་ཚེས་ལུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གོ་བ་ཟབ་ཅམ་ཡོད་པ་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་
པ་རེད། སྐབས་དེར་རྩན་མགོ་རྩན་གཡོག་དང་། དབང་ཤེད་ཐོག་ནས་
དེ་ལྟར་བྱས་པ་རེད། དབང་པོ་སྦྱོན་ཅན་ལྟ་པོས་ང་ཚོའི་གནས་ཚུལ་ངོ་
མ་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་ཁ་ནས་ཆོག་གཅིག་ཀྱང་བཤད་ཆོག་གི་མེད་པ་རེད།
དེ་ནས་རྒྱ་དམག་ཁག་བགོས་ཀྱིས་རི་གཤེར་ཡོང་བ་དང་ཐངས་
ཅིག་རྒྱ་དམག་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་ཞིག་ལམ་གཡས་གཡོན་དུ་འཇམ་སྐྱག་བྱས་
ཏེ་ས་འགག་བཅན་པོ་ཞིག་བཟུང་སྟེ་སྐྱག་རའི་ནང་དུ་འཇུ་ལ་ཆར་བ་དང་
མེ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱ་དམག་གཅིག་ཀྱང་མི་གཏོང་རྒྱའི་དམ་བཅའ་བཞག་
ནས་སྐྱག་རྒྱ་དམག་ནམས་སྐྱག་སའི་དམིགས་ཡུལ་དེའི་ནང་མ་སྐྱབས་
གོང་ནས་འཕྲིན་རྒྱལ་ཞེས་པའི་དམག་མི་དེས་སྐྱག་རྒྱུང་ཁ་ཤོར་བའི་རྒྱུན་
ཀྱིས་རྒྱ་དམག་ནམས་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་པ་དང་། དེ་རྗེས་རྒྱ་དམག་
ཐངས་མང་བྱུང་སྟེ་སྐབས་འགར་འཛིང་པ་དང་སྐབས་འགར་བྲོས་དགོས་
བྱུང་། རྩོན་དུ་སྦྱི་མཛོད་དང་མཉམ་དུ་ཡོང་བ་རྗེ་པ་ངག་དབང་དཔལ་
ལྷན་དཔོན་གཡོག་བཞི་ཁོ་ཚོའི་ཕ་ཡུལ་ཕྱོགས་གབ་པ་དང་། དཔལ་འབར་
ཕྱོགས་ཉལ་མ་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་ནང་གནམ་གུ་ནས་མི་བརྒྱད་གཡུག་
པ་དེའི་ནང་བྲག་གཡལ་དམེ་སྟོད་ཀོ་རྩན་ཆང་གི་བུ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པའི་མི་
གཅིག་ཡོད་འདུག དེ་རྗེས་གནམ་གུ་ནས་མི་མདའ་སོགས་མང་པོ་གཡུག་
འདུག་ཀྱང་མཐར་རྒྱ་དམག་གིས་རྩ་གཏོར་བཏང་ལུགས་སོགས་ཀྱི་ཡི་གེ་
ཐངས་གཅིག་འཕྲོར། མཐར་ཁོ་རང་ཕ་ཡུལ་དུ་རྒྱ་མིས་བསད་འདུག་
གཡོག་པོ་རྒྱལ་མཚན་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རྒྱ་དམག་གཅིག་དང་། ཤང་ཀྱང་
བྱམས་པ་བསད་རྗེས་འཛིན་བཟུང་བྱས། ༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ པའི་

ནང་ཀྱི་འཛིང་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེར་བསྐྱད་ཡོད། མགོ་བཏགས་ཞུས་པ་
 དང་། བེ་ཆས་སོང་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་དམག་མི་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་
 ལས་མེད་པ་དང་མེ་མདའི་མདེའུ་མང་པོ་མེད་པ། གྲོ་ཆས་དགོན་ཙམ་
 འདུག མི་ཕལ་ཆེར་གྱི་འཐབ་འཛིང་གི་སེམས་བྱུགས་ཀྱང་ཏ་ཅང་ཆུང་
 ཏུ་ཕྱིན་འདུག སྐབས་དེར་གྲོ་ཆས་ཕྱན་བུ་ལོན་ཐབས་ཆེད་ཀྱི་དམག་ཡོད་
 མེད་ལྟ་བུར་གསང་ཉུལ་མི་གཉིས་བཏང་སྟེ་ཉིན་གསུམ་པའི་ཐོག་ས་ཆ་
 འདིར་བསྐྱེད་པ་དགོས་པ་དང་དེའི་ནང་ཚུན་དམག་སྐར་སྒྲོས་དགོས་ཀྱིས་
 ཆོ་ས་ཆ་འདིར་ཤོག་ཟེར་བའི་ཡི་གེ་བྲིས་ཏེ་ཕྱན་སྟོང་སའི་ས་འོག་ཏུ་སྐྱས་
 རྒྱུའི་འཆར་གཞི་བཞག ཉིན་ལྔ་སོང་ཡང་ཉུལ་མ་གཉིས་ཚུར་འཁོར་མ་
 བྱུང་། ཉུལ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལག་ཏུ་ཚུད་དེ་རང་རེའི་ཐོག་ཀྱི་སྒྲ་ཁྲིད་དགོས་
 གི་གནས་ཚུལ་ཡོང་མི་སྲིད་པ་མིན་སྐབས་ས་ཆ་གཞན་དུ་སྒྲོས་ན་དག་གི་
 རེད་ལབ་ཀྱང་མི་མང་ཆེ་བས་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཞེ་དག་བྱེད་མཁན་མི་འདུག་
 ཀྱང་ཚུན་གཏན་མཆན་མོ་སོ་ལྟ་བུར་མཁན་མི་བརྒྱ་རེ་ཁག་གཉིས་ལ་བཏང་
 བེ་ཡོད་ཀྱང་། ཨ་མཆོད་བསོད་ནམས་ཀྱིས་སྒྲོ་བཀོད་ལྟར་བྱས་པས་བཀའ་
 བཀོད་བྱས་ནས་དེ་དགོང་ནས་བཟུང་སོ་པ་མི་ཉི་ལྔ་རེ་ས་ཁག་གསུམ་ལ་
 བཏང་། ཉིན་བདུན་པའི་དགོང་མོ་ས་ཆ་གཞན་ལ་སྒྲོ་བྱའི་བསམ་སྒྲོ་ཡོད་
 མཁན་ང་མ་གཏོགས་གཞན་ནམས་ཀྱིས་སྒྲོན་ཨེ་ཡོང་ན་ཟེར་མཁན་དང་
 ཞག་བདུན་ཕྱག་གཅིག་ལ་འདིར་སྐྱ་མ་ཆོའི་ཕྱག་མོ་ཡག་པ་རེད་ཟེར་མཁན་
 འདུག ང་ཆོ་གྲོས་མོལ་བྱེད་མཁན་མང་ཆེ་བས་ཞེད་སྐར་དེ་ཙམ་བྱེད་
 གི་མི་འདུག རོ་དགོང་རང་འཇགས་སྟོང་རྒྱུའི་ཐག་བཅད། ང་རོ་དགོང་
 སོ་པར་འགྲོ་གི་ཡིན་བཞིན། བྱམས་པས་བྱེད་རང་འགྲོ་དགོས་དོགས་
 མེད་ཟེར། ང་རང་འཛིན་དག་པས་མ་རེད་དེ་སྐག་ཆེན་རྒྱག་ཤེས་སྐབས་
 རེས་པར་དུ་རོ་དགོང་འགྲོ་གི་ཡིན་ལའ། མི་ཉི་ལྔ་དེ་ཁྲིད་ནས་གཡས་རིའི་

ཐོག་སོང་། དེ་དགོང་ང་ཚོས་སྤྱང་གྲུང་དོད་པོ་བྱེད་དགོས། བྱེད་ཚེ་
སེམས་ནང་ང་ཚོ་རྒྱན་དུ་མཆན་སོ་འགྲོ་གི་ཡོད། ག་འདྲ་དགོས་ཤེས་
ཀྱི་ཡོད། ཁོ་རང་དེ་དགོང་ཁོ་ནར་ཡོང་བ་ལ་དག་དག་ཤོད་ཤོད་བྱེད་
ཀྱི་འདུག་མ་བསམ། ང་ཚོས་བཏང་བའི་ཉལ་མ་གཉིས་པོ་རྒྱ་མིས་
ཟིན་ཡོད་པ་ཐག་ཆོད། རྒྱ་མིས་ཉེས་དུང་ཆ་པོ་བཏང་ཆེ་ང་ཚོ་འདིར་
ཡོད་པ་ཁ་ཤོར་གྱིད།

དེ་ལྟར་ན་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་དུས་རེད་ལམ། མི་ནམས་ཐུན་རེས་
བྱས་ཏེ་སོ་སྤྱང་ནས་བསྐྱེད། རང་ཉིད་དེ་དགོང་ནམ་སྟོད་ལ་གཉིད་ཡེ་
ནས་མ་ཆོད། ཐོ་རངས་ཙམ་ནས་ཕན་བྱ་གཉིད་པའི་མི་ལམ་དུ་རྒྱ་ཆེན་
དམར་པོ་བྲ་རྒྱབས་དག་དུ་འབྲུག་པ་ཞིག་བཞུགས་ནས་ཡོང་དུས་མི་མང་པོ་
རྒྱས་བྱེད་སོང་། རང་ཉིད་ཐར་ཙམ་བྱུང་ཡང་ལྷམ་ཡ་གཅིག་རྒྱས་བྱེད་
བ་ཆེས། གཉིད་སད་པ་དང་ཁོ་ཚོ་ཆང་མ་ལངས་བཅུག་ནས་ས་ཁག་བཞི་
ལ་ཚོ་བགོས་ཏེ་རྒྱ་དམག་བྱུང་ན་རྒྱག་ཚོག་ཚོག་བྱས། ནམ་སྤྱོད་མདའ་
བཏང་བ་དང་གཡོན་རིའི་ཐོག་མི་ནག་ཐར་ཐོར་འགྲོ་གི་འདུག་པས་སོ་པ་
མི་ཉི་ལྷ་པོ་དེ་ཡིན་ཤིག་བྱས་ཀྱང་། མགོ་ཐོགས་ཤིག་ཅེས་འཛིན་པ་གཏང་
སོང་བས། ཞིབ་ཕྱ་ལྟ་དུས་སོ་པ་ཉི་ལྷ་པོ་ནི་ལ་སྟེད་ལ་ཉལ་ནས་བསྐྱེད་
འདུག ལ་ཐོག་མི་དེ་དག་ནི་རྒྱ་མི་རེད་འདུག མེ་མདའ་བརྒྱབ་པ་དང་
སོ་པ་ཉི་ལྷ་དེ་དམག་སྐར་ནང་བྲོས་སོང་། ང་ཚོ་ཡོད་ས་ནས་རྒྱ་དམག་
ཁག་གསུམ་བྱུང་བར་རྟོག་འཛིན་དག་པོ་བྱས་པ་དང་། ཁམས་འཕྲོ་འཕྲིན་
ལས་དཔལ་འཕྲོར་དང་དོ་ཞབས་དོ་ཆེན་གཉིས་གཅོས་མི་ལྷ་པོས་རྒྱ་དམག་
ཁ་ཤིས་བསད་ཆས་བཏང་སྟེ་དེ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་དམག་ནམས་བྱེད་འཐེན་ཐུབ་
པ་བྱུང་ཡང་འཕྲིན་ལས་དཔལ་འཕྲོར་གྱི་ལག་པ་གཡས་པ་ཡི་མཛུབ་སོ་
གསུམ་བཅད་ཤོར། དུས་དེ་ཙམ་ན་འགག་སྤྱང་སོ་པ་ཉི་ལྷ་པོ་དེ་ཕྱོགས་

སུ་མེ་མདའ་ཆར་པ་བབས་པ་ལྟར་བརྒྱབ་པའི་སྒྲ་བོས་ཀྱང་ཡུད་ཙམ་ནས་
 རེ་འཇམ་དུ་སོང་བས་འགག་སྒྲིལ་ཤོར་བ་ཐག་ཆོད་སོང་། གཡོན་རི་ནི་
 རྒྱ་མིས་ཟིན་ཆར། དམག་མང་ཆང་མ་ང་ཆོས་བཟུང་བའི་ཕྱོགས་ནས་
 བྱོས་པ་ལས་གཞན་བྱོས་སའི་ལམ་མེད་པ་དང་གཤམ་སའི་གནས་མེད་པ་རེད།
 ང་ཆོའི་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་དམག་བཙུ་ཕྱག་རེ་ཟུང་ཡོད་པ་དེ་དང་དག་གོ་ལ་
 བྱས་པ་མ་ཆོད་ངས་སྒྲག་སྒྲག་མང་ཙམ་བརྒྱབ་པ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཕྱོགས་
 ནས་རྒྱ་དམག་བཀག་ཐུབ་པ་བྱུང་། གཡོན་རིའི་བོག་ནས་རྒྱ་དམག་ཁག་
 གཅིག་ང་ཆོའི་ཕྱོགས་ཚུར་ཚུར་ཉེ་བཅར་བྱུང་བ་དང་། དེའི་གདོང་ལེན་
 མི་བརྒྱད་བཏང་བས་སྒྲོན་དུ་སྒྲོན་པ་བྱ་མདོ་སྒྲགས་འཁྱོར་བ་དང་། དེ་
 བཞིན་མི་བརྒྱད་རིམ་འཁྱོར་གིས་རྒྱ་དམག་གི་ཆས་མང་པོ་བཏང་ཡོད་
 ལྟ་བུ། གཡོན་རི་བཟུང་བ་མ་གཏོགས་གཡས་རིའི་བོག་དུ་ཚུར་ཡོང་
 མ་རྒྱས། མཐར་ང་ཆོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་དམག་བསད་ཆས་མང་པོ་བྱུང་རྒྱུན་
 བྱིར་འཐེན་བྱས། དམག་མི་ཆང་མ་ང་ཆོས་ས་བཟུང་བ་དེའི་ཕྱོགས་སུ་
 བྱོས་ཡོད་ལྟ་བུས་མང་ཆེ་བ་མགོ་བོན་བྱུང་བས་ཆང་མས་ང་ཆོར་བསྒྲགས་
 བཟོད་བྱས། ཚུ་རིའི་རི་ནས་པ་རི་རྒྱ་དམག་ཡོད་སའི་བོག་མི་ཁ་ཤས་
 རྒྱགས་ཅེས་ངས་ཡར་ལངས་ནས་འཕོད་པ་བྱེད་སྐབས། པ་རི་ནས་སྒྲག་
 སྒྲག་གཉིས་ཁ་བསྒྲིགས་ཏེ་ངའི་སྤྱིང་ལ་བརྒྱབ་པས་དག་ཆར་བབས་པ་ལྟར་
 བྱས་ཤིང་ས་རྩོག་ནས་ལ་གཏོར་ཞིང་ཐལ་ཚུབ་ཀྱིས་མི་མི་མཐོང་བ་བྱུང་
 ཞིང་། ངའི་གཟུགས་པོ་ལ་མདེའུ་ཐེབས་ཀྱང་མཆོན་མ་ཟུགས། ལ་ཐག་
 བྱལ་ཆེན་དམ་པའི་གྲུ་པ་བལྟན་འཛིན་ལ་མདེའུ་གསུམ་ཕོགས་འདུག་པས་
 ཁོ་རང་གད་མོ་བགད། ལག་པའི་ཕྱག་རྒྱ་བྱེད། ད་ང་གི་རན་པ་རེད།
 གི་བའི་རྗེས་སུ་བྱལ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མདུན་དུ་སྒྲེབས་ཀྱི་རེད་ཟེར་
 ནས་དགའ་སྐྱང་གི་སྒྲོན་སྐྱོང་སོང་། ཉིན་དེར་རི་གཡས་གཡོན་བཟུང་

སྟེ་ས་མ་རུབ་ཀྱི་བར་དུ་མེ་མདའ་རྒྱག་རེས་བྱས། དེ་ཉིན་མི་ཚུར་བསད་
པ་དུག་བདུན་ཙམ་དང་ཆས་པ་ཁ་གས་བྱུང་འདུག ཏྲ་ཁ་གས་བསད་པ་
དེའི་ནང་རང་གི་ཏྲ་ཁ་བསད་འདུག ད་དུང་འགག་སྐྱང་མི་ཉི་ལྔ་བཏང་
བ་དེ་ནས་མི་གཅིག་ཀྱང་ཚུར་འཁོར་མ་བྱུང་སྟབས་ཤིག་གསོན་ཇི་བྱུང་མ་
ངེས། དེ་དུས་ཀྱི་དོན་རྒྱན་དེ་ནི་ང་ཚོའི་ཉལ་མ་གཉིས་པོ་གཡེར་པ་གྲོང་
པ་ནང་སྤྱོད་ཏེ་དུད་ཅིག་གི་བྲིམ་དུ་བསྡད། བྱི་ཉིན་གནས་ཚུལ་རྟོགས་
ཞིབ་བྱས་ཏེ་བྱིར་ལོག་བྱེད་འཆར་ཡོད་པ་རེད། བྱི་ཉིན་རྒྱ་མའི་ཏྲ་མག་
ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་བྱུང་སྟེ་གྲོང་པ་དེའི་ནང་བསྡད། ཁོ་པ་གཉིས་ཀྱི་གནས་
ཆང་ནང་རྒྱ་མི་སྟོད་མཁན་མ་བྱུང་། དེའི་མཆན་མོ་རྒྱ་མག་ཡོད་པའི་
རྒྱབ་རའི་ནང་འཇམ་སྟེ་རྒྱ་ཏྲ་བཙུ་དགུ་བརྒྱས་ཏེ་དེད་ནས་ཡོང་། གྲོང་
པ་དེ་དང་ང་ཚོའི་དམག་སྐར་བར་རྐང་བྱང་སྤྱོད་ན་ཏྲ་ལམ་ཉིན་གཅིག་ཙམ་
འགོར་གྱི་ཡོད། ཁོ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཏྲ་རེ་བཞོན་ནས་ཡོང་ན་མཆན་མོ་
གཅིག་ལ་བདེ་བསྐྱབ་བྱུང་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་བྱས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ལམ་བྱེད་
ཙམ་ནས་ནམ་གསལ་བ་དང་ལུང་འཇུ་ཞིག་གི་ནང་ཏྲ་རྣམས་བཏགས་ནས་
གབ་བསྡད་པ་དང་། བྱི་ཉིན་རྒྱ་མག་གིས་ཏྲ་མེད་པ་ཤེས་མཆོམས་ཏྲ་
ཉལ་མཁན་ཚོ་གཉིས་ལ་བྱིན་པས་ཏྲ་རྗེས་མཐོང་བའི་ཁོ་གཉིས་གབ་ས་
དེར་རྒྱ་མག་བསྐྱབས་ཏེ་ཏྲ་དང་མི་གཉིས་པོ་བཅས་བྲིད་ནས་ཁོ་གཉིས་
ཁང་པ་སོ་སོར་བཙུགས་ནས་སྐད་ཆ་དྲིས་ཀྱང་དྲང་པོ་མ་ལབ། ཉིས་རྒྱང་
ཆད་མེད་བཏང་། སྐབས་དེ་དུས་དགུན་ཁ་གནམ་གྲང་བའི་སྐབས་ཡིན་
ཞིང་གཅེར་བུ་ལ་རྒྱ་གཤོས་ཏེ་ཁང་པའི་ཐོག་ཁར་བཞག་སྟེ་གཟུགས་པོར་
རྒྱ་སྐང་ཐོན་པ་སོགས་འབྲུགས་ནས་ཤི་ལ་ཉེ་བ་ཙམ་བྱུང་། ཉལ་མ་གཉིས་
པོ་ནས་རྒྱ་སྐང་ཡུལ་པ་རྒྱུ་བྲིམས་དཔལ་ལྡན་ཞེས་པ་དེས་གསང་བ་ཆང་
མ་བཤད་དེ་རྒྱ་མག་གི་ལམ་སྟོན་བྲིད་དེ་ང་ཚོའི་དམག་སྐར་ཐོག་གི་གནས་

ཚུལ་དེ་བྱུང་བ་རེད་འདུག དེ་ཉིན་མུན་རུབ་པ་དང་མཚན་འགྲུལ་བྱས་
 རྟེན་གྱིས་གཤམ་གང་དག་བྱས་ཤིང་། ཉིན་གཉིས་ལ་རྒྱ་དམག་དང་འཛིང་
 དགོས་བྱུང་མ་སོང་། རྟེན་མ་འཛིང་སའི་ལ་ཚུར་ནང་དུ་དེ་དགོང་སྐབས་
 ནས་མི་ཉི་ཤུ་ཙམ་རྐང་ཐང་བྱས་ཏེ་རྟེན་མ་འགག་སྐྱུང་མི་ཉི་ཤུ་དེ་གི་
 གསེན་རི་བྱུང་ལྟ་བུར་བཏང་། ང་ཚོའི་རྒྱབ་རིའི་ཐོག་སོ་པ་མི་ལྔ་བཏང་
 ནས་བསྐྱུང་། རྒྱ་དམག་བཙོ་ལྔ་ཙམ་གྱིས་བོད་ཆས་དང་གྲུ་ཆས་ཁྱོན་ཏེ་
 སོ་པ་ཡོད་སར་སོང་བས་སོ་པ་ཚོས་བོད་མི་ཡིན་ཤིག་བྱས་ནས་བསྐྱུང་། ཉི་
 བར་བསྐྱུང་བས་དུས་སོ་པ་ལྔ་པོ་བསྐྱོར་ཆར་ཅིང་ལན་བཟུང་མ་པོད་ཅིང་
 འཛིན་བཟུང་བྱས། དེ་ནས་རྒྱབ་རི་སོ་པ་སྟོད་ས་ནས་མེ་མདའ་སྐྱག་ཆེན་
 དང་སྐྱག་ཀྱང་། མེ་སྐྱོགས་སོགས་མང་པོ་དུས་གཅིག་དུ་ང་ཚོའི་ཐོག་
 བརྒྱབ་བྱུང་། མང་ཆེ་བས་ཏྲ་སྒྲ་བརྒྱབ་པ་དང་གོ་ཆས་སོགས་གང་ལོན་
 བྱས་ཏེ་མཐུར་དུ་བྱོས། བྱམས་པས་བྱོས་མི་ཆོག ཆང་མས་ཁ་ཡར་
 སྟོགས་ཤིག་ཅེས་འབོད་སྟེ་མེ་མདའ་ཁ་ནས་མཁའ་ལ་གཏད་ནས་ལན་
 འགའ་རྒྱབ་ཀྱང་ཉན་མཁན་མེད་པར་ཆང་མ་བྱོས། ད་དུང་གཡས་རིའི་
 རྩོགས་ནས་རྒྱ་མིའི་ཏྲ་དམག་མང་པོས་རྗེས་དྲེད་བྱས། ང་ཚོ་ཆང་མ་
 ལུང་པ་དེའི་མདའ་ནས་རྒྱ་བཀལ་ཏེ་ཕ་རིའི་རི་བཟུང་ནས་འཛིང་རྒྱུའི་གྲ་
 སྒྲིག་བྱས། སྒྲར་གཞིས་ནས་ཏྲ་མང་པོ་དང་ཐབ་སྟོད་ཟ་ཆས་མང་པོ་ཤོར།
 ལ་ཕར་ནང་དུ་མི་ ༡༠ བཏང་བ་དེ་ཚོ་བྱོས་ཐར་ཙམ་བྱུང་འདུག

ཁོ་ཚོས་བཤད་དོན་འགག་སྐྱུང་མི་ཉི་ཤུ་ནས་གཙང་གསར་དགོན་
 པའི་གྲ་ཚོས་གྲགས་དང་ཞལ་ངོ་ཚོས་དབྱིངས་ཀྱི་ཡུང་པོ་གཉིས་མ་གཏོགས་
 གང་ཡང་མཐོང་མ་བྱུང་། ས་ཆ་དེར་རྒྱ་དམག་གམ་ནས་བསྐྱུང་འདུག
 ང་ཚོ་བྱོས་ཐར་ཙམ་བྱུང་བེད། ཞལ་ངོ་ཚོས་དབྱིངས་ཀྱི་སྐྱུན་ཀན་པ་
 ཨ་མཚན་བསེད་ནམས་ཞེས་པ་དེ་སྟོ་ཐིག་པོ་ཡོད་པས་ང་ཚོའི་སྟོ་འདྲི་བྱེད་

ས་ཞིག་ཡིན། ཆོས་དབྱིངས་བསད་པ་ཐོས་མ་ཐག་གཙུང་པོའི་དག་ག་
ལེན་པར་འགྲོ་གི་ཡིན་ཟེར་ནས་རྟ་བཞོན་སོང་། ངས་རྟ་ཁ་ནས་འཇམ་
ཏེ་བསོད་ནམས་བྱིད་ཀྱིས་བསམ་སྒོ་རྒྱ་ཆེ་སར་ཐོངས་དང་། བྱིད་ཀྱི་
གཙུང་པོ་རྒྱ་མིས་བསད་ན་འང་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དོན་དུ་ལུས་སློག་ལེགས་
སྦྱས་ཕུལ་བ་རེད། དེ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་སེམས་ཁུལ་བྱེད་མི་འོས་
ལ་སེམས་ཁུལ་བྱས་ཀྱང་ཕན་ཐོགས་མེད། དེ་སྔོན་བོད་མི་དེ་ཙམ་བསད་
གོར་བ་ཤེས་གསལ་རེད། བྱིད་ལ་དག་ག་ལེན་པའི་སེམས་ཤུགས་ཡོད་
ནའང་ལོ་ཆེ་བ་དང་རྒྱང་པའང་ཐང་པོ་མེད་སྟབས་རྒྱ་དམག་གི་མདུན་དུ་
སོང་དང་རྒྱ་མིར་དགོས་རྒྱ་དེ་མ་གཏོགས་ཕན་ཐོགས་ག་རེ་ཡོད་དམ། མ་
ཆད་ང་ཆོ་རྒྱ་དམག་སར་ཕར་འགྲོ་མི་དགོས་པར་ཉིན་མཆན་མེད་པར་རྒྱ་
མིས་ང་ཆོ་རྒྱར་དེད་ཡོང་གི་ཡོད་ཅང་ང་ཆོ་རྒྱར་རིང་པོ་འཇིག་རྟེན་ཐོག་
བཞག་གི་མ་རེད་ལམ་པས། ང་ལོ་ན་ཆེ་བར་བརྟེན་རྟ་ཐོག་ནས་རྒྱ་དམག་
ལ་ལན་འཕྲོད་པའི་རེ་བ་ཡོད་ཟེར། ངས་རྟ་བཞོན་ནས་རྒྱ་དམག་སར་
སོང་དང་བྱིད་རང་བསད་དགོས་ཀྱི་མ་རེད། རྒྱ་མིས་ལས་སྦྱ་པོས་
བབྱང་ཆོག་གི་རེད། བསམ་སྒོ་ཡག་པོ་ཐོངས་དང་། ལོ་རྒྱུང་བའི་
ཁ་ཏ་བྱེད་མི་འོས་ཀྱང་སེམས་ཀྱིས་མ་བཟོད་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ལམ་པས།
རྟ་ལས་བབས་ནས་བསྐྱད་སོང་། རྒྱ་པ་རི་ནས་རྒྱ་དམག་ཁག་གཉིས་
ཀྱིས་རྒྱར་མེ་མདའ་རྒྱག་གི་འདུག་པ་དེར་ང་ཆོའི་མི་ཉི་ཤུ་སུམ་ཅུ་ཙམ་
ཀྱིས་མ་བསྐྱལ་དང་བྲང་གི་ཐོག་ནས་ཁ་གཏད་གཅོག་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།
ས་རུབ་ན་རྒྱབ་རིའི་ཕྱོགས་ནས་བྱོམ་རྒྱའི་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་ངོ་
ཙམ་ནས་རྒྱབ་རིའི་སྟོད་ནས་རྒྱ་དམག་གིས་བབྱང་སོང་། གཡས་
ཕྱོགས་རྒྱ་འགམ་བརྒྱད་ནས་བྱོམ་རྒྱའི་དམིགས་ཡུལ་འཆང་བའི་སྐབས་
དེར་པ་རི་ནས་རྒྱ་མིའི་རྟ་དམག་ཉི་ཤུ་ཙམ་གྱིས་ས་ཆ་དེ་ཕྱོགས་ནས་ང་

ཆོ་བཀའ་སྤྱི་ལ་བྱེད་ཆེད་བསྐྱོད་སྤོང་བས་ངས་སྐྱུ་ཆེན་ཀྱི་ཐེངས་གཅིག་
ལ་མདེའུ་ཐུ་མ་ཇོགས་བར་བརྒྱབ་པས་ཀྱི་དམག་མི་ཏྲ་བཙུ་གསུམ་
འབྱེལ་བ་དང་། འཕྲོས་ནམས་ཕྱིར་ལོག་བྱས་སོང་། ཡུད་ཅམ་སོང་
རྗེས་འབྱེལ་བའི་ཀྱི་དམག་གི་ནང་ནས་གསུམ་ལངས་ཏེ་རྟ་ཐང་དུ་བྲོས་
སོང་། ཡང་བསྐྱར་སྐྱུ་ཆེན་ཀྱི་ཀྱང་མདེའུ་གཉིས་གསུམ་ཅམ་ལས་
མ་ཀྱུགས་པར་ཁ་འབྱར་ནས་མདེའུ་ཀྱི་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག་ལ་མདེའུ་ཡང་
སུམ་ཅུ་སོ་གངས་ཅམ་ལས་མི་འདུག གནས་ཚུལ་ནི་ཇོ་དག་ཅན་དུ་གྱུར།
ཕྱོགས་གང་ས་ནས་ཀྱི་དམག་བརྒྱ་ཆོ་མང་པོས་ང་ཆོ་བསྐྱོར་ཏེ་མེ་མདའ་
ཀྱི་པའི་ཐག་སྐྱ་དང་མདེའུ་ཀྱི་པའི་ཤུར་སྐྱ་གང་ས་གང་ནས་ཀྱི་ན་
ཆད་མེད་པར་བྱུང་། ང་ཆོ་འེད་མག་མི་ནམས་བྲོས་ཀྱི་འུ་བསམ་སྒོ་མ་
གཏོགས་ཏེ་ལམ་མེད་པའི་བཟོ་ལྷ་བྱ་ཆགས་འདུག བྱམས་པ་དང་བསོད་
ནམས་ང་རང་གསུམ་གྲོས་མོལ་བྱས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ནི་གཙུང་པོ་གྲོངས་
བའི་སེམས་སྐྱུ་ག་ཁོ་ན་བྱེད་པ་ལས་འདི་བྱ་དེ་བྱེད་གང་ཡང་ཤོད་ཀྱི་མི་
འདུག བྱམས་པས་ད་ནི་དམག་མི་ཆང་མ་སེམས་ཤུགས་ཆག་འདུག རང་
རེས་བཀོད་འདོམས་བྱས་ཀྱང་ཁ་ལ་ཉན་ཀྱི་མི་འདུག ད་ནི་སོ་སོའི་གང་
འདོད་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཐབས་གཞན་མེད་ཟེར། ང་རང་གིས་བསམ་སྒོ་ཞིབ་
པར་བཏང་སྟེ་ཁོང་གཉིས་ལ་བཞུད་དོན། ད་ཡོད་དམག་མི་ཆང་མའི་
ནང་ནས་སྒོས་འཁེལ་བའི་མི་དྲུག་ཅུ་དང་ཏྲ་དྲུག་ཅུ་འདམས་བསལ་བྱེད་
ནས་ས་ངན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་དང་གིང་ནགས་སྐྱུ་ག་པོ་ཡོད་པ་དང་བྲག་
རི་ལམ་འཕྲང་ཡོད་པའི་ས་བཙན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད་ང་རྩོ་གཙོད་ཆང་གི་
པ་ཆོ་གཅིག་པའི་སྐྱ་ན་མང་པོ་ཡོད་སྟབས་ང་ཆོར་བཟའ་ཆས་ཀྱི་པན་གྲོགས་
བྱེད་ཀྱི་རེད། ལམ་བར་མགོ་ཐོན་ཆེ་ཉིན་གཉིས་གསུམ་ཅམ་ནས་བསྐྱེད་ས་
ཐུབ། དེར་བསྐྱེད་ས་པ་ཡིན་ན་དམའ་མཐར་ཆེ་བ་གཉིས་གསུམ་ལ་ཀྱི་

མེས་ང་ཚོ་མཐོང་མི་བྱུང་ལབ་པས། བྱམས་པས་མི་དང་ཏྲ་འདི་འགྲོ་དགོས་
བཤད་ཀྱང་ཉན་མཁན་མེད་ཐག་ཚོད་རེད། ང་ཚོ་འགྲོ་ས་དེ་ས་ངན་ནང་
ལ་འགྲོ་ན་དགའ་ངེས་རེད། ང་རང་གི་ཕ་ཡུལ་ས་ངན་ནས་ཡིན་ཀྱང་ཕ་
ཡུལ་ཕྱོགས་ལ་གདུག་མི་པོད། རྫོག་ཅོད་ཀྱི་ཉེ་བ་ལ་གདུག་ན་ཏྲ་ཅང་ཡག་
པོ་འདུག་ཟེར། (མ་གཞི་ཐོ་ཁ་ཆང་ཕ་ཡུལ་ས་ངན་རེད། བྱམས་པ་ཡི་ཕ་
བུ་བཀྲ་དང་འགྱུར་མེད་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་དོ་རིང་མ་ཞེས་པའི་བྱད་མེད་དེ་མནའ་
མ་གཏོང་ལེན་བརྒྱད་ནས་མ་འགྲིག་པའི་རྒྱན་གྱིས་མི་བསད་མང་པོ་བྲུག་སྟེ་ཐོ་
ཁ་ཆང་དང་། ཐོ་ཁ་ཆང་ཆང་། ཡ་ཁ་ཆང་གསུམ་ས་ངན་ནས་ཡུལ་གྱར་ཉེ་བྲག་
གཡབ་ཆང་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས་ཉེ་དུད་ཆང་གསུམ་པོ་ལྷ་སྤྱང་འཕྲོག་པའི་ནང་
བཞག་པ་རེད། དེ་ནས་ཕར་ཚུར་མི་ག་མང་པོ་བྲུག་རྗེས་ཁ་མཚུ་འགྲིག་ཀྱང་ཕ་
ཡུལ་དུ་འགྲོ་པོད་ཀྱི་མེད་པ་རེད།) དེ་ཉིན་ང་ཚོས་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པའི་
གོ་སྐབས་མ་བྱུང་ཡང་མི་མང་ཆེ་བ་རུབ་རུབ་ཡོད་ས་དེར་ངས་སྐད་བྲགས་
ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་ཆང་མ་ཉོན་ཅིག་ད་ལྟ་ང་ཚོའི་གནས་བབས་ཡག་པོ་
རང་མེད་ཀྱང་དཔའ་མ་ཞུས་དང་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་དབུ་ཐོན་
བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཡ་མེ་རི་ཀ་དང་འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་
ཀྱིས་པོད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་ང་ཚོར་སྦྱིད་པའི་ཉི་མ་ཞིག་ཤར་
ངེས་རེད། གལ་སྲིད་ལུས་སྒོག་སྒོས་གཏོང་དགོས་བྱུང་ནའང་བསྟན་
སྲིད་ཀྱི་དོན་དུ་ཡིན་སྟབས་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་བསགས་པ་རེད། དེ་
སྒོན་སྒྱེ་གི་གངས་མེད་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་སངས་རྒྱལ་བསྟན་པའི་དོན་གི་བའི་
བསྐལ་བཟང་ད་རེས་ཅམ་རེད། དོ་དགོང་ང་ཚོ་འགྲོ་ལམ་དང་སྟོད་གནས་
ཉེན་ཁ་མེད་ས་ཞིག་གི་བསམ་བློའི་འཆར་གཞི་ཡོད་པས་ཆང་མ་ཁ་མ་གྲམ་
པ་གྱིས་ལབ་པ་ཡིན། ངས་བཤད་ཆར་བ་དང་བྱམས་པས་ད་ལྟ་རྫོག་ཅོད་
དགོན་མཆོག་བསྟན་དར་གྱིས་གསུང་པ་དེ་ག་རང་རེད། དམག་མི་ཆང་
མ་མཉམ་དུ་འགྲོ་དང་ས་ངན་ནང་རྫོག་ཅོད་ཆང་གི་ཕ་སྐོར་ཡོད་སར་འགྲོ་

ཅིས་ཡོད། དེར་གྱི་ཆས་ལ་སེམས་ཁུར་མི་དགོས་པ་དང་ས་བཙན་པོ་ཡོད་
སྟབས་ང་ཚོ་ཞི་ལྷོད་ངང་སྡོད་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་ལབ་སོང་། ངས་བྱམས་
པ་བྲིད་ཀྱིས་གསང་བ་སྦྱི་བསྐྱགས་བྱས་པ་དེ་འགྲིག་མ་སོང་། སང་ཉིན་
ང་ཚོའི་མི་མང་ཉུང་ལ་མ་ལྟོས་པ་རྒྱ་མིའི་ལག་ལྷན་དུ་ཚུད་ཐག་ཆོད་རེད།
དེ་ཚོར་སྐད་ཆ་དྲིས་ན་ས་ངན་ཕྱོགས་དོ་གཙོད་ཆང་གི་སྐྱུན་མཆོད་ཡོད་
སར་འགྲོ་གི་ཡིན་ལབ་སོང་། ཞེས་བཤད་སྲིད་ཀྱི་རེད། དེས་ན་རྒྱ་མིས་
ང་ཚོར་རྒྱབ་འདྲེད་བཏང་གི་རེད། དེ་སྡོན་ང་ཚོ་སྦྱོར་བྱེད་སྐབས་
གསང་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཤེས་གསལ་རེད་ལབ་པས། ཁོས་ས་བཙན་པོ་
དང་དོ་གཙོད་ཀྱི་ཉེ་ས་ཡོད་སར་འགྲོ་གི་ཡིན་ཟེར་ན་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་མི་
མང་ཙམ་ཡོང་བའི་ཕན་ཐོགས་ཡོད་རེད་བསམ་བློར་བཟུང་།

གོང་དུ་བརྗོད་མ་ཐག་གི་བྱམས་པས་ཁ་གནམ་ལ་གཏད་ནས་མེ་
མདའ་བརྒྱབ་པ་དེས་ཀྱིན་བྱས་ནས་ང་ཚོའི་དཔོན་དམག་དབར་མི་མཐུན་
པའི་ཚོད་སྐབས་གང་འཆམས་བློར་ཞིང་འགོ་བྲིད་ཀྱི་ངག་ལ་དམག་མིས་
མི་བཙུང་བ་དང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་རྒྱ་དམག་གིས་ང་ཚོར་གཞིགས་དུང་
དང་རྗེས་བསྐྱེགས་ཤུགས་ཆེན་བྱས་པར་བརྟེན་ང་ཚོ་ཉིན་ཁ་ཆེ་བའི་གནས་
སུ་ལྷུང་ནས་བྲོས་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་ཐབས་འཛོལ་བ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མ་མཆིས།
ཉིན་དེའི་མཚན་མོར་དམག་མི་ཚོ་རང་འདོད་ལྟར་མི་རེ་བྲུང་ངམ་ཡང་
ན་མི་ཁ་ཤས་མཐུན་ཕྱོགས་སྡེ་བས་ནས་བྲོས་གཤམ་བྱས་ཀྱིན་དམག་སྤར་
ཅ་ཐོར་དུ་གྱུར་པ་རེད།

ས་རུབ་པ་དང་རྒྱ་དམག་གིས་ནམ་མཁུར་སྒྲིག་བན་དམར་པོ་དེ་
བཏང་སོང་བས་རྒྱ་དམག་ནམས་དེ་ཕྱོགས་ཕྱིར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཚོད་
དཔག་བྱས། ང་ཚོ་མཚན་གང་རིང་འགྲུལ་སྒྲོད་བྱས་པར་དག་པོས་སྡོན་
སྐྱུག་རྗེས་དེད་བྱས་ཀྱིན་ང་ཚོར་གི་མས་དང་གཏོར་སྒྲོན་བྱང་སྟེ་ནམ་

གསལ་བ་དང་བཟུང་པས་བྱམས་པ་སྤྲོན་གཉིས་གཅིས་པས་འབྲོག་པ་མི་
བཅུ་གཅིག་ ང་རང་སྤྲོན་གཉིས་གཅིས་ཡུལ་པ་མི་ཉི་ལྔ་བཅས་བསྐྱེམས་
པའི་མི་སྤྲུལ་ཅུ་མོ་གཅིག་མ་གཏོགས་མི་འདུག དེའི་ནང་བྱམས་པ་ལ་
བད་ཀན་སྐྱ་གྲིབ་ཀྱི་ཁྱེན་པས་མེ་མདའ་རྒྱག་པར་མིག་གིས་མི་མཐོང་།
སྤྲོན་ཆེ་དབང་ནམ་རྒྱལ་གྲུལ་བྱས་ཁྱེན་པའི་རྟ་ཐོག་དུ་ཡར་མར་བཞག་
དགོས་ཀྱི་ཡོད། འཇམ་དབྱངས་སྒྲུལ་སྒྲུ་དང་། རྩ་མ་འཇམ་དབྱངས་
གཉིས་དགྲང་ལོ་ཆེ་བས་ཁེར་རྒྱ་མི་ཤེར། ད་དུང་ལོ་ ༤༩ ཡིན་པའི་
ཀད་པོ་བཅས་སྤྲད་ན་འཛིང་འཕེར་གྱི་མི་ཉི་ལྔ་ཙ་དུག་འདུག དེ་ཉིན་རི་
ཁྲག་ཅིག་དུ་གཤམ་ནས་བསྐྱོད། མི་རེ་ལ་རྟ་སྐྱ་ཆས་ལྡན་པ་རང་འགྲིག་འདུག
རྟ་འཕོག་ཡོད་པ་བརྒྱད་མ་གཏོགས་མི་འདུག (རྟ་འཕོག་ཅེས་པ་ནི་བཟའ་
བཅའ་དང་དགོས་མཁོ་བཅུག་ས་ལ་ཟེར།) མི་སྤྲུལ་ཅུ་མོ་གཅིག་དེ་ཐབ་ཆོ་
གཅིག་བྱས། ར་སྒོལ་སྒོད་རྟ་ཡང་ཆེ་ཆུང་བཞི་འདུག སྒྲིགས་ཆེ་ཆུང་
ལ། སྤྲད་པ་གཉིས། ར་ཆ། ཤ་མར། ཅམ་པ་བཅས་བསྐྱེམས་ཅིས་
བྱས་ན་མི་སྤྲུལ་ཅུ་མོ་གཅིག་དེ་ལ་ཉིན་བཞི་ལྷ་ཙམ་ཟ་རྒྱུ་འདུག་པ་དེ་གཉེར་
པ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོད་འཛིན་བྱེད་རྒྱུ་བྱས། མེ་མདའ་རང་འགྲིག་འདུག་
ཀྱང་རྟ་བར་མདེའུ་གཉིས་གསུམ་དང་མང་ཤོས་ལ་བཅུ་ཉི་ལྔ་ཙམ་ལས་
མི་འདུག སྤྲག་ཆེན་དེ་ལ་མདའ་སྤྲུལ་ཅུ་ཙམ་འདུག མི་ནམས་ཀྱིས་
རང་རེ་ལ་སྤྲག་ཆེན་གཅིག་དང་རྒྱག་མཁན་མི་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་འདིར་
འཛོམས་པས་རྒྱ་མིས་ང་ཆོ་ལས་སྒྲ་པོས་བྱུབ་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་དགའ་སྐྱང་
བྱེད་ཀྱི་འདུག ད་དུང་རྒྱང་ཤེལ་གཅིག་བཅས་འདུག ད་ནས་བཟུང་
མི་ཆང་མ་སྒྲིད་སྤུ་ག་ཉམས་ཚྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་གྲོས་མཐུན། མོ་པ་མ་གཏོགས་
དེ་མིན་ཕལ་ཆེར་གཉིད་ཉལ། བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་ང་རང་གཉིས་
ཀྱིས་སྤྲག་ཆེན་ལྷ་བཞིགས་ནས་བྲིས་ཏེ་རྒྱག་ཆོག་ཆོག་བྱས། བྱེད་ཙམ་

ནས་ང་ཚོའི་རྗེས་སློག་དུ་ཆུ་མའི་རྟ་དམག་བརྒྱ་ཙམ་ཡོང་བཞིན་འདུག
དེའི་ནང་ནས་བཙུ་ལྷག་ཙམ་སྤོང་དུ་ཡོང་གི་འདུག་ཀྱང་མང་མའི་ནང་ནས་
དམག་དུང་བཏང་བ་དང་ཕྱིར་ལོག་བྱས་ནས་དེ་ཉིན་འཛིང་དགོས་བྱུང་
མ་སོང་། མཚན་མོ་སོང་སོང་བར་ནས་ཕྱིད་ཙམ་ནས་སྤར་ཁམས་སྟག་
ར་འབྲོག་པའི་རུ་བ་དང་ཉེ་སར་སླེབས། དེ་ནས་ལུང་པ་གཞན་གཅིག་
ནང་འཕྲུལ་ནས་བསྐྱད།

ཕྱི་ཉིན་ཞོགས་པ་རུ་བའི་ནང་ཙམ་པ་དང་གམར་ཉོ་ལོན་བྱབ་ཐབས་
སྤྱོད་ན་གྲུབ་ཆེ་དབང་དང་ཞོར་བྱ་ཆེ་རིང་གཉིས་ལ་བྱང་མདའ་རེ་དང་རྒྱང་
ཤེལ་སྤྱད་དེ་བཏང་། ཉིན་ཕྱིད་ཙམ་ནས་ཕྱིར་འཁོར་ནས་བརྗོད་གསལ། ང་
རང་གཉིས་རྗེ་པོ་ཞིག་དང་འཕྲད་བྱུང་། ལུག་རྗེས་དོ་དགོང་ལུང་པ་འདིའི་
མདའ་ལ་ཙམ་པ་དོ་པོ་གཅིག་དང་གམར་ཕན་བྱ་ཁྲར་ནས་ཡོང་དུས་རིན་
པ་མེ་མདའ་གཅིག་སྤྱོད་དགོས་ཟེར་དོན་བཞིན་སྤྱད་རྒྱུ་བྱས། རེད་གཉིས་
ལ་སྟག་རྒྱག་ཚད་སྤྱད་བྱུང་། དེ་ཙམ་ནས་མདའ་དགོང་རང་རེ་ཡོང་སའི་
ཕྱོགས་དེ་ནས་རྒྱ་དམག་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག རྒྱང་ཤེལ་ནང་ནས་ལྟ་དུས་
རྒྱ་རྟ་ཆེན་པོ་དེ་ཚོ་ཞོན་མཁན་རྟ་དམག་བརྒྱད་བཙུ་བྱ་ཁྲ་དང་འགལ་རྟ་དུག་
འདུག རང་རེའི་རྟ་རྗེས་དེད་ནས་ཡོང་གི་འདུག རུ་བའི་མཚམས་སུ་
སླེབས་པ་དང་ཕྱུགས་ཆོག་གིས་རང་རེའི་རྟ་རྗེས་སུ་བ་ནས་མི་མཐོང་བ་འདྲ།
རྒྱ་དམག་དེ་ཚོ་རུ་བའི་ནང་ཕྱིན་སོང་བས་རྒྱ་དམག་བསླེབས་ཆེན་དོ་དགོང་
ཙམ་པ་ཁྲར་ནས་ཡོང་པོད་ཀྱི་མ་རེད་ལབ་ཀྱི་འདུག་ཟེར།

རྟ་དམག་དེ་དག་ལ་ཟེ་ལིང་རྟ་དམག་གམ་མཚོ་སྤོང་རྟ་དམག་ཅེས་
ཟེར་ཞིང་རྒྱ་དམག་གཞན་ལས་དཔའ་ཙམ་ཆེ་བ་ཡོད་པ་དང་རྟ་རྣམས་
གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་རྟ་གཞན་དག་ལས་མགྱོགས་པ། སྤྱོད་བདར་བྱས་
པའི་དམག་རྟ་བྱང་མ་གཞན་ཡིན་པར་བརྟེན་ང་ཚོས་རྒྱ་དམག་རེ་བསད་

པ་དང་ཁྱེད་ཀྱི་རྩེ་རྩེ་བསད་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
སྐབས་དེར་ང་ཚོའི་རྩེ་རྩམས་ལུས་ཏེ་བཞིན་ནས་རྒྱགས་མེར་བ་ནི་གཅིག་
ཀྱང་མེད། ཁྱེད་མག་དེ་ཚོ་ང་ཚོའི་རྩེ་རྩམས་དེད་བྱེད་མཁན་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་
མེད་ཀྱང་གཞན་གྱི་ཐབས་མ་གཏོགས་བྱོས་པའི་རེ་བ་མེད་སྐབས་ལུང་པ་
ཁྱེད་སྒྲིག་ཅིག་ནང་སོང་སྟེ་བསྟན། ས་ཆ་དེའི་མིང་ལ་ར་ཕོ་གོ་ཐོག་ཟེར།
རྩེ་སྐྱ་རྒྱ་མིས་ས་ཆ་དེ་ལ་དེས་པ་ཀུའུ་ཟེར་གྱི་འདུག ཏུས་ཚོད་ནི་ ༡༩༥༠
ཕྱི་ཟླ་ ༥ པའི་ཟླ་འགོ་ཙམ་ལ་ཡིན། དེ་ནི་ཞོགས་པ་ཨ་མ་ཚོད་བསོད་
ནམས་ཀྱིས་དེ་རིང་ང་ཚོ་སོ་པ་མ་འགྲོ་མ་གཏོགས་ང་ཚོས་པར་མ་མཐོང་
གོང་ནས་རྒྱ་མིས་ཚུར་མཐོང་གི་རེད་ཟེར། ནམ་རྒྱུན་ཁོ་པ་སྟོ་ཐིག་པོ་
ཡོད་པས་དེར་ཆ་བཞག་སྟེ་སོ་པ་མ་བཞག་ བར་རིའི་ཅེ་ནས་ཉི་མ་ཤར་
ཙམ་དུ་ནོར་བུ་ཆེ་རིང་པར་ཙམ་དེར་གཅིན་པ་བཏང་བར་བྱིན་ནས་
མཆོགས་ཙམ་ཡོང་བཞིན་ཁྱེད་མག་བསྐྱབས་ཆར་འདུག་ཟེར། ངས་ཚང་
མ་རྒྱང་ཐང་བྱེད་དེ་བྲག་རི་རྒྱུང་རྒྱུང་དེ་བཟུང་ན་དྲག་གི་རེད། དེ་ཕྱོགས་
ས་ཆ་གཞན་ཚང་མ་སྤང་དཀར་འཇམ་རེད་ལའ་པ་དང་ཚང་མ་བྲག་རིའི་
ཕྱོགས་སུ་རྒྱགས་པ་དང་། ཁྱེད་མག་ ༡༥ ཙམ་བྲག་རྩེར་ན་བབས་
ནས་བྲག་རིར་འཛོགས་སོང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་མདུན་གྱི་རི་གདོང་
ནས་མེ་མདའ་རྒྱག་པའི་འགོ་རྒྱགས་སོང་། མི་ཚོས་ག་འདྲ་བྲས་ན་དྲག་
ས་རེད་ཟེར་བ་ལས་ཐབས་དུས་སྟོན་མཁན་ནི་མི་འདུག དཔུང་ནས་དེ་
རིང་ང་ཚོ་ཞི་རྒྱུ་མ་གཏོགས་བྱོས་ནས་མི་ཐར། གསོན་པའི་རེ་བ་ནི་མེད།
ཁྱེད་མག་གི་དཀྱིལ་དུ་མཚོངས་ནས་འཆི་རོགས་མགོ་སྟོན་རེ་རྟེན་ཐུབ་
པ་བྱོས་ལའ་པ་དང་ཚང་མས་དེ་རེད་ཟེར་ནས་ལ་ལས་གྱི་བཏོན། ལ་ལས་
མེ་མདའ་བཟུངས་ཏེ་ལྷ་རྒྱལ་ལོ་ཟེར་འཕོད་བཞིན་ཁྱེད་མག་གི་ཐོག་དུ་
རྒྱགས། སྐབས་དེར་ངའི་སེམས་ལ་ང་ནི་དེ་རིང་གསོད་རྒྱུ་རེད། གཙུང་

པོ་བསོད་ནམས་རབ་རྒྱས་འདིས་མགོ་བཏགས་ན་བསད་ཀྱི་མ་རེད།
མཐར་དོ་གཙོད་ཆང་གི་མི་རྒྱུད་མ་ཆད་ཅམ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་སྟེ།
གཙུང་པོ་བྱེད་ཀྱིས་མགོ་བོགས་དང་ལོ་ཆུང་བས་གསོད་ཀྱི་མ་རེད་ལབ་
པ་དང་གཙུང་པོས། བཟན་དག་གུང་ཁྲན་ཏང་ལ་མགོ་བསྐྱར་བ་ལས་
ང་ལན་དགུ་གི་དགོས་བྱུང་ཡང་འགྱོད་པ་མེད་ཟེར་ཏེ་གི་བཏོན་ནས་
མཆོངས་སོང་། རྒྱ་དམག་ཆོས་མེ་མདའ་ཆར་པ་བབས་པ་ལྟར་བརྒྱབ་
བྱུང་། ཉེ་སར་བསྐྱབས་པ་དང་རྒྱ་དམག་གཉིས་ང་ཆོའི་གདོང་དུ་ཐེ་ཆོམ་
མེད་པར་ཆུར་མཆོངས་བྱུང་། དེ་གཉིས་ནང་ནས་བྱུང་མདའ་བཟུང་
མཁན་དམག་དཔོན་དེས་དང་པོ་ང་ཆོའི་དམག་གི་བརྒྱ་དཔོན་ཙ་ཤེས་ཡེ་
ཤེས་དོ་རྗེ་ལ་ལག་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བསད་སོང་། དེ་མཆོམས་ཨ་མཆོད་
བསོད་ནམས་ཀྱིས་གི་གཡུག་པ་དང་ཕྱག་པ་གཡོན་པའི་གྲོན་ཆས་ལ་ཐེབས་
ཅམ་མ་གཏོགས་གནོད་སྦྱོན་བཏང་བྱུང་མ་སོང་སྟབས་ལག་མདའ་བརྒྱབ་
ནས་ཨ་མཆོད་བསོད་ནམས་བསད་སོང་། རྒྱ་དཔོན་དེས་ཏ་ཅང་ཁྲོ་བའི་
གཉེར་མ་སྒྲིན་མཆོམས་སུ་བསྐྱས་ནས་ལག་གཡས་པས་ལག་མདའ་དེ་ངའི་
བྱང་དཀྱིལ་དུ་ཆད་ནས་ཀླུ་པ་མནན་བྱུང་ཡང་མེ་མདའི་སྐད་གསུམ་མ་
སོང་། མདེའུ་རྗེ་གསུམ་པ་འདྲ། ངས་ཁོ་ལ་གཏད་དེ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་པ་
དང་ཁ་སྐྱུག་དུ་འགྲེལ་སོང་། ཡང་བསྐྱར་དེའི་ཐོག་གཅིག་གཞུས་ཏེ་རྒྱ་
དམག་ཐོག་རྒྱགས། ང་ཆོའི་རྒྱག་ཐང་ནམས་ཀྱིས་དེ་གར་རྒྱ་དམག་ ༡༡
འདུག་པ་ཆང་མ་བསད་དེ་མེ་མདའ་སྐྱག་ཆེན་གཅིག་གཙོས་མེ་མདའ་ཆང་
མ་སྐྱངས། ང་ཆོའི་མི་གོང་བཞོད་གཉིས་དང་སྐྱུལ་སྐྱུ་ཨ་འགྱུར། ང་
རང་གི་གཙུང་པོ་ལོ་ ༡༤ ཡིན་པ་དེ་དང་། ངག་དབང་དཔལ་ལྷན་
བཅས་ལྟ་ཆུར་བསད་འདུག།

ངའི་གཙུང་པོ་ནི་རྒྱ་རོའི་དཀྱིལ་དུ་འགྲེལ་ཏེ་ཁ་གསུམ་རྒྱ་ཡོད་ཅམ་

གྱིས་ཁོ་རང་གི་འཁྲིས་སུ་རྒྱ་མ་ལུག་པའི་རྒྱ་རོ་དེ་ལ་མཛུབ་མོ་བཙུགས་
ཏེ། ང་ལ་མེ་མདའ་རྒྱག་མཁན་འདི་རེད། ངས་ཁོ་བསད་བྱབ་སོང་།
དང་ཁྱིམ་ཡང་འགྲོད་པ་མེད། ངའི་གྲི་དང་། ལག་མདའ་འདི་གཉིས་བྲིད་
གྱིས་བྲིས་སོང་། ང་ལ་མེ་མས་ཁྲལ་མི་དགོས་ཟེར། ངས་ལམ་སང་
བྱིན་ཏེན་ཞིག་ཁའི་ནང་སྐྱག་པ་དེ་མིད་ཚར་མ་ཚར་ཙམ་ནས་དབུགས་ཆད་
སོང་། ལག་མདའ་དང་གྲི་གཉིས་ཚུར་ལེན་པ་ཡིན། གྲི་ལ་རྒྱ་མིའི་ཁྲག་
འགོས་འདུག་པ་དེ་རྒྱ་རོ་ལ་བྱི་བྱི་བྱས། ངས་གཙུང་པོ་བྲིད་གྱི་གཤམ་
དགུ་སྟོར་ཞིག་མ་ལོན་ན་ང་གསོན་མི་ཡུལ་དུ་མི་འདུག་ཅེས་དགོན་མཆོག་
གསུམ་ལ་ཆད་བཙུགས་ཏེ་མནའ་བསྐྱལ། ངའི་སྟེང་ལ་གྲི་བཙུགས་པ་
ནང་བཞིན་བྱུང་། ནམ་རྒྱུན་ཡིན་ན་རྒྱ་དམག་དང་འབབ་པའི་འགོ་བཙུགས་
ནས་མཆོམས་མ་བཞག་གི་བར་དུ་གང་འདྲ་ཡོང་ན་བསམ་པའི་སྒོ་དོགས་
དང་དངངས་སྐྱག་ཁོ་ནའི་ངང་འབབ་གྱི་ཡོད། དེ་ཉིན་ང་ཚོ་གི་བ་ལས་
ཐར་རེ་མེད་པ་དང་གཙུང་པོ་གྲོངས་པའི་སྐྱག་བསྐྱལ་ལ་བཞེན་གཙུང་པོའི་
གཤམ་ལེན་རྒྱ་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་འདིགས་སྐྱག་སྐྱུ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་ཆགས་
སོང་། རྒྱ་དམག་ཁག་ཅིག་གིས་ང་ཚོའི་ཐོག་མེ་མདའ་རྒྱག་བཞིན་འདུག་
པ་དེའི་ཐོག་མཆོངས་ཏེ་སྐྱག་སྐྱག་རྒྱག་མཁན་དེའི་མགོ་ལ་གྲི་བརྒྱབ་སྟེ་
བསད་ནས་སྐྱག་སྐྱག་དེ་རྒྱུར་བྱངས། རང་འོག་གི་དམག་མི་དོན་གྲུབ་
ཆོས་འཕེལ་གྱིས་སྐྱག་རྒྱུང་སེར་བ་བབས་པ་ལྟར་བརྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་བཞི་
ཙམ་བསད། པད་མ་ཆེ་རིང་། དོན་ལྡན་བཀྲ་གིས། དགེ་འཕེལ་སོགས་
ནས་འཕྲོས་ཡོད་རྒྱ་དམག་ཆང་མ་བསད། རྒྱ་དམག་ལྟ་བུར་བྲོས་བྱས་
སོང་བས་རང་གིས་སྐྱག་ཆེན་དེ་ལངས་ལངས་ཁར་མདེུ་བཞི་བཙུ་ལྟ་
བཙུ་ཙམ་བརྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་ལྟ་པོ་བསད། བྲག་རིའི་འགྲམ་དུ་རྒྱ་དམག་
གསུམ་གྱིས་ཏྲ་བཙོ་ལྟ་ཙམ་བརྒྱང་འདུག་པ་དེའི་སྟེང་དུ་ངས་སྐྱག་ཆེན་

འཁོར་ལོ་གཉིས་མ་རྒྱུ་གས་བར་བརྒྱབ་ནས་ཚང་མ་བསད། ཁྲག་གིས་
 ས་ཆ་དམར་པོར་བྱས། དེའི་ཟུར་དུ་རྒྱ་དམག་ལྡ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་བསོད་
 རམས་བསྟན་འཛིན་གྱིས་སྒྲག་ཆེན་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱ་དམག་ལྡ་པོའི་ག་རུས་
 དང་མིན་བལ་གྱོན་གོས་བཅས་བྱ་སྒྲུ་རྒྱུ་གིས་གཏོར་བ་བཞིན་བྱས་ཏེ་
 བསད། སྒྲ་ཆས་ཆ་ཚང་སྒྲས་པའི་ཞོན་ཏ་སྐུམ་ཅུ་དང་འགེལ་ཏ་དུག་ཏ་
 བཟུང་རྒྱ་དམག་བརྒྱད་འདུག་པ་དེའི་ཐོག་རྒྱགས་པས་རྒྱ་དམག་ལ་ལ་བྱོས།
 ལ་ལ་ཏའི་འོག་དུ་གཤམ། རྒྱ་དམག་གཅིག་གིས་མེ་མདའ་ས་ལ་བཞག་ དུས་
 མོ་བཙུགས། ལག་པ་གཉིས་པོ་གནམ་ལ་བཀྲག་ནས། གློ་གང་། གློ་
 གང་། ལག་མོ་ལག་མོ་ཟེར་ཞིང་སྐྱབས་ཞུ་བྱེད་མཁན་དེ་མ་གཏོགས་བདུན་
 པོ་དེ་ཏུ་བཞོལ་བརྒྱབ་ནས་བསད། ཏ་ཏ་ དེ་ལག་དུ་ཐེབས་པ་དང་ཚང་
 མས་ད་ཡིན་ན་ལག་པོ་བྱུང་སོང་། ཏ་བཟང་འདི་ཆོ་བཞོན་ནས་བྱོས་འགྲོ་
 དང་ཐར་ངེས་རེད་ཟེར། ངས་མི་བྱོས་ཐག་ཆོད་ཡིན། ད་ནངས་ང་ཆོ་
 ཚང་མ་མཉམ་གྱི་བྱེད་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་བཅད་ཚར་བ་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག་
 གམ། བྱེད་ཆོ་བྱོས་ན་ང་བྱོས་ཀྱི་མིན། གཙུང་པོའི་ཐུང་པོ་ཡོད་སར་
 ཤི་ཐུབ་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ལམ། ད་དུང་རྒྱ་དམག་གིས་ཆོ་གཉིས་ནས་མེ་
 མདའ་དང་ལག་འཕྲོམ་བརྒྱབ། ཨ་ཁྲ་བསོད་ནམས། བཀྲ་གིས་ཆོས་
 འཕེལ། རོན་གྲུབ་ཆེ་དབང་། གློ་གྲོས། རྒྱ་སྒྲག་ཞོར་བུ་ཆེ་རིང་སོགས་
 རས་རྒྱ་དམག་ཁག་ཅིག་གི་མས་བཏང་། ཨ་ཁྲ་བསོད་ནམས་ལ་ལག་འཕྲོམ་
 ཐེབས་ནས་གྲོངས། ང་དང་བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ། དཔལ་བཟང་། བསོད་
 རམས་བསྟན་འཛིན། ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་སོགས་ནས་ཤོལ་འཛིང་བྱས།
 རྒྱ་དམག་ཆོས་རང་སྐྱུང་བྱེད་པ་ལས་རྒྱུར་ཤོལ་བྱེད་པོད་ཀྱི་མི་འདུག་ རྒྱ་
 མིའི་དམག་དཔོན་ཆོ་རྒྱུ་དུ་བསྟན་དེ་ལག་མདའ་གནམ་ལ་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱ་
 སྐད་ཐོག་ནས་རྒྱུབ་རྒྱུབ་ཟེར་སྐད་ཤུགས་ཆེན་པོ་བྱེད་ནས་འཕོད་ཀྱི་འདུག་

ཀྱང་ཀྱང་མཁའ་མང་ཆེ་བས་མགོ་ཡར་མ་བཏེགས་པར་མེ་མདའ་གང་བྱུང་
དུ་ཀྱག་པ་མ་གཏོགས་ང་ཚོར་གཏད་ནས་ཀྱག་མཁན་ཏེ་ལམ་མེད་པ་འདྲ།
ང་ཚོའི་མི་འདྲིང་མེར་ ༡༩༡༧ ཅམ་ལས་མེད་པ་དེ་ཚོས་ཀྱང་རྩོམ་ས་
ནས་མེ་མདའ་དང་མདེུ་གང་དགོས་བྱུངས་ཏེ་ཀྱང་མཁའ་རེ་རེ་མཐོང་ཆེ་
མདེུ་ ༡༠༡༩༠ ཅམ་རེ་ཆར་པ་བབས་པ་ལྟར་བརྒྱབ། ངས་ཀྱང་
དམག་གི་དཀྱིལ་དུ་ལག་འཁོར་གཉིས་དབྱུགས་པས་ཀྱང་དམག་ཁ་གས་གི་
མས་བྱུང་། རྒྱ་ཚོད་སྐར་མ་ ༡༠༡༩༠ ཅམ་གྱི་རིང་ལ་མེ་མདའ་ཆར་
པ་བབས་པ་ལྟར་ཀྱག་རེས་བྱས་པའི་མཐར་ཀྱང་དམག་མང་ཆེ་བ་བསད།
མས་མ་ནམས་ཀྱིས་ཨ་ཡོ། ཨ་ཡོ་ཟེར་ནས་སྐད་ངན་འདོན་གྱི་འདུག དོན་
གྲུབ་ཆེ་དབང་ཡར་ལངས་ཏེ་ཀྱང་དམག་གི་གདོང་ལ་ལངས་ནས་ཀྱང་འདྲེ་
བྱེད་ཚོས་ང་ཚོ་བྱོས་ནའང་རྗེས་དེད་བཏང་། ད་སྙིང་ཆིམ་པོ་བྱུང་ཨེ་
སོང་ཟེར་བ་སོགས་འཕོད་ངན་བྱེད་སྐབས་ཀྱང་རོ་དང་མས་མའི་བྲོད་ནས་
མེ་མདའ་ཞིག་བརྒྱབ་པ་དེ་དོན་གྲུབ་ཆེ་དབང་གི་ཁ་ནང་ནས་སོང་སྟེ་ལྷག་
རྒྱབ་དུ་མདེུ་ཐོན། མེ་མདའ་བརྒྱབ་པ་དང་ཁ་གདང་བའི་དུས་དང་ཐུག་
ཡོད་པ་འདྲ། སོ་དང་ཕྱེ་སོགས་ལ་སྒྲིན་མ་བྱུང་བར་མ་ཟད་ལྷག་རྒྱབ་
དུ་མདེུ་ཐོན་གྱུ་ལ་དུ་མ་ཕྱན་བྱུ་ལས་བྱས་མི་འདུག ང་ཚོས་མདའ་ཆར་
ཕབས་ཏེ་མས་མ་ཡོད་ཆད་བསད་ཆར་བ་བྱས། ཐག་རིང་ཅམ་གྱི་རི་ངོས་
སུ་ཏྲ་དམག་ ༡ ཅམ་བྱོས་འགྲོ་བ་མཐོང་དུས་ལ་ཁར་སྐྱབས་ལ་ཉེར་
འདུག བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་དང་ངེད་གཉིས་ཀྱིས་སྐག་ཆེན་
བརྒྱབ་ཀྱང་བསད་མས་ཇི་བྱུང་མ་མཐོང་། ཁོ་ཚོ་བྱོས་ཤོར་བ་དེ་ནི་སྒོ་
འཆབ་སྟེ་ཡུལ་ཞིག་ཡིན། ཀྱང་དམག་བྱོས་མཁན་དེ་ཚོ་རྒྱ་ཚོད་གཉིས་ལས་
མས་སོང་ན་བྲག་གཡབ་ཀྱི་ས་སྟེ་ལྷག་མོ་དགོན་ཞེས་པ་དེར་ཀྱང་དམག་སྟོང་
ཕྱག་ལྷག་ཅམ་བསྐྱད་ཡོད་པ་དེར་སྐྱབས་ངེས་སྟབས། དེ་ནས་རྗེས་དེད་

བཏང་ཆེ་ང་ཆོ་ཅ་མེད་གཏོང་རྒྱུ་ལ་གདོན་མི་ཟ། དེ་ནས་མེ་མདའི་སྐྱ་མེད་
པར་འཇམ་ཐིང་ངར་སོང་། ང་ཆོ་མི་རྒྱལ་པ་ནམས་ཀྱི་སྡོན་ལ་རྒྱ་དམག་
བསད་བཞིན་འགྲོ་བའི་རྗེས་བཞིན་ནད་པ་དང་ཆས་མ་ནམས་ཡོང་སྐབས་
ལྷ་མ་འཇམ་དབྱངས་དང་ལོ་ ༤༩ ལ་སོན་པ་ནད་པོ་བཀྲ་ཤིས་གཉིས་
ཀྱི་མདུན་དུ་རྒྱ་རོའི་བར་ནས་སྡོ་བུར་དུ་རྒྱ་དམག་ཅིག་ལངས་ནས་བྲོས་
འགྲོ་བ་དང་ལྷ་མས་བཀྲ་ཤིས་ལ་མེ་མདའ་ཚྱོབ་གསུངས་པ་དང་། བཀྲ་
ཤིས་ཀྱིས་རྒྱ་དམག་ལ་མེ་མདའ་ཚད་ནས་རྒྱག་བྲལ་སྐབས་ཕྱིར་བཞུགས་
བྱས་ནས། ལྷ་མ་ལགས། ངས་སྡོ་མོ་ནས་སྡོག་གཙོད་སྤངས་ཚར་བ་
ཡིན་པས་ག་འདྲ་བྱེད་ཞུས། ལྷ་མས་དེར་ལན་གང་ཡང་མ་གསུངས་པ་
དང་། ཁོ་རང་གིས་བཞུགས་དག་ཡིན་སྐབས་ཉིས་པ་ཚུང་གི་རེད་ཟེར་ནས་
མེ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱ་དམག་དེ་བསད་འདུག ཉིན་དེར་རྒྱ་དམག་ ༡༥
ཡོད་པ་ནས་མགོ་བཏགས་ཞུ་མཁན་དེ་མ་གཏོགས་ཚང་མ་བསད། ཤི་
རྩན་བྱེད་མཁན་དང་ཆས་མ་རེ་བྱང་ལུས་ཡོད་སྲིད་པ་ལས་དེ་འཕྲོས་ཚང་
མ་བསད་བྱུང་བ་བྱུང་། རྒྱ་རྟ་བརྩ་ཅམ་ནི་པན་ཚུན་སྤྱད་བསད་པ་ཡིན་
མ་ཤེས་པར་ཤི་འདུག དེ་འཕྲོས་བརྩ་ཅམ་བསོད་ནམས་བཞུན་འཛིན་
ཀྱི་སྐྱལ་ཆེན་བརྒྱབ་ནས་བསད་སོང་། དེ་ཉིན་ང་ཆོའི་མི་ ༦ བསད་པ་
དང་གསུམ་ཆས་འདུག ལུས་ལ་མདེའུ་ཕོགས་ཀྱང་མཚོན་སྤང་གིས་བཀག་
པ་འཇམ་དབྱངས་སྒྱུ་ལ་སྒྱུ་དང་ང་རང་། བསོད་ནམས་བཞུན་འཛིན།
ནོར་བུ་ཆེ་རིང་བཅས་དེ་དག་ལ་ལར་གཟུགས་པོར་དམར་ཐིག ཁ་ཤས་
ལ་སྡོ་ཐིག ལ་ལར་ཐོར་པ་ཐོན་པ། ལ་ལར་ཁྲག་དོན་ལ་ཁད་སོགས་
འདྲ་མིན་བྱུང་འདུག དེ་ནས་ཚང་མ་འགྲོ་ཅིས་བྱེད་ཀྱི་འདུག ང་འགྲོ་
གི་མིན། གཙུང་པོའི་ཕུང་པོའི་སར་སྡོད་ཀྱི་ཡིན་ལའ་པས་ཚང་མས་ང་
ལ་འགྲོ་དགོས་པའི་སྐུ་ལ་མ་བྱེད་པར་མ་ཟད། རང་འོག་གི་དམག་མི་རེ་

ཟུང་གིས་དུས་ནས་འགོ་རོགས་ཟེར། བླ་མ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་ངའི་
ལག་པར་འཇུས་ཏེ་ཆོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་སློབ་གསོ་བརྒྱབ་པ་སོགས་
ལ་བརྟེན་འགོ་རྒྱ་བྱས།

སྡོན་ཡོད་སྐྱབ་སྐྱབ་གཅིག་ཅིས་པའི་སྐྱབ་ཆེན་གསུམ། རྒྱ་མིའི་
མེ་མདའ་དང་མདེའུ་གང་སྟོགས་ཁྱེར། རྒྱང་ཤེལ་གཉིས་ཁྱེར། སྐྱད་
མེད་ཏར་འཕྲིན་གཏོང་བྱེད་སྐྱམ་དེར་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བཅགས།
མདེའུ་དགོན་པའི་མེ་མདའ་བརྒྱད་དོ་ལ་བདེབས་ནས་བཅགས། ང་ཆོའི་
རྟ་རྣམས་བཞོན་པེར་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད་སྟབས་སྐྱུར། རྒྱ་རྟ་ ༡༤ དེ་
ནས་རེ་རེ་བཞོན། དེ་འཕྲོས་དང་འགེལ་རྟ་དུག་བཅས་དེད། དུས་ཆོད་
ནི་ཉིན་བྱེད་ཅམ་ཟིན་འདུག སྤང་ལ་ཁུང་ཁུང་ཞིག་འདུག་པ་དེའི་ཐོག་
ནས་ལྟ་དུས་ནམ་མཁའ་སྟོ་ལ་དྲངས། ས་གཞི་ནི་སྤང་རྩ་སེར་པོ་གསེར་
མདོག་བཞིན་དུ་སེར་ཐིང་ངེར་གནས། མིག་གི་བྱབ་ཡུལ་དུ་གནམ་འཕྱར་
གྱི་བྱ་དང་སར་འཇུལ་གྱི་ཨ་བྱ་མ་གཏོགས་སྟོགས་ཆགས་གང་ཞིག་ཀྱང་
མཐོང་རྒྱ་མི་འདུག ང་ཆོ་དང་རྒྱ་དམག་འཐབ་པའི་བར་སྤང་ལ་དྲད་
མདོག་ཅན་གྱི་སྤྲིན་པ་སྐབ་བུ་ཞིག་སྟོ་ཁྲིགས་སེ་ཆགས་འདུག དེ་ནི་མེ་
མདའི་དང་ལག་འཛོམ་མང་པོ་བརྒྱབ་པའི་རྩམ་ལས་བྱང་བ་ཡིན་འདུག
རང་ཉིད་ཀྱི་གཙུང་པོ་དྲན་ཏེ་སེམས་སྟོ་བ་ནི་བརྗོད་དུ་མི་ཡང་། སྐྱབ་
བསྐྱེལ་འདི་འདྲ་སྟོང་དགོས་པ་ང་དོ་གཙོད་ཆང་གི་མིས་སྡིག་པ་ག་འདྲ་
ཞིག་བསགས་པའི་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་ནམ། དགོན་མཆོག་མཁྱེན་བསམ། མིག་
རྒྱ་རྒྱུང་རྒྱུང་དུ་བབས་ཤིང་གཙུང་པོའི་མིང་ནས་བོས་ཏེ་དུས། དེ་ནས་
རོགས་པ་ཆོས་རང་ལ་སེམས་གསོ་ཡང་ཡང་བྱས། ཉི་མ་མ་གྲིབ་ཅམ་
ནས་རྩ་བུ་གཅིག་དུ་སྐྱེབས་ནས་ངལ་གསོས། ཁ་ལག་བཟས། རྒྱ་ལག་
ནས་འཕྲོག་པའི་འགེལ་རྟ་རྣམས་ལ་ཟ་ཆས་དང་། སྟོད། ཐ་ན་ཆལ་གྱི་

སོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་འདུག ཞོན་ན་རེ་རེ་བཞིན་ལ་གོ་སྒྲ་དང་། ཉེ་
སྒྲོ་བར་ལ་ལྷགས་ཤུབ་ཅན་གི་གྱི་རིང་རེ་རེ། ཉལ་ཆས་དང་། ཆར་
གོས། རས་ཁྲག་རིང་པོའི་ནང་སྒྲག་པའི་འབྲུ་རིགས། ཐ་ན་ཕོར་པ་
དང་ཁ་ཐུར། ཡི་ཇི་དང་ཨ་ཙོར་ཚུན་ཆད་བཅས་མི་རེ་ལ་དགོས་མཁོ་
ཆ་ཆང་འདུག

ང་ཚོ་ས་ངན་ནང་སོང་ཆེ་སྒྲོན་གྱི་སྒྲད་ཆ་རྒྱ་མིས་ཐོས་ཡོད་ཅེས་
ལ་རྗེས་དེད་བྱེད་པར་དོགས་ནས་གོ་འཛོ་སྒྲད་དང་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་
མཆམས་ལ་སྤྱོན། འཇམ་དབྱངས་སྒྲུལ་སྒྲུལ་ལ་མཚོན་མ་བྲུགས་ཀྱང་མེ་
མདའ་མང་པོ་ཐེབས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བྲུག་གཟེར་ཆེ་ཙམ་ཡོད་འདུག་པས་
གཡོག་མཁན་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་བྲག་ཕྱག་ཅིག་ནང་བཞུགས། ཉིན་
གཉིས་ཐོག་འདས་འདུག ཆེ་དབང་ནམ་རྒྱལ་གྲུམ་བུའི་ནད་མནར་བྱུང་
ནས་རྒྱུན་རིང་སོང་བ་དང་མས་མ་གསུམ་བཅས་གནས་སྐབས་བྲག་ཕྱག་
ནང་གཡ་སྟེ་རྗེས་སུ་དེར་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་བྱས། དེ་ནས་ཉིན་བཞི་ཙམ་
ནས་གོ་འཛོ་བ་རི་ལ་འགོ་མཁན་ ༡༠ ཙམ་དང་འཕྲད། དེ་ཚོ་ནི་ཨ་
དཀར་དཔོན་དབང་ཆེན་དང་། ཨ་དཀར་ནང་སོ་ཆང་སྤྱན་གཉིས།
གཉའ་བུ་ཨོ་རྒྱན་ཆེ་བཏན། ཚུ་ཐོག་སྒྲོ་གོས་ཆེ་དགའ། ནམ་རྒྱས་བཀྲ་
དོ་པ་བུ་གཉིས། རྒྱོ་བདག་ཆང་པ་བུ་ལྷ། རྒྱ་སྒྲད་དཔོན། རུབ་
དགོན་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཚོས་འབྱོར་སོགས་རེད་འདུག ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་
ནི་བྲག་གཡལ་བདུད་མདའ་ལྗེ་འཆང་གི་དམག་དཔོན་བྱས་པའི་འཁོར་
སོགས་ཀྱི་དམག་དང་ཐུག་ཐབས་དང་། ཡང་ན་ཆབ་མདོ་བེ་རི་ཤར་
ཙ་བྱས་དམག་དཔོན་བྱས་པའི་དམག་དང་ཐུག་རྒྱའི་རེ་བ་བྱས་ནས་དེ་
ཕྱོགས་འགོ་ཕྱིས་བྱས་ཀྱང་གོ་འཛོ་བ་ཚོས་བདུད་མདའ་ལྗེ་འཆང་གི་དམག་
སྒར་དང་། བེ་རི་ཤར་ཙ་བུའི་དམག་སྒར་ཉེ་ཆར་གཏོར་ཆར་བ་ང་

ཆོས་གསལ་པོ་གོ་བུང་། དེ་བས་རང་རེ་སྤྲོད་སྤྲོད་གཅིག་སྤྲོད་ཀྱིས་ཀྱང་། བྱེད་
ཆོར་མེ་མདའ་མང་པོ་འདུག ང་ཚོ་ལ་དོག་ཙམ་གཡར་རོགས། ང་ཚོའི་
སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆོས་འབྱོར་ལ་ཕྱག་མོ་ཞུ་གིན་ཞུ་གིན་བྱས་པས་རྒྱ་དམག་དང་ཐུག་
མ་བུང་། ཁོང་གི་ཕྱག་མོ་དང་གཟིམས་ལམ་ནི་མངོན་ཤེས་རང་རེད། མདང་
དགོང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆོས་འབྱོར་གྱི་གཟིམ་ལམ་ནང་ལྷོ་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་པ་ ༡༠༡༡༠
སྟོར་ཞིག་བུང་བ་དེ་ཆོའི་ལུས་ཀྱི་ཤྱོན་ཆས་ནི་པོད་ཆས་རེད། རྒྱ་བ་ཏུ་བྱེད་
བ་ནི་རྒྱ་དམག་གི་མེ་མདའ་རྒྱང་རྒྱང་རེད། ཞོན་ན་ཆང་མ་རྒྱ་ན་རེད། བྱེད་
ཆོ་སུ་ཡིན་དྲིས་པས་ང་ཚོ་བཙན་ཞོལ་རྒྱལ་སྤྱོད་དམག་མི་ཡིན་ཟེར་བའི་ཆི་
ལམ་གསལ་པོ་བུང་སྟོང་གསུང་གི་འདུག རྒྱ་ན་དུ་སོ་པ་འགྲོ་གི་མེད་ཀྱང་
དེ་རིང་སོ་པ་ཁག་གཉིས་ལ་ཕྱིན་པ་དང་བྱེད་ཆོ་ཡོང་བ་དང་དུས་ཐུག་དེ་
རིང་བྱེད་ཆོའི་གནས་རྒྱལ་ལ་ལྟ་དུས་ལྷ་མའི་གཟིམས་ལམ་དངོས་འབྲེལ་
མངོན་མཁྱེན་རེད་འདུག་ཟེར། བྱེད་ཆོ་མི་ཉུང་ཉུང་གིས་རྒྱ་དམག་མང་
པོ་བསད་དེ་མེ་མདའ་དང་རྒྱ་འདྲི་འདྲི་ལོན་འདུག རྩེས་སུ་རྒྱ་དམག་བུང་
ན་སྤྲུག་ཆེན་གསུམ་དེ་ཁག་གསུམ་ལ་བཙུགས། མི་ནམས་དེ་ཐོག་ཆོ་གསུམ་
སྟོན་དང་རྒྱ་དམག་སྟོང་ཕྱག་གཅིག་བུང་ཡང་སྤྲུག་དགོས་ཀྱི་མ་རེད་སོགས་
ཟེར་ཡང་ང་ཚོར་ནི་ཉམས་སྤྱོད་དངོས་ཡོད་སྟབས་དེ་ལྟ་བུ་སྟོབས་པ་ནི་ག་
ལ་ཡོད། ཁོང་ཆོས་ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་འགྲོ་སྟོན་བྱེད་རྒྱུའི་རེ་བ་ཆེན་པོ་
བྱེད་ཀྱི་འདུག་པས་བྱམས་པ་ང་རང་གཉིས་གྲོས་འབྲིག་ལྟེ་དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱུའི་
ཐག་བཙན། གོ་འཛོ་བར་མེ་མདའ་བརྒྱད་གཡར།

ཉིན་ཁ་ཤས་ནས་བྲག་གཡལ་པོ་འཕོམ་འབྲོག་པའི་ས་ཆ་ཉིན་ལུང་
ཐང་ལ་ཕྱིན་པས་དེར་ཡོད་འབྲོག་པ་ཆོས་ང་ཚོ་ལ་འབྲི་བཤས་གཉིས་དང་
ཅམ་པ་དོ་པོ་གཅིག མར་དང་ཕྱུར་བ་སོགས་རོགས་པ་ཡག་པོ་བྱས་བུང་
། ཁོ་ཆོའི་ནང་ནས་གོ་བོ་སྤྲུལ་སྤྲུ། དགའ་ལྷན་ཆེ་དབང་དཔལ་སྤྲོད། བན་

ཆོ། ཀུན་བཟང་འགྱུར་མེད། ལྷོ་བས་ལྷན། དགེ་རྒྱལ་ཉི་མ། བཀྲ་ཤིས་
དཔལ་ལྷན་སོགས་མི་དགུ་ང་ཆོའི་དམག་ནང་ཞུགས་བྱུང་པས་མེ་མདའ་བྱང་
མདའ་གཅིག་དང་། རིང་མདའ་གསུམ་སྤྱད། སྐག་ཆེན་གཅིག་སྤྱད་པ་དེ་
རྒྱག་མཁན་གཙོ་བོ་དགའ་ལྷན་བུ་ཆེ་དབང་དཔལ་སྐྱབ་ཀྱིས་བྱས། སྐག་སྐག་
རྒྱག་རྒྱ་དང་ཕྱི་རྒྱ་སོགས་ཆང་མ་བསྐབས། དེའི་རོགས་པ་གཅིག་བཅས་
གཏན་འཁེལ་བྱས། དེ་ནས་འཁོར་ལེ་ས་ཆ་དམ་ཆེན་དང་དམ་ཆུང་། དཀར་
མོ། བ་རོང་། ལྷག་གཡག་སོགས་ལ་བསྐྱད། བ་རོང་ནང་སྡོད་དུས་མཆན་
གང་ཁ་བ་བབས་སོང་། རྒྱ་རྟ་ཆོའི་རྒྱང་ལག་བཞི་ལ་མིག་ལྷགས་ཡོད་ལྷབས་
ཁ་བ་མིག་ལྷགས་ནང་འདྲེལ་རྒྱུ་རྒྱ་རྟ་བརྒྱད་གཡངས་གཟར་པོར་ལྷུངས་
ནས་ཤི། ཉིན་ཤས་ནས་ལྷག་གཡག་ནགས་ནང་ཅི་རོང་བོམ་མཁན་ཆང་
གི་མི་གཉིས་གཤམ་འདུག་པ་དེ་གཉིས་ལ་རྟ་གསུམ་འདུག་པ་དེ་ཉིས་ནས་མེ་
མདའ་གཅིག་སྤྱད་པ་ཡིན། ལྷབས་དེར་གོ་འཛོལ་དེ་གཉིས་བརྒྱད་ནས་ལྷབས་
གནས་ཚུལ་ཁུངས་ལྷན་གོ་དོན། ཉེ་སྡོད་ང་ཆོས་རྒྱ་དམག་བསད་ས་དེར་
རྒྱ་དམག་ ༥༠༠།༦༠༠ ཅམ་ཉིན་མོ་རི་ལ་གཤམ། མཆན་རྒྱ་རོ་ཡོད་སའི་
ཕྱོགས་སྤྱང་ནས་ང་ཆོ་ཡུང་པོ་ཡོད་སར་ཚུར་བྱང་ན་རྩ་མེད་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་
འདུག ཉིན་ཉི་ཤུ་ཅམ་ནས་གོ་འཛོལ་ནས་རྟ་ཁལ་དང་མི་ཁྲིད། རྒྱ་མི་དཀྱུས་
མའི་རོ་རྣམས་དེར་ས་སྐྱས་བཏང་། དེ་མིན་རྒྱ་རོ་ ༡༩ གོ་འཛོལ་རྒྱ་
འབྱོར་བའི་ནང་ནས་རྒྱ་རོ་ལྷ་ལ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་ཏེ་རྒྱངས་འཁོར་ནང་
ནས་ཆབ་མདོར་བྱེད་བ་སོགས་བྱས་འདུག

ལྷབས་དེར་ཉིན་ཉི་ཤུ་རྩ་གངས་ལ་རྩ་མ་པ་སོགས་འབྲུ་རིགས་
གཏན་ནས་ཟ་རྒྱུ་མེད། རི་དྲགས་ཀྱི་ཤ་ཕན་བུ་ཡོད་ཀྱང་གོད་ཁོག་བགངས་
བ་ནི་མེད། མེ་མདའི་སྐད་གོ་དོགས་ཀྱིས་འུ་བྱུག་དུས་མ་གཏོགས་རི་
དྲགས་གསོད་མོད་ཀྱི་མེད། ལྷ་སྤྱང་རྫོང་ནས་ཡིན་པའི་ཆེ་རིང་ཆོས་

འཕེལ་བེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཆུང་དུས་ནས་ཤ་བ་མ་ཆོང་ཞིང་། ཁ་
ལག་ནང་ཤ་ཁུ་བྱིས་པ་རེ་བྱུང་འདྲེས་ཆེ་སྐྱུག་གི་ཡོད་རེད། དེ་དུས་
འབྲུ་རིགས་མེད་ཅིང་ཤ་བ་མི་ལོ་བས་ཟུ་གོས་ཤི་ལ་ཁད་བྱུང་སོང་ཡང་།
དབྱར་ཁ་ཡིན་སྐབས་སྤྱོད་དང་ཤ་མོ་འདྲ་བ་དུས་ནས་བ་སོགས་དཀའ་
ངལ་ཆེན་པོ་བྱུང་དགོས་བྱུང་སོང་། དེ་སྤྱོན་བྲག་ཕྱག་ནང་ནད་པ་
གཅིག་དང་མས་མ་གསུམ་བཞག་པ་དེ་ཆོ་དག་སྦྱེད་བྱུང་ཞིང་མཉམ་
འཛོམས་བྱུང་། འབྲོག་པ་བསོད་ནམས་བསྐྱན་འཛིན་དང་ཡུལ་པ་དོན་
གྲུབ་ཆོས་འཕེལ་གཉིས་ཞལ་ངོ་དང་། ཡུལ་པའི་ཚོར་བྱ་ཆེ་རིང་དང་
དོན་གྲུབ་ཆེ་དབང་གཉིས་བརྩུ་དཔོན་ལ་བསྐྱོ་བཞག་བྱས། བྲག་གཡལ་
དོན་ས་ཐོག་ཚུར་བསྐྱེབས་པ་དང་ལྷ་སྤྱང་ཡུལ་པའི་མི་དོ་རྩེ། དོན་གྲུབ།
དོ་རྩེ་དབང་གྲགས། གཞུང་པོ་དཀར་དཀར་སོགས་དང་མཉམ་འཛོམས་
བྱུང་། ཆ་བ་བྱ་དང་ཤི་རི་ཉི་མ་འཕྲིན་རྒྱལ་སོགས་ཤི་མས་བྱས་པ་
དང་། སྤྱོད་བྱ་བསོད་ནམས་ཆོས་གྲགས་དང་དོ་རྩེ་དབང་གྲགས་གཉིས་
ཀྱིས་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་ཀྱི་ལག་ནས་མེ་མདའ་འབྲོག་རྩེས་རྒྱ་དམག་དང་
འབབ་འཛིང་བྱེད་སྐབས་བསོད་ནམས་ཆོས་གྲགས་མས་ཉེ་རྒྱ་དམག་གིས་
ཟིན་པ་དང་ཨ་པོ་ཆུང་ཆུང་། འབྲུག་རྒྱས། བུ་ཚོག་སོགས་བཟུང་ནས་
བཙོན་ཁང་ནང་བརྩུག་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་ཐོས། ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་
ཀའི་ནང་སྤྱོན་མའི་དམག་མི་མང་ཆེ་བ་མགོ་བཏགས་ཞུས་འདུག བདུད་
རུའི་བརྒྱ་དཔོན་ཀར་དགེ་དང་བྱ་གྲགས་པ། དེ་བཞིན་ན་དོན་གྲུབ་དཔལ་
ལྷན་སོགས་མི་དགུ་ཙམ་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་། སྐབས་དེར་འབྲུ་རིགས་
མེད་པའི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བྱུང་། ངའི་ཉེ་བ་ཡིན་པ་སྤོང་སྤི་ཆང་དང་
སྤེ་དགེ་ཆང་གཉིས་སར་གདུག་པ་ཡིན་པས་ང་རང་ལ་གྱོན་ཆས་ཆ་ཆང་
གསར་པ་བརྩེས་པ་དང་དམག་ལ་འབྲུ་རིགས་རྒྱབ་ཁ་ཤས་རྩམ་པ་བཞེས་

ཞིང་། རིམ་བཞིན་སྤྲད་པ་དེས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་། རང་གི་མ་
དང་གཙུང་མོ་གཉིས་དམག་སྐར་དུ་འབྱོར། ལྷོ་གསུམ་ཁང་ཆེན་གྱི་ཁང་
པའི་ནང་བཙོན་པ་མང་པོ་བཅུག་པའི་ནང་ངའི་ཨ་མེད་ཀྱི་ཕྱོད་པ་སྐྱོན་ཨ་
ཀྱུལ་གྱི་འགོ་བྲིད་དེ་བཙོན་པ་ ༡༥ བྱོས་ཐར། ལྷ་སྤྱང་ཡུལ་པའི་རང་
གྲུབ་ཁང་པའི་ནང་བཟུང་བའི་མི་ནམས་འཐབ་འཛིང་བྱེད་བཞིན་པའི་
སྐབས་གཙང་གསར་ཕྱག་མཛོད་གྲགས་པ་སྒོ་གྲོས་གྱི་གྲོན་ཆས་ཕུད་དེ་ཨུ་
ཡོན་པད་མ་མགོན་པོས་གྲོན། དེ་དགོང་མཆོན་མོ་སྒྲེད་མན་གྱི་སྐད་ཅིག་
གིས་པད་མ་མགོན་པོ་འབོད་པ་མི་མང་པོས་ཐོས། ལྷོ་ཉིན་ཡུལ་དམག་
དང་ལས་བྱེད་རི་གཤེར་ལ་འགོ་སྐབས་ལས་བྱེད་ཀྱིས་ཇག་པ་རེད་ཟེར།
ཐག་རིང་ཙམ་ནས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་པད་མ་མགོན་པོ་བསད་པས་མི་
ཆོས་ལྷ་སྤྱང་མའི་ཆོ་འཕྲུལ་ཡིན་པར་བཤད།

དོ་གཙོ་དཔད་མ་དབང་ཀྱུལ་ལ་འཐབ་ཚོད་བྱེད་དུས་ཀྱི་མིས་པོད་
བཙོན་བཟུང་བྱས་པ་རེད། ཉེས་པ་ང་ལ་མེད། ཀྱི་མི་ལ་ཡོད་ཟེར་
ནས་ཁ་ལན་བྱས། མེ་མདའ་ག་པར་ཡོད་ཟེར་དུས་དོ་གཙོ་དཔོན་
མཆོག་བཞུན་དར་སར་ཡོད། རིང་པོར་མ་ཐོགས་པ་བྲིད་ཆོའི་མགོ་གཏོར་
གྱི་རེད་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོས་ཀྱང་ཡོན་པའི་ཐབས་ཤེས་མ་
བྱུང་། དེ་ནས་འབྲོག་པ་ཁ་ཤས་ང་ཆོའི་ནང་བསྐྱུམས་སྐབ་པ་བྱུང་ཞིང་
བྲག་གཡལ་གྱི་དམག་མི་དྲུག་བརྒྱ་ཙམ་འཕེལ་ཀྱས་བྱུང་། གོ་འཛོའི་དམག་
༡༠ ཙམ་དང་བྲོན་བསྐྱུམས་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ལྷ་སྤྱང་ཡུལ་
པའི་རྒྱབ་རི་གནས་པོ་དོ་རྗེ་གྱར་མགོན་ལ་སོང་། སྤོན་མ་ཡིན་ན་ག་
བ་དང་གནའ་བ་སོགས་བྲུ་དང་བྲུ་ཡོད་ཀྱང་ཀྱི་དམར་གྱིས་བསད་ནས་
གནའ་བ་ཐར་ཐོར་ཙམ་ལས་མི་འདུག སྤང་རི་མཐོ་ཞིང་ཀྱི་ཆེ་བ་ཡོད་
པ་དང་རྒྱང་ཤེལ་གྱི་ནང་ནས་ལྷ་དུས་ཤར་དུ་མེ་ཉག་གཡུ་རི་ཅེ་བརྒྱད་དང་

སྒྲིུ་གནས་མཆོག་ཁ་བ་དཀར་པོ། རུབ་དུ་སྒྲིུ་ཡི་དོ་རྩེ་རྒྱལ་མཆན་དང་
གཞན་ཡང་རི་ངོ་མི་ཤེས་པ་མང་པོ་མཐོང་གི་འདུག གནས་པོའི་རི་ལ་
གཡའ་ཁང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་ཆོས་པ་ནམས་མཆམས་བཅད་
ནས་བཞུགས་སའི་དོ་གཡའ་མ་སྟེ་དོ་ལེབ་ཀྱིས་ཅིགས་པ་བྱས་པའི་སྐྱབ་
ཁང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། སྒྲིུ་དུ་བྲག་གཡའ་ནང་སྡིང་མ་དང་བཀའ་
རྒྱུད་ཀྱི་དགོན་པ་མང་པོ་ཡོད་པས། ཤོད་སྒྲོལ་ལ་ལོ་བདུན་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་
གོང་ལ་གནས་པོའི་གཡའ་ཁང་ནང་གི་བླ་མ་དེ་ཆོ་ཁྱུ་པ་རིར་དཔེ་སྟོན་དང་
མདའ་མདོའི་བར་གྱི་གཡའ་ཁང་ནང་པར་རྒྱུར་འཕུར་བ་དེའི་བར་གྱི་མི་
སེར་ཆོས་མཐོང་བའི་ཤོད་རྒྱུན་ཡོད་པ་རེད། རྩེ་སྐྱུ་དགེ་ལུགས་ཀྱི་
བླ་མ་འབྲུངས་ཡུལ་ལྷ་སྐྱུང་ཡུལ་པ་སྐྱོང་ངོ་ཆང་ནས་ཡིན་པ། ས་དཀར་
རི་ཁྲོད་ཆགས་བཏབ་གནང་མཁན་ཤེས་རབ་རིན་པོ་ཆེ་ཞུ་བ་དེ་གཡའ་ཁང་
དེ་དག་ནང་བཞུགས་སྡོང་བ་དང་། དེ་རྩེ་སྐྱུ་མ་ཤེས་རབ་རིན་པོ་ཆེའི་
སྒྲོབ་མ་བར་ཤོག་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་རྒྱུན་རིང་བཞུགས་སྡོང་བ་རེད།
གཡའ་ཁང་མ་ལོག་པ་ཆ་ཆང་དུག་བཅུ་རེ་བརྒྱད་འདུག ང་ཆོ་གནས་
པོའི་ལ་ཁར་འགོ་ཉིན་པོད་ཆེ་ ༥ ཆོས་བཅུ་ཉིན་ཁེལ་འདུག དེ་ཉིན་
བསངས་བཏང་མ་པོད་ཀྱང་བྲག་གཡའ་སྐྱབས་མགོན་གྱི་བཞུགས་ཁྲི་ཡོད་
པ་དེའི་ཐོག་མཆུལ་ཕུལ་བ་དང་། བུ་དགོན་ཆོགས་ཆེན་གྱི་དབུ་
མཛད་འབུང་རྒྱས་ཀྱིས་འདོན་སྐྱུལ་བྱས་ནས་ལོ་གོང་ས་ལྷ་སྐྱབས་མགོན་
བཟླན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ཡི་ཞབས་བཏན་བསྐྱུས་པ་བཏོན། པོད་རང་བཅན་
སྐྱར་དུ་ཐོབ་པ་དང་ལྷ་རྒྱལ་བ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཅེ་པོ་ཏ་ལར་ཞབས་སོར་
འཁོད་པའི་སྒྲོན་ལམ་བརྒྱབ། དེ་ཉིན་དགའ་ཡང་དགའ་ལ་སྐྱོ་ཡང་
སྐྱོ་བ་བྱུང་། དེ་རིང་འདིའི་ཐོག་ལ་སྐྱབས་ཅིང་གསོན་རྒྱ་བྱུང་ཡང་སྒྲོན་
མ་ཡིན་ན་འཇམ་གླིང་སྐྱུ་བསངས་ཉིན་མོ་ལྷ་སྐྱུང་ཡུལ་འབྲོག་དང་ཁྲུ་མདའ་

ཡུལ་འབྲོག་སོགས་ཏེ་པ་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་འཛོམས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ད་སྐབས་
 རི་གསོལ་མཁན་སུ་ཡང་མེད་པ་རེད་ཨང་བསམ་པ་བྱུང་། བྱི་ཉིན་བླ་མ་
 འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་མདང་དགོང་ངའི་མི་ལམ་ནང་ཕུ་པ་དཀར་པོ་གྱོན་མཁན་
 ཞིག་གིས་ཆེ་བུམ་ཞིག་གི་ནང་ཆེ་ཆུ་དེ་དགོན་མཆོག་བརྟན་དར་ལ་བྱུང་དེ་
 འཇིགས་པ་མི་དགོས་པ་ཡི་བུ་ལ་བ་སོང་། གཞན་སུ་ཡང་ཆེ་ཆུ་བྱུང་མ་
 སོང་། དགོན་མཆོག་བརྟན་དར་ཆེ་རིང་པོ་ཡོང་ས་རེད་གསུངས།

དེ་ནས་གནས་ཚུལ་ལྟ་ཞིབ་ཆེད་རང་གིས་མི་གཉིས་ཁྲིད་དེ་ལྷ་སྤང་
 རྫོང་པའི་དྲུང་ཆང་དབུལ་ཤོས་ཞིག་སར་ཡོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དམག་ཁ་གས་
 ཀྱིས་ཀྱང་ཏེ་ཁ་གས་མི་འདུག་པས་གྲོང་པའི་ནང་ལྷ་དགོས་ཟེར། ཀྱང་
 དམག་བརྒྱད་ཙམ་གྱིས་ཁང་པ་གཤེར། ཁོ་ཆོ་དང་མཉམ་དུ་ཀྱང་དམག་
 རྒྱ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་འདུག དེ་ཆོ་གྲོང་པའི་ཡར་ཙམ་དེར་ཏེ་བབས་ནས་བསྐྱོད་
 སོང་། འཛིང་ན་མང་ཉུང་ཐུག་པ་དང་ཤོས་ཀྱང་ཐར་ཐབས་མེད་ཅིང་
 ཉིན་ཁའི་སྐབས་སུ་དྲུང་ཆང་དེའི་བུ་མོ་ཀྱུ་ལུ་སྒྲོལ་མ་ཟེར་བ་རང་ལོ་ ༡༥
 ཡིན་པ་དེས་ཀྱི་མི་ནང་ལ་འཇུག་ན། ངས་དང་པོ་གི་བཅུགས་ནས་ཀྱང་དམག་
 གཅིག་ཙམ་བསད་ཐུབ་པ་བྱེད་ཆོག དུས་འདི་ཙམ་ལ་ཐུག་དུས་སེམས་
 ཐག་གཅོད་ཀྱི་ལས་སྒྲོ་ཅེ་གཉིས་བྱེད་ས་ཡོད་མ་རེད་ཟེར། ཀྱང་དམག་
 ཁང་པ་དེའི་ནང་མ་འཇུག་ཙམ་ནས་ཏེ་ལུང་པའི་ཕུ་ལ་འདུག་ཟེར་མཁན་
 བྱང་ལྷབས་ཀྱི་མི་ནམས་ལོག་སོང་། སྐབས་དེར་བྱད་མེད་དེའི་སྒྲིང་སྟོབས་
 ལ་ཏེ་ལས་བྱུང་། ད་དྲུང་དཀར་མོ་བདེ་ལེགས་ཞེས་པའི་བྱད་མེད་ལོ་
 ༥༠།༦༠ ཙམ་ཡིན་པ་དེས་ཀྱང་དམག་གི་མདའ་གཅིག་བརྒྱས་ནས་
 ང་རང་སར་བསྐྱར་བྱུང་བ་དེའི་ནང་བུ་ར་ཡི་མདའ་ ༡༠༠ འདུག རི་
 འབུས་བ་བྱད་མེད་བཞིས་ཏེ་བཞི་བརྒྱས་ཏེ་རང་གི་སར་བསྐྱར་བྱུང་།
 དཔལ་སྒྲོན་གྱིས་ཁོ་རང་ཆང་སར་ཀྱང་དམག་སྡོད་དུས་མེ་མདའ་སྐག་ཁྱུང་

གཅིག་བརྒྱས་ནས་ཁང་པའི་ནང་སྤྱོད་པར་བྱ་དམག་གིས་དཔལ་སྒྲོན་ལ་
ཉེས་རྒྱུ་ཆད་མེད་བཏང་ཀྱང་མ་བཤད་ཀྱིན་ཁང་པར་སྒྲོགས་གཤེར་བྱས་
པས་མེ་མདའ་ཐོན། ཁུ་མདའ་རྩ་བ་སྤྱིང་བ་དུད་ཆང་ལྡ་ལས་མེད་ཀྱང་
ང་ཆོར་ཐོག་མང་པོ་སྤྱད་ནས་རོགས་རམ་ཆེན་པོ་བྱས་བྱུང་བར་དེ་ཆོར་
ཐོག་ཆབ་སོགས་རྩིན་ལན་འཇལ་བསམ་ཀྱང་འཇལ་རྒྱུ་མ་བྱུང་བ་དེར་ད་
ལྟར་འགྱུར་བ་འདུག་པས་མ་ཆད། ལྷག་ཆ་ཆང་ཆོ་རིང་དབང་རྒྱལ་
འགོ་བློན་ཡིན་ཀྱིན་ཀྱི་མིས་འཛིན་བཟུང་གིས་འཐབ་འཛིང་མང་པོ་བཏང་
ཡང་པོད་བརྟན་སྲིད་ཀྱི་དོན་དུ་ལྷག་བསམ་དཀར་ཞིང་ཞུམ་པ་མེད་པའི་
མི་ཞིག་ཡིན་འདུག ཁོང་བཙོན་ཁང་ནང་ལོ་མང་བཅུག་པ་རེད། ལྷག་
དེར་རང་གི་གྲོས་འགོ་བཏོན་ཏེ་བྱང་རྒྱུད་ཕྱོགས་དང་ཡང་ན་རྩ་ལུལ་བརྒྱད་
ནས་རྒྱ་གར་ལ་འགྲོ་བ་མ་གཏོགས་མཐའ་མི་བརྟན་ལུགས་ལབ་པར་བྱམས་
པ་ནས་རྒྱལ་སྤྱོད་བྱས་པར་བརྟེན། དེ་གཉིས་གང་བཟང་རྒྱལ་དཀོན་སྦྱལ་
སྦྱུ་དང་། ལྷ་མ་འཇམ་དབྱངས་གཉིས་ལ་བརྟག་པ་ཞུས་པས་འཇམ་
དབྱངས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་གཅིག་པ་རེད་གསུང་། རྒྱལ་དཀོན་སྦྱལ་སྦྱས་
རྩ་ལུལ་བརྒྱད་ནས་སོང་ན་བཟང་ཞེས་གསུངས། འགྲོག་པ་ཆང་མས་ཁ་
གཅིག་གྲགས་ཀྱིས་རྩ་ལུལ་བརྒྱད་ནས་སོང་ན་རྒྱུ་ཐང་ཁུར་པོ་ཁུར་ནས་
འགྲོ་དཀོན་སྦྱལ་སྦྱས་ཏེ་མེད་ན་ཉིན་གཅིག་ཀྱང་འགྲོ་བྱུང་གི་མ་རེད་ཟེར། རྩ་
རྩེ་དབང་གྲགས་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས། ན་ནིང་རྒྱལ་ཆེན་ཤུགས་ལྡན་སྦྱ་
ཐེབས་ཞུ་དུས་ཉིན་ ༡༥ ནང་ཚུན་སྟོད་ཀྱི་བརྟན་སྦྱང་དམག་གིས་ཆབ་
མདོར་དམག་བརྒྱབ་ནས་ཚུར་ལེན་གྱི་རེད། རྒྱ་མི་པམ་པའི་དུས་ལ་སྤེབས་
ཡོད་གསུངས་པ་དེ་བདེན་མ་སོང་། ད་རེས་རྩ་ལུལ་བརྒྱད་ནས་རྒྱ་གར་ལ་
ཕྱིན་ན་ཕུག་མོ་ཡག་པོ་འདུག་གསུངས་པ་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་མེད། རྒྱ་གར་ལ་
ཐར་བའི་བསམ་པ་མེད་ཟེར་བས་མི་ཁ་གསལ་གད་མོ་ཤོར་སོང་། གོ་འཛོ་

བ་ནམས་ཀྱང་འགྲོ་མོས་མི་བྱེད་པས་རང་གི་རེ་བ་དེ་འགྲུབ་མ་སོང་།

དེ་རྗེས་ཕག་མགོ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེར་སྡོད་སྐབས་ ༡༩༤༠ ཟླ་
ཟླ་ ༥ པ་ནང་དང་། བོད་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ཞོགས་པ་ཆར་པ་
བབས་ཤིང་སྐྱུག་པ་འཐིབས་ཀྱིན་རེ་ཅེ་ཁག་གཉིས་ལ་སོ་པ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱ་
དམག་ཡོང་བ་མ་མཐོང་། རྒྱ་དམག་ཚོས་ང་ཚོའི་དམག་སྤར་ཐོག་སྡེབས།
ཆར་པ་བབས་ཀྱིན་གྱིས་མི་ཕལ་ཆེར་གྱུར་ནང་འདྲུལ་བསྐྱད་ཡོད་པ་དང་
ཐུག་པས་གྱུར་ལ་གཏད་དེ་མེ་མདའ་ཆར་པ་བབས་པ་ལྟར་བྱུང་། ཁ་
གས་ནི་རྒྱ་བརྒྱད་ནས་བྲོས་འགྲོ་བ་དང་། ཁ་གས་ཀྱི་ཚོལ་འཛིང་བྱས།
ས་བབས་བཟང་ཆད་རྒྱ་དམག་གིས་བཟུང་ཞིང་སྐག་སྐག་ཆེ་ཆུང་སོགས་
མེ་མདའ་ཆར་པ་བབས་ལྟར་བྱུང་ནས་ང་ཚོའི་དམག་མི་མང་པོ་གི་ཆས་
བཏང་། ཞལ་ངོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་གྱིས་སྐག་ཆེན་གྱི་མདའ་མ་
རྒྱུགས་བར་བརྒྱབ་ཅིང་མདའ་རྒྱུགས་པ་དང་རྟོ་ལ་བདེ་བས་ཤིང་ཐུང་མདའ་
བརྒྱབ་རྗེས་སྐྱ་སྒོག་ཤོར། བརྒྱད་པོན་ནོར་བུ་ཆེ་རིང་གི་མེ་མདའི་མདེའུ་
རྒྱུགས་པ་དང་རྒྱ་དམག་གསུམ་གྱིས་བཟུང་ཅིས་བྱས་པ་དང་རྒྱ་དམག་གི་
ལུས་ལ་ཡོད་པའི་ལག་འཕྲོམ་གྱི་འབར་སྐྱད་འཐེན་ཏེ་རྒྱ་དམག་དེ་བསད་
པ་དང་རང་གིས་སྐྱ་སྒོག་སྒོས་བཏང་། ཞལ་ངོ་དོན་གྲུབ་ཆོས་འཕེལ། ཆར་
ཐུག་དཔལ་ལྷན། ཨ་མྱེ་ཨ་དགག་དང་རྩེ་ཁ་ཆེ་དབང་ནམ་རྒྱལ་པ་
བུ་གཉིས། ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ། བསོད་ནམས་ལྷན་གྲུབ། རྒྱ་མཚོ་
སོགས་དཔའ་པོ་མང་པོའི་སྐྱ་སྒོག་ཤོར་བ་དང་། ཡེ་དགའ་དང་། བསོད་
ནམས་ལྷན་གྲུབ་སོགས་ཆས་སྦྱོན་བྱུང་། རང་དང་གཞན་པོ་དཀར་དཀར།
པད་མ་ཆེ་རིང་། རྟོ་རྩེ། དོན་གྲུབ། བསྟན་དར། ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ།
དགེ་འཕེལ་སོགས་ཀྱིས་ཚོལ་འཛིང་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དམག་གི་ཆས་མང་ཙམ་
བཏང་བྱུང་བ་བྱུང་། མཉམ་དུ་རྒྱ་དམག་བསད་པ་ལ་མི་འདིས་འདི་བསད་

ཟེར་བ་དབྱེ་འབྱེད་མ་ཤེས། རྡོ་རྗེ་ལ་ཀླང་པའི་ཐོག་མེ་མདའ་ཞིག་ཐེབས་
ཀྱང་མཚོན་མ་བྱུགས་པའི་བཟོ་འདྲ་པོ་དམར་ཐིག་མ་གཏོགས་མ་བཟོས་
མི་འདུག གོ་འཛེའི་ནང་ནས་ཆ་ཐོག་སློ་བྱོས་ཆེ་དགའ་ཡིས་དཔའ་
ངར་ཞུམ་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་དམག་ཐོག་གདོང་མཚོངས་བྱེད་ཀྱི་འདུག རྩོ་
བདག་སྐལ་བཟང་གིས་བྱོས་པའི་སྤང་བ་མེད་པར་མེ་མདའ་རྒྱག་བཞིན་
པའི་ངང་བསད་སོང་། གཞན་ཡང་བསད་མས་རེ་བྱང་བྱས་འདུག་ཀྱང་
མིང་མ་ཤེས། ཨ་དཀར་དཔོན་དབང་ཆེན་ནི་རྒྱ་དེའི་རྒྱད་ནས་བྱོས་པ་
ང་ཚོའི་ནང་སློམ་བྱུང་མ་བྱུང་། ངའི་གཙུང་མོ་ཆེ་གཡང་ཆོས་མཚོ་
ནས་མས་མ་ནམས་ལ་རྒྱ་བྱུང་པ་དང་མོ་རང་གི་སྟོད་བྱང་དབལ་ཏེ་མ་
དཀྱིས་བརྒྱབ་པ་སོགས་བྱས། ཆེ་དབང་དཔལ་སྐྱབ་དེར་བྱུང་། སྐག་
ཆེན་ག་པར་ཡོད་ལབ་པས་གྱུར་ནང་ལུས་ཤོར་སོང་བེད། ང་རང་ཁོང་
ཁྱོ་མནན་མི་བྱུང་པ་ལངས་ཏེ་ཆེ་དཔལ་སྐྱབ་ཀྱི་གདོང་ལ་མཆིལ་མ་བཏབས་
ནས། རོ་ཆ་རྒྱ་མེད་པ་ཁྱོད། ཁྱི་ལས་སྐྱུག་གི་རེད། ད་ལྟ་རང་ལེན་
པར་སོང་། དེ་མིན་ངས་གསོན་པོར་མི་བཞག་ཐག་ཆོད་ཡིན་ལབ་པས།
ཁོས་དགོངས་དག ད་ནངས་ང་རང་གཉིས་སོ་པར་སོང་བས་དམག་སྐར་
ནང་ཡོད་མཁན་ཚོས་ཁྱེད་མི་འདུག་ལབ་བྱུང་། སྐག་སྐག་རྒྱག་མཁན་
དང་ཁྱུར་མཁན་གཉིས་ཀ་སོ་པ་སོང་བས་ཁོ་གཉིས་ལའང་ཁག་མེད་པ་ཞིག་
ཆགས་འདུག དགོང་མོ་དེར་མི་མང་པོ་ཆང་མི་འདུག དེ་དུས་ཁག་
གསུམ་ནས་རྒྱ་དམག་གཉིས་བརྒྱ་གསུམ་བརྒྱ་ཙམ་ཡོང་གི་འདུག ཉ་རྒྱང་
པ་ལོན་ཀྱང་སྐྱ་ཆས་དང་བཟུང་གང་ཡང་མེད་སྐབས་སྐར་གཞིའི་ཐོག་
འཁྱོ་བའི་རེ་བ་དེ་ཡང་བྱལ། ཁ་གཏད་རིའི་སྤང་ལེབ་ཞིག་ལ་རྒྱ་དམག་
༤༠།༤༠ ཙམ་རུག་རུག་བསྐྱད་འདུག་པའི་ཐོག་ངས་སྐག་ཆེན་རྒྱག་ཅིས་
བྱས་ཀྱང་སྐྱ་མ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས། ད་ང་ཚོ་ཕམ་ཆར་སོང་། མི་ཁ་

གས་བསད་པས་ཕྱིག་པ་ཆེ་རོགས་རེད་གསུངས་ནས་ངའི་ལག་པར་འཇུས་
 བྱུང་། དེ་ནས་མུན་རུབ་སོང་། དེར་ཆང་མས་ཏྲ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲ་ཆས་ནི་
 མེད། མེ་མདའ་ཡོད་ཀྱང་མདེའུ་ནི་མེད། ཟ་མ་ཁམ་གང་ནི་མེད། མི་
 དག་ཆད་ནི་བསད་ཆར་སོང་། མི་ཉུང་གས་མ་གཏོགས་ལུས་མི་འདུག
 རྒྱ་དམག་ནི་ཉིན་རེ་ལས་ཉིན་རེ་ཇེ་མང་རེད། ད་ནི་དམག་སྒྲར་བཟུང་
 ཐུབ་པའི་རེ་བ་དང་བྲལ་སོང་། རང་མགོ་གང་ཐོན་བྱེད་པ་ལས་འོས་མེད་
 ཟེར། གོ་འཛོལ་ནམས་ནི་གོ་འཛོལ་ཕྱོགས་སུ་ཁ་གཏད་དེ་བྱིན་སོང་།
 བྱམས་པ་ཡིས་ཆང་མ་སེམས་སྐྱགས་སྦྱེད་ནས་དམག་སྒྲར་མི་འཛོལ་བ་
 བྱེད་རྒྱུའི་འདོད་ཚུལ་བཟུང་སོང་ཡང་ཉན་མཁན་སུ་ཡང་བྱུང་མ་སོང་།
 ལོ་གཉིས་ཙམ་རིང་ལྷ་སྐྱང་ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་དམག་ལ་ཤོལ་
 འཛིང་བྱས་ནས་དཔའ་བོ་མང་པོའི་སྲོག་ཤོར་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་འབྲོག་པའི་
 དཔའ་བོ་མང་པོ་སྲོག་ཤོར་བ་དེ་ཆོ་ཆང་མའི་མིང་ནི་དམ་གྱི་མི་འདུག་ཀྱང་
 མི་དག་ཆད་ངར་ཟད་དུ་སོང་། འདི་ལྷ་བྱ་སྐྱག་པོ་ཡོང་བསམ་པ་མེད་བསམ་
 ནས་ཡིད་སྦྱོར་ལྷང་ལྷང་བྱུང་། བྱམས་པས་ངའི་ལག་པར་འཇུས་ཏེ་ང་རང་
 གཉིས་ཀ་མགོ་མ་ཐོན་ན་དེ་ག་རེད། གལ་སྲིད་གཅིག་བསད་དེ་གཅིག་ལུས་
 ན་དེས་ང་རང་དུད་ཆང་གཉིས་ཀར་སྦྱིད་སྐྱག་ལྷ་རྒྱ་བྱེད་ཟེར། ངས་དེ་རང་
 བྱེད་ལའ། སྐབས་དེར་ང་རང་གཉིས་ཀ་མིག་ཀྱི་ཤོར་སོང་། སེམས་འབྲངས་
 བཞིན་པའི་ངང་ནས་སོ་སོ་བྱེད། ང་དང་ལྷ་སྐྱང་ཡུལ་པའི་མི་བརྒྱ་ཙམ་དང་
 མཉམ་དུ་ཡོང་སྟེ་ནམ་མ་གསལ་ཙམ་ནས་ཏྲ་ནམས་རི་ལ་བརྒྱབ། ཀྱང་ཐང་
 བྱས་ཏེ་ཞིང་གསེང་གའ་བསྐྱད་པས་ཞིང་ལས་བྱེད་མཁན་བུད་མེད་ཆོས་དེ་
 ཉིན་ཁ་ལག་སྤྲད་བྱུང་། ངས་ད་ནི་ཁྱེད་ཆོ་མགོ་བཏགས་ན་མ་གཏོགས་འགྲོ་
 ལམ་མེད་ལུགས་བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱབ། ངའི་མ་དང་གཙུང་མོ་གཉིས་ལ་རོགས་
 པ་གཉིས་བཏང་། ཉིན་རེ་ཟུང་དུད་ཆང་གཅིག་གི་ནང་དུ་གའ་ནས་ཆོ་བབ་

བཞུས་ཏེ་མགོ་བཏགས་ཀྱི་བྱས། གཞན་ནམས་ལའང་དེ་དོན་གང་དགོས་
ལྟ་བུའི་བཀོད་སྒྲིག་བྱས། ང་དང་མཉམ་དུ་ཡུ་ཚུགས་མཐའ་སྐྱེལ་གྱིས་
ཡོང་མཁན་གཉིས་འདུག་པས་ང་རང་གསུམ་མཉམ་དུ་འགོ་རྒྱུའི་སེམས་
ཐག་བཅད། དེ་རྗེས་འོ་འཕོམ་གྱི་མི་དགུ་ནས་བན་ཆ་ཡིས་རྒྱ་མིའི་སྒྲན་
པ་གཅིག་བསད་རྗེས་ཆང་མས་མགོ་བཏགས་པ་རེད། དེ་ནས་བརྒྱུད་བྲག་
གཡལ་གྱི་བཙན་ཤོལ་རྒྱལ་སྐྱོབ་དམག་འཁྲུག་མངུག་སྐྱེལ་བ་རེད།

གོང་གསལ་བྲག་གཡལ་གྱི་དམག་འཁྲུག་དེ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པ་ཨ་འབྲུག་
མགོན་པོ་བཀྲ་ཤིས་གཙོས་མདོ་སྟོད་ཀྱི་བཞི་སྒྲུབ་དུག་བཞུན་སྲུང་དང་ཐངས་
དམག་གིས་ལུས་སྒོག་ཡོངས་སྟོད་དང་བཅས་པ་སྒྲོས་བཏང་གིས་རྒྱ་དམར་
ལ་ཤོལ་འཛིང་གངས་མེད་བྱས་པ་དང་། ཡུལ་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
པོ་རྒྱ་གར་དུ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཐེབས་པའི་ནང་གཙོ་བོའི་རྣམས་པ་བཏོན་པ་སོགས་
བྱས་རྗེས་བརྗོད་དུ་མི་ལངས་པ་བཞག་ཡོད་པ་དེའི་ཁོངས་སུའང་བྲག་གཡལ་
གྱི་དམག་སྤྱི་ཨ་ཕུག་གླ་མས་གཙོས་ཆོང་པ་ཁག་དང་དབུས་གཙང་དུ་ཡོད་
པའི་མི་སྤྱུ་གདན་ས་གསུམ་གྱི་ཉག་རེ་ཁང་ཆོན། རྟ་སྟོད་བཅས་ཀྱི་གྲ་
པ་མང་པོ་བཞུན་སྲུང་དམག་ནང་ཞུགས་ཏེ་བྱས་རྗེས་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད།
༡༩༥༩ ལོར་ཅེ་ཐང་དམག་འཁྲུག་ཁོ་ནའི་ནང་བྲག་གཡལ་གྱི་དམག་མི་ ༡༥
ཤི་ཆས་ཕྱིན་པ་ཐོས་བྱུང་། དེ་བཞིན་ལུགས་ར་དཔལ་འབར་དུ་བྲག་དམག་
བརྒྱ་ཅམ་ལས་བཞུལ་བ་ཡོད་པ་ནམས་ཀྱིས་དམག་འཐབ་ཐངས་གངས་མང་
པོ་བྱས་ཏེ་ཆས་སྟོན་བྱུང་བ་དང་མི་ཁག་གཅིག་འདས་གོངས་ཕྱིན་པ་རེད།
༡༩༥༡།༥༩ ལོའི་སྐབས་རྟ་སྟོད་ཀྱི་དབར་རིན་པོ་ཆེས་མཆོན་སྲུང་བསྐྱབས་
ཏེ་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བཞུན་སྲུང་དམག་ལ་བྲལ་པར་གནང་བ་རེད། དེ་རྗེས་
རྒྱ་གར་དུ་བཙན་བྱོལ་ཐེབས་ནས་དགོངས་པ་རྫོགས་ཏེ་ད་ལྟ་ཡང་སྤྲིད་ཁྲིར་
འཁོད་བྱལ་བ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

༡) དབུང་རྟགས་མེད་པའི་མི་གསུམ།

༡༩༦༠ ལོའི་ཟླ་ ༧ ནས་བཟུང་ང་དང་ལྷ་མོ་ཆང་དོ་མེ། ས་
ཆུང་ཆང་དོན་གྲུབ་གསུམ་བྱོས་གཤམ་བྱས། མེ་མདའ་སྟག་ཆེན་དེ་ས་སྟག་
བྱས། དེ་ནས་མཆན་མོ་གུ་རྟུ་ཆང་ཉོག་ཆུང་ཞེས་པའི་བྱད་མེད་དེས་དེད་
གསུམ་ལ་བློ་ཆས་ཁྱེར་ནས་ཡོང་སྐབས་ཀྱང་དམག་དང་འཕྲད། བློ་ཆས་
སྐྱེལ་ཡུལ་གར་ཡོད་དང་སུ་ཡིན་སོགས་འདྲི་ཅད་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཁ་མ་
བྱད། ཉོག་ཆུང་ལ་ཕུ་གུ་སྐྱེས་ནས་ཟླ་བ་ཁ་གསལ་ལས་ཕྱིན་མེད་ཀྱང་ཉེས་
རྒྱུ་ཆད་མེད་བཏང་ནས་བཙོན་དུ་ལོ་གཅིག་མ་ཟེན་ཅམ་བཅུག ཕྱི་ཉིན་
གསང་སྟབས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱིད་ཟེར་བའི་བྱད་མེད་དེས་བློ་ཆས་ཁྱེར་བྱུང་།
དམག་སྐར་འཕྲོར་ནས་རི་ལ་ཞག་བརྒྱད་དགུ་ཅམ་བཅུད་པའི་རིང་ཏ་ལམ་
ཉིན་ལྟར་ཆར་ཞོད་ཆེན་པོ་བབས་ཅིང་གྲོན་ཆས་ཕྱི་ནང་ཆང་མ་ཚོན་པར་
གྱུར། རང་གིས་ཆར་སྟོག་ཅིག་གྲོན་ཡོད་པ་དེའི་ཆ་རུ་དང་རྒྱབ་གྲུབ་
བར་ག་འབུ་ཆུང་ཆུང་མང་པོ་བརྒྱབ་འདུག དེ་རྟུབ་རས་འཛང་ཉོས་ཆང་
ཟེར་བའི་དུད་ཆང་ལ་རང་གི་ཉེ་འབྲེལ་པད་སྟོན་ཟེར་བ་དེའི་ཁང་པའི་
འགམ་དུ་སོང་། དེའུ་ཞིག་ཁང་ཐོག་དུ་འཕངས་པས་སྒེའུ་ཁྲུང་ག་ལེར་
ཕྱས་ཏེ་སྐད་ཆུང་ཆུང་ངང་སུ་ཡིན་ཟེར། ངའི་མིང་བཞོད་པས་ལམ་སང་
སྟོ་ཕྱིས་བྱུང་། ད་སྐབས་ཀྱང་དམག་ནམས་ཀྱིས་རི་གཤེར་བ་མ་གཏོགས་
གྲོང་པའི་ནང་ཡོང་གི་མི་འདུག་ཟེར། ང་དང་འཕྲད་པས་ཏ་ཅང་དགའ་
པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག སྒེའུ་ཁྲུང་ལ་ཡོལ་བ་བརྒྱབ་སྟེ་མེ་འོད་ཕྱི་ནས་མི་མཐོང་
བར་བྱས་ནས་ཇ་བསྐྱོལ། ཁ་ལག་བཟས། གྲོན་ཆས་ཆང་མ་བཞེས་ཏེ་
སྐམ་པོ་གྲོན་རྒྱུ་བྱུང་། དེར་ཉིན་བཅུ་ལྷག་ཅམ་བཅུད། བྱིས་མཆོས་
ཆང་གིས་ཟས་གོས་ཀྱི་རྟགས་རམ་བྱས་པ་དང་ཁོ་ཆོའི་བུ་མོ་ཆེ་བཟུང་ཟེར་བ་

དེ་ཤང་གི་ཨུ་ཡོན་ལ་བསྐྱོས་འདུག་སྟབས་ཉིན་བཞིན་ཤང་ནང་གི་ཚོགས་
འདུ་ནས་ཕྱིར་ཡོང་སྟབས་ཀྱི་མིའི་གནས་ཚུལ་ཚང་མ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་
སྟབས་ཕན་ཐོགས་ཀྱང་བྱུང་། ཉིན་ཞིག་ཤང་ནང་གི་ཀྱི་མི་ཚོས་ཤོད་ཡག་
ལ་ཇར་ཁ་བྱམས་པ་དང་། རོགས་པ་མི་གཉིས་བྲག་ཕྱག་ཅིག་ནང་གའ་
ཡོད་པ་མཐོང་སྟེ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བསད། ཚུར་སྐད་བསྒྱུར་དོ་རྩེ་
ཟེར་བ་དེ་བསད་འདུག་འགྲོག་པའི་མི་རིལ་འགྲོ་མཁན་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་
མ་རེད། ད་ལྟ་རིལ་འགྲོ་མཁན་དོ་གཙོ་དཀོན་མཆོག་བསྟན་དར་གཙོས་
མི་ཁ་ཤས་ཡོད་རེད། ཁོ་པ་ཚོས་ངན་ནང་དོ་གཙོ་ཚང་གི་པ་སྐྱོར་མང་
པོ་ཡོད་ས་དེར་སོང་ཡོད་པའི་ཚོད་དཔག་བྱལ་གྱི་རེད་ཟེར་གྱི་འདུག་ཟེར།

ཉིན་ཤས་ནས་གྲོང་པ་རེ་བྱུང་ནང་ཀྱི་དམག་གི་གཤེར་གྱི་ཡོད་འདུག་
པས་རིལ་འགྲོ་གྲབས་བྱས། རང་ལ་ཚར་སྒྲག་གསར་པ་ཞིག་དང་། ང་
རང་གསུམ་ལ་ཞུ་གོས། ལྷ་མ། ཆར་གོས་ཕྱར་བ་བཅས་དང་། ཙམ་པ།
ཤ་མར། ཇ་ཚ། སྒོལ་སྟོད་ཏ་ཡང་། སྒྲིགས། སྒྱུད་པ། མེ་ལྷགས་
སོགས་ཆ་ཚང་བྱེར་ནས་རིལ་སོང་། གའ་བྲོས་བྱེད་ས་གཙོ་བོ་བྲག་གཡབ་
གྱི་ས་ཁུལ་ཁག་དང་། སྤར་ཁམས། ས་ངན། གོ་འཛོ། ཆབ་མདོ།
སྟེ་དགེ་འཛོ་མདའ་ཚོང་སོགས་ཀྱི་རྩེ་རི་དང་ནགས་རི། སྤང་རི། བྲོག་
རོང་། ཡོངས་གྲགས་མིན་པའི་བྲག་ཕྱག་སོགས་གནས་ངེས་མེད་དུ་འགྲིམས།
གཞན་གྱིས་མ་མཐོང་བ་དང་བཅས་ཀྱི་འདང་ཆེ་ཉིན་རེ་བྱུང་ནས་ཉིན་བརྒྱ་
ལྷག་ཙམ་རེ་བསྟན་པ་དང་མཚན་མོ་རྒྱང་ནས་མེ་འོད་མི་མཐོང་བའི་བྲག་ཕྱག་
དང་ལུང་འཇུ་ནང་ཇ་སོགས་བསྐྱོལ་བ་དང་དབྱར་དུས་སྒྲིག་པ་འབྲིགས་པ་
དང་། དགུན་དུས་ཁ་བ་བབས་པའི་སྟབས་སུ་མེ་བྱང་བ་ལས་ཉིན་པར་
མེ་བྱང་ན་དུ་བ་མི་གཞན་གྱིས་མཐོང་དོགས་ཀྱིས་ཚུ་གང་མོ་འབྱང་ནས་
དུས་ཚོད་བསྒྱལ་དགོས་བྱུང་བ་མ་ཟད། དབྱར་དུས་ཆར་པས་གདུངས་

བའི་དཀའ་སྤྱད་དང་། སྤྱིར་འཇམ་སྒྲིབ་གི་མཐོ་སྒྲིབ་ཡིན་པ་གངས་ཅན་
གྱི་ཡུལ་དུ་གནས་གཤིས་གང་རུ་ཅད་ཆེ་བ་ཡོད་པ་དང་། སྒོས་སུ་
ང་ཚོ་འགྲོ་སྤྱོད་བྱེད་ཡུལ་ནམས་ཀྱང་ས་བབས་མཐོ་པོ་ཡིན་སྟབས་དགུན་དུས་
གང་རྒྱུད་གིས་འབྲུག་སྤྱད་བཞུགས་དགོས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་གནས་བརྗོད་
ཀྱི་མི་ལངས།

ཉིན་མོ་རྒྱུད་ཤེལ་ནས་བཞུགས་ཏེ་མཆན་མོ་བསྟོད། འུ་ཐུག་དུས་
འབྲོག་སྡེའི་ནང་ནས་ར་ལུག་སོགས་རེ་རྒྱུད་བརྟུན་དགོས་བྱུང་། ལུག་གི་
རྒྱུད་པ་གཅིག་ཉར་ཏེ་ཞགས་པོ་རེ་རྒྱུད་བསྟེན་པའི་ས་ཐུག་དང་བྲག་ཐུག་
སོགས་ནས་པར་ཐོན་སྐབས་སྤྱོད་མལ་ས་ཆ་པར་རྒྱུར་འབྲུགས་ཏེ་དེའི་
ཐོག་ལུག་གི་རྒྱུད་པའི་པར་རྒྱུ་སྟེ་གཞན་གྱིས་བཞུགས་ན་མི་བསྟེན་མཁན་
མེད་པའི་བཟོ་འདྲ་བྱས། དེ་འདྲ་བྱེད་དགོས་དོན་ནི་རྗེས་སུ་དེའི་ནང་
བསྟེན་ན་གཞན་གྱིས་དོགས་པ་མི་ཟ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན། ང་རང་གསུམ་
པོ་ལོ་གཅིག་ཙམ་རི་ལ་གཤམ་བྱས་བྱས་པའི་སྐབས་འགར་གསང་སྟབས་
ཀྱིས་ལྟ་སྲུང་ཡུལ་པའི་དུད་ཚང་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ལ་བཅར་ནས་ཞག་ཁ་གས་
སམ་རེ་རྒྱུ་བྱིས་ལ་གཤམ་པ་དང་། ཟ་ཆས་དང་གྲོན་ཆས་སྤྱད་པ་སོགས་
བྱས་ཀྱང་། འདིར་དུད་མིང་དང་མི་མིང་བཀོད་མེད་། གང་ཡིན་ཟེར་
ན། ད་ལྟ་དེ་བའདི་རྒྱ་མིས་མཐོང་ཆེ་ཁོ་ཆོ་ལ་དཀའ་སྤྱོད་བཟོ་གི་རེད་
བསམ། དགུན་དུས་ལྷག་པ་དང་དབྱར་དུས་ཆར་པས་གདུངས་བ། ཟ་
ཆས་མི་རག་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བྱུང་། རྒྱན་དུ་དཀོན་མཆོག་
ལ་གསོལ་བཏབ་པ་དང་ཁ་འདོན་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ཉིན་
རེ་སྒོལ་མ་བརྒྱ་ཆར་རེ་འདོན་ཀྱི་ཡོད། དེ་རྗེས་ཉིན་རེ་རྒྱུད་བཞུགས་
ཆར་ ༡༥ མཆག་པ་དང་རང་གིས་ལྷོང་ཆེན་སྙིང་ཐིག་གི་སྟོན་འགྲོའི་
ངག་འདོན་དང་། འཇམ་དཔལ་མཆན་བརྗོད། ཐུབ་བསྟོད། ལམ་

གཙོ་ནམ་གསུམ། སྒོ་ལ་མ། ལུང་བཤགས། སྒྱི་བཤགས། བཟང་སྒྱུད།
དཀར་གསུར་ཞིང་ཁམས་ཀུན་བྱུང་བཅས་དང་། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ། བསེ་
ཁབ་པ། རག་པ་མེ་ལེན་སོགས་ཆག་མེད་ཁ་འདོན་བྱེད་གྱི་ཡོད། གསུམ་
ཀ་ནས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་བཏན་བསྐྱུས་པ་འདོན་པ་ནི་ཤོད་མ་དགོས།
༡༩༦༡ ལོའི་ལྷ་ ༤ པའི་སྐབས་ཤིག་ཟ་མ་རྩ་བ་ནས་མེད་པར་
ཉིན་གཉིས་སོང་། བྲག་གཡལ་སྒོ་མ་གཞུང་མའི་ས་ཆ་ཡིན་པ་འདྲ།
ལམ་ཁ་ཞིག་ལ་བསྐྱད་ནས་ལམ་འགྲིམ་འདྲ་བྱུང་ན་སྒོང་མོ་བྱེད་བསམ།
དེ་ཉིན་གཡལ་དེད་མཁན་མི་གཉིས་བྱུང་། མིག་རྒྱ་ཆུང་ཅམ་ནས་རྒྱ་མི་གཉིས་
བྱུང་བས་དོན་མ་ཡོད། ཕྱི་ཉིན་དགོང་དྲོ་ཅམ་ནས་རྩ་ཞོན་མཁན་རྒྱ་དམག་
བཞི་ཡོང་བ་མཐོང་། དེ་མིན་ཡར་མར་འགྲོ་མཁན་རྒྱ་མེལ་ནང་ལྷ་དུས་
སུའང་མི་འདུག རྒྱ་དམག་བཞི་ལ་ཟ་མ་ཡོད་ཐག་ཆོད་རེད་བསམ། ལྷོགས་
བྲག་པའི་རྒྱ་མ་གྱིས་རྒྱ་དམག་བསྐྱུག རྒྱ་དམག་བྲོས་མི་ཤོར་བའི་ཆེད་
སྒོན་མ་གཉིས་དང་རྩེ་མ་དེ་ལ་ཐོག་མར་མི་རེས་མེ་མདའ་རེ་རེ་བརྒྱབ་
རྩེ་མ་གསུམ་པ་དེ་ལ་གསུམ་ཀས་བརྒྱབ་རྒྱ་བྱས། ལམ་གཡལ་གཡོན་དུ་
སྐྱུག རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་དེ་ལ་རྩ་སྒོན་མ་དེས་ཀྱང་པ་སྒོས་པ་དང་གསུམ་ཀས་
མེ་མདའ་བརྒྱབ་པ་དང་གསུམ་པ་དེར་གསུམ་ཀས་དུས་གཅིག་དུ་བརྒྱབ་
པས་མི་རྩ་གཉིས་ཀ་འགྱུལ། གཞན་གསུམ་པོ་ལ་ཡང་བསྐྱར་རེ་གཉིས་
བརྒྱབ་སྟེ་ལམ་སང་སོང་སྟེ་ཟ་རྒྱ་ཨེ་འདུག་བལྟས་པས། བ་དམ་རྒྱ་མ་
རེ་བྱང་ཅམ་དང་། བྱེ་རིལ་རྒྱ་མ་གང་ཅམ། ལྷོ་མ་གྱིས་བཙོས་པ་གྲོ་
རྒྱ་མ་དོ་ཅམ་ལས་ཟ་རྒྱ་གང་ཡང་མི་འདུག ལམ་སང་དེ་བཟས། བ་
དམ་ཆ་ཆང་བཟས་མེད། མེ་མདའ་གཉིས་ལས་མི་འདུག ལྷན་སྐྱེས་
ཞིག་འདུག རྩ་གསུམ་པོ་བཞོན་ཏེ་ལ་རྒྱ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ནས་བྱ་ར་
བྱས་པས་སུའང་ཡོང་མཁན་མི་འདུག ལམ་སང་ཕྱིར་ལོག་བྱས་ཏེ་རྩ་

བསད་པའི་གནས་བཙུག་ཏེ་རྒྱལ་ཚད་བཟས། བོད་ཀྱི་ཡུལ་སློབ་གོམས་
གཤེས་ལ་རྟ་གླ་སློབ་མེད་ཅིང་། རྟ་གླ་དང་མི་གཉིས་ཏེ་ལམ་གཅིག་
མཚུངས་ལྟར་བཙུག་གི་ཡོད་ཀྱང་། སློག་སློབ་པའི་ཆེད་དུ་སེམས་པམ་དང་
ཡི་མ་རངས་བའི་ངང་བཟད་གོས་བྱུང་། ཡང་བསྐྱར་རྟ་གླ་མང་ཙམ་བྱིར་
ནས་ལ་དེ་བརྒྱབ། མེ་མདའ་གཉིས་པོ་དེར་བསྐྱར་། རྗེས་དེད་ཡོང་དོགས་
ཀྱིས་རྟ་གསུམ་པོ་རྒྱ་རོ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་མར་བརྒྱབ། ཀྱང་ཐང་བྱས་
ཏེ་གོ་འཛོལ་ཕྱོགས་སུ་ཡོང་། རྒྱ་བ་གཉིས་ཙམ་ནས་མེ་མདའ་ཡོད་སར་
ཕྱིན་པས་མེ་མདའ་གཉིས་པོ་བྱིར་ཆར་འདུག།

མོ་དེའི་སྟོན་ཁ་ལྟ་སྐྱེད་ཡུལ་པའི་དུད་ཚང་ཁ་གསལ་དང་འབྲེལ་
གདུགས་བྱེད་སྐབས་གང་ནང་རྒྱ་དམག་གིས་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་
གྲོང་ཚོ་གཞན་ནང་རྒྱ་དམག་མི་འདུག། ང་རང་གསུམ་པོན་དགོན་གྲོང་
ནང་དུད་ཚང་ཞིག་གི་སར་ཉིན་ཁ་གསལ་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་ཉིན་ཞིག་ཉིན་
བྱེད་ཙམ་ནས་རྟ་དམག་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གང་ནས་སློབ་དུ་ཐོན་ཏེ་ལྟ་སྐྱེད་
རྫོང་པའི་གྲོང་གི་ཕྱོགས་གསུམ་ལ་མེ་མདའ་སྐྱེད་ཆེན་བཟུང་མཁན་ཁ་གསལ་
བསྐྱེད་པ་དང་གཞན་ནམས་དུད་ཚང་ཁ་གསལ་ནང་འཇུག་སོང་། ང་
རང་གསུམ་པོན་སྐྱོང་དང་ཁ་གཏད་ཡིན་ཞིང་འཕོད་རྒྱུ་གང་ཙམ་ལས་
མི་འགྲུང་སྐབས་རྒྱུང་ཤེས་ནང་ནས་བལྟས་པས་ཡུད་ཙམ་ནས་ནམ་མཁར་
མེ་མདའ་ཞིག་རྒྱབ་པ་དང་ཚང་མ་འདུས་ནས་རྟོ་གཅོད་ཚང་ཁང་པ་དང་
དུད་ཚང་བཞིའི་སར་རྟ་སྐྱེད་པ་དང་མེ་བཏང་བ་སོགས་བྱས་ནས་བསྐྱེད་
སོང་། ང་རང་གསུམ་པོན་དུང་ཉིན་གསུམ་ལ་དེར་བསྐྱེད་རྗེས་རི་ཁར་
ཕྱིན་ཏེ་གཤེས་ནས་ལྟ་སྐྱེད་རྒྱུ་རྒྱ་དམག་གི་རི་ཤེར་བ་དང་ཉེ་འགྲུང་གང་རུང་
ལ་ཐེངས་ ༡ ཙམ་མེ་མདའ་རྒྱལ་བཞིན་པར་བྱོས་གཤེས་བྱས་པ་ལས་
ཉིན་ཁ་ཆེན་པོ་བྱུང་མ་སོང་། དགུན་ཁ་ལྟ་སྐྱེད་མདའ་ལ་གུ་རུ་མདོ་

ཞེས་པའི་གྲོང་པའི་ནང་སྒྲིང་ཇོ་ཆང་ཟེར་བའི་དྲུག་ཆང་དབུལ་པོ་ཞིག་ཡོད་
པ་དེའི་ནང་བསྐྱད་པའི་སྐབས་གོ་འཛིན་ཚུགས་ནས་ཏྲ་མག་དྲུག་བརྒྱ་
ཙམ་ལྟ་སྒྲུང་ཕུལ་འགྱུར་ནས་གྲོང་ཆོ་བཞིའི་ནང་བསྐྱད་པ་ཐོས་བྱུང་། དེ་
ཆོས་གཙོ་བོ་ཉིན་བཞིན་རི་བཤེར་བ་དང་རི་དྲགས་མཐོང་ཆད་ལ་མེ་མདའ་
རྒྱབ་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཉིན་ཞིག་ཕྱི་རོ་ཙམ་ལ་ཁྱི་ཟུག་
པ་ཐོས་པས་སྒྲེའུ་ཁྲུང་ནས་ལྟ་དུས་རྒྱ་དམག་བཞི་བརྒྱ་ལྟ་བུ་ཙམ་ཁང་
པའི་འགྲམ་ལ་ཡོང་གི་འདུག སྐད་ཆ་མང་པའི་ལོང་ཁོ་མ་མ་བྱུང་ཞིང་
ང་རང་གསུམ་པོའི་མེ་མདའ་བཟུང་ནས་སྒྲིའི་གཡས་གཡོན་དུ་བསྐྱད། རྒྱ་
མིས་སྒྲི་ཕྱེ་ཟེར་ནས་འཕོད་བྱུང་ན་སྒྲིས་དམན་གྱིས་ཐོག་ཁ་ནས་པ་ནད་
པ་ཡིན་པས་ཁྱེད་ནམ་པ་དྲུག་ཆང་གཞན་ཞིག་གི་ནང་ལ་བཞུགས་རོགས་
ལབ་རྒྱུ་ལས། གལ་སྲིད་སྒྲི་བཙགས་ནས་ནང་ལ་འཛུལ་བྱུང་ན་རྒྱ་དམག་
བསད་གང་ཐུབ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་ཏྲ་བཞིན་ནས་ཕྱོས་གང་ཐར་བྱེད་རྒྱ་དང་།
ཕྱོས་མ་ཐར་ནའང་རྒྱ་དམག་གང་གསོད་བྱ་རྒྱ་བྱས། དགོན་མཆོག་གི་
ཐུགས་རྗེ་ཡིན་ནམ་ཡང་ན་ང་ཆོ་སྡོད་སའི་ཁང་པ་དེ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་ལས་
མེད་པའི་རྒྱ་གྱིས་ཨེ་ཡིན། གང་ལྟར་ང་ཆོ་འཁྲིས་ཀྱི་ཁང་པ་ཆེ་བ་
དེའི་ནང་བསྐྱད་པ་ལས་ང་ཆོ་སྡོད་ས་དེར་རྒྱ་དམག་སྟེབས་མ་བྱུང་། ང་
ཆོ་སྡོད་སའི་པ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མིས་བསྐྱོས་པའི་གྲོང་ཆོ་འཛུའུ་ཀྱང་ཡིན་
སྐབས་རྒྱ་མིར་བྱད་ཤིང་དང་ཏྲ་ཡི་ཟན་ཅ་མི་སེར་གྱི་རོགས་རམ་བྱེད་
དགོས་པ་དེ་བསྐྱོད་བྱེད་པར་ཕྱིན་པའི་སྐབས་དང་བསྐྱོན་ནས་རྒྱ་དམག་
སྡོད་སའི་ནང་མི་ལ་དགོང་མོ་རྒྱ་མིའི་ཁ་ལག་ཟ་དུས་གསང་སྐབས་ཀྱིས་
ལན་སྒྲིལ་ན་ང་རང་གསུམ་ཕྱིར་ཐོན་རྒྱ་ཡིན་རྒྱལ་བཞིན་འདུག དགོང་
མོ་ས་རུབ་མ་རུབ་ཙམ་ནས་ད་ལྟ་རྒྱ་དམག་ཆང་མ་ཁང་པའི་ནང་ཆོགས་
འདུ་ཆོགས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ཀན་མོ་ཆོས་གསུམ་ཟེར་བ་དེས་ལན་བསྐྱུལ་བྱུང་།

བས་དེད་གསུམ་ཕྱིར་ཐོན་ཀྱང་ཀྱུ་མིས་མ་མཐོང་། དེ་ནས་ས་ཐག་
རིང་ཙམ་ལ་རི་ལ་བྱོས་བྱས་པ་ཡིན།

ཡང་དབྱར་ཁ་ཤར་མ་ཐག་རག་ལ་གསེར་ཁྲིམ་ཞེས་པའི་རྗེ་རི་
མཐོ་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་སྡོད་སྐབས་ཤ་དུས་གཅིག་ཙམ་མ་གཏོགས་གཞན་
གང་ཡང་ཟ་ཡག་མེད། ཞོགས་པ་རྗེ་དེའི་ནང་ནས་གནའ་བ་བྱུ་གཅིག་
བཤར་བྱུང་། མེ་མདའི་སྐད་གོ་དོགས་ཀྱིས་རི་དྲགས་ཞེ་དག་ཀྱག་པོད་
ཀྱི་མེད་ཀྱང་གནའ་བ་ཆེ་བ་གཅིག་ལ་མེ་མདའ་བརྒྱབ། ཡང་བསྐྱར་གཅིག་
ལ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ཆར་བ་དང་མི་གསུམ་གྱི་ཆར་གོས་དང་སྡོད་སོགས་
རང་གིས་བྱེད་ཏེ་ལམ་སང་རྗེ་རིའི་ཐོག་དུ་ཕྱིན་ཏེ་རྒྱང་ཤེལ་ནས་བཞུས་
པས་སུ་ཡང་མི་འདུག རོགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གནའ་མགོ་དང་རྒྱ་མ། མྱོད་
པ་དབྱུགས་ཏེ་གནའ་རོ་གཉིས་བྱེད་བྱུང་། དེ་ཉིན་ཉི་མ་ཡག་པོ་བཞུན་
སོང་བས་གནའ་ཤ་ཤ་ཕྱུག་བྱས་ནས་སྐམ། དེ་ཉིན་སྐྱོད་པོ་བྱུང་། དེ་
ནས་ཕ་རིར་བྱག་པ་དང་རྒྱ་མགོ་ཡོད་ས་ཞིག་འདུག་པ་དེར་འགོ་རྒྱ་བྱས་
ཏེ་ཡོང་། ལ་རྩར་མ་སྤེལས་ཙམ་ནས་ཆར་པ་བབས་ཏེ་འགོ་ཐབས་མ་
བྱུང་བས་སྤང་དེའི་ཐོག་ཉལ། ཕྱི་ཉིན་ནམ་གསལ་ནས་ལྷ་དུས་རྒྱ་རྒྱང་
བབས་པའི་གཞུང་དེར་ཆེར་མ་ཆོམ་བུ་ཆོམ་བུ་སྐྱེས་འདུག ཡུད་ཙམ་
ཞིག་ནས་ཆེར་མ་ཞིག་གི་འོག་བཟུང་། ཉིན་བྱེད་ཙམ་ནས་རྒྱ་དམག་
༩༠༡༥༠ ཙམ་དང་དོ་པོ་འགེལ་བའི་ཁལ་བརྒྱ་སྐྱོར་ཙམ་དེད་མཁན་པོད་
མི་པོ་མོ་ཁ་ཤས་རྒྱ་འབྲམ་དེ་ནས་བཤར་འགོ་གི་འདུག ཁོ་ཆོའི་སྐད་ཆ་
བཤད་པར་དོན་འབྲས་གསལ་པོ་མ་གོ་བ་མ་གཏོགས་སྒྲ་གོ་གི་འདུག སྒོ་
བུར་དུ་དུ་ཟེར་བའི་མེ་སྐད་ཅིག་གྲགས་སོང་། ང་རང་གསུམ་སྡོད་ས་
ནས་མར་ཙམ་དེར་རྒྱ་དམག་གཅིག་གིས་རི་བོང་གི་རོ་ཞིག་བྱེད། གཞན་
གཉིས་ནས་མེ་མདའ་ལག་དུ་བརྒྱུང་སྟེ་ཆེར་མའི་ནང་ལྷ་གིན་ལྷ་གིན་ཡོང་།

གི་འདུག ཡང་བསྐྱར་མེ་མདའ་ཅིག་བརྒྱབ་ནས་རི་བོང་གཅིག་བསད་
སོང་། དེ་མཆམས་ཆེར་མ་ཆོ་གཅིག་འདུག དེ་མཆམས་ང་རང་གསུམ་
སྡོད་ས་དེ་རེད། དེད་གསུམ་སྡོད་སའི་ནང་རི་བོང་ཡོད་མེད་ལྟ་བུར་ཐག་
ཆོད། གཤམ་ནི་མི་འདུག རྒྱ་མི་གསུམ་པོས་དེད་གསུམ་མཐོང་བ་དང་
མེ་མདའ་རྒྱ་རྒྱ་ཡིན་པ་ཐག་ཆོད། དེས་ན་རྒྱ་དམག་གསུམ་པོ་དེ་བསད་
ཐུབ་ཀྱང་ལམ་ཐོག་འགྲོ་མཁན་རྒྱ་དམག་ ༤༠༡༥༠ ཙམ་དེ་ཆོའི་མདུན་
ནས་མི་ཐར། དེ་རིང་རྒྱ་དམག་གིས་གསོད་པར་ཐག་ཆོད་བསམ། སེམས་
ལ་དངངས་སྐྱེས་ཤིང་ལུས་ཀྱི་བ་སྦྱ་བྱེད་སྤྱོད། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆེན་
བསམ་ཤིང་ང་རང་གསུམ་པོའི་མེ་མདའི་རྒྱལ་བ་མཆེན་ཆོག་ཆོག་བྱས།
ངས་ཁོ་གཉིས་ལ་སྐད་རྒྱུང་རྒྱུང་ངང་ནས་ངས་མེ་མདའ་མ་བརྒྱབ་བར་
བྱེད་གཉིས་ཀྱི་བརྒྱབ་མ་རྒྱག་ཅེས་ལབ། མིག་གིས་རྒྱ་དམག་གསུམ་གྱི་
འགལ་སྡོད་ལ་བལྟས། དེ་ཙམ་ནས་རྒྱ་དམག་གཅིག་གིས་ང་ཆོའི་འཁྲིས་
ཀྱི་ཆེར་མའི་ནང་དོ་གཅིག་གཞུས་སོང་བ་དང་ཆེར་མ་དེ་ནས་རི་བོང་ཞིག་
ཐོན་ཏེ་ང་ཆོའི་མདུན་དེ་ནས་ཡར་རྒྱགས་སོང་། རྒྱ་དམག་གསུམ་པོས་
ང་ཆོ་སྡོད་སའི་ཆེར་མ་དེའི་ནང་ལྟ་རྒྱ་བསྐྱར་ཏེ་རི་བོང་དེའི་རྗེས་དེད་
བྱས་ནས་སོང་། ང་རང་གསུམ་མཐོང་མ་སོང་། ཡར་ཙམ་དེ་ནས་ཡང་
མེ་མདའ་ཞིག་བརྒྱབ་པ་ཐོས་ཀྱང་རི་བོང་བསད་ཐུབ་ཡོད་མེད་མཐོང་གི་
མི་འདུག དེད་གསུམ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བལྟས་ཏེ་དབུགས་ཆེ་ཙམ་
གཏོང་པོད་པ་བྱུང་།

༡༩༤༡ ལོའི་དབྱིད་ཀ་སྤར་ཁམས་སུ་པ་དཔོན་གྱི་བྱ་ཆེ་བ་ཡེ་ཤེས་
དབང་རྒྱལ་གཙོས་མི་ཁག་ཅིག་གནས་གུ་ནས་བྲག་གཡལ་གྱི་ས་ཆ་གོ་སྐྱེག་
ཟེ་ཞེས་པ་དེར་གདུགས་མཆོངས་བྱས་ཏེ་སྤར་ཁམས་དཔོན་དམག་དང་
མཉམ་དུ་དམག་འཐབ་དག་པོ་བྱས་རྗེས་མང་སྡེ་ཉུང་གིས་མ་བརྟེན་པར་

མི་གཅིག་མ་གཏོགས་དེ་མིན་བདུན་པོ་གྲོང་ས་བའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་པར་
སེམས་སྒྲུག་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་། ཆབས་ཅིག་ཨ་མེ་རི་ཀའི་གནམ་ཐོག་
ནས་རོགས་རམ་ཡོང་རེ་དེར་རེ་ཐག་ཆད་སོང་།

དེ་ནས་ཕ་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་རྟ་དམག་ཨང་དང་པོ་ཞེས་པའི་ཀྱང་ཐོན་
ཀྱང་གཙོས་རྟ་དམག་ ༡༡༥༥ ལྷ་སྤྱང་རྫོང་པར་རྟེན་གཞི་བྱས་ཏེ་རི་
བྱིས་གང་སར་དམག་གིས་གཤེར། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དེ་སྡོན་མགོ་
བཏགས་ལྷུས་པ་བྲག་གཡབ་གོ་བོ་གཉེར་པ་དང་བེས་པོ་གཉེར་པ། བརྒྱ་
དཔོན་དཔལ་ལུ་བཀྲ་ཤིས་མགོན་པོ། ཀམ་དགེ་ལེགས། ལྷ་མ་ཆེ་བཏན་
རྩོམ་། ལྷ་མ་འངས་དབྱངས། གོ་འཛོ་གིང་པ་བུ། དཔལ་ལྷུ་བུ་སོགས་
མི་ ༡༧ ཡིས་ཆབ་སྲིད་ཚོད་ལེན་ཁང་ཞེས་པ་ཞིག་བཙུགས་ཏེ་རྩོག་ཚེད་
དགོན་མཆོག་བསྟན་དར་གྱིས་མགོ་བཏགས་ལྷུས་ན་གོང་གསལ་མི་སྣ་བཙུ་
དགུ་ནང་བཞུགས་ཀྱི་ཡངས་ཀྱི་སྲིད་ཇུས་བྱེད་ཀྱི་བྱུང་བསྐྱུགས་བྱས། ཡང་
རྒྱ་དམག་ཙུན་སྐར་ ༡༩ པའི་དམག་སྤྱི་གཞོན་པ་ཤང་ཆས་མེ་ཡིས་
མིང་རྟགས་བཀོད་པའི་མགོ་བཏགས་ལྷུས་ན་མི་བྱེད་པའི་སྲིད་ཇུས་བཞི་
ཡོད་ཚུལ་བཀོད་པའི་ཡིག་ཆ་བསྐྱམས། མི་བྱེད་པ་བཞི་ནི། སྐར་བྱས་
ཉེས་པ་ལ་བཅད་གཙོད་མི་བྱེད། འཐབ་འཛིང་མི་བྱེད། བཙོན་འཇུག་
མི་བྱེད། བཀག་ཉར་མི་བྱེད་ཅེས་པ་སོགས་བསྐྱུགས། སྡོན་དུ་ཕ་
ཡུལ་གྱི་དུད་ཚང་དུག་ཅུ་ལ་བཅར་བ་སོགས་བྱས་ཀྱང་ད་སྐབས་རྒྱ་
དམག་ཚོས་རི་བྱིས་ཀྱན་དུ་གཤེར་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཏ་ཅང་གཏུགས་ཁག་
པོ་བྱུང་། རང་ནི་མགོ་བཏགས་ཀྱང་མཐར་བསད་ཀྱི་རེད། རོགས་པ་
གཉིས་དབུལ་པོ་ཡིན་པ་དང་བྱིས་དུ་ཐུག་མང་པོ་ཡོད་པས་མགོ་བཏགས་
ན་འཛིན་བཟུང་བྱས་མི་ཡོང་བསམ་སྟེ། ང་རང་མགོ་བཏགས་པ་ལས་
འོས་མེད། བྱེད་རང་གཉིས་སྡོན་དུ་མགོ་ཐོགས་དང་། ང་རྗེས་སུ་རིམ་

བཞིན་གནས་ཚུལ་ལ་ལྟ་གི་ཡིན་སོགས་སྒྲོབ་གསོ་མང་པོ་བརྒྱབ་ཀྱང་ཁོ་
གཉིས་ཀྱིས་མགོ་བཏགས་ན་མཉམ་བཏགས་བྱེད། དེ་མིན་གི་ན་མཉམ་
གི་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། ང་གཉིས་ཀྱི་བཟའ་ཟླས་ཀྱང་བྱེད་བསྐྱར་ནས་ནང་ལ་
བྱུང་ཆེ་རང་གི་བརྒྱབ་ཀྱི་ཡིན་ཟེར། གསུམ་ཀ་མཉམ་དུ་བསད་འདུག་
ན་འགྲོད་པ་མེད་ལའང་རྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་འདུག་པ་སོགས་རྒྱ་མཚན་མང་པོ་བཤད་
ཀྱི་འདུག་པས་རང་ཉིད་མཐར་བཙོན་དུ་བཅུག་པར་ཐག་ཚད་ཀྱང་རོགས་
པ་གཉིས་མགོ་ཐོན་ཕྱིར་མགོ་བཏགས་ཞུ་དང་ཡང་བསྐྱར་ང་རང་གཅིག་
ཕུ་རི་ལ་བྲོས་ཆོག་བསམ་ནས་ཉིན་གཤམ་མཚན་བཏོད་ཀྱིས་པ་ཡུལ་ཕྱོགས་
སུ་ཁ་གཏད་ནས་ཡོང་། ལྷ་སྤང་ཡུལ་པའི་གཡེར་པ་གྲོང་གི་ཕུ་ལ་འབས་
མཚོང་ཟེར་བའི་བྲག་གཅིག་ཡོད་པ་དེའི་འགྲམ་ལ་ཉིན་གང་གཤམ་ནས་
བསྐྱེད། རྒྱུད་མེལ་ནས་ལྷ་དུས་ཡུལ་མི་དང་རྒྱ་དམག་ཡར་མར་འགྲོ་མཁན་
འདུག ས་རུབ་མཚམས་ལ་དེ་བརྒྱབ་ནས་རུས་རོ་ཟེར་བའི་ས་དེར་གཤམ་
ནས་བསྐྱེད། ཕྱི་ཉིན་ངེད་གསུམ་གྱི་གྲོང་པའི་ནོར་ལུག་ནམས་ལྷན་པོ་
མཚས་ཟེར་བའི་གཡས་གཡོན་གྱི་རི་ཐང་མེད་པར་ཁ་ཆེལ་ལེར་བརྒྱབ་
བྱུང་། གནའ་རབས་ནས་བཟུང་ད་ལྟ་མིག་ལམ་དུ་མཐོང་བཞིན་པའི་སྤོ་
ཐོ་ལ་ཅེའི་མན་ཆོད་དང་། ན་ལེབ་ཚུན་ཆོད་ཕྱུགས་འཆོ་བའི་གནས་ཚུལ་
དང་། དབྱར་ཁ་རྒྱན་ཇག་སྤང་ཕྱིར་མེ་མདའ་འབྱེར་ནས་མི་རེ་བྱུང་
དང་མཉམ་དུ་ཡོང་ནས་སྤང་ཐོག་ཇ་བསྐྱོལ་ནས་བསྐྱེད་ཚྱོད་བ་དང་།
དགོང་མོ་རང་བྲིས་ལ་ལོག་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནམས་ཡིད་ལ་ལྷང་
ལྷང་བྱུང་བ་དང་། དེ་དུས་སྤྱིད་པོ་ཡིན་པའི་སྐྱོར་ང་རང་གསུམ་གྱིས་
ལབ་སྐྱེད་བྱས།

རྒྱུད་རིང་ནས་ལྷ་དུས་ལུག་རྩི་བསམ་གཏན་བཀྲ་གིས་དང་། ནོར་
རྩི་དོན་ལྷན་ཡིན་པ་ངོ་མེས་ནས་བཅར་བ་ཡིན། ཁོང་གཉིས་པོས་མིག་

ཐུག་ཏོང་བཞིན་པར་བྱེད་གསུམ་མི་གསོན་པོ་མཐོང་བའི་དུས་ཤིག་ཤར་
 གྱི་མ་རེད་བསམ་བྱུང་། ད་རེས་མ་གྱི་གསོན་པོར་འཕྲད་པ་ནི་དཀོན་
 མཆོག་བཀྱིན་རེད་ཟེར། ཁོང་གཉིས་ལ་མར་ཕན་བྱ་དང་། ཅུམ་པ། ཞོ་
 བཅས་འདུག དེ་ཆོ་བཟས་ནས་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་། ནང་མིའི་
 བདེ་གནས། རྒྱ་དམག་གི་བྱེད་སྤངས་སོགས་འདྲི་བཤད་ཞིབ་པར་བྱས།
 དེ་ཕྱོགས་བྲག་ཕུག་རྒྱུ་འཁྱེད་ཞིག་གི་ནང་དུ་རང་གསུམ་བཟུང་ནས་ནང་མི་
 ལ་མགོ་བཏགས་ཞུ་མིན་སྒྲོར་འདྲི་བྱས། ཕྱི་དོ་ཐོག་ལུག་དེད་ནས་
 ཁོང་ཆོ་བྱིས་ལ་ལོག་སོང་། ཉི་མ་རི་ཅེ་ནས་བཞུད་ལ་ཉེ་བ་དང་། མི་
 དང་སློག་ཆགས་སུ་ཡང་མེད་པར་འཇམ་ཐིང་ངར་སོང་སྐབས་ཡིད་སྐྱོ་
 ལྷང་ལྷང་བྱུང་།

ཕྱི་ཉིན་དེ་ཕྱོགས་ཐོག་ལུག་འཆོ་བར་ཡོང་ཞོར་དུ་ག་མར་དང་།
 ཅུམ་པ། འོ་མ་བཅས་འབྱེད་འདུག ངའི་ཨ་མས་མགོ་བཏགས་ཞུས་
 ན་དོན་གྲུབ་དང་། རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཞིང་པ་དབུལ་པོ་ཡིན་སྐབས་གཡོག་པོའི་
 གལ་ལ་བཞག་གི་འདུག་པས་འཛོན་བཟུང་བྱེད་གྱི་མ་རེད། བྱ་བྱེད་ལ་
 གནས་སྐབས་ནི་ཡག་པོ་བྱེད་ས་འདུག མཐར་ཐུག་མིས་བདེ་པོར་འཛོག་
 མི་སྤྲོད་ཀྱང་མགོ་མ་བཏགས་ན། གསུམ་ཀའི་སློག་མགོ་མི་ཐོན་ཐག་ཆོད་
 ཡིན་སྐབས་མགོ་བཏགས་ན་བཟང་བ་མིན་འགྲོ་བསམ་ཟེར་བའི་ཆ་བསྐྱར་
 འདུག ཁོང་གཉིས་པོའི་སྐྱེ་སྐྱན་གཉིས་ཀྱིས་དཀོན་མཆོག་བཟུན་དར་
 གཙོས་པའི་བྱེད་གསུམ་གྱིས་མགོ་འདོགས་མིན་གྲོས་མཐུན་པ་གྱིས་དང་།
 མཐར་ལེགས་ཉེས་ཅི་བྱུང་ཡང་འགྲོད་པ་སྐྱེ་ཅུམ་མེད་བཅས་ཆ་བསྐྱར་
 འདུག ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་གྱིས་ཐག་ག་རེར་བཅད་ནའང་དེ་རང་ལ་
 ཆ་བཞག་གི་ཡིན་ཟེར་རྒྱུ་རེད། དེ་ནས་ངས་མགོ་བཏགས་རྒྱུར་ཐག་
 གཙོད་བྱས། རྒྱ་དམག་ལ་ཆ་བསྐྱར་དོན། ལྷ་སྐྱུང་ཡུལ་པའི་ས་ཆ་ལ་

ཀྱི་དམག་རི་གཤེར་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད་འདུག་པ་དེ་དག་ལྟ་སྤྱད་རྫོང་
པའི་གྲོང་ནང་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་རོགས་མ་གཏོགས་མགོ་བཏགས་ཞུ་བར་
ཡོང་པོད་ཀྱི་མི་འདུག དེ་ནས་ཉིན་གཉིས་ཐོག་སྤྱི་བཅར་ཞུ་བར་ཡོང་
གི་ཡིན་བཅས་ངའི་ཨ་མ་བརྒྱད་ནས་ཀྱི་དཔོན་ལ་ཞུ་ཆ་བསྐྱར། ཨ་མས་
ཀྱི་དཔོན་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དང་། ཨ་མ་ལ་ཕན་པ་སྒྲོར་ཁ་གསུངས་སྤྱད་ནས་
ང་ཚོའི་དམག་མི་ས་ཁག་བདུན་ལ་བཞག་ཡོད་པས་ངས་ད་ལྟ་ཏར་བཏང་སྟེ་
ས་གནས་དེ་རང་དུ་སྡོད་པ་ལས་ཕར་ཚུར་འགྲོ་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་བཏང་ཆོག
ལམ་བཟུང་ནས་ཤོག་དང་ཀྱི་དམག་དང་ཐུག་ས་མེད། གལ་སྲིད་ཐུག་བྱུང་
ན་ལག་འཁྱེར་འདི་སྟོན་དང་གཞོད་པ་སྤྱི་ཙམ་མི་བྱེད་པ་ངས་ཁས་ལེན་ཟེར་
ནས་ལག་འཁྱེར་དང་ཆབ་སྲིད་ཅོད་ལེན་ཁང་ཟེར་བ་གོང་བཞིན་སྤྱུལ་སྤྱོད་དང་།
མི་དྲག་སོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་མགོ་བཏགས་ན་ཁོ་ཆོ་ནང་བཞིན་མི་
དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་དང་། སྲིད་གཞུང་བཅས་ནས་གཟིགས་སྤྱོད་
ཆེན་པོ་ཡོད་འདུག་པའི་སྒྲོར་ཡི་གེ་གཅིག་ཅུན་སྐར་ཀྱི་པའི་དམག་སྤྱི་གཞོན་
པ། སྐབས་དེར་ཆབ་མདོར་སྡོད་མཁན་ལྷང་ཆེ་མེས་ཀྱིས་མི་བྱེད་པའི་སྲིད་
རྒྱུས་བཞི་དང་བཅས་བསྐྱར་འདུག

༡༩༤༡ ལོའི་ཟླ་ ༥ ཆེས་ ༩ ཉིན་མགོ་བཏགས་ཞུ་སྐབས་
རང་ལོ་ ༣༤ ལ་སོན་ཡོད། གྲང་ཐོན་གྲང་གིས་ངའི་ཨ་མ་ལ་གནས་
ཚུལ་འདི་གསང་བ་མ་བྱས་ན་མགོ་འདོགས་རྒྱུར་བར་ཆད་བྱེད་སྲིད། ལམ་
དུ་ཡོང་རྒྱུའི་ལག་འཁྱེར་དང་ལམ་དུ་བྱ་ཡག་ཡིན་ཟེར་ནས་ཙམ་པ་དང་
ལུག་ཤ་འདད་གཅིག ཕག་ཤ་ལུགས་ཀྱིང་དང་བྱ་ཤ་ལུགས་ཀྱིང་། ཐ་
མག་སྐམ་ཚུང་གསུམ་བསྐྱར་འདུག ཉིན་གཉིས་ཀྱི་དགོང་མོ་ཡོང་གི་
ཡིན་ལའ་པས་དགོང་མོ་མང་ཆོགས་ནམས་དགའ་བསུ་ཞུ་བར་འཛོམས་
དགོས། བྱེད་གསུམ་མགོ་བཏགས་པར་དགའ་བསུ་ཡོད་ལའ་དགོས། ཏུ་

མི་ཚོག་ བགད་མི་ཚོག་བཅས་བཤད་འདུག།

གྲོང་པ་དང་འཕོད་རྒྱུ་གང་ཙམ་ལ་སྡོན་མའི་དཔོན་དང་སྒྲ་མ་
 དེ་ཚོ་བསུ་བར་བཏང་འདུག། མེ་མདའ་ནམས་དེར་སྤྲད་དགོས་ཟེར་བ་
 ལྟར་བྱས། གྲོང་པའི་འབྲིས་ལ་ཤང་ཀྱང་གི་འགོ་བྲིད་དེ་དང་མི་དམངས་
 ནམས་འདུག། ཤང་ཀྱང་གིས་མི་དམངས་ཚང་མས་བྲིད་ལ་དགའ་བསུ་
 ཡོད་སྟགས་ཟེར། དེ་ནས་བྱམས་མདུན་རྒྱུ་གྱི་མ་རྩུ་ཅི་ཟེར་བ་དེས་
 སྐད་སྒྱུར་བརྒྱུད་ནས་ངས་རྒྱུ་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་ཚབ་བྱས་ཏེ་
 བྲིད་ལ་དགའ་བསུ་ཡོད་ཟེར་ནས་ལག་པ་བཏང་། དམག་མའི་བརྒྱ་དཔོན་
 ཞིག་གིས་དམག་གི་ཚབ་བྱས་ནས་དགའ་བསུ་ཞུ་གི་འདུག། གཡས་གཡོན་
 ཁང་པ་རེ་བྱུང་གི་ཐོག་ཁ་དང་སྒྲོའི་འགྲམ་ཁྲག་གྲོག་ནམས་ལ་མེ་མདའ་
 བཟུང་མཁན་དམག་མི་བཀྲམས་འདུག། ཁང་པའི་ནང་སྒྲེབས་པ་དང་རྩ་
 རྩུ་ཅིས་སྐད་བསྒྱུར་བརྒྱུད་ནས་ཏྲ་དམག་ཨང་དང་པོའི་མདའ་དཔོན་ཀྱང་
 ཐོན་ཀྱང་དང་། བྲག་གཡམ་ཚོང་གི་ཀྲའོ་ཕུ་ཀྱང་ངོ་སྤྲོད་བྱས། ཁོ་གཉིས་
 གྱིས་ལག་པ་བཏང་། དེ་ནས་དགའ་བསུའི་གསོལ་སྟོན་གྲ་སྒྲིག་བྱས་པ་
 ཡིན་ཟེར་ཏེ་ཚལ་སྒྲ་ཁ་བརྒྱུད་ཙམ་དང་ཨ་རག་བཅས་བཤམ་པ་དང་གཟམ་
 སྡོས་སྤྲས་པའི་གཞོན་ནུ་བུ་མོ་གཉིས་འདུག་པ་དེ་པོད་ལྷགས་ལྟར་ཆང་
 ཞུ་མ་ཡིན་ཟེར། མདའ་དཔོན་དེས་ངས་ཏྲ་དམག་ཨང་དང་པོའི་ཚབ་བྱས་
 ཏེ་བྲིད་ལ་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཏྲ་གིས་མི་བྲེད་བཞི་ཡི་སྲིད་རྩས་
 ལག་ལེན་མཐར་ཐུན་བཞུར་ཏེ་བྲིད་དཔོན་གཡོག་གསུམ་ནང་མི་དང་
 མཉམ་དུ་འཛོལ་སྤྲུལ་རྒྱུར་རྒྱུ་སྤྲོད་ཡོད་ཟེར། ཀྲའོ་ཕུ་ཀྱང་གིས་བྲིད་
 མགོ་བཏགས་ཞུ་གི་ཡོད་པའི་གནས་རྒྱུ་ལ་དེ་ཏྲ་འཕྲིན་ཐོག་བྲག་གཡམ་
 ཚོང་རྒྱུ་ཚང་མར་བཏང་པའི་ལན་དུ་ཆང་མས་དགའ་བསུ་ཞུ་གི་འདུག།
 ད་ལྟ་ངས་བྲག་གཡམ་ཚོང་སྲིད་གཞུང་དང་མི་དམངས་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་བྱས་

ནས་དགའ་བསུའུ་གི་ཡིན་ཟེར། ངས་ཁོང་གཉིས་ལ་སྡེ་ལེན་དང་དགའ་
བསུ་གནང་བར་བྱགས་རྗེ་ཆེ་ལའ། དེ་ནས་མེ་མདའ་རིང་ཐུང་བཞི་སྟེང་
པར་སྒོར་སུམ་ཅུ་རེ་དང་སྐག་སྐག་གཅིག་སྟེང་པར་སྒོར་ ༦༠ སྟེང་
བྱུང་། རྫོག་ཅོད་ཚང་ལས་ཚབ་བཅིས་ནས་རྒྱ་དངོས་བྱེད་བ་དང་ཁང་
པའི་ནང་དུད་ཚང་གསུམ་བཞག་འདུག མ་དང་གཙུང་མོ་གཉིས་ལ་ས་
ཞིང་རྒྱུ་རེ་རེ་དང་ཁང་མིག་གཅིག་བཅས་བཞག་འདུག

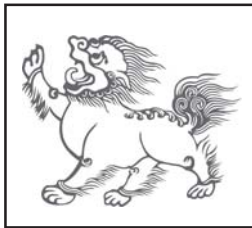
རང་ལ་ཞིང་རྒྱུ་གཅིག་དང་ང་རང་ནམ་རྒྱན་སྟོད་སའི་གཞ་དེ་
དང་ཉལ་ཁྲི། འཕོལ་གདན། བྱམ་ཅེ་གཅིག་སྟོག་ཅེ་བཅས་དང་འབྲུ་
རིགས་སོགས་སྟེང་བྱུང་། བྱེད་རང་ལ་དགའ་ངལ་ག་རེ་འདུག་ནའང་
ཐག་གཅོད་བྱེད་ཆོག་ལབ་བྱུང་བས་ང་རང་ལ་དགའ་ངལ་མི་འདུག་ཀྱང་
ངའི་རོགས་པ་གཉིས་དབུལ་རྒྱུང་ཡིན་པ་དང་སྤྱ་གྲུ་རྒྱུང་རྒྱུང་མང་པོ་ཡོད།
ངས་ཁོང་གཉིས་བཅན་དབང་དང་མགོ་བསྒོར་གྱིས་རི་ལ་ཁྲིད་པའི་རྒྱན་
གྱིས་བཅོས་སྒྱུར་སྐྱབས་གང་ཡང་མ་རག་པར་ད་ལྟ་དགའ་ངལ་ཆེན་པོ་
ཡོད་འདུག་པས་སྟོབ་གསོ་གནང་བྱུང་ན་བཀའ་རིན་ཆེ་ལའ། དུམ་ཀྱང་
གིས་ས་ཞིང་དང་ཐོག་ལུག་ཚང་མ་བགོས་ཚར་བ་རེད། རྗེས་སུ་བསམ་
སྟོན་གྲང་ཆོག་ལབ་བྱུང་། དེ་རྗེས་ཞག་བཅོ་ལྔ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ནས་ཡང་བསྐྱར་
ཞུས་པས། ཁོ་ཆོས་གྲུང་ཁྲན་ཏང་ལ་ཞབས་ཞུ་ཞུས་པ་མ་རེད། ལོག་
སྟོད་པར་ཞབས་ཞུ་ཞུས་པ་རེད། ལྟ་རྟོགས་དགོས་ན་ལོག་སྟོད་པར་ལྟ་
རྟོག་གིས་ལབ་དགོས་རེད་ཟེར།

དེ་ནས་བྲག་གཡབ་རྫོང་དུ་ཆོགས་འདུར་འགོ་དགོས་བྱུང་ཞིང་
ཆོགས་འདུའི་ཐོག་ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཕེབས་འདོད་མེད་བཞིན་དུ་
རྒྱ་བཞི་སྟེང་དུག་རྒྱ་དམག་གིས་བཅན་བྲིད་བྱས་པ་རེད། ཁྲི་བྱང་གིས་
ལག་གཡོན་མས་བྲིད། གཡས་པས་བྱང་མདའ་རྒྱག་ཅིས་བྱས་ནས་བཅན་

ཁྱིད་བྱས་པ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་དང་ཁྱི་བྱང་ནི་ཐུ་མ་མིན་ཚུལ་སོགས་མང་
པོ་ཞིག་བཞེད་ཀྱི་འདུག་པ་དེ་དང་། གཙང་དག་གསུམ་སྟེ། གོ་ལག་
གཙང་དག་ ཡིག་ཆ་གཙང་དག་ བཅའ་དངོས་སྤྱད་གཙང་དག་
བྱེད་དགོས་ལུགས་བཤད། མ་དགོན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་སྟོན་མཁན་དམག་
མི་དེ་ཚོས་ལུག་བསད་པ་མཐོང་དུས་ཀྱི་རྩ་རིན་པོ་ཆེས་གཙུག་ལག་ཁབ་
ནང་བཤས་རྩ་བྱེད་པའི་དུས་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་རང་བདེན་འདུག་བསམ།
ཉིན་ཞིག་ང་ཚོ་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་ནམས་ངལ་ཚོལ་ལ་འགྲོ་དགོས་
བཞེད་པ་ལྟར་སོང་བས་བྲག་གཡབ་སྐྱབས་མགོན་བཞུགས་ཡུལ་སྤེང་ཁའི་
ནང་ཁབ་པ་བཞིགས་སར་ཁྱིད་བྱང་། དེ་ནས་ཚུར་ལོག་ཆར་ཅམ་དུ་བྲག་
གཡབ་རྫོང་སྤྱི་བདེ་བྱས་ཀྱང་དང་དེའི་སྤྱི་དམན་སྐད་བསྐྱར་བཅས་བྱང་
ནས་བགད་འཇུག་འཇུག་ངང་ལག་པ་བཏང་སྟེ་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་མ་བྱང་
ངམ། དེ་རིང་ས་རྩོལ་ས་རྒྱ་ཡིན་སྟབས་དཀའ་ཡོད་རྒྱ་རེད་ཟེར་བ་
སོགས་བཤད་དེ་ཕྱིན་སོང་། དོན་དུ་མི་གང་འདྲ་ཞིག་འདུག་ལྟ་བུར་ཡོང་
བ་རེད་འདུག།

ཡང་ཉིན་ཞིག་དབྱེན་འདུམ་མི་དམངས་ལ་རོགས་རམ་དགོས་
ལུགས་བཤད་དེ་ཞིང་ཁའི་ནང་འཁྲིད་བྱང་། གྲའོ་ཡི་ལོ་མ་ལ་འབྲུ་ལྗང་
ཁྱ་མའི་མཇུག་མོ་ལས་རིང་བ་ད་ཅང་མང་པོ་འདུག་པས། རྒྱ་མའི་ལས་
བྱེད་དང་མཉམ་དུ་བདུས་ཏེ་ཕུར་བའི་ནང་བྲུག་བཅུག་བྱང་། མི་བཞིས་
ཕུར་བའི་སྟེ་བཞི་ནས་འདུས་ཏེ་ཞིང་ཁའི་ཕྱི་ལ་འབྱེར་འགྲོ་གི་འདུག་པས་
ཕྱི་ལོགས་ཀྱི་སྤང་ཐོག་དུ་གཡུག་པ་ཡིན་ཤིག་བྱས་ནས་འབྲུ་བདུས་པ་ཡིན།
ལས་མཚམས་བཞག་ནས་ཡོང་དུས་ཞིང་ཁའི་ཐུ་ཁར་དགོན་པའི་ཚོགས་
ཁྲོ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འབྲུ་ཆང་མ་བཙོ་གིན་འདུག་པ་མཐོང་བས་
སེམས་འགྲོད་ཆེན་པོ་བྱང་།

དེ་རྗེས་ཕ་ཡུལ་ནས་མདའ་དཔོན་དང་དམག་རྣམས་ཕྱིན་ཀྱང་ཡང་
བསྐྱར་ངའི་ཁང་པའི་ནང་རྒྱ་དམག་ཉི་ཤུ་ཙམ་དང་གྲོང་པ་བྲིས་མཆོས་
ནང་དམག་མི་ ༡༠༠ ཙམ་བསྐྱད་སོང་། ཕ་ཡུལ་དཀར་མཛེས་ནས་
ཡིན་པའི་བུ་རྒྱ་རྗེ་ཞེས་པའི་ལས་བྱེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ང་རང་སར་སྐབས་
རེ་ཡོང་ནས་སྐད་ཆ་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཁོ་པ་ང་ཚོ་དང་འཛིང་མཁན་དམག་
མིའི་སྐད་བསྐྱར་རེད་འདུག དེས་བཤད་པར་ར་ཕོ་གོ་ཐོག་ལ་རྒྱ་མིས་
དེས་པ་ཀུའུ་ཟེར་བ་དེར་བྲིད་ཆོས་རྒྱ་དམག་ ༡༥ ནང་ནས་རེ་བྱུང་མ་
གཏོགས་ཆང་མ་བསད་ཡོད་རེད། ངའི་ཤག་པོ་གྱི་ཐོ་ཡོན་ཞིག་ཡོད་པ་
དེའང་བསད་འདུག ང་དེ་ཉིན་དེར་ཡོང་མཁན་ནང་ཡོད་ན་བསད་ཆར་
བ་རེད། དེར་འགྲོ་མཁན་ནང་ཐོན་ཀྱང་(ཐོད་སྐད་ལ་མདའ་དཔོན་) ཟེར།
དེ་དེ་ཉིན་བསད་མི་འདུག་ཀྱང་དེ་རྗེས་བཙོན་དུ་བཅུག་ནས་ད་ལྟ་སའི་
བཙོན་ཁང་ནང་ཡོད་རེད། ཐག་གཙོད་ལོ་བཙོ་ལྷ་བྱས་ཡོད་རེད་ཟེར།

ལེའུ་བདུན་པ།

བཙོན་ཁང་ནང་གི་གནས་སྐབས།

༡) འཇིན་བརྒྱུད་བཙོན་བརྒྱུག

ཉིན་ཞིག་ཞོགས་པ་ནས་རྒྱ་ཡོང་མཁན་གྱི་ཀྱི་ཐོ་ཡོན་དང་། ལན་
ཀྱང་། རྒྱ་བརྒྱུད་བརྒྱུག་གཡལ་དུ་ཉིན་འདུམ་ནས་ཡིན་པའི་ཆེ་ཆེ་ཞེས་
པ་དེ་གསུམ་དང་། དེ་མིན་རྒྱ་དཔོན་གཉིས་འདུག ཡི་གེ་ཞིག་འབྲི་དགོས་
འདུག་ཟེར། ངས་དེར་འབྲི་ཅིས་ཀྱིས་པས་ཐོག་ཁར་འགྲོ་ཟེར། མཆོད་
ཁང་གི་མདུན་དུ་ཉི་ར་ཡོད་པ་དེའི་གཤམ་ཆེ་ཐོག་སྡོད་ཟེར། གཡལ་
གཡོན་གཉིས་ལ་རྒྱ་དཔོན་རེ་བསྐྱེད་སོང་། ང་ལ་དྲོགས་པ་གཏན་ནས་
མ་བྱུང་། དེ་སྡོན་རྒྱ་དཔལ་གི་ལག་ནས་མེ་མདའ་འཕྲོག་ཆད་ཐོ་རྒྱུ་
ཟེར། ངས་ཡི་གེ་འབྲི་འགོ་བརྒྱུགས་པ་དང་། ཁེ་རྩི། ཞེས་ལབ་མ་
ཐག་གཡལ་གཡོན་གཉིས་ཀྱིས་ངའི་ལག་པ་གཡལ་གཡོན་འདུས་བྱུང་།
རྒྱལ་ནས་སྐྱེ་ལ་འཐམ་བྱུང་། རྒྱ་བརྒྱུད་དེས་འགྲུལ་སྡོད་བརྒྱལ་མ་ཡོང་
མ་གཏོགས་མེ་མདའ་རྒྱལ་གི་ཡིན་ཟེར་ནས་སྐག་རྒྱུད་དེ་ང་ལ་ཆད་གྱི་

འདུག རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་མི་ཤེས། ཁོ་པའི་ལག་པ་འདར་བ་དང་རྒྱ་
པའི་ཉ་སྦྱིད་ཀྱང་འདར་སིག་སིག་བྱེད་ཀྱི་འདུག ངའི་ཁང་པའི་ནང་རྒྱ་
དམག་ཉི་ཤུ་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་མཆོད་ཁང་ནང་དྲག་ཆས་སྤྲུམ་ནས་ཡོད་
འདུག མཆོད་ཁང་སྒོ་ཕྱེས་པ་དང་མེ་མདའ་ཁ་གཏད་ནས་སྒོར་བྱང་།
ཁང་པ་མཐོ་བའི་དུད་ཚང་དེའི་ཐོག་ནས་སྤྲུམ་ཆེན་ཞིག་བཙུགས་ནས་རྒྱ་
དམག་མང་པོ་འདུག དེ་ནས་ཐག་པས་བསྐྱམ་ནས་ཨམ་ཁྲག་ནང་བྱང་
མདའ་ཡོད་མེད་ཞིབ་ལྟ་བྱས་སོང་། སྐབས་དེར་ངའི་མ་དང་གཙུང་མོ་
གཉིས་ཁང་པའི་ནང་བཙུག ང་བསྐྱམ་ས་དེར་བྱམས་གཡང་ཟེར་བའི་
བྱིས་ཚང་དབུལ་པོའི་བྱད་མེད་ཁྲིབ་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་ཡོང་ནས་བྱིད་ཆོ་རོ་
ཆ་རྒྱ་མེད་པ། མི་བྱེད་བཞིའི་སྤྱིད་རྩས་ཟེར་བ་འདི་རེད་དམ་སོགས་མང་
པོ་ཞིག་བཤད་སོང་། རྒྱ་དཔོན་དེས་བྱིད་པར་མ་འགོ་ན་ཐག་པས་བསྐྱམ་
གྱི་ཡིན་ལའ་བ་དང་བྱམས་གཡང་གིས་ཐག་པ་དེ་བཟུང་ནས་ད་བསྐྱམས་
ཤིག་ཟེར།

རྒྱ་དཔོན་ཐོག་ཤོར་བ་དང་རྒྱ་དམག་གཉིས་ཀྱིས་འཇུས་སོང་།
རྒྱ་མིས་མི་བྱེད་བཞི་ཡི་སྤྱིད་རྩས་ཟེར་བ་དེ་ང་རི་ནས་འགྲུག་ཐབས་ཙམ་
ཡིན་པ་ལས་ནམ་ཞིག་འདི་ལྟར་བྱེད་ངེས་རེད་བསམ་པ་འདི་རེད་བསམ་
བྱུང་། དེ་ནས་ཤང་ནང་བྱིད་དེ་འཐབ་ཚོད་རྒྱབ་བྱུང་། མི་ ༡༤
ཙམ་གྱིས་བཤད་མཚམས་ནས་ངའི་རོགས་པ་དྲོ་ཆེ་ཡི་སྦྱོ་དམན་ཆོས་
གཡང་ཡར་ལངས་ཏེ་མི་བྱེད་བཞིའི་སྤྱིད་རྩས་འཛིན་བཟུང་མི་བྱེད།
འཐབ་ཚོད་མི་བྱེད་ཟེར་བ་དེ་འདི་རེད་དམ། མགོ་བསྒྲོར་རྒྱང་རྒྱང་བཏང་
མཁན་གྱང་ཁྲན་ཏང་གི་སྤྱིད་རྩས་རེད་སོགས་བཤད་བཞིན་ནས་དུ་བཞིན་
པའི་སྐབས་པར་བྱིད་སོང་། སྐབས་དེར་ངའི་བསམ་པ་ལ་དེ་ལྟོན་སྦྱོས་
པ་ནམས་རི་ལ་འགོ་དུས་ཟས་རྩོ་ཆས་བྱད་མེད་ཆོས་སྒྲིག་ཏུ་སྤྱད། ཁོ་

རང་ཚོས་ཟ་བཞི་བྱང་བཞི་བྱས། རྒྱུ་ལུག་འཛོ་བ་དང་ས་ཞིང་ལས།
 ལུང་པའི་ནང་རྒྱ་མིའི་སྤྱོད་ཚུལ་ནམས་རི་ལ་དམག་ནང་བཤད་པ། ལྷ་
 གསུང་བྱགས་ཏེ་ན་དང་བཅའ་དངོས་ཅ་ཆེན་ནམས་སྤྱང་བྱེད་པ།
 གལ་སྲིད་རྒྱ་དམག་ལ་འཐབ་དགོས་བྱུང་ཆེ་འཐབ་པའི་སྤྱོད་པ་ཡོད་པ་
 གོང་གསལ་དཔེ་མཚོན་མང་པོ་ཡོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་པོད་ཀྱི་བྱད་མེད་ཚོར་
 དཔལ་ངར་ཡོད་འདུག་བསམ་ནས་ཏ་ལས་བྱུང་། ལྷ་ག་པར་དུ་དེ་སྤྱི་
 གཡོག་པོ་གཡོག་མོ་དང་བྱིས་ཚང་དབུལ་པོའི་མི་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་མིར་སྤང་
 ཟུགས་ཆེ་བ། དམག་ས་ནས་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་གཏོང་བྱེད་པའི་སྤྱོད་པ་
 གཞན་ལས་ཆེ་བ་དཔེར་ན། ང་ཚོའི་ལུང་པའི་ནང་ནས་དབུལ་པོས་ཡིན་
 པ་ཆོ་ག་ནོར་བུ་ཆེ་རིང་དང་། ལྷ་པོ་དོན་གྲུབ་ཆོས་འཕེལ་སོགས་ཀྱིས་
 དམག་ཐེངས་ ༡༡ འཛིང་པའི་ཐོག་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་གཏོང་བ་དང་། ལྷ་
 རྒྱུ་དོན་གྲུབ་དང་། ལྷ་རྩེ་དོ་རྩེ་སོགས་ནས་རང་དང་བདེ་སྤྱི་ག་མཉམ་
 བྱེད་བྱས་པ་གོང་གསལ་ལྟར་དཔེ་མཚོན་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་མིས་བཤད་པའི་
 པོད་ཀྱི་ཞིང་བྱན་ཆོ་ཡར་ལངས་ནས་མངའ་བདག་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་ངོ་
 རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད་ཟེར་བ་དེ་ཁྱེད་མེད་རྒྱུ་གཏམ་ཡིན་པ་གསལ་
 པོ་རེད་བསམ་བྱུང་། འཐབ་ཅོད་བྱེད་སར་ཤང་ཁག་མང་པོའི་འབྲས་
 མི་བསྐྱུས་པ་དང་ལྷ་སྤྱང་ཡུལ་པའི་དུད་རེར་མི་རེ་བསྐྱུས་པས་མི་དམངས་
 ལྷོང་ཕྱག་ལྷག་འདུག ལས་བྱེད་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་དང་དམག་མི་ཉིས་
 བརྒྱ་ཅམ་ཡོད་པ་དང་ཁང་པའི་ཐོག་ཁ་དང་ཉེ་སྒྲོར་རི་ཁར་སྤྱང་མཁན་
 དང་། ཚོགས་རྩེ་ཕྱི་ལ་དམག་མི་བཀྲམ་འདུག འཐབ་འཛིང་བྱེད་
 མཁན་ཚང་མས་བྱེད་ཀྱིས་རྒྱ་མི་ག་ཆད་བསད་ཡོད། ར་པོ་གེར་ཐོག་ཁོ་
 ནར་ག་ཆད་བསད་ཡོད་ཟེར་བ་སོགས་རྒྱུ་རྒྱུང་བཤད་པ་དང་ལམ་ལས་
 ༥༠༠ བཀག་སོང་ཞེས་པ་ལས་གཞན་གང་ཡང་ལབ་ཀྱི་མི་འདུག དེ་

དུས་ཉེས་དྲུང་བཏང་བཅུག་གི་མི་འདུག་ལ་གཏོང་མཁན་ཡོད་པའང་མ་
རེད། ཉིན་ཞིག་བྱམས་མདུན་གྱི་མཁས་གྲུབ་ཟེར་བ་དེས་ཕག་པ་ཨ་མ་
ཀྱག་ལུག་ལུག རྒྱ་ཕྱི་མ་གཏོགས་ངའི་ལག རི་སྐྱོད་ཕ་མོ་ག་ཡག་ཡག
རྒྱ་ཕྱི་མ་གཏོགས་ངའི་ལག་ཟེར་བ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་བཤད་མཐར། ངའི་
མདུན་དུ་སྒྲོག་ཅེ་སྒྲོང་པ་གཅིག་བཞག་འདུག་པ་དེ་ལག་གཉིས་ཀྱིས་ཡར་
ལེན་ནས་ས་ལ་བདེ་བས་ནས་སྒྲོག་ཅེ་འི་རྒྱ་པ་བཅག་སོང་བས། ང་ད་
ལྟ་དྲུང་མི་ཆོག་པ་མ་གཏོགས་མི་འདི་དང་དེ་དག་གཉིས་མི་དགའ་དགོས་དོན་
གང་ཡང་མེད་ཀྱང་འདིས་མེ་འབར་ཞེ་འཆང་དྲུང་ནས་བསད་པ་ལྟར་ང་
དེ་རིང་བསད་ཐག་ཆོད་རེད་བསམ་བྱུང་། ཉིན་གང་ལག་པ་གཉིས་
མདུན་ལ་བརྒྱུད་ནས་དབྱེ་མ་སྒྱུར་བྱེད་བཅུག་པ་དེར་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་
བྱུང་། དགོང་མོ་སྒྲོན་པ་ཡོང་ནས་གཟུགས་པོར་བཞག་དབྱེད་རེ་བྱེད་
ཀྱི་འདུག རྒྱ་ཕྱི་མ་ལག་ལྟགས་བརྒྱུད་པའི་ཐོག་མཆན་མོ་ཀ་བ་ལ་
བསྐྱམས་ནས་མདུན་དུ་མར་མེ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཙམ་སྒྲོན་ནས་དམག་མི་བཅུ་
ཤོག་རེས་སྒྲུང་གི་འདུག ཉིན་རྒྱ་ལ་འཐབ་འཛིང་བྱས་མཐར་ཆབ་མདོ་
སྒྱི་བདེ་བྱུ་ཡི་བྱུ་ཀྱང་གིས་གསུང་བཤད་གནང་བར་ཆང་མས་ལག་པོ་
ཉོན་ལབ་སོང་། རྒྱ་དཔོན་དེས་སྐད་བསྒྱུར་བརྒྱུད་ནས་དོ་གཙོད་དགོན་
མཆོག་བཞུན་དར་ནི་ནག་ཉེས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ་མང་ཆོགས་ཀྱིས་འཁོན་འཛིན་
ཆེ་ཞིང་དམར་གསོད་གཏོང་བྱུ་འི་རེ་བ་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་
ཁོ་པ་བཙུན་འདུག་བྱས་ཏེ་གནས་ཚུལ་ལ་བཞུགས་ཏེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།
འཛིན་བཟུང་བྱེད་རྒྱུ་འི་ཐག་གཅོད་འདི་ཆབ་མདོ་གོན་ཚུས་སྒྱི་བདེ་བྱུ་
ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ་རེད། དེ་རིང་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལྷ་ ༡༡ ཆེས་
༡ ཉིན་དངོས་སུ་བཙུན་འདུག་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་ཐག་བཅད་སོང་།

དེ་བའདི་ཆོག་མཁན་ནམས་ལ་གསལ་བཤད་ཅིག་ཞུ་རྒྱུར། རྒྱ་

མིས་གསར་དུ་མིང་བཏགས་པའི་‘དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་’དང་།
 ‘འཐབ་འཛིང་།’ ‘འཐབ་བཙོད།’ལྟ་བུ་མིང་ཆོག་མང་པོ་བཅུད་བྱེད་
 གྱི་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་དོན་དངོས་དང་ཀླུ་བ་འགལ་མིང་དོན་ག་ཕྱི་སྒྲིགས་
 པ་ཞིག་རེད། དཔེར་ན་མི་དམངས་ལ་དབང་ཆ་སྤྱི་ཙམ་མེད་ཅིང་ཀྱང་དམར་
 གྱིས་སྲིད་དབང་སྒྲེར་གཙོད་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལ་དམངས་གཙོའི་
 བཅོས་བསྐྱར་ཞེས་མིང་བཏགས། བོད་ཀྱི་གཞུང་། སྒྲེར། ཆོས་གསུམ་
 གྱི་སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་དྲེན། གནའ་དངོས་རིག་རྒྱུ་། གསེར་དངུལ་སོགས་
 རིན་ཆེན་ལས་གྲུབ་པའི་རིགས་རེ་རེ་ལའང་རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པ་
 ཆང་མ་བཙན་འཕྲོག་གིས་ཀྱང་ནག་ཏུ་བྱེད། ཀྱི་མིར་ཕན་མ་ཐོགས་པའི་
 ཀྱི་ཞོར་དང་ས་ཁིང་། སྤྱགས་རིགས་ནམས་བོད་མི་ཉུང་ཤས་ལ་སྤྱད་
 པ་དང་། མི་ཆེན་མོ་དཔོན་དང་ཀྱང་དམར་ལ་ངོ་མོལ་བྱེད་མཁན་ནམས་
 ལ་མངའ་བདག་མངའ་ཆ་བ། གལ་རིམ་དག་པོ་རེད་བཅས་རང་འདོད་
 གྱི་མིང་བཏགས་ནས་འཛིན་དྲངས་བསད་གསུམ་བྱེད་པ་དེ་དག་མི་དམངས་
 གྱི་འདོད་སྨོད་དང་ཡོངས་སུ་ཀླུ་བ་འགལ་བྱས་པ་ལས་མི་དམངས་ཀྱིས་གཙོ་
 བོ་བྱས་པའི་ལས་འགལ་ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་ཡིན། འཐབ་འཛིང་ཟེར་
 བ་དེ་ཁ་གཏད་འདྲ་འདྲའི་བར་ཚོད་པ་དང་འཐབ་པ་ལ་གོ་དགོས་ཀྱང་། ཀྱི་
 མིའི་འཐབ་འཛིང་དང་འཐབ་ཚོད་ཟེར་བ་དེ་དབང་ཡོད་ཀྱིས་དབང་མེད་
 བརྟུང་བ་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད། དཔེར་ན་མི་དམངས་ནམས་ཀྱི་ཆོད་འདིའི་
 ཐོག་ས་གནས་འདིར་མ་འཛོམས་ན་ཉེས་ཆད་ཡོད་ཅེས་བཀའ་བཏང་ནས་
 ཆོགས་བཅུག་ དེའི་དཀྱིལ་དུ་མི་ཞིག་རྐང་ལྕགས་ལག་ལྕགས་སམ་ཡང་
 ན་ཐག་པས་བསྐྱམས་ནས་མི་དམངས་ལ་བརྟུངས་བཅུགས། མི་དམངས་
 ཀྱིས་དེ་ལ་མ་འདོད་པའི་ནམ་འགྱུར་ཕན་བྱ་ཙམ་བསྐྱོད་ཆོད་ལ་ནག་མེད་
 ཉེས་འགལ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། རྟུང་ཡུལ་གྱི་མི་དེ་དེས་བར་མཐོང་།

མ་མཁུང་ཞིང་རྒྱས་ཅ་བ་ནས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་བཀོད་སྤྱོད་བྱས་པའི་
མི་ཞིག་ཡར་ལངས་ནས། མི་འདི་ལོག་སྤྱོད་པ་རེད། འདི་རྒྱན་མ་རེད།
དེ་སྤྱོད་དང་རང་ཚོར་སྤྱོད་པ་གཏོང་མཁན་མི་འདི་རེད། འདི་དམར་གསོད་
གཏོང་དགོས་ཟེར་ན་མི་ཚང་མས་ལག་མགོ་གནས་ལ་བཀྲག་ནས་རྩེས་སྒྲོས་
བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་ན་དམངས་གཙོའི་དྲི་མ་ཙམ་ཡང་
ག་ལ་ཡོད། རྒྱུ་ལུ་དེས་ཡར་འཐབ་པ་དང་འཛིང་བའི་དབང་ཆ་མེད་
པའི་ཐོག་དག་སེལ་ཙམ་ཡང་བྱེད་ཆོག་ཀྱི་མེད་ན་དམངས་གཙོའི་བཅོས་
བསྐྱར་དང་། འཐབ་འཛིང་ཟེར་བ་ནི་དོན་དངོས་དང་བྲལ་བ་རེད།
ཡིན་ནའང་ངས་དེ་བའདིའི་ནང་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་དང་འཐབ་
འཛིང་སོགས་བྲིས་ཡོད། རྒྱ་མིས་དེ་ལྟར་འཕོད་ཅིང་རྒྱན་རིང་ལག་
བསྟར་བྱས་ཀྱིན་མིང་ཆོག་གཞན་བྲིས་ན་གོ་མི་བྱུང་པའི་རྒྱན་གྱིས་སོ། རྒྱ་
དམར་གྱིས་མ་རུང་ཁོག་བཅུག་གིས་མིང་གསར་མང་པོ་བཏགས་ཡོད།
དཔེར་ན་མཚོ་བོད་གཞུང་ལམ་དང་། ཁམས་བོད་གཞུང་ལམ། ཀྲང་
ནེ་མཛའ་གྲོགས་ཟམ་པ། ཀྲང་དོན་ས་མཚམས། ལྷ་བུ་མང་དག་
ཅིག་ཡོད་པ་ཚང་མ་ང་ཚོ་རང་དབང་གི་ཉི་མ་ཤར་དུས་བསྐྱར་བཅོས་
དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམ།

སྐབས་འདིར་ང་ཚོ་ཕམ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གང་ལ་བྱུག་འདུག་བསམ་
ཞིབ་བྱས་པ་ཡིན་ན། དེ་ནི་ཕྱི་རྒྱུན་དང་ནང་རྒྱུན་གཉིས་ལ་བྱུག་འདུག་
བོད་དང་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་པོ་མི་འཕྲོར་མང་ཉུང་དང་མཚོན་ཆ་
བཟང་ངན་དེ་བག་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེ་བོད་ཕམས་པའི་ཕྱི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པ་ཤིད་
མ་དགོས་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནང་རྒྱུན་བོད་མི་ལ་རག་ལས་འདུག་བོད་ཀྱི་
མཐོ་རིམ་དཔོན་རིགས་ཁག་ཅིག་གིས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དོན་ཆེན་དེ་ཡར་
ཆད་དུ་དབྱུགས། རང་དོན་ཁོ་ནའི་བསམ་སྒྲོ་ཆགས། བོད་སྡེ་མང་

པོ་བདག་པོ་མ་རྒྱུ་པར་གཡུག་བཞག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་བོད་ཀྱི་ས་སྤེམ་གསུམ་མང་པོ་མཐའ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱིས་བཟས་པ་མ་ཆད་རང་གི་ཁའི་མདུན་ལ་སྤེལ་སྟེ་མགོ་ལ་དབྱུག་པ་དམ་པོ་ཞིག་མ་རྒྱུ་གྱི་བར་དུ་རང་མགོ་རང་གིས་གདུམས་ནས་བསྐྱད་པ་ལས་མིག་གིས་རྒྱུ་མདུན་གཡས་གཡོན་གང་ལའང་ལྟ་མ་ཤེས་པ་ལྟར་གྱིས་ད་ལྟའི་གནས་སྤངས་འདི་ཆགས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་འཁྱུ་དབང་སྐྱེ་སྤེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འབྲེལ་རྒྱས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ལ་བསྐྱར་བཅོས་གང་མཁྱོགས་དང་གང་ལེགས་བྱས་ཐོག་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་བོད་མཐའ་མཆོམས་སྤྱང་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ཆེད་རྒྱལ་སྤྱང་དམག་དར་རྒྱས་གོང་འབྲེལ་དང་གཞུང་དམངས་དབར་དམ་ཆེག་མཐུན་པོ་ཡོང་བྱིར་མི་དམངས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་རྒྱུ་དུ་གཏོང་བ། གཞིས་ཀ་དང་སྤྱང་སྤྱོད་ལེགས་བཅོས་བྱེད་དགོས་པ། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་དར་སྤེལ་ཐོག་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་སྤྱོད་ཐོན་རིག་གཞུང་ལ་སྤྱོད་སྤྱོང་བྱེད་རྒྱ་དང་བོད་ནང་གི་སྤྱོད་གྲ་མང་དུ་གཏོང་རྒྱ་སྤེལ་དུས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་ངོ་པོ་མཆོན་པའི་མཛད་སྤྱོད་གས་དེན་དངོས་ཐོག་དེན་འབྲེལ་ཅ་བ་ནས་མེད་པར་གྱུར་ནས། མཐར་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བསྐྱེད་སྤེལ་ཉེན་ཁ་དང་ཆེན་པོ་ཐུག་ཡོད་ཀྱང་གཅིག་གྱུར་གྱི་བཀོད་འདོམས་བྱེད་མཁན་མེད་པ་དང་། གཅིག་གྱུར་གྱི་ཕྱགས་བསམ་མེད་པ། སྤྱི་གཞི་མཐུན་ནས་པོ་མེད་པ། ཆོལ་ཁ་དང་ལུང་ཆོན་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའི་དབར་འཐེན་འབྲེལ་བྱེད་པ། དམག་འཐབ་ཀྱི་བཀོད་འདོམས་དང་དམག་འཐབ་ཀྱི་ཉམས་སྦྱོང་མེད་པ་བཅས་ནི་ང་ཆོ་པམ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོར་ཐུག་འདུག་བསམ། ད་དུང་ཨ་མེ་རི་ཀའི་དམག་མཐོའི་རོགས་རམ་ཡོད་པ་དེ་ལ། ཐོག་མར་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྤྱི་བའི་རྒྱུ་གྱིས་འཆར་བཀོད་ཞིབ་

ཕྱ་ཕྱེད་ལོང་མ་བྱུང་བ་དང་། ས་ཁུལ་གང་སར་བོད་དམག་ནམས་པམ་
ནས་ཐོ་ཐོར་ལས་མེད་པའི་སྐབས་སུ་གཞི་ནས་གནམ་ཐོག་ནས་རོགས་རམ་
འབྱོར་བ་དེ་ཡང་རེ་རེ་དབྱུགས་ནས་དེ་ཕྱི་དམག་གིས་རྩ་མེད་བཟོ་ཆར་
བ་དང་ཡང་རེ་རེ་དབྱུགས་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ཀྱིན་ཏུས་པ་ཆེན་པོ་མ་ཐོན་པ་མ་
གཏོགས་དངོས་སུ་དམག་འཛིང་དུས་ཆ་སྟོམ་བྱས་ན་བོད་དམག་རེ་རེས་
ཕྱི་དམག་བརྩ་བཅོ་ལྔ་བསད་ཐུབ་པ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་ར་
འཕྲོད་བྱུང་ཡོད། སྐབས་དེར་ང་ཚོ་ལ་འཛམ་གླིང་ཐོག་བྱུང་མ་ཕྱིང་བའི་ངོ་
མཆར་ཅན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་བཟང་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་སྟེ། བོད་མི་ཕོ་མོ་ཀན་
གཞོན་ཆང་མས་རང་འགྲུལ་གྱིས་རང་དོན་ཡོངས་སུ་དོར་ནས་བོད་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་བསྟན་དོན་ཆེད་བཅཅན་ཞོལ་རྒྱལ་སྤྱོད་བས་བྱས་པ་དེ་རེད། དེ་
ཡང་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོ་ནས་བཟུང་སྟེ་མདོ་སྟོད་སྤྱད་གཉིས་ཀྱི་མི་དམངས་
གཙོ་བོ་བྱས་པའི་ཆོལ་གསུམ་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་
རིགས་ཀྱི་བསྟན་དོན་ལ་རྒྱུ་ཆེད་དུ་མ་བསྐྱལ་དང་བླང་གིས་ཕྱི་དམར་
བཅཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ་དྲག་པོའི་ཞོལ་འཛིང་བྱེད་པའི་དོན་དུ་བརྩེ་བའི་
ནང་མི་བྱ་ཕྱག་ལ་མ་ཆགས་པ། མངའ་སྡུག་ལྷན་པའི་ཡུལ་ལུང་དང་
ཐོན་ཁུངས་འཛོམས་པའི་ཞིང་ས་དང་ཁང་པ་ག་གེད་བཟང་བའི་ཕྱུགས་
རིགས་སོགས་སྒོས་གཏོང་བྱས་པ་དང་། དབྱར་དུས་ཆར་ཞོད་ཀྱི་གདུངས་
བ། དགུན་དུས་གང་རྒྱུད་གིས་འབྲུགས་པས་ལུས་ཀྱི་ངལ་དུབ་དང་། སྟོག་
གི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་འཛོམས་པ། རང་ཉིད་སྒྲེར་གྱིས་རིན་
གོང་ཆེན་པོ་སྤྱད་ནས་མེ་མདའ་དང་མདེའུ་ཉོས་པ་མ་ཟད། སུ་ཞིག་
གིས་ཀྱང་དམག་ཕོགས་འབྲུ་བྲེ་གང་དང་དངུལ་སྒོར་གཅིག་ཀྱང་སྤྱད་
མཁན་མེད་ནའང་དཀའ་སྡུག་བཟོད་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཞིང་སྒོ་ཁྲོག་ཡངས་
པ། དཀའ་ཁྲི་བྱེད་བསད་ཀྱི་འཚོ་བ་སྤྱད་ནས་ཕྱི་དམག་གིས་གནམ་

ས་གཉིས་ནས་གདུག་རྩུབ་ཆེ་བའི་དྲག་གནོན་བྱས་པ་ལས་ཕར་ཤོལ་དང་
འགོག་སྲུང་བྱས་པ་དེ་འདྲ་ནི་དེ་སྔོན་འཇམ་གླིང་ཐོག་བྱུང་མ་སྔོང་བའི་
བོད་མི་དམངས་ཀྱིས་བཙན་ཤོལ་བྱས་སྔོབས་ཀྱི་རང་འགྲུལ་བྱ་སྟོང་ཅིག་
སྔོན་ཡོད་པ་དེའི་ངང་ཚུལ་ལ་བསམ་ན་མ་འོངས་བོད་མི་ཀྱན་གྱིས་ཡིད་
སྔོན་མི་བྱེད་པ་ག་ལ་སྲིད་བསམ་པ་ཡིད་ལ་ཡང་ཡང་འཁོར་བྱུང་།

ང་རང་བཙོན་ཁང་ནང་ཚུད་སོང་། ཕལ་ཆེར་བསད་ཀྱི་རེད། འོན་
ཀྱང་འགྲོད་པ་སྲུ་ཙམ་མེད་བསམ་པ་བྱུང་སོང་། བཙོན་ཁང་ནང་ཚུད་
པའི་སྒྲོར་ལེའུ་ཕྱི་མར་གསལ།

༡) བྲག་གཡལ་པ་རྫོང་བཙོན་ཁང་ནང་སྟོད་རིང་།

གོང་སྒྲོས་ལྟར་ ༡༩༥༡ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡ ཉིན་བཙོན་འཇུག་
བྱབ་སྐྱགས་བྱས། སྐབས་དེར་རང་ལོ་ ༡༩ ནང་ཟིན། བྲག་གཡལ་
རྫོང་ནས་སྤྱི་བདེའི་མི་སྣ་ལྔ་འབྱོར་བ་དེ་དང་དམག་མི་ཉི་ལྔ་ཅ་གངས་
བཙས་དང་དེ་ཉིན་མཉམ་དུ་བཟུང་བའི་བྱ་ཤིས་ཚོས་འཕེལ་ཟེར་བ་དེའང་
མཉམ་དུ་ཡོད། ཀྱང་ལྷགས་བཀོལ་ཀྱང་ལག་ལྷགས་ཡོད་པའི་ཐོག་ཕ་
ཡུལ་གྱི་ཡུ་ཡོན་མི་གཉིས་ཀྱིས་ལམ་གཡངས་གཟར་དང་ཟམ་པའི་ཐོག་
འགོ་དུས་འདྲ་བཅུག་གི་འདུག དེ་ནི་རང་གི་བརྒྱབ་ཡོང་བསམ་པའི་དོགས་
པ་ཡིན་པ་འདྲ། ལྷ་སྲུང་མདའ་ལ་ཚོས་དོ་གདོང་ཟེར་བའི་ས་དེ་ནས་རང་
གི་གྲོང་པའི་ཡུལ་ལྷ་རྩལ་པོ་མཐོང་བ་དང་དེ་ནས་བཀལ་ན་གྲོང་པའི་རི་
མི་མཐོང་། དེར་མ་སྤྲོད་པས་ཙམ་ནས་དཀོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་
ནས་སྐར་ཡང་ང་ཕ་ཡུལ་ལ་སྤྲོད་དང་མི་སྤྲོད་ཚོས་དོ་གདོང་ནས་
ཉིགས་མཆོན་བཟང་ངན་ཡོང་བར་ཤོག་བསམ་ནས་ཡོང་དུས་ཚོས་དོ་
གདོང་ལ་སྤྲོད་པ་དང་ལམ་ཐོག་དོ་ཕ་བོང་ཞིག་གི་ཐོག་བྱ་སྐྱ་ག་ཞིག་གིས་

ཕ་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་ཁ་གཏད་ནས་སྐད་བཟངས་ཁ་གས་བྱུང་སྟེ་བས་རང་
ཡུལ་གྱི་གཏམ་དཔེ་ལ། སྤྱིད་བྱུང་ན་སྤྱི་ག་ཁ་མོ་མཉམ་ཟེར་བ་དང་ཁ་
ཕ་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོར་ནས་སྐད་བྱུང་བ་དེ་བཟང་ཞིང་། ཡང་བསྐྱར་
ཕ་ཡུལ་ལ་སླེབས་པ་ཐག་ཆོད་བསམ་ནས་སེམས་དགའ་ཉིང་དེ་བྱུང་།

དེ་ནས་བྱམས་མདུན་ལ་ཉིན་གཅིག་བཞག དེ་ནས་རང་གྲུབ་ལ་
ཞགས་གཅིག་བཞག དམན་གྱི་གཙུང་མོ་ཆེ་གཡང་རྗེས་བཞིན་ཡོང་སྟེ་ར་
དང་ཁ་ལག་སྤྱོད་ཀྱི་འདུག་པ་དེ་བཟས་པ་ལས་བྱ་མིས་གང་ཡང་སྤྱད་མ་
བྱུང་། དེ་ཉིན་བྱེད་ཅམ་ནས་བྱ་ལོག་ཅེས་པའི་ས་ཆ་དེར་ཁ་ལག་བསྐྱོལ་
སྟེ་(རྗེས་སུ་བྱ་མིས་བྱ་ལོག་ཟེར་བ་དེ་བྱ་མི་བྱེད་ལོག་ཟེར་བའི་གོ་དོན་འདུག་
པས་ད་ཕྱིན་བྱ་ལོག་ལབ་མི་ཆོག བར་ཆད་དེར་ཤ་གིག་ཟེར་བའི་དུད་གཉིས་འདུག་
པ་དེའི་མིང་ས་ཕྱོགས་དེར་བཏག་དགོས་ལབ་པ་ལྟར་ད་ལྟ་ཤ་གིག་ཟེར།) དེར་
ཁ་ལག་བཟས་ཆར་བ་དང་སྤྱི་བདེའི་མི་སྣ་ནམས་ཏྲ་བཞོན་ནས་སྤོན་ལ་
བྱིན་སྟེ་། བྱ་དམག་དང་ང་ཆོ་མུ་མཐུད་ཀྱང་ཐང་དུ་བྱིན་ཏེ་ཉི་མ་
གྲིབ་ཅམ་ནས་སྤྱི་བདེའི་པོ་ལོ་བྱག་ཐང་དུ་སླེབས་ནས་དམག་མི་དེ་ཆོས་
མེ་མདའ་སྟག་སྟག་ངའི་ཁ་གཏད་དུ་བཙུགས་པ་དང་གཞན་ནམས་ཀྱིས་
མཐའ་སྐྱོར་ཏེ་ལམ་རྒྱུད་ཡོང་དུས་ངལ་གསོ་སྐབས་མེ་མདའ་སྟག་སྟག་
ངའི་མདུན་ལ་བཙུགས་པ་དང་དམག་མིས་མཐའ་སྐྱོར་བ་བཞིན་བསྟར་
སྟེ་། ཡུད་ཅམ་ནས་སྤྱི་བདེའི་ཅུས་ཀྱང་སླེབས་ནས་དམག་མི་དེ་ཆོའི་
ས་ནས་འཛིན་གོག་སྤྱོད་ལེན་བྱས་མཆམས་དམག་མི་ནམས་ལོག་སྟེ་།
སྤྱི་བདེའི་དམག་མི་ཆང་མ་བང་སྤྱི་ག་སྟེ་རྩས་ཀྱང་གིས་ང་འོ་སྤྱོད་བྱས་
སྟེ་། དེ་ནས་སྐད་བསྐྱར་བྱིད་དེ་ང་རང་སར་ཡོང་སྟེ་བྱིད་ཀྱི་མིང་ག་
རེ་ཟེར་ལབ་པས་ངས་དགོན་མཆོག་བསྟན་དར་ཟེར་ལབ། བྱིད་ལ་རྟོ་
གཙོད་བྱ་ཟེར་བ་མ་རེད་དམ་ལབ་པས་ངས་ལགས་རེད་ལབ། ད་བྱིད་

རང་དཔའ་བོ་བྲེངས་གཉིས་པ་དོན་ཡགས་ཡོད་མ་རེད། ཀྱང་ལག་ལྷགས་
ཀྱིས་བསྐྱེད་ནས་བཙོན་ཁང་ནང་སླེབས་ཆར་བ་རེད། ཉམ་ཆུང་ཆད་
ལྡན་གྱི་ཆུ་ལས་ལམ་གཞན་ཡོད་མ་རེད་ཟེར། ཉེ་སྡོན་ཆོགས་འདུར་
ཡོང་དུས་ང་སར་ཡོང་ནས་འཇུ་མ་དམུལ་དམུལ་གྱི་པ་དེ་འགྱུར་ཆར་
འདུག ལག་ལྷགས་ཡོད་པའི་ཐོག་ཀྱང་ལྷགས་ཤིག་རྒྱབ་བྱུང་། དམག་
མི་གཉིས་ཀྱིས་སློང་རགས་དང་ལྷམ་སློག་སོགས་ལེན་ཏེ་གཟུགས་པོར་ཞིབ་
གཤེར་བྱས་ནས་ལྷག་པུད་ཀྱི་ཇར་ལོ་ཚུན་ཆད་ཁྱེད་སོང་།

བཙོན་ཁང་ནང་འཇུ་ལ་མ་ཐག་སློབ་རྒྱབ་སོང་། སར་ཆུར་བལྟས་
པས་སྒྲི་ཡི་གཅིན་སྒྲིག་གཏོང་གྱིད་ཤིང་ཐོམ་ཞིག་བཞག་འདུག་པ་དེའི་འབྲིས་
སྟོང་པ་འདུག་པ་དེར་མི་སྟོད་ཀ་མེད་བྱུང་། སར་ཆུར་བལྟས་པས་ངོ་ཤེས་
པ་དང་མི་ཤེས་པ་ཉི་ཤུ་ཙམ་འདུག་པ་ཆང་མ་འཇམ་ཐིང་ངར་སྟོད་ཀྱི་འདུག
ཡུད་ཙམ་ནས་ཚུལ་བཟང་བརྒྱ་དཔོན་འཇམ་དབྱངས་དྲི་རྩེ་ག་ལེར་འཇབ་ནས་
སློ་ཡི་དཀྱིལ་ཨེ་ཁྱེད་དེ་ནས་ལྷ་ཡག་གཅིག་བྱས་ཏེ་ག་ལེར་ངའི་འབྲིས་ལ་
སླེབས་བྱུང་། ཁོ་པར་ལག་ལྷགས་འདུག་ཀྱང་ཀྱང་ལྷགས་མི་འདུག

ཁོ་པས་བརྗོད་དོན་དུ་གིན་བཙོན་པ་སྟོང་ཕྱག་རེ་བྱུང་ཡོད་པ་ཆང་
མ་ཆོགས་འདུ་ཆོགས་སོང་། དེའི་ཐོག་ཏེ་རྩལ་ཀྱང་གིས་བཤད་དོན། དེ་
རིང་རྩོག་ཚད་བྱ་བཙོན་ཁང་འདིའི་ནང་ཁྱེད་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། ཁྱེད་ཆོ་
ཁག་ཅིག་གིས་ངོ་ཤེས་ཀྱི་རེད། ཐོས་མ་སྟོང་པ་ཕལ་ཆར་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད།
ཁོ་པ་ལ་མི་གྱེད་བཞི་ཡི་སྤྱིད་རྩལ་ལག་ལེན་བསྟར་ནས་བཞག་དུས་བྱུང་
མདའ་ཨམ་ཕྱག་ནང་བརྒྱག་ནས་བཙུངས་འགྲོལ་དམག་བསད་རྒྱུའི་འཆར་
གཞི་ཡོད་པ་རེད། མེ་མདའ་ཅིས་འབུལ་ཞུ་དགོས་སྟོར་བཤད་དུས། ཁོ་
པས་མེ་མདའ་ལས་ཤ་དུས་གཅིག་བཟའ་རྒྱ་ཡོད་ན་དགའ་ལཔ་ཡོད་རེད།
ཁོ་ལ་བཙོན་པ་སྤུས་ཀྱང་ཁ་གྲགས་མི་ཆོག་ཅིས་བྱུང་སྒྲིགས་བྱས་སོང་ཟེར།

ཕྱི་ཉིན་གྱི་ཇ་སྟོང་དུས་སྟོའི་ཐོད་དུ་ཁོག་ཏིར་ཐར་ཙམ་གྱི་ཨེ་ཁུང་ཞིག་
འདུག་པ་དེ་ནས་ཇ་ལྷུག་སྟོང་མར་སྟོང་དུས་དེའི་ནང་ནས་ཡར་སྟོང་གྱི་
འདུག་བཙུན་པའི་མགོ་ལ་སྐྱ་རིང་པོ་བཞག་ཆོག་གི་མི་འདུག་པས། དེ་
ཉིན་ངའི་མགོ་ཡི་སྐྱ་བཞར་སོང་།

ཉིན་ཞག་ཁ་གསུམ་ཆོག་མཉམ་འདུ་ཞིག་ཆོག་སོང་། དེའི་ཐོག་
དོན་ཆོན་གསུམ་བཞད་སོང་། དང་པོ་མའོ་ཀུའུ་ཞིའི་བཀའ་བྱ་འཁྱོར་
ཏེ་བོད་མི་རིགས་གངས་རྒྱུད་ཡིན་སྟབས་ཀྱི་ནག་གི་སྲིད་རྒྱུ་ལྟར་དམར་
གསོད་མང་པོ་གཏོང་བྱ་མེད་ལ་བསད་མཆོམས་བཞག་དགོས་པའི་བཀའ་
འཁྱོར་བ་རེད་ཅེས་དང་། གཉིས་པ་བཙུན་པའི་འཆོ་བ་ཡག་ཏུ་གཏོང་
བྱ་། གསུམ་པ་བྱིས་ཆང་ལ་ཡི་གེ་བཏང་ཆོག་པ་བཅས་དང་། ཡེ་གེའི་
ནང་ལ་བདེ་མོ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་མ་གཏོགས་འདྲ་མིན་འབྲི་མི་ཆོག་གང་
དང་ས་གནས་གསལ་པོ་བཀོད་དེ་ཡར་སྟོང་དང་བྱིས་ཆང་སོ་སོར་སྟོང་
ཆོག་བཅས་བསྐྱགས་སོང་། ཆང་མས་བྱིས་ལ་ཡེ་གེ་བསྐྱར་འདོད་བྱེད་
གྱི་འདུག་ང་བཙུན་ཁང་ནང་ཚུད་དུས་ནས་ ༡༩༥༩ ལོའི་བཙུན་པ་ཁ་
གསུམ་ལོ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཕྱིན་འདུག་ཀྱང་ནང་མི་དང་འབྲེལ་གཏུགས་མི་
ཆོག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ནང་མིའི་གནས་ཚུལ་གོ་བོས་བྱུང་མི་འདུག་མི་ཆང་
མར་ཤོག་བྱ་དང་སྐྱག་ཆ་ནི་མེད་སྟབས་སྟོད་བྱང་དཀར་པོ་དབལ་ནས་
མཐོ་གང་རེ་ཙམ་གྱུ་བཞི་བཟོས། དུགས་མ་རྒྱུ་གཅིག་གིས་སོ་ཁྲག་གཅིག་
ནས་བསྐྱར་ཡིག་བྲིས། དེ་ནས་བཙུན་པ་མང་པོར་ཐག་གཅོད་བྱས་ཏེ་
སྟོའི་ཡིད་འོང་དང་དཔའ་ཤོད་རྫོང་སོགས་ལ་མང་པོ་བཟངས་སོང་།

ང་ཆོར་ཉིན་རེ་ཇ་ཐེངས་གཉིས་ལས་སྟེར་གྱི་མེད་ཀྱང་དེ་ནས་
གཅིག་མང་དུ་བཏང་སྟེ། ཉིན་རེ་ཐེངས་གསུམ་རེ་བོམ་ནང་ནས་ཁང་
པའི་ནང་ཡར་སྟོང་པ་དང་རྩམ་པ་ཕན་བྱ་མང་དུ་བཏང་། གསང་སྟོང་

ནང་ཉིན་རེ་བཅའ་ས་རེ་བཏང་བ་དེ་བཅའ་ས་གཉིས་རེ་བཏང་བ་སོགས་ཕྱན་
བྱ་གུ་ཡངས་པ་དང་། ར་ཞིག་རྗེ་རྗེ་དང་། ར་ཞིག་རྗེ་འཆང་གཉིས་དམར་
གསོད་བཏང་ཆར་བ་དང་། ད་དུང་བཙོན་པ་མང་པོ་དམར་གསོད་གཏོང་
རྒྱུ་འཆར་གཞི་ཡོད་འདུག་ཀྱང་། ཆོགས་འདུ་དེ་འཆོགས་པ་ནས་དུས་
ཡུན་གང་ཙམ་རིང་བསད་མཆམས་བཞག་པ་རེད། རྒྱ་དམར་གྱི་འབྲེག་
ཏང་དང་། མའོ་ཙེ་དུང་ཞི་པོ་དེ་མིར་སྤྱི་ཚེའི་སེམས་དང་བྲལ་ཞིང་།
གདུག་རྩལ་དགུ་འཛོམས་ཡིན་ཀྱང་། ལྷ་ལ་བ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་མཆོག་
གིས་འཛོམས་སྤྱིང་ཡུལ་གྱི་ཁག་དང་། མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་བཅས་སུ་
རྒྱ་དམར་གྱིས་པོད་བཙན་བཟུང་བྱས་པས་མ་ཆད། པོད་མི་མང་པོ་གསོད་
བཞིན་ཡོད་ལུགས་གསུངས་པ་དང་། མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ནང་དེའི་
སློར་སྤོང་སྤོང་བྱུང་བར་བརྟེན། གསོད་མཆམས་མ་བཞག་ཀ་མེད་ཡིན་
པ་རྗེས་སུ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་། བྲག་གཡལ་གཅིག་པུའི་ནང་བསད་མཆམས་
བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་པོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ནང་གཅིག་མཚུངས་རེད།

བཙོན་པ་ཆང་མར་ཤིག་མང་པོ་སོགས་ཡོད་པས། གདན་དང་
ཁྱོན་ཆས་ཆང་མ་སྤྱིར་བཏོན་ནས་ཤིག་གསོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲན་བཏབ་སོང་ཡང་
མགྲོན་ཆབ་དང་མི་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་སྤྲིག་པར་འཛོམས་ནས་དུག་སྒྲན་མ་
བཏབ་ཀྱང་། ཁང་པའི་སྤྱི་ནང་ཆང་མར་སྒྲན་བཏབ་པའི་ཁྱོན་གྱིས་ཤིག་
ཆང་མ་མཉམ་དུ་ཤི་སོང་། དེ་ནས་ང་ཚོ་ཉིན་རེ་ཚུ་ཆོད་གཉིས་རེ་ཉི་
མའི་ནང་བཞག་ནས་ཁང་མིག་རེ་ལ་ལས་བྱེད་རེ་སྤྱོད་ཀྱི་འདུག ཐག་
གཅོད་བྱས་ཆར་བའི་མི་ཆང་མ་སྤྱི་ལོགས་སུ་ངལ་རྩོལ་ལ་དེད་ཀྱི་འདུག
ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་མཆམས་སུ་རང་ལ་ཉེས་པ་ལོ་བརྒྱད་ནས་ད་བར་ཉེས་
འབྲལ་གྱི་སྤྲིག་གི་ཡི་གེ་བྲིས། ཉེས་པ་ཉེས་འབྲལ་མ་ཆར་བར་ལག་ལྷགས་
ལེན་གྱི་ཡིན་ཟེར་ཤོག་སྒྲག་སྤྱད་ཅིང་ལག་ལྷགས་ལེན་སོང་། ཉིན་གསུམ་

ནས་དྲི་ཞིབ་ཁང་དུ་ཁྲིད་བྱུང་། དེར་མུ་ཐག་དང་། དབྱུག་པ། གནས་
བཅུགས་བྱེད་ས་སོགས་ཡང་བཤད་ཀྱི་དཔོན་གཅིག་དང་སྐད་བསྐྱར་
གཅིག་གིས་ཚུ་ཚོད་གཅིག་གཉིས་ཙམ་སྐད་ཆ་དྲིས་མཚམས་སུ་བྱེད་ལ་
ཚུ་ཚོད་ཡོད་ཀྱི་རེད་ཟེར། ངས་ཚུ་ཚོད་ཡོད་ཀྱང་ཕ་ཡུལ་དུ་ཡོད་ལའ།
དེ་རེད་གཉིས་ལ་སྤྲོད་དགོས། གཞན་ལ་མ་ལའ། ཚུ་ཚོད་བཟང་ངན་
གང་རེད་ཟེར། ངས་བཟང་ངན་གཤམ་ཀྱི་མེད། ལག་པར་བཀོན་དུས་
འགྲོ་གི་འདུག ལག་པ་དང་བྲལ་ནས་ཡུན་རིང་བཞག་ན་འགྲོ་གི་མི་འདུག་
ལའ་པས། ཁོ་གཉིས་ཚུ་སྐད་ཐོག་ནས་རང་འགྲུལ་ཚུ་ཚོད་རེད། གང་
མིན་ཆད་ཡག་པོ་རེད་ལའ་སོང་། བྱེད་ཀྱིས་ཕ་ཡུལ་ལ་བསྐྱར་རྒྱུའི་ཡི་
གོ་བྱིས་ནས་སྤང་མོར་བྲུག་པར་ཤོག ཚུ་ཚོད་ཁྲིར་ཤོག་ཟེར་བྱིས་ནས་
རེད་གཉིས་ལ་སྤྲོད་ཤོག་ཟེར་སྐབས་དེ་དུས་སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་ཚུ་ཚོད་ཏཱ་ཅང་
དཀོན་པོ་ཡིན་སྐབས་ཁོ་གཉིས་དགའ་པོ་ཞིང་བྲུག་བྱས་སོང་།

ཉིན་གསུམ་པར་དྲི་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཚུ་དམག་གི་དཔོན་པོ་དང་སྐད་
བསྐྱར་བཅས་བདུན་འདུག ཐོག་མར་དམག་བརྒྱབ་པའི་གནས་ཚུལ་ཁ་
གས་སྒྲོར་དྲིས་བྱུང་། དེ་ནས་ཚུ་དཔོན་དེས་དིས་པ་ཀུའུ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་
དམ་ཟེར། ངས་ང་ཚོས་ར་པོ་གོ་ཐོག་ཟེར་བ་དེ་གསུང་གི་ཡོད་པ་འདྲ་
ལའ། ཁོ་པས་དེར་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ག་ཚོད་བསད་ཡོད་ཤེས་ཀྱི་
འདུག་གམ། དེ་དུས་ང་ཚོ་ཕམ་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོའི་དམག་གིས་ག་
སྤྱིག་ཅ་བ་ནས་མ་བྲུས་གོང་བྱེད་ཚོས་ཏམ་པ་བྲུས་ནས་རྒྱགས་ཡོང་བའི་
ཤྱེན་གྱིས་ང་ཚོའི་དམག་ཕམ་པ་རེད། དེ་དུས་བྱེད་ཚོའི་ཇག་དཔོན་སུ་
རེད་ཟེར། བྲུམས་པ་ངོས་གཉིས་རེད་ལའ་པ་དང་ཏཱ་ཅང་ནམ་འགྱུར་
སྤྱག་པོ་རེད། ཇག་དཔོན་བྱེད་རང་ཡིན་ཡང་བྲུམས་པ་གི་ཚར་བའི་མགོ་
ལ་གཡོག་གི་འདུག་ཟེར། ངའི་ལུས་ཀྱི་གུ་བྱང་སྤང་བྲུ་གཅིག་མ་གཏོགས་

གང་ཡང་མ་བཞག་པར་ཡུད། སྐལ་པའི་ཐོག་ཕུས་མོ་བཙུགས། ལག་
 པ་གཉིས་མགོ་དང་མཉམ་མཉམ་བསྐྱམས་པ་དང་། ཁོག་སྟོད་ཙྴ་ཐག་
 རྒྱུ་སྒྲུབ་ནས་བསྐྱམས་ཏེ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་བཏགས་བརྒྱབ་ནས་འཛོག་
 སྐབས་གཟུགས་པོ་རྩལ་ནག་གིས་ཁེངས། ཡུད་ཙམ་ནས་དྲན་མེད་དུ་བརྒྱལ་
 བས་ཆུ་གང་མོ་གཤོས་ཏེ་དྲན་པ་སོས། རང་གི་སེམས་ལ་ན་ཆ་བཟོད་
 བསྐྱལ་མེད་པ་འདི་མྱོང་བ་ལས་བསད་ན་དགའ་སྐྱེ་སྟེ་ང་བསད་རོགས་
 གིས་ལབ། ཆུ་ཐེངས་གསུམ་ཙམ་གཤོས་པ་དང་དྲན་མེད་དུ་ཐེངས་གསུམ་
 ཙམ་བརྒྱལ་སོང་། དེ་ནས་ཐག་པ་སྟོད་སོང་། བཙོན་ཁང་ནང་རྒྱུ་
 བསྐྱལ་བ་དང་གི་མིན་རོ་མིན་ཆགས་འདུག

ཉིན་གཉིས་ལ་གང་ཡང་ཟེར་མཁན་མ་ཡུང་། ཉིན་གསུམ་པར་
 སྟོན་མའི་དྲི་ཞིབ་བྱེད་མཁན་དེ་གཉིས་རང་རེད། ཁོ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བཟོད་
 རོན། ཁ་སེང་དམག་མི་དེ་ཚོ་བྱེད་དང་འཛིང་མྱོང་མཁན་རེད། ཁོ་ཚོ་
 ལ་ཁག་ཡོད་མ་རེད། བྱེད་ཚོས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་མི་མང་པོ་བསད་
 པ་མ་ཟད་དཔལ་པ་ཀུན་ལ་དམག་པོ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མདའ་དཔོན་ཐོན་ཀྱང་
 རྩ་སར་བཙོན་ཁང་ནང་བཙུག་སྟེ་ལོ་བཙོ་ལྔ་ཐག་གཅིད་བྱས་པ་རེད་ཟེར།
 དེ་བཞིན་དྲིལ་བསྐྱགས་དང་རྒྱབ་རྒྱུང་ཐེངས་མང་བྱས་བྱུང་། མཐའ་
 སྟོན་དུ་གཞན་དང་མཉམ་བསད་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་བྱེད་རང་ཁོ་ནས་རྒྱ་
 དམག་ག་ཆད་བསད་ཡོད་ཟེར། ང་རང་གིས་རྒྱ་དམག་དང་ཐེངས་༡༡
 ཙམ་འཛིང་སྐབས་མེ་མདའ་མང་པོ་བརྒྱབ་ཡོད་སྐབས་རང་གིས་བསད་
 ཡོད་བསམ་ཀྱང་གི་རྒྱན་བྱེད་པ་དང་གཞན་དང་མཉམ་དུ་བརྒྱབ་པ་སོགས་
 ཀྱིས་གསལ་པོ་ཤོད་དགའ་ཡང་བྱེད་ཚོས་ག་ཚོད་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་
 གསུང་ན་དེ་ཁས་ལེན་གྱི་ཡིན། གྱི་བརྒྱབ་སྟེ་རང་གཅིག་ཕུས་རྒྱ་དམག་
 བཞི་བསད་ཡོད་ལབ། དེ་ནས་དྲི་ཞིབ་མཇུག་སྒྲིལ་སོང་། ད་དུང་མ་

དེ་ལྟར་ལྷག་ལུས་འདུག་ན་བྱིས་ནས་ཡར་སློང་དགོས་ཟེར་ཏེ་ཤོག་བྱ་མང་
ཅུ་དང་སྟག་ཆ་བཅས་སྤྱད་བྱུང་།

སྤྱི་ཉིན་ཆོག་ལ་འདུའི་ཐོག་སྤྱི་བདེ་དུས་ཀྱང་གིས་ནོ་གཙོད་བྱ་ཉིས་
པ་ཆེ་ནའང་ནག་ཉིས་ངོས་ལེན་གྱི་ནུས་འགྱུར་ཡག་པོ་ཡོད་སྟབས། ལག་
ལྷག་ལེན་གྱི་ཡིན་ཞེས་ཁྲུབ་བསྟགས་བྱས། རྫོང་ཁག་གཞན་ལ་བརྒྱུད་
བའི་བཙུན་པའི་ལྷག་འཕྲོས་ཉིས་པ་ཆུང་བ་ནུས་སྤྱིར་ལས་ཀར་འགྲོ་
དགོས་པ་དང་། ང་ཆོར་ཆོག་པར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་བཅུག་སྟབས་
དེར་ཨ་མེ་རི་ཀའི་སྤྱད་འཛིན་ཁེ་ནི་ཉིས་བཤད་པ་ཟེར་བ་སོགས་མང་པོ་
འདུག་རང་གིས་ཁེ་ནི་ཉིས་ལ་འབྲལ་རྒྱུའི་ཡི་གེ་བྱིས་ནས་བཙུན་རོགས་
ཁ་ཤས་ལ་བསྟན་པས་མགོན་ཆབ་ཀྱིས་ཡི་གེ་འཕྲོད་པའི་རེ་བ་ནི་མེད།
འདི་རྒྱ་མིས་མཐོང་བ་ཡིན་ན་མགོ་གཏོར་བ་ཐག་ཆོད། ཡི་གེ་མེད་
པར་གྱིས་ཟེར་བ་ལྟར་བྱས། ངའི་སྤྱང་མོས་ཆུ་ཆོད་ཁྲེར་ནས་ངོ་འཕྲད་
བྱུང་སྟབས་དེ་ཞིབ་སྟབས་ཀྱི་སྤྱད་བསྟུར་དེ་བཙུན་ཟས་སྤྱད་བཅུག་མཁན་
ཡིན་སྟབས་ཐེངས་ཁ་ཤས་ཐུག་བཅུག་པའི་ཐོག་སྤྱད་ཆ་རྒྱན་རིང་པོར་
བཤད་བཅུག་སོང་།

སྟབས་དེ་དུས་བཙུན་པ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དུ་རང་ལ་གོ་ལག་སྟེན་
སྤྱང་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་དེ་བ་ཡང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ལྷག་པར་དུ་སྟབས་
དེ་དུས་སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱ་དཔོན་ ཡི་འུ་ཀོང་འུན་ཞེས་པ་དེ་ནི་ཁ་
འཇུ་མ་གྲིག་གི་བྱེད་ཅིང་བཙུན་པར་རྟེན་ལྷག་ལས་ལྷག་པ་བརྒྱབ་པ།
ཉིས་དྲུང་ནན་པོ་བཏང་སྤྱོད་བས། བཙུན་པ་ཆོས་ཁོ་པར་མིང་ངན་ལ་
གཙན་གཟན་ཁ་ཁ་ཞེས་སྟོག་དུ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ཁོ་པ་ནི་བོད་མིར་སྤང་
ཞིང་། ཞེ་སེམས་གནག་ལ་དམར་པོའི་ལྷ་བ་དང་སྤྱོད་པ་རྒྱན་འཁྲུངས་
བྱེད་མཁན་ཡིན་པར་བརྟེན་བྲག་གཡབ་རྫོང་ནས་གོ་གནས་རིམ་འཕར་

གྱིས་ནག་ཁུ་ས་ཁུལ་གྱི་རྩ་ཅི་དང་པོ་དང་། ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྱི་རྩ་ཅི་དང་པོ་བྱས་མཐར་ ༡༩༩༤ ལོ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཟེར་བ་དེའི་
 ཏང་ཨུད་གྱི་རྒྱན་ལས་ཨུ་ཡོན་དང་། སྤེད་ཁྲིམས་གྱི་ཀྱུ་ཞི་ཡི་གོ་གནས་
 ཐོབ་ཡོད། ཁོ་པས་ཉིན་ཞིག་འགྲམ་ཐོག་ལྡེ་འཆང་དང་། ཁྲོད་རེ་མཐོན་
 ཆབ། ང་རང་བཅས་གསུམ་ལ་བྱེད་རང་གསུམ་ནག་ཉེས་ཆེན་པོ་རེད་
 དེ་ཏང་གི་ཡང་དག་པའི་སྤེད་རྩལ་འོག་ དེ་རིང་ནས་བཟུང་ངལ་ཚོལ་བསྐྱུར་
 བཀོད་གྱི་གོ་སྐབས་སྤོང་གྱི་ཡིན་ཟེར། སྐབས་དེ་དུས་ང་རང་གསུམ་ལ་
 ཀླང་ལྷགས་ཡོད་ཡོད་པར། ལྷགས་རིའི་ནང་དུ་བཙོན་པའི་སྐྱག་ཁང་ཡོད་
 ས་དེར་བྱིད་བྱུང་། སྐྱག་པ་གཙུ་བྱེད་གཟར་བུ་ཡུ་རིང་དེས་སྐྱག་རྒྱུ་
 ནང་ནས་སྐྱག་པ་དོག་དོག་ནམས་གཙུས་ནས་ས་ཐོག་བཀོད་དེ་ཉི་མར་
 སྐམས་ནས་སྐམ་པོ་ཆགས་དུས་ལག་གཉིས་ཀྱིས་འཕྱར་འཕྱར་བཏང་སྟེ་
 ཞིབ་མོ་བཟོས་པ་དེ་རྒྱ་ནག་ནས་སོན་ཁྲེར་ཏེ་བཙུགས་པའི་སྡོ་ཆལ་ནང་
 སྤར་བ་གང་རེ་བྱས་ནས་བྲུགས་བཙུག་བྱུང་། དེ་མ་ངན་པ་ཁ་ཞིང་རྒྱང་
 བྱག་དུས་ཁ་ནང་འདྲེལ་ནས་ཞེན་པ་ལོག་སྟེ་སྐྱག་གི་འདུག་ ང་རང་གསུམ་
 གྱིས་སྟོད་ཐུང་སྤབ་བུ་རེ་ཁ་ལ་བཀའ། ཁ་ལག་ཟ་ཁར་རྒྱས་ལག་པ་བྲུ་
 བཙུག་གི་འདུག་ རྒྱ་མང་པོ་མི་སྤོང་པ་དང་ཡི་ཙི་སོགས་འབྲུ་རྩལ་མེད་
 སྐབས་ལག་པ་ཆོས་འགྱུར་ཏེ་སེར་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ དེ་ལྟར་ཉིན་དུག་
 ལས་བཙུག་བྱུང་། དེ་ངན་ཕྱོ་བཞིན་པའི་ངང་པག་བརྩིས་ནས་མི་ཟ་ག་
 མེད་བྱུང་།

དེ་ནས་ང་རང་གསུམ་ལ་གོ་ཞིབ་འཐག་རྒྱུའི་ལས་འགན་སྤྲད་བྱུང་།
 གས་བཅར་གྲ་ཆང་གི་ཆོགས་གྱུར་བྱུང་འབྲུག་རྒྱུ་མཛེས་ཟེར་བའི་འགོ་
 སྐམ་ཆོས་ཆོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་དེ་དུས་བྱ་བྱས་ནས་ཕག་ལྟོ་སོགས་སྐམ་
 ས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་དེར་གོ་རྒྱ་སོགས་རྒྱབ་ནས་སྐམ་ས་བྱས། བྲག་གཡལ་

མ་ཐང་གི་མོ་ཞིབ་ཆགས་བྱེད་སྐམ་ཞིག་ཡོད་འདུག་པ་དེ་དང་དེའི་མིག་
ཡ་གཅིག་མེད་མཁན་དེའི་མིག་བཀའ་སྟེ་རང་འཐག་བསྐྱོར་བ་བཅས་
ཀྱི་མོ་ཞིབ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཅིས་འབུལ་བྱེད་དགོས།

དགུན་དུས་ཆེས་པའི་སྐབས་བཙུན་སྤངས་བྱུང་བྱུང་གཡལ་བ་ཆེ་འབུམ་བ་
སྒོ་བསྟན་གྱིས་ཀྱང་དཀར་ནག་གཉིས་དམག་འཁྲུག་ལངས་པའི་གནས་ཚུལ་
གསང་གཏམ་བཤད་པ་ནས་ཐོས། མཐའ་མཆམས་དམག་གི་རྒྱབ་
སྐྱོར་མི་སེར་མང་པོ་འགོ་དགོས་པ་དེ་ཆོར་སྤྱོད་ཆེད་ང་ཆོ་བཙུན་པ་ནམས་
ལ་ཉིན་མཆན་རེས་སྐྱོར་གྱིས་ཉིན་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཅུམ་པ་འཐགས་དགོས་
བྱུང་། སྐབས་དེར་ངའི་ཨ་མ་ང་རང་དང་ངོ་ཐུག་གི་ཆེད་དུ་ཕ་ཡུལ་ནས་
གོམ་པ་སྤྱོད་ཉིན་ལྗེ་ཐོག་བསྐྱེད་པ་དང་། ཐེངས་གཉིས་ཐུག་པའི་
རྗེས་མ་དེར། ད་ང་རང་མ་བུ་གཉིས་འཕྲད་པའི་མཇུག་མ་ཡིན། མི་
ཆང་མ་སྐྱེས་ནས་འཆི་བ་ཆོས་ཉིད་རེད། བྱེད་རང་གིས་ནམ་དཀར་གྱི་
བྱ་བ་གང་ཐུབ་གྱིས་ཟེར་ནས་ཐོད་པ་གཏུག་བྱུང་བས་ཡིད་ཤིན་དུ་སྒྱུ་པོ་
བྱུང་། དེ་ནས་ང་རང་མ་བུ་གཉིས་གཏན་དུ་བུལ་བ་དེའི་སྐྱོར་ད་ལྟོང་
དཔ་གྱི་འདུག

༡༩༥༡ ཟླ་ ༡༡ ནང་མགོན་ཆབ་དང་འགྲམ་ཐོག་ལྗེ་འཆང་།
ང་རང་གསུམ་ལ་ཆེ་བཙུན་གྱི་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་དང་། བར་ཇ་དུང་ཡིག་
དང་རྒྱལ་མཆན་བཀྲ་ཤིས། གཟེམ་དཔོན་སྒོ་དགེ་གསུམ་ལ་ལོ་ ༡༠
བཅད། གསོལ་ཐབ་པ་དགོན་མཆོག་དང་ཆ་ཁྱུ་གཉིས་པ་གཉིས་ལ་ལོ་
༡༥ ཐག་བཅད་པ་དང་གཞན་ཁ་ཤས་ལ་ལོ་གངས་དེ་ལས་ཉུང་ཙམ་བྱས་
ཏེ་མི་ཉི་ཤུ་ཆབ་མདོར་འགོ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་དེ་ལོ་ཆེ་བ་རེ་བྱུང་ལ་ཞོན་
ཏེ་དང་། དེ་མིན་ཆང་མར་ཉལ་ཆས་སོགས་འགེལ་བྱེད་ཏེ་བཅས་རྒྱབ་
འདེད་པ་དམག་མི་མ་ ༡༥༡༡༥ ཙམ་བཅས་ཞོགས་པ་སྤེལ་ནས་ལངས་

ཤིང་ནམ་གསལ་བ་དང་ཕྱིན། ཟླ་རྒྱུ་ཟུང་པ་མེད་ཅིང་གན་ནང་འདྲུལ་
 ཉེ་ཕྱིན། རྒྱུ་པར་རི་ནས་ཐུག་ཡེར་མོ་སྒྲིམ་ཆང་ཡོད་སའི་ཕྱོགས་བར་
 ཏུ་ལ་གཟར་ཞིང་མཐོ་བ་ཞིག་བསྐྱོད་དགོས། སྒྲིན་མའི་བཙོན་པ་མང་
 པོ་གི་བ་དང་དབུགས་ཆད་མ་ཆད་གོང་ནས་གསོན་སྐྱས་མང་པོ་བྱས་པའི་
 གནས་ཚུལ་ཐོས་སྒྲིང་ལ་དེའི་སྐྱོད་ཙམ་ནས་བར་ཇ་དྲུང་ཡིག་འགྲོ་མ་ཐུབ།
 ཉེ་ཡོད་མཁན་དང་རྒྱ་དམག་ཁ་གས་སྒྲིན་དུ་ཕྱིན་ཆར། དེར་ཡོད་ནང་
 ནས་བྲག་གསལ་ཡིན་པ་རྒྱ་དམག་གི་ཞལ་ངོ་གཞོན་པ་ཆེན་ཆེ་པོ་ཞེས་པ་དེས་
 གཤེག་གཤེག་བཏང་བ་དང་ང་ཚོ་ལ་ཁུར་དགོས་ཟེར། ང་ཚོས་རང་ཉིད་འགྲོ་
 ཐུབ་མིན་གྱི་སྐབས་སུ་མི་ཁུར་ཐུབ་ས་མ་རེད་ལམ། དེ་ནས་ཁོ་པས་བར་
 ཇ་དྲུང་ཡིག་གི་སྐལ་པར་མེ་མདའི་ཉ་མཇུག་བརྒྱབ་སོང་བ་དང་བར་ཇ་
 ཏུང་ཡིག་གིས་བྲང་བསྟན་ཉེ་མེ་མདའ་ཚྱུ་བས་ཤིག་ ང་གསོད་ཅིག་ལམ་
 སོང་། རྒྱབ་དེད་པ་བསོད་ནམས་ཆོས་གྲགས་ཟེར་བ་བྲག་གཡལ་དཀྱིལ་
 དམ་ནས་ཡིན་པ་དེས་ཁོ་ཚོའི་དམག་གི་བརྒྱ་དཔོན་ཡིན་པ་དེར་ཁྲིམ་ཉེ།
 རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱིད་ཀྱིས་མི་བསད་ཅིས་ཡོད་དམ་སོགས་ལབ་ནས་
 ཁ་ཚྱོད་བྱས་སོང་། ད་དྲུང་ཆེན་ཆེ་པོ་བྱིད་ཀྱིས་སྤྲེལ་འདི་ཕྱོགས་ཉེས་
 ཏུང་བཏང་སྟེ་བཙོན་པ་བསད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་བྲན་གྱི་འདུག་གམ་ལམ་
 པ་དང་། བྱིད་བརྒྱ་དཔོན་དེས་བོད་པའི་རྒྱབ་རྩ་བྱས་ཉེ་ང་ལ་གཡུན་
 ལེན་ཅིས་ཡིན་ནམ་སོགས་ཟེར་སོང་། དེ་ནས་ང་ཚོ་དེད་ནས་རྒྱ་དམག་
 ནམས་ཕྱིན་པ་དང་། བར་ཇ་དྲུང་ཡིག་དང་བསོད་ནམས་ཆོས་གྲགས་
 གཉིས་རྩིས་སུ་ལུས། ང་ཚོ་འཁན་མདོ་གོང་དུ་ཉིན་མ་མ་འགྲིབ་གོང་ནས་
 སྐྱེ་བས། རྩིས་སུ་ཡོང་མི་གཉིས་ཀ་ཐུན་རུབ་ཆར་ནས་དེར་བསྐྱེ་བས།
 རྩིས་སུ་བྲག་གཡལ་ནང་ནས་བསོད་ནམས་ཆོས་གྲགས་བཙོན་ཁང་ནང་
 བརྒྱུག་སྟེ་ཟླ་གས་མཆོམས་དམག་ནས་ཐུད་དེ་རང་བྱིམ་ནང་ལོག་འདུག

ཡང་བྲག་གཡལ་ཆེ་འབུམ་ནས་ཡིན་པའི་སྒོ་བསྟན་ཟེར་བ་དེ་ལ་
བཙུན་པ་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་འདུག་ཟེར་ནས་སྤྱི་ལོ་དེ་རང་བྱིམ་དུ་ལོག་
པ་རེད། སྤྱི་ཉིན་དེ་གའི་མི་སེར་ལ་རྟ་གཅིག་ཁྲིད་བཅུག་ནས་བར་ང་
དུང་ཡིག་ལ་གཞོན་བཅུག ཉི་མ་མ་འགྲིལ་ཙམ་ནས་དཀྱིལ་དམ་ལ་
སྒྲེབས། དེའི་སྤྱི་ཉིན་རྒྱུ་འཁོར་ནང་ནས་ཆབ་མདོའི་དམག་མི་ང་
ཆོ་ལེན་པར་འབྱོར་ནས་བྲག་གཡལ་རྫོང་ནས་ཡོང་མཁན་རྣམས་དང་བཞེ་
ལེན་བྱས་སོང་།

༡) ཆབ་མདོ་བཙུན་ཁང་དུ་སྤྱོད་རིང་།

སྤྱི་ཉིན་དཀྱིལ་དམ་ནས་རྒྱུ་འཁོར་ནང་འཇུག་ནས་ཉིན་སྤྱིད་
ཙམ་ནས་ཆབ་མདོར་འབྱོར། འགུམ་ཐོག་ལེ་འཆང་དང་། མགོན་ཆབ།
ང་རང་གསུམ་པོ་བརྒྱ་ཤོག་དང་པོ་ཟེར་བའི་བཙུན་ཁང་ཆེ་བཙུན་རྣམས་
དང་ཐག་གཅོད་མ་བྱས་པའི་བཙུན་པ་རྣམས་བཞག་ས་དེར་བཅུག དེ་
བྱིངས་རྣམས་ངལ་ཚོལ་བསྐྱར་བཀོད་ར་བ་ཞེས་པ་དེར་བཞག་སོང་། ཉིན་
བཞི་ལྔ་ཙམ་ནས་བཙུན་པའི་ཆོགས་ཆེན་འཆོགས་ཏེ། ཟང་ཅེ་བྲ་ཀྱང་
ཞེས་པའི་རྒྱ་དཔོན་དེས། རྒྱ་གར་གྱིས་དབྱིན་ཇིའི་མི་མེ་ཁེ་མ་དུང་གི་
ས་ཐིག་ཅེས་པ་དེ་ལ་ཁག་སྟེད་དེ་ཀྱང་གོའི་ས་མཆམས་སུ་དུམ་བུ་ཤར་
མ་པོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཞེས་པའི་ཁོངས་རྒྱུ་ཡུལ་དང་། དུམ་བུ་རྒྱལ་མ་
ཤིན་ཅང་ས་མཆམས། ཡུལ་དེའི་སྐད་ལ་(ཨ་ཁེ་མེ་ཆེན་) རྟོ་དཀར་ཐང་
ཞེས་པའི་དོན་རེད། དུམ་བུ་དཀྱིལ་པོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཁོངས་མིན་
ཡུལ་སོགས་ལ་བཙན་འཇུག་ཐེངས་མང་བྱས་ཀྱང་རང་རྒྱལ་གྱིས་ཞི་བའི་
ཐབས་ལམ་ཁོ་ན་སྟེད་ཀྱང་། རྒྱ་གར་གྱིས་དེ་ལས་ལྷག་པའི་ས་ཆ་མང་
པོ་བཙན་བཟུང་བྱས་པ་ལ་བརྟེན། རང་སྐྱོང་གོལ་ལན་མི་སྤྱོད་ཀ་མེད་

བྱུང་། ཉིན་རེ་བྱུང་དམག་རྒྱལ་མཆོམས་རྒྱ་གར་གྱི་མི་མང་པོ་གསོན་
བཟུང་བྱས་པ། དམག་དཔོན་གཅིག་གནམ་གྱི་ནང་ཞུགས་ཏེ་བྱོས་ཅིས་
བྱེད་སྐབས་གནམ་གྱི་དང་བཅས་ཚུར་ལེན་པ་རེད། གྲུང་གོའི་མི་དམངས་
བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གཅིག་གྲུང་བཟུང་མ་ཐུབ་པ་རེད། རྒྱ་གར་གྱི་
དམག་མི་མང་པོས་མེ་མདའ་བསྐྱར་ནས་བྱོས་ཕྱིན་པ་རེད། རྒྱ་གར་གྱི་
རྒྱལ་ས་ལྷོ་ལིར་ཡང་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་གི་ཡིན་ན་བདེ་ལྷག་ངང་གཏོང་
ཆོག་གྲང་། ང་ཚོ་ཞི་བདེར་དགའ་མཁན་ཡིན་སྐབས་སྤྱི་ལེ་གསུམ་ལ་
ཕྱིར་འབྱེད་བྱས་པ་རེད། དེ་རྗེས་ང་ཚོས་བཟུང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་དམག་
མི་དེ་ཚོར་ཕྱིར་གཏོང་དུས་དུས་ནས་ང་ཚོ་པར་མ་གཏོང་རོགས་མ་
གཏོགས་ཡང་བསྐྱར་དམག་རྒྱལ་སར་ཚུར་གཏོང་གི་རེད་ཟེར། བྱེད་ཆོ་
ཐངས་ག་ཚོད་གཏང་བྱུང་ནའང་ཚུར་ཤོག་དང་། ང་ཚོས་པར་བཏང་
ཆོག་ལབ་ཡོད་པ་རེད། བྱེད་ཆོས་རྒྱ་གར་ལ་རེ་སྟོང་ཡོད་མེད་གྲོས་བསྐྱར་
བྱེད་དགོས་ཟེར་ཏེ་གྲོས་བསྐྱར་བྱེད་བརྒྱལ་མིང་། ང་ཚོའི་སེམས་ལ་རྒྱ་
དཀར་ནག་གཉིས་པོ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་འདྲ་འདྲ་ཡིན་པ་ལ་ལས་སྤྱོད་
འདྲ་མི་ཐུབ་བསམ་ནས་ཡིད་ཆེས་རྩ་བ་ནས་མ་བྱུང་།

ཡང་དེ་འདྲུག་རྒྱ་དམག་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སྟེ་ཕྱིར་ལོག་ཡོང་བ་དང་
མི་དམངས་ཚོས་དགའ་བསུ་ཞུ་བའི་སྒྲིག་བརྒྱན་བསྐྱར། གྲང་ཐོན་གྲང་
ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་བ་ཟེར་མཆོམས་སྒྲིག་བརྒྱན་ནང་ཉུང་ཉུང་དམག་
ཡང་དང་པོ་མདའ་དཔོན་ངས་མགོ་བཏགས་ཞུས་ས་དེ་རེད་འདྲུག་ ཡང་
བསྐྱར་བཅོན་པར་བཤད་དེ་རྒྱ་གར་གྱིས་ཨ་མེ་རི་ཀ་ནས་ཨ་རིའི་སྟོར་
མི་དྲུང་ཕྱུར་ ༤༩ ཀྱིས་མཆོན་ཆ་ཉོས་ཏེ་པམ་ཁ་ཁྲར། བུ་ལོན་འཇལ་
བྱེད་རྒྱ་གར་གྱི་བུ་མོ་ཚོས་ན་རྒྱན་སོགས་སྤྲད་གྲང་བུ་ལོན་མ་འཕྲོད་སྐབས།
རྒྱ་གར་ནང་ནས་ནེ་ཏེ་རུ་ལ་ངོ་ཚྭ་བྱེད། ཕྱི་ནས་ཨ་མེ་རི་ཀས་བུ་ལོན་

དེད་པ་སོགས་ལ་ངོ་ཚ་མ་བཟོད་ནས་ནི་ཏེ་རུ་ ༡༩༥༩ ལོ་སེམས་ཁྲལ་
གྱིས་སྒྲིན་མེ་བེད་བཅས་སོགས་བྱུང་བསྐྱགས་བྱས་སོང་། དེ་རྗེས་
ཀྱ་གར་གྱི་སྲིད་མྱོན་གྱི་མི་ཐེང་པ་ཀི་མི་ཐན་དང་ཀྱ་གར་འདུམ་འགྲིགས་
ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡུ་རུ་སུའི་ཏེ་མི་ཀན་ཏེ་ནས་ཁ་མཆུ་ཕམ་པའི་སེམས་ཁྲལ་གྱིས་
ཀྱེན་བྱས་ཏེ་མི་བེད་ཟེར་བ་དང་། ཨ་མེ་རི་ཀའི་སྲིད་འཛིན་ཁེ་ནི་ཏེ་ ༡༩༥༩
ལོར་མི་དམངས་ཀྱིས་མགོ་བོར་མེ་མདའ་གཞུས་ཏེ་བསད་པ་ཟེད་བཅས་
བསྐྱགས་སོང་བར་བཅོམ་པ་ཚང་མས་སེམས་ཁྲལ་ཆེན་པོ་བྱས་སོང་།

ཀྱ་ནག་དང་ཡུ་རུ་སུ་གཉིས་འགལ་ཆེ་བྱུང་རྗེས་ཀྱ་གར་དང་། ཡུ་
རུ་སུ་གཉིས་མཐུན་ཆ་བྱུང་ཞིང་། ༡༩༥༩།༥༥ ལོའི་འགོར་ཡུ་རུ་སུས་
ཀྱ་གར་ལ་དམག་འཐབ་གནམ་གུ་མི་ཀས་ ༡༡ ཉགས་ཅན་གྱི་བཟོ་གྲུ་
བཙུགས་པ་དང་། ཀྱ་གར་གྱིས་ལོ་རེའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཡོང་འབབ་བརྒྱ་
ཆ་ ༥༥ དམག་གྲོན་ཐོག་གཏོང་གི་ཡོད་པའི་སྒྲོར་ཀྱ་མེའི་གསར་ཤོག་
ཐོག་ནས་མཐོང་བྱུང་བས། ངའི་བསམ་པར་ཀྱ་གར་གྱིས་ཀྱ་ནག་ལ་ཁ་
གཏད་བཅག་རྒྱ་ཡིན་པ་མངོན་གསལ་ཟེད། དེ་ནི་བོད་ལ་རོགས་རམ་
བྱས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར། གཙོ་བོ་ཀྱ་གར་ལ་མཐར་ཐུག་གི་ཞི་བདེ་ཡོང་
ཆེད་ཟེད། ཀྱ་ནག་གི་བཙན་འཛུལ་སྒྲོབས་བྱགས་བོད་ནས་མཐར་སྒྲོད་
གཏོང་བྱུང་ནས་བོད་རང་བཙན་སྤར་གསོ་བྱུང་ན། བོད་དང་ཀྱ་གར་བར་
ལ་ས་མཆོམས་ཡོད་པ་ལས། ཀྱ་དཀར་ནག་གཉིས་བར་ས་འབྲེལ་ལག་
མཐིལ་ཅམ་མེད་སྟབས། ཀྱ་གར་གྱི་དཔལ་འབྱོར་དེ་དམག་གྲོན་ཐོག་
ཆེན་པོ་གཏོང་མི་དགོས་པར་ཞི་བདེའི་ངང་གནས་བྱུང་གི་ཟེད། དེར་
བརྟེན་ཀྱ་གར་གྱིས་བོད་རང་བཙན་སྤར་གསོ་ཡོང་བའི་རྒྱུ་སྒྲོར་གཙང་
མ་བྱེད་གྱི་ཟེད་བསམ་བྱུང་།

ཆེ་བཙན་ནམས་ལྷགས་རིའི་ནང་ལོགས་སུ་ཆོམ་པོ་དང་ཤིང་བཟོ་

བྱེད་བཅུག་གི་འདུག་པས་རང་ཉིད་གིང་བཟོ་བྱེད་དུ་བཅུག་བྱུང་། ཟླ་
བ་གཅིག་ཙམ་ནས་མཚན་མོ་གཉིད་ཚོད་པའི་སྒྲུང་དུ་བཅོན་ཁང་གི་སྒྲོ་བྱེས་
ནས་ནང་དུ་སྒྲོག་གཞུ་བྱེད་མཁན་འདྲེ་ལ་བྱུང་། ང་ཚོའི་ཙུའུ་ཀྱང་ཨ་
དོན་ལ་འཁོད་སྤོང་བས། ལགས་ཟེར་བ་དང་དཀོན་མཆོག་བསྟན་དར་
ག་པར་ཉལ་ཡོད་ཅེད་ཟེར། དེར་ཡོད་ལབ་པ་དང་ངའི་རྩར་བྱུང་སྟེ་ཡར་
མོངས་ཤིག་ཟེར། ཡར་ལངས་པ་དང་གྱོན་ཆས་བཟུས་སོང་། གྱོན་
ཆས་དང་ཉལ་གདན་ཚང་མར་ཞིབ་གཤེར་བྱས་སོང་། བཅོན་ཁང་དེའི་
ལས་བྱེད་ཡིན་པ་སྟོན་མ་ཏི་དང་དམག་སྒྲར་གྱི་རུ་དཔོན་དང་པོ་དེའི་བུ་
ཉི་མ་དག་འདུལ་ཟེར་བ་བཅོན་པར་སྤང་པོ་བྱེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་འདུག་
ཁང་པ་ནག་ཁུང་ཡིན་པ་དང་སྒྲོག་གཞུ་ངའི་གདོང་ལ་ཚུར་ཚད་པའི་རྒྱུ་
གྱིས་གཞན་མི་ག་ཚད་ཡོད་མེད་ཤེས་མ་སོང་། ང་ལ་ཞིབ་གཤེར་ཆར་
བ་དང་མར་ཉོལ་ཞིག་ཟེར་ནས་ཕྱིན་སོང་། ལག་པས་སྒྲར་བྱུལ་བྱས་
ཏེ་གྱོན་ཆས་གྱོན་པ་དང་། ཉལ་གདན་གདོང་ནས་ཉལ། ང་མ་གཏོགས་
གཞན་ལ་ནི་བཞུས་མ་སོང་། དེ་ག་རེ་ཡིན་ན་བསམ་ནས་ཡུད་ཙམ་གཉིད་
མ་ཁུག་བཅོན་པ་ཚང་མ་འཇམ་ཐིང་ངེར་བསྟན་སོང་།

ཕྱི་ཉིན་ནས་གསལ་མ་ཐག་རྒྱུན་གཏན་ལྟར་སྒྲོ་བྱེད་བ་དང་མཚན་
མོའི་གཅིན་པ་གདོང་བྱེད་གཅིན་ཐོམ་དེ་མི་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱག་ཁང་ནང་
པོས། མ་བུན་ཚོས་བྱས་རྒྱུ་བྱེད་ཆུ་བྱེད་ཡོང་བ་དང་སོ་སོའི་པོར་པ་
ཟད་དུས་ཆུ་ཉུང་ཙམ་སྒྲུག་པ་དེ་ཁ་ནང་འཁུང་ནས་ཁས་ལག་པའི་ཐོག་
སྒྲུགས་ཏེ་ལག་པ་བྱས། དེ་ནས་རྩམ་པ་དང་ཇ་ཐང་སྒྲུག་སྟོན་བྱེད་ནས་
བང་གཉིས་རེ་བསྐྱིགས་ནས་འགོ་དུས་རྩམ་པ་ཐངས་གཅིག་བྲལ་ག་དང་
ཇ་ཐང་སྒྲིག་གང་རེ་ཡོད་པ་དེ་བྱེད་ནས་བདུང་ཚར་མ་ཚར་ཙམ་ནས་ལས་
བྱེད་ཁ་གས་དང་དམག་མི་ ༡༠༡༡༠ ཙམ་བྱུང་། ཚང་མ་ཁང་པ་སོ་

སོའི་ནང་ཡར་འཇུག་ཟེར་བ་ལྟར་ལམ་སངས་ནང་དུ་འཇུག་བ་དང་སྒོ་བརྒྱབ་སོང་། ཁང་པ་རེ་རེ་བཞིན་སྒོ་ཕྱེ་བ་དང་རང་གི་ཉལ་ཆས་ཁུར་ཏེ་ཕྱི་ལོགས་སྒྲེབས་པ་དང་གཟུགས་པོ་དང་ཉལ་ཆས་ཚང་མར་ཞིབ་གཤེར་བྱས་སོང་། སྒྱུར་བཏང་གིས་ཞིབ་གཤེར་དེ་འདྲ་ཆེ་བ་རེའི་ནང་བེངས་རེ་བྱང་བྱེད་པ་དང་ལུས་ལ་གྲོན་པ་དེ་མ་གཏོགས་གཞན་ཉལ་ཆས་སོགས་ས་ཐོག་དུ་བཀྲས་སྟེ་ལས་བྱེད་དང་དམག་མི་དེ་ཚོས་རྒྱུ་པས་བརྒྱུས་ཏེ་ས་སྐྱམ་པོ་འགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཤོད་མི་དགོས་ཀྱང་། ཆར་པ་དང་ཁ་བ་བབས་དུས་འདམ་བག་འགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར་དེ་ཉིན་འདམ་བག་རེད་འདུག་པས་ཉལ་ཆས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བརྒྱུས་སོང་། ཁ་གསུམ་གྱིས་ཁང་པའི་ནང་དང་ཁ་གསུམ་གྱིས་ཕྱིར་བཞག་པའི་སྒོ་སྒོར་ནམས་བརྒྱུག་གེས་བྱས་སོང་། དེ་ནས་ཚང་མ་བང་སྒྲིག་ནས་ལས་ཀར་འགྲོ་མཁན་ནམས་ལས་ཀར་སོང་། སྒོ་བ་སྒྲོང་བྱེད་མཁན་ནམས་སྒོ་བ་སྒྲོང་གིས་ལབ་པ་དང་ཤིང་བཟོ་ནམས་ལས་ལུལ་དུ་སྒྲེབས་པ་དང་ཤིང་བཟོའི་རྩུའུ་ཀྱང་བསོད་དགའ་ལ་ལས་བྱེད་ཉི་མ་དགའ་འདུལ་གྱིས་སྟ་རེ་ག་ཚོད་ཡོད་ཟེར། སྟ་རེ་བརྩུ་དུག་ཡོད་ལབ། ཐོའི་ནང་༡༦ འདུག་ཀྱང་མདང་དགོང་ང་ཚོས་ཅིས་དུས་བཙུ་ལྡ་མ་གཏོགས་མི་འདུག་མདང་དགོང་ཚང་མ་ཡོད་དམ་ཟེར་བས་དགོང་མོ་ལས་མཚམས་བཞག་པ་དང་། སྟ་རེ། འབྲུར་ལེན། སོག་ལེ། གཞོང་སོགས་ཚང་མ་ཚང་གྲ་སྒྲིག་ནས་ནང་ལ་ལོག་གི་ཡོད་ལབ་སོང་། འོ་ན་དང་པོ་ཚང་མས་སྟ་རེ་བཙུ་ལེན་ཁང་པར་གཙང་སྒྲིག་ཟེར་བ་དང་། མཚན་མོང་ལ་སྒྲིག་གཤེར་བྱེད་པ་དེ་སྟ་རེ་མ་འཚང་བའི་དོགས་པ་དེས་ཀྱིན་པ་མ་གཏོགས་ང་རང་སྒྲེར་གྱི་དོན་དག་རེད་མི་འདུག་བསམ་ནས་སེམས་ཕྱན་བྱ་བ་དེ་ཙམ་བྱང་།

རྗེས་སུ་ང་ཚོའི་དབུ་མཛད་ཀྱིས་མུ་ཇང་ཟེར་བ་བཙུན་པ་མིན་པ་

ཞིག་ཡོད་པ་དེས་སྟ་རེ་མི་དམངས་ལ་བཅོང་ནས་ཨ་རག་འབྱུང་བའི་གནས་
ཚུལ་ཅད་ཆོད་འདུག དེ་དང་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྲིམས་འགལ་བྱུང་བར་བརྟེན།
ཀྱུག་མུ་ཐང་བཅོན་ཁང་ནང་བཅུགས་སོང་། སྟོན་ཡོད་སྒྲིག་ཁྲིམས་ལས་
ཀྱང་དམ་དུ་གཏོང་བ་དང་བཅོན་སྒྲིག་དོན་ཆན་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ་དེ་སྟོ་འཛིན་
ཐུབ་པ་དགོས་ཤིང་། རྒྱ་བཅོན་ལ་རྒྱ་ཡིག་དང་བོད་བཅོན་ལ་བོད་ཡིག་
ངག་སྟོར་བྱེད་བཅུག ངའི་འཁྲིམས་ལ་ཉལ་མཁན་རྒྱ་བཅོན་ཁང་གི་མིན་
ཞེས་པ་དེས་ངག་སྟོར་བྱེད་པ་དེའི་དོན་ཆན་དང་པོ་དེ་ངའི་སྟོ་ལ་འཇགས་
པར་མ་ཟད་དེ་ནས་ད་བར་ལོ་སུམ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཕྱིན་ནའང་རྒྱ་སྐད་ཐོག་
ནས་ད་ལྟའང་བརྟེན་མི་འདུག

བོད་ཡིག་གི་བཅོན་ཁྲིམས་དོན་ཆན་བཅོ་ལྔ་ནི།

- ༡) ཀྱང་ཁྲན་ཏང་ལ་དགའ་ཞེན་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ལ་དགའ་
ཞེན། མེས་རྒྱལ་ཁྲིམ་ཆང་ཆེན་པོར་དགའ་ཞེན་བྱེད་པའི་ཐོག་
བྱ་སྟོན་མཐའ་དག་ངེས་པར་དུ་བཅོན་ཁང་ལས་བྱེད་པ་དང་སྲུང་
དམག་མི་སྣ་བཅས་ཀྱི་བཀའ་ཁེབས་བཀོད་འདོམས་ལ་ཉན་དགོས་པ་
ལས་གང་བྱུང་གི་གཏམ་བཞིན་དང་གང་བྱུང་གི་བྱ་སྟོན་བྱེད་མི་ཚོག
- ༢) ཏང་གི་ངལ་ཚོལ་བསྐྱར་བཀོད་ཀྱི་སྲིད་ཇུས་ནི་དང་བཤད་ལ་གྱུ་ཡངས།
མཁྲིགས་བཟུང་ལ་དྲག་གཞོན། བྱས་རྗེས་བཞག་ན་བྱ་དགའ། བྱས་
རྗེས་ཆེན་པོ་བཞག་ན་ཉེས་པ་སེལ་བའི་སྲིད་ཇུས་ལ་ཡིད་ཆེས། བོད་
ཀྱི་བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་མུན་ནག་ཙན་ལ་
ཐེར་འདོན་དང་དགག་པ་རྒྱག་དགོས།
- ༣) བཅོན་པ་ལ་བསྐྱར་བཀོད་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་མ་གཏོགས་དེ་མིན་
ཀྱི་དབང་ཆ་སྤྱི་ཙམ་མེད། བཅོན་པའི་བར་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་

- ནག་ཉེས་བཤད་རེས་བྱེད་མི་ཚོ་གཞན་གསལ་པོ་སྒྲིག་པ་དང་མནའ་གན་བཞག་པ་བཅས་མི་ཚོ་གཞན་
- ༤) ཚོས་ལུ་ཁྲ་མོངས་དད་སྤེལ་ནས་མི་སེམས་ལ་དུག་བཏབ་པ་དང་། གཏམ་འབྲུལ་དགོག་གཏམ་བཤད་ནས་བསྐྱར་བཀོད་ལ་ངོ་ཚྭ་བྱེད་པ་བཅས་མི་ཚོ་གཞན་
- ༥) གནས་ཚུལ་ལྟ་བུ་ཡོད་ཆེ་ལས་བྱེད་དང་སྤྱད་དམག་སུ་ཡིན་ལ་སྤོན་དུ་པའོ་ཀོ་(པོད་སྐད་ལ་སྙན་སེང་ལྟ་བུ་ཟེར་)ཞེས་ལྟས་རྗེས་བཙུན་པ་དང་གོང་རིམ་བར་སྤྱི་ཁྱེ་གཅིག་དང་བྱེད་ཀ་ཙམ་བར་སྤོང་བཞག་ནས་ལྟ་དགོས་།
- ༦) ལྷགས་རིགས་དང་ཐག་པ། རྡོ་དང་དབྱུག་པ། སེལ་དམ་དངོས་རྗེས་སོགས་བཙུན་ཁང་དུ་འབྱེར་བ་དང་ཤོག་བུ་དང་སྒྲག་ཚ། སྤྱི་གུ་བཅས་ཉར་མི་ཚོ་གཞན་
- ༧) མཆན་མོ་སྒྲི་རྒྱུ་རྗེས་གཅིན་ཐོམ་ནང་གཅིན་པ་བཏང་ཁར་པའོ་ཀོ་ཅེ་ཚྱོ་ཞེས་སྐད་ཆེ་ཙམ་འཕྲོད་དགོས་པ་དང་། བྱི་ནས་རྩ་སྤྱད་བས་ཅེ་ཞེས་པའི་ཚོག་མཆན་ཐོབ་དགོས་། (ཅེ་ཞེས་པ་ནི་པོད་སྐད་དུ་སྙན་སེང་ལྟས་ཏེ་བཀའ་འཁྲོལ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་)
- ༨) ཁ་ལག་བཏང་བ་དང་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ། ཀྱང་ལྷགས་ལག་ལྷགས་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་སྐབས་སོགས་ཀྱི་བང་སྒྲིག་སྐབས་འཕྲལ་འཕྲལ་རུ་སྒྲིག་འགྲིག་པོ་བྱེད་དགོས་པ་ལས་བཙུན་རེས་དང་འབྲུད་རེས་མི་ཚོ་གཞན་
- ༩) བཙུན་པ་ཕན་ཚུན་དངོས་པོ་བརྗེ་ཚོང་རྒྱག་པ་དང་རྒྱ་འབྱེར་བྱེད་པ། འཛིང་ཚོད་བཅས་བྱེད་མི་ཚོ་གཞན་
- ༡༠) ཞོགས་པ་སྤྲ་པོ་ལངས་ཏེ་ལུས་རྩལ་རྩེད་བ་དང་། བཙུན་ཁང་

ཕྱི་ནང་དུ་གཙང་སྒྲ་དོད་པོ། ཁྱོན་ཆས་ལྟ་བུ་ཅེགས་རྒྱུ་ནས་
བཞག་གྲལ་འགྲིག་པོ་དགོས་པ་དང་། གདོང་དང་ཁ་ལག་འབྲུ་བ་
བཅས་གཙང་སྒྲ་འཕྲོད་བཞེན་བྱེད་པའི་གོ་མས་གཤེས་འཇགས་པ་
བྱེད་དགོས།

- ༡༡) ཕྱི་ལ་ལས་ཀར་འགྲོ་སྐབས་བར་སྒྲིག་ནས་འགྲོ་དགོས་པ་དང་།
གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་ས་ཐིག་ལས་བཞུགས་མི་ཆོག་ལ་སྒྲིག་གཅིན་
གཏོང་སྐབས་སྒྲན་མེད་ཞུས་ནས་ཆོག་མཆན་ཐོབ་མཆོམས་གཏོང་
དགོས། ལས་མཆོམས་བཞག་ནས་ལག་ཆ་གྲངས་ཆོང་དང་
གཟུགས་པོར་ཤེར་ཆར་རྗེས་མ་གཏོགས་བཅོན་ཁང་ནང་འགྲོ་མི་ཆོག།
- ༡༢) ཁྱིམ་མི་ཐུག་འཕྲད་སྐབས་བཅོན་ཁང་ནང་གི་གནས་ཚུལ་བཤད་
མི་ཆོག་ལ་སྒྲི་ཆོགས་ཐོག་གི་གནས་ཚུལ་འདྲི་མི་ཆོག། ཆོག་མཆན་
མེད་པའི་ཅ་དངོས་ལེན་མི་ཆོག་ལ་ཕྱིར་སྒྲོད་བྱེད་མི་ཆོག།
- ༡༣) ནང་ལ་ཡི་གེ་བཏང་ན་ལུས་ཁམས་བདེ་མིན་དང་བསྐྱར་བཀོད་
དང་ལེན་བྱེད་པའི་སྒྲོར་ལས་རང་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་རིགས་
འབྲེ་མི་ཆོག། ཡིག་སྒྲིག་ཁ་མ་རྒྱུ་བ་པར་གོང་རིམ་ལ་འབྲུལ་དགོས།
- ༡༤) གཟུང་ཉི་མའི་དགོང་མོ་བདུན་ཕྱག་གཅིག་རིང་གི་འཆོ་བའི་སྒྲིན་
བཅོད་བྱེད་དགོས།
- ༡༥) བཅོན་ཁྲིམས་ལས་འགལ་བའི་རིགས་བྱུང་ཆེ་ཏང་གི་ཉེས་བཅོན་
ལ་འཛིན་པའི་སྤྱད་རྩས་ལྟར་ཐག་གཅོད་འཕྲལ་དུ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པ་
བཅས་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། དེ་མིན་ཐག་གཡལ་ཆོང་བཅོན་ཁང་
དང་སྒྲོ་བོ་བཅོན་ཁང་ཁག་ནང་བསྐྱེད་དུས་བཅོན་ཁྲིམས་ཡིག་ཐོག་
དུ་བྲིས་པ་བཅོན་ཁང་སོ་སོའི་གྲང་ངོས་ལ་སྐྱར་ཡོད་པ་དེ་ཆོ་དང་
དོན་ཆན་མང་ཉུང་དང་བཅོད་བྱ་འདྲ་མིན་ཡོད་པ་ལས་ནང་དོན་མང་

ཆེ་བ་གཅིག་པ་རེད་འདུག

ཀྱུ་སྐད་ཐར་ཐོར་ལས་མི་ཤེས་ལ་ཀྱུ་ཡིག་ནི་དེ་བས་ཀྱང་མི་
ཤེས་ནའང་རིག་པ་བརྟན་པོ་ཡོད། ཐེངས་གཅིག་ཀྱུ་བཙུན་དེས་
ང་ལ་བཤད་དོན། བྱེད་ཆོ་བོད་མི་ནམས་ཐག་གཅོད་ཆེ་བཙུན་ཡིན་
ཟེར་ན་འདྲམ་ཤིག་ཤིག་འདི་ག་འདྲ་ཡིན་ནམ་བྱེད་མཆར་པོ་ཞིག་
རེད་ཟེར། ངས་འདྲམ་ཤིག་ཤིག་མ་བྱས་པར་ག་རེ་བྱེད་དགོས་
རེད་ལའ་བས། ཁོས་ཀྱུ་མི་ཡིན་ན་ཆེ་བཙུན་ཡིན་ཟེར་ན་ཉིན་ཤས་
དུ་བསྐྱེད་ཀྱི་རེད་ཟེར། ངས་དུས་ན་ཕན་ཐོགས་ག་རེ་ཡོད་རེད།
ཐག་གཅོད་ཕབ་ཀྱི་རེད་དམ་ཟེར་བས། ཁོ་པས་ཐག་གཅོད་ཕབ་
ཀྱི་མ་རེད་དེ། ཆེ་བཙུན་རེད་ཟེར་དུས་མི་ཆེ་གཅིག་ལ་བཙུན་ཁང་
ནང་འདྲམ་དགོས་སྐབས་དུ་ལོས་དགོས་ཟེར། ངས་བོད་པ་ཆོས་
ཀྱུ་འབྲས་ཤེས་པས་རེད། རང་ད་ལྟ་ཆེ་བཙུན་ལ་ཡོང་བ་དེ་སྟོན་
བསགས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རེད་བསམ་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེར་བརྟེན་
སེམས་ལ་སྐྱབ་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད་ལའ་མྱོང་།

༡༩༥༩ ལོའི་དགུན་ཁ་ངལ་ཚོལ་བསྐྱར་བཀོད་པ་ཟེར་བ་ཆབ་
མདོའི་ལུང་ལག་ཁག་གི་བཙུན་པ་དང་ཆབ་མདོ་བཙུན་པ་བཅས་དང་། ང་
ཆོ་བ་ཀྱུ་ཤིག་དང་པོ་བཅས་ཆོགས་ཆེན་འཆོགས་ཏེ་དགུན་དུས་སྟོབ་སྟོང་
ཆེན་མོ་ཟེར་བའི་ལས་འགུལ་སྟེལ་བ་དེའི་ཐོག་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
དགག་པ་ཀྱག་པ་དང་། ཉང་གི་སྲིད་རྒྱས་དང་མ་མཐུན་པའི་བཙུན་པ་
སོ་སོའི་རེ་སྟོང་གང་ཡོད། གཞན་ཡང་བསམ་སྟོབ་བསྐྱར་བཀོད་དང་མ་
མཐུན་པ་གང་ཡོད་ཤོད་དགོས། དང་བཤད་ལ་གུ་ཡངས་དང་། མཁྱེན་ས་
བཟུང་བྱས་ན་དག་གཞོན། བྱས་རྗེས་བཞག་ན་བྱ་དགའ་ཡོད་ཚུལ་སོགས་
བཤད་དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་ལ་སྟོབ་སྟོང་བྱས་པའི་རིང་འཐབ་འཛིང་མང་པོ་

བཏང་བ་དེའི་ནང་དཔེ་གཅིག་བཤད་ན། ཆབ་མདོ་དགོན་པའི་མཁན་པོ་
ཚོ་བཟང་གིས་ཚུ་བཞི་སྒྲུག་བཞུགས་སྐབས་དམག་གི་དམག་དར་སྒྲུག་ཉར་
བྱས་པ་རེད་ཟེར་ནས་ཐུག་མ་ཚོའི་བཞུགས་ཁྲིའི་ཡོ་བྱད་སྒྲུག་དཀར་རྩི་
འཕ་རས་ཁ་དོ་རྩི་ཟེར་བ་དེ་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་བཞུགས་པས། མི་ཚང་མ་
ཉ་ལས་ཤིང་། རས་ཁ་དོ་རྩི་ཟེར་བ་ལ་ཚུ་བཞི་སྒྲུག་གི་དམག་དར་
རེད་ཟེར་ནས་མ་ཉེས་ཁ་གཏོགས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་བསམ་པ་ལས་ཁ་ནས་
སྐྱུ་ཀྱང་སྐད་ཆ་བཤད་མ་པོད།

ཕྱི་ཉིན་ཆབ་མདོ་རྫོང་གི་བཙན་པ་ཚང་མ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་
མཁན་པོ་ཚོ་བཟང་གིས་ཚུ་སྒྲུག་དམག་གི་དར་ཆ་ཅིས་འབུལ་མ་བྱས་པ་
དེར་འཐབ་ཅོད་བྱེད་དགོས་པའི་སྐུལ་སྒྲོང་བྱས་སྐབས། ཆབ་མདོ་
རྒྱལ་ཉ་བ་ཕུན་ཚོགས་ཆེ་དབང་གིས་དེ་ཉི་དམག་དར་མ་རེད། རྩི་
རེ་ཁ་ཞེས་རྩི་རྩི་ཀྱུ་ཀྱུ་ཡོད་པ་སྒྲེ་ལ་ཇར་ཡོད་པ་དེ་གོས་ཆེན་གྱིས་བཟོ་
སྒྲིལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཉི་ཐུག་མ་ཚོན་པོའི་བྲི་ཡི་མདུན་དུ་བཟུན་ཆུ་རེད་
ལབ་པ་དང་། ཁོ་པས་མཁན་པོ་ཚོ་བཟང་ཕྱོགས་སུ་ལངས་ཀྱི་འདུག་ཟེར་
ནས་འཐབ་ཅོད་བྱས་པ་དང་། མཁན་པོ་ཚོ་བཟང་ལ་འཐབ་ཅོད་ཡང་ཡང་
བྱས་ཏེ་ཁང་ཆུང་ནང་ཁེར་བཟུག་བྱས་པར་བཞེན་རང་གི་བྱས།

དེ་བཞིན་གོ་འཛི་ཨ་དཀར་དཔོན་དབང་ཆེན་དང་། དཔལ་འབར་
ཐུག་པ་འཛི་བ་བཅས་རང་གི་བྱེད་དགོས་བྱུང་། ལྷ་ཐོག་ནས་ཡིན་པ་
ཐུག་ཁྲི་ཀྱུ་ལ་བ་གཡུང་དུང་ཟེར་བ་པོན་པོའི་སྐུལ་སྐྱེ་ ༡༩༥༩ ལོར་མདའ་
དཔོན་གྱི་གོ་གནས་བཟུང་ཞིང་ཆུ་དམག་མང་པོ་བསད་པ་ཁོ་རང་གི་ལུས་
ལ་མེ་མདའ་ཁ་ཤས་ཐེབས་ཀྱང་མཚོན་མ་ཟུགས། ཐག་གཅོད་ཆེ་བཙན་
ཡིན་པ་དེ་ཕྱོགས་ཕྱོགས་འགྲོ་ཆུའི་སྒྲིག་འཛུགས་བྱས་པ་ཟེར་བའི་ཉེས་མིང་
འོག་དམར་གསོད་བཏང་ཆུའི་ཐག་བཅད་དེ། བཙན་པ་ཡོངས་རྫོགས་

ཚོགས་ཆེན་བསྐོར་སྟེ། དེའི་མདུན་ཀྱང་དམག་གཉིས་ཀྱིས་ཐག་པས་
བསྐྱམས་སྐབས་དེར། མཛེན་ཆ་བས་ཆེན་ཐོགས་ཏེ་ནད་པ་ཡིན་སྟབས།
གཟུགས་པོ་མ་གཏོགས་སྟེ་དེ་ཙམ་བསྐྱམས་མེད་པ་འདྲ། བཙུན་པ་ཆང་
མར་བཞུགས་ཏེ་ཁ་ཡིས་གད་མོ་འཇུག་གིག་གིག་བྱས། འཕྲལ་དུ་དམར་
གསོད་གཏོང་གི་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་སྐད་ཀྱིས་བཤད་ཟིན་ནས་པོད་སྐད་ལ་མ་
བསྐྱར་གོང་ནས། ཡ་ལྟལ་བ་བཞུན་འཛིན་ཀྱང་མཚོ་སྐྱ་ཆེ་ཁྲི་ཕྱག་བཏན་
པར་ཤོག་ཀྱང་གྲང་ཁྲན་ཏང་ཙ་མེད་འགྲོ་དགོས་ཞེས་སྐད་གསང་མཐོན་
པོ་ཐེངས་གསུམ་འཕོད་སོང་བ་དང་ཀྱང་དམག་དེ་ཚོས་ལམ་སངས་སྟེ་བསྐྱམས་
སོང་གྲང་པར་འཐེན་ཚུར་འཐེན་བྱས་ཏེ་གི་གི་གི་སོགས་མང་པོ་བཟོད་
སོང་། དེ་ནས་པར་ཙམ་ཁྲིད་དེ་མེ་མདའ་བརྒྱུ་བསད་པ་རེད།

ཡང་དཔལ་ཤོད་བཙུན་ནས་ཕྱོས་ཏེ་ཚུར་བཟུང་བ་སྐྱར་ཁམས་ཇོང་
ཁོངས་མགོ་ལུ་ཟེར་བ་དེ། སྐར་ལྟར་བཙུན་ཁང་དང་ལྷགས་རི་ཕྱི་མའི་བར་
བཙུན་པ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་བཅུག་པའི་ཐོག་ཐག་པས་བསྐྱམས་པ་དང་ལྷག་
པར་དུ་སྟེ་དམ་པོ་བསྐྱམས་འདུག་ཀྱང་ཤོག་དང་པོའི་ནང་ཡོད་པའི་མགོ་ལུ་
ཡི་པ་དབང་འདུས་ལ་རྒྱང་གཙུག་ནས་ལྟ་བཅུག་པ་དང་ང་ཚོ་ཆང་མས་མཐོང་
སར་ཚོགས་ར་ནས་ཡར་ཙམ་རི་གཟར་ལ་ཁྲིད་དེ། མེ་མདའ་ཁ་གསལ་བརྒྱུ་
ནས་བསད་པ་དང་། དཔལ་འབར་བཀྲ་དོ་བསད་རར་ཁྲིད་སྐབས་པ་བཀྲ་
ནམ་ལ་ལྟ་བཅུག་པ་དང་ཉེས་ཁྲིམས་སྒྲིག་པའི་སྐབས་འཇུག་དཔལ་འབར་མིག་
གིས་ང་ཚོ་ལ་ལྟ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་པ་བཀྲ་ནམ་ལ་
ཡང་ཡང་བཞུགས་ནས་འཇུག་མདངས་བཞུན་སོང་། དེ་ཡང་ཆང་མས་མཐོང་
ས་དེར་མེ་མདའ་བརྒྱུ་བསད་ནས་བསད་སོང་།

བཀྲ་དོ་ནི་དཔལ་འབར་བཙུན་ཁང་ནས་ལས་བྱེད་བསད་དེ་མེ་
མདའ་བྱེར་ནས་ཕྱོས་སྐབས་མེ་མདའ་བསྐྱང་ནས་ཁོ་རང་ཀྱང་གར་ནག་

གཉིས་ཀྱི་དམག་འབྲུག་སྐབས་ཐོས་ཏེ་རྩ་ཡུལ་རྒྱུད་ནས་ཉིན་ཕྱེད་ཕྱིན་ན་
རྒྱ་གར་ས་ཆ་བསྐྱེད་པ་དེ་ནས་ཚུར་བཟུང་བ་རེད་འདྲུག།

ཡང་མཛོ་སྒྲུང་རྩེ་ནས་ཟེང་འབྲུག་གསར་པ་བྱས་པའི་ནང་ནས་
བྱམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཉིན་པ་འཇམ་ཆོས་གཙོས་མི་ལྔ་དམར་གསོད་
བཏང་སོང་། མི་བཞི་ལ་ཆེ་བཙོན་དང་གཉིས་ལ་ལོ་ཉི་ཤུ་བཅས་ཐག་གཅོད་
བྱས་པ་བཅས་མིག་མཐོང་བྱུང་། ༡༩༥༥ ལོར་སྒྲུར་ཁམས་ལྗེ་དཔོན་
དབང་ལྡན་ཟེར་བ་དེ་བྱིས་དུ་གྲུ་ཡངས་སྒྲོད་བཀོལ་བཏང་སོང་། དེའི་
གཡོག་པོ་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་རང་འཇགས་བཞག་སྟེ་ཆོགས་ཆེན་
ཐོག་དེ་སྟོན་སྟོན་རྩལ་བསྐྱུགས་པ་ལྟར་དང་བཤད་གྲུ་ཡངས་ཟེར་བ་ལག་
བསྟར་བྱས་ཏེ་དཔོན་དབང་ལྡན་གྲུ་ཡངས་ཐོབ་པ་རེད། གཡོག་བསོད་
ནམས་ཆོས་འཕེལ་བཙོན་ཁང་ནང་ལུས་ཡོད་པ་རེད་སོགས་བཙོན་པ་ནམས་
ལ་བྱབ་སྐྱགས་བྱས། རྒྱ་གར་མཆོམས་ནས་ལྗེ་དཔོན་དབང་ལྡན་སྒྲུར་
ཡང་བརྒྱ་ཤོག་དང་པོའི་བཙོན་ཁང་དུ་འབྱོར། ཡང་བསྐྱར་ཆོགས་ཆེན་
ཐོག་བརྩོན་པར། བྱེད་ཆོས་བསམ་སྒྲོ་སྟོན་ལམ་གཉིས་ཀའི་བསྐྱར་བཀོད་
ཡག་པོ་མ་བྱས་ན་སྤྱང་གིས་ལུག་ལྷགས་བྱོན་པ་དང་འདྲ་ཞིང་མི་དམངས་
ནང་འདྲེས་ཀྱི་མ་རེད་ལ། མི་དམངས་ཀྱིས་ཡན་པོར་བཏང་གི་མ་རེད།
དཔེར་ན་ལྗེ་དཔོན་དབང་ལྡན་འདི་ནས་སྒྲོད་བཀོལ་བཏང་ཡོད་ཀྱང་།
བསྐྱར་བཀོད་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བའི་ཉིན་གྱིས་མི་དམངས་ཀྱིས་ཡང་བསྐྱར་
བཙོན་ཁང་ནང་བཅུག་འདྲུག་པ་ལྟར་རེད་ལབ་སོང་། དབང་ལྡན་དང་
ཡག་ས་མི་རེ་བྱུང་དང་ང་རང་ལ་བཤད་པར། བ་ཡུལ་ལ་སྐྱེ་དམན་དང་
བུ་ལོ་དུག་ཅམ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་གྲོང་པའི་བྱར་དུ་ས་ཤུག་ནང་
སྤང་ལེབ་རེ་བྱུང་དང་ཤོག་སྐྱམ་གྱིས་བཀའ་ནས་བསྟན་འདྲུག་ ང་རང་
གསུམ་དེའི་ནང་སྟོན་དུས་རྒྱུང་མི་ཆོགས་པར་མ་ཟད་སྟོ་ཡང་མི་འདྲུག

ཟ་གྲོན་ནི་ཏ་ཅང་སྐྱུག་པོ་རེད། ཉིན་གཉིས་རེའི་མཆམས་ནས་བདེ་
འཇགས་ཀྱུ་འུ་རིན་ལ་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ག་འདྲ་ཡོད། ལས་ཀ་ག་རེ་
བྱས་ཡོད་སྒྲོར་ཐེངས་རེ་བཤད་དགོས། ཉིན་བདུན་རེའི་མཆམས་ཤང་
ནང་ཐེངས་རེ་ཤོད་དགོས་ཀྱི་འདུག རྫོང་ནང་སོགས་ལ་ཡིག་སྐྱུལ་དང་
རྟ་སྒྲོག་གང་དགོས་སར་གཏོང་གི་འདུག མི་སེར་ཚོས་རང་ལ་རོགས་
རམ་བྱེད་བསམ་ཀྱང་ཤོད་ཀྱི་མི་འདུག ཉིན་ཞིག་ཤང་ཀྱང་ཡོང་སྟེ་
ངའི་སྐྱེད་མན་ལ་ངས་བྱིད་ལ་ཆགས་པ་སྐྱོད་དགོས་ཡོད་པས། བྱིད་ཀྱིས་
ངའི་ཁ་ལ་ཉན་དགོས། གལ་སྲིད་ངའི་ཁ་ལ་མ་ཉན་ན་ངས་མི་ཁ་ཤས་
བྱིད་ཡོང་སྟེ། བྱིད་ཀྱི་བཟའ་ཟླ་དབང་ལྡན་གྱི་ཕྱི་ལ་རིམ་གཉིས་ཀ་བཅད་
ཐག་ཆོད་ཡིན། ཞེས་ལབ་པའི་ཀྲེན་གྱིས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་
བྱེད་དགོས་བྱུང་སྟེ། ཉིན་མོར་ང་རང་དང་བྱ་གཉིས་ཀྱི་མདུན་དུ་ལོག་
གཡེམ་བྱས་སོང་། རྫོང་ནང་རྟ་སྒྲོག་ལ་འགྲོ་སྐབས་རྫོང་གི་ལས་བྱེད་
ལ་དེའི་སྒྲོར་ཞུས་ཀྱང་བྱིད་རང་སྒྲིག་ལམ་ཁུར་ནས་ཉམས་ཚུད་དུ་བཞུད་
ན་དགའ་གི་རེད་ལམ་བྱུང་། བ་ཡུལ་ལ་སྡོད་རིང་ག་དུས་བསད་ཡོང་
བསམ་པའི་སེམས་ཁུལ་ཁོ་ནའི་ངང་སྡོད་དགོས་བྱུང་།

ཉིན་ཞིག་མི་དམངས་ཚོགས་ཆེན་སར་ང་རང་གསུམ་ཡོང་དགོས་
པའི་བདེ་ཐོ་འབྱོར་བ་ལྟར་ཚོགས་འདུར་ཞུགས་པས། བསྐྱར་བཀོད་ཡག་
པོ་མ་ཐེབས་པའི་མངའ་བདག་དབང་ལྡན་བཙུན་ཁང་ནང་བཅུག་སྐྱུ་ཡིན་
ཟེར་ནས་ཐག་པས་བཞུགས་ནས་བྱིད་བྱུང་། བྱིད་མན་ལ་བྱིད་ཀྱིས་བཟའ་
ཟླ་ཞིག་འཚོལ་ཐབས་གྱིས། ང་ལ་རེ་བ་མ་རྒྱག་ལབ་པ་དང་ཕུ་གུ་རྒྱགས་
ཡོང་ནས་ངའི་པ་ལ་ཐོད་པ་ཞིག་གཏུག་བཅུག་རོགས་ལབ་སོང་ཡང་། ངའི་
འཁྲིས་ལ་བཅར་བཅུག་མ་སོང་། བཟའ་ཟླ་དུས་ནས་ས་ལ་འགྲེལ་བ་དང་
ཕུ་གུ་དུས་ཉེ་ང་བྱིད་པའི་སྒྲོགས་སུ་ལྟ་གི་འདུག་སོགས་དབང་ལྡན་གྱིས་

བཤད་པའི་སྐད་ཆ་གོ་མཁན་ང་གཅིག དུ་མ་ཡིན། ད་ལྟ་འདི་ཕྱོགས་
སུ་མི་དངོས་པོ་ཡོད།

སྐབས་དེར་ང་ཚོ་བརྒྱ་ཤོག་དང་པོའི་བཙོན་པ་ནམས་ལ་འཆོ་བའི་
དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་། མི་བརྒྱ་ཆ་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་ལ་ཆེ་ཆུང་མ་ལྟོས་
པར་བྲིམ་ནས་གྲོ་ཆས་སྦྲེལ་མཁན་ཡོད་པ་དང་། དཔེར་ན་ང་ཆབ་མདོར་
སྔོན་རིང་གཙུང་མོ་ཆེ་གཡང་གིས་གྲོ་ཆས་རྒྱབ་ལ་ཁུར་ཏེ་ཕ་ཡུལ་ནས་
ཐངས་བཞི་བྱུང་བ་ལྟར་དང་། རྒྱ་གཞུང་ནས་སྤྱད་པའི་རྩ་མ་པས་གྲོད་
ཁོག་འབྲང་བ་དང་། ཉིན་རེ་སྔོ་ཆལ་དུས་གཉིས་རེ་དང་བདུན་ཕྲག་རེའི་
ནང་ག་ཡོད་པའི་ཆལ་རེ་རེ། བདུན་ཕྲག་རེར་ང་སྐབས་མ་ཐངས་གསུམ་
རེ་གཏོང་གི་འདུག བཙོན་དཔོན་ལུག་ག་སོ་གྲང་ཟེར་བ་དེས། ད་ལྟ་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བྱེད་ཆོར་འཆོ་བ་ཡག་པོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་གར་
ཀྱི་མི་སེར་དཀྱུས་མའི་འཆོ་བ་ཡང་འདི་ཙམ་ཡོད་མ་རེད། ལྷག་པར་
དུ་བོད་མི་རྒྱ་གར་ལ་འགྲོ་མཁན་དེ་ཆོས་ལྟོ་སྤྱོད་ནས་འཆོ་བ་སྦྲེལ་དགོས་
ཀྱི་ཡོད་རེད་སོགས་མང་པོ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། གྲུང་ཁན་ཏང་ནི་སྐྱུག་
རྩན་བཤད་རྒྱ་གོ་མས་གཤིས་སུ་ཆགས་པ་ཡིན་ཙང་ཡོད་ཆེས་བྱེད་མཁན་
སུ་ཡང་མེད།

བྲག་གཡལ་ནས་ཡོང་བ་ང་ཚོ་ཆེ་བཙོན་གསུམ་པོའི་ནང་ནས་
མགོན་ཆབ་ཕུན་ཆོགས་བཀྲ་ཤིས་ལ་སྙིང་ནད་ཡོད་པའི་ཐོག་གསལ་ནད་
ཅིག་ན་ནས་བཙོན་པའི་སྤྱན་ཁང་དུ་བཞག་ཀྱང་ཉིན་ཁ་ཤས་མཚམས་
གྲོངས་སོང་། ཁོང་དང་། འགམ་ཐོག་ལྗེ་འཆང་། ང་རང་བཅས་
གསུམ་ལོ་ཤས་རིང་ཕ་བུ་ལྟར་མཐུན་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན་སྔོ་ཕམ་བྱུང་།
ཁོང་གི་བུ་མཁས་གྲུབ་དང་། ལུག་ལུག་གཉིས་ ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་གར་
དུ་བཙན་བྱོལ་འབྱོར་ཞིང་མཁས་གྲུབ་ནི་ད་ལྟ་བོད་གཞུང་ཆོས་རིག་ལས་

ཁྲུང་སྤྱི་དྲུང་ཆེ་གནང་བཞིན་པ་དང་ལུག་ལུག་ཕ་ར་ཆ་སེར་མཐོ་རིམ་
སློབ་གྲུའི་དགོ་ཆ་གནང་བཞིན་འདུག།

ཉིན་ཞིག་བཙུག་པ་གཟུགས་སྟོབས་ཡག་པ་དང་ལོ་ཆུང་བ་དྲུག་
གི་མིང་ཐོ་སྒྲིག་སོང་། ལས་བྱེད་གཅིག་དང་དམག་མི་གཉིས་བཅས་ནས་
ཆབ་མདོའི་མི་དམངས་སྒྲན་ཁང་ཞེས་པ་དེར་བྲིད་དེ། ཐོག་མར་ཁྲག་
ཡག་བཙོག་བརྟམ་པའི་ནང་ནས་ང་དང་མི་གསུམ་ལ་ཁྲག་ཡག་པོ་འདུག་
ཟེར། མི་རེ་རེ་བཞིན་ནང་ལ་བྲིད། ངའི་དཔུང་པ་གཡོན་མའི་རྩ་ལམ་
ནས་བྱུངས་ཁྲག་འཐེན་སོང་། ང་ཁྲག་འཐེན་པར་ལྟ་བུའི་གི་མི་འདུག་
ཁྲག་ག་ཚོད་འཐེན་ཡོད་མེད་གཤམ་སོང་། ཉིན་བཅུ་ཉི་ཤུ་ཙམ་ནས་ཡང་
བརྒྱུར་བེད་སྤྱོད་གཅིག་བྲིད་བྱུང་། དེ་དུས་ཁྲག་ག་ཚོད་གཏར་གྱི་འདུག་
ངས་པར་དུ་ལྟ་བུམ་ནས་བེད་སྤྱོད་གཉིས་ཙམ་བརྟམ་གྲུང་། བར་མ་ལྟ་
མ་གཏོགས་མགོ་ཡུར་འཁོར་གྱི་རེད་ལབ་ནས་སྒྲན་པ་གཅིག་གིས་གཡོན་
སྒྲིག་ནས་གཡོར་སོང་། བྱུངས་ཁྲག་གཏར་བའི་དུས་ཚོད་ནི་རྒྱུན་རིང་
འགོར་སོང་། དེ་དུས་ ༡༩༥༥ ལོའི་བོད་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༠ ཡིན་
པ་འདྲ། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ང་ཚོ་སྒྲན་ཁང་ནས་ཚུར་ཡོང་དུས་ལམ་ཁར་
བྱད་མེད་ཁ་གསུག་གིས་ཚོང་ཁང་ནང་ལ་མར་སྤང་གང་བཙོང་རྒྱ་མི་འདུག་
ཟེར། བྱད་མེད་གཅིག་གིས་མར་རྒྱུན་ནས་མེད་པ་ལ་སང་ཉིན་ལོ་གསར་
ག་འདྲ་གཏོང་དགོས་ཟེར་ཟེར། གཞན་གཅིག་གིས་སང་ཉིན་ཆེས་གཅིག་
ལ་ང་ཐང་འཐུང་རྒྱ་རང་རེད་སོགས་སྒྲེང་མོལ་བྱེད་ཀྱི་འདུག། བཙུག་
ཁང་སྒྲོ་རྩེ་སྒྲེབས་ཙམ་ནས་མགོ་ཡུར་འཁོར་ནས་འགྲེལ་གྲུབས་བྱས་
བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་གཟུགས་པོའི་གཞན་པ་དང་གདོང་མདོག་གྲུང་སྒྲུག་
དུ་ཕྱིན་སོང་། ཁྲག་དེ་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་དམ་དམག་མི་ལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་
དམ་ཡང་ན་བཙོང་གི་ཡོད་ཏེ་གོ་མ་སོང་། ང་ནང་བཞིན་བཙོན་པ་འགའ་

ཞིག་ལ་རྒྱུད་ས་ཁྱེད་གཏུ་འདུག།

ཡང་བཙོན་པ་ཚོས་རུས་པས་ཁབ་བཙོན་ནས་གྲོན་ཆས་དུབ་ཀྱི་
ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་མིས་མཐོང་སྟེ་རུས་པའི་ཁབ་ཚང་མ་ཡར་བསྐྱུས་ནས་མེ་
ལ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཁབ་བཙོན་གྱི་ལག་ཆ་ཅན་གཙོད་བྱས་ཀྱང་རྩི་ཡི་
ལག་ཆས་བཙོན་པ་དངོས་འབྲེལ་ཡིན་པ་ལས་ལྷག་ས་རིགས་མེད་པར་ར་
འཕྲོད་བྱུང་ཡོད།

༤) སྤྱི་པོའི་བཙོན་ཁང་དུ་སྤྱོད་རིང་།

༡༩༥༥ ལོའི་དབྱར་ཁ་ཙམ་ལ་ཉིན་ཞིག་ང་རང་ཐེ་བའི་བཙོན་
པ་༥ ཡི་མིང་ཐོ་སྟོན་སྟེ་སང་ཉིན་འགྲོ་དགོས་ཤིང་། ག་སྒྲིག་གིས་ཟེར་
བ་ལས་ག་པར་འགྲོ་དགོས་མིན་སོགས་གང་ཡང་བཤད་མ་བྱུང་། ཕྱི་ཉིན་
ཞོགས་པ་གཟུགས་པོ་དང་། ཉལ་ཆས། ལྟོ་སྟོད་སོགས་བསྟོན་གཤེར་
ཆར་བ་དང་ཉིན་གསུམ་ལ་ཟ་རྒྱུའི་རྩམ་པ་སྤྲད་པ་དང་། མི་གཉིས་རེ་
ལྷག་ས་ཐག་གིས་སྤྲོལ་བ་སྟེ་མི་གཅིག་གི་རྒྱ་པ་གཡོན་མ་དང་གཞན་ཞིག་
གི་རྒྱ་པ་གཡས་པ་གཉིས་རྒྱ་པ་ལྷག་ས་གཅིག་གི་སྤྲོལ་ནས་སྟོན་
རྒྱུ་གཉིས་ལ་རྒྱུད་ས་འཁོར་ནང་དམག་མི་དང་། བཙོན་པ་ ༡༥ ནས་
༣༠ ཙམ་བར་རྒྱུད་ས་འཁོར་ནང་སྐྱག་ཅིང་དེ་དང་མཉམ་དུ་དམག་མི་
ཁ་གསལ་རེ་བཅས་ཕྱི་རྩོུ་མདའ་གྲོང་དུ་འབྱོར། ང་ཐང་ཞིག་སྤྲད་དེ་
ཟན་པ་བཅུག་སའི་ཁང་པ་སྤྲུལ་ཁང་མེད་པ་ཞིག་ནང་བཞག་བྱུང་བས་སོག་
ཉོབ་ནང་སྤྱི་བས་བཙོན་ཏེ་གཉིད་ཡག་པོ་མ་ཁུག།

ཕྱི་ཉིན་ཞོགས་པ་ལྷུ་ཁོལ་ཞིག་སྤྲད་པ་དེས་པག་བཟས། མི་ཁ་
གས་ཀྱིས་ལྷུ་ཁོལ་བྱུང་པོད་ཀྱི་མི་འདུག གང་ཡིན་ཟེར་ན་གཅིན་པ་གཉིད་
བར་རྒྱུད་ས་འཁོར་ནས་བབས་དུས་ལྷག་ས་ཀྱིས་འགྲོ་དཀའ་བ་དང་། མི་

གཅིག་གཅིན་པ་ཤོར་ན་གཉིས་ཀ་འགྲོ་དགོས་པ་སོགས་དཀའ་ངལ་ཡོད་
པའི་སྒྲིན་གྱིས་རེད། དེ་ཉིན་ཉི་མ་ཕྱེད་ཙམ་ནས་དཔའ་ཤོད་ཇོང་གི་ཆོགས་
འདུ་ཆོགས་སའི་ནང་བཞག་སྟེ། མཚན་མོ་ཁྱ་ཆོད་ ༡༠ པ་ཙམ་ནས་
སྐམ་སྐྱོག་གཏོང་མཚམས་བཞག་པ་དང་གཞུ་མར་མང་པོ་སྤར་ཞིང་། རྒྱུ་
ཆའི་ཐོག་དམག་མི་ཆོས་རེས་མོས་བྱས་ནས་སྤྱང་སོང་།

ཕྱི་ཉིན་དགོང་མོ་སྤོ་བཀྲ་མོ་ཇོང་ཁོངས་འདོང་ཁྱ་ཟེར་བ་དེར་
སྒྲེབས། བཙུན་ཁང་དེ་རི་མཚམས་གིག་ལ་འདུག ལྷགས་རི་ཕྱི་མ་
དེའི་ནང་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཕྱོགས་བཞི་ལ་སྒོ་ཆེན་བཞི་འདུག ལྷགས་རི་དེའི་
མཐོ་ཆད་ཆོད་ཅིས་བྱས་ན་སྤྱི་ཁྱི་ ༤༥ ཙམ་དང་། དེའི་སྤྱང་ལྷགས་
སྤྱད་ཀྱི་གཟེ་མ་ར་མགོ་བྱན་པ། རི་མཚམས་ཀྱི་སྒོ་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་ཐད།
ཡར་འདམ་གྱིས་བཟོས་པའི་ལྷ་སྤྱང་ཁང་གུ་བཞི་རེ་དང་། མདུན་གྱི་སྒོ་
ཆེན་ཐོག་སྤྱང་ལེབ་ཀྱིས་བཟོས་པའི་སྤྱང་སྤྱ་མཐོན་པོའི་ཐོག་སྤྱང་དམག་
བཅུད་འདུག ལྷགས་ཀྱི་སྒོ་ཆེན་ལ་ཅི་ནག་པོ་བྱུག་པ་སོགས་བལྟས་
པ་ཙམ་གྱིས་སྤྱི་གཡའ་བ་ཞིག་འདུག ལྷགས་རིའི་ནང་བཙུན་ཁང་ཁང་
མིག་ ༡༡ རེ་ཡོད་པའི་བསྟར་པ་གསུམ་དང་། སྤྱན་ཁང་སྟར་པ་གཅིག་
ཐབ་ཆང་གསུམ། བཟོ་གྲའི་ཁང་པ་སྟར་པ་གཅིག་ཡོད་པ་དང་ལྷགས་
རིའི་ཕྱི་ལ་དམག་སྟར་དང་ལས་བྱེད་ཀྱི་ཁང་པ་སོགས་འདུག ང་ཆོ་རུ་
ཁག་ ༡༡ པའི་ཁང་པའི་ནང་བཞག

ཕྱི་ཉིན་རྒྱ་དཔོན་ཁ་གས་ཡོང་སྟེ་མི་རེ་རེ་བཞིན་མིང་ཐོ་སྒྲོག་ནས་
ཅིས་གཤེར་བྱས། མི་གཉིས་རེ་ལྷགས་ཐག་གིས་སྤྱེལ་བ་དེ་བྱངས་
སོང་། ཉིན་བདུན་རེའི་ཙམ་པ་དུས་གཅིག་ལ་སྤྱད། ཉིན་རེར་རྒྱ་ཁོ་ལ་
ཆ་མེད་ཐངས་གསུམ་རེ། ཉིན་གཉིས་རེའི་མཚམས་ནས་སྒོ་ཆལ་ཁྱའི་
ནང་བཙུན་པ་ཆ་མེད་ཉུང་དུ་རེ་སྤྱོད་ཀྱི་འདུག ཉིན་བདུན་གྱི་ཙམ་པ་

དེ་དངོས་འབྲེལ་ཟ་གང་ཐུབ་བཟས་ན་གྲོད་ཁོག་ཆེ་བའི་མིར་ཉིན་ལྔ་ལྷག་
 འདང་གི་མེད་ཀྱང་ཆོ་བདུན་ལ་བགོས་ནས་ཟ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ལྷག་ས་
 རི་དེའི་ནང་ནས་རྒྱ་ཁག་བཅུ་པ་དང་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བཙོན་པ་དང་ང་ཆོ་ཐུག་
 བླ་མི་ཆོག་པ་དང་། ཐབ་ཆང་ནང་ཇ་ལེན་པ་སོགས་ལ་འགྲོ་མི་ཆོག་ཅིང་
 ། ཁ་ལག་དུས་རེ་བཞིན་ལས་བྱེད་ཡོང་སྟེ་ལྷག་ས་རི་ནང་མའི་སློ་བྱེ་འདན་
 བྱེད། ཤིང་བཟོ་ནམས་བཟོ་གྲུའི་ཁང་པ་ཞིག་ནང་བཅུག་ནས་སློ་ལྷག་ས་རྒྱ་
 པ་དང་གཅིན་ཟོམ་ནང་དུ་བཞག་ཡོད་པས་གཅིན་པའང་ནང་དུ་གཏོང་བ་དང་
 ། གལ་སྲིད་སྐྱག་པ་གཏོང་དགོས་ཤུང་ན་གཏོང་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་རེད། ལས་
 མཆམས་བཞག་དུས་ལས་བྱེད་ཀྱིས་སློ་བྱེ་ཞིང་མི་རེ་རེ་བཞིན་ལ་གཟུགས་
 བོར་བསྐྱོག་གཤེར་བྱེད་པ་སོགས་དམ་དྲག་ཆེན་པོ་བྱས།

སྐབས་དེར་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ཟེར་བའི་ལས་འགུལ་
 གྲེལ་ཏེ་རིག་གནས་རྫིང་པ་དང་། ལམ་ལུགས་རྫིང་པ། བསམ་བློ་རྫིང་
 པ། གོམས་གཤིས་རྫིང་པ་བཅས་རྫིང་པ་བཞི་གཏོར་དགོས་པ་དང་གསར་
 པ་བཞི་འཇུགས་དགོས། བོད་འདི་ཆེས་སྒྲ་སྒྲོ། ཆེས་ཐུན་ནག་ ཆེས་
 གདུག་རྩུབ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ནི་མོངས་དད་དང་། གཉལ་གཞོན་
 བཟུ་གཞོགས་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་ཡིན་པ། བོད་ཡིག་འབྲི་དུས་ཁ་སྐད་འབྲི་
 བ་ལས་ཡིག་སྐད་འབྲི་མི་ཆོག་ ལྷག་པར་དུ་བྱེད་འབྲེལ་ནང་ནས་གི་མ་
 གཏོགས་གཞན་བཞི་པོ་འབྲི་མི་ཆོག་པ། བོད་ཀྱི་ཆས་གོས་བྱོན་མི་ཆོག་
 པ་སོགས་བྱུང་སྐྱབས་བྱས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་
 ཆེན་པོ་དང་། པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་གཉིས་ལ་དགག་པ་བྱུག་དགོས་
 པ་བཅས་ཀྱི་ལས་འགུལ་གྲེལ། མའོ་ཙེ་རྩུང་གི་ཚུམ་བདུས་ལ་སློབ་སྦྱོང་
 དང་སློབ་འཛིན་དགོས་པ་དང་། ཚུམ་བདུས་རེ་མི་རེ་ལ་སྤྲད་ནས་བྱུབ་དམར་
 བོ་རེ་བཟོས་ནས་ཞོགས་པ་ཡར་ལངས་པ་ནས་དགོང་མོ་མ་ཉལ་བར་

གཟུགས་པོ་དང་མ་འབྲལ་བ་ཁྱེད་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ།
ཉིན་གཅིག་ལ་ཆག་བཞག་ན། ནམ་གསལ་བ་དང་ལས་བྱེད་ཅིག་ཡོང་སྟེ་
ཕྱགས་རི་ནང་མའི་སྟོ་ཕྱགས་ཕྱེ། དེ་ནས་བཙུན་སྟོ་ནམས་ཕྱེ་བའི་སྐབས་
ཁང་མིག་རེ་རེའི་ནང་གཅིན་ཟོམ་གཤོ་མཁན་མི་གཉིས་ཡུད་དེ་མིན་ཆང་
མ་བང་སླིག་སྟེ་རང་གི་སྟེ་ལ་གྱོན་ཡོད་པའི་ཚུམ་བདུས་དེ་མགོ་ལས་མཐོ་
བ་བསྐྱངས་ཏེ་མའོ་ཀླུ་ཞི་ཁྱི་ཁྱི་ཡོར་བརྟན་པར་གོག་ཅེས་ལན་གསུམ་བཟོ་ད།
གསར་བཟོའི་སྐྱ་གཞས་ཆར་གཅིག་འདོན། བཙུན་པའི་ཚུལ་ཀྱང་གིས་
མའོ་ཡིས་ཚུམ་བདུས་ཁ་ཕྱེས་ཏེ་སྐབས་ཆེན་གཙོ་འཛིན་མའོ་ཀླུ་ཞིའི་
ཆེས་མཐོའི་བཀའ་སྟོབས་ཟེར་ཞིང་ཆོག་དུམ་གཅིག་སྟོག་པར་མང་མས་རྗེས་
སྟོན་བྱེད་ནས་གྲོལ། དེ་ནས་བྱས་ཀྱབ་པ་སོགས་ཀྱི་མཆོམས་སུ་ཐབ་ཆང་
སྟོ་ནས་ཉིང་ཉིང་དུང་བ་དང་ཁང་པ་རེའི་ནང་ནས་མི་གཉིས་རེ་རེ་ཟོམ་
ཁྱེད་ནས་རེ་ལེན་པར་བསྟོད། གཞན་ནམས་ཀྱིས་གོང་ལྟར་བང་སླིག་
ནས་ཁྱི་ཡོར་བརྟན་པ་དང་། གཞས་གཏོང་བ། ཚུམ་བདུས་འདོན་པ་
བཅས་གསུམ་པོ་བྱས་ཏེ་ཞོགས་རེ་འཁུང་། དེ་ཅིང་ཆུ་ཆོད་དགུ་པའི་ཐོག་
བང་སླིག་པ་བཅས་སྐྱ་ཁ་གསུམ་པོ་ཆར་བ་དང་། ལས་ཀྱི་ཡོད་དུས་ལས་
ཀྱི་འགྲོ་བ་དང་། ལས་ཀྱི་མེད་ན་ཆོགས་ཆུང་ཁག་བགོས་ཀྱི་སྟོབས་སྟོང་
དང་ཡང་ན་ཆོགས་ཆེན་ཆོགས་པ་བཅས་བྱས་ཆེ་ཆོགས་འདུག་པོ་ནས་ཁ་
ལག་ཟ་ཁར་བང་ཐེངས་གཅིག་ཉིན་གོང་ངལ་གསོ་ཆར་ནས་ལས་ཀྱི་དང་
སྟོབས་སྟོང་བྱེད་ཁར་བང་སླིག་པ་སོགས་དང་། ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ལག་ཟ་ཁར་
བང་གཅིག་དགོང་མོ་སྟོ་རྒྱག་ཁར་བང་ཐེངས་གཅིག་བཅས་ཉིན་རེ་
བང་ཐེངས་བདུན་རེ་སླིག་དགོས། དགོང་མོ་སྟོ་བརྒྱབ་ཆར་རྗེས་
མའོ་ཡི་ཚུམ་ཡིག་སྟོག་དགོས་པ་དང་གཟུང་སྟེན་པའི་དགོང་མོ་ངལ་གསོ་
ཡིན། གཟུང་ཉི་མར་ངལ་གསོ་ཡིན་པས་ཆུ་འཁོལ་དང་ཚུམ་པ་ཐེངས་

གཉིས་ལས་མེད། གཟའ་ཉི་མའི་དགོང་མོར་བདུན་ཕྲག་གཅིག་གི་འཆོ་
བའི་སྒྲིན་བརྗོད་ཅེས་རང་སྒྲིན་ངོས་ལེན་དང་། གཞན་སྒྲིན་ཐེར་འདོན་
བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེར་སུན་པོ་ཡོད།

གྲོ་མོ་ནས་ཡིན་པའི་ཕུར་བུ་ཆེ་རིང་ཞེས་པའི་ལས་བྱེད་དེ་བཙོན་
པར་སྤང་བས། ང་ཆོའི་རུ་ཁག་ནང་ནས་སྒྲིན་རྒྱས་ནམ་མཁའ་གཤམ་
པ་དང་། དཔོན་རུ་དབང་ཆེན་ཞེས་སྐུ་ལ་སྐུ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ལ་
གསང་སྒྲིད་ལ་གཙང་སྒྲུབྱེད་རྒྱུའི་འགན་སྤྲད་སོང་། ཁོ་པའི་ཡིད་ལ་མ་
འཐད་པ་ཕན་བུ་བྱུང་ཆེ་འཐབ་འཛིང་བཏང་བ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

དེ་ནས་བཙོན་པའི་འཆོ་བ་ཕན་བུའི་ཡག་རྟུ་བཏང་། སྐབས་དེར་
བཙོན་པ་རེར་ཆེ་རེར་མར་རྒྱ་མ་བྱེད་ཀ་རེ་ཡོད་རེད། མར་དེ་སྒྲི་ཐབ་
ནང་སྤྲད་ནས་བདུན་ཕྲག་རེ་རེའི་ནང་སྐབ་རྩ་མིང་ཐོགས་ཙམ་ཐེངས་
གསུམ་ཡོད་པ་དེ་མར་ཉུང་ལ་ཆུ་མང་བས་སྐབ་རྩའི་གོ་ཆོད་ཀྱི་མེད་སྟབས།
ང་ཆོས་གོང་རིམ་ལས་བྱེད་ལ་ཞུ་བ་ཡུལ་ཏེ་ཆེ་རེའི་མར་རྒྱ་མ་བྱེད་ཀ་དེ་
མི་སོ་སོའི་ལག་པའི་ནང་གནང་རོགས། གང་རེད་ཟེར་ན་མི་ཁ་ཤས་ལ་
གཟུགས་པོར་རྩ་མི་འཕྲོད་པ་དང་ནད་པ་དག་གིས་རང་སྐལ་འཐུང་མི་ཐུབ་
པ། ཡང་ཁ་ཤས་ནས་ལས་ཀ་དཀའ་ཆེགས་ཆེ་བའི་སྐབས་མང་ཙམ་བ་
བ་དང་། ལག་པར་སེར་ཁ་གས་དུས་ཕན་བུ་བྱུག་རྒྱུའི་ཕན་ཐོགས་འདུག་
པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ཞུས་པ་ཡིན་པས། དེ་དོན་གནང་རོགས་ཞུས་ཀྱང་།
ལས་བྱེད་ཕུར་བུ་ཆེ་རིང་གིས་བྱེད་ཆོ་ཉེས་ཅན་བཙོན་པས་ང་ལ་འདི་
དགོས་འདི་མི་དགོས་ལབ་པའི་དབང་ཆ་མེད། ལྷག་པར་དུ་སྒྲི་ཆོགས་
རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ནི་ཁྲི་ཆེན་པོ་གཅིག་ནང་གི་ཁ་ལག་དེ་མི་མང་
པོས་མཉམ་འཐུང་བྱེད་པ་དེ་སྒྲི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་རེད། དེའི་
སྐོར་ཆོགས་ཆུང་སོ་སོ་གྲོས་བསྟར་གྱིས་བསམ་ཆུ་ལ་ངོ་མ་ཤོད་དགོས་

ཟེར། ང་ཚོའི་ཚོགས་ཚུང་གྲོས་བསྐྱར་སྐབས་ཤེ་རེ་ཤར་ཙ་བུ་ཨ་ཤོ་དགའ་
དགའ་ནས། མར་རྒྱ་མ་ཐུད་རེ་མི་རེ་ལ་ཆ་སྟོམ་བགོ་བཤའ་རྒྱག་པ་དེ་
སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་འཆོ་བ་སྤྱོད་པ་རེད། མར་དེ་མི་
སོ་སོའི་ཁོག་པའི་ནང་བཏང་ལུགས་ག་འདྲ་བྱེད་སྒེར་ལ་རག་ལས་ཀྱི་རེད།
དཔེར་ན་ཁྲོ་གཅིག་ནང་སྒྲིལ་ནའང་དངོས་སུ་འབྱུང་དུས་སོ་སོའི་ཤོར་པའི་
ནང་ཐུགས་པ་བརྒྱད་ཁོག་པ་སོ་སོར་འགོ་གི་རེད། གལ་སྲིད་ཁྲོ་གཅིག་
ལ་མི་ཚང་མས་ཁ་བརྟུག་སྟེ་འཛིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན། འཛིན་པ་
ཆེ་ཆུང་བརྒྱད་ནས་མང་ཉུང་འགོ་གི་རེད་ལ་ལྟོ་བ་སོ་སོ་ནང་འགོ་བ་མ་
གཏོགས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟོ་བ་གཅིག་བཟོ་ཐབས་མེད་པ་རེད་སོགས་
བཤད་པའི་ཀྲོན་གྱིས་རྗེས་ལུས་པའི་གསུམ་སུ་བཞག་པ་རེད། རྒྱལ་གཅིས་
ལྷག་བསམ་ཅན་གྱི་དཔའ་པོ་ཨ་ཤོ་དགའ་དགའ་ནི་ཆེ་བཙུན་ནས་སྒྲོད་རྗེས་
ཤེ་རེ་དུད་ཆང་ ༥༠༠ ལྷག་ཙམ་གྱིས་ཕ་ཡུལ་དུ་བཞུགས་རོགས་ཞེས་རེ་
བ་ནན་ཆེར་བྱས་ཀྱང་། ༡༩༥༡ ལོ་རྒྱུ་གར་དུ་བཙན་བྱོལ་ལ་འབྱོར་ཏེ་ད་
ལྟོ་བོད་གཞུང་བདེ་སྤྱང་གི་ཟུང་འབྲེལ་དུང་ཆེ་གནང་བཞིན་འདུག

ཡང་ཐེངས་ཤིག་ཕ་ཡུལ་ཆ་བ་རོང་པ་ནས་ཡིན་པ་ཡེ་ཤེས་ཉི་མ་
ཟེར་བ་དེས་ཤོར་པའི་ནང་ང་ཞིག་ཁྱེར་ནས་ཐབ་ཆང་ནས་ཕྱིར་དོན་པ་དང་
ལས་བྱེད་ཕུར་བུ་ཆེ་རིང་དང་གདོང་ཐུག་བརྒྱབ། ཕུར་བུ་ཆེ་རིང་གིས་
སྤ་ཡེ་ཡེ་ཤེས་ཉི་མ་ཐབ་ཆང་ནང་འགོ་མི་ཚོག་ཅེས་བཤད་པ་དེ་གོ་མ་བྱུང་
ངས། བྱི་ཀྱུ་མའོ་ཀྱུ་ཞིའི་གསུང་ཙོམ་སྟོབ་སྟོབ་བྱེད་ཀྱི་མེད་དམ།
མའོ་ཀྱུ་ཞིས་ལོག་སྟོད་པར་གང་བྱུང་གི་གཏམ་བཟོད་དང་། གང་
བྱུང་འགྲུལ་སྟོད་བྱེད་དུ་འཇུག་རྒྱ་མེད་གསུང་མི་འདུག་གམ་ཟེར་བ་དང་།
ཡེ་ཤེས་ཉི་མས་དེ་ངས་སྟོབ་སྟོབ་བྱས་ཡོད་ཀྱང་གོ་བ་དེ་འདྲ་ལེན་གྱི་མེད།
མི་ཞིག་སྤྱིས་ནས་མ་གྱི་བར་སྐད་ཆ་རྩ་བ་ནས་མི་ཤོད་པ་དང་། འགྲུལ་

སྒྲིང་ཅ་བ་ནས་མི་བརྒྱབ་པ་ཡོང་སྒྲིང་གི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་མའོ་ཀྱ་ཞིའི་
བཀའ་སློབ་གནང་བ་དེ་ལ་ལོག་སྒྲིང་གི་གཏམ་བཟོན་པ་དང་། ལོག་སྒྲིང་
གི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བཅུག་ཀྱི་མེད་གསུང་པ་རེད་མ་གཏོགས། ལོག་སྒྲིང་
པའི་མི་ལ་ཁ་ཅ་བ་ནས་གྲགས་མི་ཆོག་པ་དང་། གཡོ་འགུལ་ཅ་བ་ནས་
བྱེད་བཅུག་ཀྱི་མེད་གསུང་པ་མ་རེད་བསམ་པའི་ངོས་འཛིན་ཡོད་ལཔ་པ་
དང་། ཁོ་པས་ཁྱོད་ཁ་བདེ་པོ་ཡོང་། ལྷན་མོ་ལྷོས་ཤིག་ཟེར་ནས་སྤྱིན་
སོང་། མ་གཞི་ཡེ་ཤེས་ཉི་མ་གཤིས་ཀ་གྱོང་པོ་ཞིག་ཡོད། ཐེངས་ཤིག་
ཀྱི་བཙོན་ཞིག་དང་ཁ་ཚྱོད་བྱས་སོང་། གཉིས་ཀས་ཀྱི་སྐད་ཐོག་ནས་ཆོག་
ངན་རྗེ་སྤྱག་ལབ་ནས་པལ་ཆེར་ལག་འཛིང་ཐུག་ལ་ཉི་བའི་སྐབས། ཀྱི་
བཙོན་དེས་ཡེ་ཤེས་ཉི་མ་ལ། ཁྱོད་དྲུ་ལའི་བླ་མ་དང་ཆ་རེད་ཟེར་མ་ཐག
ཡེ་ཤེས་ཉི་མ་གད་མོ་བགད་པ་དང་། རོ་གདོང་དམར་པོ་དེ་སྒྱུ་མེད་རེ་
ལ་གྱུར་ནས་ཁོང་ཁྱོ་ཞི་འཇམ་དུ་སོང་། དེ་རྗེས་ཡེ་ཤེས་ཉི་མས་ང་ཆོར་
བགད་པར་གཞིགས་ན་ཀྱི་མི་དེས་ང་དྲུ་ལའི་བླ་མ་དང་འདྲ་པོ་འདྲག་ཟེར་
དུས་ཉིན་འབྲེལ་ཡག་པོ་ཡིན་བསམ་པ་དང་ཁོང་ཁྱོ་ཞི་སོང་ཟེར། ཡེ་
ཤེས་ཉི་མ་ད་ལྟ་པོད་ནང་ཡོད་པ་རེད།

པོད་རང་སྒྱོང་ལྗོངས་བཙོན་རྒྱ་ཡང་གཉིས་པ་ཞེས་པའི་སློ་བོ་བཀྱ་
མོག་རྫོང་ཁོངས་མདུང་ཀྱི་བཙོན་ཁང་ནང་ལོ་བཅུ་གསུམ་བསྐྱད་པའི་རིང་།
བཙོན་པ་རེ་བྱུང་གིས་སྒྲིན་བཟོན་བསམ་འཆར་བཏོན་པའི་རྒྱུ་ཁྱིས། ཀྱི་
གཞུང་ལས་བྱེད་ཆོས་ཕན་ལ་ལོག་སྒྲིང་པ་དང་། ལྷན་རྒྱུ་མཁུགས་བཟུང་
བྱེད་མཁན་རེད་ཅེས་ཉི་མ་མིང་ཐོག་ནས་འཐབ་འཛིང་དང་ཉི་མ་བརྟུང་
པོག་པའི་ཉིན་ཁ་ཆེན་པོ་ཐེངས་གསུམ་འཕྲད་ཀྱང་། མཆོག་གསུམ་ཐུགས་
རྗེ་དང་བཙོན་རོགས་མང་ཆེ་བས་རོགས་པན་བྱས་པར་བཏོན། ཉིན་ཆ་བས་
ཆེ་བ་དག་ལས་གཡོལ་ཐུབ་པ་བྱུང་།

༡༩༦༥ ལོར་མའོ་ཅི་དྲུང་གི་ཚུམ་དེབ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་ལས་
འགུལ་དེ་བཙུན་ཁང་དམག་ཀྱན་གྱིས་ཆ་ཆ་ལུས་ལུས་ངང་སྤེལ་བ་དང་ཆབས་
ཅིག་བཙུན་པ་ཆང་མར་སྐྱལ་སྦྱོང་དང་། བཙུན་ཤེད་ཀྱིས་བསམ་སྦྱོང་དང་
སློབ་རྒྱུ་ཀྱི་ལམ་ཆང་མ་མའོ་ཀྱུ་ཞི་དགོངས་པའི་དམག་སྤྱི་བྱེད་དགོས་
ཞེས་ཀའ་བཏང་བ་དང་། ཆགས་ཤོག་དང་། དུས་དེབ། བཀའ་བྱ།
བསྐྱུགས་ཡིག་སོགས་ཆང་མའི་ཐོག་ཀྱི་བྱ་བ་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།
དཔེར་ན་མི་ཞིག་གིས་ཉིན་གཅིག་ལྟོ་མ་ཟས་ན་འགྲིག་ཀྱང་། མའོ་ཀྱུ་
ཞིའི་གསུང་ཚུམ་ལ་སློབ་སྦྱོང་མ་བྱས་ན་མི་འགྲིག་ བྱ་བ་ཆེ་ཆུང་གང་
བྱས་ཀྱང་། སྤྱི་ལ་མའོ་ཅི་དྲུང་གི་གསུང་ཚུམ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ནས་ཐག་
གཅོད་དགོས་པ་སོགས་བཤད་བཞིན་པའི་དུས་སྐབས་དེར། ང་ཚོའི་ཆོགས་
ཆུང་གི་ཁང་པའི་ནང་ཅི་ཅིས་ཉག་པར་རྩམ་ཁྲག་ན་མས་ཨི་ཁུང་ཕྱག་གི་
ཡོད་པ་རེད། ཉིན་ཞིག་ཞོགས་ཇ་འབྲུང་བྲལ་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར་ཁོང་
ཆོས་ཅི་ཅི་ཕྱིར་བཏོན་མ་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་བྱེད་ཀྱི་མི་འདུག་ལའང་སོང་བས།
ངས་སྐར་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་སྤྱི་ལ་མའོ་ཀྱུ་ཞིའི་གསུང་ཚུམ་སློབ་
སྦྱོང་བྱས་ཏེ། ཅི་ཅི་ཕྱིར་འབུད་རྒྱ་དང་། ཡང་ན་འབུད་མ་དགོས་པར་
རྩམ་ཁྲག་སོགས་ལ་མི་གཞོད་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད་ཅེས་
ཁ་ནས་ཤོར། ཕྱི་ཉིན་རྒྱ་ཁག་གི་ཆོགས་ཆེན་ཐོག་བཙུན་ཁང་གི་འགོ་ཁྲིད་
ཕུར་བུ་དྲུག་ཀྱང་གིས། ཁང་པའི་ནང་ཅི་ཅི་འཇུག་པ་དེ་གསོད་དགོས་
རེད་ཟེར་སྐབས། མི་གཅིག་གིས་སྤྱི་ལ་མའོ་ཀྱུ་ཞིའི་གསུང་ཚུམ་ལ་
སློབ་སྦྱོང་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས་རེད་ལའང་མཁན་བྱང་ཡོད་འདུག་
མའོ་ཀྱུ་ཞིའི་གསུང་ཚུམ་དེ་རང་གི་བསམ་པའི་བླ་སྤྱོད་ཀྱི་བཙུན་པ་
ཤོད་མི་དགོས་ཀྱང་། ཅི་ཅི་ལ་ཐག་གཅོད་གང་འདྲ་བྱེད་གསུང་ཚུམ་སློབ་
སྦྱོང་བྱེད་དགོས་རེད་ཟེར་བ་དེ་ནི་མའོ་ཀྱུ་ཞིའི་དགོངས་པར་དམའ་

འབེབས་བྱེད་པའི་ལོག་སྒྲིབ་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཉིན་ཆ་བས་ཆེན་པོ་རེད། ཡིན་ནའང་ནག་ཉེས་ངོས་ལེན་བྱས་ན་གྲུ་ཡངས་དང་། མཐེགས་བཟུང་བྱས་ན་དག་གཞོན་གྱི་སྤྱད་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ག་དུས་ཡིན་ནའང་འགྱུར་བ་མེད་ཅེས་བསྒྲགས་སོང་། དེ་ནས་ཆོག་ས་ཆུང་ཁག་བཞོས་ཀྱིས་གྲོས་བསྡུར་བྱས་སོང་། ང་འདྲི་ཅད་ཁང་དུ་སྐད་བཏང་ནས་ལས་བྱེད་གསུམ་གྱིས་སྐད་ཆ་འཇམ་རྩལ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འདྲི་ཅད་བྱས་བྱུང་ཡང་། གོང་གསལ་ཅི་ཅིའི་སྒྲོར་དེ་ངས་ལབ་མེད་ཅེས་ཨུ་ཆུགས་མཐར་ཐུན་བྱས། དེ་ནས་རུ་ཁག་ཆོག་ས་ཆེན་བསྐྱོང་སྟེ་ང་ཡར་སྐྱང་སྟེ་ནག་ཉེས་ཅིས་འབུལ་མི་བྱེད་མཁན་ཁོ་ལ་མི་ཆང་མས་སྒྲིན་བཞིན་དང་འཐབ་འཛིང་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་དང་། རྒྱག་པར་དུ་ཆོག་ས་ཆུང་ནང་གི་མི་ཆང་མས་ཁོའི་ཅི་ཅིའི་སྒྲོར་དེ་སྒྲིན་མཆང་བཞིན་དགོས་ཟེར་བ་དང་། ང་ཆོའི་ཆོག་ས་ཆུང་གི་བཙོན་པ་སྟེ་དགེ་གྲུར་ཐང་ཆེ་རིང་རྩོམ་དང་། དགེ་ཆ་འཇམ་དབྱངས། ཐོག་ཁང་དབང་རྒྱལ། བེ་རེ་ཤར་རྩ་བུ་ཨ་པོ་དགའ་དགའ། བེ་རེ་ལྗང་དཔོན་རིག་དངོས། རྒྱལ་ཆོག་ས་དཔོན་སྒོ་བཟང་མགོན་པོ། བྲག་གཡལ་ཁི་ལ་ལྗེ་འཆང་། རྩལ་ཡིག་སྒོ་བཟང་སྟན་གྲགས་བཅས་ནས་སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་བཤད་པ་རྩ་བ་ནས་གོ་མ་བྱུང་། ཞེས་ལབ་སོང་། རྩོ་ཤོས་དཔོན་ཀམ་བཤད་སྐྱབ་དང་། གསང་སྒྲགས་ཆོས་སྤྱི་དགེ་མཛད་རྒྱལ་ཁྲིམས་གཉིས་ཀྱིས་གང་ཡང་ལབ་མ་སོང་བས་ངའི་བསམ་པར་ཁོ་གཉིས་ལ་རྒྱ་མིས་བཞིན་ཐུས་ཡར་ཐོན་ཟེར་བའི་ནམ་པ་ཡོད་སྟབས། གང་འདྲ་བཤད་ཡོང་བསམ་ནས་དོགས་པ་ཡོད་ཀྱང་། སྟབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཁོ་གཉིས་པོ་ངས་ཅི་ཅིའི་སྒྲོར་དེ་ཤོད་པའི་ཉིན་ཆོག་ས་ཆུང་གི་ང་ལེན་མཁན་རེས་མོས་ཡིན་པས་ཐབ་ཆང་ནང་འགོ་བའི་སྐབས་དང་འཁེལ་འདུག ང་ཆོའི་ཆོག་ས་ཆུང་གི་ཚུ་ཀྱང་(བཙུ་དཔོན་ལྟ་བུ་) བུལ་དོག་ཕྱག་མཛོད་ངག་

དབང་གིས་བཤད་པར། ཁ་སང་ཞོགས་ཇ་འཐུང་གྲབས་ཡོད་སྐབས་དཀོན་
མཆོག་བཟུན་དར་གྱིས་དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་བཤད་སོང་ཡང་། ཁོ་ཚོས་
སྐད་ཆ་དང་པོ་བརྗོད་མ་སོང་། ཀམ་བཤད་སྐབ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་
ཁྱོད་གཉིས་ཀྱིས་དང་པོ་བཤད་དགོས་བརྗོད་སྐབས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་
ཁ་སང་ཞོགས་པར་ངེད་གཉིས་ཚོགས་ཚུང་གི་ཇ་ལེན་པའི་རེས་མོས་ཡིན་
སྐབས་ཐབ་ཚང་ནང་འགྲོ་སྐབས་བཤད་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་གཞན་དེ་ལྟར་
གོ་མ་བྱུང་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ཀམ་བཤད་སྐབ་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་
སོང་བས། ངག་དབང་གཅིག་པུ་མ་གཏོགས་ལབ་སོང་ཟེར་མཁན་མེད་
སྐབས། དེ་ཉིན་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་གཤེག་གཤེག་མང་པོ་བཏང་བ་ལས་ཉིས་
བརྒྱའི་མ་རག་ཅུ་བྱུང་སོང་།

དེར་བརྟེན་ངས་ལས་བྱེད་སར་ཡང་བསྐྱར་ཐེངས་གཉིས་བཅར་
ཏེ། ངས་ཁ་ནས་བཤད་སྐབས་བཞག་སེམས་ནང་དུན་མ་སྟོང་བ་དེ། ངག་
དབང་གིས་མ་བརྗོད་བརྗོད་ལུགས་བཤད་དེ་མ་ཉིས་ཁག་གཡོགས་བྱས་
བྱུང་བས། གཅིག་ན་ཁོ་པས་རྒྱ་དེ་འདྲ་བྱེད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་བཙུན་
པའི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ངོས་ལེན་ཞུ་རུ་འཇུག་རོགས། གཉིས་ན་ཁོ་ཚུ་
ཀྱང་གི་གོ་གནས་ནས་བརྗོད་རོགས། ཡང་ན་ང་ཚུ་གཞན་ན་བཞག་རོགས་
མ་གཏོགས་ཕྱིན་ཆད་ཁོས་ངའི་བསྐྱར་བཀོད་ཀྱི་འགྲོ་ལམ་བཀག་ས་རེད་
ཅེས་ཡང་ཡང་ཞུས་མཐར། ལས་བྱེད་ཕྱར་བུ་རྒྱུད་ཀྱང་ (རུ་དཔོན་ལྟ་
བུ་)གིས། ཁྱོད་ལ་ཉིས་པ་དེ་ཡོད་མིན་ཏེ་མི་གོ་ ཡོད་ན་ཡོ་བསྐྱར་
གྱིས། མེད་ན་དེ་ག་རེད། མི་གཅིག་གིས་བཤད་པ་ཅུ་གིས་ཞིབ་འཇུག་
མ་བྱས་པར་ང་ཚོས་ཁྲིམས་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། ང་ཚོའི་སྐབས་ཆེན་
ཀྱི་མཐོང་ཀྱུ་ཞིའི་བཀའ་སློབ་ལའང་། སྐད་ཆ་བཤད་དགོས། ཤོད་སྐྱོ་
རྗོད་སྐྱོ་བཤད་མཁན་ལ་ཉིས་པ་མེད། ཉིན་མཁན་གྱིས་བསྐྱབ་

བྱུང་ལེན་དགོས། ཡོད་ན་ཡོ་བསྐང་དང་། མེད་ན་དོགས་ཟོན་བྱེད་དགོས་
ཞེས་གསུངས་ཡོད་པེད། བསམ་འཆར་སུ་ཡིན་ནའང་བཏོན་ཆོག་གི་པེད་
ཟེར། དེ་ནས་བཟུང་དེའི་སྐོར་འཇམ་ཐིང་ངར་གྱུར་སོང་།

ཡང་ ༡༩༥༠ ལོའི་ནང་ཙམ་ལ་ཡིན་པ་ཡོད། བཙོན་ཁང་ཨང་
གཉིས་པའི་རྟ་མགིན་(གོ་གནས་ཀྱི་མིང་ལ་གིན་ཟས།) ཟེར་བ་དེས། ཉིན་
ཞིག་ང་ལ་འདྲི་ཞིབ་བྱས་ནས་ ༡༩༥༩ ལོར་འབྲོང་ར་མེ་ཕྱེ་ཟེར་བའི་
ས་ཆ་ལ། བཅིངས་འགྲོལ་དམག་མི་དང་འཛིངས་དུས་སྐད་མེད་ཏར་
འཕྲིན་གྱི་སྐུ་གཉིས་ཡོད་པ་ནས་གཅིག་ཅིས་འབུལ་མ་ཞུས་པར་སྐས་
སྐྱང་བྱས་ཡོད་འདུག་པ་དེ་ག་པར་ཡོད་དང་པོ་ཤོད་ཟེར་ནས་འདྲི་ཞིབ་
ཐེངས་གསུམ་བྱས་པར་མ་ཟད། བསམ་འཆར་བཤད་མཁན་དེ་ཡི་མིང་
དང་། སྡོད་ས་བཙོན་པའི་རུ་ཁག་གི་མིང་བཅས་གསལ་པོར་ལབ་བྱུང་
བས། ངས་བཙོན་པ་དེ་སྐབས་དེ་དུས་ཀྱི་དམག་འཁྲུག་ནང་ཙ་བ་ནས་
ཡོད་མ་པེད། སྐད་ཆ་དེ་དག་ནི་འོལ་ཚོད་བྱས་ནས་སྐྱག་བརྟན་ལབ་པ་
དངོས་གནས་པེད། གལ་སྲིད་བྱེད་ཐུགས་ཡིད་མ་ཆེས་ན། མི་དེ་དང་
ང་རང་གཉིས་ངོ་ཐུག་བྱས་ནས་བཤད་བརྟག་རོགས། ༡༩༥༩ ལོར་
འབྲོང་ར་མེ་ཕྱེའི་ཐོག་དམག་བརྒྱབ་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། དེ་དུས་ཀྱི་
བཅིངས་འགྲོལ་དམག་དེ་ནམས་ལ་སྐད་མེད་ཏར་འཕྲིན་གཅིག་ལས་མེད་
པ་དང་། སྐད་མེད་ཏར་འཕྲིན་གཅིག་ལོན་པ་དེའི་སྐོར་ནག་ཉེས་ཅིས་
འབུལ་ཞིབ་ཐུ་ཞུས་ཡོད་པས། ངའི་ནག་ཉེས་ཅིས་འབུལ་ཞུས་པའི་ཡིག་
ཆ་གསུང་གཟིགས་རོགས་གནང་ན་གསལ་ས་ཡོད་སོགས་བཤད་པས་དེ་
རྗེས་གང་ཡང་ལབ་མཁན་མ་བྱུང་།

ཡང་ཉིན་ཞིག་གི་ཞོགས་པ་བཙོན་པ་ཆང་མ་སྒོ་རུའི་ནང་བང་སྒྲིག་
སྟེ། སར་སྡོད་བརྟག་ནས་སྒོ་བྱར་དུ་ལུས་ལ་ཞིབ་གཤེར་བྱས། ངས་

ཀྱུ་ལ་སྤྲུལ་ལག་ལེན་སོ་བདུན་མ་ཡིག་འབྲུ་མིག་གིས་རིག་ཅམ་ཞིག་བྲིས་
པའི་དེ་བ་ཚུང་ཅག་སྒྲིའི་སྤྲུལ་ཚུང་ཅམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལམ་སང་གདན་
འོག་ཏུ་བཅུག་དགོས་བྱུང་ཡང་། ངའི་ལུས་གཤེར་ཆར་བ་དང་། གདན་
ཡར་བསྐྱགས་སོང་བས་གདན་འོག་ནས་དེ་བ་ཚུང་དེ་དམག་མི་ཞིག་གིས་
མཐོང་སྟེ་ཁྱི་ཀྱང་(གོ་གནས་ཀྱི་མིང་) ཆོས་གསུམ་ལྟ་མོ་ཟེར་བ་དེར་སྤྲད་
སོང་། ལས་བྱེད་སྟོབ་བཟང་གིས་ང་སྤྲད་བཏང་ནས་ཡི་གེ་འདི་ཁྱོད་ཀྱིས་
བྲིས་པ་རེད་དམ་ཟེར་བས། ངས་རང་གིས་བྲིས་པ་མིན། གཞན་གཅིག་
གིས་དབྱགས་ཡིན་པ་འདྲ། ངས་མིག་མ་བརྟུས་པར་དེའི་ཐོག་གདན་བཏིང་
བ་འདྲ་ལབ་པས། ཆོས་གསུམ་ལྟ་མོས། འདི་ཁོ་པའི་ཡིག་གཟུགས་རེད་
མི་འདུག་ལབ་སོང་། སྟོབ་བཟང་གིས་ཡིད་ཆེས་དེ་ཅམ་བྱས་མ་སོང་ཡང་
དཔང་རྟགས་གསལ་པོ་མེད་སྟབས་ཉེས་ཆད་མ་བྱུང་།

ཐོད་པའི་བཙུན་པ་ལས་ཀྱང་བཙུན་ནམས་ལ་འཆོ་བ་བཟང་བ་སྟོན་
ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། ཁོ་ཆོར་འབྲས་གྲོ་ཞིབ་དང་སྟོ་ཆལ་སོགས་ཆ་རྒྱུན་ཡག་
པ་ཡོད་པ་རེད། ང་ཆོའི་ནང་ནས་ལྟོ་བ་ཆེ་བའི་མི་ནམས་ལྟོགས་སྟུག་
ཆེན་པོ་མུང་སོང་། ང་རང་ནི་ལྟོ་བ་ཚུང་གསལ་ཡིན་ཀྱང་ལྟོགས་སྟུག་མུང་
དགོས་བྱུང་། ང་ཆོ་ཤིང་བཟོ་ཁ་གསལ་དམག་མིའི་ཕག་ཁང་ལས་སར་ཉིན་
འགའ་ཞིག་བྲིད་བྱུང་། དམག་མིའི་ཁ་ལག་བཟའ་འཕྲོད་དང་། ཐོར་པ་དང་
ལྟོ་སྟོན་སོགས་བྱས་པའི་ཚུ་བཅས་ཕག་ལྟོ་སྟེར་བའི་ཆེད་དུ་ལྷགས་ཀྱིང་ནས་
བྱགས་ནས་ཐབ་ཆང་སྟོ་ཁར་བཞག་པ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱིང་མོག་དྲིག་དྲིག་ནམས་
ལེན་ནས་ཟ་བ་དང་། ཤིང་བཟོ་བྱེད་སའི་འགྲམ་ལ་ཞོག་ཁོག་ཡོད་པ་དེ་ནས་
ཞོག་ཁོག་རྗེན་པ་ཡང་བཟས་པ་ཡིན། བཙུན་རོགས་བྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཕག་
ལྟོ་ཟ་བ་ཀྱང་དམག་གིས་མཐོང་ནས་ཉེས་དྲུང་ཆད་མེད་བཏང་སོང་།

སྟབས་དེར་སྟེ་ཆོགས་ཐོག་ལའང་སྟུག་མུང་བའི་བཟོ་འདུག

དཔེར་ན་སྐྱེས་ཁམས་མཛོང་ནས་ཡིན་པ་སྒོ་བཟང་ཡོན་ཏན་ལ་བྱིས་ནས་ཡི་
གེ་འབྱོར་བའི་ནང་། ང་ཚོར་འབྲུ་རིགས་ཉི་ཤེད་ཤོག་སྒོར་རེ་བྱང་བསྐྱར་
ཕྱི་འདུག་ན་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་འདུག་ཟེར། དེ་དུས་བཙོན་པ་རེ་ལ་ཆེ་
རེར་སྒོར་བྱར་ལྡེ་རེ་སྒོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ཉི་ཤེད་ཀྱི་གང་ཡང་ཡོད་མ་རེད། སྒོ་
བཟང་ཡོན་ཏན་ལ་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སྒོར་རེ་གཉིས་སྒྲིབ་པ་ནམས་བཅས་
སྒོར་བཅུ་བྱིས་དུ་བསྐྱར་བ་དེའི་ཡིག་ལན་འབྱོར་བའི་ནང་དངུལ་སྒོར་
བཅུ་བསྐྱར་བ་དེ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་སོང་། དེས་ཟ་འབྲུ་ཉི་ཤེད་བྱས་
ཡོད་ཟེར། ཡང་འཛོམས་ལ་ཐང་ཕྱག་ནས་ཡིན་པའི་ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་
ལ་ཡི་གེ་འབྱོར་བའི་ནང་མ་ངས་བུ་བྱོད་ལ་བསྐྱར་ཕྱི་གང་ཡང་མི་འདུག་
ང་ཚོ་ནང་མི་ཚང་མ་གཟེ་བཞིན་ལྡན་པའི་ངང་མི་དམངས་ཀྱང་ཉེ་ནང་
ཚུད་སོང་། ཉིད་བྱང་རྩིང་པ་སོགས་བསྐྱར་ཕྱི་འདུག་ན་རྩ་ལྟོ་ཉི་ཤེད་
ལ་ཕན་ཐོགས་འདུག་ཅེས་ཡི་གེ་བསྐྱར་འདུག་ ཆེ་རིང་ཆོས་འཕེལ་ནི་
སྒོར་དོན་གྱིས་མི་བསད་པའི་བཙོན་པ་ཞིག་དང་ཕྱི་དགའ་བྱེད་མཁན་ཞིག་
ཡིན་སྐབས་སུས་ཀྱང་རོགས་པ་བྱས་མ་སོང་། མི་དམངས་ཀྱང་ཉེ་ཞེས་
པ་དེས་ཤོད་མི་མང་པོ་སུ་གེས་འཆི་བ་དང་ཕྱི་གང་ལའང་དེ་མཚུངས་ཡིན་
པ་འདྲ། ཞུས་ཏིང་ཡུས་ཟེར་བའི་ཕྱི་བཙོན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཨ་མའི་ཡི་གེ་
འབྱོར་བའི་ནང་། བུ་བྱོད་ལ་ཡིག་ཉེན་ནི་གང་ཡང་བསྐྱར་ཕྱི་རྩིང་མ་སོང་
། མ་ང་མ་ཤི་བའི་ནང་ཚུན་བུ་བྱོད་ཀྱིས་དངུལ་སྒོར་རེ་བྱང་བསྐྱར་ཕྱི་
བྱུང་ན་ཨ་མའི་བྲིན་ལན་དེ་ཡིས་ཆོག་འདུག་ཅེས་ཡི་གེ་བསྐྱར་འདུག་

རིག་གནས་གསར་བཞེ་ཟེར་བའི་ཆར་དྲག་རྒྱུང་འཚུབ་སྒྲ་བུའི་
ནང་བཙོན་པར་འཐབ་འཛིང་བཏང་བ་དང་། ཉེས་རྒྱུངས་འོག་བསད་པ།
རང་ཤི་བརྒྱབ་པ། དམར་གསོད་བཏང་བ་སོགས་མ་ཤི་དམུལ་བ་མངོན་
སུམ་དུ་བྱུངས་ཀྱང་དེང་སྐབས་ཀྱི་གསར་སྒྱུས་ནམས་ལ་བཞད་དུས་དེའི་

སྐྱོར་ཉན་འདོད་མི་བྱེད་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་དེ་ཙམ་གྱིས་བྱེད་ཀྱི་མི་འདུག་
ཀྱང་ངས་འདིར་བྲིས་པ་ནི་ས་ཁུལ་གྱི་བྲག་པ་ཞིག་གི་ནང་གི་མི་གཅིག་གིས་
སྤྱོད་ཚུར་བཀོད་པ་ཡིན་ཅིང་། བོད་བྱིན་ཡོངས་སུ་སྤྱག་བསྐྱེད་མཁུངས་
པ་ནི་བརྗོད་དུ་མི་ལང་། དཔེར་ན་ ༡༩༤༠ ལོ་ལོ་གཅིག་ཁོ་ནའི་ནང་
ཆ་བ་སློམ་མདའ་ལ་བཙུན་པ་ ༡༩༠༠ ཡོད་ཁོངས་ནས་ ༡༤༠༠ ལྷ་
གས་གི་བ་རེད། དེ་ལྟ་བུ་བཙུན་ཁང་གང་སར་བྱུང་བ་དངོས་ཡོད་རེད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༩ ཉིན་མི་ ༡༩ ཏུས་གཅིག་
ཏུ་དམར་གསོད་བཏང་བ་རེད། དེ་ཡང་སློ་བོ་རྫོང་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་
བཙུན་ར་དེ་ནི་བོད་རང་སྤྱོད་རྫོངས་བཙུན་རྩ་ཡང་གཉིས་པ་ཟེར། བཙུན་
རྩ་ཡང་དང་པོ་ལྟ་ས་གྲ་བཞི་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར། བཙུན་རྩ་ཡང་གཉིས་
པར་རྩ་ཁག་ ༡༩ ཡོད་པ་དེའི་ལྷ་བའི་ལས་ཁུངས་ནི་བཟུང་སྐྱར་ཡོད་
སྟབས། རྩ་ཁག་ནམས་ནས་མི་གསོད་དགོས་པའི་རིགས་དང་མཉམ་དུ་
ལྟ་མཁན་བཅས་བཟུང་སྐྱར་བྲིད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཉིན་ཞོགས་པ་སྤྱི་བཙུན་
སློ་བྱེས་ཏེ་ཁ་ལག་བཏང་བཅུག་ནས་དམག་མིས་སྤྱང་བྱ་དང་བཅས་བཟུང་
སྐྱར་བཙུན་ཁང་ནང་སློབས་ཏེ་ཆུ་ཚོད་གཅིག་ཙམ་ནས་བཙུན་པ་མང་མ་
བང་གཉིས་རེ་སློག་ནས་བཤར་བའི་ལམ་གཡས་གཡོན་ལ་འདོམ་པ་ ༩༩
ཙམ་ནས་དམག་མི་རེ་ལངས་ཏེ། མེ་མདའི་ཁ་ང་ཚོ་ལ་བཏད་པའི་བར་
ནས་བཟུང་སྐྱར་གྲོང་པ་རྫོགས་མཚམས་ཐང་ཞིག་དུ་བྲིད། སློག་བཀོད་དམ་
པོའི་ངང་སར་བསྐྱེད། བཙུན་པ་ནམས་གྲོན་ཆས་གཅིག་མཚུངས་མ་
གཉོགས་གྲོན་མི་ཚོག་སྟབས་མགོ་ལ་རྒྱ་ཞུ་ནག་པོ་དང་། ལུས་ལ་སློད་
ཐུང་དང་གྲུ་ཐུང་ནག་པོ་རེ་གཡོགས་ཡོད་སྟབས་ནག་ཉི་ལ་ཉི་ལ་སོལ་དོང་
ནང་ལ་བཞུགས་པ་ལྟར་དང་། མི་ཚང་མ་གདོང་མདོག་ནག་ཅིང་ཤ་རིད་
པ། ལུ་ལ་བཞུགས་ཀྱང་མིག་རུས་དང་མཁུར་རུས་གཉིས་འབྱར་དུ་དོན་

ཏེ། མིག་གཉིས་ནང་དུ་བདེ་བས་པ་སོགས་ཡིད་སྤྱོད་པའི་གནས་ཤིག་ཆགས་
ཡོད་ལྟ་བུ། བསམ་བཟང་ཡིན་ན་སྤྱིང་རྗེ་སྤྱོད་པ་དང་། བསམ་ངན་ཡིན་
ན་གང་མོ་ཤོར་བ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ངེས་ལྟ་བུ་ཡིན། དེའི་ཁོར་ཡུག་ཏུ་དག་
ཆས་སྤྲས་པའི་དམག་གིས་བསྐྱོར། ང་ཚོའི་མདུན་དུ་ས་བབས་རྩུང་མཐོ་
བའི་ཐོག་ཡོལ་བ་བྲན་པའི་ཁྲིང་ཆ་དང་དེའི་ཐོད་ཏུ་འཕྲེད་དར་དམར་པོའི་
ཐོག་ཤོག་སེར་གྱིས་པོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་བཙོན་ར་ཨང་གཉིས་པའི་ཉེས་
ཅན་སྟོག་གཙོད་གཏོང་བའི་བྲིམས་བསྐྱགས་ཚོགས་ཆེན་ཞེས་པ་རྒྱ་བོད་
ཡིག་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་བྲིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཡས་གཡོན་
གཉིས་ལ་རྒྱ་བས་ཆེན་གཙོ་འཛིན་མའོ་ཀུའུ་ཞིའི་བཀའ་སློབ། ཡོག་སྤྱོད་
པ་དང་ཡོག་སྤྱོད་གཡུ་རིམ་ལ་སྤྱིང་རྗེ་མེད་པའི་དྲུངས་བདེ་གས་གཏོང་
དགོས། གཡུ་རིམ་འཐབ་ཚུད་ནམ་ཡང་བརྗེད་མི་རུང་། ཟེར་བ་བྲིས་
འདུག ལས་བྱེད་དང་དམག་མི་ནམས་ཀྱིས་དཔུང་བ་གཡོན་མར་རས་
དམར་པོའི་དཔུང་ཏྲགས་ལ་རྒྱ་ཡིག་སེར་པོ་འབྲུག་སུམ་འདུག་པ་དེའི་ནང་
དོན་ནི་སྟོག་བྲིམས་གཏོང་། ཟེར་བྲིས་ཡོད་པ་རེད། དམག་དཔོན་རྒྱ་
གཏེ་པོ་ཞིག་འདུག་པ་དེས་སྐད་བསྐྱར་བརྒྱུད་ནས་ཉེས་བཙོན་ཚོ་ཡར་
ལངས་མི་ཚོག་ བན་ཚུན་སྐད་ཆ་ཤོད་རེས་མི་ཚོག་ མིག་གིས་ཡག་པོ་
སྟོས། རྒྱ་བས་ཡག་པོ་ཉོན། གཡུ་རྟེ་དེ་རིང་སྤྱིག་འགལ་བྱུང་ན་དམག་
མིས་མེ་མདའ་རྒྱག་ངེས་ཡིན་པས་ཡིད་བཞག་གྱིས་ཟེར།

བཙོན་ར་ཨང་གཉིས་པའི་དཔོན་པོ་དེ་བྱིང་ཕས་ཀྱི་སྐད་བསྐྱར་
གཞིས་ཀ་ཅེ་ནས་ཡིན་པ་གནམ་གང་གིས་བྱས་དེ་ཚོགས་འདུའི་གོ་རིམ་
ཁུབ་བསྐྱགས་བྱས་སོང་། དེ་ནས་ལྟ་ས་སྤྱི་བདེ་བྱུང་གོ་རྒྱས་ཡོང་ཟེར་
བ་དེས་བྲིམས་བཅད་བསྐྱགས་པར་སྐད་སྐྱར་བྱུང་པོ་བ་རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་
ཀྱིས་བྱས་སོང་།

བསད་རྒྱུ་ལོ་མི་བརྩུ་བཞི་དེ་རྒྱངས་འཁོར་གཉིས་ནང་བཞག་ནས་
དེར་བབས་སྐབས་ཐག་པས་བསྐྱམས་བསྐྱམས་མར་རྒྱངས་འཁོར་ཐོག་
ནས་ས་ལ་ཅ་ལག་དབྱུག་པ་བཞིན་བྱས་སོང་། མི་རེ་ལ་ཤིང་བྱང་སྒྱུ་ཁྲེ་
ཙམ་པལ་ཆེར་ཡོད་ས་རེད། དེའི་ངོས་ལ་རྒྱ་ཡིག་གི་མིང་དང་ཚྲོད་ཁག་
གང་ཡིན་པ། མིང་གི་ཐོག་དམར་ཁྲམ་བརྒྱབ། ལག་གཉིས་རྒྱབ་དྲུ་བསྐྱམས་
པའི་ཐག་པ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ལ་རྒྱ་དམག་གཉིས་ཀྱིས་བཟུང་། ཆང་མའི་
སྒྲིལ་ཐག་གིས་བསྐྱམས་ནས་དབྱུགས་གཏོང་ལོ་ཙམ་བྱས་འདུག་པ་དེ་ནི་འཕོད་
སྒྲིལ་ལའི་དོགས་ཆོད་ཆེད་ཡིན་པ་འདྲ། རྒྱབ་དྲུ་མེ་མདའ་བཟུང་མཁན་
རེའི་མེ་མདའ་ཅེ་གྲི་མགོ་པོར་བྱག་ལ་ཁད་བྱས། ཆང་མ་བར་སྒྲིག་ཤིང་
བྱས་མོ་བརྩུག་བརྩུག་སྟེ་ཁ་བཅོན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གཏད།

མི་བརྩུ་བཞི་ནི་ ༡། ལྷེ་དགེ་བན་ཆེན་སྐུ་ལ་སྐུ་ཨ་དཀར། ༢།
ཀེ་རེ་གོང་བཀྲ་ཤིས་ཆེ་རིང་། ༣། བེ་རི་ལོ་ཆུང་ཆུ་གཤམ། ༤། བ་རེ་
ལྷིང་དཔོན་སྤྱི་གཅོད། ༥། གོ་འཛོ་སྤྱི་པ་ཨ་ཆུང་། ༦། མཛོ་སྤང་ངག་
དབང་བསམ་གཏན། ༧། རྩལ་ཆུ་རྒྱུད་བཀྲ་ཤིས་དབང་རྒྱལ། ༨། སྤྱིན་
སྤྱིང་ཚྲོད་བྱ་ཆུང་ཆུང་། ༩། ཆབ་མདོ་སྤོ་མོ་བྱ་འཇམ་དབྱངས་དོ་རྩེ།
༡༠། དཔལ་འབར་བྱབ་བསྐྱན་ཆེ་རིང་། ༡༡། དཔལ་འབར་འཕྲིན་
ལས། ༡༢། གོ་འཛོ་སྤྱི་རྒྱལ། ༡༣། རྩོད་གོ་སྤྱད་པ་སངས། དུང་མི་
གཅིག་གི་མིང་ད་ལྟ་བུ་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག་པ་བཅས་རེད།

དཔལ་འབར་ངམ་ཆང་དོན་གྲུབ་དབང་འདུས་དང་། བ་རེ་ལྷིང་
དཔོན་རིག་དངོས་གཉིས་ཀྱི་པ་མ་གཅིག་པའི་སྤྱན་གཉིས་དམར་གསོད་
གཏོང་རྒྱུ་ལོ་ནང་ཡོད་པས་ཁོ་པ་གཉིས་མདུན་དུ་བཞག་ནས་ལྟ་བརྩུག་པ་
རེད། མི་ཆོར་ནག་ཉེས་ནི་གསར་བརྗེར་ངོ་ཤོས་པ། ཆོས་ལ་ཚྲོད་ས་
དད། རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མར་དད་པ་ཡོད་མཁན། བོད་རང་བཅོན་བྱེད་སེམས་

ཡོད་པ། ཐོས་ཐོས་ལ་འགོ་ཅིས་བྱེད་པ་ཟེར་བ་སོགས་ཁོ་པ་ཚོས་རྒྱན་དུ་
བཤད་པ་དེ་དག་བསྒྲགས་སོང་། མི་༡༤ པོ་དེ་དག་སུ་ལ་བཞུགས་
ཀྱང་མགོ་མཐོ་མཐོ་བྱེད་པ་ལས། མགོ་ལྷུ་ལྷུ་དང་ཉུང་མཉམ་པོ་བྱེད་
མཁན་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག མཐའ་ན་གདོང་གཤིས་འགྱུར་བ་ཙམ་ཡང་
མཐོང་མ་སོང་། སྐེ་རྩ་ཐག་གིས་བསྐྱམས་མེད་ན་འཕོད་སྒྲ་རྒྱག་རྒྱུ་
ཐེ་ཚོམ་མི་འདུག ཉེས་པ་བསྒྲགས་ཚར་ནས་ཕར་དེར་ཁྲིད་སོང་། ང་
ཚོ་ལ་ཚང་མར་མིག་ལྟོས་ཤིག་ཟེར་ནས་མེ་མདའ་མང་པོ་བརྒྱབ་ནས་
བསད་སོང་། བསད་ཚར་བ་དང་དེ་རིང་གི་ལས་ཀ་ལེགས་འགྲུབ་དང་
བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་བྱུང་སོང་བས་ཚང་མས་དགའ་སྟོན་ལག་པ་རྟོགས་
ཟེར་སོང་། རྒྱ་དམར་གྲིས་ང་ཚོར་འཛིགས་བསྐྱུལ་བྱས་ཏེ་ལྷ་བརྒྱུག་
པ་རེད་དེ། ཁོ་ཚོའི་བཙན་འོག་ནས་སྤྱི་མ་གཏོགས་ང་ཚོར་འདི་འདྲ་
ཡོང་གི་རེད་བསམ་ནས་སེམས་ཐག་ཚེད་པ་ལས་དམིགས་བསལ་སྒྲགས་སྒྲུང་
གང་ཡང་མ་བྱུང་། བཙོན་རོགས་དམར་བསད་བཏང་བ་ནམས་ཀྱི་ལྷུ་
པ་མེད་པའི་དཔའ་པོའི་ཞལ་རས་དེ་ངའི་མིག་ལམ་དུ་ཤར་བ་དང་ཆབས་
ཅིག་ཡི་གེ་འདི་འབྲི་བའི་སྐབས་མིག་ཀྱི་གཏོང་གིན་གཏོང་གིན་འབྲི་དགོས་
བྱུང་ཞིང་། བོད་མི་དཔའ་པོ་ཚོས་ལུས་སྟོག་གི་དཀའ་སྤྱུག་མཉམ་པ་
ནི་ངའི་མིག་ལམ་དུ་ནམ་ཡང་ཡལ་ཐབས་མེད།

དེ་རྗེས་འཕན་དར་སྐྱུ་སྐྱུ་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་དང་གོ་འཛོལ་བཟོད་
པ་མཐར་ཐུན། བར་མ་རྟོ་ནམ། ལྷེ་ལ་ཆོ་རྒྱལ། བྲག་གཡལ་དབང་གྲགས།
ཆ་བ་རིང་པ་ལོར་བུ་ཆེ་རིང་བཅས་དམར་གསོད་བཏང་བ་རེད། སྐབས་
དེར་ཚོགས་འདུ་རྒྱས་སྤྱི་ཙམ་ལས་གསོད་སྒྲུང་སྟོང་གི་གོང་གསལ་ལྟར་རེད།

གོང་གསལ་བྲག་གཡལ་དབང་གྲགས་དམར་གསོད་བཏང་དོན་ནི།
ཁོང་གིས་རྒྱན་དུ་རྒྱ་དམར་ལ་མི་འདོད་པའི་བརྗོད་ཆོག་མང་པོ་སོང་བ་

དེ་བཙོན་ཁང་དེའི་ཚུལ་ཀྱང་ཆབ་མདོ་བ་བསམ་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་ལ་
ཞུས་ཀྱིན་དབང་གྲགས་ལ་འཐབ་འཛིང་ཐེངས་མང་བས་པ་རེད། ཉིན་
ཞིག་བཙོན་པའི་ཞིང་ལས་ལག་ཆ་འདུག་སའི་ཁང་པ་ནས་ལག་ཆ་ལེན་དུས་
དང་བསྐྱུན་ཏེ། ཟོར་བ་ཆག་དུམ་ནི་དེ་ཙམ་མེད་པ་ཞིག་ལོན་པ་དེ་ཉིད།
དེ་ལྟ་བུ་བཙོན་ཁང་གི་སྟོབས་བརྒྱུ་རྒྱུ་ཟོར་བ་དེ་བསམ་སྟོབས་ལ་ཐེངས་ལྔ་
ཙམ་བཙུགས་ཀྱང་མས་པ་ཙམ་ལས་སྟོན་ཆེན་པོ་རང་མ་བྱུང་ཞིང་།
བསམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཉལ་གཟན་དང་ཀམ་པ་ལི་དབང་གྲགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་
བཀའ་བས་ཏེ་མཉན་སྐབས་དབང་གྲགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་སྟོབས་ལ་ཟོར་
བ་ལན་དགུ་ཙམ་བཙུགས་པ་དེས་མས་སྟོན་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་ཙམ་ལས་རང་
གི་རྒྱལ་མ་བྱུང་། དེར་ཡོད་བཙོན་པ་ཚང་མས་དབང་གྲགས་ཀྱི་ལག་ནས་
ཟོར་བ་ཆག་དུམ་དེ་འཕྲོག་བྱུང་བ་བྱུང་། རྒྱ་ཀྱིན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་
མདོ་མང་ཆོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་། བཙོན་པའི་ཆོགས་ཆེན་ཐོག་དབུལ་
པོ་དབུལ་རྒྱུ་ཡིན་པ་བྲག་གཡམ་དབང་གྲགས་དམར་གསོད་བཏང་བ་དང་།
མེར་གཟུགས་ཅན་ཆབ་མདོ་བསམ་སྟོབས་སྟོན་གྲོལ་བཏང་བ་རེད།

རྒྱ་དམར་ཁོང་ཆོས་མི་བསད་ནས་གཞན་ལ་འཛིགས་སྐྱད་སྐྱུལ་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དཔའ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་ར་འོག་གྲོང་པ་ནས་ཡིན་པ་ངའི་
བཙོན་རོགས་སྟོབས་བཟང་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བྲིམ་མཆོས་ར་འོག་ཆོས་གྲགས་
ཀྱི་ལག་པ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཁོ་རང་གི་ཕུ་ཁྱ་གཉིས་ལ་བཟུང་བཙུག་
ནས་རྒྱ་དམར་གྱིས་དམར་གསོད་བཏང་འདུག། 1960 ལོའི་ཟླ་དང་
པོའི་ནང་ར་འོག་གྲོང་དུ་དཔའ་ཤོད་རྫོངས་ཁོངས་ཀྱི་མངའ་བདག་ལས་
ཆབ་གཙོས་པའི་མི་མང་ཆོག་སྟོང་ལྟ་བུ་ཙམ་གྱི་ཆོགས་ཆེན་ཐོག་ཆོས་
གྲགས་ལ་རྒྱུང་གིང་བརྒྱུ་སྟེ། ལག་པ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ལ་བུ་མོ་ལོ་
བཙུ་ལྟ་བུ་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་དང་། བུ་ལོ་བརྒྱད་ཙམ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ལག་

པ་ཡ་རེ་སྒྲེལ་ཏེ་རྒྱ་དམག་རེ་ཡིས་ཕུ་གུ་རེའི་ལག་པ་ཡ་རེ་འདུས། བཟའ་
ཆེ་ཐག་པས་བསྐྱམས་ཏེ་མདུན་ནས་བལྟ་བུལ་ཅིང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་མགོ་
ལ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བསད་པ་རེད། ཆོས་གྲགས་གསོད་རྩེ་འབྲིད་
དུས་ང་གི་རྗེས་མའོ་ཅེ་དྲུང་གི་སྒྲིག་བདག་ལ་འགྱུར་བར་ཤོག་ཅེས་འབོད་
པ་བརྒྱབ་པ་རེད།

༡༩༥༩ ལོར་ཆབ་མདོ་བཙོན་ཁང་ནང་སྡོད་སྐབས་ཀྱི་བཙོན་རོགས་
སྐྱེ་ཞབས་ངག་ཤེས་དམར་གསོད་གཏོང་བྱའི་ཐག་གཅིད་ཟིན་མཆོམས་ལ་
ཡུལ་མཛོ་སྐང་རྫོང་ནང་བྲིད་དེ་མང་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་ཆེན་བསྐྱོང་བའི་མདུན་
དུ་ངག་ཤེས་ཀྱི་ནང་མི་ཉི་འབྲེལ་ནམས་ལ་ལྟ་བུལ་ནས་དམར་གསོད་བཏང་
འདུག དེ་དག་ནི་དཔེ་མཆོན་ཙམ་ཡིན་པ་ལས་རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་ལ་དེ་ལྟར་
ཡང་བའི་སྡོད་ངན་བྱས་པ་ནི་བགྲངས་ཀྱིས་མི་ཡང་ངོ་།

ཡང་ངན་ཕྱད་གནམ་ལྟ་དང་། སྡོ་ཆུང་ཆེ་ནམ་གཉིས་ཞིང་ལས་
བྱེད་ས་ནས་གཅིན་པ་བཏང་བར་ཕྱན་བུ་ཐག་རིང་ཕྱིན་འདུག་པས། བྱོས་
བྱོལ་འགོ་ཅིས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཟེར་ཏེ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་ཞིང་ཁའི་ནང་
བསད་པ་རེད། ལྟོ་ཁ་གོང་ཀར་རྫོང་གི་དྲུང་ཡིག་ནི་རྗེ་རྒྱལ་པོ་མེམས་
སྒྲོན་ཆགས་ཏེ་མདུང་ཆུ་བཙོན་ཁང་གི་སྡོ་ཆེན་ཐེམ་པ་ཕྱིར་བཞུལ་ཙམ་
ཕྱིན་པ་དང་སྡོ་ཆེན་ཐོག་སྡོད་མཁན་སྤང་དམག་རྒྱ་མི་པོ་གསར་ཞིག་ཡོད་
པ་དེས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་པས་སྐལ་པར་ཐེབས་པ་དང་ཁ་བསྐྱོར་ཏེ་ནང་
ལོགས་སུ་འདོམ་པ་གཉིས་གསུམ་ཙམ་ཡར་ཡོང་བ་དང་ཡང་བསྐྱར་མེ་
མདའ་གཉིས་བརྒྱབ་སྟེ་དེར་བསད། རྒྱ་དམག་ཆོ་བོད་མི་གསོད་རྒྱུར་
དགའ་བའི་རྒྱུ་གྱིས་གང་ཡང་མ་ལབ་པ་མ་གཏོགས་སྡོ་ཆེན་ཙམ་པར་ཡོང་
དུས་ནས་འགོ་མི་ཆོག་ལབ་ན་འགོ་པོད་ཀྱི་མ་རེད། དེའི་སྡོན་ཙམ་དུ་
ཁོ་པ་སྡོ་ཆེན་ནང་ནས་ཕྱི་ལ་འགོ་སྐབས་ཐོག་ཁའི་སྤང་དམག་བོད་པ་ཞིག་

དང་སྐབས་འཁེལ་ནས་སྒྲིམ་འགྲོ་ཆོག་གི་མ་རེད་ཟེར་མ་ཐག་ཕྱིར་ལོག་
བྱས་འདུག་པས་གནས་སྐབས་ཁང་ཡང་མ་བྱུང་།

གནས་འདུག་རུ་ཁག་ནས་སྐར་ཁམས་ཨ་ཁྲིད་ཟེར་བ་དེ་ཕྱོས་
ཕྱོལ་འགྲོ་ཅིས་ཤེད་ཀྱི་འདུག་ཟེར་ནས་བསད་དེ། ཨ་ཁྲིད་ཀྱི་མགོ་བཙད་
དེ་རུ་ཁག་ཆང་མའི་ནང་ཁྲེན་ཏེ་ཕྱོས་ཕྱོལ་འགྲོ་རྒྱུའི་བསམ་སྒྲུབ་ཡོད་མཁན་
རེད་ཟེར་བ་ནམས་ལ་ཐོད་པ་གདུགས་བཙུག་སོང་། ཨ་ཁྲིད་ཀྱི་མགོ་སྒྲིག་
ཅེ་ཞིག་གི་ཐོག་བཞག་ནས་ཐོད་པ་གདུག་མཁན་དེ་ཡིས། ཨ་ཁྲིད་ང་རང་
གཉིས་མཆོག་པོ་ཐུག་གི་རེད་ལམ་ནས་ཐོད་པ་གདུག་བཙུག་པ་རེད།
མཆོག་པོ་ཐུག་གི་རེད་ལམ་དགོས་ཟེར་དོན་ནི་ཕྱོས་ཕྱོལ་སོང་ན་ཨ་ཁྲིད་
ནང་བཞིན་བསད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་གོ་དོན་རེད།

ས་ངན་ཆེ་རྒྱལ་དང་། ལྷོ་ཁ་ཕུན་ཆོག་སྐམ་རྒྱལ་གཉིས་ཐག་པས་
བསྐྱམས་ནས་མཚན་གང་བཞག་ནས་བསད་པ་རེད། དྲག་གཡལ་མཁར་
སྐང་ལྡེ་འཆང་དང་། རྩ་ཡུལ་མགོན་པོ། རྩོམ་འཕེལ་སྐྱོལ་འཐབ་ཅོད་
བརྒྱབ་ནས་བསད་པ་དང་། མཛོ་སྐང་གི་ཟེ་དགུ་མ། མོ་མདོ་དཀར་ཕུག་
ལྗང་དཔོན་དབང་གྲགས། རབ་བརྟན་དགོན་པའི་གྲ་དྲུང་ལྷ། ལྡེ་དགེ་བསྟོན་
རྒྱལ། ཆབ་མདོ་དོ་རྩེ། དཔལ་འབར་གནས་རྟེན་སྐྱོལ་གྱིས་རང་གི་བརྒྱབ་
པ་རེད། ད་དུང་རང་གི་བརྒྱབ་པ་དང་ཉེས་དྲུང་འོག་བསད་པ་མང་དག་ཅིག་
བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་བཙུན་ར་ཨང་གཉིས་པའི་རུ་ཁག་ ༡༩ ཀྱི་གནས་
སྐབས་མཐོང་ཐོས་བྱུང་རིགས་ཡིན་པ་ལས་ང་ཚོའི་རུ་ཁག་ཁེར་བུའི་གནས་
སྐབས་མེན་སྐབས་དེ་ཙམ་ལས་བཞེད་ཐུབ་མ་སོང་།

ང་ཚོ་བོད་མའི་ནང་ནས་ཆེས་ཉུང་ཤིས་ཀྱི་ཟུང་གིས་རྒྱ་དམར་གྱི་
རྒྱུ་གཡོག་རྒྱུག་གི་ཡོད་པ་ལྟར་བཙུན་པ་ཉུང་ཤིས་ཀྱིས་རྒྱ་དམར་གྱི་རྒྱུག་
བྱི་བྱས་པའི་ནང་ནས་ལྷག་པར་དུ་ལྷགས་མདའ་བྱམས་པ་དང་། རྣམ་

དབང་གྲགས་པ་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་ནི་ངན་མིང་ཀུན་ཏུ་གྲགས་ཤིང་། བོད་
 མིའི་གཟུགས་ལ་ཀྱང་དམར་གྱི་སེམས་དང་ལྡན་ཤིང་། སྤྱིང་རྗེའི་སེམས་
 དང་ཡོངས་སུ་བྲལ་བ། གཞན་ལ་གནོད་སེམས་འཁོན་འཛིན་མཁན་བོད་
 མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲེན་པ་གཉིས་རེད། ལྷགས་མདའ་བྱམས་པ་ནི་ནག་
 རྒྱ་སོག་རྫོང་ནས་ཡིན་པ་དང་། གནམ་དབང་གྲགས་ནི་འབྲི་རུ་རྫོང་ནས་
 ཡིན། ཁོ་པ་གཉིས་ཐོག་མའི་ཐག་གཅོད་ལོ་ ༡༠ རེ་བྱས་ཤིང་སློ་པོ་
 རྒྱ་མདོ་རུ་ཁག་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་གཉིས་ནང་ཡོད་ཅིང་། རུ་ཁག་
 དེ་གཉིས་ཀྱི་བཙོན་པར་ཉེས་རྒྱུ་བཏང་བ། མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས་འགེལ་
 བ་སོགས་ལོ་ཁ་གསལ་བྱས་ཤིང་། རྒྱ་མདོའི་རྒྱ་མིའི་དཔོན་པོ་ཏ་ཏུས་
 གྲང་སོགས་ཀྱིས་ཁོ་གཉིས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་པར་བརྟེན། བཙོན་པ་མང་
 པོ་རང་གི་བརྒྱབ་པ་དང་ཉེས་རྒྱུ་བཏང་ནས་བསད་པ། དམར་གསོད་
 བཏང་ནས་བསད་པ་ནི་རུ་ཁག་དེ་གཉིས་ནང་ཆེས་མང་ཤོས་བྱུང་ཡོད།
 དཔེར་ན་གོང་གསལ་དུས་གཅིག་ལ་མི་བརྒྱ་བཞི་དམར་གསོད་བཏང་བ་
 དེའི་ནང་ནས་མི་བརྒྱ་ཁོ་པ་གཉིས་ཀྱི་རུ་ཁག་ནས་ཡིན་ཞིང་། བསད་དགོས་
 འོན་ཁོ་པ་གཉིས་རང་ལ་ཐུག་ཡོད་དེ། སྤྱད་པ་དམར་པོ་ལ་མདུད་པ་བརྒྱབ་
 པ་དང་། ལྷན་པ་དམར་སེར་སོགས་མི་གཞན་གྱི་ལྷ་མོའི་བར་རམ་གྱོན་
 ཆས་ཀྱི་ལྷན་པའི་བར་གཞན་གྱིས་མ་མཐོང་སར་བརྒྱག་ནས་ཉིན་རེ་ཟུང་
 ནས་བསྐྱོག་གཤེར་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་ཚུར་བཏོན་ཅིང་བྲམ་མའི་ན་བཟའ་
 དང་སྤྱང་མདུད་ཉར་འདུག་པས། རྒྱ་དམག་བསད་ནས་རྒྱ་གར་ལ་བྱོས་
 བྱོལ་འགྲོ་ཆེས་རེད་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཐེངས་གཅིག་ཁང་པར་གཙང་
 སྤྱེད་དུས་འདྲེ་གིག་མཐོང་བ་དང་གསོད་ཅིག་ཟེར་དུས་མི་ཞིག་གིས་
 བྱང་འོས་ཡོད་པའི་འདྲེ་གིག་ལག་པས་ཐུགས་ནས་བསད་པའི་ཁྲག་དེ་མའོ་
 ཅེ་ཏུང་གི་པར་བྱང་འོས་སྤྱར་བ་དེའི་སྤྱོད་ཤོག་བྱུད་ཀར་པོ་ལ་འགོས་པ་དེ།

ཆབས་ཆེན་གཙོ་འཛིན་མའོ་ཀུན་ཞིའི་སྐུ་དཔར་ལ་ཁྲག་གིས་དམར་ཁྲམ་
བརྒྱབ་སོང་ཟེར་བ་སོགས་མི་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་འཁོར་མི་བྱུང་བའི་
བྱ་བ་ཁོ་ན་བྱས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མི་མང་པོ་དམར་གསོད་བཏང་བ་རེད། ཁོ་
པ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཙུན་བརྒྱམས་པ་ཡིན་ན། ཤོག་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་
དྲུག་བརྒྱ་ནི་ཡོང་ཐག་ཆོད་རེད། ཁོ་པ་གཉིས་སློད་བཀོལ་བྱེད་ནས་
སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་སྤྲོད་དུས་དེ་སྤྲོན་ནམ་དབང་གྲགས་པ་དང་ལྷགས་མདའ་
བྱམས་པ་གཉིས་ཀྱིས་མ་ཉེས་ཁག་གཡོག་འོག་བཙུན་པ་འདས་གྲོངས་སོང་
བའི་ནང་མི་སྐྱེན་མཆེད་འགའ་ཞིག་གིས་ཁོ་གཉིས་ལ་དབྱ་ག་ལེན་རྒྱུའི་
བྱ་བ་བརྒྱམས་ཡོད་འདུག་ཀྱང་ནམ་དབང་གྲགས་པ་ ༡༩༤༡ ལོའི་སྐྱོར་
ནས་ཤི་བ་དང་ལྷགས་མདའ་བྱམས་པས་རང་མིང་བསྐྱར་ནས་དོགས་སྐྱག་
གི་ངང་བྱིམ་ནང་སྤྲོད་པ་ལས་ཆོང་དུས་དང་ཚེ་དགའི་དུས་ཆེན་སོགས་
མི་ཚོགས་འདུས་སར་མི་འགོ་བ་དང་། རང་ཡུལ་གྱི་དགོན་པ་ཁག་
ལ་གནས་མཇུག་མི་འགོ་ཞིང་། རྒྱལ་ས་ལྷ་ས་སོགས་ལ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་
འགོ་མོད་ཀྱི་མེད་སྟབས་ཁོ་པ་གསོད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མ་ཤར་བ་རེད།

མི་ཆང་མར་བོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དང་ནང་ཆོས། ལྷ་ལྷ་བ་རིན་
པོ་ཆེ་དང་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་པ་གཉིས་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་བརྟུག་སྐབས་
ཁྱུང་པོ་གསེར་ཆ་སྐར་ཁང་དཔོན་ཡིན་པའི་བོན་པོའི་སྐུ་སྐུ་གངས་གྲགས་
ཀྱིས། ཆོས་དང་ལྷ་ལྷ་པཌ་ནམ་གཉིས་ནི་ཡག་པོ་རེད། དེ་ལ་དགག་
པ་རྒྱག་མ་དགོས་པ་བྱུགས་རྗེས་གཟིགས། གཞན་ཡང་ལས་ཀ་ལས་རྒྱ་
དང་སྤྱི་ག་ལམ་སྐྱུང་རྒྱ་སོགས་དུར་བཙུན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་ག་དུས་ཡིན་
ནའང་རྒྱན་འཁྱོངས་བྱེད་པ་དང་། ལས་ཀ་ལ་དངོས་གནས་དུར་བཙུན་
ངོ་སྤྲོད་མེད་པ་བྱེད་པའི་ཐོག་གངས་གྲགས་ཐེ་བའི་སྐུ་སྐུའི་ཆོགས་ཁྱུང་
ཞེས་སྐུ་སྐུ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གངས་ལ་སྐྱག་དོང་ནང་ནས་སྐྱག་པ་དགྲུགས་དགྲུགས་

བཏང་ནས་གར་སྒྲོམ་པོ་བཟོས་ཐོག་སྐྱུག་ཟོམ་ཚང་མའི་ནང་སྐྱུག་པ་
 ཞིང་ཁའི་ནང་བྱེར་ནས་སྐྱུགས་པ་སོགས་བྱེད་བརྒྱུག་གི་ཡོད་ཀྱང་གངས་
 གཤམ་གྱིས་གཙང་བཙོག་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་དང་། ཆོས་དང་རྒྱལ་པར་གཉིས་
 ཡང་དག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཤོད་ཟེར་སྐབས། དེ་ནི་ཙུ་པའི་བླ་མས་གསུང་
 བྱུང་བེར་སྟབས། འཐབ་ཚོད་དང་ཐག་གཅིད་སྤར་བ་བཟང་སྟབས་བྱས།
 དཔའ་ཤོད་སྒོ་བཟང་ཉི་མ་ལ་རྒྱ་བཙོན་ཀུའུ་མི་གྱིང་གིས་ཤོས་ཤོལ་
 འགོ་རྒྱུའི་སྒྲིག་འཇུགས་བྱས་ཡོད་ཟེར་པའི་རྒྱུ་གྱིས་འཐབ་འཛིང་བཏང་
 ཡང་ཁས་མ་བྱངས། ཀུའུ་མི་གྱིང་གིས་སྒོ་བཟང་ཉི་མས་ཟེར་ན་སྒྲན་ཁང་
 ནང་ནས་སྒྲན་པ་ཞིག་ཤོས་སྤང་བ་དེ་རྒྱ་གར་ལ་ཐར་ཚར་བ་རེད། དེར་
 བརྟེན་ང་རང་གཉིས་ཤོས་དང་ཐར་གྱི་རེད་ལབ་བྱུང་བེར། སྐབས་དེ་
 ཏུས་སྒྲན་ཁང་ནང་གི་སྒྲན་པ་པད་མ་ཆེ་རིང་བེར་བ། པ་ནམ་ནས་ཡིན་
 པ་དེ་ཤོས་ནས་ཆུ་ཤས་ཕྱིན་པར་བརྟེན། ཚང་མས་རྒྱ་གར་ལ་ཐར་ཡོད་
 པ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་སྐབས་རེད། རྒྱ་དཔོན་ཡུས་ཏུས་ཀྱང་བེར་བ་
 དེས་སྒོ་བཟང་ཉི་མ་ལ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཡག་པོ་རེད་དམ་སྐྱུག་པོ་རེད་ཟེར་
 བ་དེར་གཏམ་ལན་ཆེག་གཅིག་ཀྱང་མ་བརྒྱབ་པས། སྒོ་བཟང་ཉི་མ་ཉེས་
 ཏུང་ཆད་མེད་བཏང་། འོན་ཀྱང་ཁོས་སྤར་ལྷར་ཁ་མ་གཤམ། བཙོན་
 པའི་ནང་གི་ཡར་ཐོན་པ་ཞིག་གིས། སྒོ་བཟང་ཉི་མ། ཁྱོད་གྱིས་མའོ་
 ཀུའུ་ཞི་ལ་འཁོན་འཛིན་ཡོད་དམ་མེད་ཟེར་བས། འཁོན་འཛིན་ཙུ་བ་ནས་
 མེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་སྐྱེ་བ་སྤྱི་བརྗེས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ངོ་མ་ཤེས་པ་
 མ་གཏོགས་ངའི་པ་མ་བྱེད་སྤྱོད་ཡོད་པ་རེད་ཟེར། ལས་བྱེད་པས་སྐྱེ་བ་
 སྤྱི་བེར་བ་ཙུ་བ་ནས་ཡོད་མ་རེད། ཤི་པའི་སྐབས་མར་མེར་ཕུ་བརྒྱབ་
 པ་ལྷར་རེད། ཁོ་པའི་སྐད་ཆ་དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་ཚོངས་དད་ཀྱི་སྐད་ཆ་
 རེད་ཟེར་ནས་ཉེས་བདྱང་ཆད་མེད་བཏང་སྤང་། སྒོ་བཟང་ཉི་མ་ང་ཆོ་

མཉམ་དུ་སྒྲོད་བཀོལ་ཐོབ་རྗེས་སྐྱེ་གར་དུ་བཙན་བྱོལ་ལ་འབྱོར་ཞིང་
༡༩༩༥ ལོར་གྲོངས། ཁོ་པ་ནི་ལྷག་བསམ་དཀར་བའི་མི་ཞིག་རེད།

བཙུན་པ་ཚོས་སྒྲོག་དུ་སྒྲེ་བ་སྤྱི་ཡོད་པའི་དཔེ་དོན་མང་པོ་བཤད་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་སྒྲོར་དཔེ་སྤྲུལ་གཉིས་འདིར་བཀོད་སྟེ་ཡིན།

༡) དཔལ་འབར་རྫོང་ལྷ་ཅེ་གྲོང་དུ་རྫོན་པ་བྱམས་པ་མགོ་
ཆེ་ཟེར་བ་དང་སྒྲེ་དམན་སྤྱུ་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། བྱམས་པ་མགོ་ཆེ་
ཤི་ནས་ཡོ་གཅིག་ཙམ་ནས་ཁ་བ་བབས་སྐབས་ཁོ་ཚོའི་ཁང་པ་མཐོང་སར་
རི་གདོང་ཞིག་གི་ཐོག་སྐྱུང་གི་ཞིག་ཡོང་སྟེ་ཁང་པའི་ཚྭ་གསུམ་ཁ་གཏད་ནས་
དུ་ཟུག་སྐྱེད་དུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས། ཚང་མས་དེ་ནི་བྱམས་པ་མགོ་ཆེའི་
སྒྲེ་བ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས། སྐྱུང་གི་དེ་སྐྱུང་གི་གཞན་ལས་གཟུགས་
པོ་སྤྱ་ཙམ་ཡོད་སྐབས་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ར་ལུག་དེད་ནས་ཟིན་གྲུབས་
སྐབས་བྱམས་པ་མགོ་ཆེ་ཞེས་འཕྲོད་དུས་ལམ་སང་རྒྱུ་པ་ས་ལ་བཙུགས་
ཏེ་དུ་ཟུག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྒྲེ་དམན་དེས་ཀྱང་དུ་བཞིན་པའི་ངང་
ངའི་བཟའ་ཆེའི་སྒྲེ་བ་རེད་ཟེར་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གནས་སྐབས་དེ་ང་
ཚོའི་བཙུན་ཁང་ནང་གྲོང་ཚོ་གཅིག་པའི་མི་བཞི་ལྔ་ཙམ་ཡོད་པ་ཚང་མས་
མཐོང་འདུག

༢) དཔལ་འབར་རྫོང་དུ་པ་ཡུལ་དཀར་མངའ་ས་ནས་ཡིན་
པའི་སྐྱེ་མའི་ལས་བྱེད་བཀྲ་ཤིས་ཟེར་བ་དེའི་བཟའ་ཆེ་ལ་ ༡༩༩༡ ཙམ་
ནས་བྱ་ཞིག་སྒྲེས་པ་དེ་ཁ་གྲགས་ཤེས་ཙམ་སྐབས་ནས་བཤད་དོན། ང་
ནི་སྒྲོན་མ་སྐྱེད་མཉམ་གཤིས་མེ་མདའ་བརྒྱུ་ནས་མས་རྗེས་ཤི་བའི་དཔལ་
ལྷན་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། ངའི་མ་ལ་མཚོ་མོ་ཟེར། ངའི་བྲིམ་ལ་ཅ་ལག་
འདི་དང་དེ་ཡོད་ལུགས་སོགས་བཤད་པར་མ་ཟད། བྱ་ཁྲ་ཏ་མཐོང་དུས་
ནང་དུ་བྱོས་ཏེ་ང་མས་དུས་མིག་རིལ་ཁྲ་ཏས་གཏོར་སོང་ཟེར། པ་བཀྲ་

གིས་ཀྱིས་དེ་ཚོ་ཤོད་མི་ཚོག་ཟེར་ནས་བཀག་ཀྱང་མ་བྱུང། མཚོ་མོས་གནས་ཚུལ་དེ་ཐོས་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་དང་བྱ་དེའི་མཐོང་སར་མི་མང་པོ་དང་མཉམ་དུ་སྦྱིན་ནས་ཉེ་མ་རིང་ནས་མཐོང་བ་དང་བྱ་དེས་ཨ་མ་ཟེར་ནས་ཚུར་རྒྱགས་ཡོང་སྟེ་མཚོ་མོ་ལ་འབམ་ནས་གཉིས་ཀ་དུས། ༡༩༥༡ ལོར་དཔལ་འབར་དགོན་པའི་གྲ་དཔལ་ལྷན་སྡེ་པོ་བཀྲ་མོག་ལ་དམག་བརྒྱབ་རྗེས་ཁྱུང་ཐོ་ལའི་ཚུར་ནང་དུ་རྒྱ་དམག་གིས་བསད་པ་ད་ལྟ་ལས་བྱེད་ཀྱི་བྱའི་སྒྲིབ་ལེན་པ་དེ་དཔལ་འབར་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་ཚང་མས་ཡོངས་གྲགས་སུ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བཙོན་ཁང་ནང་ལ་སྒྲན་ཆ་དེ་ཚོ་བཤད་མཁན་ནི་ ༡༩༤༩ ལོར་བེང་འབྲུག་བྱས་ཀྱིན་དཔལ་འབར་ལ་མི་ ༡༧ ལྟ་ཅི་ལ་ ༡༡ ར་ཡུལ་ལ་ ༡༧ བཅས་ཁྱོན་བསྡུ་མས་མི་ ༤༤ ཉི་མ་གཅིག་ལ་དམར་གསོད་བཏང་བ་དང་ཆེ་བཙོན་ཐག་གཅོད་མང་པོ་བྱས་ནས་ང་ཚོའི་རྒྱ་ཁག་ནང་ཆེ་བཙོན་བརྒྱ་མ་བཞིན་ཅམ་བྱུང་བའི་ནང་གི་དཔལ་འབར་བ་ཆེ་རིང་དབང་འདུས་དང་། དར་རྒྱས། ཡེ་ཤེས་ཁ་སོགས་ཀྱིས་གསལ་པོ་ཤོད་ཀྱི་འདུག།

ཁམས་པ་སྒྲར་གྱི་གྲ་པ་བཟང་པོ་ཡོན་ཏན་ཟེར་བ་དེས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱར་བ་ཆོག་གཅིག་མ་བཏབས་པའི་ཐོག་འབམ་ཚུད་བྱས་ནས་སྐྱར་བ་ཐོབས་ཟེར་ཡང་ཆོག་གཅིག་མ་བཤད། ལས་བྱེད་གནམ་གང་ལགས་ཟེར་བ་དེས་རྒྱ་ལའི་བླ་མ་སྐྱུག་པོ་ཡིན་རབས་མང་པོ་ཞིག་བཤད་དེ། བཟང་པོ་ཡོན་ཏན་བྱེད་ཀྱིས་དེ་ག་རང་རེད་ལོ་བ་དང་། གཞན་གང་ཡང་ལབ་མི་དགོས་ཟེར་ཡང་ཁ་ཆོག་གཅིག་ཀྱང་གྲགས་མ་སོང་། གཞན་ཡང་བཙོན་པ་མང་ཆེ་བས་ཤོད་སྟངས་འདྲ་ཆགས་པོ་བྱེད་པ་དང་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཉའ་ཞོན་བཟུ་གཞིག་བྱས་པའི་སྒྲོར་མ་གཏོགས་པ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བསྐྱར་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་མེད། རང་ཉིད་ནི་རྒྱན་དུ་རྗེས་ལུས་

པ། བསམ་སྒྲོལ་གྱི་པོ་མེད་པའི་གྲས་སུ་བཞག་གི་ཡོད། ལས་བྱེད་ཚོས་
ཀྱང་ལྟ་སྟངས་ཡག་པོ་མེད། ཚོས་ལུགས་ལ་དགག་པ་རྒྱག་པའི་ཚོགས་
ཆེན་ཞིག་གི་ཐོག་རང་ལ་བཤད་དགོས་ལབ་བྱུང་བས། མི་བཤད་ནི་ལབ་
མ་ཡོད། བཤད་སྟངས་མ་འགྲིག་ན་རང་ཉིད་དཔུལ་བར་འགྲོ་བའི་སྡིག་
པ་བསགས་ཀྱི་རེད་བསམ་ཏེ། དེ་དགོང་བསམ་སྒྲོལ་བྱུང་བས་གཉིད་ཀྱང་
སྤྱིད་པོ་མ་ཆོད། སྤྱི་ཉིན་བཙུན་པ་ལྟ་བུ་རྒྱག་ཅམ་གྱི་ཚོགས་ཆེན་
འཚོགས། བཤད་མཁན་ནམས་རེ་རེ་བཞིན་མིང་ནས་འཕོད་བྱུང་བ་དང་
ཡར་ལངས། བཙུན་པ་ཆང་མ་ཁ་ཡར་བཞུས་ནས་བསྐྱོད་པའི་མདུན་ནས་
བཤད་དགོས། རང་གི་རྒྱལ་ཏུ་སྒྲོག་ཅེ་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་གོ་ལས་བྱེད་
ནམས་བསྐྱོད་ཡོད། ངས་བཤད་པར་ཚོས་ལུགས་ཟེར་བ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་
ལྷ་ཀྱི་བྱུང་བ་ནས་བྱུང་བ་རེད། དེའི་ནང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་
བ་དང་ལྷན་པ་དང་། རྒྱལ་བསྐྱོད་དང་བྲལ་བ་ཞེས་འཁོད་ཡོད་པ་རེད།
སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུ་པའི་སྐབས་སུ་མི་ངན་རེ་བྱུང་གིས་ཚོས་ཁ་ལ་འབྱེད་ནས་
མི་དམངས་ལ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན་ཆབ་མདོར་
བཙུན་ཁང་ནང་བྱུང་བ་ལྟན་ཟེར་བའི་མི་གཅིག་གིས་བཤད་དོན། འགོ་
ལོག་ཕྱོགས་ནས་སྒྲ་མ་མདོན་གེས་ཅན་ཡིན་ཟེར་མཁན་རྒྱན་མ་ཞིག་སྤེ་
དགེའི་ནང་ཡོང་སྟེ། མི་ཤི་ཆར་བའི་རྩ་ཁ་ལ་ཁོ་རང་གི་རྩ་བ་ལ་གཅིག་
གཏུག་སྟེ། ཨ་ཡ་གོ། སྤྱིང་ཇེ། ང་ལ་སྤྱོད་མི་དགོས། ཨེ་གོ་ཟེར་བས།
དེར་ཡོད་གཤིན་པོའི་ནང་མི་ཚོས་ག་རེ་ལབ་ཀྱི་འདུག་རིན་པོ་ཆེ་ཞུ་དུས།
ང་ཚོའི་ནང་གི་ཏྲ་པ་པ་དེ་སྒྲ་མ་བྱེད་ཀྱིས་བཞེས་ནས་ང་དག་ཞིང་ལ་
གཏོང་རོགས་ལབ་ཀྱི་འདུག་ཟེར། དེ་ནས་ནང་མི་ཚོས་ཏྲ་པ་པ་དེ་སྒྲ་
མ་བྱེད་ལ་འབུལ། གཤིན་པོ་ཞིང་ཁམས་ལ་གཏོང་རོགས། ཐུགས་རྗེས་
གཟིགས་ཞུས་པས་ཏྲ་བྱེད་ཕྱིན་པ་རེད་ལབ་པ་དང་བཙུན་པ་ཆང་མས་ཏྲ་བ་

གད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བཤད་མཚམས་བཅད་སོང་། ཀྱི་ཏུ་གི་ཏུ་སྒྲིབ་པ་བཤད་ཀྱི་
དཔོན་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་ག་རེ་ལ་བ་སོང་བཅུ་ལྟ་རེ་ལ་བ་པ་རེད་
ཅེས་སྐད་བསྐྱུར་བྱས་སོང་བས་ཀྱི་དཔོན་དེས་ཁོ་པ་གྲུལ་རིམ་མངའ་བདག་
ལས་ཚབ་མིན་ན་ཐག་གཅོད་པ་བས་དགོས་རེད་ལམ་སོང་། དེ་ནས་ངས་
དེ་ནི་མོངས་དད་རེད། རང་གཞན་གཉིས་ཀར་གཞོད་སྒྲིབ་པ་བཤད་ཀྱི་རེད།
དེ་ལྟ་བུ་ལ་དགག་པ་ཚན་ཀྱི་དགོས་ཞེས་སྐད་གསང་མཐོན་པོས་བརྗོད་
པ་ཡིན། ལས་བྱེད་ཆོས་དགག་པ་ཡག་པོ་བརྒྱབ་སོང་ཞེས་བརྗོད་བསྐྱུར་
བྱས། ཆོགས་འདྲུ་གྲོལ་རྗེས་འབྲས་སྤྱངས་དགེ་བཤེས་རྗེ་རྗེ་འོད་འབར་
གྱིས་བཤད་སྤྱངས་ཏེ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་། ཆོས་དང་མཐུན་པའི་སྐད་
ཆ་རེད་གསུང་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་ཀྱི་མིས་ང་ལ་ལྟ་སྤྱངས་ཡག་ཏུ་ཕྱིན་
སོང་། དེ་རྗེས་ལིན་པོ་དང་ཉིང་ཞོ་མིང་གཉིས་ལ་དགག་པ་ཀྱི་བརྒྱུག་
བྱུང་ཡང་། དེ་ནི་ཁོ་ཆོ་ཀྱི་མིའི་དཔོན་པོ་ལིན་སྤྱངས་བཤད་འཆར་
གང་ཡང་མ་བྱུང་།

༡༩༥༠ ལོ་ཙམ་དུ་ཉིན་ཞིག་བཙོན་ཁང་གི་ཚུགས་རི་ནང་མའི་
ཕྱི་ལོགས་ཐབ་ཚང་གི་སྒྲིབ་པ་ལ་ཆོགས་པར་སྐྱུར་བ་དེའི་ནང་། སྒྲིབ་
མོ་རྗོང་གི་ཨ་ནེ་འཕྲིན་ལས་ཆོས་སྒྲོན་གཙོས་བློངས་དང་པོར་མི་གྲངས་
༡༦ དང་བློངས་གཉིས་པར་མི་གྲངས་ ༡༩ དམར་གསོད་བཏང་བའི་
སྐྱོར་དང་ཁྱོན་བསྡེམས་མི་གྲངས་ ༣༥ བསད་པ་དེ་དག་གི་དཔར་བཅས་
སྐྱུར་འདུག་པ་མཐོང་དུས་དགྲ་པོ་ཀྱི་དམར་ལ་ང་ཚོ་དེ་བས་ཁོང་ཁྱོད་ལངས་
པ་དང་། དགེ་རྗེ་རྗེ་འོད་འབར་དང་བླ་མ་པད་བཀྲ། དག་གཡལ་འཇམ་
དབྱངས་རྗེ་རྗེ་སོགས་ནས་མིག་ཀྱི་བཏང་གི་འདུག་ སྐབས་དེར་ཐེ་རི་
ཨ་ཕོ་དགའ་དགས།

སྐྱོག་བསྡེམས་བསྐྱུར་སྤྱང་འཕྲིན་ལས་ཆོས་སྒྲོན་མ། །

བྱེད་ནི་བསྟན་པ་སྤང་ལ་མཆོག་དུ་དཔའ། །

བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་བྱེད་ལ་མིག་དཔེ་བཟ། །

རི་སྤྱོད་བར་དུ་བྱེད་ལ་རྗེས་ངན་ལྷ། །ཟེར་བའི་སྦྱར་ཆོག་དེ་བྱིས་
པ་དང་། འཕོ་མི་བཙོ་བརྒྱད་ཆང་གི་མི་བྱམས་པ་ཆེ་འགྲུབ་ཟེར་བ་ལྷག་
བསམ་འགྱུར་བ་མེད་པ། དཔའ་སྤྱོད་ལྷུ་མ་པ་མེད་པ་དེས་ཡི་གེ་དེ་གྲང་
ངོས་སུ་སྦྱར་བྱེད་འཆར་གཞི་བཞག་པ་རེད། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ཞོགས་པ་སྟོ་
རའི་ནང་བང་སྤྲིག་ནས་ས་ཐོག་བསྐྱེད་བརྒྱུག་པ་དང་ལས་བྱེད་དང་།
དམག་མི་ཁག་ཅིག་ཡོང་སྟེ་བཙུན་པའི་གཟུགས་པོ་དང་གྲོན་ཆས་བསྟོན་
གཤེར་བྱེད་པའི་འགོ་བརྒྱུགས་སོང་། མ་གཞི་ཞིབ་གཤེར་དེ་འདྲ་ནི་དུས་
ཆོད་གཏན་ཁེལ་མེད་པ་སྟོ་བྱར་དུ་སྐབས་འགར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས། དེ་
ཉིན་སྐབས་མ་ལེགས་པར་སྐབས་དེ་དང་ཁེལ། བྱམས་པ་ཆེ་འགྲུབ་ཀྱིས་
ཡི་གེ་དུ་མ་བྱ་བྱས་ནས་བཟས་པའི་རྗེས་མ་དེ་ཁ་ནང་བརྒྱུག་པ་དམག་མི་
ཞིག་གིས་མཐོང་ཡང་ལམ་སང་མིད་པ་རེད། རྒྱ་མི་དེས་མི་འདི་ཡིས་
ཤོག་བྱ་ཞིག་ཐོས་སོང་ཟེར་ནས་འདྲི་བརྒྱུད་བྱས་ཀྱང་བྱམས་པ་ཆེ་འགྲུབ་
ཀྱིས་སྒྲན་བཟས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལས་ཡི་གེ་ཟས་པ་ཁས་མ་བླངས། དེ་
ནས་ཡང་བསྐྱར་སྐྱར་ཡིག་འབྲི་མ་ཐོང་། གལ་སྤྱོད་སྐྱར་ཡིག་སྐྱར་ན་
བྱམས་པ་ཆེ་འགྲུབ་ཡིན་པར་ཁག་འདོགས་བྱེད་པར་ཐེ་ཆོམ་མེད་པའི་རྒྱན་
གྱིས་ཡིན། ད་དུང་ལྷ་ས་གྲུ་བཞི་བཙུན་ཁང་ནང་ཁྱུང་པོ་སྒར་ཁང་
དཔོན་ཆང་གི་མནའ་མ་ཏ་མཆོག་གི་འབྲིད་ཀྱིས་ལྷ་ས་པ་བསྟན་འཛིན་
རྒྱ་མཆོ་སྐྱ་ཆེ་ཞབས་པད་བཏན་པར་ཤོག་སོགས་འཕོད་པ་བརྒྱབ་རྒྱུ་ཁོང་
དང་བྱེད་མེད་གསུམ་ཙམ་དམར་གསོད་བཏང་ཡོད་པ་རེད། དེ་མིན་ས་
གནས་གཞན་ལ་ཡང་བྱེད་མེད་མང་པོ་དམར་གསོད་བཏང་ཡོད་པ་རེད།
རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་བཙུན་བཟུང་བྱས་ནས་ད་བར་བོད་ཀྱི་དཔའ་མོ་མང་

པོས་རང་སློག་སློག་གཏོང་བྱས་པ་རེད། དཔེར་ན། ༡༩༥༩ ལོའི་ཕྱི་
 ཟླ་ ༩ ནང་རང་རེའི་རྒྱལ་ས་སྐྱ་སར་དཔལ་མོ་ཀུན་བཟང་ལགས་ཀྱིས་
 གཙུག་པོའི་བུད་མེད་སྟོང་ཕྱག་རེ་བྱུང་གིས་བཅན་སྒྲིལ་རམ་སྟོན་ཁྲིམ་
 བསྐྱར་བྱས་པར། བུད་མེད་མང་པོ་རྒྱ་དམར་གྱིས་བསད་མས་བཟུང་
 གསུམ་བྱས་ཤིང་། དཔལ་མོ་ཀུན་བཟང་ལགས་དགྲ་ལག་རྒྱ་ཚུད་ནས་
 མནར་གཅོད་ཆད་མེད་བཏང་ནའང་། ཞུམ་པ་སྤྱོད་ཅམ་མེད་པའི་སྟོན་སྐྱོང་
 ཁ་ལན་སློག་པ་དང་། སྐབས་འགར་གཡོ་སྤྱོད་འཇམ་བཤད་ཀྱིས་ཁྱོད་
 རང་གི་ནག་ཉེས་ངོས་ལེན་གྱིས་དང་། སྟོན་བཀྲོལ་གཏོང་བར་མ་ཟད།
 ཁང་པ་དང་རྒྱ་ཚོར་རང་འཇགས་སྤྱད་ཆོག་ཅེས་བཞེད་སྐབས། ཁོང་གིས་
 རྒྱ་མི་བོད་ནས་ཕྱིར་རྒྱུགས། བོད་ས་བོད་མི་ལ་རང་འཇགས་ཞོགས་དང་།
 ངས་རྒྱ་ནག་ལ་ངོ་སྤྱོད་བྱེད་དོན་མེད་ཅེས་ལན་བརྒྱབ་པ་རེད། མཐར་
 མང་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་ཆེན་བསྐྱོངས་ནས་དམར་གསོད་གཏོང་དུས་ཀྱང་།
 ཁོང་གིས་སྟོབས་པ་དང་སྐད་གསལ་མཐོན་པོའི་ངང་ནས་ ལྷུབས་མགོན་
 རྒྱལ་བ་ཡིད་བཞིན་མོར་བུའི་དགུང་སྟེན་དང་། བོད་མིའི་ཆག་སྟོང་ཆང་
 མ་ང་ལ་སྟོན་པར་ཤོག ཟེར་བ་མ་ཟད། རྒྱ་དམག་ཆོའི་གདོང་ལ་མཆིལ་
 མ་བཏབ་པ་སོགས་བྱས་ཏེ། བོད་བརྟན་སྤྱིད་མི་རིགས་དང་བཅས་པའི་
 ཆེད་དུ་རང་སློག་སློག་གཏོང་གནང་བ་རེད། ང་ཆོས་ཁོང་ཆོའི་མཇུག་
 རྗེས་ལ་བྱན་གསོ་དང་མིག་དཔེ་ལྟ་དགོས་པ་རེད།

སྐབས་དེར་རང་གི་མ་གྲོངས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡིག་ཕྱིན་འབྱོར་བྱུང་
 བས་རྒྱ་མིས་མནར་གཅོད་གང་འདྲ་ཞིག་བཏང་བའི་འོག་གྲོངས་ཡོད་ན་བསམ་
 པའི་སེམས་ཁུལ་ཆེན་པོ་བྱུང་། ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་གྱི་སྟོན་ལ་མི་ལམ་ནང་
 སྤྲུལ་གྱི་ས་ཆ་ཉིན་མོ་ཟེར་བ་དེར། ང་རང་མཆན་མོ་འགྲོ་བའི་སྐབས་
 ཟླ་བ་རྒྱབ་རི་ནས་ཞུད་དེ་ནག་ཁུང་ཆགས་པ་མིས། དེ་ནི་མ་གྲོངས་པའི་

སྒྲིན་ཉག་ས་རེད་འདུག་པས་མ། རྒྱུ་ཏུ་བཙུན་ཁང་ནང་གི་སྒྲིན་ཁ་ཁ་གས་
ལ་བསྒྲིན་སྒྲིན་ཞུས་པ་དང་། རང་གིས་དགེ་སྦྱོར་གང་ཐུབ་བྱས།

བཙུན་པ་ཆོས་སྤྱི་ཚུལ་དུ་ཆོས་ལ་དད་པ་མེད་ཁུལ་བྱེད་པ་ལས་
དོན་དངོས་ཐོག་ཆོས་ལ་མི་དད་མཁན་ཡོད་ས་མ་རེད། ཁག་ཅིག་གིས་
ཐེག་ཆེན་གསོ་སྦྱོར་གི་སྒྲིན་པ་ཡང་ལེན་གྱི་ཡོད། དཔེར་ན་པོད་ཆོས་
བརྒྱད་དང་བརྟ། བཙུན་ལྷ་། ཉེར་ལྷ་། གནམ་གང་ལ་རྒྱ་བ་རེ་རེ་བཞིན་
མ་ཆག་པ་བྱེད་པ་དང་། དུག་པའི་ཆོས་བཞི་དང་ལྷ་བབས་དུས་ཆེན་
སོགས་ལའང་ལེན་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་བེ་རི་བྱང་པས་ཨ་ཏོ་དང་། ཨ་པོ་
དགའ་དགའ། འདན་མ་དགེ་འདུན་ཡེ་རྒྱ། ཀྱུ་སེ་དགེ་ཆ་འཇམ་
དབྱངས། སྒྲི་ལུ་གྱུར་ཐང་ཆེ་རིང་དོ་རྩེ། ཟུང་བདེ་ཞོལ་ཆེ་རིང་རྣམ་
རྒྱལ། སྤུན་དོ་གཙོད་དཀོན་མཆོག་བསྟན་དར་སོགས་ཡིན། ཞོགས་
པ་ལག་རིས་མཐོང་ཙམ་ནས་ཉལ་སའི་ནང་སྒྱུར་སྒྱུར་བྱས་ཏེ་ཉལ་རོགས་
ཆོས་མི་གོ་བར་སྒྲིན་པ་ལེན་གྱི་ཡོད། ང་ཆོ་ཆེ་བཙུན་རྣམས་རྒྱུན་
གཏན་ལུགས་རིམ་སྤྱི་ལ་འགྲོ་ཆོག་གྱི་མེད་ཀྱང་། སྒྲིན་ལས་དང་དབྱིད་
འདེབས་སོགས་ལས་ཀ་བྲེལ་འཆབ་ཆེ་བའི་སྐབས། སྤྱི་ལ་ལས་ཀར་
འགྲོ་དགོས་གྱི་ཡོད་པས། སྐབས་དེར་གསོ་སྦྱོར་ལེན་པ་དང་ཁེལ་དུས་
ཉིན་བྱེད་གྱི་རྩམ་པ་དང་རྒྱ་ཞོལ་འཐུང་སྟེ་ཉིན་གང་ལས་ཤུགས་ཆེན་པོ་
བྱེད་དགོས་སྐབས། དཀའ་ངལ་ཆེ་ཙམ་འཕྲད་གྱི་འདུག རང་
གིས་དགེ་བཤེས་དོ་རྩེ་འོད་འབར་ས་ནས་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་བྲིད་
དང་། རྒྱ་མ་པད་བཀྲ་ཡི་མདུན་ནས་རྫོགས་ཆེན་ལྷ་བའི་སེམས་བྲིད་
ཞུས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་རྒྱུད་ལ་འཕྱོར་པ་ནི་བྱེད་ཐུབ་མ་སོང་།

སྐབས་དེར་ངའི་བཙུན་རོགས་ནམ་མཁའ་གྲགས་པ་(ནམ་མཁའ་
གྲགས་པ་ལགས་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་བཙུན་ཁང་ནང་གྲོངས་སོང་)ཞེས་པའི་

པོན་པོའི་སྒྲ་མ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་ཁྱུང་པོ་ཀ་རུའི་ཁོངས་གཏོགས་སྟན་
ཀྱས་དགོན་པ་ཟེར་བའི་པོན་དགོན་དེའི་གཙོ་བོའི་སྒྲ་མ་རེད། ཁོང་
དང་དགཉིས་གོ་སྐབས་བྱུང་དུས་ལྟོག་དུ་ཆབ་སྲིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོར་འདྲི་
བཤད་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་གིས་བཤད་ནས་པོན་པོའི་ཡིག་ཆ་ནམས་
ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། བོད་ཀྱི་མིའི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་དེ་ཅང་རིང་
པོ་ཡིན་པ་དང་ཆོས་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་མ་ཕྱོན་སྟེན་ནས་རྒྱལ་རབས་
༡༧ བྱུང་བའི་པོན་པོའི་ཡི་གེ་དེ་ཡང་སྤྲོ་མོ་ནས་ཡོད་ཚུལ་འཁོད་
ཡོད་པ་མ་ཟད། པོན་པོའི་དཔེ་རྒྱུ་དེ་དག་ད་ལྟོར་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་བཞིན་
པ་རེད། འོན་ཀྱང་ད་སྐབས་མི་ཆོས་སྤྲོ་མོ་བོད་ལ་ཡི་གེ་མེད་ཅིང་། ཐོན་
མི་སམ་གྲོ་ཏུ་པོད་ཡིག་གསར་གཏོད་གནང་བ་རེད་ཟེར་བ་དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་
དང་འགལ་བྱེད་པ་རེད། ཆོས་ལུགས་ཟེར་བ་དེ་དར་ནས་ཡི་གེ་མེད་
ན་ཆོས་འཆད་ཉན་བྱ་བའི་ཐབས་མེད་ལ་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ནམས་ཡིག་ཐོག་
ལ་འཁོད་པ་ཞིག་མེད་ན་སྤྱི་ལཱ་ཀྱང་ཤོད་མི་རུས། ཐ་ན་མི་ཞིག་ལ་ཁྱོད་
ཀྱི་པ་མེས་མི་རབས་ལྷ་ཙམ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཤོད་ཟེར་ན་གསལ་པོ་ཞིག་བཤད་
ཐུབ་བམ། དེར་བརྟེན་ང་ཆོས་ད་ལྟོ་སྤྱོད་བཞིན་པའི་བོད་ཡིག་འདི་ཐོན་
མི་སམ་གྲོ་ཏུ་པོད་བཟོང་གནང་བ་རེད་ཟེར་ན་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པ་རེད།
དཔེར་ན། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་ལྟེ་བཙན་སྐབས་ཀྱི་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་
ཁང་གི་མདུན་དུ་བཙུགས་པའི་དོ་རིང་གི་དོས་ལ།

རྒྱ་གར་ཆོས་ནམས་བོད་ལ་བསྐྱར་བའི་ཆོ། །རྒྱ་གར་ལན་མུ་
བོད་ལ་འགྱུར་མ་ཐུབ། །འབྲུལ་ཡིག་བཞི་བཅུ་པོན་ལ་དཔེ་རུ་བྱངས།
།རྒྱགས་ཀྱི་སྒྲ་ནམས་མ་བསྐྱར་རང་སོར་བཞག །ཅིས་བཀོད་ཡོད་པ་རེད་
སོགས་སྒྲེང་མོལ་བྱེད་མྱོང་། ད་དུང་ཁོང་གིས་ཁྱོད་རང་ད་ལྟོ་ལོ་རྒྱུང་
རྒྱུང་རེད་རྗེས་སུ་བསམ་ཡས་མཇུག་བའི་གོ་སྐབས་གར་བྱེད་ན། དོ་

རིང་གི་ཡི་གེ་སྒྲིག་པ་དང་ངས་ད་ལྟ་བཤད་པ་དེ་བདེན་པའི་ར་འཕྲོད་ཀྱི་
རེད་ཅེས་གསུང་བྱུང་བས་ངས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུས་སྐབས་བྱུང་ན་དོ་རིང་
གི་ཡི་གེ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བྱེད་བསམ་ཀྱང་། རྒྱ་མིས་བོད་ཀྱི་དགོན་པ་ལྟ་ཁང་
ཕལ་མོ་ཆེ་བཞིགས་གཏོར་བཏང་བ་དང་དུས་མཚུངས་བསམ་ལས་ཀྱི་
གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཕྱི་ནང་བཅས་གཏོར་བཞིག་ཆབས་ཆེན་བཞོས་སྐབས་
ཆོས་རྒྱལ་སྐབས་ཀྱི་དོ་རིང་དེ་ཡང་མཐོང་ཡུལ་མེད་པར་གྱུར་བ་རེད།
བཙུན་རོགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་རེ་སྐུལ་ལྟར། མྱོང་ཆེན་སྒྲིང་ཐིག་
གི་སྡོན་འགྲོའི་ངག་འདོན་དང་། ལྷུང་བཤགས། བཟང་སྦྱོང། བྱམས་
སྒྲོན། སྒྲོལ་མ་སོགས་སྒྲོ་བོག་ནས་བྲིས། རྒྱལ་སྐས་ལག་ལེན་སོ་བདུན་
མ་དཔེ་བཤུ་རེ་བྱང་བྱས། བཙུན་པ་མང་ཆེ་བས་རང་ལ་དགའ་པོ་ཡོད།
རང་ཉིད་བོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་སྒྲིང་པར་དེ་ཙམ་གྱིས་དགའ་མོས་མེད་མཁན་
ཞིག་ཡིན། དེའི་སྒྲོར་བཤད་དུས་བཙུན་རོགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དེ་འདྲ་ཡིན་
ན་ཁྱེད་རང་གི་བསམ་དོན་འགྲུབ་འདུག ཁྱེད་དགའ་པོ་མེད་པའི་ལམ་
ལུགས་སྒྲོལ་སྒྲིང་པ་ནི་གཏོར་སོང་། ཁྱེད་རང་ནི་ཆེ་བཙུན་རེད། ལུགས་
སྒྲོལ་གསར་པའི་བཙུན་ཁང་ནང་མི་ཆེ་གཅིག་ལ་སྡོད་དང་འགྲིག་འདུག་
ཟེར་མཁན་ཡང་བྱུང་། ངས་ག་དུས་ཡིན་རུང་དམངས་གཙོའི་ལམ་ལུགས་
དེ་ཡག་པོ་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། མ་འོངས་པར་བོད་རང་བཙན་ཐོབ་དུས་
ཅ་ཁྲིམས་ནང་བཞུགས་ཀྱི་བཅས་བྲིས་ཏེ་སྒྲོས་ཁེལ་བའི་བཙུན་པ་ཁ་ཤས་ལ་
བཞུན་ཏེ། མོས་མཐུན་ཡོད་ན་ས་ཡིག་རྒྱག་དགོས་ལའ་པར། མང་མས་
མོས་མཐུན་བྱས་སོང་། ཨ་ཕོ་དགའ་དགའ་ཡིས་དེའི་ཐོག་ཁ་སྡོན་རེ་
བྱང་བརྒྱབ་སྟེ་ཡི་གེ་འདི་ཉར་མོད་ཀྱི་མ་རེད། རྗེས་སུ་རང་བཙན་ཐོབ་
དུས་འདི་ཅ་ཁྲིམས་ནང་བརྒྱགས་རྒྱུའི་འདོད་མོས་ཡོད་ཟེར། གཞན་མི་
གཅིག་གིས་ང་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་དམངས་གཙོ་ཟེར་བ་དེ་ལ་ང་འདོད་མོས་མེད།

འཛམ་གླིང་ཐོག་དམངས་གཙོ་བོ་མཁན་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་མི་
ནམས་མགོ་ཚྭ་སྲུ་བཅུག་གི་ཡོད་རེད། དཔེར་ན་ཨ་མེ་རི་ཀའི་སྤྱི་
འཛིན་དང་མི་དམངས་དཀྱུས་མ་གཉིས་འདྲ་མཉམ་རེད་དམ། བྱིས་ཀྱིས་
མི་ཚང་མ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད། འོ་ན་ལྷ་རྒྱལ་བ་རིན་
པོ་ཆེ་དང་བྱིས་གཉིས་འདྲ་མཉམ་རེད་དམ་ཞེས་བཤད་བྱུང་། མ་འོངས་
པར་ཐོད་རང་བཅན་གཙང་མ་ཐོབ་པའི་དུས་དེར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་
སློང་སྤངས་ཅ་བྲིམས་ནང་བཀོད་རྒྱུའི་དོན་ཚན་བཞི་བྲིས་པ་གཤམ་གསལ།
ཐོད་ནི་ཆོས་སྤྱི་གཉིས་ལྷན་གྱི་དམངས་གཙོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་ཡིན།

དོན་ཚན་དང་པོ། མི་ནམས་སྤྱི་མ་པ་ནས་བཟུང་འདྲ་ མཉམ་ཡིན།

སྤྱི་མ་པ་ནས་བཟུང་མི་ནམས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཏན་འཁེབས་བྱེད་པའི་
བྲིམས་ལུགས་ལྟར་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ཐོབ་ཐང་ཚང་མའི་ཐོག་འདྲ་མཉམ་ཡིན།
འོ་ན་ཀྱང་ཆབ་སྲིད་དང་། ཆོས་ལུགས། རིག་གཞུང་། ལག་རྩལ།
འཛིན་ཐང་། དབུལ་ཕྱུག་བསོད་བདེ། དབང་ཚད། ལས་
འབྲས། སློ་སློབས། ཤེས་ཡོན། ཆེ་ཆད། ཀུན་སྤྱོད་སོགས་ཚང་
མ་འདྲ་མཉམ་ཡོང་མི་སྤྱི་དཔེར་ན། བ་ཡུལ་གཅིག་པ་ཡིན་པ་
ལོ་ཆད་མཉམ་པའི་ཕུ་གུ་གཉིས་སློབ་གྲྭ་གཅིག་ནང་སྦྱང་བཅོལ་བྱས་ནས་
ཐོན་ན་ཤེས་ཆད་འདྲ་མཉམ་མི་ཡོང་ལ་མི་ཆེའི་རིང་གི་ལས་ཀ་དང་དབང་
ཆད་དཔལ་འབྱོར་སོགས་གང་ཐད་ནས་འདྲ་མཉམ་ཡོང་གི་མ་རེད།
ཡང་དཔེར་ན། དམག་མི་གཉིས་དཔུང་པ་མཉམ་གཤིབས་དང་
གོམ་པ་མཉམ་བཞོད་ཀྱིས་དགྲ་པོའི་མདུན་སྤྱོད་སྲུ་མཆོངས་བཞིན་པའི་
སྐབས་དེར་མདུན་དུ་མེ་སྤྱོད་ཀྱི་མདེུ་ཤོགས་ནས་མི་གཅིག་བསད་པ་

དང་། གཅིག་ཤོས་དེ་གསོན་པོར་གནས་སྲིད་ན་ལས་འབྲས་དང་རྒྱུ་
ཉ་དར་རྒྱུ་དེ་ཟེར་རྒྱུ་ལས་གཞན་མེད་པ་རེད། སྤུ་མོ་འབྲུག་པ་
ཀུན་ལེགས་ལྟ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་ནང་ཐོག་མར་མེབས་སྐབས་ཇོ་པོ་རིན་
པོ་ཆེ་ཞལ་མཇལ་བ་དང་ཁོང་གིས། དང་པོ་ཁྱོད་དང་ང་གཉིས་མཉམ་
པ་ལ། ཁྱེད་ནི་བཅོམ་འགྲུས་ཅན་གྱིས་ཇོགས་སངས་རྒྱས། །ང་ནི་
ལེ་ལོའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འབྱུངས། །ད་ནི་ང་ཡིས་ཁྱེད་ལ་ཕྱག་
འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གནས་སྐབས་དང་གནས་ཚུལ་ཁ་
གས་ཐད་འདྲ་ནའང་རྒྱུ་རྒྱུ་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་འདྲ་མཉམ་ཡོང་
ཐབས་མེད་པ་རེད། དེ་བཞིན་ཡགོང་ས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྒྱལ་
དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་དང་ང་ཚོ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་
ག་ལ་ཡིན། སྙིང་རྗེའི་རང་བཞིན་འཕགས་མཚོག་སྟུན་རས་གཟིགས་
དབང་གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་མིའི་ཚུལ་དུ་གངས་ལྗོངས་སུ་བྱོན་
པ་ཚུད་མེད་ཡོངས་གྲགས་རེད། འདྲ་མཉམ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ནི་བྲིམས་
ལུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མི་ཚང་མ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་རེད། བྲིམས་
ལུགས་ཞེས་པ་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས། དེའི་དགོས་པ་དང་ལས་
འགན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྲིམས་ལུགས་དེ་མི་དམངས་སྲུང་སྐྱོབས་བྱེད་
མཁན། མི་དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་མཁན། མི་དམངས་ཀྱི་ཁེ་
ཕན་བསྐྱབ་མཁན། མི་དམངས་དེ་ཞི་བདེའི་ངང་ནས་འཚོ་བ་སྦྱིལ་ཐུབ་
རྒྱུའི་འགན་ལེན་བྱེད་ཐུབ་འི་གཏན་ལ་ཐབས་པ་དེ་མི་དམངས་ཀྱི་དམངས་
གཙོའི་རེས་པར་ཁས་ལེན་ཡོད་པ་བྱེད་རྒྱུའི་སྒྲིག་གཞི་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཆད།
དམངས་གཙོའི་བྲིམས་ལུགས་དེས་མི་དམངས་ནམས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་འཚོ་
བ་དང་། ཆབ་སྲིད་འཚོ་བ། སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་བ་བཅས་ལ་སྲུང་སྐྱོབས་ཡོང་
བའི་ཆེད་དུ་མི་ནམས་ཀྱི་ཀུན་སྲོད་དང་སྲོད་ལམ་རིག་གཞུང་གི་རྒྱ་ཚད་རྒྱུན་

ཆད་མེད་པར་གོང་མཐོར་གཏོང་བའི་དགོས་མཁོར་སྤང་སྦྱོབ་ཡོང་བའི་
 ཆེད་དུ་འདྲ་མཉམ་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་དང་སྤྲོད་དབང་། བྱིས་ལུགས་
 སོགས་ལ་རང་དབང་ཐོག་གཏམ་བཞེད་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལྡན་གྱི་དབང་ཆ་
 ཆ་ཆར་ལྡན་ཡོད་པར་སྤང་སྦྱོབས་ཡོང་བའི་ཆེད་དང་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་བདག་
 དབང་དང་འགག་རྩེའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཐོག་མི་དམངས་རྣམས་རང་
 རྩོལ་འདེམས་ལྟར་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཆེད་འདམ་བུ་འདེམས་བྱེད་གྱི་རང་
 དབང་ལ་སྤང་སྦྱོབས་བྱེད་པ་མ་ཆད་མི་དམངས་དང་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཁེ་ཕན་
 བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་དམངས་གཙོའི་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་མི་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་
 དང་ཀུན་སྤྱོད་སོགས་ཆར་མ་བྱིས་ཀའི་ལྟར་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་དང་།
 ཡང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་འབྲལ་བུ་སྤྱོད་བཀག་སྡོམ་བྱེད་ཆེད་བྱིས་ཀྱི་སྤྱོད་
 མི་རྣམས་ཀྱི་བུ་བ་རིགས་ཐ་དག་ལ་ཆོད་འཛིན་རྒྱས་པ་ཐོན་རྒྱུའི་དམིགས་
 བསལ་གྱི་སྤྲོད་ཀའི་དེ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་བྱིས་ལུགས་ཟེར། ད་སྐབས་
 རྒྱ་མི་གྲང་ཁྲན་ཏང་གི་བཞེད་ཆོག་ལའགྱུར་ལྡན་གྲལ་རིམ། མངའ་
 བདག་ མངའ་ཆ་བ། ཞིང་པ་ཕྱུག་པོ། གསར་བཞེར་རོ་སྒོལ་པ།
 མི་ངན་གཡས་སྤྱོད་ཀྱིས་པ། མ་རྩེའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་འགྲོ་མཁན་
 ཏང་ནང་གི་དབང་འཛིན་པ་བཅས་ལ་མི་དམངས་དམངས་གཙོའི་སྤྲོད་
 དབང་སྒྲེར་འཛིན་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་
 དམངས་གཙོ་ལྡན་པ། མི་རྣམས་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པའི་གསལ་བཤད་
 བྱེད་གྱི་ཡོད་ཀྱང་དོན་དངོས་ཐོག་ཁོ་ཆོས་བཞེད་པའི་མི་དམངས་དམངས་
 གཙོའི་སྤྲོད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་དེ་ནི་མི་དམངས་གཅིག་གིས་མི་དམངས་
 གཅིག་ལ་སྤྲོད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་བྱེད་དགོས་པར་བརྟེན་རྒྱ་མི་གྲང་ཁྲན་
 ཏང་གི་བཞེད་པའི་མི་དམངས་དམངས་གཙོའི་སྤྲོད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་དེའི་
 འོག་མི་དམངས་རྣམས་འདྲ་མཉམ་མེད་པའི་མི་དམངས་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་

མཚམས་གསལ་པོ་འབྱེད་དགོས་སྟབས་མི་དམངས་ནམས་ལ་འདྲ་མཉམ་
དང་དམངས་གཙོ་ཡོང་ཐབས་མེད་པ་མ་ཆད། མི་ཆེས་ཉུང་ཤས་ཤིག་
གིས་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ལ་སྲིད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་ནི་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གིས་བཤད་པའི་མི་དམངས་དམངས་གཙོ་སྲིད་དབང་
སྒྲེར་འཛིན་ནམ་འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་སྲིད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་ཞེས་པ་དེ་
རེད། ང་ཚོའི་དམངས་གཙོ་བློ་བཟང་པོ་དེ་ནི་དེ་ལས་ལྗོན་པ་ཞིག་ཡིན།
པོད་མི་དམངས་ཞེས་པ་དེ་པོད་མི་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་དགོས། དེ་གསལ་
པོ་བཤད་ན་མགོ་ནག་པོད་ཀྱི་མི་ལས་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་ཕོ་མོ་འདྲ་མཉམ་
དང་། རིགས་རྒྱུས་མཐོ་བར་རང་བཞིན་གྱིས་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ། སྤྱི་
ཚོགས་ནང་གི་ལས་རིགས་ཁ་ཤས་ལ་རིགས་རྒྱུས་དམན་པར་བཅིས་ཏེ་
མཐོང་རྒྱུད་བྱེད་པའི་གོམས་སྤྱོད་མེད་པ་བཟོ་དགོས། བཀས་བཀོད་
རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས་མེད། ས་ཁུལ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཞེན་
སྤངས་ནས་པོད་མི་ཀྱན་ལ་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར། ཤེས་རིག་དང་
རིག་གཞུང་བཅས་སྤྱོད་གཏོང་རྒྱུའི་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་ལོངས་སྤྱོད་
མཁན་དེ་ལ་མི་དམངས་དམངས་གཙོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། གོང་དུ་བཅོད་
བྱེད་པའི་མི་ཆང་མ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འདྲ་མཉམ་ཡིན། དཔེར་ན། ཅ་
ཁྲིམས་དོན་ཆན་གསུམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་ནང་ལ་མི་བསད་པའི་ཉེས་པར་
ལོ་བཞེན་ནས་ལོ་བདུན་བར་བཙོན་འཇུག་བྱེད་དགོས་ཟེར་བའི་གཏན་
འབེབས་བྱས་ཡོད་ན་མི་དེ་སྐྱུ་དྲག་གི་བུ་ཡིན་པས་ཉེས་ཆད་འཁུར་མ་
དགོས་པའམ་ཁྲིམས་ཆད་ཡང་ཅམ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་ནོར་ཡོད་མཁན་
གྱི་མི་ཡིན་ན་མི་རིན་འཇལ་ན་འགྲིག་པ། མི་དཀྱུས་མ་ཞིག་ཡིན་ན་
ཁྲིམས་ལུང་ལྟར་ཁྲིམས་གཙོ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་སེར་སྐྱ་ཕོ་མོ་
གོ་གནས་མཐོ་དམའ་ལ་མ་སྟོན་པ་སྐྱུས་ཁྲིམས་འགལ་བྱས་ན་དེར་ཁྲིམས་

ལུགས་གཏན་འབེབས་ལྟར་ཐག་གཅོད་དགོས་པ་དེ་ནི་མི་ཚང་མ་འདྲ་
མཉམ་ཡིན་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་རེད།

ཡང་། དཔེར་ན། སྤྱི་འབྲེལ་ཚོན་ཆེན་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྐྱོད་གོས་
ན། མི་དེ་ལ་ཚང་དགོས་པའི་རིག་གནས་དང་། འཛོན་ཐང་། ཀྱན་
སྦྱོང་སོགས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་ཚང་ཡོད་ན་ཞིང་པའི་བྱ་བུ་མོ་སྤྱི་ཡིན་ནའང་འདྲ།
འབྲོག་པའི་བྱ་བུ་མོ་སྤྱི་ཡིན་ནའང་འདྲ། སྤྱི་འཛོན་གྱི་བྱ་བུ་མོ་སྤྱི་
ཡིན་ནའང་འདྲ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་ལྟ་བུ་ལས་འདི་སྤྱི་འཛོན་གྱི་
བྱ་བུ་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཡིན་པའི་དོན་ཀྱི་ཡོད། འདི་ཞིང་འབྲོག་ནས་བྱུང་བ་
ཡིན་པས་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཆ་ལོ་རེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་འོལ་ཆོད་དང་འདྲོད་སྤྱོད་
བྱེད་མི་ཆོག་པ་བཅས་ནི་ཁྲིམས་ལུགས་ཐོག་ནས་མི་ཚང་མ་འདྲ་མཉམ་
ཟེར་བའི་གནས་ལུགས་དེ་ཡིན་པ་རེད།

དོན་ཚན་གཉིས་པ། ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་དང་ཐོབ་ ཐང་གཅིག་མཚུངས་དགོས།

གོང་དུ་བཤད་ཅིན་པ་ལྟར་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཆོས་སྤྱི་
གཉིས་ལྟན་གྱི་དམངས་གཙོའི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། བོད་
མི་བརྒྱ་ཆ་ ༩༩ ཡན་གྱི་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེའང་རྣམ་མ་དང་། བཀའ་རྒྱུད། ས་སྐྱ།
དགེ་ལུགས་བཅས་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་གཡུང་དྲུང་བོན་བཅས་ཀྱི་
ཆོས་ནི་བོད་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་མ་ཟད། མི་ལོ་རྒྱུད་ཐུག་སྤྱོད་ནས་
ད་བར་བོད་མིའི་སེམས་ལ་རྩ་བ་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་ཡོད་སྤྱོད་མི་སྤྱི་ཡིན་གིས་
དེ་ལ་གཏོར་བཞིགས་གཏོང་བྱུང་གི་མ་རེད། ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་
ཆོས་ལ་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོར་

ནམ་པའི་ཐོག་ནས་ཕྱན་བྱ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་ངོ་བོ་དང་ལྟ་བུ། དམིགས་
ཡུལ། ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བྱ་སོགས་ནི་གཅིག་པ་ཡིན་པ་རེད། དཔེར་ན།
ནད་གཅིག་ལ་སྒྲན་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་པ་ལྟར་ཡིན་འདུག ཆོས་ནི་ཆེ་ཕྱི་
མ་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིབས་གནས་ཡིན་པ་དང་། གཞན་
གཙོ་བོ་བྱས་པའི་རང་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ཕན་བདེ་བསྐྱབ་བྱ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད།
གྲུང་ཁྲན་ཏང་གིས་ཆོས་ནི་ཆོངས་དད་རེད། དེ་ནི་མི་དམངས་ལ་གཉའ་
གནོན་བཟུ་གཞིག་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་རེད་ཟེར་བ་དང་། མཐོ་ཙེ་རྩུང་
གིས་ཆོས་ལུགས་ནི་སེམས་གཙོ་སྒྲ་བ་དང་། གཟུགས་འདས་རིག་པའི་
རྩ་ཆུལ་ཞིག་རེད། དེས་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བསྒྲན་མི་དགོས་
པ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་
པའི་འགན་འཁུར་མི་དགོས་པ། མི་ནམས་ཀྱིས་ལོང་བཤད་གཅིག་
བྱས་ན་འགྲིག་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་བཤད་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་མི་གྲུང་ཁྲན་
ཏང་གིས་བོད་ཀྱི་དགོན་ཁག་ཙུག་ཏེ་ར་གཏོང་བ་དང་། ལྷ་སྐྱུལ་སོགས་
དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་དང་ཆོས་བྱེད་མི་སྡེ་ནམས་ལ་དག་གཞོན་ཤུགས་ཆེན་
བྱེད་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཆོས་བོད་མི་ཐམས་ཅད་གཙང་བསད་
བྱེད་མི་ཐུབ་པ་དང་། ཕྱིའི་གཟུགས་པོར་དག་གཞོན་ཐུབ་ཀྱང་ནང་
སེམས་ལ་དག་གཞོན་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་
འདི་རང་བཅོན་གཙང་མ་ཐོབ་པའི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་གསར་རྒྱག་དང་
རྟེན་གསུམ་བཞེངས་པ། བཙུན་པ་ཕོ་མོའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་བཙུགས་
པ་བཅས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། བྱེད་ཀྱང་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེ་ཡང་རྒྱ་
མིས་གཏོར་བཤིགས་བཏང་བའི་དགོན་རོ་ནམས་ཉམས་གསོ་མི་བྱ་ཞིང་
མི་རབས་རྗེས་མས་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་བྱ་དགོས་ཤིང་། གསར་བཞེངས་
ནམས་ཕྱོགས་གཞན་དུ་བྱ་དགོས། སྐབས་དེར་སློབས་དུས་ཆོས་ལུགས་

གྲུབ་མཐའ་བར་སྤྱོད་ཀྱི་རིས་བྱེད་པ་དང་ཐོབ་ཐང་ཙོད་རྒྱ་མེད། དེ་
སྒོན་མི་ཉུང་ཤས་ཤིག་གིས་གང་ཟག་རེ་རྒྱུད་གི་སྒྲིབ་པ་དན་པ་བྱས་པ་དེ་
རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གྲུབ་མཐའ་དེའི་ཆོས་ལུགས་སྤྱད་པོ་རེད་ཅེས་ཉ་
ཉུང་མཉམ་བསྐྱེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གང་ཟག་གཅིག་གམ་བཅུ།
ཡང་ན་བརྒྱ་ཡིས་ཆོས་མིན་གྱི་ལས་བྱས་ན་གང་ཟག་དེ་གྲུབ་མཐའ་གང་
གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཆོས་ལུགས་དང་འགལ་བ་ཡིན་པ་
ལས། གྲུབ་མཐའ་དེ་ཡང་མ་དག་པ་མ་ཡིན། ཡང་ལུས་ལ་ཆོས་
གོས་གྲོན་མཁན་ཆེས་ཉུང་ཤས་ཤིག་གིས་ལུང་རིག་གི་བསྐྱབ་བྱེད་གང་
ཡང་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ང་ཆོའི་ཆོས་ལུགས་ཁོ་ནའི་ལྟ་སྒྲིམ་སྒྲིབ་གསུམ་
ཡང་དག་པ་ཡིན་པ་ལས་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཡང་མ་དག་པ་
དང་ཐ་ན་ཆོས་ལོག་ཡིན་སྟབས་གྲུབ་མཐའ་དེའི་ཆོས་ཁས་ལེན་བྱེད་རྒྱ་
མེད་པ་དང་། ཁོ་ཆོས་སྤྱད་པའི་བྱིན་ནིན་ཡང་བཟའ་མི་རུང་བཅས་
བརྗོད་ནས་མི་སེམས་འཁྲུག་དུ་འཇུག་གི་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་
གྲུབ་མཐའི་བར་ལ་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར། ཆོས་ལུགས་དང་
འབྲེལ་བའི་དབང་ཚད་མཐོ་དམན་ཙོད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཐ་ན་མི་
བསད་རེས་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་བྱུང་ཡོད། གྲུབ་བཅུན་ཁ་ཤས་
ལ་སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་ཙམ་དྲིས་ནའང་དེར་ལན་རྒྱག་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་
རེད། དེ་ཆོ་ཉམས་སྤྱོད་དུ་ལེན་ནས་གྲུབ་དང་བཅུན་མ་སུ་ཞིག་ཡིན་
རུང་སྤྱི་ཚད་བཟང་པོ་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེ་བ་འདུག་སྟེ། དཔེར་
ན། དགོན་པ་གཅིག་གི་ནང་སྤྱི་ཚད་ཞན་པའི་གྲུབ་བཅུན་བརྒྱ་ཡོད་པ་
ལས། སྤྱི་ཚད་བཟང་བའི་གྲུབ་བཅུན་བརྒྱ་ཡོད་ན་ལེགས་པ་དང་། ཐ་
ན་གཅིག་ལས་མ་བྱུང་ནའང་དེ་མཁས་བཅུན་བཟང་གསུམ་དང་ལྡན་པ་
ཞིག་བྱུང་ན་ཕན་ཐོགས་ཆེ་ཡི་རེད། གྲུབ་བཅུན་སུ་ཞིག་ཡིན་རུང་ཆོས་

བློ་མཁེ་ལ་འཁྲུང་དགོས་པ་ནི་ཤོད་མ་དགོས་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཏམ་
 ལ་ཕབ་པའི་བློ་མཁེ་ལུགས་ལ་བརྩི་སྲུང་དགོས་པ་དེ་ཡང་མི་ཚང་མ་འདྲ་
 མཉམ་ཡིན། སྤྱལ་སྤྱུ་ཞིག་ཡིན་ན་མི་དེ་སྤྱལ་སྤྱུའི་ཡང་སྤྱད་ཡིན་པ་
 རོས་འཛིན་བྱས་པའི་ནིན་ནས་བཟུང་དམིགས་བསལ་ཅན་གྱི་མི་ཞིག་
 ཆགས་ཚར་བ་རེད། དེ་ནི་དད་པ་དང་བརྩི་བཀུར་བྱ་ཡུལ་ཞིག་རེད།
 འོན་ཀྱང་བློ་མཁེ་ཐོག་ནས་འདྲ་མཉམ་ཡིན་དགོས་པ་ལས། དཔེར་ན།
 མི་བསད་རྒྱ་རྒྱལ་སོགས་བྱེད་མི་ཚོག་པ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་དང་། དམངས་
 གཙོའི་འགྲོ་སྤངས་དང་བརྩུན་དགོས་པ་རེད། མ་གཞི་ཆོས་ལུགས་
 ཀྱི་ནང་ལ་དམངས་གཙོའི་རོ་པོ་ལྡན་ཡོད་པ། དཔེར་ན། མི་སྤྱུ་ཞིག་
 ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་དེ་དགེ་བཤེས་དང་མཁན་པོ་སོགས་ཀྱི་དཀྱུས་ནས་སོང་
 བ་ག་སྟེག་ཡིན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ལ། ཨ་མའི་བུ་ལ་ཡོན་
 ཏན་ཡོད་ན་དགའ་ལྡན་ཁྲི་ལ་བདག་པོ་མེད་ཟེར་བ་ལྟར་དགའ་ལྡན་ཁྲི་པ་
 ཡང་གྲུ་དཀྱུས་ཞིག་ནས་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཐོས་
 བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་བསྐྱེད་ནས་མཁས་པའི་ཕྱི་མོར་
 ཐེབས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། དེ་བཞིན་སྤར་སྒྲོལ་བཟང་པོ་རྣམས་ལག་
 ལེན་བརྩར་རྒྱ་དང་། ཆོས་དང་མི་མཐུན་པའི་བྱ་སྤྱོད་གཙང་སེལ་
 བྱེད་རྒྱ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བ་མཐའི་བར་སྤྱོགས་རིས་མེད་
 པ་དང་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱའི་བསམ་ཚུལ་བཅས་སོ།།

དོན་ཚན་གསུམ་པ། བྱིས་ས་ལུགས་ཀྱི་སྒོར།

ང་ཚོའི་བོད་ཡོངས་ལ་རང་བཙན་གཙང་མ་ཐོབ་པའི་དུས་དེར་
དམངས་གཙོའི་གླིང་ས་ལུགས་ཤིག་བཙུགས་དགོས། དེའང་རྫོང་རིམ་
པ་ལ་དམངས་རིམ་གླིང་ས་ཁང་དང་། ས་ཁུལ་ལམ་ཞིང་ཆེན་རིམ་པ་

ལ་འབྲིང་རིམ་ཁྲིམས་ཁང་། རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་མཐོ་རིམ་ཁྲིམས་ཁང་
 བཅས་ཡོད་དགོས་ཤིང་། དེའི་ལས་འགན་ནི་ ༡༩༩༩ ལོ་ནས་ད་
 ལྟའི་བར་རྒྱ་དམར་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་བོད་བཙན་བཟུང་གིས་
 ལྷ་མོའི་རྒྱལ་སྤྱི་དབུས་པའི་བྱ་རིམ་ནང་བོད་བཙན་པ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དོན་དུ་
 རང་ཉིད་སྒོས་གཏོང་གིས་བྱས་རྗེས་ཅན་ལ་བྱ་དགའ། རྒྱ་དམར་གྱི་
 རྒྱལ་སྤྱི་བྱས་པའི་མི་ལ་ཉེས་ཆད་བཅས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་བྱ་བ་ཆེ་ཆུང་
 ལ་དཔག་ནས་ཐག་བཅད་དགོས་པ་དང་། ཏ་ཅང་ཉེས་ཆབས་ཅན་གྱི་
 མི་ཉུང་ཤས་ལ་ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་མིག་དཔེ་འོས་པའི་ཁྲིམས་བཅད་བྱེད་
 དགོས། མ་འོངས་པར་མི་སྲུ་འདྲ་ཞིག་གིས་ཁྲིམས་འགལ་བྱས་ཆེ་
 ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས། མི་བསད་པ་དང་། མི་
 རྒྱལ་པ། དུག་བཏུབ་པ། རྒྱ་ཇག་དང་། རི་དྲགས་བསད་མཁན།
 མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ལ་གནོད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། མི་སྦྲེལ་
 དང་ལུལ་ལུང་སོགས་ལ་གནོད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཁྲིམས་འགལ་པ་
 ལ་ཉེས་ཆད་འགལ་དགོས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གསང་
 བའི་གནས་ཚུལ་ཕྱི་རྒྱུད་བྱེད་པ་དང་རྒྱལ་ཁབ་མགོ་ཉིང་སྒོག་པའི་སྤྱི་
 ངན་བྱེད་པ། མཚམས་མེད་ལྷ། ས་བསད་པ། མ་བསད་པ།
 དགྲ་བཙོམ་པ་བསད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་ངན་སེམས་
 ཀྱི་ཁྲག་འབྱེན་པ། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བཅས་ཀྱི་ལས་གང་རུང་བསགས་
 པའི་མི་སྲུ་ཡིན་ནའང་ཉེས་པ་ཆེན་པོར་ཉིས་ནས་དྲུང་ནས་གྱིས་ཐག་གཅོད་
 བྱེད་དགོས། ཐག་གཅོད་ལོ་གཅིག་ནས་ལྟའི་བར་བཙོན་འདུག་བྱེད་
 རྒྱའི་དབང་ཆད་དམའ་རིམ་ཁྲིམས་ཁང་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཐག་གཅོད་
 ལོ་ ༡༥ མན་ཆོད་བྱེད་རྒྱུར་འབྲིང་རིམ་ཁྲིམས་ཁང་ལ་དབང་ཆད་ཡོད།
 ཆེ་བཙོན་དང་སྒོག་ཁྲིམས་གཏོང་བའི་དབང་ཆ་མཐོ་རིམ་ཁྲིམས་ཁང་ཁོ་

ནར་མ་གཏོགས་མེད་སྐབས་རིམ་པ་སོ་སོའི་དབང་ཚད་ལྟར་ཆོག་མཆན་
ཞུ་དགོས། ཐག་གཅོད་དེ་ཉེས་ཅན་རང་གི་སྒོ་ལ་མ་བབས་ན་ཐག་གཅོད་
བྱས་པའི་ཉེན་ནས་བཟུང་ཉེན་ཉི་ཤུའི་ནང་ཚུན་རིམ་པ་གོང་མར་ཞུ་
གདུགས་བྱེད་ཆོག ཉེས་ཅན་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་སྤྲིན་ཉེས་བཤགས་
སྦྱངས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་སྦྱད་དེ་བསམ་སྒོའི་ཐོག་ཆོས་དང་། ཆབ་
སྲིད་ལ་རབས་སྦྱོད་བཟང་དགོས་པའི་སྒོ་བ་གསོ་བྱུག་དགོས། ལུས་ཀྱིས་
ངལ་ཚུལ་བྱས་ནས་སྤྲོད་པ་སྦྱང་དགོས། རྒྱལ་ཁབ་མགོ་ཉིང་སྒོག་རྒྱུའི་
ཉེས་པ་དང་མཆོམས་མེད་པའི་ལས་བྱས་པ་མ་ཟད། སྤེལ་ཡང་འགྲོད་
བཤགས་སྤྱེད་འདོད་མེད་མཁན་ལ་སྒོག་ཐོག་གི་བྲིམས་གཅོད་བྱ་སྤྱོད་
ཀྱི་རེད། སྤོན་གྱི་བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་དག་གིས་སྤྲིན་ཆེན་ཆེ་ཐུང་བར་
གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྲུགས་སྒོན་གནང་བ་ལྟར་སྤྲིན་པ་ཆེན་པོ་བསགས་པའི་མི་
དེ་ཆེ་ཐུང་ན་སྤྲིན་འཕྲོ་ཆད་པའི་ཕན་པ་ཡོད་པ་རེད་བཅས་དང་། ཡང་
ན་ཐོས་ལ་སྤྲོ་མོ་ཆོས་རྒྱལ་ནམ་པའི་སྐབས་སུ་སྒོག་བྲིམས་མ་བཅད་དཀའ་
མེད་ཀྱི་ཉེས་ཅན་དེ་བསད་ཁར། རང་བཞིན་ངན་པའི་སེམས་ཀྱི་གཤིན་
རྗེ་དེས། །མནར་མེད་མངོན་སུམ་ལུས་པ་གཏེར་བྱེད་པ། །ཀྱི་མ་
མི་བསྐྱུན་སྤྱིང་རྗེ་གདུག་པའི་དབྱུང་། །རབ་རྣོ་མ་རུང་མཆོན་གྱིས་
འདེབས་པར་གྱིས། །ཞེས་ན་ལམ་དུ་བསྐྱགས་ནས་བསད་ཀྱི་ཡོད་པ་
དེ་ནི་ལུས་ཉེན་འདིར་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་ལུས་ཉེན་འདིར་སྤོན་པ་
ཡིན་པས་ཕྱི་མའི་ཁུར་པོ་ཚུང་དུ་འགྲོ་བའི་ཐབས་ཡིན་པ་ཟེར་སྒོལ་འདུག
ཡང་དཔེར་ན། མི་ཞིག་གིས་རང་གི་ཕ་གསོད་སེམས་བཅངས་བ་མ་
ཟད། བསད་པའི་སྦྱོར་བ་དངོས་སུ་བྱས་ནས་གསོན་རེ་བྲལ་ཡང་ད་
ལྟ་ལམ་སང་གི་མེད་ན་ཕ་མ་གི་བའི་སྤོན་དུ་བསད་པའི་སྦྱོར་བ་བྱེད་མཁན་
ཀྱི་བྱ་དེ་བསད་ན་ཕ་བསད་པའི་ཉེས་པ་ཆ་ཆང་འཁུར་མི་དགོས་ཤིང་།

མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་འཁུར་མི་དགོས་པ་དེ་ནི་ཚོས་དང་མི་འགལ་བ་རེད་
 ཅེས་བཅོན་རྟོགས་ཀྱི་ངག་རྒྱན་ནས་ཐོས་མྱོང་ཡང་ཕྱན་གྱིས་ཚོས་ཀྱི་
 གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་མི་ཤེས་སྟབས་དེ་ལྟར་ཡིན་མེད་མ་དེས་ཀྱང་། གང་
 ལྟར་བྲིམས་དེ་མི་སྟོབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པ་ལས་མི་གསོད་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན།
 ཉེས་ཅན་སུ་ཞིག་ཡིན་རུང་ཁ་ཅམ་མེན་པ་སྤྱེ་འགྱུར་བྱེད་འདོད་
 ཡོད་ན་གོ་སྟབས་སྤྲད་དགོས། རྒྱ་མཚན་བཤད་པ་དང་ཐབས་ལམ་
 གང་དག་གིས་བཟང་ཕྱོགས་སུ་བྲིད་ཐུབ་པ་བྱ་དགོས་པ་ལས་རྒྱ་མིའི་བྱེད་
 ལྟར་སྟུང་འཛིན་བཟུང་བྱེད་ཡུལ་གྱི་མི་དེ་ལག་དུ་ཚུད་མ་ཐག་ཉེས་པ་
 ཡོད་མེད་ལ་མི་ལྟ་བུ་ཉེས་དུང་གཏོང་རྒྱུ་བྱེད་མི་རུང་། ཀྱང་ལྷགས་
 ལག་ལྷགས་དང་བྲིམས་ཆས་གཞན་དག་པེད་སྟོང་མ་གཏོང་དཀའ་མེད་ལ་
 མ་གཏོགས་སྤྲད་མི་དགོས་པ་གང་ཐུབ་བྱེད་དགོས། བཅོན་པའི་དབང་
 པོ་དང་ཡན་ལག་ལ་སྟོན་བཞེས་བ་དང་། གཟུགས་པོའི་ཟུངས་ཁག་བཏོན་
 པ། རྣམས་པའི་ལག་ཅུལ་སྤྱང་ཆེད་བཤགས་བཅོས་ཀྱིས་ཚོད་ལྟ་བྱེད་
 པ། བྱི་ཡིས་སྤྲུགས་བཅུག་པ། ལུས་ཐོག་དུ་རྒྱ་ཁོལ་གཤོ་བ་དང་།
 དགུན་དུས་ལྷག་རྒྱུང་ནང་གཅེར་བུ་བཞག་པ་དང་། རྒྱ་གར་མོ་གཤོ་
 བ་སོགས་གཏན་འགོག་བྱེད་དགོས། བཅོན་ཁང་ལས་བྱེད་པ་དང་
 སྤྱང་དམག་མི་སྣ་བཅས་ཀྱི་རང་སྤྱང་གང་ཤར་གྱིས་ཉེས་བརྟུང་བཏང་བ་
 དང་། འཐབ་འཛིང་ཞེས་པའི་མིང་ཐོག་ནས་བཅོན་པས་བཅོན་པ་དུང་
 དུ་བཅུག་པ་མ་ཟད། མ་ཉེས་ཁ་གཡོག་གིས་ཉེན་ཁའི་ལམ་ལ་བསྐྱལ་
 བ་བཅས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱལ་དང་དངངས་སྒྲག་མ་བཞེད་ནས་རང་གི་རྒྱག་
 དགོས་པ་བཞེས་པ་བཅས་ཀྱང་མི་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས།

བཅོན་པའི་འཚོ་བ་དེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བ་ལས་བཞུལ་མི་དགོས་
 ཀྱང་། ཡུལ་དུས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་ལ་བསྟུན་ཏེ་ཐ་ན་གོད་ཁོག་སྟོགས་པར་

མ་ལུས་པ་བྱེད་དགོས་པ་ལས། བཙུན་པ་ཕྱ་གེས་ཤི་བ་དེ་འདྲ་ནི་སྒྲ་
ཙམ་མི་གྲགས་པ་བྱེད་དགོས། བཙུན་པར་གཙང་སྒྲ་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་
ཆ་རྒྱུན་དགོས་པ་དང་ནད་པ་བྱུང་ན་སྒྲ་བཙུན་བྱེད་དགོས་པ་བཅས་ནི་
རང་ཉིད་རྒྱ་མཐོང་བཙུན་ཁང་ནང་ལོ་མང་རིང་སྤྱད་བསྐྱེད་སྤྱངས་ཆེ་བའི་
རྒྱུན་གྱིས་རྒྱ་མཐོང་བྱེད་སྤྱངས་སྒྲ་མ་ཡིན་པ། བོད་རང་བཙུན་ཐོབ་
དུས་འདི་འདྲ་དང་དེ་འདྲ་དགོས་འདུག་བསམ་ནས་སྐབས་འགར་མཆན་
མོ་ཉལ་སའི་ནང་བསམ་སྒྲོ་འཁོར་ནས་གཉིད་མི་ཁྱག་པ་ནམ་གསལ་བའང་
བྱུང་སྐྱོང་། དེ་དུས་ཀྱི་ངའི་བསམ་སྒྲོ་མ་བཙུན་པ་དྲན་རིགས་འདིར་
བཀོད་པ་ཡིན།

དོན་ཆན་བཞི་པ། དམག་དོན་གྲོར།

བོད་ཆོས་སྤྱི་དགཉིས་ལྡན་གྱི་དམངས་གཙོའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་རྒྱལ་
སྤྱང་སྒྲོ་བས་ཆེན་ཞིག་ཡོད་དགོས། རང་རེའི་ས་བབས་གནས་སྤངས་
ཀྱི་རྒྱུན་པས་དམག་སྒྲར་དང་མཁའ་དམག་གིས་རང་སྤྱང་བྱུང་པ་མ་ཆད།
དབང་པོར་ཕར་ལོ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་པ་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས། དེ་སྒྲོན་ང་
ཆོ་དམག་ཡམ་པའི་རྒྱུ་རྒྱུན་སྒྲ་ཆོག་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་དམག་དམངས་
གཉིས་མཐུན་སྤྱི་ལ་མ་བྱུང་བ་དེ་རེད། དམག་དཔུང་དེ་མི་དམངས་སྤྱང་
སྒྲོ་བས་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་དགོས་པ་དང་མི་དམངས་ཀྱིས་དམག་དཔུང་
ལ་རྒྱལ་སྤྱང་ཐོབ་པ་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་དེ་ནི་གལ་ཆེ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་
དགོས། བོད་ཀྱི་བྱིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་གཉིས་ལ་
སྐམ་དམག་དང་མཁའ་དམག་མཆོ་དམག་བཅས་ཡོད་ནའང་རང་རྒྱལ་
ལ་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་མེད་པར་བཞེན་མཆོ་དམག་འཛུགས་དགོས་དོན་མེད་
པ་རེད། དམག་དཔུང་ལ་གངས་ཆད་ཀྱིས་སྤྱོད་ངེས་ཤིག་དགོས་པའི་

ཐོག་གཙོ་ཆེ་བ་དེང་རབས་ཅན་གྱི་ཕར་ཤོལ་བྱུང་བའི་མཆོན་ཆ་དང་། རང་
 སྤྱང་བྱུང་བའི་མཆོན་ཆ་དགོས། མཆོན་ཆའི་འབྱུང་ཁུངས་གཙོ་བོ་
 བྱི་རྒྱལ་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཉོ་སྤྱོད་བྱེད་པ་ལས་རྒྱ་མིས་བཙན་གནོན་
 འོག་ནས་ལངས་མ་ཐག་པའི་སྐབས་ལ་ཆོན་རིག་ལག་རྩལ་ལྡན་པའི་མི་
 སྣ་ཕུལ་བྱུང་ཅན་མེད་པའི་རྒྱུ་གྱིས་རང་རྒྱ་བྱུང་བྱི་མཐར་བྱུག་གི་
 དམིགས་ཡུལ་ཅམ་ཡིན། འཛམ་གླིང་ཐོག་དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱད་
 པའི་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་། དམག་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དམ་
 པོ་ཡོད་དགོས་ལ་རྒྱ་ནག་ཕྱད་པའི་བྱི་མ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ནམས་དང་
 དམག་དོན་མཉམ་འབྲེལ་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། རྒྱ་གར་དང་འབྲེལ་
 བ་དམ་ཟབ་ཡོད་དགོས། རྒྱ་གར་ནི་ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་བཟང་
 པོ་དེའི་འབྱུང་ཁུངས་དང་མི་ལོ་སྟོང་ཕྱག་མང་པོའི་རིང་མཛའ་གྲོགས་
 བྱི་མ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་གནས་པ་དང་། རྒྱ་མིས་བོད་བཙན་བཟུང་
 བྱས་རྒྱུ་ཉེ་མཁའ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དབྱས་པའི་བོད་མི་ནམས་རྒྱ་གར་ལ་བྲོས་
 སྟོན་ཆོག་པ་བཙས་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་སྟབས་ང་ཚོའི་མི་ཆོས་གཙང་
 མ་ ༡༥ ནང་དྲིན་ཆེན་པོ་ལ་ཕན་ལན་འཇལ་དགོས་ཞེས་པ་ལྟར་ཡོད་
 ལ་བཞག་དགོས། ཡང་བོད་ཀྱི་ཤར་བྱོགས་བྱི་མ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་ནག་
 ནི་དོགས་ཆེན་བྱེད་ཡུལ་དང་ཉེན་ཁའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་
 ཐོག་ནས་ད་ལྟའི་བར་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱང་སྟོབས་
 ཆེན་ཏུ་གཏོང་དགོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཡང་དེ་རེད། ངས་
 མ་འོངས་པར་རྒྱ་དམར་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ་དབྱ་གཤམ་དགོས་ཞེས་
 བཤད་དུས་བཙན་རོགས་ལ་ལས་དེ་ནི་ཉིན་མོའི་ཆེ་ལམ་རེད་ཟེར་མཁན་
 བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡོང་མི་སྲིད་པ་གང་ཡང་མ་རེད། བོད་ཀྱི་
 ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་ནམ་གསུམ་སྐབས་བོད་བཙན་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་

གཅིག་ཆགས་ནས་ཨེ་ཤ་ཡའི་སྤྱི་གི་གསུམ་ཆ་གཅིག་བཟས་པ་མ་རེད་
དམ། ཡ་དེ་ནམས་ཀྱི་བྱ་རྒྱུད་ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་ལ་དབྱ་ཤ་ལེན་མི་ཐུབ་
པའི་རྒྱ་མཚན་འདུག་གམ། དེ་ལྟར་ཐུབ་མིན་ནི་མི་ལ་སྒོ་གྲོས་དང་
སྤྱི་སྒོ་བས་ཡོད་མེད་ལ་རག་ལས་ཡོད་པ་སྟེ། ས་སྐྱ་པའི་ཉམས།
ཐབས་ལ་མཁས་ན་ཆེན་པོ་ཡང་། །བྱ་དུ་བསྐྱོལ་བ་ག་ལ་དཀའ། །ཞེས་
གསུངས་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་དེ་གོ་མིན་ཉང་
གིས་དབང་སྐྱོར་བའི་སྐབས་སུ་གྲུང་ཁྲན་ཉང་མི་བདུན་གྱིས་ཅ་འཇུགས་
བྱས་ཏེ་རིམ་བཞིན་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་ནས་གོ་མིན་ཉང་གི་དམག་མི་ཁྲི་
བརྒྱད་རྒྱ་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་ནས་གྲུང་ཁྲན་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་
ཅེས་པ་འདི་བཙུགས་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད། དེས་ན་དབྱ་ལན་སྟོན་མི་
ཐུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་མ་མཐོང་། འོན་ཀྱང་བོད་འདི་ཚོས་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་
ཁབ་ཡིན་པས་མི་བསད་ཁྲག་སྐྱོར་བྱས་ན་མི་འགྲིག་པ་དང་གཅིག་ བོད་
བཙན་བཟུང་བྱེད་མཁན་རྒྱ་དམར་གྲུང་ཁྲན་ཉང་གི་གོ་ཁྲིད་ཉམ་སེམས་
ཅན་དེ་ཚོ་ཡིན་པ་ལས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཀྱིས་བོད་ལ་བཙན་འཇུག་བྱེད་
འདོད་མེད་པ་དང་གཉིས། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ནམས་བཙན་དབང་
གཅིག་བསྐྱུས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་འོག་སྟོན་དགོས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། མི་
མང་པོས་བོད་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྦྲེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་དང་གསུམ། སྟོན་པ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་རྒྱ་བོད་ཁྲིམ་མཆེས་རྒྱལ་
ཁབ་བྱས་ནས་སྟོན་དགོས་སྟབས་དམག་རྒྱབ་ཆེ་མི་དམངས་ནམས་ཞི་
བདེའི་འཆོ་བ་ལ་རོལ་མི་ཐུབ་པ་དང་བཞི་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱད་ཕྱིན་
རང་གི་ས་ཆ་ཚོན་གང་ཅམ་ཡང་གཞན་ལ་པར་མི་སྤྱད་རྒྱ་དང་། གཞན་
ཀྱི་ས་ཆ་ཚོན་གང་ཅམ་ཡང་ཚུར་མི་ལེན་པའི་ཅ་དོན་དེ་རྒྱན་འཁྲུངས་བྱེད་
དགོས་པ་འདུག་བསམས།

ཕྱན་ལོན་ཆུང་དུས་ཆབ་སྲིད་ལ་དོ་སྣང་གང་ཡང་བྱེད་མ་ཆོང་།
བཙོན་ཁང་ནང་ཆུ་མིས་གང་བཤད་པ་དེ་མ་གཏོགས་འཛམ་གླིང་ཆུ་ལ་ཁབ་
གཞན་གྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་། སྐད་ཆ་མཐོང་
ཐོས་མེད་པའི་ཆུ་གིས་ད་སྐབས་འཛམ་གླིང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་དམངས་
གཙོའི་འགྱུར་འགྲོས་སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མཐོང་དུས་སྡོན་དུ་བཙོན་ཁང་ནང་
བསྡད་དུས་མ་འོངས་པར་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་སྲོལ་སྲོར་སྐོར་བསམ་ཚུལ་
དོན་ཚན་བཞི་བྲིས་པ་འདི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་རང་བྱུང་མི་འདུག་ཀྱང་དེ་
དུས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་འཕྲོ་ཤེས་ཚད་ཡིན་པས་མ་བཙོས་རང་སོར་བཞག་ནས་
བཀོད་ཡོད། སྐབས་དེར་རྒྱལ་འཕེལ་བའི་བཙོན་རོགས་ཁ་གསལ་
འདིའི་སྐོར་ཉན་བཤད་བྱས་པ་ནས་ད་ལྟ་ཀྱང་མི་གཉིས་དང་བོད་
ནང་མི་ལྔ་ཙམ་འདུག་པ་དེ་ཚོས་དེ་བའདི་མཐོང་ན་དེའི་སྐབས་ཀྱི་གནས་
ཚུལ་བློ་གསལ་ཡོང་བ་ལྟ་བུ་རེད།

ཐུ་ལོ་ ༡༩༥༠ རང་ལོ་ ༡༩ ཐོག་ན་ཆ་དུག་པོས་མནར་ཏེ་
སྐྱོན་ཁང་ནང་བཞག་སོང་། སྡོན་མ་རང་ཉིད་ལོ་ ༡༥།༡༦ ཙམ་ལ་
བསྐྱེད་སྤྱོད་གཙང་གསར་རིན་པོ་ཆེས་ངའི་ལག་ཡིག་གཟིགས་ཏེ། བསྟོན་
ནམས་དབང་ཐང་ཡག་པོ་འདུག་ཀྱང་ཆེ་རིང་པོ་ཡོང་ཁག་ཙམ་རེད། ལོ་
༡༩ ཐོག་བར་ཆད་ཆེན་པོ་འདུག་གལ་སྲིད་དེ་ལས་ཐར་ན་ཆེ་རིང་པོ་
ཡོད་ས་རེད་གསུང་པ་དེ་བཙོན་པ་མང་པོའི་སར་བཤད་པ་དེ་ཨ་ཕོ་དགའ་
དགའི་ཡིད་ལ་བཞག་ཡོད་སྐབས་ཤི་རྒྱ་རེད་བསམ་པའི་སེམས་ཁུལ་བྱས་
ཐོག་བཙོན་ཁང་ནང་གི་བླ་མ་ནམས་ལ་ཆེ་སྐྱབ་གསུང་རྒྱུའི་རེ་བསྐྱེད་ཡང་
ཞུས་འདུག་ཟླ་བ་ ༥ ཙམ་ནས་ནད་གཞི་ཡར་བྱུང་བྱུང་ཞིང་ནད་པ་
དུག་པས་སྐྱུག་བར་གཡོག་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྐབས་དེར་རྒྱ་ཁ་བ་པད་མ་
ལྷན་གྱུབ་ཟེར་བ་དེ་ནད་ཆབས་ཆེ་ཞིང་། གཅིན་སྐྱུག་ཀྱང་ང་དང་སྐར་

ཁམས་པའི་གྲ་པ་དགོན་མཆོག་དཔལ་འབྱོར་གཉིས་ཀྱིས་ལེན་པ་སོགས་
བྱས། ཉིན་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ནས་དོག་ཙམ་དྲག་སྟེ། ང་རང་གཉིས་ཀྱིས་
གཡས་གཡོན་ནས་བསྐྱོར་ནས་གསང་སྐྱོད་ནང་བྲིད་དེ་ཚུར་ཡོང་། ནད་
ཁང་གི་སྒྲིའི་ཐེམ་པའི་ཐོག་ནས་ཡུད་ཙམ་གང་སར་གར་བཞུགས་ཏེ། ད་
ང་གི་གི་རེད་ཟེར། དགོན་མཆོག་དཔལ་འབྱོར་གྱིས། ཁ་སང་ཁྱེད་
རང་ཁ་འཚོལ་བ་དང་གཅིན་སྐྱག་ཉལ་སའི་ནང་བཏང་དགོས་པ་ཆགས་
དུས་མ་གི་བར་ད་ལྟ་འདི་ཙམ་ཡར་དྲག་བྱུང་བ་རེད། ཁྱེད་རང་གི་གི་
མ་རེད་ལབ་སོང་བས། ཁོ་པས་གི་ཐག་ཆོད་གི་གི་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་
ན་སྟོན་མ་ང་ལྟ་མོ་བླ་མཆོ་མཇལ་བར་བྱིན་པ་ཡིན།

བླ་མཆོའི་ནང་ནས་ལུང་བཞུགས་སྟེ་གཉིས་ཤར་བྱུང་བའི་ནང་ནས་
གཅིག་བྱིན་ཆར་སོང་། གཅིག་དེ་ལུང་པ་ངོ་མི་ཤེས་པ་ཞིག་ཏུ་ཁང་པའི་
ནང་ཉལ་བྲིའི་ཐོག་རང་ཉལ་འདུག དེ་ནས་གི་སྟེ་རོ་ཐེར་ཀའི་ནང་བཅུག་
པ་ཞིག་ལྟ་མོའི་བླ་མཆོ་ནང་དངོས་སུ་ཤར་སོང་། ད་ལྟ་བཞུགས་ས་
ཆ་འདི་རེད་འདུག རི་དང་ཤུག་པ་སྐྱེས་པ་འདི་རེད། ཁང་པ་དང་
ཉལ་བྲི་ཡང་འདི་རེད་ཟེར། ཞག་ཤས་ནས་ན་ཆ་སྐྱག་ཏུ་བྱིན་ཏེ་གི་
སོང་། གི་ཆར་དུས་ཐེར་ཀའི་ནང་ཁྱེད་བ་བཅས་ཁོ་རང་གིས་གང་བཤད་
པ་ལྟར་བྱས་སོང་།

ལྟ་མོ་བླ་མཆོ་མཇལ་དུས་མི་སོ་སོར་མཐོང་སྐྱང་འདྲ་མིན་བྱུང་
ཚུལ་ཁ་ཤས་གོ་ཐོས་ཡོད་ཀྱང་མི་ངོ་མས་བཤད་པ་དང་། དེ་ལྟར་མིག་
མཐོང་བྱུང་བ་ནི་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན། དཔེར་ན། ལགོང་ས་ལྷུབས་
མགོན་སྐྱེ་མེད་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ་
ཚུལ་བཞུགས་ནས་ཡང་སྲིད་བཅད་གཅོད་བྱེད་སྐབས། ལྟ་མོའི་བླ་མཆོའི་
ནང་ནས། ཨ། ཀ། མ། ཞེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་ཤར་བ་དེའི་བད་མིང་

ཡོད་པའི་རྫོང་ཁག་སོ་སོའི་ས་གནས་ལ་བྱེད་སྐྱེས་ཉམས་བཟང་བ་ཡོད་
 ཆོ། བོད་གཞུང་ལ་སྟན་ཐུ་འབྲུལ་དགོས་ཞེས་པའི་བཀའ་ལྟ་བུ་མ་པ་
 དེ་རྫོང་ཁག་སོ་སོར་འབྱོར་དུས། བྲག་གཡལ་གཞུང་གིས་བཀའ་ལྟ་དེ་
 རང་ཁོངས་ཡོངས་ལ་བསྐྱགས་པ་རེད། སྐབས་དེར་ཆ་བ་སྤང་ཨ་ཏོ་འབྲོག་
 པའི་ནང་ལམ་ནག་ལྟ་བུ་ཐོ་ཟེར་བ་དེས། ངའི་བྱ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་
 སྲིད་ཡིན་པར་ཐག་ཆོད། དེ་ཡང་། ཨ་ནི་ཨ་ཏོ་རུ་པ་ཡིན་པ་དང་། ཀ་
 ནི་དཀའ་བརྒྱ་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོའི་གདན་ས་ཡིན་པ། མ་ནི་བྲག་གཡལ་
 མ་དགོན་གྱི་ཁོངས་གཏོགས་ཡིན་པས་རེད། མ་ཆད་ངའི་བྱ་ལ་བཀྲ་གིས་
 པའི་ཉམས་མཆན་དུ་མ་བྱུང་ཞེས་བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་མདུན་ལ་ཐུ་
 ཡིག་ཕུལ་བས། བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་སྐྱེ་ཕྱེད་བརྒྱད་པ་མཆོག་གིས།
 གུ་ལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་ཡང་སྲིད་བྲག་གཡལ་ནང་འབྲུངས་ཡོད་ཀྱི་
 མ་རེད། གལ་སྲིད་འབྲུངས་ཡོད་ན། མ་མཐར་ངའི་མི་ལམ་ནང་ཅམ་
 ལ་མ་ཆིས་པ་སྲིད་ཀྱི་མ་རེད། ཅེས་གསུངས་ཡོད་ལུགས་གོ་ཕྱིད་།

རང་སྐྱོན་ཁང་ནང་སྲོད་རིང་བཙོན་པ་ནད་པ་མང་པོ་གི་སྐྱོང་བའི་
 ནང་རྒྱ་མི་ཀུན་གྱི་ཁྱེད་ཟེར་བ་དེ་དབུགས་ཆད་ཁར་མ་མ་ཞེས་མ་ལ་ཐེངས་
 གཅིག་འབོད་སྐྱོང་། ངས་བསམ་པར་ཁོ་རང་ལོ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་
 པས། མ་ད་ལྟ་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད་ལ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱབས་མི་ཐུབ། སྤྱིང་རྩེ་
 བསམ་བྱུང་། བོད་པ་མང་ཆེ་བ་གི་ཁར་བསྐྱེད་རིམ་བྱེད་པ་སོགས་དགོན་
 མཆོག་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་བཟོ་འདུག་ རང་གིས་ཕུང་པོ་བདུན་ཅམ་
 ཐེར་གེ་ནང་བརྒྱུག་ ནས་འབྱེད་དུས་ཐོག་མར་ཕུང་པོ་ལ་ཐུག་དུས་ཆུ་
 རྩོ་གང་མོ་ལྟར་སྤང་བས་ཞེད་སྤང་དང་། ཐེ་ཆོམ་ཤོར་གྱི་འདུག་ཀྱང་།
 རང་ཡང་ནམ་ཞིག་འདི་ལྟར་ཡོང་བ་ནི་ཐེ་ཆོམ་མེད་བསམ་སྟེ། དེས་
 འབྲུང་གི་སྒོ་ཕྱན་ཅམ་རེ་སྐྱེས་བྱུང་། ཟླ་བ་ ༦ ཅམ་སྐྱོན་ཁང་ནང་

བསྐྱད་ཤིང་མ་ཉན་དང་འགྲོ་བའི་རྒྱ་ཆུང་པོ་
མ་ཉན་ཤིང་མ་ཉན་དང་འགྲོ་བའི་རྒྱ་ཆུང་པོ་
མ་ཉན་ཤིང་མ་ཉན་དང་འགྲོ་བའི་རྒྱ་ཆུང་པོ་
མ་ཉན་ཤིང་མ་ཉན་དང་འགྲོ་བའི་རྒྱ་ཆུང་པོ་

༡༧༥༥ ཡོར་ང་ཆོ་ཆང་མ་སྒོ་བོ་ཚུ་མདོ་བཙོན་ཁང་དུ་བཏང་
བྱུང་ཞིང་བཙོན་ཁང་གི་སྒོ་རའི་ནང་སྤེལ་མོ་དོ་ལེབ་ལ་བཞོས་པའི་སྒྲ་རྒྱང་
རྒྱང་གིས་དོ་གཙལ་སྒྲིག་འདུག དེ་བཞིན་གསང་སྤྱོད་ཀྱི་ཅིགས་པ་དང་
ནང་གི་དོ་གཙལ་ལའང་སྒྲ་སྒྲིག་འདུག་པ་དེའི་ཐོག་མི་འགྲོ་ནི་ཀ་མེད་རེད།
སེམས་པམ་པ་ཆོད་མེད་བྱུང་། ཉིན་ཞིག་ཞིང་ར་དུག་པ་ཟེར་བ་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཡོད་པ་དེར་དོ་སྙན་བྱ་སྙན་བྱ་འདུག་པ་དེ་ཆོ་སྤྱིར་བཏོན་དུས་དོ་ལ་
འབྱར་ཡོད་པའི་ས་དེ་ཆོ་ལག་པས་སྤྱིས་ཏེ། ས་ཆང་མ་ཞིང་ནང་ལུས་
པ་དང་། དོ་ཆང་མ་སྤྱིར་བཏོན་དགོས་ཟེར། དེ་འདྲ་མ་བྱས་ན་ཞིང་
ཁའི་ས་ཟད་འགྲོ་གི་རེད་ཟེར། དེ་ནི་ཚུ་མདོར་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་ཏེ་ཏུས་
སྒོ་བས་རྒྱས་ཟེར་བ། བ་ཡུལ་གོང་པོ་ནས་ཡིན་པ་སེར་སྤྱ་ཅན་དེས་ཡང་

ཡང་ལབ་ཀྱི་འདུག ཉེན་ཞིག་རི་རྩུ་ཞིང་ཁ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་ལས་ཀ་
 བྱེད་སྐབས་ཏ་དུས་སྟོབས་རྒྱས་རི་སྟེན་ཙམ་ནས་བཟུས་ཡོད་པ་རེད།
 བཙོན་པ་གཅིག་གིས་ཞིང་ཁའི་ཟུར་ལ་སྤྱིན་ནས་སྐྱུག་པ་གཏོང་སྐབས། ཏ་
 དུས་སྟོབས་རྒྱས་ཀྱིས་མཐོང་སྟེ་སྐད་ཆེན་པོས་སྦྲ་ཡེ། སྦྲ་ཡེ། སྐྱུག་པ་
 ཞིང་ཁའི་སྤྱི་ལ་མ་གཏོང་ཞིང་ཁའི་ནང་ལ་བཏང་ན་ལུད་ལ་འགྱུར་གི་རེད་
 ཟེར། བཙོན་པ་ཡར་ལངས་ནས་ཚུར་ཡོང་སྐབས་ཕག་པ་ཞིག་བྱུང་ནས་
 སྐྱུག་པ་ཟས་སོང་བས། ཁོ་པས། ཨ་ཁ་ཁ་འཕྲོ་ཆག་འཕྲོ་ཆག་སྐྱུག་པ་
 ཕག་པས་ཟས་སོང་ཟེར་བ་དང་ང་ཆོ་གད་མོ་ཤོར་སོང་། མ་གཞི་བཙོན་
 པ་སྤྱི་ནང་ག་པར་ཡིན་ནའང་གཅིན་སྐྱུག་གཏོང་དགོས་དུས། པའོ་ཀོ་ཅེ་
 རྩོ་ཞེས་བཞོད་དུས་ལྟ་སྤང་བས་ཅེ་ལབ་པ་དང་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་
 རེད། དེ་གཅིན་པ་གཏོང་རྒྱུའི་དགོངས་ཞུ་བྱེད་པ་དང་བཀའ་འཁྲོལ་སྟོན་
 པ་ཡིན་པ་རེད། ཐེངས་གཅིག་ཞིང་ཁའི་ཅིགས་འགྲམ་ལ་ཕྱང་སྤྱོད་ཡོད་
 ས་དེར་ཁ་ཡིས་གང་ཡང་མ་བཞོད་པར་གཅིན་པ་གཏོང་བཞིན་པའི་སྐབས་
 ཅིགས་རྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་ཞིག་དོན་བྱུང་། ཁོ་པས་ང་མཐོང་བ་དང་རྒྱ་
 སྐད་ཐོག་ནས་བྱེད་ཀྱི་པའོ་ཀོ་ཅེ་རྩོ་ལབ་མི་དགོས་པ་ག་རེ་རེད་ཟེར། ངས་
 ལབ་ཡོད་ཀྱང་བྱེད་ཀྱིས་མ་གོ་བ་ཡིན་གྱི་རེད་ལའ། ཅེ་མ་ལབ་པར་གང་
 བྱུང་གཏོང་ཆོག་གི་རེད་དམ་ཟེར། ཅེ་ཟེར་བ་ཞིག་ཐོས་བྱུང་ལབ་པས་
 རྒྱ་དམག་དེ་ཁོང་ཁོ་ལངས་ཏེ་ཡར་ལོངས་ཤིག་ཀྱང་པ་གཤེབས་གཤེབས་
 གྱིས་ཟེར། ཉེས་དུང་གཏོང་གྲབས་སྐབས་ཕ་ཡུལ་བྲག་གཡལ་ནས་ཡིན་
 པའི་ལས་བྱེད་གྲགས་རྒྱུང་ཟེར་བ་དེ་དེ་གར་བྱུང་ནས་ག་རེ་བྱས་ཡོད་ཟེར།
 ངས་གཅིན་པ་བཏང་ཁར་པའོ་ཀོ་ཅེ་རྩོ་ཞུས་པ་ཡིན་པས་ཅེ་ཟེར་བ་ཞིག་
 ཐོས་ནས་འདིར་བཏང་བ་ཡིན་ཀྱང་དམག་མི་འདིས་ང་དུང་གྲབས་བྱེད་
 ཀྱི་འདུག་ལབ་པས། ཅེ་ཟེར་མཁན་ང་ཡིན། ཁོ་སྟོན་ཅིག་བཅས་རྒྱ་སྐད་

བཤད་པར་བཞུགས་པའི་བྱུང་། ཡི་གེ་འདི་འབྲི་བཞིན་པའི་སྐབས་མཚམས་
འདིར་སློབས་དུས་གནས་ཚུལ་དེ་ཐོལ་བྱུང་དུ་བྱུང་བ་དང་འདིར་བཞོད་
པ་ཡིན་མ་གཏོགས། གནས་ཚུལ་འདི་ལས་ཆེ་བ་དང་། ཡང་ཞིང་ཡིད་སྦྱོར་
གངས་ལས་འདས་པ་ཡོད་ཀྱང་གང་དུན་མདོ་ཙམ་བཞེད་པ་ལགས་སོ།

༡༩༥༩ ཟླ་ ༡ པའི་ནང་ཐ་མུ་ཀྱང་མེར་སྐྱོར་འབྲིད་སོང་
བ། མི་དམངས་ཀྱང་མེ་བཙུགས་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ཡར་རྒྱས་གཏང་སོང་
འདུག་ལྟ་བུར་འགྲོད་གོས་ཟེར་ནས་མདུང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་བཙུན་པ་རུ་ཁག་
གསུམ་གྱི་མི་བཞི་བཙུ་ལྟ་གཙམ་དང་། ས་གནས་གཞན་དག་ནས་དེ་
མཚུངས་བཅས་སྤྱང་དམག་དང་ལས་བྱེད་སོགས་རྒྱངས་འཁོར་ཁ་ཤས་
ནང་ཞོགས་པ་ལྟ་པོ་ནས་བྱིན་ཏེ། ཐ་མུ་ཀྱང་མེར་སྐྱོབས་དུས་མི་ཚང་
མ་ཞིང་ཁར་ལས་ཀ་བྱེད་པར་འགྲོ་ཆར་འདུག་ ཁྱོད་གསེང་དུ་ཕྱུ་གུ་ལོ་
བཞི་ལྟ་ཙམ་ཡིན་པ་རེ་རྒྱང་པར་རྒྱུར་འགྲོ་མཁན་འདུག་པ་དེ་ཆོ་ཆར་མ་
གཅེར་བྱ་དང་། ཀྱང་རྗེན་མར་བསྐྱོད་པ་དང་། ལ་ལས་ཅེད་མོ་ཅེ་བ་
སོགས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་པས། ཉི་མ་དོ་དུས་གཅེར་བྱར་འགྲོ་བ་དེ་ནི་གོམས་
གཤིས་ཆགས་པའི་བཟོ་འདྲ་མཐོང་བྱུང་། གཟུགས་པོའི་གཙམ་དོག་ཉི་
མས་ཆོག་ནས་ནག་པོ་ཆགས་པ་དང་། ལ་ལས་སྐབས་མར་རྒྱུང་བ་དེ་
ཡར་འཛིབས་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་པ་ཕྱུ་གུ་དེ་ཆོར་པ་མ་ལ་འདིར་སྒྲོས་
ལོ་བ་ཟེར་སོང་བས། རེ་རྒྱང་ཁང་པའི་ནང་བྱིན་པ་ལས་མང་བས་ཁ་གྲགས་
ཀྱི་མི་འདུག་ ཡུད་ཙམ་ནས་ནན་མོ་ལ་གོས་ནག་པོ་གྲོན་མཁན། ཀྱང་
རྗེན་མ་ཞིག་བྱུང་བ་དེའི་གོས་མཐའ་དང་ཕྱུ་དུང་བཅས་རལ་ནས་རྗོར་
གཡུག་བཞིན་པར་དེར་སློབས་པ་ལ། འགོ་འབྲིད་གཙམ་ཡོད་རེད་ལབ་
པ་དང་། འདི་ནས་ཡར་ཙམ་སོང་དང་ཞིང་ཁའི་ནང་ཡོད་རེད་ལབ་ཀྱི་
འདུག་ ལས་བྱེད་རེ་རྒྱང་དེར་བྱིན་ནས་མར་ཡོང་སྟེ། ཁོ་ཆོས་གསལ་གྱི་

བྱས་མི་འདུག ཉིན་གྲང་ཁ་ལག་རྒྱུ་ལ་ཡིན་ཟེར་གྱི་འདུག སྡོན་ལ་
ཞིང་ཁའི་ནང་ལྟ་སྟོར་གྱིས་ཟེར་ནས་མི་འདི་སྡོ་ཤན་བཏང་བྱུང་ཟེར། མི་
དེ་དང་མཉམ་དུ་ཞིང་ཁ་ཁ་ཤས་ནང་སྤྱོན་པས་ལོ་ཉོག་གོ་དང་ནས་སོགས་
སྦྱེ་ཚུ་ལ་ལེགས་ལ། ག་འགྲིག་པ་དངོས་གནས་ཡག་པོ་འདུག་པ་དེར་བརྟམས་
རྗེས། སྤྱིར་ལོག་གིས་ན་འདབས་བཙོན་ཁང་གི་ཚུར་ཙམ་སྤང་ཁ་དེར་
བསྐྱད། ལོ་ ༡༩ རིང་སྤང་ཐོག་འདུག་རྒྱུ་མ་བྱུང་ཡང་དེ་ཉིན་སྤང་
ཐོག་འདུག་རྒྱུ་བྱུང་བ་དང་ཞོག་ཞོག་བཙོན་པ་དང་། བཙོན་པའི་ལས་
ཁུངས་ནང་ནས་ཙམ་པ་ཙུ་སྦྱེ་རེ་བྱུང་བྱུང་ཞིང་། ག་ཚོད་ཟ་སྤུབ་
སྤུབ་ཟ་བ་ལས་ཚོད་འཛིན་བྱེད་མཁན་སུ་ཡང་མི་འདུག སྤྱི་ཏོ་རྒྱ་ཚོད་
གསུམ་པ་ཙམ་ནས་སློབ་གྲྭ་ཁང་ཞིག་ལ་སྦྱོད་སྐབས་སློབ་ཐོད་དུ་པང་ལེབ་
ཐོག་ རྒྱབས་ཆེན་གཙོ་འཛིན་མའོ་ཀྱ་ཞིའི་བཀའ་སློབ། མི་དམངས་
ཀྱང་ཕྱི་འཛུགས་གཉེར་བྱེད་པ་དེ་རང་ཡག་གི་རེད། དེའི་དགེ་མཚན་
ནི་བཟོ། ཞིང་། ཚོང་། སློབ་བཅས་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་དེ་རེད། ཙམ་
པ་དེ་བྱིས་འདུག ནང་དུ་སྤྱོན་པས་སྤུ་གུ་བཙུ་ལྟག་ཙམ་ཚོ་གསུམ་འདུག
ཚོ་དང་པོ་དེའི་ནག་པང་ཐོག་(རྒྱང་རྒྱང་དུས་ནས་སློབ་སྦྱོང་ཡག་པོ་བྱེད། ཆེན་
པོ་ཆགས་དུས་བཟོ་ཞིང་དམག་ཅིག་བྱེད་) ཟེར་བ་བྱིས་འདུག་པ་དེ་ཡང་ཡང་སྒྲིག་
གི་འདུག ཚོ་གཉིས་པའི་ནག་པང་ཐོག་ སྟོབས། ལྟག་ བརྟན་སོགས་འབྲུ་
ཁ་ཤས་བྱིས་འདུག་པ་དེར་དགེ་ཤན་གྱིས་སྟོབས་ཟེར་བ་དེ་ང་ཚོའི་སྟོབས་
ལྟན་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ ང་ཚོའི་ཀྱང་གོ་སྟོབས་འབྱོར་ཆེ་ལྟ་བུ་དང་།
ལྟག་ཙམ་པ་ནི་ཨ་རི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཤོག་བྱའི་ལྟག་རེད་ལྟ་བུ། བརྟན་
ནི་མའོ་ཀྱའུ་ཞི་ཁྱི་ལོར་བརྟན་པ་ཤོག་ལྟ་བུ་རེད་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་
བཞིན་འདུག ཚོ་གསུམ་པར་སྡོན་ཙམ་སློབ་གྱི་འདུག

དེ་ནས་དུད་ཚང་ཞིག་ནང་བྱིད་བྱུང་། ཤོས་གདང་ཐོག་རས་ཆ་

འཐག་སྒྲ་ཁ་གས་བཞག་འདུག ཐབ་ཚང་ནང་ཉལ་བྲིའི་ཐོག་སྤྱོད་པལ་
ཉལ་གཟན་གསར་པ་གཅིག་དང་ཐབ་ཐོག་དུ་དྲ་ཡང་གསར་པ་ཆེ་ཆུང་ཁ་
གས་བཞག་འདུག སྤང་གཙལ་ཐོག་ཕུ་གུ་ལོ་ ༥༡༦ ནས་བཙུ་ལྷག་
བར་ཙམ་ལྟ་འདུག་པ་དེ་ཆོས་མི་ཀན་པའི་རས་གོས་ཁ་གསར་ཙམ་རེ་གྲོན།
ཕུ་དྲུང་བརྗེས། ར་སྤྱབ་མ་ཁོག་ལྷེར་ཞིག་མདུན་ལ་བཞག་ དཀར་ལོལ་
རེའི་ནང་ར་སྤྱགས་ནས་བསྐྱོད་འདུག མི་ལོ་ཁྲི་བ་ཙམ་ཞིག་གིས་རས་
གོས་དང་སྟོད་ཐུང་གསར་རྒྱང་ཞིག་གྲོན། མདུན་དུ་ར་སྤྱབ་གཅིག་ སྟོ་
ཆོད་ཟླ་ཏོག་ཙམ་དང་། ར་འཛིན་ཏོག་ཙམ་བཞག་ནས་ང་ནི་སྤྱོད་ཆོགས་
ཆིང་པའི་སྐབས་སྤྱག་བསྐྱོད་མཁན་ཡིན། དེའི་སྐབས་ཁ་ལག་སྟོལ་
བྱེད་ར་སྤྱབ་འདི་དང་ཁ་ལག་ཟ་སྟོད་དང་ར་འཛིན་འདི་ཆོ་ཡིན། ད་ལྟ་གྲུང་
ཁན་ཏང་དང་མའོ་ཀུའུ་ཞིའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་རྒྱ་ཡོད། ཟས་ཡོད། ཕུ་
གུ་འདི་ལྟ་པོ་ངའི་ཡིན། རྒྱན་དུ་ར་སྤྱབ་མ་འདི་ལྟར་འཐུང་བ་དང་། གྲོན་
ཆས་སོགས་འདི་ཆོ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་ཤོད་ཀྱི་འདུག དེ་གར་རས་དང་
དྲ་ཡང་སོགས་ནི་ཆོང་ཁང་ནང་ནས་ཁྲེར་ཡོང་བ་ཡིན་པ་ཐེ་ཆོས་མི་འདུག
དེ་ནས་མར་ཙམ་ཡོང་བ་དང་ལུལ་མོ་རྒྱས་ཐ་སྤྱུ་གྲུང་ཕྱེའི་སྟོ་བཞེན་ཆོང་
ཁང་ཞེས་སྟོ་པང་ཡོད་པ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་དེའི་སྟོ་ཕྱེས་མ་སོང་། དེ་ནས་
ཐོག་རྩ་རྒྱ་ཆེ་བ་སོགས་ཡག་པོ་ཞིག་འདུག དེར་ཤིང་གིས་བཟོས་པའི་
འབྲུ་འཕྲུར་རྒྱང་འཁོར་གཅིག་འདུག དེར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་འགྲེལ་
བཤད་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱབ་སོང་། དེ་ནས་ཆོགས་ཁང་ཆུང་ལ་ཐབ་ཆགས་
ཤིག་འདུག དེའི་ནང་ཆོགས་འདུའི་ཐོག་ཏང་གི་ཕུའུ་ཐུ་ཅིས་གཏམ་བཤད་
རིང་པོ་བྱས་སོང་། ནང་དོན་ནི་སྤྱོད་ཆོགས་ཆིང་པ་སྤྱག་ས་གསར་པ་ལག་
ས་རང་རེད། བོད་སྡེ་པ་གཞུང་བཙན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཡིན་པ་དང་། ཀྱང་
གོ་བོད་ལ་ཐེབས་ནས་བཟུང་མི་དམངས་ལ་བདེ་སྤྱིད་ཐོབ་པ་ཟེར་བ་སོགས་

བཤད་སྲིད་། ཀྱང་བཙུགས་ནས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ལ་རྒྱ་ནག་གིས་བཙན་བཟུང་
བྱས་པ་རེད་ཟེར་བཤད་པ་ཡིན་ས་མི་འདུག་ཀྱང་། སྡོན་མ་ནས་དེ་ལྟར་
བཤད་པའི་ཁ་གསལ་ཁྲུང་བ་ཡིན་པ་འདྲ་བསམ་བྱུང་། ལྷག་པར་དུ་མི་
དམངས་ཀྱང་ཉེ་བཙུགས་པ་དེས་ཕན་ཐོགས་བྱུང་ལུགས་དངོས་དོན་དང་
འགལ་བ་མང་པོ་བཤད་སྲིད་། བཙོན་ར་ཨང་གཉིས་པའི་གཙོ་བོའི་འགོ་
ཁྲིད་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་འཕྲིན་ཟེར་བ་དང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་དེས། ཐ་
མུ་ཀྱང་ཉེའི་འགོ་ཁྲིད་རྒྱུ་ཅིའི་གསུང་བཤད་ལ་བརྟེན་བཞུགས་སོགས་
རྒྱ་ནག་རིང་བཤད་ནས་ལྟ་སྟོར་མཆོམས་བཞག་སྲིད་།

མདུང་རྒྱལ་སྡོད་རིང་ལས་མིའི་ནང་ཡོད་པའི་ལྷ་སྲུང་ཡུལ་པའི་
བསོད་ནམས་ཆོས་གྲགས་ནས་ཟ་ཆས་ཕན་བུ་ཕན་བུ་ཐེངས་མང་སྤྱད་བྱུང་
བས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་། འབྲོག་པ་ཨ་ཁྲ་སངས་རྒྱས་ནས་ཕག་ག་
ཤེལ་དེམ་གཉིས་སྤྱད་བྱུང་། ས་ཡུལ་ནས་རང་གི་ཉེ་བ་ས་ལེ་ཆང་ཀྱན་
བཟང་སྤྱོད་པོར་ཡོང་ཞོར་ཐེངས་གཅིག་གཏུག་བྱུང་། ང་དང་ཕ་རུས་གཅིག་
པ་གོ་འཛོལ་ཤིས་ཆང་གི་ས་བུ་གསུམ་བཙོན་ཁང་ནང་ཡོད་པ་དེར་རྫོགས་ལ་
ཡོང་ཞོར་ས་ཡུལ་ནས་རང་ལ་བསྐྱར་མ་གང་མཆོམས་ཤིག་ཁྲིར་བྱུང་།
ས་ཡུལ་ནས་གོམ་པ་སྤྱོད་སྟེ་ཉིན་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་འགོར་འདུག དེ་བཞིན་
བཙོན་ཁང་ནང་རྫོགས་ཕན་བུ་འབྱོར་བའི་ནང་ནས་རང་ལ་སྤྱད་པ་ནམས་
འདིར་བཀོད་མེད། གང་ལྟར་དེ་དུས་ཟས་ཕན་བུ་སྤྱོད་མཁན་བྱུང་ན་ཕན་
ཐོགས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་།

ང་ཚོ་བཙོན་དུ་སྤྱོད་རིང་ཕྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནི་སྤོ་མོ་ཙམ་ཡང་
ཐོས་ཀྱི་མེད། རྒྱ་མིའི་ཆགས་པར་ཐོག་ཡོད་པ་དང་རྒྱ་མིས་ང་ཚོ་ལ་གང་
བཤད་པ་དེ་དག་ནི་རང་འདོད་ཁོ་ན་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ༡༩༥༥ ལོར་
བོད་རྒྱུངས་ཉིན་རེའི་ཆགས་པར་ཐོག་ བོད་ཀྱི་གནད་དོན་སྟོར་ལ་མཉམ་

འབྲེལ་བྱལ་ཚོགས་ཐོག ༡༩༥༩ ལོ་དང་། ༡༩༦༡ ལོ་ ༡༩༦༥ ལོ་
བཅས་ལ་གྲོས་ཚོད་བཞག་ཡོད་ཀྱང་ཀྱང་གོས་དེ་ལ་དང་ལེན་སྲུ་ཙམ་བྱེད་
ཀྱི་མ་རེད་ཟེར་བ་ཞིག་བཞོད་འདུག་པས་ང་ཚོ་ཏ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་།

འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་བྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་དེ་ལོ་ལྟར་
ཕྱི་ཟླ་དགུ་པའི་གཟུང་མིག་དམར་གསུམ་པའི་ཐོག་འཚོགས་ནས་ཕྱི་ཟླ་བཅུ་
གཉིས་པའི་ཉིན་ལྔའི་ནང་ཚུན་གྲོལ་གྱི་ཡོད་འདུག་པས་དེའི་ཐོག་ཐག་
གཅོད་ཡོང་རེ་ཆེན་པོ་བྱས་ཀྱང་དེ་རྗེས་གོ་ཐོས་གང་ཡང་མ་བྱུང་། རྒྱ་
གར་དང་ཨ་མེ་རི་ཀ་བཅས་ནས་རྒྱ་མིར་དམག་རྒྱག་ཨེ་ཡོང་བསམ་པའི་
རེ་བ་བྱས། དེ་རྗེས་ཀན་པོ་སྒྲིང་པོ་ཐོག་རྒྱ་དམག་གིས་ཨུ་རུ་སུའི་དཔོན་
དམག་བཞི་བཅུ་ཞེ་བཞི་བསད་ནས་འབྲེལ་བ་ཐོག་སྤང་བ་དང་། ༡༩༥༩
ལོར་ཨ་མེ་རི་ཀའི་སྲིད་འཛིན་ཞིག་སན་རྒྱ་ནག་དུ་ཡོང་སྟེ་མའོ་ཅེ་དུང་
དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ་རེད། སྐབས་དེར་ཞིག་སན་པེ་ཅིང་ལ་ཡོང་
བའི་ཉིན་དེར་བཞེས་རག་སྟོན་ཆོག་ཐོག་ང་ཚོས་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་
མི་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ལ་རྒྱན་རིང་གནས་བྱུང་གི་མ་རེད་ཀྱང་། ང་ཚོས་
བྱས་པའི་ལས་ཀ་དེས་འཛིན་ཉིན་འགྱུར་ཐོག་གཏོང་བྱུང་གི་རེད་གསུང་
པ་དང་། རྒྱ་ནག་དང་ཨ་རི་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་ཏེ་འཛམ་གླིང་གསལ་
བསྐྱགས་སྟེལ་སྐབས། ང་ཚོས་ཚོད་དཔག་བྱས་དོན་ལ། ཨ་རིས་རྒྱ་
ནག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ། རྒྱ་ནག་གིས་ཨུ་རུ་སུ་ལ་དམག་བརྒྱབ་བཅུག་
རྒྱུའི་སྲིད་ཇུས་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས། དེ་རྗེས་ཐེ་ཕན་ལ་ཨ་རིས་
འབྲེལ་བ་སྐྱུག་དུ་བཏང་བ། ཀན་སུ་ཀྱའི་རྒྱལ་པོ་ཤིང་ཏ་བུ་ཁེ་ཆེ་ལྷང་
མགོ་ཉིང་སྟོག་མཁན་ལང་ནོ་དང་ཕྱི་ལོ་མ་ལྟར་རྒྱུ་ཕྱིར་འབྲེན་བྱས།
ཐེ་ཉི་ནམ་ལ་རྒྱུ་ཕྱིར་མ་བྱས་རྒྱུ། ཨ་རིའི་ཕྱོགས་པམ་པ་བཅས་གནས་
རྒྱལ་ཐོག་སྐྱུག་དུ་སོང་། རྒྱ་ནག་དང་ཨུ་རུ་སུའི་བར་དམག་འབྲུག་མ་བྱུང་

སྐབས་ནིག་སན་གྱི་འཛིག་ཏེན་འགྱུར་ཚྭ་གཏོང་རྒྱུ་ལྷན་སྤྲོད་ཀྱི་སྤྱི་ཤུས་དེ་ཏེ་ལོག་སྤང་བསམ་པ་དྲན་བྱུང་། ང་ཚོ་བཙན་ཁང་དུ་ལོ་མང་པོ་དེ་ཙམ་བསྐྱད་ཀྱང་མི་ཆེས་མང་ཆེ་བའི་སེམས་ལ་བསམ་རྒྱུ་པོད་རང་བཙན་དང་། ལམ་གྱི་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོར་ཅེ་གཅིག་དུ་དད་པ་བྱས་པ། རྒྱ་མིས་མནར་གཅོད་ཅི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་དཔལ་སེམས་ངར་ལྷགས་ལྟར་གནས་པ། བཙན་པ་ནང་ཁྲུལ་པ་མ་གཅིག་པའི་སྤྱན་རྒྱ་ལྟར་མཐུན་སྦྱིལ་དམ་ཟབ་བྱས་ནས་བསྐྱད་པ་བཙས་ནི་དོ་གཞོང་མི་དགོས་པ་ཞིག་དུ་གྱུར་ཡོད།

རིག་གནས་གསར་བརྒྱུད་སྐྱོར།

དེ་བའདིའི་ནང་སྤྱིར་བཏང་ལོ་དུས་དང་གནས་ཚུལ་བྱུང་རིམ་བཞིན་བཀོད་ཡོད་པས་རིག་གནས་གསར་བརྒྱུད་སྐྱོར་གྱི་ཐ་ཇོར་མ་གཏོགས་ཚུགས་གཅིག་ལ་ལྟ་བུའི་པོ་མེད་རྒྱུན་འདིར་ཚུགས་བསྐྱེད་ཙམ་བཀོད་ན་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོ་རྒྱུ་ནག་གི་གཙོ་འཛིན་མཉེ་ཅེ་དུང་(རྒྱ་སྐད་དུ་མཉེ་ཀུའུ་ཞི་) རོ་མས་བསྐྱུལ་སྤོང་དང་འགོ་ཁྲིད་བྱས་པའི་འབྲུར་མེད་གྲལ་རིམ་རིག་གནས་གསར་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་ལས་འགུལ་དེ་རྒྱ་ནག་དང་པོད་བཙས་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཀུན་ལ་སྤེལ་ཡོད་པ་རེད། དེའི་གཙོ་པོའི་ལས་འགུལ་དེ་མ་ཅུའི་རིང་ལུགས་གྱི་ལམ་ལ་འགྲོ་མཁན་ཏང་ནང་གི་དབང་འཛིན་པ་དེ་ཚོ་དང་འཐབ་ཅོད་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པ་བཤད་ཡོད་རེད། དེར་བཞུགས་ལས་འགུལ་དེའི་མདུད་ཅེ་གཏད་ཡུལ་རོ་མ་དེ་སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་ཡིན་ཡང་སྤྱི་བཞུགས་ཞོར་ཁ་སྤྱི་གཏོག་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་བཙན་པ་ལ་སྤྱི་གཙོག་སྤྱི་གཙོག་གྱུང་ཡོད་པ་རེད། འབྲུར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་རིག་གནས་གསར་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་ལ་དང་པོ་བསྐྱུལ་སྤོང་དང་གཉིས་པ་ལག་བརྟར་ཞེས་པའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བ་རེད། ༡༩༥༥ ལོ་ལོ་འགོར་ཕྱན་ཆབ་མདོ་

བཙུན་ཁང་ནང་སྔོན་སྐབས་བོད་སྡེ་མཉམ་ཉིན་རེའི་ཆོག་སྒྲིལ་དཔར་དང་། ཟླ་
རེའི་དུས་དེབ། ཟུང་འཕྲིན་སྒྲིལ་གྱི་ནང་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་
ཆེན་པོའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་མ་ཁེ་སེ་རིང་དང་། ཨེན་ཁེ་སེ། ལེ་
ཉིན་བཅས་གསར་བརྗེའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ཁྲིད་སྟོན་སློབ་ཐོག་མདུན་
བསྟོད་བྱེད་དམ་ཡང་ན་འབྱོར་ལུན་གྲལ་རིམ་གྱི་མུན་ནག་གི་སྤྱི་ཆོག་སྒྲིལ་
སློབ་ཐུར་བཞིག་བྱེད་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིད་ཤིང་གསོན་གྱི་འཐབ་ཚོད་ཡིན་
ལུགས་སྒྲོར་དེའི་བསྒྲགས་ལུགས་ཆེན་བྱས། ༡༩༥༥ ལོའི་ཟླ་ ༩
པའི་ནང་ཆབ་མདོ་བཙུན་ཁང་ནས་ང་ཚོ་ཆེ་བཙུན་མི་གྲངས་ ༡༥ སྤོ་
བོ་སྤྱི་མོག་ཁོངས་ཡོད་པ་བོད་རང་སློབ་སྡེ་མཉམ་གྱི་བཙུན་རྩ་ཡང་གཉིས་
པའི་ནང་གི་མདུང་ཚུ་རུ་ཁག་ ༡༡ ནང་བརྒྱུད། བཙུན་ཁང་གི་
སྤོ་རྣམས་ནང་ལ་སྤྱོད་བྱེད་ཉིན་སྤོ་ལུགས་རྒྱུ་ལྟོ་ཡོད་པ་རེད་འདུག་
ཀྱང་། ང་ཚོ་སྤོ་བས་ནས་ཉིན་ཁ་གསལ་མཆོམས་པར་ལེབ་མཐུག་ཆད་
སྤྱི་ཁྲིའི་སྐར་ ༡༩ རེ་བྱས་པ་ཆོག་སྒྲིལ་དམ་པོ་ལ་ལུགས་ཀྱི་སྤོ་སྤོ་གསལ་
དང་སྤོ་ལུགས་བཙུན་པོ་བཟོས་པ་དང་སྤོ་སྤྱོད་འདན་སྤྱོད་ཉིན་བྱེད་རྒྱུ་བཟོས་
སོང་། ང་ཚོ་ཆེ་བཙུན་གསལ་ནས་ཤིང་བཟོ་དགྲུ་ཡོད་པ་དེ་ལས་གྲུ་རྒྱུ་
སའི་ཁང་པའི་ནང་གཅིན་ཐོམ་བཞག་ནས་སྤོ་ལུགས་རྒྱུ་བྱས་པས་མ་ཆད་ལས་
མཆོམས་བཞག་པ་དང་ལུས་བཞེར་བྱས་རྗེས་བཙུན་ཁང་ནང་འགྲོ་དགོས།
ཤིང་བཟོའི་ཁང་པའི་ལུགས་ཀྱི་བར་ནས་ལྟ་དུས་མདུན་གྱི་ལ་ཚུང་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་མཐོང་གི་ཡོད་པའི་ཉིན་ཞིག་སྤོ་གནས་དེའི་སྤོ་བྲུ་བཞི་བྱ་སྤོ་
རྒྱ་ཙམ་གྱིས་དཔུང་རྟགས་དམར་པོ་རེ་དགོས། དར་ཆ་དམར་པོ་ཞིག་
འབྲེར། ར་རྒྱང་སྤྱོད་དགོས་བྱེད་བཞིན་ལ་རྒྱུ་བྱས་སྤོ་སོང་། ལ་
དེའི་མར་ནང་འཕོ་ལུང་དགོན་པ་ཟེར་བ་དེར་དགོན་པ་གཏོར་བར་སྤོན་
པ་ཡིན་འདུག སྤོ་རྒྱ་ཙམ་ནས་མི་སེར་ཆོས་གསེར་ཟངས་ཀྱི་ལྟ་དུས་

བུ་རེ་འོད་ལྗང་ལྗང་དུ་སྐལ་པར་འབྱེད་ནས་ཡོང་གི་འདུག། བཙུན་
རོགས་སྡེ་དགེ་བ་དགེ་ཆ་འཇམ་དབྱངས་ཟེར་བ་དེས། མི་ཆེ་རིང་ན་
ལྷ་མི་བའི་རོ་མཐོང་ཟེར་བ་དེ་འདི་རེད་ཟེར། ངས་ཀྱང་ལྷ་དུམ་བུ་
བྱས་པ་མཐོང་བ་དང་པོ་བྱུང་། ང་ཆོས་དམར་སྲུང་དམག་ཟེར་བ་
འདི་ཆོས་གཏོར་བཞེགས་ཁོ་ན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག་པས་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་
ཁང་གི་ཇོ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་གཙོས་པའི་ནང་དེ་ན་ ༡༩༥༩ ལོའི་གཏོར་འཕྲོ་
ནམས་གཏོར་གྱི་མེད་དམ་བསམ་པའི་སེམས་ཁུལ་ཆེན་པོ་བྱས། དགོན་
པ་དང་སྐུ་སྲུང་བྱུགས་དེ་ན་མང་ཆེ་བ་ ༡༩༥༩ ནས་མེད་པ་བཟོས་ཀྱང་
དགོན་པ་ཆེས་ཉུང་ཤས་ལ་ཆོས་དད་རང་མོས་ཡིན་ཟེར་ནས་གྲུ་གུ་རེ་
བྱུང་དང་ཡང་ན་གྲུ་ལོག་རེ་བྱུང་དང་ལྷ་སྐུ་ཕྱན་བུ་ཙམ་བཞག་ཡོད་པ་ནམས་
རིག་གནས་གསར་བཅེ་ཆེན་པོའི་ནང་རྩ་མེད་བཟོས་པ་རེད། ༡༩༥༥
ལོའི་ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་ཉིན་ཞིག་འཆར་ཅན་ལྷ་ར་ཞོགས་པ་ཚུ་ཆོད་དགྲ་
པའི་ཐོག་རུ་སྒྲིག་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་པས་ལས་བྱེད་ཁ་ཤས་དང་དམག་མི་
བཙུ་ལྷག་ཙམ་གྱིས་སྒོ་བྱར་དུ་བཙུན་པའི་གཟུགས་པོ་དང་གྲོན་ཆས་སོགས་
ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱས་ཏེ་གྲོན་ཆས་ཆོས་མདོག་དམར་པོ་དང་སེར་པོའི་
རིགས། ཞུ་མོ་སྐལ་བཟང་བཞིལ་གཡབ། རྒྱ་གར་ཞུ་མོ་སོགས་ཕྱི་
རྒྱལ་གྱི་རས་དང་ཟེར་མ། ཐ་ན་སྒྲོག་ཆར་རྩུན་ཆོད་ལེན་པ་དང་།
བཀྲིས་རྟགས་བརྒྱད་ཀྱི་རི་མོ་ཡོད་པའི་དཀར་ཡོལ། ཤིང་པོར་དང་
སྐ་ཐ་བླུགས་སྒོད། དག་ཡིག་དང་སུམ་རྟགས་ཀྱི་ཡི་གེ་བཅས་པ་ལེན་
ནས་མེ་ལ་རྒྱབ་སོང་། དེ་ནས་ཆོགས་འདུའི་ཐོག་རྩིང་པ་བཞི་གཏོར་
ནས་གསར་པ་བཞི་འཇུགས་དགོས་པ་བྱབ་བསྐྱགས་བྱས་སོང་། རྩིང་
པ་བཞི་ནི་བསམ་སྒོ་རྩིང་པ། རིག་གནས་རྩིང་པ། ཡུལ་སྒོལ་རྩིང་
པ། གོམས་གཤིས་རྩིང་པ་བཅས་གཏོར་རྒྱ་དང་། བསམ་སྒོ་གསར་

པ། རིག་གནས་གསར་པ། ཡུལ་སློབ་གསར་པ། གོམས་གཤིས་
གསར་པ་བཅས་བརྟུགས་དགོས་པ་གསལ་བཤད་བྱས། དེ་ནས་བརྒྱུད་
བོད་ཀྱི་ཆས་གོས་སྟོན་མི་ཆོག་པ་བྱས་ཏེ་གཟུགས་མེ་འཕེལ་གསེའི་སྐབས་
ཆོགས་ཆུང་གི་འགན་འཁུར་(ཚུལ་གྲངས་)བརྟུན་ནས་ལས་བྱེད་ལ་ཁབ་
དང་ཐེམ་ཅེ་གཡར་ནས་བོད་གོས་ཀྱི་སྟོན་བྱུང་དང་གྱུ་བྱུང་བཅེས་ས།
དགོང་མོ་ཁབ་དང་ཐེམ་ཅེ་ཕྱིས་འབུལ་ཞུ་བ་བཅས་བྱས། དེ་ཐེམ་བཙོན་
པ་རེ་ལ་རྒྱ་ཞུ་ནག་པོ་རེ་དང་སྟོན་བྱུང་གྱུ་བྱུང་ནག་པོ་ཆ་རེ་སྤྲད་པ་དེ་མ་
གཏོགས་སྟོན་ཆས་གཞན་དག་སྟོན་མི་ཆོག་པ་བྱས། སྐྱེ་བཞུགས་མཁན་
རྒྱ་མི་ཞིག་བྱུང་སྟེ་སྐྱེ་དང་ཁ་སྐྱེ་ཆང་མ་བཞུགས་བརྟུགས་སོང་། དེ་འདྲ་
བྱེད་པ་ནི་ཡུལ་སློབ་སྟོང་པ་གཏོར་བ་ཡིན་ཟེར། མདུན་ལ་བོད་མི་
སོད་པ་མ་གཏོགས་མ་ཁེ་སི་དང་ཨེན་ཁེ་སི། ལེ་ཉིན་བཅས་ནི་རྒྱ་དང་
ཁ་སྐྱེ་ཡོད་པའི་སྟོང་ཞེན་ཅན་རེད་འདུག་པས་ཁོ་ཆོས་བཙུམས་པའི་རིག་
གཞུང་དེ་འདྲ་སྟོང་པ་ཡིན་སྐབས་གཏོར་དགོས་ཀྱི་རེད་ཅེས་དང་། ཡང་
ལ་ལས་ང་ཆོ་སྐྱེ་བོ་ནམས་ལ་སྐྱེ་བཞུགས་ནས་གྲུ་པ་ནང་བཞུགས་བཟོ་སྐྱེད་ས་
ལ་བཞུགས་ན་དགེ་ཚུལ་སྟོང་གི་སྟོན་པ་ཞུ་བརྟུགས་རྒྱ་ཡིན་པ་འདྲ་བཅས་རྒྱུ་
བཤད་བྱས། དེ་ནས་མཐོང་ཅི་དྲུང་གི་ཚོམ་དེབ་རིགས་དང་ལྷག་པར་
དུ་རྩ་བའི་གསུང་ཚོམ་གསུམ་ཞེས་པ། ཡུས་ཀྱང་གི་རི་བོ་སྟོན་པ། མི་
དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བ། པའེ་ཆེ་ཨུ་ལ་དན་གསེ་ཞུ་བ། དེ་
གསུམ་ལ་སྟོབ་སྟོབ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་ཐོག་དུ་མེའི་
བསམ་སྟོབ་ཡང་དག་པ་དེ་གང་ནས་བྱུང་བ་རེད། རང་མོས་རིང་ལུགས་
ལ་ངོ་མོལ་བྱེད་དགོས་ཞེས་པའི་དེབ་གཉིས་བསྐྱན་པ་ལ་ནོར་བུའི་དཔེ་དེབ་
ལྷ་ཞེས་པ་ལ་གཙོ་བོའི་སྟོབ་སྟོབ་བྱེད་རྒྱ་དང་། དེ་ཐེམ་མཐོང་གྱུ་ཞི་
གསུང་བདུས་ཞེས་པ་རྒྱུ་བཤད་མར་པོ་བྱས་པ་རེ་སྤྲད་པ་དེ་ལ་ཁུག་མ་

དམར་པོ་རེ་རེ་ནང་བརྒྱུག་ནས་ཞོགས་པ་ཡར་ལངས་ནས་མཚན་མོ་མ་
 ཉལ་གྱི་བར་དུ་ལུས་དང་བྲལ་མེད་བཏགས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 རྒྱུ་རེར་ཚུམ་བུ་སྤྲུམ་བུ་བཅོ་ལྔ་རེ་སྒོ་འཛིན་བྱུང་བ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་
 པ་རེད། ཚུམ་བུ་སྤྲུམ་བུ་ལ་རིང་ཐུང་སྒྲ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང་འབྲིང་
 ཙམ་ཞིག་འདིར་དཔེ་བཞག་ན། (ལོག་སྒྲིད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་
 གཞན་གྱིས་མ་གཏོར་ན་ཁོ་རང་རང་བཞིན་གྱིས་འབྲེལ་གྱི་མ་རེད།
 དེའང་གད་རྒྱུ་བ་དང་འདྲ་བ་ཕྱག་མ་མ་རྒྱུ་ན་གད་སྟེགས་རང་བཞིན་
 དུ་མི་འགོ་བ་ལྟ་བུ་རེད་) ཅེས་པ་ལྟར་རེད། ཡང་ནོར་བུའི་དཔེ་དེ་བ་
 ལྟ་བུ་སྒྲིག་ཤེས་པ་གོ་བ་ལེན་ཤེས་པ་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ངོ་མ་དང་ཟུང་
 འབྲེལ་བྱུང་བ་དགོས་པའི་སྒྲོར་ཡང་ཡང་གོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེ། བོད་ཡིག་
 རང་ལ་འབྲེལ་སྒྲ་གི་ ཀྱི་ ཀྱི་ འི་ ཡི་དང་བྱེད་སྒྲ་ལ་གིས་ ཀྱིས་
 ཀྱིས་ འིས་ ཡིས་ནང་ནས་གི་དང་གིས་མ་གཏོགས་དེ་བྱིངས་འབྲེམ་
 ཚོག་པ་མོགས་ཁྲིམས་མང་པོ་བཟོས། བདུན་ཕྱག་རེའི་ནང་རེས་གཟུང་
 ལྷག་པ་དང་སྟེན་པ་གཉིས་ལ་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱེད་རྒྱ་དང་དེ་མིན་བཞི་ལ་ལྷགས་
 རི་སྟེ་ནང་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཚལ་ཞིང་ལས་པ་དང་། ཤིང་བཟོ། ཚེས་
 བཟོ་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱ། རེས་གཟུང་ཉི་མའི་ཉིན་ངལ་གསོ་ཡིན་
 ཀྱང་དགོང་མོ་སྒོ་རྒྱུ་ཚར་བ་དང་ནོར་བུའི་དཔེ་དེ་བ་ལྟེ་ནང་གི་རང་
 མོས་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་ཚྭ་བྱེད་དགོས་ཞེས་པ་དེ་ཚར་གཅིག་སྒྲིག་ནས་
 བདུན་ཕྱག་གཅིག་རིང་གི་འཆོ་བའི་སྒྲིན་བརྗོད་ཅེས་པ་རང་སྒྲིན་ངོས་ལེན་
 དང་། གཞན་སྒྲིན་ཐེར་འདོན་བྱེད་དགོས་ཤིང་། ཚོགས་ཚུང་
 རེའི་ནང་མི་བརྒྱ་གཉིས་ནས་བཅོ་ལྔ་བར་ཡོད་པ་དེ་ཚང་མས་བཞད་དགོས་
 ཤིང་སྐབས་གར་རྒྱ་ཚོད་ལྟ་བུ་ཙམ་འགོར་བ་ཡང་ཡོང་གི་འདུག ཚོགས་
 ཚུང་གི་འགན་འཁུར་ནན་གཞིན་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་དོན་སྟེར་ཉིན་ལས་བྱེད་

ལ་ཞུ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཚོགས་འདུ་ཆེ་ཆུང་གང་འདྲ་ཞིག་
དང་སློབ་སྦྱོང་གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་ན་གཙོ་ཆེ་བའི་བཞེད་བྱ་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་
ཚོགས་ཉིང་པ་དེ་ཆེས་མཐོ་ཆེས་མཐུན་ནག་བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་ཞིང་
བྲན་ལམ་ལུགས་ཡིན་པ་དེ་རྒྱུན་འཛིན་བྱབ་ཐབས་དང་། རྒྱ་ལའི་ལོག་
སྤྱོད་པའི་རྗེས་འབྲངས་རྒྱུགས་ཁྲི་གསར་བརྗེ་རོ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་རིམ་དག་པོ་
ཁྲོད་ཚོ་ནི་ཀྲུང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་འབངས་ནས་ཕུད་
ཟིན་པའི་ཉེས་ཅན་ཡིན་སྟབས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་ནི་ག་ལ་ཡོད་དེ་རང་
ལུས་ཀྱི་དབང་ཆ་འདྲ་འཕྲོག་ཟིན་པ་རེད། དཔེར་ན། གཅིན་པ་
བཏང་བའི་རང་དབང་ཡང་ཡོད་མ་རེད། ཡིན་ནའང་ཏང་དང་མའོ་
ཀྲུང་ཞིའི་སྲིད་ཇུས་ཡང་དག་འོག་བསྐྱར་བཀོད་ཀྱི་གོ་སྐབས་གནང་ཡོད་
སྟབས་ཉིང་པ་བཞི་གཏོར་ནས་གསར་པ་བཞི་བཅུགས་དགོས་ལུགས་སོགས་
ནང་དོན་དུ་བཟུང་ནས་བཤད་དགོས་པ་དང་། ཚོགས་ཆུང་གི་གྲོས་
བསྐྱར་བྱེད་དུས་ལས་བྱེད་རེ་གོང་དུ་བསྐྱར་པ་དང་། མི་སོ་སོས་བཤད་
པའི་ནང་དོན་ནམས་ཡིག་ཐོག་དུ་བཀོད་ཀྱི་ཡོད། བཤད་སྟངས་ཕྱན་
བུ་མ་འགྲིགས་ན་སྤྱོད་བཞེད་དང་ཡང་ན་འཐབ་འཛིང་བཏང་བ། རོ་
པོའགྱུར་ནས་ཉེན་ཁ་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ན་དམར་བསད་བཏང་བ་བཅས་ཀྱི་གནས་
ཚུལ་རྒྱུན་དུ་ཡོང་གི་ཡོད་སྟབས་བཤད་ཏེ་ཅང་ཁག་པོ་ཡོད་ཀྱང་མ་བཤད་
པས་མི་ཆོག དེ་རིང་སློབ་སྦྱོང་ནང་ཉེན་ཁ་འཕྲད་མ་སོང་ཡང་སང་
ཉིན་གང་འདྲ་ཡོང་ངམ། ཟླ་བ་འདིའི་ནང་ཉེན་ཁ་འཕྲད་མ་སོང་ཡང་
ཟླ་བ་རྗེས་མའི་ནང་གང་འདྲ་ཡོང་ངམ་བསམ་པའི་མི་ལོ་མང་པོའི་སེམས་
ཀྱི་ཕྱོང་ཚོར་ནམས་ད་ལྟ་གཞིན་སྤྱི་ནམས་ལ་བཤད་ན་ཡིད་ཆེས་བྱེད་
ཁག་པོ་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག སྐབས་དེར་མི་ཚོགས་མང་པོས་འཆང་
ཁ་རྒྱབ་པའི་ནང་སློང་འབྱེར་མཁན་ཞིག་འགོ་བ་ལྟར་དགོས། བཤད་

ལྷངས་ཀྱི་དཔེ་མཆོན་ཙམ་ཞིག་འདིར་བྲིས་ན་མི་ངན་ངན་ཅི་ཆེས་སྒྲོ་སྒྲོ་ཆེས་
 ལུན་ནག་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཆིང་པའི་ནང་འཆར་ལོངས་བྱུང་བ་མི་དམངས་
 ལ་གཉེན་གཞིན་བཟུ་གཞིག་བཏང་མཁན་གསར་བརྗེར་ངོ་མོལ་པ་དྲུ་ལའི་
 རུ་ཚོགས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་པ་ནག་ཉེས་གནམ་ལོག་མི་གསོངས་བ་བསགས་
 པའི་ཉེས་ཅན་ལ་ཏང་དང་མའོ་གུའུ་ཞིའི་སྲོག་གི་སྤྱིན་པ་གནང་སྟེ་མི་ངན་
 མི་བཟང་ལ་བསྐྱར་སྐྱུའི་གོ་སྐབས་གནང་བ་དེ་ནི་དེ་ན་ལན་གཞལ་ཐབས་
 མེད་པ་ཞིག་རེད། ངས་སྒྲབས་ཆེན་གཙོ་འཛིན་མའོ་གུའུ་ཞི་ཁྱིམ་ལོར་
 བཏན་པར་སོག་གི་ལོ་ནས་ཁྱིམ་ལོར་བཏན་པར་སོག་ཅེས་ཡང་ཡང་འཛིན་
 གྱི་ཡིན། ཆིང་གཏོར་གསར་འཛུགས་བྱེད་པ་དེ་ནི་ངའི་བསྐྱར་བཀོད་
 གྱི་གཙོ་བོའི་ལས་འགན་རེད། ང་ལ་ཆོངས་དད་གྱི་བསམ་བློ་མེད་
 གྲང་། བསམ་བློ་ཆིང་པ་མེད་པ་ག་ལ་ཡིན། ག་དུས་ཡིན་རུང་སྤྱི་
 ཚོགས་ཆིང་པའི་སྐབས་ཀྱི་འཆོ་བ་སྟེལ་སྤངས་ཡང་ཡང་དན་པ་མ་ཆད་
 ཞེན་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག ད་ལྟ་ང་ལ་གཙམ་སོགས་གང་འདོད་ཅིག་
 བྱུང་ན་རྒྱག་ཆད་གཅིག་བཟས་རྗེས་སྒྲག་མ་ཡོད་ན་ཉར་ནས་སང་ཉིན་རང་
 གིས་ཟ་བ་ལས་མི་དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བ་དང་སྐར་གཏོར་སྤྱི་
 འཛུགས་ཀྱི་བསམ་བློ་འཁོར་བྱུངས་མ་རེད། ད་ལྟ་མི་ཚོག་པ་མ་གཏོགས་
 གོས་ཆེན་དང་ཐེར་མའི་ཕུ་པ་ཞིག་གྱོན་རྒྱུ་བྱུང་ན་གྱོན་ས་རེད། རིག་
 གནས་ཆིང་པ་གཞན་ནི་ངས་ཤེས་ཀྱི་མེད་ནའང་བྱེད་སྐྱད་དང་འབྲེལ་སྐྱད་འབྲི་
 དུས་གི་གྱི་གྱི་ཡི་འི་བྲིས་པའི་གོམས་གཤིས་བསྐྱར་མ་བྱུང་ནས་སྐབས་
 འགར་འབྲི་སོར་བ་དང་སྒོག་དུས་བརྗོད་བྱ་སྟན་པོ་འདྲ་མཐོང་གི་འདུག
 དེསྟེ་རེ་སྟོང་གི་བསམ་བློ་ཡོད་ཀྱང་ད་ཆ་མའོ་གུའུ་ཞིའི་གསུང་ཚོམ་ལ་
 སྒོ་བ་སྒྲོང་བྱེད་དུས་ཨ་རི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་སོག་བུའི་སྐག་རེད་
 གསུངས་པ་དང་། ད་སྐབས་སྟེ་ཉེ་ནས་དང་ཀན་པོ་གྲོ་ཡ་ཨ་རིའི་དམག་

ལ་པམ་ཉེས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ཨ་རིའི་མི་དམངས་ཀྱིས་སྲིད་
འཛིན་ཁེ་ཉེ་མགོ་ལ་མེ་མདའ་རྒྱབ་ནས་བསད་པ་རེད། ཉེ་ཆར་
ཆགས་དཔར་ནང་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་ཕྱ་གྲོན་དུ་མཆན་མོ་ཞིག་ལ་ཚུ་ཆོད་
དགའི་རིང་སློག་གི་ནས་ཐུན་ནག་ཆགས་པ་དང་། བཙུན་ཁང་ནང་
གི་བཙུན་པ་ནམས་བྲོས་ཤོར། རྒྱན་ཇག་མང་པོས་རྒྱ་འཕྲོག་བྱས་པའི་
གནས་ཚུལ་བྱུང་སྐབས་སྲིད་འཛིན་གཡོ་ཏན་ཁྲན་གྱིས་ད་རེས་ཀྱི་གནས་
ཚུལ་དེའི་འབྲུང་རྒྱུ་བཅད་གཅོད་བྱས་པ་བྱེད་དགོས་བཅོལ་ཡོད་པ་རེད།
དེ་སྔོན་ཨ་མེ་རི་ཀ་ས་བཤད་ཡས་ལ་རྩལ་ཕྱན་འབར་མདེལ་རྒྱབ་ཀྱང་ཨ་
རིའི་སློག་ལ་གཞོད་སློན་གཏོང་མི་བྱས་ཅེས་བཤད་ཡོད་པ་དེའི་རྩལ་རྒྱབ་
དམར་རྩེན་དུ་བརྗོད་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཆགས་དཔར་ཐོག་མཐོང་
སྐབས་ངས་དེ་སྔོན་ཨ་རི་སློབས་བྱགས་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལ་
རེ་བ་རྒྱབ་པ་ནི་དངོས་འབྲེལ་གྱི་རེ་སྟོང་རེད་འདུག སྔད་ཕྱིན་བསྐྱར་
བཀོད་ལ་རྩེ་བཙུན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ལྟ་བུ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་འགར་
དེ་ལྟ་བུའི་གོ་ཆོད་པ་དང་སྐབས་འགར་གཤེགས་དང་སྐབས་འགར་བརྩུང་
རྟེན་རག་པའང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་དམར་གྱིས་ཆོས་ལ་ཚྭ་ངས་
དད་ཟེར་གྱི་ཡོད་སྐབས་ངས་ག་དུས་ཡིན་ཡང་ང་ལ་ཚྭ་ངས་དད་ཀྱི་བསམ་
སློམ་མེད་ལའང་དུས་མི་ཆོས་ང་ལ་ཆོས་དད་མེད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་རེད། ད་དུང་ངས་ཚྭ་ངས་དད་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་དམངས་ལ་གཉའ་
གཞོན་བཟུ་གཞིག་དང་མགོ་སྐྱར་བཏང་བ་རེད་སོགས་སློན་བཅོལ་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད། ཆོས་དད་ཚྭ་ངས་དད་ཁ་ཁག་རེད། ཚྭ་ངས་དད་ཅེས་པ་དེ།
དཔེར་ན། སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ནས་གྲུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཏེ་སྤྱི་སྟོམས་
ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་འཇམ་སྤྱིང་གི་མི་ཆང་མ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་
ཚྭ་ངས་ཆོད་ཀྱི་སློན་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཨ་མེ་རི་ཀ་ཤོག་

བུའི་སྐྱུ་ལ་རེད་ཟེར་བར་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ་ཉེན་མཚོངས་རང་བཞིན་གྱི་
 བྱ་བ་བྱེད་པ་ནི་མོངས་དད་ཡིན་པ་ངས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཡང་
 བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས་དང་མ་ཅུ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་འགྲོ་མཁན་ཏང་
 ནང་གི་དབང་འཛིན་པ་ལ་དགག་པ་རྒྱབ་དགོས་ཟེར་ནས་རྒྱ་ནག་གི་གཙོ་
 འཛིན་གཞིན་པ་ཡིའུ་ཨོ་ཆི་དང་། ཉིང་ཞལ་མིང་། མེན་ཏེ་དུ། ཉོའོ་
 མོང་སོགས་མཐོ་རིམ་འགོ་ཁྲིད་མང་པོ་ལ་དགག་པ་རྒྱབ་སོང་། ཡང་
 མའོ་ཅེ་རྩེ་གིས་(ཞིང་ལས་ཐད་ཏ་ཀྱི་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས། བཟོ་ལས་
 ཐད་ཏ་ཆིང་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་) ཟེར་བར་བཞེན་ཆ་ཆ་ལུར་ལུར་གྱིས་
 སློབ་སྦྱོང་བྱས། ༡༩༧༠ ལོ་རྒྱུ་ཡོངས་ཀྱི་ཞིང་ལས་ཏ་ཀྱི་དང་བཟོ་
 ལས་ཏ་ཆིང་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་ཉམས་སྦྱོང་ཚོགས་འདུར་ཞུགས་མཁན་
 བོད་རང་སྦྱོང་སྡེ་དང་གྱི་འཕུས་མི་སྡེ་ཁ་ནས་ཡིན་པ་བྱ་མོ་པ་སངས་པེ་
 ཅིང་ལ་འགྲོ་དུས་མའོ་ཅེ་རྩེ་གིས་འཕུས་མི་ནམས་ལ་མཇལ་འཕྲད་བྱེད་
 སྐབས་པ་སངས་ཀྱིས་མའོ་ཀླུ་ཞི་བྱེད་ནི་ང་ཚོ་བོད་མི་ཞིང་བྱ་བྱ་བྱི་ཆོ་
 བརྒྱ་པོ་མི་ཡུལ་གྱི་དཔུལ་བ་ནས་སྐབས་མཁན་སེམས་ནང་གི་ཉི་མ་དམར་
 པོ་རེད་ཟེར་ནས་དུས་པ་རེད། མཇལ་འཕྲད་ནང་ཡོད་པའི་སྲིད་སློན་
 ཀླུ་ཨེ་ལེན་གྱིས་པ་སངས་ལ་སློ་མཐུན་དགའ་སེམས་གནོན། དགའ་
 སེམས་གནོན། ཞེས་ལབ་པའི་གནས་ཚུལ་སྒྲོར་ཆགས་དཔར་ཐོག་
 ནས་མཐོང་བ་མ་ཆད་གྲོས་བསྡུར་ཡང་བྱེད་བཅུག་བྱུང་། དེ་ནས་རིང་
 པོར་མ་ཐོགས་པ་བྱ་མོ་པ་སངས་བོད་རང་སྦྱོང་སྡེ་དང་གྱི་རྒྱུ་ཅི་གཞིན་
 པ་བསྐྱོ་གཞག་བྱས་པ་རེད། བཅོན་པ་ཆོས་དེ་ལ་མིག་ཁྱུས་བསྐྱོས་
 པའི་དཔོན་པོ་ཞེས་སྐྱོག་རྩེ་ལབ་སོང་། དེ་དུས་ང་ཚོའི་སེམས་ལ་ཡིའུ་
 རྒྱལ་ཆི་གཙོས་པའི་རྒྱ་དཔོན་དེ་ཆོས་རྒྱུད་གཞིན་རྩེ་དུས་ནས་ཆེ་སྐྱོད་ཀྱི་རྒྱ་
 མ་ཆགས་ཀྱི་བར་སྐྱུ་བསམ་ནམ་དག་གི་གསར་བཛེའི་བསྐྱབ་པ་གན་གས་

གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་ཤེས་འཛིན་ལྡན་པའི་ཡུལ་ཤུང་གི་མི་སྣ་དེ་རྣམས་མགོ་
ཉིང་སློག་པའི་བྱེད་སྤངས་ལ་བརྟུན་ན་ཁོ་ཚོའི་སྲིད་དབང་ཡུན་རིང་གནས་
ཀྱི་མ་རེད་པས་མ། ཞིང་ལས་ཐད་ཏ་ཀྱི་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་ལས་འགུལ་
སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་དང་བཙུན་ཁང་ནང་བཅས་ལ་ངལ་ཚོལ་བཙན་
བསྐྱེད་བྱས་ནས་སྤང་རི་དང་ནགས་རི་རྣམས་མེད་པ་བཟོས་ནས་རི་ཞིང་
བཟོ་བ་དང་ཐང་ཞིང་འཁོད་སྟོངས་པོ་ས་རྒྱ་བཟང་བ་རྣམས་ལ་འོག་ནས་
ཅིགས་པ་མཐོ་པོ་བཅིགས་ནས་སྤང་གི་ས་རྣམས་ཅིགས་པའི་ཐོག་བྱུགས།
དེ་བཞིན་ཐང་ཞིང་ཐེམ་སྐྱས་ལྟར་བསྐྱར་བ་བཅས་ཀྱི་ནང་བཙུན་པ་རྣམས་
འཆོ་བ་ཞན་པའི་ཐོག་དཀའ་ངལ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་སྤངས་དགོས་ཤུང་། ཏ་
ཀྱི་ཆགས་ཡུལ་ས་གཟར་པོ་ཡིན་པས་སྐྱས་ཞིང་ལས་ཐང་ཞིང་མེད་པ་རེད།
འོན་ཀྱང་དེ་ལ་སློབ་སྦྱོང་གི་མིང་འབྲེར་ཏེ་ཐང་ཞིང་རྣམས་ཀྱང་སྐྱས་ཞིང་
བཟོས་ཀྱི་ན་ལོ་ཏོག་ཡག་པོ་སྤྱི་གི་མེད་པ་རེད།

༡༩༥༩ ལོར་གྲུང་གོ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་
༩ པའི་ཆབ་སྲིད་སྟན་སྟོན་ནང་ལིང་པའི་ཡིས་ (མི་ཚང་མར་མདུན་ལམ་
སློད་དགོས། མདུན་ལམ་མི་སློད་པའི་སྲིད་ཇུས་ནི་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་སྲིད་ཇུས་
མ་རེད་) ཅས་པ་ཞིག་བཏོན་འདུག ལེན་པའོ་ནི་སྐབས་དེ་དུས་མའོ་ཅི་
ཏུང་གི་མཆོམས་ནས་དཔོན་པོ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པས་སྲིད་ཇུས་ལ་འགྱུར་བ་ཞིག་
ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱས་ཀྱང་ ༡༩༥༡ ལོ་ཁོ་པ་རྩ་མེད་དུ་བཏང་བ་རེད།

༡༩༥༣ ལོ་མའོ་གྲུའུ་ཞི་དང་གྲུའུ་ཨེ་ལེན་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་རྒྱ་གནང་
བ་ཟེར་བའི་སྲིད་ཇུས་ཤིག་བསྐྱགས་པའི་ནང་ལ་རྒྱབས་ཆེན་གཙོ་འཛིན་
མའོ་གྲུའུ་ཞི་དང་དགའ་གུས་འོས་པའི་གྲུའུ་ཨེ་ལེན་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་བཙུན་
པ་མི་གལ་དུ་བཞག་པ་ཞེས་པའི་འགོ་བརྗོད་བྱས་པའི་ནང་ཉེས་བཙུན་
རྣམས་མིའི་གས་སུ་བཞག་དགོས་པ་དང་། ལས་བྱེད་པས་བཙུན་པར་

ཉེས་བརྒྱུད་གཏོང་བ། གཤེག་གཤེག་གཏོང་བ། གང་བྱུང་གི་ལུས་ཆད་
 གཅོད་མི་ཆོག་ བཙོན་པའི་འཆོ་བ་ནས་འཐེན་འཕྲི་མི་ཆོག་ གལ་
 སྲིད་ལས་བྱེད་པས་དེ་དང་འགལ་བ་བྱས་ཆེ་བྱོལ་ཆོས་གོང་རིམ་ལ་ཞུ་
 གཏུགས་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་ཡོད། དེ་ནི་འཕྲོར་མེད་གལ་རིམ་གྱི་ཡང་
 དག་པའི་སྲིད་དབང་སྒྲུབ་འཛིན་བྱེད་སྲོགས་རེད་བཅས་བསྐྱེད་པ་ནས་
 བཟུང་སྒྲིག་ལམ་ཡང་ཅམ་དང་འཆོ་བ་བཟང་ཅམ་བྱུང་སྟེང་། ཡིན་
 ནའང་གལ་རིམ་འཐབ་ཚོད་རྒྱུ་རྒྱུ་བཟུང་དགོས། རྒྱུ་རྒྱུ་ན་ཡན་ལག་
 ཐོན་གྱི་རེད་ཅེས་མཐོ་ཙ་ཏུང་གི་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་ལ་སྒྲོལ་སྒྲོལ་ཞུ་
 དགོས་པའི་སྲིད་རྒྱས་ལ་འབྲེལ་བཤད་བྱུང་ནས། བྱོལ་ཆོ་ཉེས་བཙོན་
 རྣམས་ཀྱིས་གལ་རིམ་འཐབ་ཚོད་ཅེས་པ་དེའི་གོ་བ་ལེན་སྤངས་ནི།
 བསྐྱུར་བཀོད་ཡག་པ་དང་བསྐྱུར་བཀོད་ཞན་པའི་བར་གྱི་འཐབ་ཚོད་རྒྱུ་
 བཟུང་དགོས་ཀྱི་དེ་ཡིན། ད་དུང་མཐོ་ཀླུ་ཞིས། མཐུན་སྒྲིལ་སྒྲོན་
 བཞིད། མཐུན་སྒྲིལ་སྒྲོན་བཞིད་གསུངས་པ་དེ་ནི་ཏང་དང་མི་དམངས་
 ལ་ཐུན་མེད་གི་ཁེ་ཕན་སྐྱབ་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཟུང་བའི་མཐུན་སྒྲིལ་
 དམིགས་ཡུལ་འཛིན་ཏེ། དེ་ལས་སྒྲིག་པའི་གལ་རིམ་དག་པོའི་བྱ་སྒྲོན་
 ལ་སྒྲོན་བཞིད་བྱེད་པ། སྒྲུབ་ཡང་མཐུན་སྒྲིལ་བྱེད་པ་དེ་ལ་གོ་དགོས་
 བྱིང་། ཉེས་བཙོན་གྱི་མཐུན་སྒྲིལ་ཟེར་བ་དེ་ཆོག་གི་མ་རེད། དེའི་
 ཆབ་ལ། སྒྲོན་བཞིད་ཡར་རྒྱས། སྒྲོན་བཞིད་ཡར་རྒྱས། ཕན་ཚུན་
 སྒྲོན་བཞིད་བྱས་ནས་བསྐྱུར་བཀོད་ལ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་སོགས་སྒྲོན་
 མ་རྒྱར་མ་གཏོགས་ཙ་པའི་སྲིད་རྒྱས་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་བྱུང་མ་སྟེང་
 ། སྒྱུར་བཏང་ཆེ་བཙོན་རྣམས་ཕྱི་ལ་ལས་ཀར་མི་གཏོང་ཞིང་དམིགས་
 བསལ་གྱི་ལས་བྲེལ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ཕྱགས་རིའི་ནང་ཁྲལ་དུ་སྒྲོ་ཆལ་
 འདེབས་ལས་དང་། མགར་བ། བྱིང་བཞོ། འཆོམ་བཞོ་སོགས་ལས་

ཀ་བསྐྱལ་གྱི་ཡོད་པས་ ༡༩༥༩ ལ་ང་རང་པང་ལེབ་བཤགས་མཁན་
གས་སུ་བཞག་བྱུང་། སོག་བཤགས་ཆ་རེ་ལ་ཉིན་རེ་པང་ལེབ་ཆིས་གྲུ་
བཞི་མ་ ༡༠ ནས་ ༡༢ གྱི་ཆད་གཞི་དེ་མ་ལོང་ན་ཆོག་གི་མེད། པང་
ལེབ་ཞིང་ཆད་མཐོ་གང་དང་སོར་ ༡ ཡོད་པ་རིང་ཆད་མཐོ་ ༡༢༡༡
ཙམ་ཡོད་པའི་པང་ལེབ་བརྒྱད་ཙམ་བྱུང་ན་ཆད་གཞི་དེ་ལོང་གི་ཡོད་ཀྱང་
ཉིན་རེ་ཉིན་གཉིས་ལས་རྒྱ་ན་འཁྱོངས་ཐུབ་གྱི་མེད། ལས་ཡུན་ཆུ་
ཆོད་ ༡ གྱི་རིང་གཤོང་གི་རྩལ་ནག་ཕྱིས་སྐབས་ཀྱང་ལག་པ་ཡ་གཅིག་
གི་ཕྱིས་བཞིན་ཡ་གཅིག་གི་སོག་ལེ་འཐེན་པ་བཅས་དཀའ་ངལ་ཆད་མེད་
ཐུངས་དགོས་བྱུང་། བཙུག་རྒྱུ་ལ་ལར་སྒོ་ནད་གྱིས་ཟིན་པའང་
བྱུང་སོང་། ༡༩༥༩ ལོར་ཤིང་བཟོ་སྒོ་བ་སྒྲོལ་བྱེད་པར་བཏང་བྱུང་
བས་འབྱར་ལེན་རྒྱུ་དུས་གྱི་དཀའ་ངལ་ཙམ་ལས་སོག་བཤགས་སྐབས་
གྱི་དཀའ་ངལ་ལྟར་མ་བྱུང་ཞིང་། ཤིང་བཟོ་ལོ་བརྒྱད་བྱས་རིང་ཆ་
སྐམ་དང་སྒོ་ག་ཅེ་ཙམ་རེ་བཟོ་ཤེས་པ་བྱུང་སོང་།

༡༩༥༩ ལོ་ནས་འཁོར་འཛེམ་རྒྱུ་མཁན་བཞག་བྱུང་། འཛེམ་
ཁང་དེའི་ནང་འཁོར་འཛེམ་ ༡༢ ལ་མི་དེ་གངས་དང་། ལག་འཛེམ་
པ་ཁ་གས་དབྱར་ཉི་རྒྱུ་མཁན་དང་དྲ་མཁན་ཁ་གས་ཡོད་པའི་ཐོག་རྒྱ་མི་
ལོ་ལྷན་ཞེས་པའི་བཟོ་པ་དབྱ་མཛད་གཅིག་བཅས་ཡོད། རྩལ་རྒྱ་གཙོ་
པོ་ལས་བྱེད་པའི་གྲོན་ཆས་དང་། མི་སེར་། དམག་མི་སྟེར་གྱི་གྲོན་
ཆས། བཙུག་རྩལ་གཉིས་པའི་བཙུག་པ་སྟོང་ཕྱག་ཁ་གས་གྱི་དབྱར་
ཆས་དགུན་ཆས་བཅས་འཛེམ་རྒྱུ་རེད། མི་རེ་ལ་དེབ་རེ་སྟེད་པ་དེའི་
ནང་ཉིན་རེ་ལས་ཀ་ཆུ་ཆོད་ག་ཆོད་བྱས། གང་དང་གང་འཛེམ་ཡོད་ཐོ་
བཀོད་བྱས་ཉི་བདུན་ཕྱག་རེ་རེ་བཞིན་ལས་བྱེད་ལ་ཅིས་འབུལ་ཞུ་དགོས་
གྱི་ཡོད་པས་བྲེལ་ཆབས་ཆེན་པོ་བྱེད་དགོས་བྱུང་། ཐེངས་ཤིག་གྱི་

ཐུང་གཅིག་ལ་ལྷན་པ་རྒྱལ་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་དམག་མི་ཞིག་ངའི་སར་
 ཡོང་སྟེ་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ནས་གུ་ཐུང་འདི་ངའི་རེད། འཆམ་སྐད་དུལ་
 མང་པོ་སྐད་ཡོད་པས་ལྷན་པ་ལ་གཤམ་མང་ཙམ་སྐྱོབ་ཟེར་བས་ངས་དུལ་
 ག་ཆོད་སྐད་དང་མ་སྐད་བཙོན་པ་ལ་བྱད་པར་གང་ཡང་ཡོད་མ་རེད།
 དུལ་གཞུང་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་རེད། ང་ཆོ་ལ་འདི་དང་དེ་འཆམ་དགོས་
 པའི་བཀོད་སྒྲིག་ལྟར་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད་ལམ་པ་ཡིན། འཆམ་བུ་
 རྒྱབ་པའི་སྐབས་ཆ་ནི་ང་ཆོར་སྐར་མ་གཅིག་ཀྱང་ཟ་དབང་མེད་ཅིང་། ལས་
 ཀ་ནི་བཀོད་སྒྲིག་ལྟར་མ་ཆར་ན་ཆོག་གི་མེད། དཔེར་ན། མི་རེའི་
 ཉིན་རེ་ལས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིག་ཆས་ཡིན་ན་སྟོད་ཐུང་གཅིག་དང་གུ་ཐུང་གཅིག་
 ཆེས་ཆར་བ་བྱེད་དགོས། བཙོན་པའི་སྟོད་ཐུང་ཡིན་ན་ ༡༠ རེ་དང་
 གུ་ཐུང་ཡིན་ན་ ༡༥ རེ་འཆམ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འཆམ་མཁན་
 ལ་དྲ་རྒྱ་བསྐབ་ཀྱི་མེད་ལ། དྲ་མཁན་ལ་འཆམ་རྒྱ་བསྐབ་ཀྱི་མེད་པས་
 ངས་ལོ་ ༩ ཙམ་རིང་འཆམ་བུ་རྒྱབ་ཀྱང་དྲ་རྒྱ་ཤེས་མ་སོང་། ང་
 ཆོ་མདུང་རྒྱ་བཙོན་ཁང་ནང་ཐོག་མར་སྐབས་ནས་ལྷ་པ་ ༩ ལྷག་ཙམ་
 རིང་ལས་ཀ་བྱེད་སའི་ཁང་པའི་ནང་གཅིན་སྟོད་བཞག་པའི་ནང་གཅིན་
 པ་གཏོང་བ་དང་ལས་མཆོམས་བཞག་དུས་ལུས་བཞེར་བྱས་པ་དེ་མ་
 གཏོགས་དེ་རྗེས་དེ་འདྲ་བྱས་མ་བྱུང་།

ཡང་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྤྱི་བདེ་ཞོལ་ནས་ཡིན་པའི་བཙོན་རྒྱལ་ཆེ་
 རིང་ནམ་རྒྱལ་ལ་བརྒྱ་དཔོན་ཡུས་དུད་ཀྱང་གི་ལྷ་མ་ཆར་འཆམ་ཆེད་མ་
 རི་དར་ཚུག་ཞིག་སྤྱད་འདུག ཁོ་པས་ང་ལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཕུ་
 འགོལ་ནང་ཤས་ལྷ་མ་ཆར་དེ་དུབས་ནས་མ་རི་ཡོད་པའི་ལྷ་མ་གདན་
 བཟོ་ཆེད་དེ་ཕྱི་ལོག་ལ་ལས་ཀར་འགྲོ་མཁན་ཞིག་ལ་བསྐྱར་ནས་རི་
 འགོར་བསྐྱལ་ཐབས་བྱས་ན་མ་གཏོགས་མ་རི་རྒྱང་འོག་དུ་མནན་

ན་སྤྲིག་པ་ཚབས་ཆེན་བསགས་ཀྱི་རེད་ཟེར་བྱུང་བས། ངས་མི་གཞན་
གྱིས་སྤྲིག་པ་བསགས་པ་ལ་ང་རང་གཉིས་ནས་རྩལ་ཉོགས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་
མ་རེད། ངའི་ཕུ་འགོ་བས་ནང་གི་སྤྲིག་ཀྱི་མིན་ལའང་པ་དང་། ཁོ་
པས་ཕ་བཟང་བྱ་དེ་འདྲ་མ་ལའང་རོགས། ངའི་ཕུ་འགོ་བས་ནང་གི་གཅིག་
པུས་ལྡང་ས་མ་རེད། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་སྤྲིག་རོགས་ཟེར། ཕུ་འགོ་བས་ནང་
གི་མེད་པ་ལས་བྱེད་ཀྱིས་མཐོང་ན་གང་འདྲ་བྱེད་པས་ཐབས་ཡོད་ཟེར།
དེ་ནས་ཕུ་འགོ་བས་ནང་གི་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་མ་ཚང་ཆ་ཁ་གས་བཅོས་ནས་ལས་
བྱེད་ལ་སྤྲིག་པ་དང་རྩོད་རྩོད་ཀྱི་རི་ཁར་གིང་འབྲུ་བར་འགོ་མཁན་
ཞིག་ལ་བསྐྱར་སོང་། བཙུན་པའི་ཞིང་ལས་ལག་ཆ་བཅུག་པའི་ཁང་
པའི་ནང་བཙུན་པ་གི་བའི་ཁྱོན་ཆས་རྩིང་པ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ཕུ་འགོ་བས་
ནང་གི་བྱག་རལ་ཅན་གཉིས་ལོན་འདུག་པས་ཉེན་ཁ་གང་ཡང་འཕྲད་མ་
སོང་། (ཕུ་འགོ་བས་ཞེས་པ་ནི་སྤྲིག་བལ་གྱི་ཉལ་ཆས་གིག་ལ་ཟེར་།)

༡༩༥༦ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན་མའོ་ཙོ་རྩུང་གི་ཡོད་
འདུག་པར་བརྟེན། ཞོགས་པ་ལས་གྲུ་རྒྱུ་འཛེམ་ཁང་ནང་བཙུན་
གོས་འཛེམ་བྱེད་རས་ནག་ནས་འཁོར་འཛེམ་ཁ་གས་ཐོག་དྲུབས་བྱས་
པའི་དུས་རྒྱུག་མང་པོ་ཞིག་འདུག་དེ་མཚམས་འཛེམ་པོ་དག་གན་ལོ་བྱས་
ཀྱི་དཔུང་རྟགས་ནག་པོ་ཞིག་རྒྱུ་ནས་བྱུང་། སྤྱི་ཁྲིུང་ནང་ནས་ལྷ་
དུས་སྤོ་སྤྱང་དམག་མིས་ཀྱང་དཔུང་རྟགས་ནག་པོ་རྒྱུ་འདུག་པས། ངའི་
སེམས་ལ་མའོ་ཙོ་རྩུང་གི་བ་ཡིན་པ་ཐག་ཆོད་མ་གཏོགས་དེ་སྤྲིག་ཀྱི་ཉེ་
དང་ཀྱུ་ཨེ་ལེན་གི་བའི་སྐབས་ལ་དཔུང་རྟགས་ནག་པོ་རྒྱུ་མ་སོང་། མ་
ཆོད་ཁོ་པ་ལོ་ཆེ་བ་དང་ན་ནིང་ནས་བཟུང་ན་ཡོད་ཆོད་འདུག་པས་དཔུང་
རྟགས་ནག་པོ་དེ་ཟུང་ན་མཚོན་ཆེད་འདུག་པས་མའོ་ཙོ་རྩུང་གི་ནས་ཟུ་
ངན་བྱེད་པ་ཡིན་ཐག་ཆོད་རེད་བསམ་ནས་དགའ་སེམས་མནན་མི་ཐུབ་

པ་བྱུང་། དུས་དེ་ཙམ་ནས་ལས་མཆོམས་བཞག་ནས་ཆོག་པ་འདྲ་ཆོག་པ་
 མོག་ཅེས་འཕོད་བྱུང་བས་ཆོག་པ་འདྲ་བྱས། ཆོག་པ་འདྲ་འཆོག་པ་
 སར་ལས་བྱེད་ཁ་གསལ་ཡོད་པ་ཆང་མས་དཔུང་རྟགས་ནག་པོ་རྒྱབ་འདྲུག་
 ལ་ཆང་མའི་ངོ་ནག་ལྷོང་ལྷོང་བྱེད་ཀྱི་འདྲུག་ ཆོག་པ་འདྲ་འགོ་མ་བཅུག་ས་
 གོང་རྒྱན་ལྷན་གྱི་བྱེད་སྤངས་ལྷན་ཙུའུ་ཀྱང་གཅིག་ཡར་ལངས་ནས་
 མའོ་ཀུའུ་ཞི་ཁྲི་ལོར་བརྟན་པར་མོག་ཅེས་བཞོད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་གཞས་
 བཏང་ཅིས་བྱས་པ་དང་། ལས་བྱེད་ཐོ་བཟང་གིས་གཞས་གཏོང་མི་
 དགོས། མར་སྡོད་ལབ་རྗེས་ང་ཚོའི་ཆབས་ཆེན་གྱི་གཙོ་འཛིན། ཆབས་
 ཆེན་གྱི་སློབ་དཔོན། ཆབས་ཆེན་གྱི་ཕྱོགས་སྟོན་གྲུ་པ་མའོ་ཀུའུ་ཞི་
 མཆོག་མདང་དགོང་རྒྱ་ཚོད་དགུ་པའི་ཐོག་སྐྱུ་གཤེགས་ནས་ཡིད་སྦྱོར་བའི་
 གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་རེད། ཅེས་བྱུང་བསྐྱགས་བྱས་པ་དང་། ཅིན་
 བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་ལ་ཆང་མས་སྐྱ་ངན་ལྷོད་མོས། དེའི་རིང་ལ་གཞས་
 བཏང་བ་དང་གད་མོ་བགད་པ། གཏམ་འཆལ་ཤོད་པ། གཞན་ཡང་
 དགའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་པ་ཕན་བྱ་ཙམ་བྱུང་ན་དག་པོའི་ཐོག་ནས་
 བྲིམས་གཙོད་བྱེད་ངེས་ཡིན་པ་མ་ཟད། བཙོན་པ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གི་
 གཅིག་ལ་ལྟ་རྟོག་གི་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་མཐོང་ན་སྦྱོན་བཞོད་བྱེད་དགོས་
 པ་ལས་མཐོང་བཞིན་དུ་འགོ་བས་སྤང་བྱས་ཆོ་ནག་ཉེས་མཉམ་འབྲེལ་ཡིན་
 པར་ཆ་བཞག་ནས་ཐག་གཙོད་ནན་པོ་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་སོགས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་
 གསལ་བཤད་བྱས་སོང་། བཙོན་པ་ཆང་མས་ཕྱི་ཚུལ་སྤྱད་མདོག་ཁ་པོ་
 བྱེད་པ་དང་ནང་ཁུལ་སེམས་མཐུན་པ་ཆོས་ད་ཡིན་ན་འགྲིག་སོང་། ཁོང་
 ཚོའི་སྤྱད་རྒྱས་ལ་འགྱུར་བ་ཡོང་གི་རེད་སོགས་བཤད་རེས་བྱས། ཆོག་པ་
 རྒྱུང་ཁག་བགོས་ནས་བསམ་ཚུལ་བཤད་བཅུག་པ་ལས་བཙོན་པ་ལ་ཆབ་
 སྤེད་ཀྱི་དབང་ཆ་མེད་སྟབས་སྐྱ་ངན་གྱི་ཆོག་པ་འདྲ་ཆོག་པ་ཆོག་གི་མ་རེད་

ཅས་བརྗོད་ཅིང་། བྱེད་སྒོ་གང་ཡང་སྤེལ་མ་སོང་། མའོ་ཙཱ་ཏུང་
འཆོ་གནས་སྐབས་ནས་ཀྱུ་ཞི་གཞོན་པ་དྲུག་གི་ཕྱང་ལ་བྱོན་གྱིས་ལས་དོན་
བསྐྱབ་ན་ང་སྒོ་བདེ་པོ་འདུག་ཅེས་ལབ་པ་རེད། ཟེར་ནས་མའོ་ཙཱ་ཏུང་
མི་རྗེས་སྐྱེས་ཀྱི་གྲུ་ཞི་གཞོན་དེ་དྲུག་གི་བཟུང་བ་རེད། མའོ་
ཙཱ་ཏུང་གི་ནས་རིང་པོར་མ་སོང་བར་ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༣ ཉིན་
བཙུན་ཁང་ནང་གི་ལྷན་པ་ཕྱི་མའི་སྒོ་ཆེན་ལ་ཡི་གེ་ཞིག་སྤྲོད་པའི་ནང་
ཤང་དོང་ཕུན་དང་། ཀྱང་ཁྱེན་ཆའོ། ཅང་ཆིང་། ཡོ་ཕུ་ཡོན་བཅས་
ཀྱི་ཏང་ཚོལ་རུ་ཆོག་ས་ཐལ་བའི་རྒྱལ་དུ་བསྐྱུག་དགོས་ཞེས་འཁོད་པ་དེ་
ཕྱིར་ངལ་ཚོལ་འགོ་མཁན་བཙུན་པས་མཐོང་ནས་ནང་ལོག་བསྐྱེད་མཁན་
ལ་བཤད་བྱུང་བས་ཤང་དོང་ཕུན་ནི་ཀྱུ་ཞི་གཞོན་པ་དང་ཅང་ཆིང་མའོ་
ཙཱ་ཏུང་གི་བཟུང་བ་རེད། གཞན་གཉིས་པོ་ཡང་ཀྱང་དབྱང་ཆ་བསྐྱེད་
ཅུས་ཞེས་པ་མི་ ༡༡ ལས་གྲུབ་པའི་ཆེས་མཐོའི་ལས་ཁུངས་ནང་གི་
གནད་ཡོད་མི་སྣ་རེད། དེ་བཞིན་གཏོར་དགོས་ཟེར་སྐབས་ལ་བཞུས་
ན་སྐྱེས་ཀྱི་ནང་འཁྲུག་ཡོང་གྱི་ཐག་ཆོད་བསམ། ཉིན་གསུམ་ཙམ་ནས་
གོང་གསལ་གྱི་མི་བཞི་ཤོག་ཁག་ནི་ཏང་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ། རྒྱལ་ཁབ་ལ་ངོ་
ཚྏ་ལ། མི་དམངས་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ། མའོ་ཙཱ་ཏུང་དགོངས་པ་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་
བྱེད་མཁན་རེད་ཅེས་ང་ཚོར་གསལ་བསྐྱུག་སྐབས་སོང་། དྲུག་གི་ཕྱང་
གིས་གཙོ་འཛིན་གྱི་གོ་གནས་བཟུང་ནས་(ཡིན་ཕྱིན་གསུམ་) ལག་ལེན་
བསྐྱར་དགོས་ཞེས་པའི་འཕྲོད་ཆོག་དེ་བཏོན་ནས་སྤྱར་བཞིན་རིག་གནས་
གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་ལ་བཟུང་བ་རེད། ཡིན་ཕྱིན་གསུམ་ནི་
(མའོ་ཙཱ་ཏུང་གི་དགོངས་པའི་ལྷ་བཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ལག་ལེན་བསྐྱར་དགོས། མའོ་
ཙཱ་ཏུང་གིས་གསུངས་པའི་བཀའ་སློབ་གཅིག་ཡིན་ཕྱིན་ལག་ལེན་བསྐྱར་དགོས།
མའོ་ཙཱ་ཏུང་གི་གསར་བརྗེའི་ལངས་སྤྱོད་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་ལག་ལེན་བསྐྱར་དགོས་)

ཞེས་པ་དེ་རེད། དེ་ནས་ཕྱང་། གྲང་། ཅང་། ཡའོ་བཅས་མི་
བཞི་ཤོག་ཁག་དགག་པ་དེ་གྲང་དབྱང་མན་ཆོད་ནས་བཙོན་ཁང་ཡན་ཆོད་
ལ་བྱབ་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རིག་གནས་གསར་བཞེད་སྐབས་སུ་གཏོར་
ཕམ་གཏོང་བའི་ལིའུ་ཊའོ་ཅི་གཙོས་པའི་མཐོ་རིམ་དཔོན་རིགས་ནམས་མི་
བཞི་ཤོག་ཁག་གཏོར་བ་རེད་ཟེར་བ་དང་། ད་དུང་མའོ་ཅི་དྲུང་གི་བྱས་
པའི་གནས་ཚུལ་ཁ་གསུང་མི་བཞི་ཤོག་ཁའི་མགོ་ལ་གཡོག་པ་སོགས་མི་
དམངས་ཀྱི་བསམ་ཐོ་འབྲུག་དུ་བཅུག་སྟེ་ལྷ་ཀྱལ་ལོ་ཟེར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་དམ།
འདྲེ་ཀྱལ་ལོ་ཟེར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་མི་ཤེས་པ་ལྷ་བྱ་ཆགས་པ་རེད།

༡༩༥༤ ལོར་རིག་གནས་གསར་བཞེ་ཆེན་པོ་མཇུག་བསྐྱེལ་བ་ཡིན་
ཞེས་ང་ཆོ་བཙོན་པ་ལའང་དེ་ལྟར་བསྐྱགས་སོང་། འོན་ཀྱང་མཇུག་
བསྐྱེལ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་བཤད་མ་སོང་། དེ་ནས་བཟུང་
སྤྱིང་གཏོར་གསར་འཛུགས་དང་། གྲལ་རིམ་འབབ་ཅོད་རྒྱུ་བྱེད་
དགོས། འགྱུར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་སྤྱིད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་འོག་སུ་མཐུད་
གསར་བཞེ་བྱེད་དགོས་ཞེས་པའི་འཛིན་སྒྲུབ་ཅན་གྱི་སྐད་ཆ་དེ་ཐོས་རྒྱ་
མེད་པ་ཆགས་སོང་། ཆགས་དཔར་དང་དུས་དེ་བ་སོགས་ལ་རྒྱན་དུ་
དོ་སྤང་བྱས་ནས་ལྷ་དུས་མའོ་ཅི་དྲུང་གི་བྱ་སྤྱོད་མང་པོ་ཞིག་ལ་མངོན་
གསལ་མིན་པའི་ཐོག་ནས་སྤྱོད་བཞེད་བྱེད་པ་དང་ཉིང་ཞའོ་ཕིང་གི་བཤད་
པའི་སྐད་ཆ་ཞིག་ནང་མའོ་ཅི་དྲུང་གི་དགོངས་པའི་སྤྱིང་དོན་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱ་
དགོས་པ་ལས་ཕྱི་རྒྱལ་ཅམ་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཆོ་དེ་ལོང་མཆོངས་རིང་ལུགས་
ལ་འགྱུར་འགྲོ་གི་རེད། དཔེར་ན། མའོ་ཅི་དྲུང་གིས་མི་ཞིག་ཡིན་
ནས་བཟུང་མ་ཡི་མངལ་དུ་ཡོད་པ་དང་གི་ཆར་བ་མ་གཏོགས་ནོར་འབྲལ་མེད་
པ་སུ་ཡང་ཡོད་མ་རེད་ཅེས་མའོ་ཅི་དྲུང་ཁོང་རང་ཉིད་ལའང་ནོར་འབྲལ་
ཡོད་པ་གསལ་པོ་བཞུག་གནང་ཡོད་རེད་སོགས་བཤད་པ་མཐོང་།

ཡང་ ༡༩༥༥ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན་མའོ་ཙུང་གྲོངས་
ནས་ལོ་གཉིས་འཁོར་བའི་ཕྱང་ན་བྱེད་སྒྲིལ་སྒྲིལ་མ་ལྟར་རྒྱས་པོ་མེད་པ་དང་
དེར་དོ་སྒྲིལ་བྱེད་མཁན་ཡང་ཉ་ཅང་ཉུང་དུ་བྱེན་པ་འདྲ་ཞིག་མཐོང་བྱུང་།

༡༩༥༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ པར་ཀྱང་ཡུན་ཚང་འཛོམས་གྲོས་ཚོགས་
ཐེངས་གསུམ་པ་ཚོགས་པ་ནས་བཟུང་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ལ་
དགག་པ་རྒྱག་སྒྲིལ་བཅུགས་པ་རེད།

༡༩༦༦ ལོ་ནས་བཟུང་མའོ་ཙུང་དོ་མས་སྐུལ་སྒྲོང་དང་འགོ་
ཁྲིད་བྱས་ཏེ་འབྲོར་མེད་གྲལ་རིམ་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་
པ་དེ་སྤེལ་ནས་རྒྱ་ནག་གི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་
འབྲོར། རིག་གཞུང་། དམག་དོན། ཕྱི་འབྲེལ་སོགས་ལ་གཏོར་
བཞིགས་དང་ཉམས་གཟུང་ཆབ་སྲིད་ཆེན་པོ་མ་ཟད། མི་རྒྱལ་སྐུག་
བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ནས་ཁོ་པ་དང་བསད་པ། རང་གི་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཉ་
ཅང་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་པོད་ལའང་རྒྱ་ནག་ལས་སྐུག་
པ་མ་གཏོགས་དག་པ་བྱུང་མེད་ལ་དེ་ལྟས་ལོ་བཞི་ལྟ་ནས་བདུན་བརྒྱད་ཙམ་
གནས་པ་ཡིན་ན་ཉ་ལམ་པོད་མི་ཙུང་ལྟོང་འགྲོ་བའི་དུས་སུ་སྤྲོད་པ་ཆབ་
སྲིད་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་མཁན་གྱིས་མཐུན་རྒྱལ་སྐུག་ལོང་ངེས་རེད། བདུན་
ཅུ་དོན་གངས་སྐབས་ཙམ་དུ་རྒྱ་མིའི་ཆགས་དཔར་ཐོག་གནས་ཚུལ་སྤེལ་
བ་ལྟར་ན་ཀྱང་གོའི་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ཡུ་རུ་སྐུ་ནས་རྒྱ་
ནག་གི་སྒྲིལ་གནས་ཆེན་པོ་ཞེས་དམའ་འབེབས་བྱས་ཡོད་རེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་
འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་མིང་རྒྱན་དཔར་པ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད་པ་
རེད། སྐབས་དེར་ངས་བཙུན་ཁང་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཆ་ཤས་ཙམ་
ཏོགས་པ་རྒྱལ་སྐབས་བཤད་ཟིན་པ་ཡིན།

༡༩༥༩ ཟླ་གཉིས་པའི་ནང་གིང་བཟོ་བ་ཁ་ཤས་དམག་སྐར་ནས་

ལས་ཀར་བྱེད་སྲོལ་བས། དམག་དཔོན་ཆེ་བ་དེས་བྱེད་ཆོས་ནག་ཉེས་
ག་རེ་བསགས་པ་ཡིན་ལའང་བས། མི་གཅིག་མ་གཏོགས་ཆང་མ་ཟིང་འབྲུག་
པ་ཡིན་ལའང་བ་དང་། ཁོས་དུ་ལའི་རུ་ཆོགས་ཆང་མ་སྒྲོད་བཀྲོལ་གཏོང་
དགོས་པའི་ཡིག་ཆ་འབྱོར་ཆར་བ་རེད། མ་ཆད་ཞུ་མོ་ཡོད་མ་རེད། ཟ෍་
འབངས་དང་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་རེད། ཟ෍་རེའི་དངུལ་ཕོགས་ཕལ་ཆེར་
སྒྲོར་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་ཀྱི་རེད། འོན་ཀྱང་པར་ཕྱིན་ནས་བཙོན་ཁང་
ནང་མ་བཤད་ཨང་མ་གཏོགས་བྱུང་བསྐྱགས་མ་བྱས་བར་བཤད་ཆོག་མ་
རེད་ཟེར། ཚུར་ཡོང་ནས་ང་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་བྱུང་བ་དང་བཙོན་པའི་
ནག་ཉེས་ཡིག་ཁྲུག་ནམས་ཡིག་ཆང་ནང་ཡར་མར་བྱིར་བ་མཐོང་། ཉིན་
ཞིག་ལྟ་ས་ཟ෍་བདེ་ཐིང་ཀྱང་པད་མ་དོ་རྩེ་ཟེར་བ་དེས་ས་ངན་ཁོ་འགྱུར་ལ་
སྐད་ཆ་དྲིས་སོང་། ཁོ་འགྱུར་ཚུར་ཡོང་མ་ཐག་ག་རེ་དྲིས་བྱུང་ལའང་བས།
བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོའི་ཉེས་པ་ག་རེ་ཡིན་ཟེར། ངས་ཀྱང་དམག་གཅིག་བསད་
པ་དེ་ཡིན་ལའང་བས། ༡༩༥༩ ལོའི་ཟིང་འབྲུག་གི་ཉེས་པ་ཡིན་གྱི་རེད་
ཟེར། ཟིང་འབྲུག་གི་ཉེས་པ་མ་རེད། ཟིང་འབྲུག་རྩ་བ་ནས་བྱེད་མ་
ལྟོང་། མཆན་མོ་ངོས་ནོར་བྱུང་ནས་བསད་ཤོར་བ་རེད་ལའང་བས། མཇུ་བ་
ཐེལ་རྒྱུ་བ་ཟེར་བྱུང་ཟེར། ངས་ཤོད་སྤངས་འགྲིག་མི་འདུག ༡༩༥༩
ཟིང་འབྲུག་གི་ཉེས་པ་ཡིན་ལའང་ཡོད་ན་བཙོན་འགྲོལ་བཏང་གི་རེད་ལའང་།
ང་ལམ་སང་ཚུར་ཡོང་སྟེ་གཞིས་ཀ་ཅེ་པ་ཟ෍་བ་དོ་རྩེ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་
དེས། རྒྱན་དུ་ང་ཆོ་གཙང་པས་ ༡༩༥༩ ལོའི་ཟིང་འབྲུག་རྩ་བ་ནས་
བྱས་ཡོད་མ་རེད། ང་རང་ཁན་པོ་ཡིན་སྟབས་རྫོང་དཔོན་གྱིས་མི་སེར་
ལ་འབྲུ་ཕན་བྱ་བ་སྟུ་བརྒྱུག་ནས་རྫོང་ནང་བྱིར་ཏེ་ཚུ་བཞི་སྐད་དུག་གིས་
བྱིར་ཕྱིན་པ་རེད་ཟེར་གྱི་འདུག དེ་མ་གཏོགས་ཁོ་ཆོར་འབྲེལ་བ་གང་
ཡང་བྱེད་མ་ལྟོང་། ངའི་ནག་ཉེས་གཙོ་བོ་ཁན་པོ་བྱས་ནས་མི་དམངས་

ལ་གཉའ་མཚན་བཟུ་གཞིགས་བྱས་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་ཞེས་རྒྱན་དུ་ལབ་གྱི་
ཡོད་པ་རེད། ངས་ཟླ་བ་དོན་རྒྱུ་ལྟར་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
གཙོ་བོ་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
སྐད་དུ་གཏམ་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ཡངས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལ་གཉའ་བཟུ་གཞི་མ་རེད། རྒྱུ་རང་ཡིད་ཆེས་གྱིས་དང་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་
པ་ཆང་མ་ཆོད་བཟུ་གཞི་གཉའ་བཟུ་གཞི་དུས་རེད། རྒྱུ་གྱིས་ཆོད་མ་ནང་ལྟ་བུ་
བཟུ་གཞི་བཙུན་ཁང་ནང་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ཡོད་ནས། རྒྱུ་རང་གི་ཉེས་པ་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་དུས་བས་རྒྱུ་རང་
གིས་ཟླ་བ་དོན་གཏམ་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ཏོག་ཙམ་འདུག

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ཚོགས་ཆེན་འཚོགས་
སྐབས་། དེ་རིང་མང་ཆེ་བ་དགའ་དགོས་པ་ཞིག་བཟུ་གཞི་ལོད། རྒྱུ་
ཚོ་ནི་དུ་ལའི་ཟླ་མའི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ཕྱིན་པ་རེད། བཙུན་པ་ལོ་ ༡༩ མན་གྱི་ཐག་གཙོད་བྱས་ཆད་ལོ་དུས་
གཙང་ནས་ཕྱིན་ཆར་བ་རེད། ཐག་གཙོད་ལོ་ཉི་ཤུ་ཡིན་པ་ཁ་གསལ་ཟླ་བ་
རེ་ཟུང་མ་གཙང་བ་དང་། ཆེ་བཙུན་ཆང་མ་འདིར་ཡོད་པ་རེད། རྒྱུ་
ཚོ་ནི་དུ་ལའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་འདིར་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
དང་དུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
བཟུ་གཞི་བཟུ་གཞི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
མཉམ་རེད་སོགས་བཟུ་གཞི་དེ། ང་ཚོ་ཆང་མ་མིང་ཐོ་འཕོད་ནས་ཟུར་དུ་
བཞག་བྱང་། ཟླ་བ་དོན་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་

ལ་འདུས་ནས། གུ་ཡངས་ཐོབ་པ་དེ་བྱེད་རང་རང་གི་བཀའ་དྲིན་ཡིན་
ཟེར་ནས་དགའ་སྟོན་གྱི་འདུག དེ་ནི་སྟོ་པོ་བཙོན་ཁང་ནང་དེ་སྟོན་
འདས་གྲོངས་སོང་པའི་བཙོན་པ་ཆེ་བཙོན་དང་བཙོན་འདུག་ལོ་ཆད་ལོ་
༡༠ ཡིན་པ་ལྷག་འཕྲོས་ནམས་ཡིན་པ་རེད། ཉིན་དེར་སྟོན་པའི་
བཙོན་པ་ ༡༩༩ འདུག་ཅིང་། ཆབ་སྲིད་གྱི་བཙོན་པ་མིན་པ་ནམས་
སྟོན་མ་སོང་། རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོས།

འཆོ་བས་འཕོང་ཞིང་ཏྲག་དུ་མི་ཡིས་བརྒྱས། །

ཆབ་ཆེན་ནད་དང་གདོན་གྱིས་བརྟུབས་ཀྱང་སྒྲར། །

འགྲོ་ཀྱན་སྒྲིག་སྒྲུག་བདག་ལ་ལེན་བྱེད་པར། །

ཞུས་པ་མེད་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ང་ཆོ་བཙོན་པ་ནམས་རྒྱ་དམར་གྱི་མནར་གཅིད་འོག་ལོ་མང་རིང་ལུས་
སེམས་གཉིས་ཀར་སྒྲུག་བསྐྱེད་བརྗོད་དུ་མི་ལང་པ་སྤངས་ཀྱང་། དཔའ་
ངར་དང་སྤྲོད་རུས་རྒྱན་འཁྱོངས། རྒྱ་འབྲས་བྱང་བཞག་དང་ཡགོང་ས་
ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོས་གཙོས་ཕྱི་རྒྱལ་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ཡོད་
པའི་སྤྱན་རླབས་ཀྱིས་ཐབས་ཤེས་ཡོད་ཀྱི་བཏོན་ཏེ། འབད་བཙོན་སྟོན་
མེད་ངང་ཕ་ཡུལ་དགའ་ལག་དུ་ཤོར་བ་དེ་ཚུར་ལོན་ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་
ཤག་ལ། ལོ་འདིའི་ནང་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཡོང་རྒྱ་རེད། ལོ་
འདིའི་ནང་བྱུང་མ་སོང་སྟེ་རྗེས་མའི་ནང་ཡོང་གི་རེད་བསམ་བཞིན་པའི་
ངང་མི་ལོ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་ཡོལ་སོང་། ད་རེས་བཙོན་གྲོལ་ཐོབ་པ་འདི་ཡང་
ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན་པར་ཆང་མས་ཡིད་
ཆེས་བྱེད་གྱི་ཡོད་ལ། ག་དུས་ཡིན་རུང་ཡ་རྒྱལ་བ་བརྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་
སྤྱི་ཆོ་ཞབས་པད་བརྟན་པ་དང་དགོངས་བཞེད་སྤྱར་དུ་འགྲུབ་པའི་སྟོན་ལམ་
བརྒྱབ་དང་རྒྱག་བཞིན་པ་ཡིན། ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཐབས་

མཁས་ཐུགས་རྗེས་སྐྱོན་གྲང་ཞི་གྲོས་དབུ་འཇུགས་གནང་བའི་བཀྲིན་
གྲིས་ང་ཆོ་སྒྲོན་པ་མ་གཏོགས། ཐུན་ལ་ཆ་མཚོན་ན། བཙོན་ཁང་ནང་
ཚུད་ནས་ལོ་ ༡༧ ཕྱིན་པར་མ་ཟད། ཆོ་བཙོན་གྱི་ཐག་གཅོད་ཡིན་
སྟབས། མ་གྲི་བར་བཙོན་དུ་བཅུག་པ་ནི་བཅོད་མ་དགོས། བཙོན་གྲོལ་
བྱུང་ནས་ངལ་ཚོལ་ལས་མིའི་ནང་ལོ་ ༡ དང་ཆེ་བ་ ༧ ཅམ་རིང་
བསྐྱེད་པ་དེར་རང་དབང་མེད་ཅིང་། ངལ་ཚོལ་སྒར་ལྟར་བྱེད་དགོས་
པ་བཅས་རང་དབང་མེད་ཀྱང་། མེ་མདའ་འབྱེད་བའི་སྐབས་དེད་པ་མེད་
པ། ནང་མི་དང་མཉམ་སྡོད་ཆོག་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་བཙོན་པ་ལ་ཕྱིས་
མེད། ས་གནས་དེ་གའི་མང་ཆོགས་ཆོས་བཙོན་ཁང་ནང་ལ་སྡོད་མཁན་
ཆོར་བཙོན་ནག་ཟེར་བ་དང་། ལས་མིའི་ནང་ཡོད་པ་ནམས་ལ་བཙོན་
དཀར་ཞེས་བཅོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར་བཙོན་པར་བཅིས་ནའང་མ་འགྲིག་པ་
གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད།

ལེའུ་བརྒྱད་པ།

བཙུན་གྲོལ་ཐོབ་རྗེས།

༡) བཙུན་གྲོལ།

གོང་གསལ་དུ་ལའི་རུ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་འཛིན་པ་སྒྲོད་བཀྲོལ་བཏང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་བསྐྱུགས་བྱས་ནས་མི་རེ་ལ་རས་སྒྲོན་པོའི་སྒྲོད་བྱུང་གུ་བྱུང་བྱ་
ཞུ། འཛིབ་ལྷ་མ་སེར་པོ་རེ་སྒྲོད་བྱུང་བས་དེ་ནས་བཟུང་བཙུན་གྲོལ་
ནག་པོ་དེ་གྲོན་མི་དགོས་པ་བྱུང་སོང་། དེའི་ཕྱི་ནིན་བོད་རང་སྒྲོང་
སྒྲོངས་བཙུན་ར་ཡང་གཉིས་པའི་གཙོ་བོའི་ལས་ཁུངས་ཡོད་ས་བཟུང་སྐྱ་
ལ་སྒྲོ་བོ་སྐྱ་མོ་རྫོང་གི་ཏང་སློན་དམག་གི་འགོ་བློན་འབུས་མི་དང་། སྒྲོབ་
གྲུ་བ། མི་དམངས་ཀྱི་འབུས་མི་སོགས་མང་པོ་དང་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་
ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པ་དང་། འགོ་བློན་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཏང་ཀྱང་
དབྱང་དང་དུ་ཀྱུ་ཕུ་ཞིའི་ཡང་དག་པའི་སློན་རྒྱུ་འོག་ ༡༩༥༩ ལོའི་
ངོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་གི་བཙུན་པ་ཡོངས་རྫོགས་སྒྲོད་བཀྲོལ་ཐོབ་པ་མ་ཟད།

ཀྱང་ཏ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་ཀླུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་འབངས་སུ་གྱུར་པ་དེ་ལ་ང་
ཆོས་ཀྱི་བསྐྱོར་མཐའ་གཅིག་དུ་ཡོད་སོགས་ནང་དོན་དུ་བྱས་པའི་སྐད་ཆ་
བཤད་སོང་། དེ་རྗེས་སྤོ་པོ་སྤྱི་མོག་རྫོང་གི་སྤོ་བ་གྲུ་བས་འཁྲབ་སྟོན་
རུ་ཁག་གི་འཁྲབ་སྟོན་སྡེ་མང་བྱས་པ་དང་། དགོང་མོ་(ཞིང་བཟན་ལམ་
ལུགས་)ཞེས་པའི་སྟོན་བརྟན་བྱམས་པ་ཞེས་པ་བོད་ཀྱི་མངའ་བདག་ཆེས་
གསུམ་གྱིས་མི་དམངས་ལ་སྤྲུག་པོ་སྤྱད་པའི་སྐོར་བརྟན་སོང་། ཟླ་
རེའི་སྐོར་ཕོགས་མཐོ་ཤོས་ལ་སྐོར་ ༤༥ དང་དམའ་ཤོས་ལ་སྐོར་
༡༤ ཙམ་རེ་སྤྱད། རྒྱ་མདོར་ཡོད་པའི་བཙུན་པ་ལྷག་འཕྲོས་ནམས་
བཟུང་སྐར་བཟངས་ཏེ་ང་ཆོ་རྒྱལ་མདོ་བཙུན་པ་རུ་ཁག་གཉིས་ཀྱི་ཁང་པ་
ཡོད་པ་དེའི་ནང་བཞག་ནས་ཞིང་ལས་བྱེད་བརྟག་བྱུང་(མིང་ལ་ལས་མི་
ཟེར་)རྒྱ་སྐད་ལ་ཀྱེ་ཀྱང་ཟེར་བ་ལས་བཙུན་པའི་མིང་མེད་པ་རེད། འགོ་
ཁྲིད་ལས་བྱེད་པ་སྐར་རྒྱན་ལྟར་ཡོད་པ་ལས་སྤྱང་དམག་ཀྱི་འདེད་མེད་
ལ་པ་ཡུལ་ནས་ནང་མི་ཉི་འབྲེལ་སོགས་སྤྱོད་པ་མཉམ་དུ་བཟུང་ཆོག་
པ་དང་། ཆོག་མཆན་ཐོབ་ན་གཉེན་སྤྱི་གསར་པ་བྱེད་ཆོག་པ། དགོངས་
པ་ཞུས་ནས་པ་ཡུལ་ལ་འཁོར་ཞག་འགྲོ་བ་བཅས་བྱེད་ཆོག་གི་ཡོད་པ་རེད།
ང་ཆོ་སྟོད་བཀྲོལ་ཐོབ་ནས་ཟླ་བ་བདུན་ཕྱིན་པའི་མཚམས་ ༡༩༥༩ ཟླ་
༡༠ ཚེས་ ༤ ཉིན་ང་ཆོར་གཏམ་བཟང་ཞིག་ཐོས་བྱུང་བ་དེ་ནི་ལས་
བྱེད་དཔལ་ལྷན་ཕུན་ཆོགས་ནས་ཆོགས་འདུའི་ཐོག་ ཏུ་ལའི་བླ་མའི་
སྐྱེ་ཆབ་བོད་ནང་ལྟ་སྐོར་ཡོང་ཆོག་པ་ཀྱང་དབྱང་ལ་ཞུས་ཏེ་ཆོག་མཆན་
ཐོབ་པར་བརྟེན། མི་ལྡ་ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡ ཉིན་ལྟ་སར་སྤྱོད་པ་
ཡོད་པ་རེད། གཞུང་ལམ་བརྟུན་སྤྱོད་མོར་ཡོང་གི་རེད། གལ་སྲིད་ཁོ་
ཆོས་གནས་འདིར་འབྱོར་ན་སྐད་ཆ་འདྲ་མིན་བཤད་པ་དང་། སྐོག་
ཡིག་སྟོད་པ་སོགས་བྱེད་མི་ཆོག་ སུས་དེ་ལྟར་བྱས་ཆེ་ཨང་གཉིས་པ་

བཙོན་ཁང་ནང་འཇུག་དགོས་པའི་ཉེན་ཁ་ཆགས་ཀྱི་རེད། ཉང་གི་
སྲིད་རྒྱུ་བཟང་པོ་ཡིན་པའི་སྒོར་དང་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡུལ་གྱི་སྲིད་བའི་མི་
ནམས་མེས་རྒྱལ་གྱི་སྲིད་དུ་ལོག་ན་རྒྱལ་གཅིས་བྱེད་པར་སྤྱི་མེད་པའི་
སྲིས་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་། རེད་རབས་ཅན་བཞི་འཇུགས་སྐྱེན་བྱས་ན་
ཡག་པོ་ཡོད་ཚུལ་སྒོར་ཤོད་དགོས་སོགས་བཤད་སོང་། རེད་རབས་
ཅན་བཞི་ནི་བཟོ་ལས་དང་། ཞིང་ལས། རྒྱལ་སྲུང་། ཆོན་རིག་
ལག་ཅུལ་གྱི་རེད་རབས་ཅན་དེ་དག་བཞི་ལ་ཟེར། སྐད་ཆ་དེ་གོ་བ་
དང་ང་ཚོ་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་གསང་གྲོས་བྱས་ཏེ་བཙོན་པའི་ཚུང་ཚོར་མདོར་
བསྐྱུས་ཅིང་དང་། རྒྱུ་བས་མགོན་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་སྐྱོ་ཆེ་
ཞབས་པད་བཏན་པའི་གསོལ་འདེབས། ཕྱིར་བཞུགས་སྐྱེན་ཆེ་ཆང་
མས་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་འཇུག་སྒོར་མཐུན་སྒྲིལ་དོག་ཅ་གཅིག་སྒྲིལ་
གྱིས་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རོགས་རམ་འོག་
གཞིས་བྱས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་རྒྱ་དམར་ལ་ཞི་དག་གཉིས་ཐད་ནས་འཐབ་
འཛིང་བྱེད་དགོས་པའི་རེ་བསྐྱུལ་ཡི་གེ་གསུམ་བྲིས་ནས་མི་གཅིག་ཕྱི་སྒོའི་
འགྲམ་ལ་བཅུད་ནས་ལྟ་སྒོར་བ་དང་ལས་བྱེད་ཚོའི་བར་ལ་འཇུག་ནས་
སྲིད་ཐབས་དང་། མི་གཅིག་གིས་ཁང་པའི་ནང་ནས་སྲིད་རྒྱ་གང་དག་
གི་འཆར་གཞི་བཞག ཡི་གེ་གཅིག་སྐྱོ་མོ་ལ་འབྲེར་རྒྱ་བྱས་ཏེ་ངའི་
མདུན་སོ་གཉིས་བུད་ཡོད་པ་དེར་སོ་ཆབ་སྐར་བར་སྐྱོ་མོར་འགྲོ་རྒྱུའི་
དགོངས་པ་ཞུས་ཀྱང་ཉེན་ཁ་ཤས་ནས་མ་གཏོགས་ད་ལྟ་ཞིང་དུ་གྱུག་པའི་
དགུན་གྲོ་ལ་སྤེང་ལུད་རྒྱག་པའི་ལས་བྲེལ་ཆེན་པོ་ཡོད་སྐབས་དགོངས་
འཁྲོལ་ཡོང་གི་མ་རེད་ཟེར་ནས་བཏང་མ་བྱུང་། ཉེན་ཤས་ནས་ལྟ་
སྒོར་བ་སྐྱོ་མོ་བརྒྱུད་ནས་ཆབ་མདོའི་ཕྱོགས་ཐབས་པ་ཐོས་བྱུང་། བོད་
མི་པོ་ཆེ་བས་ལྟ་སྒོར་བ་དང་འཕྲད་མ་ཐག་དུ་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱོ་

ཁམས་གསལ་ཐང་ཡིན་ནམ་ཞེས་འདྲི་བ་དང་། ཁོང་ཚོས་ཀྱང་བོད་
མི་དང་ཐུག་དུས་སྐད་ཆ་དང་པོ་དེ། ལྷུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱུ་གཟུགས་
གསལ་ཐང་ཡིན། འཛམ་གླིང་ཐོག་ལྷུལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་འཇིག་
ཡར་རྒྱས་འགོ་བཞུགས་པའི་སྐད་ཆ་གསུང་གི་འདུག་ཟེར་བ་དེ་ཐོས་པས་
མི་ཚང་མ་དག་འཇོ་ཆེན་པོའི་ངང་ནས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བཤད་ནས་
གཏམ་བཟང་དེ་གང་སར་བྱུང་སོང་། ཉིན་བཅུ་ཙམ་ནས་ང་སྤྱོད་མོར་
འགོ་རྒྱུའི་ཚོག་མཆན་སྤྲད་བྱུང་། སོ་ཚབ་ཀྱི་དོན་དུ་བྲེལ་བ་རང་མེད་
ཀྱང་དགོངས་ཞུ་སྟོན་ནས་སོང་བ་ལྟར་སྤྱོད་མོར་སོང་བ་ཡིན། སྤྱོད་མོ་
ནས་གནས་ཚུལ་ཤེས་ནི་གསུང་བ་ལྟར་ན། རྒྱ་གར་ནས་ཐེབས་པའི་
ལྷ་སྟོར་བ་མི་གངས་ལུ་པོ་སྤྱོད་མོར་ཉིན་གསུམ་བཞུགས་པའི་ཉིན་དང་པོ་
དེ་ལ་ལྷ་སྟོར་བའི་མི་གཅིག་དང་སྤྱོད་མོ་འཇུགས་སྐྱེན་རུ་ཁག་ནང་ཡོད་པའི་
ལས་མི་ཞིག་དང་ངོ་ཐུག་བྱུང་ནས་འཇུགས་སྐྱེན་རུ་ཁག་ནང་ས་དང་།
དེའི་ནང་གི་མི་ཚང་མ་བཅོན་གྲོལ་བ་ཡིན་ལུགས་སྐད་ཆ་བྱུང་འདུག ཉིན་
གཉིས་པར་ལྷ་སྟོར་བ་མི་གངས་ལུ་པོ་འཇུགས་སྐྱེན་རུ་ཁག་ནང་ཐེབས་
ནས་མི་ཁ་ཤས་དང་སྐད་ཆ་བྲེད་སྐབས་ལས་བྲེད་དང་ལས་མི་མང་ཙམ་
ཡོད་ས་དེར་ཆབ་མདོ་བ་སྟོན་པའི་ཟེར་བ་དེས་བཀས་བཀོད་རྒྱུན་འཛིན་
ཞིང་བཞུགས་ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་རྒྱས་དང་མི་འདྲ་བ་གྱུང་ཁན་ཏང་གི་སྲིད་
རྒྱས་བཟང་པོ་ཡིན་ཚུལ་མང་དག་ཅིག་བཤད་པ་དང་། དེར་ལྷ་སྟོར་
བ་ཞིག་གིས་བོད་རྒྱུ་པའི་བཀས་བཀོད་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས་དེ་
མཇུག་བསྒྲིལ་ཆར་བ་རེད། ལྷུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་དབུ་བྲིད་འོག་
བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་དེ་དམངས་གཙོ་ཅན་ལ་བསྐྱུར་ནས་མི་སེམས་
དག་འཕྲོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་ཚུལ་སོགས་གསལ་བཤད་མདོར་བསྐྱུས་
རྒྱུ་ཡོད་འདུག སྐབས་དེར་ཆབ་མདོ་བ་ཡེ་ཤེས་ཉི་མ་ན་རྒྱུན་

བྱས་ཏེ་ལས་ཀར་དགོངས་པ་ཞུས་ནས་ནང་ལ་བསྐྱོད་དེ་བཙོན་པ་ཆོས་སྤྱད་
 བསྐྱེད་མྱོང་བའི་སྒྲོལ་ཡི་གེ་བྲིས་ནས་ཁོང་ཆོར་ཕུལ་རྒྱ་བྱས་པའི་སྐབས་
 ཁོང་ལྷ་པོ་ཁ་འགམ་ནས་བསྐྱོད་པའི་སྐབས་ཡེ་ཤེས་ཉི་མའི་ཉལ་ཁང་དུ་
 ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་མཆེད་སྒོ་བཟང་བསམ་གཏན་ལགས་ཤེབས་པ་
 དང་དུས་འཁེལ་བས་ཡེ་ཤེས་ཉི་མས་བོད་རང་བཙན་ག་དུས་ཐོབ་ཀྱི་རེད་
 ཞུས་པས། སྐྱེའི་གཙེན་པོ་སྒོ་བཟང་བསམ་གཏན་ལགས་ནས་དུས་ཆེད་
 དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་རང་བཙན་ཐོབ་ཀྱི་རེད་ཟེར་བ་མི་སྲུང་ཀྱང་ཁ་ཆོན་གཙོད་
 ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ང་ཡིས་ཤེས་ས་བྱེད་ཆོ་ལ་མི་བཤད་པ་དགོན་མཆོག་
 དཔང་བཙུགས་མིན། རང་རེ་ཆང་མ་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་པ་རེད།
 ང་ཆོ་ ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་གར་ལ་བྱོས་པ་དང་། བྱེད་ཆོས་དཔལ་ངར་
 ཞུམ་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་དམག་ལ་འཐབ་པ་དང་། མཐར་མང་སྡེ་རྩུང་གི་
 མ་བཞེན་ནས་ལོ་མང་རིང་བཙོན་ཁང་ནང་མནར་གཙོད་མྱངས་དགོས་
 བྱུང་བ་རེད། ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཀྱང་བྱེད་ཆོ་ལ་དམིགས་
 བསལ་གྱི་ཐུགས་བརྩིས་གནང་གི་འདུག བྱེད་ཆོ་ལ་གསང་བྱེད་ག་
 ལ་སྤིད། བྱེད་ཆོས་བསམ་ན་ང་ཆོ་སྤྱི་རྒྱལ་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་
 རྫོད་མཁན་སོང་ཙང་གནས་ཚུལ་ཆ་ཆང་ཏེ་གི་གི་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་རེད།
 ཁག་མེད། ཡིན་ནའང་ང་ཆོས་འཇམ་གླིང་འགྱུར་འགྲོས་དང་། ལ་རྒྱལ་
 བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་སློབ་གནང་སྐབས་སོགས་ནས་དཔྱད་པ་རྒྱབ་དུས་
 དུས་ཡུན་རིང་པོ་རང་ཨེ་དགོས་ན་བསམ་གྱི་ཡོད་གསུངས་པ་དང་། ཡེ་
 ཤེས་ཉི་མས། བོད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་རྒྱལ་ཁབ་གཙོད་ཡོད་རེད་
 དེས་པས། ཁོང་གིས་བོད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་
 ཡོད་རེད། རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ངོ་མ་ཇི་
 ཡིན་མ་ཤེས་པ། ཡང་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ནང་བོད་ཟེར་བ་དེ་གོ་མ་མྱོང་།

པ་ཡོད་རེད། ཡ་ཁྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་ཁྲིད་འོག་གནས་སྐྱབས་དེ་
ཆོ་བཟང་ཚྭ་གསལ་ལ་འགྱུར་ཐབས་ཀྱི་འབད་བཅོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་གསུངས་
པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཉི་མས་ཡི་གེ་འདི་ཡ་ཁྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་
ཕུལ་རོགས་ཞུས་པས་ཁོང་གིས་ཁས་ལེན་གནང་འདུག དེ་ཙམ་ནས་
བོད་རིགས་ལས་བྱེད་གཅིག་ནང་དུ་འཇུག་བྱུང་བས་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་སྐད་
ཆ་མཐུག་མ་ནས་ཕྱན་བུ་གོ་ཡོད་ཆོད་ཀྱང་གནོད་འགལ་གང་ཡང་མ་བྱུང་
ཞེས་པ་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཉི་མའི་ངག་ནས་ཞིབ་ཕྱ་ཐོས་བྱུང་། སྐབས་
དེ་དུས་ལྟ་སྟོར་ཐེབས་མཁན་ནམས་ནས་སྐྱའི་གཅིན་པོ་སྒོ་བཟང་བསམ་
གཏན། བཀའ་སྒོན་འཇུ་ཆེན་བྱབ་བཞུག། སྒོན་མའི་སྐུ་སྲུང་མདའ་
དཔོན། དེ་མིན་མི་གཉིས་བཅས་འདུག་ཟེར་ནས་སྐྱ་མོ་ལ་སྐབས་དེར་
སོ་ཆབ་བཙུགས་ནས་ཉིན་གསུམ་བསྟན་རིང་གནས་ཚུལ་ཐོས་བྱུང་།
ངའི་མི་ཆེའི་ནང་གོ་མ་སྒྱུང་བའི་གཏམ་བཟང་ཞིག་དེ་དུས་ཐེངས་དང་པོར་
གོ་བྱུང་། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་དམངས་གཙོ་ཅན་ལ་
གྱུར་ཡོད་ཅིས་པ་དེ་རེད། དེ་ལ་ངས་དགའ་བའི་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་
བྱས་པ་མ་ཆད། བཅོན་ཁང་ནང་ངས་མ་འོངས་པར་བོད་རང་བཅོན་
བྱུང་དུས་དམངས་གཙོའི་ལམ་ལུགས་དགོས་ཚུལ་བཤད་སྟེང་བའི་མི་དང་
དེ་སྒོན་བཤད་མ་སྟེང་བའི་མི་ཁག་ཅིག་ལ་ངའི་རེ་བ་ཡོད་པ་ལྟར་གྲུབ་
འདུག་ཅིས་དང་། ལྟ་སྟོར་ཐེབས་མཁན་ཆོས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་
དམངས་གཙོ་ཅན་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་པ་དེའི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱབ་པ་སོགས་
བྱས། དེ་རྗེས་གོ་ཐོས་ལྟར་ན་ལྟ་སྟོར་བ་མི་གངས་ལྡེ་པོ་སྐྱ་མོ་ནས་
དཔག་གོད་བརྒྱད་བྲག་གཡབ་དཀྱིལ་དམ་ལ་ཐེབས་འཁྱོར་སྐབས་དཀྱིལ་
དམ་ཚུས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་དཔོན་པོ་རུ་བྱེད་བྱུང་ཞོ་མིན་གཙོས་པས་རྒྱ་བོད་
ལས་བྱེད་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སྒྲེ་ཁྲིད་ནས་མི་མེར་ནང་ལྟ་སྟོར་བྱས་པའི་སྐབས་

དེར་ལོ་ ༤༠ ཞེ་གངས་ཙམ་ཡིན་པའི་བྱམས་ལྷ་མ་ཞེས་པའི་བུད་མེད་
དེས་གུང་ཁྲན་ཏང་དང་མཐོ་ཀླུ་ཞིའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་ང་ཚོ་སྦྱད་པོ་ཡོད།
ཁྱེད་རང་ཚོ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་འབྱམས་ནས་མ་སྡོད། ས་ཡུལ་ལ་ཚུར་ཤོག།
ཁྱེད་ཚོ་དེ་ལ་དམར་རིའི་སྤྲོད་སྲོང་ནས་མར་ལྷོས་དང་དཀྱིལ་དམ་ཐང་
ལ་ཡར་རྒྱས་ག་ཚོད་སོང་མི་འདུག་གམ་ལབ་པ་དང་། ཁོང་ལྷ་པོའི་
ནང་ནས་གཅིག་གིས་ཁྱེད་ཀྱི་གཟུགས་པོའི་མདོག་དང་གྲོན་ཆས་དེ་ལ་
གཅིག་ལྷོས་དང་། སྦྱད་པོ་བྱང་ཡོད་ས་རེད། ཁང་པ་འདི་ལ་གཅིག་
ལྷོས་དང་། ཡར་རྒྱས་བྱང་འདུག་བཞིན་པ་རེད། ལྷ་སྟོར་བ་ཡོལ་
པའི་ཕྱི་ཉིན་ནས་དཀྱིལ་དམ་རུ་ཁག་བཞིའི་དྲུང་རེའི་མི་རེ་བསྐྱུས་ནས་
བྱམས་ལྷ་མའི་ཁང་པ་གསར་རྒྱག་བྱེད་བཙུག་པ་རེད། དེ་དུས་མི་དམངས་
སྦྱི་ཁང་(ཀྱང་མེ) བཙུགས་ཡོད་པས་རྒྱས་ཁྲི་རུ་ཁག་གི་ཞིང་ནས་ཀ་བ་
བཞི་ཡི་འོག་ཁང་པ་དང་སྤྲོད་ཁང་ལས་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་ཀྱང་།
མཐའ་མ་ཕུད་པ་རེད། ཁང་པ་ལས་མཁན་ནམས་ལ་སྒྲ་ཆ་དངུལ་སྐར་
མ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་རེད། ལྷ་སྟོར་བེངས་དང་པོ་ཐེབས་སྐབས་ཀྱི་
མཐོང་ཐོས་མདོ་ཙམ་བཞིན་བློན།

ང་ཚོ་སྦྱོད་བཀོལ་ཐོབ་ནས་ཆེ་བ་གཅིག་མ་སོང་ཙམ་ནས་ས་ཡུལ་
སོ་སོའི་རུ་ཁག་དང་ཤང་། རྒྱས་བཙས་ལ་དགོངས་པ་ཞུས་ནས་བཙོན་
བྱར་ལས་མི་ནམས་ཀྱི་བུ་དང་བུ་མོ་ཁ་ཤས་ས་ཕྱག་པར་བྱང་ཡང་ཐོག་མ་
འཕྲད་དུས་སྔ་ཚུན་ངོ་མི་ཤེས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གངས་
སོན་པའི་བུ་རྒྱུད་ཚོས་ས་པོ་ཤེས་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག བཟའ་
ཆེ་དང་སྦྱོན་མཆེད་མང་ཆེ་བ་མཁན་གཅིད་འོག་གྲོངས་པ་དང་། ཉུང་
ཤས་ཡོད་ནའང་ལོ་ཆེ་བའི་ཡོང་མ་ཐུབ་པའང་ཡོད་འདུག ཡིན་ནའང་
བཟའ་ཆེ་དང་སྦྱོན་མཆེད་ཉུང་དུ་ཞིག་ཡོད་མཁན་འདུག ནང་མི་ཁ་

བུལ་ནས་ལོ་ ༡༠ ཙམ་སོང་བའི་རིང་བཙུན་ཟུར་ཚོས་བཙུན་ཁང་ནང་
གི་སྐྱུག་བསྐལ་སྒོར་དོ་སྒྲོད་བྱེད་པ་དང་ཁོང་ཚོས་དམངས་གཙོའི་བཙུན་
སྐྱུར་བཏང་བའི་སྒོར་དང་དེ་ནས་རིག་གནས་གསར་བརྗེ། མི་དམངས་
སྤྱི་ཁང་སོགས་ཀྱི་དྲུས་རིམ་ནང་རང་དང་ནང་མི་ཉི་འབྲེལ་གྱི་དང་པ་བྱིས་
མཆོས་སོགས་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐལ་གྱི་ཚུལ་སྒོར་མི་སྟན་པའི་སྐད་ཆ་ཁོ་ན་
བཤད་ནས་དབུགས་རིང་དང་མིག་ཚུ་བཏང་གིན་སྒྲོད་པ་ལས་ནང་མི་འཕྲད་
པའི་དགའ་སྒྲོའི་སྒྲིང་གཏམ་ནི་སུ་ལའང་ཤོད་རྒྱ་མི་འདུག དཔེར་ན་
ལས་མི་བྲག་གཡལ་མོ་སྒྲོམ་བུ་བྱམས་པ་བསྟན་འཛིན་གྱི་བུ་མོ་སྒྲོ་གྲོས་
ཆོས་མཆོས་བཤད་པ་ལྟར་ན་མོ་སྒྲོམ་ཆང་གཡལ་རིམ་མངའ་བདག་ཅིས་
ནས་རྒྱ་ནོར་ཁང་གཞིས་ཅིས་ལེན་བྱས་ནས་འཁྱེར་རྒྱུ་འཛོལ་བའི་དཀའ་
སྐྱུག་ཏུ་ལས་པ་གྱི་དང་པ་བྲལ་བུ་བྱམས་པ་བསྟན་འཛིན་ ༡༩༥༩ ལོར་
བཙུན་དུ་ཚུད་རྗེས་ཞང་པོ་ཀ་ཡག་བྲག་གཡལ་ནང་དམག་ས་ནས་བཟུང་
སྟེ་ཆབ་མདོ་བཙུན་ཁང་ནང་ཚུད་ནས་སྐྱུ་གེས་ཤི་བ། རིག་གནས་གསར་
བརྗེ་ཆེན་པོའི་ལས་འགུལ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དུ་སྒྲོབ་གསོ་ཆེན་པོ་གསུམ་སྟེ།
གཡལ་རིམ་འཐབ་ཚོད་དང་། རྒྱལ་གཅིས་རིང་ལུགས། སྤྱི་ཚོགས་
རིང་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོབ་གསོ་བཅས་ཀྱི་ནང་པ་ཡི་མ་ཀུན་བཟང་འཐབ་ཚོད་
བཏང་ནས་མོ་མཆོན་ནང་གཡུག་པ་བརྒྱག་པ་དང་། བཙུན་ནང་བརྒྱག་
སྟེ་མཆོན་མ་ནས་སྐྱུག་དང་གཅིན་པ་རྒྱན་དུ་ཐོན་ནས་གྲོང་ས། སྤྱི་མོ་
བྱམས་པ་ཆོས་སྒྲོན་འཛོལ་ཞན་པ་དང་འཐབ་འཛིང་ཐེངས་མང་བཏང་
རྒྱུ་སྒྲོན་ནས་གྲོང་ས། མ་ཨ་ཡག་བུ་བྲིད་ལ་ཉེས་རྒྱུ་མང་པོ་བཏང་
མཐར་མཁལ་མགོད་ནས་བསད་པའི་སྐྱབས་ཤུལ་ལུས་དུ་སྐྱུག་གསུམ་
ཁོ་ན་ལུས། དུ་སྐྱུག་སྒྲོ་གྲོས་ཆོས་མཆོ་བརྟག་དབྱེད་ཆོགས་པའི་ཆོགས་
གཙོའི་སར་སོང་ནས་ང་ཚོའི་མ་གྲོང་ས་སོང་བས་ཐུང་པོ་སྤྱེལ་མཁན་

རོགས་པ་ཞིག་འཛོལ་ཚོག་པ་ཞུས་སྐབས་ཚོགས་གཙོས་འགྲིག་གི་མ་རེད།
 མངའ་བདག་གི་རོ་དུར་ཁྲོད་ཐོག་བསྐྱལ་བ་དང་། མེ་ལ་བསྐྱལ་བ་
 སོགས་བྱེད་མི་ཚོག་ དེ་ལྟར་བྱས་ཆེ་ལོ་ཉོག་ཟེར་བས་བདུང་ན་འགན་
 ལུ་གུ་གསུམ་གྱིས་འཁུར་དགོས། རྒྱ་ཁྱུ་གཙང་པོའ་ནང་གཡུག་དགོས།
 མི་གཞན་དག་རོགས་པ་འཛོལ་མི་ཚོག་ཟེར། དེ་ལྟར་གསུམ་པོ་ལྷང་
 པོའི་འགམ་ལ་བསྐྱེད་ནས་དུས། ལྷང་པོ་རྒྱ་ཁྱུ་ཉི་ཤང་དབྱུག་པ་ལོ་རྒྱུས་
 ཐོག་མཐོང་ཐོས་མེད། མོ་ལྷོ་མ་གྲོང་ནས་མི་ཞིག་རྒྱང་ཐང་མོང་ན་
 རྒྱ་ཁྱུ་གཙང་འགམ་ལ་ཁྱུ་ཚོད་ ༩ ཙམ་འགོར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། མ་
 ཟད་འདི་ནས་རྒྱ་ཁྱུ་ཉི་ཤང་ཐུར་གཟར་པོ་ཡིན་པ་དང་ལམ་ཀྱག་ཀྱིག་མང་
 བ་བཅས་གྱི་ལྷང་པོ་འཁྱེར་བྱབ་ཐབས་དཀའ་ཡང་མ་འཁྱེར་ན་ནི་མི་ཚོག་
 གང་དུག་ཟེར། སྐབས་དེར་བུ་རྒྱུང་བ་དེ་རང་ལོ་ ༡༡ དང་བུ་མོ་
 རང་ལོ་ ༡༤ ལས་སོན་མེད། བུ་ཆེ་བ་རང་ལོ་ ༡༦ ཡིན་ཀྱང་ཉེས་
 བདུང་མང་པོ་གཟེད་དགོས་བྱུང་བ། ཡིག་སྐྱེལ། ཉ་སྟོག་ བཅོན་
 བསྐྱལ་ཨར་ལས། འབྲུག་ལྗོགས་སོགས་ཀྱིས་མནར་བའི་རྒྱུན་གྱིས་
 གཟུགས་པོ་སྤྲོ་མི་ཤེར་བ་གཙོང་ཅན་ཡིན་ཀྱང་བཟླ་དཔུད་ཚོགས་པའི་
 བཀའ་ལ་མ་བཙུངས་ན་མི་ཤོད་སྐབས་དེ་དགོང་ནས་བྱེད་ཅམ་ནས་ཆེ་ལོ་
 (ཡུངས་མའི་ཐུག་པ་) ཞིག་དེ་ལྟར་གསུམ་པོས་འཁུར་ནས་བུ་ཆེ་བས་མ་
 ཡི་ལྷང་པོ་སྐལ་པར་ཁུར། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་ལྷང་པོ་ཉ་ཁལ་ལ་འགེལ་
 བ་དང་མིའི་རྒྱབ་ལ་ཁུར་དགོས་བྱུང་ཆེ་བུས་མོ་དང་མགོ་ཐུག་པ་བསྐྱུག་
 དགོས་གྱི་ཡོད་འདུག་ཀྱང་། ལུ་གུ་གསུམ་པོའི་དེ་ལྟར་བྱེད་མ་ཤེས་
 རྒྱུན་ལྷང་པོ་རྒྱང་པོར་གྱུར་ནས་མཐུར་དུ་འགོ་དུས་རྒྱང་པ་གཉིས་ས་ལ་
 དུད་པ་དེ་རྒྱང་བ་གཉིས་པོས་ཡར་བསྐྱུག་ནས་འགོ་བའི་སྐབས་ཤིག་ལ་བུ་
 མོས་འཁྱེར་ནས་བྱ་རེ་ཁྲོར་རེའི་ངང་འགོ་དུས་ལྗོགས་སྤྱི་འཐོག་སྟེ་ཁ་སྐྱབ་

དུ་འབྱེལ་ནས་ཀྱང་པའི་རྗེ་ངར་དང་ལག་མཐེལ་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་པ་
 བཤུས། སྤང་པོ་གད་འོག་ལ་ཤོར་ནས་ཡུད་ཅམ་ཡར་མ་ལོན། སྤང་
 པའི་ཁ་སྒྲ་ནས་ཁྲག་དང་ཆུ་མེར་ཐོན་ནས་བུ་ཆེ་བའི་རྒྱབ་དམར་པོ་བྱས།
 ཆེ་བས་མ་ཡི་སྤང་པོ་ས་ལ་ཡང་ཡང་ཤོར་བ་དང་ཆུང་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་
 པ་ཤོར་གྱིན་དུ་སྒྲུག་རུས་ངང་ལམ་བར་ཆུ་ཚོད་བརྒྱད་འགོར་རྗེས་ཆེ་ཆུ་
 གཙང་པོའི་འགྲམ་ལ་འབྱོར་བྱུང་ཅམ་བྱུང་སྟེ་སྤང་པོ་ཆུ་ལ་བསྐྱར། སྤང་
 ཆེ་བར་ལྷམ་ཐེབ་ཆག་ཅིག་མ་གཏོགས་ཆུང་བ་གཉིས་པོ་ཀྱང་རྗེན་ཡིན་
 སྟབས་བུ་མོའི་ཀྱང་པའི་མཐེ་བོང་རྟོ་ལ་བདེ་བ་ནས་མེན་མོ་བསྐྱོག་འདུག་
 པས་སྟོད་བྱང་གི་སྤང་བྱུང་དབུལ་ནས་དཀྱིས། སྤང་ཆུང་བའི་ཀྱང་པར་
 མ་ཐོན་ནས་ས་ལ་སྟོ་མི་ཚུགས་པ་བྱུང་ཞིང་། སྤང་ཆེ་བའི་ལྷམ་དེ་ཆུང་
 བར་བཀོན། སྟབས་དེར་ནང་ལ་རྩམ་པ་སྤན་བུ་ལས་མེད་ཀྱང་ཡུངས་
 མ་ཡོད་ནའང་དེ་ཉིན་འབྲེར་རྒྱུའི་བསམ་སྒྲོ་མ་འཁོར་སྟབས་ཟས་གང་ཡང་
 མེད་པ་མུན་རུབ་རྗེས་ནང་ལ་འབྱོར་བྱུང་ཅམ་བྱུང་བ་རེད། སྤང་ཆེ་བ་
 ལོ་མང་ནད་མནར་གྱི་ཉིན་པས་ ༡༩༢༩ ལོ་གྲོངས་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་
 ཆུ་ལ་མོ་སྟོ་མ་བུ་མོ་སྟོ་གོས་ཚས་མཚོ་ནས་བཤད་པ་དང་དེ་བཞིན་ནང་མི་
 ཐུག་འཕྲད་ཡོང་མཁན་གཞན་ནས་ཀྱང་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་ད་བར་སྤྱི་ཚོགས་
 ཐོག་དུ་གྲལ་རིམ་འཐབ་ཅོད་ཀྱི་རྒྱུ་རྗེས་ ༡༩༩༠ ལོ་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱོད་གི་དཀའ་
 ངལ། མི་དམངས་སྤྱི་ཁབ་གི་བཀྲོས་སྟོགས་མུངས་བའི་སྟོར་བཤད་
 དུས་བཤད་མཁན་དང་ཉན་མཁན་ཚང་མས་རང་བཞིན་གྱིས་མིག་ཆུ་གཏོང་
 བ་ལས་འཇུག་སྟོན་མཁན་སུ་ཡང་མི་འདུག།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༡ ལོར་ང་བཙུན་ཁང་ནང་ཐོག་མ་ཆུད་དུས་རང་
 ལོ་ ༡༩ ཡིན། ༡༩༢༩ ལོར་བཙུན་གྲོལ་ཐོབ་དུས་རང་ལོ་ ༤༡ ལ་
 སྟབས་སོང་། བཙུན་ཁང་ནང་ལོ་ངོ་ ༡༩ བསྐད་པ་རེད། འཇིག་

ཉེན་ཐོག་གི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་ལས་ཀྱང་ཅ་འགང་ཆེ་བའི་མི་ལུས་རིན་
 པོ་ཆེ་དེ་ལ་བྱིས་པ་དང་གཞོན་ནུ། དར་མ། ཁྱས་པ་བཅས་ཀྱི་དུས་
 ཆོག་ས་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ངའི་མི་ཆེའི་གཞོན་ནུ་དང་དར་མའི་དུས་
 ཆོག་ས་ཕལ་ཆེ་བ་བཙོན་ཁང་ནང་བཟད་སོང་། གཞོན་ནུ་དང་དར་མའི་
 དུས་སྐབས་དེ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་དཔལ་འབར་བ། རིག་གཞུང་དང་ཆབ་
 སྲིད། དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་བྱ་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་དུས་ཆོག་ས་དེ་ཡོལ་ནས་སྒར་ཡང་ཚུར་ལོག་པའི་
 ཐབས་ནི་འཇམ་སྒྲིང་ཐོག་སུ་ལའང་མ་མཆིས། དེ་ལ་གིན་དུ་ཕངས་
 པོ་བྱུང་། ད་ནི་ཁྱས་པའི་དུས་ཆོག་ས་རེད། སྐྱེ་དངོས་གིག་ལ་ཆ་
 མཆོན་ན་ལོ་མ་དང་མེ་ཏོག་འབྲས་བུ་བཅས་སྒྲིན་ཆར་ནས་ཡལ་ག་དང་
 ལོ་མ་སེར་པོར་གྱུར་ནས་ས་ལ་རྒྱུད་དུས་རེད། ཡིན་ནའང་ཐོག་མའི་
 དམིགས་ཡུལ་དང་དམ་བཅའ་ལྟར་ལོ་མ་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་
 དགོངས་བཞེད་དང་མཐུན་པ། བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ཞབས་
 འདེགས་ཞུ་མཁན་སྐྱེ་མི་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་ནི་མི་ལུས་ཐོབ་པའི་དགོས་པ་དོན་
 དང་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་དངོས་འཛིན་ཡོད། རང་དོན་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་
 མེད་པའི་མི་དེ་སྐྱེག་པ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་འཕུལ་འཁོར་འདྲ་པོ་ཞིག་མཐོང་
 གི་འདུག རྗེ་བཙུན་མི་ལས། མི་ལུས་རིན་ཆེན་གསེར་ལས་དགོན།
 ཁྱོད་འདྲ་མཐོང་ན་དགོན་རྒྱུ་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་དེའང་གོ་བ་དེ་
 འདྲ་ཞིག་ལེན་དགོས་ཀྱི་མེད་དམ་སྙམ། ལོ་རེ་བྱུང་ནས་སྤྱིང་གི་ན་
 ཆ་ཞིག་བྱུང་བ་དང་། མིག་དང་ན་བའི་རྒྱས་པའང་ཉམས་བཞིན་ཡོད་
 ཀྱང་མི་རབས་རྗེས་མའི་རྒྱུད་པ་ཞིག་སྤེལ་རྒྱུའི་རེ་བ་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་
 བཟའ་ལྷ་ཞིག་འཛོལ་རྒྱུའི་བསམ་བློ་འཁོར། མོ་སྤྲོས་བུ་མོ་སྤྲོ་གྲོས་
 ཆོས་མཆོད་དང་ཕྱན་གཉིས་ཀྱི་ནང་མི་དང་བཅས་པར་རྒྱ་དམར་གྱི་སྐྱག་

སྒྲིང་མནར་གཅོད་མཉམས་བ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ་དང་། མ་འོངས་
པར་བོད་རང་བཅོན་སྒྲར་གསལ་ཆེད་དུ་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་བ་ཡིན་ན་མོ་མཐུན་
པ་མ་ཆད། ཉེན་ཆ་བས་བྱུང་ན་གདོང་ལེན་བྱེད་པ་ལས་འགྱུར་པ་མི་
བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པར་མཐོང་ནས་སྤོ་བོ་རྫོང་མི་དམངས་སྤྱི་གཞུང་
ལ་ཆོག་མཆན་ཞུས་ཏེ་ ༡༩༥༩ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ནང་གཉིན་སྤྱི་ག་
བྱས་པ་ཡིན། ལོ་དེའི་ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་པ་ཡུལ་ལ་འཁོར་ཞག་འགྲོ་
རྒྱུའི་ཆོག་མཆན་ཐོབ་པ་ལྟར་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཡུན་ཆད་དང་འབྲུ་འཛིན།
རྒྱངས་འཁོར་རྟ་ཁལ་གྱི་སྒྲ་ཆ་ཅིས་རྒྱ་གཞི་ཆོག་པའི་ལག་འབྲེར་བཅས་
འབྲེར་ནས་དཀྱིལ་དམ་བར་རྒྱངས་འཁོར་ནང་སོང་། སྤོན་མ་ཡིན་
ན་མངའ་བདག་ལས་ཆབ་པར་ཚུར་འགྲོ་དུས་ཞག་སྤོད་སྐབས་ས་གནས་
དེའི་སྤྱི་གཞུང་ལ་ཆོག་མཆན་ཐོབ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་མི་
དགོས་པ་ཟླ་གསུམ་ཕྱིན་འདུག་པས་དཀྱིལ་དམ་ལ་མོ་སྤྲོམ་ཆང་གི་ཉེ་བ་རྒྱལ་
མཆན་ཞེས་པ་དེའི་བྱིས་དུ་ཞག་སྤོད་བྱས། དེ་དུས་བྲག་གཡལ་རྫོང་ལ་
རྒྱངས་འཁོར་གྱི་ལམ་མེད་སྐབས་ཕྱིར་ཉིན་འགའ་རྟ་གཅིག་དང་རྟ་སྤོག་
བཅས་བྲིད་ནས་བྲག་གཡལ་རྫོང་ནང་འཕྱོར་ཏེ་གནས་ཆང་སྤོད་ས་དེ་
མངའ་བདག་ཡིན་པར་བརྟེན། རྒྱ་ཁོར་ཁང་གཞིས་ཆང་མ་བཅོམ་ནས་
འཐབ་ཅོད་རྟ་ལས་དགོས་པ་བྱས་འདུག་ཀྱང་། མ་པད་མ་གཡང་འཛོམས་
དང་དེའི་བུ་མོ་རི་གཡང་ལྟ་མཆོ་གཉིས་ཐག་པས་བསྐྱམས་པ་དང་། ཉེས་
དུང་ག་ཆོད་བཏང་ནའང་ངའི་སྤྱག་བསྐྱལ་འདི་ཡིས་ལྷ་སྐབས་མགོན་ལྷ་རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་གེགས་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་ཤོག བྲག་གཡལ་
སྐབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་བར་ཆད་སེལ་བར་ཤོག སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་མཐའ་དག་ངའི་ལུས་ལ་སྦྱིན་པར་ཤོག་ཅེས་སྐད་
གསང་མཐོན་པོས་འབོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས། རྒྱ་མིའི་དཔོན་པོ་རྣམས་ཁོང་།

ཁོ་མི་ལྟར་འབར་ཞིང་ཉེས་དྲུང་ཚད་མེད་བཏང་ནས་གི་མིན་རོ་མིན་བཞེས་
པ་དང་པད་མ་གཡང་འཛོམས་ཀྱི་ལག་པ་གཉིས་པོ་བཅག་རིག་ཡང་ལྟ་
མཚོའི་དབྱི་རུས་གཡས་པ་བཅག་པ་སོགས་གཟུགས་པོ་བདེ་པོ་མིན་པ་
ཆགས་ཡོད་པ་རེད། ལྟ་མཚོ་ཟེར་བའི་བུ་མོ་ཆུང་ཆུང་དེ་ལའང་ཉེས་
དྲུང་བཏང་འདུག ཁོ་རང་གསུམ་པོ་ཁང་པ་གོག་པོ་ཁང་མིག་ཆུང་དུ་ཞིག་
ནང་བཞག་འདུག ནང་མི་གསུམ་གྱིས་ཆང་ཕྱན་བུ་བཙོང་ནས་འཚོ་ཐབས་
བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་ལ་ཆེ་རེ་བཞིན་དུ་ཁལ་འཇལ་དགོས་ཀྱི་འདུག

ང་བྲག་གཡལ་ཇོང་དུ་འབྱོར་སྐབས་རིམ་བཞིའི་ཚོགས་འདུ་ཟེར་
བ་དེ་ཚོགས་པ་དང་ཁལ་འདུག དེ་ནི་ཇོང་རིམ་པ་དང་། ལུས་རིམ་
པ། བུ་རིམ་པ། རུ་ཁག་རིམ་པ་བཅས་བཞི་ཡི་ལས་བྱེད་ནམས་ཚོགས་
འདུ་ཚོགས་པར་ཟེར་འདུག་པས་དེ་གར་ཆང་འཐུང་མཁན་ལས་བྱེད་
གསུམ་བུ་བ་དེའི་ནང་མི་གཅིག་གིས་ང་ལ་བྱེད་པ་ཡུལ་གང་ནས་ཡིན་
ཟེར། ངས་པ་ཡུལ་བྲག་གཡལ་ལྟ་སྲུང་ཡུལ་པ་ནས་ཡིན་ལའ་པ་དང་། ག་
པར་འགོ་མཁན་ཡིན་ཟེར། དེ་སྔོན་སྔོ་བོ་ནང་ལོ་མང་བསྐྱད་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་པ་ཡུལ་ལ་འགོ་ཕྱིས་ཡིན་ལའ། ཡང་མི་དེས་སྔོ་བོ་ནང་གཞིས་
ཆགས་པ་དེ་འདྲ་རེད་དམ་ཟེར། ངས་མ་རེད་བཙོན་པ་བྱས་ནས་ལོ་
མང་སོང་། ད་ལྟ་འཁོར་ཞག་ཡིན་ལའ་པས། དུད་མིང་ལ་གང་ཟེར་
ལའ། དུད་མིང་ལ་དོ་གཙོད་ཚང་ཟེར་ལའ་པས། བྱེད་དོ་གཙོད་བུ་ཡིན་
འདུག ང་ཚོ་བྲག་གཡལ་གྱི་དཔའ་བོ་དངོས་གནས་དེ་དོ་གཙོད་བུ་རེད།
ཁྱེད་མག་མང་པོ་བསད་ཡོད་རེད། གཟུགས་པོར་མཚོན་ཅ་བ་ནས་ཟུགས་
ཀྱི་མེད་པ་འདྲ། བྲག་གཡལ་གྱི་སྲུང་མ་བསེ་ཡི་ཁྲབ་ཅན་ཞུགས་ཀྱི་ཡོད་
རེད་ཟེར་བ་མ་རེད་དམ་ཟེར། ངས་གང་ཡང་མ་ལའ། ཁོ་པའི་རོགས་
གཉིས་པོ་ལས་བྱེད་ཡིན་ཚོད་ཀྱང་། བོད་མི་ཟེར་དུས་སྐད་ཆ་གསང་དགོས་

ཀྱི་མེད་པ་འདྲ་ཡང་བསམ་ཡང་། ཁོ་པས་ང་ཡང་གུང་ཁྲན་ཏང་གི་བསྐྱོས་
པའི་དཔོན་པོ་ཚུ་སློབ་ཤང་གི་ཤང་ཀྱང་ཡིན། ངའི་མིང་ལ་དགའ་བདེ་
ཟེར་གྱི་ཡོད། བྱིད་པ་ཡུལ་ལ་ག་དུས་འགྲོ་གི་ཡིན་ལའ་བྱུང་བས། འདི་
ནས་ཏྲ་སྒྲུལ་ཏེ་དམེ་སྟོང་ནང་ངའི་གཅེན་མོ་ཡོད་པས། དེར་འགྲོ། དེ་
ནས་རིམ་བཞིན་པ་ཡུལ་འགྲོ་གི་ཡིན་ལའ་བ་དང་། ཏྲ་ངས་སྤྲད་ཆོག་ཅ་
ལག་བསྐྱལ་ཚུ་ཡོད་དམ་ཟེར། ཏྲ་ག་ཅམ་ཡོད་ལའ་བས། རི་གཡང་ལྷ་
མཆོ་བྱིད་ཀྱིས་ངའི་གནས་ཆང་ནང་པ་ཡུལ་ལ་འགྲོ་མཁན་ཞིག་འདུག་པ་
དེ་འདིར་ཤོག་ལོའ་དང་ཟེར། ཡུད་ཅམ་ནས་མི་ཞིག་དེར་བྱུང་བ་ལ། བྱིད་
རང་སང་ཉིན་སླེབས་མ་ཐག་རུ་ཁག་ནང་ནས་དེལ་གཅིག་དང་ངའི་རྒྱ་དེལ་
དེ་གཉིས་ཉིན་ལམ་གཉིས་ལ་ཏྲ་སྟོན་མཁན་མི་གཅིག་བཏང་ཤོག་ལོའ།
སང་ཉིན་བྱིད་རང་ཡར་འགྲོ་ན་གནངས་ཉིན་རུ་བའི་ནང་དེལ་དེད་ས་སོང་།
གཞེས་ཉིན་འདིར་སླེབས་འོ་མ་གྱིས་ལའ་ཤོག་ཟེར་སོང་། དེ་ཉིན་དགོང་
མོ་ངའི་པ་ཡུལ་གྱི་ཤང་ཀྱང་གིས་ཏྲ་གཅིག་བྱིད་ནས་དམེ་སྟོང་ནང་བཞུགས་
ཏེ་ཞོགས་དང་ཡར་ལམ་བྱིད་ཆོག་ཟེར། དེར་ཚུ་སློབ་ཤང་ཀྱང་ལ་ཏྲ་དགོས་
མ་སོང་ལའ་ནས་ཉིན་གཉིས་ཐོག་བྲག་རྫོང་དགོན་ནང་བསྐྱེད་པས།

སྟོན་བྲག་རྫོང་སྐུལ་སྐུ་ཞེས་མངོན་ཤེས་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སྐྱགས་
འཆང་ཞིག་བྱུང་བ་དང་། ཁོང་དགོངས་པ་རྫོགས་ནས་སྐུ་གདུང་མེར་
བསྐྱེད་སྟེ་གདུང་ཐལ་གྲང་མོ་ཆགས་སྐབས་གསང་ཡུམ་གྱིས་ཐོག་མར་
གདུང་རུས་ཉར་ཆགས་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་གདུང་ཐལ་ནས་རུས་པ་མིན་
པ་རིང་བསྐྱེད་ལ་ཡང་མ་ཡིན་པ་གདུང་ཞེས་པ་ཞིག་བརྟེན་པ་རེད། ཁོ་
པོས་དངོས་མཐོང་ལག་ཟེན་བྱུང་བ་དེ་ནི་ཆེ་ཆུང་མི་ཤིན་པའི་མཐེ་བོང་
ཅམ་ཞིག་དང་། ཁ་མདོག་དཀར་པོ། ལྗིད་ཆད་གསེར་དང་མཉམ་
པའི་སྲ་གཟུགས་དོག་གཅིག་འདུག དེ་ནི་རྒྱ་དམར་གྱིས་དགོན་སྡེ་ཁག་

ཙ་གཏོར་གཏོར་དུས་ཀྱང་སྐྱུང་བསྐྱུང་བྱུང་བ་བྱུང་བ་རེད། སྐྱུང་བསྐྱུང་བྱུང་བ་བྱུང་བ་རེད། རེར་བྱུང་ཐོང་དགོ་བཤེས་ཀྱིས་བདག་ལ་གསུངས་དོན། དངོས་པོ་དེ་
 རི་གདུང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱིར་བྱ་བ་ཙ་ཆེན་ཁག་ལ་རིང་བསྐྱུང་བ་
 བྱུང་བ་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། མ་ཟད་རིང་བསྐྱུང་བ་ཁ་མདོག་སྐྱ་ཆོགས་
 བྱུང་བ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། གདུང་བྱུང་བ་ནི་ད་ཅིང་དགོན་པའི་ལོ་
 རྒྱུས་གསུངས་བྱུང་། བྱུང་ཐོང་སྐྱུང་སྐྱུང་གསང་ཡུལ་ལ་བྱུང་བ་དང་
 བྱུང་ཐོང་གཅིག་བྱུང་ནས། བྱུང་གཉིས་དགོ་ལུགས་དང་། གཉིས་ས་སྐྱ། གཉིས་
 རྒྱུ་མ། བྱུང་ཐོང་མའི་ཐོ་མོ་བྱས། བྱུང་གཉིས་དགོ་ལུགས་གཉིས་ཀ་
 དགོ་བཤེས་ལྟ་རམས་པ་ཡིན་པ་དང་། དགོ་འཛིགས་མེད་ཆོས་དབྱེངས་
 རི་འཆད་ཅོད་ཅོད་གསུམ་ལ་མཁས་ཤིང་བྱུང་གོན་ཆོགས་ཆེན་གྱི་མཚན་
 ཉིད་མཁན་པོ་ཡིན། དགོ་བཤེས་བྱུང་ཆུབ་ཀྱིས་ནས་སྤྱིར་ཐེབས་རྗེས་
 སྐྱ་ཆེ་རིང་པོར་མ་བཞུགས། ས་སྐྱུང་བྱུང་ཐོང་མེད་དང་ཨ་པོ་གཉིས་སྤྱི་
 དགོ་ཐོང་གསང་བཤད་ཀྱིས་གསུམ་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་ཅིང་ཡུལ་བྱུང་གི་
 མཁས་པར་གྱུར། རྒྱུ་མའི་བྱུང་ཐོང་མེད་དབྱེངས་དང་བྱུང་བསྐྱུང་གཉིས་
 ཀ་ཆུང་དུས་ནས་སྤྱི་དགོ་དཔལ་ཡུལ་དུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་མཛད་
 ཅིང་ཐོགས་ཆེན་གྱི་ནལ་འཕྱོར་པ་གཤམ་མ་ཞིག་དུ་གྱུར། བྱུང་ཐོང་སྐྱུང་ལ་
 དཀར་ལྟ་མོ་སྤྱི་དགོ་ཨ་ཐོང་སྐྱར་དུ་སྐྱུང་བ་ཉམས་ལེན་གནང་ཞིང་པ་
 ཡུལ་དུ་མ་བྱོན། རྒྱུ་མའི་བྱུང་ཐོང་མེད་བྱུང་བསྐྱུང་ནི་སྤྱི་གསང་ཡིན་
 ཞིང་། དཔེ་གཅིན་མོ་འཆི་མེད་ལྟ་མོ་ཁོང་གི་སྐྱ་ཆུ་ཡིན་པར་བརྟེན། རེར་
 བྱུང་སྐྱུང་སྤྱི་མའི་དགོན་པ་ཐམས་ཅད་གྲོང་པ་ཆགས་ཡོད་སྐྱུང་སྤྱི་
 གྲོང་པ་དེའི་འོག་ཆུ་མཐོའི་ནང་ཆུ་ལེན་མཁན་བྱུང་ཐོང་ལོ་བཅུ་ལྟ་ཅམ་གྱོན་
 ཆས་ཅུབ་ཀྱིས་གྱོན་པ་ཞིག་འདུག་པར། བྱུང་ཐོང་སྐྱུང་སྤྱི་མའི་ལོ་བཅུ་ལྟ་
 པས། ད་མངའ་བདག་ཆང་གི་ཡིན་ལུང་བྱུང་། ཡ་གེའི་ཁང་པའི་ནང་

ལ་སྒྲོན་མ་འཆི་མེད་ལྷ་མོ་ཟེར་བ། ལྷ་སྤྱང་ཡུལ་པ་དོ་གཙོད་ཚང་ཡིན་
པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ད་ལྷ་ཡོད་རེད་དམ་དྲིས་པས། ཡོད་རེད། ཁང་པ་
ཆེ་བ་དེའི་ནང་ཡོད་མ་རེད། དེའི་འོག་དུ་ཁང་ཆུང་ཡ་གེའི་ནང་ཡོད།
དེའི་བྱ་མོང་ཡིན། མིང་ལ་བདེ་ཆེན་སྒྲོལ་མ་ཟེར་ལབ་བྱུང་བས། ངས་
དེ་ལ་གདུག་ཆོག་གི་རེད་དམ་ལབ་པས། དེ་སྒྲོན་ཡིན་ན་མངའ་བདག་
ལས་ཆབ་དང་ཐུག་འཕྲད་དགོས་ཆེ་ཤང་ནང་དགོངས་པ་ཞུ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་
ཀྱང་། ཟླ་ཤས་ཚུན་ནས་དེ་ལྷར་མི་དགོས་སྟབས་ཐུག་ཆོག་གི་རེད་ཟེར།
ངས་བྱིད་ལ་ཞང་པོ་ཡོད་དམ་ལབ་པས། ཞང་པོ་གཉིས་ཡོད་འདུག་
ཀྱང་གཅིག་དམག་ས་ནས་རྒྱ་མིས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་བསད་པ་དང་།
གཅིག་བཙོན་ཁང་ནང་བྱིད་ཕྱིན་པ་རེད་ཟེར་གྱི་འདུག ད་ལྷ་ང་ལ་ཞང་
པོ་ཡོད་མ་རེད་ཟེར་ནས་མིག་རྩར་མཆིལ་ཞག་འཁོར་ཏེ་མགོ་སྐྱར་སྐྱར་
བྱས་སོང་། ངས་ང་བྱིད་ཀྱི་ཨ་ཞང་ཡིན། བཙོན་ཁང་ནང་ནས་སྒྲོད་
བཀོལ་བཏང་བྱུང་། མིང་ལ་དགོན་མཆོག་བསྟན་དར་ཟེར་གྱི་ཡོད་ལབ་
པ་དང་། ངའི་གདོང་ལ་བལྟས་ཏེ་དངོས་གནས་ཡིན་ནམ་ཟེར་བས། དངོས་
གནས་ཡིན་ལབ་པ་དང་རང་གཉིས་ཨ་མ་སར་འགྲོ་ཟེར་ནས་རྒྱ་ཆོམ་དབྱུག་
ནས་འགྲོ་གྲུབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག ངས་རྒྱ་ཆོམ་བྱིར་དང་ག་ལེ་འགྲོ་ཆོག་
རེད་ལམ། བྲེལ་འཆབ་ངང་ཡར་ཙམ་ནས་ཨ་མ་ཞེས་ཐེངས་ཁ་ཤས་འཕྱོད་
པ་དང་སྒྲུབ་ཁུང་ནང་ནས། འཕྱོད་རིང་འཕྱོད་ཐུང་ག་རེ་ལབ་རྒྱུ་ཡོད་
ཟེར་བ་དང་། ཨ་ཞང་དགོན་མཆོག་བསྟན་དར་སྒྲེབས་བྱུང་ལབ་སོང་
བས། མ་ཡིས་ཡིན་གྱི་མ་རེད་ལམ། དངོས་གནས་རེད་འདུག ཁོ་རང་
གིས་ཡིན་ཟེར་གྱི་འདུག་ལབ་པ་དང་སྒྲོའི་ཕྱིར་མར་དོན་བྱུང་། ངའི་རྩར་
རྒྱར་ཡོང་སྟེ་བྱིད་སྤྱི་ཡིན་ཟེར། ང་དགོན་མཆོག་བསྟན་དར་ཡིན་ལབ་
པས། ཡིན་གྱི་མ་རེད་ཟེར། དངོས་འབྲེལ་ཡིན་ལབ་པ་དང་ལྷ་ཡག་བྱས་

ཏེ། ཁྱེད་ཀྱི་སྣ་གདོང་ཐོག་གི་མ་རྗེས་དེ་གང་བྱས་ནས་བྱུང་བ་རེད་ཟེར་
བས། ང་ལོ་བརྩུ་བདུན་གྱི་གོང་ལ་ཏྲ་རྒྱལ་ས་བྱས་ཏེ། ཏྲ་ཡིས་དབྱུགས་
ནས་བྱུང་བ་རེད་ལའང་པ་དང་། ངའི་མིང་པོ་ཟེར་ནས་གཟུགས་པོར་
འཐམ་ནས་ངུས་སོང་། ང་ཡང་ཡིད་སྤྱོད་ཞིང་མིག་ཀྱི་གདོང་བཞིན་
པར་ནང་དུ་སྤྱོན།

༡༩༥༩ ལོ་ནས་ང་རང་རི་ཁར་དམག་སར་སྤྱོན་པ་ནས་ངོ་ཐུག་
མ་བྱུང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ད་བར་ལོ་ཉི་ལྔ་ལྷག་ཙམ་ངོ་ཐུག་མ་བྱུང་བ་དང་།
བཙོན་ནས་ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བ་མེད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ངོ་མི་ཤེས་པ་ཡིན་འདུག
དེ་ནས་ཐ་མ་གཉིས་བཙོན་དུ་བརྩུག་པ་དང་གཉིས་བྲིས་གཅིག་ནང་བཞུགས་
མ་བརྩུག་པར་ལོ་མང་རིང་འཐབ་འཛིང་བཏང་བ་དང་། དམེ་སྟོད་ཡུལ་
ལུང་དེར་དུད་ཚང་ ༡༠༠ ཙམ་ཡོད་པ་ནས་ཐུག་ཤེས་ཤི་བ་ཉི་ལྔ་ཙམ་བཞི་
བྱུང་འདུག དེ་ཡང་ཐུག་ཤེས་ཤི་བ་ནི། ཆེ་རིང་དོན་གྲུབ་དང་། ཨ་དར་
མགོ་འདར། ཆེ་དབང་རྒྱལ་མཆན། རྒྱ་ཅད་བཀྲ་རབ། ཆ་ཁུ་གཤམ་
པ་ཆེ་བཟན། སྟོ་འཇའ་ཚང་ཁ་རས། དུད་སར་ཚང་ངག་དབང་གཡུ་
སྟོན། རྟོ་རྗེ་ཐུན་ཚོགས། ཆ་ལུ་མ། ཅག་ཚང་སྐལ་བཟང་ཆོས་འཕེལ།
ཆེ་དབང་རྒྱལ་མཆན། ཆེ་དབང་བུ་འབྲིད། ཀོང་ན་ཆང་མོ་མོ། ལྷ་
འཕོ་ཆང་ཐུ་འབུ། དཀར་མགོ་ཨ་པོ། ལྷགས་ཐོ་ཆང་ཐུ་ཆེ། རྒྱལ་
མཆན་བཀྲ་ཤིས། བཀྲ་ཤིས་རབ་བཟན་སོགས་ཐུག་ཤེས་ཤི་བ་རེད། ད་
དུང་ཐུག་ཤི་བ་ལྷའི་མིང་དྲན་ཐུབ་མ་སོང་།

འཐབ་འཛིང་བཏང་ནས་བསད་པ་དང་། རང་གི་བརྒྱབ་པ་ཁ་ཤས་
ཙམ་བྱུང་བ་སོགས་སྤྱག་པོ་ཐུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཁོ་ན་ཤོད་བཞིན་ཉིན་ཁ་ཤས་
བསྐྱད། ���་མ་ཐུབ་བཟན་གྱིས་སྤྱག་པོ་ཐུང་བ་སོགས་གང་ཡང་གསུང་
གི་མི་འདུག ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་མོལ་དང་བཙོན་ཁང་ནང་གི་

སྒྲོར་འདྲི་བཤད་བྱས། དེ་ནས་ཤང་ཀྱང་ན་བྲིད་ས་ཡོང་བ་དང་ཚོགས་
འདུ་གྲོལ་ནས་ལམ་དུ་ན་བྲིད་ས་ཡོང་བ་བཅས་པ་ཡུལ་དུ་ཆ་གོ་བར་བརྟེན།
ངའི་ཉེ་བ་ཡིན་པ་དྲི་ཆུང་བསམ་གཏན་ཚུལ་འཕེལ་དང་། ཀུག་ཐོག་ཆེ་
རིང་བཅོ་ལྔ་གཉིས་ཀྱིས་ན་བྲིད་དེ་བསུ་བར་བྱུང་ཞིང་། མར་ལམ་དེར་
ཡོང་དན་བྱས་ཏེ་ཐྱིན། ཉེ་མ་ཐུད་ཡོལ་ཙམ་ནས་འཛོལ་གུ་ས་ཆར་སྐྱབས་
དུས་བྲག་གཡལ་ཉོང་ནས་བྱམས་མདུན་བར་གཞུང་ལམ་ལས་འགོ་
བཙུགས་ནས་ཨར་པོ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོས་ལས་བཞིན་པའི་སྐབས། ང་
ཚོའི་གྲོང་པའི་མི་ཉི་ལྔ་ཙུ་གངས་འདུག་པ་ཆང་མས་ལས་མཚམས་བཞག་
ནས་ང་སར་འདུས་བྱུང་། ཐོགས་ར་མོ་གསར་རྒྱང་རྒྱང་རེད་འདུག འོ་
ཤེས་པ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག ཐོགས་ར་ཞིག་གིས་སྒྲོན་མ་ང་དང་རི་
ལ་མཉམ་དུ་གཤམ་མཁན་དྲི་རྩེ་ཡི་བྲུ་ཡིན། བ་ཀན་ནས་མ་གྲི་ནང་ཚུན་བྲིད་
དང་ཐུག་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཟེར་གྱི་ཡོད་ཀྱང་ཐུག་མ་སོང་ཟེར། ང་བཅོན་
ཁང་ནང་ཚུད་ཁར་གྲགས་པ་ཟེར་བའི་སྐུ་གུ་མ་འབྱུང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རེད་
འདུག དེས་མིག་ཚུ་བཏང་བ་དང་དེར་ཡོད་པ་ལ་ཆེར་གྱིས་མིག་ཚུ་བཏང་
གི་འདུག ཡོ་ཆུང་འདི་ཚོས་ངོ་མ་ཤེས་ན་ཡང་པ་མ་ཚོས་བཤད་པའི་སྐད་
ཆ་ཡིད་ལ་བཞག་ཅིང་བཅེ་བ་དང་སེམས་སྐྱགས་ཆེན་པོ་འདུག་བསམ།
དེར་གྲུབ་ཐོབ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་བརྒྱབ་པའི་ཕྱགས་ཟམ་རེད་ཟེར་བ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་གཏོར་ནས་ཕྱགས་ཟམ་གསར་པ་ཞིག་བརྒྱབ་འདུག ཕྱགས་
ཟམ་མར་བཞིགས་དུས་ཉེན་ཁ་ཡོད་སར་མངའ་བདག་ལས་ཆབ་ཚོ་བཏང་
བའི་རྒྱན་གྱིས། མངའ་བདག་བྲུ་གཉིས་དང་བྲུ་མོ་གཉིས་ཤི་སྒྲིན་བྱུང་
འདུག དེ་ནི་མཛོལ་གྱི་གཟིགས་མགོན་ཆང་གི་བྲུ་དང་། དཔའ་ཞུ་བྲུ། ཐེས་
པོ་བྲུ་མོ་ཨ་སྒྲིད། བདེ་ཆེན་གཡང་འཛོམས་བཅས་ཤི་བ་དང་། གཉལ་
རིས་ཆང་གཡོང་ལུག་གི་རྒྱང་པ་ཆག ཁ་པ་བྲུ་མོ་བྲུ་ཤིས་ཚོས་མཚོ་

ལ་མས་སྒྲིན་བྱང་བ་རེད།

བྱམས་མདུན་ལ་སྒྲེབས་དུས་རུ་ཁག་གི་ལས་མཆོམས་བཞག་ནས་
ཡོང་བ་དང་འཁེལ་སོང་། མི་ཁག་པ་ནི་ཉ་ལམ་མཐོང་རྒྱ་མི་འདུག ཤོ་
མོ་ཚང་མ་གཏོང་དང་གྲོན་ཆས་ཚང་མ་སྒྲུག་པོ་མིན་པ་གཅིག་ཀྱང་མི་
འདུག དགོན་པ་ཚང་མ་གཏོར་ནས་གྱང་རལ་ག་སྒྲུག་རེད། མི་སེར་
གྱི་ཁང་པར་དཀར་ཅི་བཏང་བ་དེ་མོངས་དད་རེད་ཟེར་བཏང་མ་བརྟུག་
སྒྲེབས། ཁང་པ་ཚང་མ་མདོག་ངན་པ་སོགས་ཡུལ་ཡུང་སྒྲོ་ལྷང་ལྷང་ཆགས་
འདུག བྱམས་མདུན་གྱི་ཉེ་འབྲེལ་ཚང་མ་དང་ངོ་འཕྲད་བྱུང་ཞིང་སྒྲུག་
བསྐལ་མ་མཐོང་མཁན་ནི་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག ངའི་སྒྲིན་ཆོ་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཟེར་བ་དེས་སྒྲོ་བོ་བཙོན་ཁང་ནང་དདུལ་དང་བ་ཆས་ཐེངས་གསུམ་ཙམ་
བསྒྱུར་བྱུང་བར། སྒྲུག་ཐོག་ནས་ཡིག་ལན་བསྒྱུར་བ་དེ་ལས་བྱེད་པའི་
ལག་དུ་སོང་བར་བརྟེན། མང་ཚོགས་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་ཆོ་ཚུལ་ཁྲིམས་
ལ་འབྲལ་འཛིང་བྱས་པར་མ་བཟད་ལྟ་སྟངས་སྒྲུག་པོ་བྱས་འདུག འཁོར་
ཞག་ཆེ་བ་གཉིས་ཀྱི་འབྲུ་རིགས་དེ་པ་ཡུལ་ནས་ལེན་ཆོག་པའི་འཛིན་ཡོད་
པ་དེ་བྱམས་མདུན་འབྲུ་ཁང་ལས་བྱེད་ལ་བསྟན་པ་ཡིན། འབྲུ་ཁང་ལས་
བྱེད་གཉིས་བྱམས་ཁང་ཐོག་བསྟན་འདུག རྒྱ་མི་གཅིག་དང་བོད་པ་གཅིག་
ནས་འབྲུ་ཁང་སྒྲོ་བྱེས་སོང་། དེ་ནི་སྒྲོན་མ་བྱམས་པ་རང་བྱོན་བཞུགས་
སའི་ལྟ་ཁང་དེ་རེད་འདུག ཁང་པའི་ངོས་གཅིག་ལ་སྒྲུངས་པའི་འབྲུ་
མ་གཏོགས་ངོས་གཅིག་སྟོང་པ་རེད། བོད་པ་དེས་འབྲུ་བཀྲགས་བཞིན་
པའི་སྒྲེབས་རྒྱ་མི་དེས་པར་ཙམ་དེ་ནས་གཅིན་པ་བཏང་སོང་། དེའི་
འཁྲིས་དེར་བྱམས་པའི་སྒྲུ་གཏོར་བུལ་སྒྲུ་སྟང་དེ་ལྟ་ཁང་དེར་དབྱུགས་
འདུག བོད་པ་དེས་སྒྲུ་ཆུང་ཆུང་ངང་རྒྱ་མིས་མ་གོ་བར་རྒྱ་མ་བཞི་
ཐོལ་པ་བཀྲག་ཡོད་ཅིས་ལབ་བྱུང་།

བྱམས་པ་རང་བྱོན་དེ་ ༡༧༥༥ ལོར་ཡང་ཀུའུ་མིན་ཞེས་པ་
 དེས་བཀོད་འདོམ་འོག་གཏོར་བ་རེད། ལྷགས་མདའ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱོད་
 གཏོར་བ་དང་དབུ་སྐྱག་ཁང་ནང་དབུག་པས་དེ་རྒྱབ་བྱིར་བྱིན་པ་རེད།
 བྱམས་པའི་སྐྱོ་རྒྱ་དེ་དོ་སྤོ་ནག་གི་བར་ཙ་རྒྱས་ལྟར་དོ་དཀར་འདུག་དེ་
 ནས་ཕ་ཡུལ་ནས་འགྱུར་མེད་དབང་ཕྱུག་ཞེས་པ་དེས། ཉ་བླག་པ་གཅིག་
 ལ་ཉ་གྲུམ་ཡག་པོ་ཞིག་དང་བཅས་བསུ་བར་བྱུང་ཞིང་། སྤོན་ཡོད་བསུ་
 མཁན་ནམས་དང་བཅས་བྱིན་པས་གོང་དུ་ལེའུ་བརྒྱད་པ་ནང་གསལ་བའི་
 ཆོས་དོ་གདོང་ལ་བསྐྱེད་པ་དང་སྤོན་གྱི་གནས་ཚུལ་བྲན་ཞིང་དགོན་
 མཆོག་ལ་གསོལ་འདེབས་བྱས། ལམ་ཁེལ་གྱི་གོང་ཆོ་ནམས་བསུ་བར་
 བྱུང་། གོ་འདུ་གོང་པའི་འོག་དུ་སྐྱེད་པས་དུས་གདན་དང་། ཅོག་ཅེ། ཇ་
 ཆང་སོགས་བྱིར་ནས་བསུ་མཁན་མང་པོ་ཡོང་བ་དེའི་ནང་རང་གི་ཉེ་བ་
 ཡིན་པའི་ན་གུ་ཆང་གི་ཕ་བྱ་གིས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མིས་བསད་པ་དེའི་ཆ་པོ་
 བུ་བསོད་ནམས་འཕྱོར་ལྷན་ཟེར་བ་དེ་དགའ་སྦྱོའི་ངང་མིག་ཚུ་ལྷུང་ལྷུང་
 དུ་གཏོང་གི་འདུག་ ཡང་ཨ་དཀར་ལྷ་དར་ཟེར་བ་དེས་ང་ཐུག་པ་དང་
 གུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེད་པས་བདེ་པོ་ཡིན་ས་རེད་དམ་ཟེར། ངས་སྐྱོ་
 ཁམས་བདེ་པོ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་གོ་བྱུང་ལབ་པས། རྒྱ་མི་དྲུང་ཕྱུར་མང་
 པོས་མཐོ་ཅོ་དྲུང་བྱི་ལོ་བརྟན་པར་ཤོག་ལབ་ཀྱང་། ལོ་ ༡༩ མ་གཏོགས་
 བསྐྱད་མ་སོང་། ང་ཨ་དཀར་ལྷ་དར་བྱི་ལོ་བརྟན་ཤོག་ཟེར་མཁན་མི་
 གཅིག་ཀྱང་མེད་དེ་ད་ལོ་ལོ་ ༡༥ ལ་སྐྱེད་པས་སོང་། ད་དྲུང་ལོ་ཁ་ཤས་
 བསྐྱད་ནས་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་རྒྱ་བྱུང་ན་གི་ཡང་མི་འགྱོད་ཟེར།
 ཁོ་པའི་བུ་གྲ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བོད་བརྟན་སྤོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དམག་འཐབ་
 ནང་ཞུགས་པའི་དཔའ་པོ་ཞིག་རེད། མཐར་རང་སློག་སློས་གཏོང་དགོས་
 བྱུང་ཡང་དེའི་སྐོར་གང་ཡང་སྤྲོད་མ་བྱུང་བས་ངས་མི་འདི་ལྷག་བསམ་

ལྷན་པ་ཞིག་རེད་འདུག་བསམ་བྱུང་། སྔོན་སའི་གྲོང་པའི་མི་ནམས་མར་
 ཙམ་བསུ་བར་བྱུང་། གཙུང་མོ་ཆེ་གཡང་ནས་ཤིང་ག་སྐྱམ་པོ་ཆགས་
 འདུག་ཀྱང་། རོ་མི་ཤེས་པར་གྱུར་མི་འདུག་བཙོན་ནང་གོ་སྐྱེལ་ཐེངས་
 རེ་བྱུང་བྱུང་བ་དེས་ཡིན་པ་འདྲ། གཙུང་མོ་ལ་བུ་མོ་ལོ་ ༤ ལོན་པ་
 ཆེ་རིང་གཡང་ཆེན་ཞེས་པ་དེ་དང་། ཨ་ནེ་བསོད་ནམས་གཡང་སྒྲོན་ཁོ་
 རང་གསུམ་མ་གཏོགས་ནང་མི་མི་འདུག་སྔོན་རྒྱུད་ངའི་པ་རྟ་མགིན་ཆེ་
 རིང་ལ་པ་མ་གཅིག་པའི་སྤྱིང་མོ་གསུམ་ཡོད་པ་ནས་ཆེ་བ་དེ་ཨ་བུར་སྟག་
 ལ་ཆང་སར་མནའ་མར་བཏང་བ་དང་། འབྲིང་བ་མངའ་རྒྱུད་ནོར་བཏན་
 ཆང་སར་བཏང་བ་བཅས་གྲོངས་ཆར་ཞིང་། རྒྱུང་བ་ལ་པག་དགོན་དུ་
 རོ་མོ་བྱས་ནས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ལ་འབད་ཅིང་། ཨ་ནེ་བསོད་
 ནམས་གཡང་སྒྲོན་ཁང་པའི་ནང་མཆམས་བཅད་ནས་ཕྱིར་མ་དོན་པར་
 ༡༩༥༩ ལོར་སླེབས་དུས། ལོ་སྐྱུམ་རུ་ཙམ་ཕྱིན་རིང་རོ་གཙོད་ཆང་
 གི་ནང་མི་དང་མཆམས་གཡོག་གིས་མ་གཏོགས་རོ་མི་ཤེས་སྟབས་
 ༡༩༥༩ ལོར་གྲོང་པའི་ནང་དུད་ཆང་ཞིག་སར་བཟུང་བས་སྒྲོན་ཆ་གང་
 ཡང་མ་བྱུང་། དེ་རྗེས་མགོ་བཏགས་ཞུས་ཤིང་རྒྱ་ནོར་ཕན་བུ་གང་ཡོད་
 ཅིས་ལེན་བྱས་པ་མ་གཏོགས་ཉེས་དྲུང་དང་གཤེ་གཤེ་གང་ཡང་བྱས་མི་
 འདུག་ཁོང་ཉིན་མཆན་ག་དུས་ཡིན་ཀྱང་ཅོག་པུར་སྔོན་ཅིང་མཉམ་བཞག་
 བྱེད། ཁོང་གིས་ངས་ཉིན་རེ་སྒྲོལ་ཆོག་(ཟབ་ཉིག་)ཆར་བདུན་རེ་མ་
 ཆག་པ་འདོན་དུས། ཆོས་སྒྲོད་རྒྱལ་པོ་མངའ་ཐང་རྒྱས་ཞེས་པའི་ཆོག་
 དེ་འདོན་དུས་ལྔ་རྒྱལ་བ་བཟུན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་དབང་མངའ་ཐང་རྒྱས་
 ཤིང་སྐུ་ཆེ་ཞབས་པད་བཏན་པའི་སྒྲོན་འདུན་བརྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་རྗེས་སུ་
 གོམས་འདྲིས་ཆགས་ནས་ཆོག་དེ་འདོན་དུས་ནས་དམིགས་གཏད་མ་དགོས་
 པར་རང་ལྷགས་སུ་ཡོད་ལ་འཆར་བཞིན་འདུག་ཟེར།

དེ་ནས་སྤྱི་མོ་ཆེ་གཡང་གིས་དེ་སྤྱོད་སྤྱུག་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཚུ་ལ་
 མཚན་གང་ལ་བཤད་ཅིང་། བཤད་མཁན་དང་ཉན་མཁན་གཉིས་ཀ་
 ཏུ་བཞིན་པའི་ངང་ནམ་གསལ་བྱུང་། སྤྱི་མོས་བཞུགས་ཏེ་ཉན། བྱེད་
 བཅོན་ཁང་ནང་ཚུད་པ་དང་ཞིང་སྐལ་ཡར་བྱེད་སྤྱོད་ལ་སྤྱད་པའི་
 ཉལ་བྱི་དང་སྤྱོད་ཅེ་བཅས་བྱེད་སྤྱོད་ལ་ཤང་གིས་ཆེ་རིང་གིས་
 འཕོལ་གདན་ཆ་གཅིག་ཕུ་དེ་ངའི་སྐལ་པར་བཀལ་ནས་ཁོ་རང་གི་རྟ་བཞོན་
 ནས་ང་ལ་རྟ་ལྷག་གཞུགས་ཏེ་ཁོ་རང་སྤྱོད་སྤྱུག་བསྐྱེད་བྱེད་བཅུག་བྱུང་། (དེའི་
 བར་སྤྱི་ལེ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་འགྲོ་དགོས།) ཡང་བྱེད་རང་བྱེད་མེད་གཞན་
 དང་འདྲ་གི་མ་རེད། གལ་སྤྱི་མོ་མངའ་ཆ་བཞིན་པ་དང་བྱེད་རང་བྱེད་
 འཕྲུག་ནང་ཞུགས་ཏེ་དུར་བཅོན་བྱས་པའི་ཉེས་ཅན་རེད་ཟེར་ནས་འཐབ་
 འཛིང་ཐེངས་གངས་བྱས། ཨ་མ་ལའང་དེ་བཞིན་བྱས་པའི་ཐོག་ནད་ཐོག་
 གྲང་སྤྱོད་བཅོས་ཐེངས་གཅིག་གྲང་བྱེད་ཚུ་མ་བྱུང་བ་དང་། ང་རང་ཚུས་
 དང་རྫོང་སོགས་ལ་རྟ་ཁལ་སྤྱོད་པ་དང་། ཡིག་སྐྱེལ། ཨ་ར་ལས་སོགས་
 ལ་འགྲོ་དགོས་སྐབས། ཚུན་དུ་ཨ་མ་གཡོག་ལོང་མེད་པ། འཆོ་བའི་
 དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ཨ་མ་གྲོངས་སོང་། ཨ་མ་མ་གྲོངས་
 སྐབས་ང་ལ་སེམས་བབ་པོ་བྱིས། ང་ཆོར་སྤྱུག་པོ་གཏོང་མཁན་ལ་འཁོན་
 འཛིན་མ་བྱེད། སྤྱི་བ་སྤྱོད་གྱི་ལས་འབྲས་རེད། འདིས་སྤྱི་བ་དག་
 པའི་སྤྱོད་ལས་ཚུ་བས་ཟེར་ཡང་ཡང་བཤད་གྱི་ཡོད། ཨ་མ་གྲོངས་རྗེས་
 ཚུ་མིས་མི་སེར་ནམས་བསྐྱེད་ནས་མངའ་བདག་མངའ་ཆ་བཞིན་པར་དགའ་
 སྤྱོད་པོ་གཞན་འཕྲུག་དགོས་ཟེར་ཡང་། ཡུལ་མི་ཆང་མས་ཁོ་ཆོའི་བཀའ་
 ལ་མ་ཉན་སྐབས་ཐབས་ཤེས་མ་བྱུང་བ་རེད། མ་གཞི་རྟ་སྤྱོད་རྫོང་པའི་
 གྲོང་ཆོ་དེར་དུད་ཆང་སུམ་ཚུ་ཙམ་ཡོད་པ་ནས་སྤྱོད་གས་གཞན་ནས་ལས་
 བྱེད་མག་པར་བཞག་པའི་དུད་ཆང་དེ་མ་གཏོགས་དོགས་པ་དགོས་པའི་

དུད་ཚང་གཅིག་ཀྱང་མེད་པས། རྒྱུ་དུ་རོགས་རམ་བྱེད་པ་དང་། ལྷག་
པར་དུ་སྒྲ་མ་ཚེས་འབྱུང་ཞུ་བ་དེས་ཟས་གོས་སོགས་རོགས་རམ་གནང་
ཡང་རྒྱ་མིས་སྐབས་འགར་ཞིབ་གཤེར་གྱིས་འཕྲོག་པའི་ཐོག་སྐྱུས་སྤྱད་
བྱུང་ལའང་དགོས་ཟེར་ནས་འཐབ་འཛིང་ཇི་ལྟར་བཏང་ཡང་ང་རང་གཉིས་
ནས་ཆིག་གཅིག་ཀྱང་མ་ལབ། བྱིད་བྲག་གཡལ་ཇོང་བཙོན་ཁང་ནང་ཡོད་
དུས་རང་གཉིས་ཀྱིས་ཟ་བསྟེ་བྱས་པའི་ཤ་མར་དང་ཡུལ་མིས་བསྐྱར་བ་
བཅས་བྱིར་ནས་ཡོང་སྐབས། ང་རང་གཉིས་ལ་ཕྱགས་ཐོག་མཛོ་མོ་མིག་
གཉིས་ཀ་ཡོང་བ་ཞིག་བཞག་བྱུང་བ་དེ་ལ་བཀལ་ཏེ་བྱིད་ནས་ཡོང་བ་ཡིན།
དེ་ཡང་ཤང་ནས་དགོངས་འཁྲོལ་རག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཆབ་མདོར་
བཙོན་ཟས་སྤྱོད་པར་ཡོང་དུས་སྐལ་པར་ཁུར་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། ཐེངས་
གཅིག་འགྲེན་ཆོས་ཀྱི་ཁྲིའི་དུད་ཚང་ཞིག་སར་ཞགས་འདུག་བྱས་པས།
ཁྱོད་ཀ་དེ་ལ་བཙོན་ལྟ་བུ་གིས་དང་སྟེ་དམན་དེ་ལ་བཙོན་ལྟ་མོ་ཟེར། ང་
ཆབ་མདོར་བཙོན་ལྟ་སྟེ་ལ་བར་འགྲོ་མཁན་ཡིན་ལའང་པ་དང་། རྫོག་ཅོད་
བྱ་ཟེར་བ་དེ་ལ་བཙོན་ལྟ་སྟེ་ལ་མཁན་དང་། ནང་མི་སྐྱེ་ཡོད་རེད་དམ།
བྱིད་ཀྱིས་ཨེ་ཤེས་ཟེར། དེར་སྤྱིང་མོང་ཡིན་ལའང་པ་དང་། རྫོག་ཅོད་
བྱ་མཐོང་མ་ཁྲོའི་ཡང་རྒྱ་དམག་མང་པོ་བསད་པའི་སྐད་གྲགས་ཆེན་པོ་
འདུག བྱིད་དེའི་སྤྱིང་མོ་ཡིན་ན་སྟེང་ཇི་ཟེར་ནས་ང་གདན་ཐོག་དུ་བཞག་
མར་ཁུ་བཞུས་ནས་སྤྱད་པ་སོགས་ཁ་ལག་གང་དག་དག་བྱས། ར་ཤ་འདད་
གཅིག་བཙོན་ལྟ་སྤྱོད་སར་བསྐྱར་བ་བཅས་བྱས་བྱུང་ཟེར། (བཙོན་ལྟ་བུ་
གིས་ལོ་ཆེ་ཡང་ ༡༩༩༦ ལོར་བདེ་ཐང་ཡིན་པ་ཐོས།) ས་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་
རྒྱ་མིས་སྐྱག་པོ་བཏང་བའི་སྐོར་རྫོགས་རྒྱ་མེད་པ་སྤྱིང་མོ་ཆེ་གཡང་ལ་
ཤོད་རྒྱ་འདུག་ལ་ངོ་འཕྲད་ཡོང་ཆད་ལའང་ཤོད་རྒྱ་འདུག་ ཡུལ་མི་ཆང་
མ་ཀྱང་ཐེའི་ནང་ལ་ཡོད་སྐབས་འཆོ་བ་ཏུ་ཅང་དགོན་པོ་འདུག་ཀྱང་ང་ལ་

ནི་གང་དག་དག་བྱས་བྱང་།

ཡང་གཙུང་མོ་ཆེ་གཡང་གིས་བཤད་དོན། ༡༩༡༤ ལོའི་ཟླ་༩
པའི་ནང་མའོ་ཙཱ་ཏུང་གི་བ་ཐོས་སྐབས་དགའ་བ་བཟོད་ལས་འདས་པ་བྱང་
ཞིང་། སོ་སོའི་སེམས་མཐུན་པའི་མི་དང་གཏམ་བཟང་ཤོད་རེས་བྱས་
པས། ཚང་མ་དགའ་ཐག་ཆོད་ཀྱི་འདུག དེ་དུས་ཉིན་ཁ་གསལ་གྲོང་
གསེབ་ནང་ཁྲབ་བསྐྱགས་བྱས་མེད་སྟབས། གོ་མདོག་བྱེད་པོད་ཀྱི་མེད་
པ་རེད། ས་སྐྱའི་ཆ་མ་མཐུན་རབ་སེང་གེ་སར་བདུད་རི་བ་ཆེ་འཕེལ་
ཟེར་བ་དེ་བཅར་ནས། སྒྲ་མ་ལགས། ངས་བྱེད་ལ་གཏམ་བཟང་ཏེ་ལས་
དགོས་པ་ཞིག་ཞུ་བྱ་ཡོད་ཞུས་པས། ག་རེ་ལ་བ་བྱ་ཡོད་གསུངས་པ་དང་།
ཁོས་གེ་བ་གསང་སྟེ་དགའ་བའི་ནམ་འགྱུར་གྱིས། མའོ་ཙཱ་ཏུང་སྐྱག་
གི་ཐེབས་འདུག་ཞུས་པ་དང་། མཐུན་རབ་སེང་གེ་ནས། མྱིང་རྗེ།
མི་དེས་སྐྱག་པ་ཆབས་ཆེན་དེ་འདྲ་བ་བསགས། གི་བའི་རྗེས་སུ་སྐྱག་
བསྐྱེལ་མུ་མཐའ་མེད་པ་མྱོང་གི་རེད་གསུང་ནས་སྐྱན་ཆབ་བསེལ་བ་དང་།
ཆེ་འཕེལ་གྱིས། མི་ཚང་མས་ཁོ་གི་བ་ལ་མི་དགའ་མཁན་གཅིག་ཀྱང་
ཡོད་པ་མ་རེད། སྒྲ་མ་བྱེད་དུ་དགོས་དོན་ག་རེ་ཡིན་ནམ་ཞུས་པར། སྒྲ་
མས་ཁྱོད་མ་དགའ་མ་གཏོགས་སྟེ་བ་སྟོན་མ་མའོ་ཙཱ་ཏུང་ཁྱོད་ཀྱི་མ་བྱེད་
མྱོང་ཡོད་པ་རེད་གསུངས་པ་དང་། བསྟོ་སྟོན་གནང་བ་རེད་ཅེས་བཤད་
བྱང་བས། ངས་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་ཟེར་བ་དེ་འདྲ་མིན་ན་ཅི་འདྲ་ཡིན་
བསམ་བྱང་། དེ་རྗེས་མདུན་བཅར་ཞུས་ནས་ཆོས་འབྲེལ་ཡང་ཐོབ་སོང་།

ཟླ་བ་གཉིས་ཐོག་ནས་སྟོ་པོ་ནང་འབྱོར། ༡༩༡༠ ལོའི་ཟླ་ ༥
པའི་ཆེས་ ༡༠ ཉིན་ཀྱི་ནག་གུང་ཁྲན་ཏང་གི་སྤྱི་ཁྲབ་རྒྱུ་ཅི་རྒྱུ་ཡའོ་
པང་ལྷ་སར་སྐེབས་ནས་གཏམ་བཤད་བྱས་པའི་ནང་། དེ་སྟོན་ཀྱང་
དབྱང་གིས་པོད་ལ་རོགས་དངུལ་དུང་ཕུར་མང་པོ་བཏང་བ་དེ་ཆོ་ཡར་

ལྷུང་གཙང་པོའི་ནང་བཏབ་པ་རེད་དམ། བོད་མི་དམངས་ཀྱི་ད་ལྟོ་
 འཛོལ་འདི་ ༡༩༥༠ གོང་གི་འཛོལ་པ་ལས་སྤྱད་པ་ཡོད་པ་རེད། ཡར་
 རྒྱུ་གཅིག་བྱུང་འདུག་པ་དེ་བོད་ནང་ཡོད་པའི་ལས་བྱེད་པ་དེ་ཚོའི་འཛོལ་
 བ་ཡར་རྒྱུ་བྱུང་བ་དེ་རེད་བཅས་བཤད་པ་དང་། ལྷ་སའི་ཁྲོམ་ལས་
 རང་གི་བོད་མི་འགའ་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་ཡིན་ནམ་བོད་རིགས་ཡིན་དེས་
 པས་བོད་རིགས་ཡིན་ཟེར་དུས། ཁྱོད་ཀྱི་མགོ་ལ་གྱོན་པའི་ལྷ་མོ་དེ་
 རྒྱ་ལྷ་རེད་མ་གཏོགས་བོད་ལྷ་མ་རེད། གྱོན་ཆས་དེའང་བོད་ཆས་མ་
 རེད། བོད་མི་ཡིན་ན་བོད་ཆས་སྤྲས་དགོས་རེད་བཤད་པ་དེ་ཆགས་
 པར་ཐོག་ནས་མཐོང་དུས་ཀྱི་ནག་གི་གཙོ་གནད་དཔོན་པོ་ཞིག་གིས་དངོས་
 ཡོད་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་བཤད་པ་ལ་ཡ་མཚན་སྤྲས་བྱུང་། དེ་རྗེས་
 བོད་ནང་ཡོད་པའི་དམག་མི་མ་གཏོགས་དེ་མིན་ཀྱི་རིགས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱད་
 ཅུ་གུ་ལྷ་ཀྱི་ནག་ཏུ་སྤྱིར་ལོག་བྱེད་དགོས་པའི་སྲིད་ཇུས་ཁྲབ་བསྐྱུགས་བྱས་
 རྒྱུ་ཐེངས་དང་པོ་ལོག་འགོ་བཙུགས་པ་རེད། བཙོན་རྒྱ་ཡང་གཉིས་
 པའི་ལས་བྱེད་པ་ཏུས་ཀྱང་ཞེས་པའི་ཀྱི་མི་དེ་ཐེངས་གཉིས་པའི་གས་འགོ་
 མཁན་ཡིན་འདུག ཁོ་པའི་བཟའ་ཟླ་དཔལ་འབར་རྗེས་ནས་ཡིན་པ་
 བསོད་ནམས་ཆོས་སྒྲོན་དང་ཕུ་གུ་གསུམ་ཡོད་པ་ནམས་པ་ཏུས་ཀྱང་གིས་
 རྒྱ་ནག་ལ་མཉམ་དུ་འགོ་དགོས་ལབ་པར་ཁོང་བཞི་པོས་མོས་མཐུན་མ་
 བྱས་ཀྱིན་པ་ཏུས་ཀྱང་རང་གི་མགོ་ལ་རང་གིས་མེ་མདའ་ཐུང་མདའ་རྒྱབ་
 རྒྱུ་རང་གི་རྒྱབ་སོང་། རྒྱ་རིགས་ནམས་ཀྱི་ནག་ལ་ཐུ་མཐུད་ནས་
 འགོ་བཞིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ནག་ནས་དམག་མི་ཏ་ཅང་མང་པོ་ཞིག་སྤོངས་
 པ་རེད། ༡༩༥༠ ལོ་ནས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྲིད་ཇུས་སྤྱད་ཏུ་གཏོང་
 བ་དང་འབྲེལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་ཇུས་ནམ་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱུང་ཟད་བཟང་
 དུ་གཏོང་རྒྱུའི་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། ང་རང་པ་ཡུལ་དུ་ལོག་རྒྱུ་ཙུ་

དགོངས་ཐེངས་མང་ཞུས་རྗེས་ ༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༩
ཉིན་དགོང་འཁྲོལ་ཐོབ་སྟེ་ལག་འཁྱེར་དང་གྲོན་དངུལ་སྒོར་ ༤༠༠ གྲུང་
པ་དང་ཆབ་མདོ་བར་རྒྱངས་འཁོར་ནང་སྐྱེལ་གྱི་བྱས་ནས་ང་དང་མཉམ་
དུ་ལས་མི་བཞི་ངའི་བཟའ་ཟླ་དང་སྐྱེས་ནས་ཟླ་བ་བཞི་ཕྱིན་པའི་བུ་གཅིག་
བཅས་མཉམ་དུ་ཆབ་མདོར་སླེབས་ནས་ཉིན་གསུམ་མཆོམས་བྲག་གཡལ་
རྫོང་བར་རྒྱངས་འཁོར་ལམ་ལས་ཆར་ཙམ་བྱུང་འདུག་པས་བྲག་གཡལ་
རྫོང་དུ་འབྱོར་ནས་རིམ་བཞིན་ཏཱ་ལའ་བོག་ཕྱིན། སྐད་ནས་སུ་ཡུལ་མི་
ཆོའི་དགའ་བསུའི་སྟེ་ལེན་ཐོབ་བྱུང་ཞིང་། དེ་སྟོན་དོ་གཅོད་ཆང་གི་
ཁང་པ་དེ་བོག་བཙུགས་གསུམ་ལྡན་གྱི་རྒྱ་ཆེ་ཙམ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་ ༡༩༥༩
ལོར་གསར་འཛུགས་དུད་ཆང་བཞི་བཞག་ཡོད་པ་དེ་ཆོ་མི་དམངས་སྤྱི་ཁང་
བཙུགས་དུས་གཞན་ལ་སྟོན་བཙུག་ནས་ཁང་པ་ཆ་ཆང་རུ་ཁག་གིས་བེད་སྤྱོད་
བྱང་བའི་སྐབས་ཤར་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་དཔལ་ལྡན་གྱིས་བོག་ས་གསུམ་
པ་དེ་བཞིགས་ནས་རུ་ཁག་གི་སྟོན་བོག་བཞག་ས་བྱེད་དགོས་ཟེར་ཡང་མི་
དམངས་ཆང་མས་མགྱིན་དབྱུང་གཅིག་གྱུར་གྱིས་གསུམ་བོག་སྟེང་ད་ལྟ་
སྟོན་ཁང་དང་བདག་གཉེར་ཁང་བྱེད་བཞིན་པ་འདི་ཕན་བོགས་ཆེ་ཚུལ་
བཤད་ནས་གཏོར་གྱི་ཁས་མ་བླངས། ཡང་བཞུན་དར་དང་གྲགས་པ་
བཅས་མི་བཞི་ལ་དོ་གཅོད་ཆང་གི་ཐབ་ཀ་འདི་མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་ནས་
ཡོད་བཟུང་པ་ཡིན་དུས་ལྟ་གནས་ཡོད་སྤྱིད་པས་གཏོར་ན་མི་ཕྱུགས་ལ་གོད་
ཆགས་ཡོང་གི་རེད་སོགས་མང་དག་ཅིག་བཤད་ནས་གཏོར་མ་དགོས་ཙམ་
བྱུང་འདུག ང་མ་ཡུལ་དུ་སླེབས་དུས་ཤར་དང་རུ་ཁག་གཉིས་ཀས་ཐག་
བཅད་ནས་ཁང་པ་ཆ་ཆང་ང་རང་ནང་མི་གསུམ་ལ་བདག་ཆོག་པ་དང་སྟེར་
ཞིང་སྟེར་ཐོག་དང་ཁྲིམ་ཆས་ཅ་དངོས་ཆ་ཆང་ཞིག་སྤྱད་བྱུང་། སྐབས་
དེར་རུ་ཁག་གི་སྟོན་བོག་བཟུངས་ཆར་ནས་ལོ་གཅིག་གི་བཟའ་འབྲུ་བཞོ་

བཤའ་ཁྱབ་པའི་དུས་དང་འཁེལ་འདུག སྤྱིར་བཏང་རུ་ཁག་དེའི་མི་ཚང་
 མར་བཟའ་འབྲུ་ཆ་སྟོམས་སྟོན་གྱི་ཡོད་ཀྱང་འབྲུ་རིན་སྟོན་དགོས་གྱི་ཡོད་
 པ་རེད། ལས་ཀ་ཐུབ་མཁན་ཚོར་ལས་རབ་དང་ལས་འབྲིང་ལས་མཐའ་
 ཞེས་དབྱེ་ཡོད་པས་ཉིན་རེའི་ལས་ཀ་གང་བྱས་སྐར་དེབ་ཞེས་པ་དེའི་ཐོག་
 བདག་གཉེར་གྱིས་ཐོ་བཀོད་དེ་ལས་རབ་ལ་སྐར་ ༡༠ ལས་འབྲིང་ལ་
 སྐར་ ༡ ལས་མཐའ་ལ་སྐར་ ༡ ནས་ ༥ བར་ཉིན་དེའི་ཚད་གཞི་
 ཐོག་ལས་ཀ་བྱས་ཡོད་མེད་ཞིབ་ནས་ཐོ་བཀོད་བྱས་པའི་ལས་གྲུ་དེས་བཟའ་
 འབྲུ་ཉི་དགོས་པ་དང་། ལས་ཀ་བྱེད་མ་ཐུབ་པའི་མི་ལ་རང་གི་ནང་མི་
 ལས་ཀ་ཐུབ་མཁན་གྱི་དངུལ་ནས་རིན་པ་འཐེན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ང་རང་
 གསུམ་ལ་རིན་དངུལ་སྟུང་མ་དགོས་པ་བཀོ་སྐལ་ཆ་སྟོམས་སྟུང་བྱུང་།
 ལོ་དེའི་དབྱིད་ཀར་མི་དམངས་སྤྱི་ཁང་བཞིགས་ནས་ས་ཁྲིང་འགན་གཙང་
 ཞེས་པ་སྐར་ལ་སྟུང་སྲིང་བས་ངེད་ནང་མི་གསུམ་ལ་ས་ཁྲིང་དང་ཐོག་ལྷག་
 ཉ་བཅས་མི་གཞན་པ་ལས་ཀྱང་ལྷག་ཙམ་སྟུང་པའི་ཐོག་དེ་མིན་ཉི་འཁོར་
 གྱི་རུ་ཁག་གཉིས་ནས་ས་ཁྲིང་དང་ཐོག་གདན་ཆས་དང་ག་མར་སོགས་
 སྟུང་པ་དང་། ཕ་ཡུལ་གྱི་དུད་ཚང་སོ་སོའི་རོགས་པན་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་
 བྱས་བྱུང་བ་མ་ཆོད་བྲག་གཡལ་ནང་གི་དོ་གཙོད་སྐོར་པ་ནམས་དང་། རྫོང་
 ཁག་གཞན་ནས་དོ་གཙོད་གྱི་ཕ་རུས་གཅིག་པ་ས་ངན་གཡུང་དུང་སྐོར་པ་
 དུད་ཚང་ ༡༠ ཡོད་པ་དེའི་ལྷག་ ༡༠ དང་ཆར་སྐྱགས་བཅོ་བྱེད་ཆ་
 རུ་གོས་འདང་གཅིག་བཅས་ཆེད་དུ་བསྐྱལ་བྱུང་། གཡུང་དུང་ལས་ཆད་
 པའི་གོ་འཛོལ་གྱིས་ཆང་གིས་པན་གྲོགས་གང་ལེགས་བྱས་བྱུང་། ཐོག་
 མར་ཕ་ཡུལ་ལ་ཡོང་དུས་སྟོ་བོ་ནང་ནས་ཉོས་པའི་འཁོར་ཆེམས་ཤིག་ཡོད་
 པ་དེ་ཉི་ལོ་ཁྱབ་ལ་བྱས། གདན་དང་ཉལ་ཆས་ཁྱབ་ལ་བྱས་པ་ཞིག་ལས་
 གཞན་གང་ཡང་ཁྱིར་སྤྱོད་མེད།

ཕ་ཡུལ་དུ་བསྐྱེབས་ནས་བསངས་གསོལ་འདོན་སྐབས་སྐྱབས་བསྐྱང་
བྱས་ཁོངས་ནས་རྒྱགས་བརྗེ་ལྟ་བུ་བསངས་ཤིག་འདུག་པ་དེ་བཞིན། ལྷ་
སྐྱང་ཡུལ་པའི་གཞི་བདག་ནམས་ཀྱི་བསང་ཡིག་སྟོན་མ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་
ཡིག་རིགས་མེར་བསྐྱེགས་པའི་གྲས་སུ་སོང་ནས་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག་
པས། རང་ལ་ཚུམ་ཡིག་འབྲི་བའི་ཉམས་ཚུང་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་མེད་ལ། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་སེམས་དང་། བེས་རབ། སྟོང་
ཉིད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཕྱ་མོ་ཙམ་མི་ལྡན་ཡང་འུ་ཐུག་ངང་རང་གིས་འདོན་
རྒྱུ་མདོར་བསྐྱས་བྲིས་པ་གསལ་གསལ།

༣། ལྷ་སྐྱང་ཡུལ་པའི་གཞི་བདག་གྱི་ཡི་ བསངས་ཡིག་བཞུགས་སོ།

ཀ་ཡེ་ལྷ་སྐྱང་ཡུལ་གྱི་གཞི་བདག་ནམས། །
ཁ་དོག་སྐྱང་ལ་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་ཀྱང་། །
ག་དུས་ཡིན་ཡང་རྒྱལ་བསྐྱན་སྐྱང་ཕྱིར་དུ།
ང་ཡིས་འཛོད་པའི་དུས་སུ་སྐྱད་ཅིག་གིས།
ཅ་ཅོ་རྩ་དྲུང་རོལ་མོས་སྐྱན་འདེན་ནོ།
ཆ་ལུགས་སྐྱ་ཆོགས་འཁོར་བཅས་གདན་ལ་བཞུགས།
ཇ་ཆང་བསངས་སོགས་དངོས་འབྱོར་ཡིད་སྐྱལ་འབུལ།
ཉ་གང་རྒྱ་ལྟར་རྒྱས་པའི་ངང་ནས་བཞེས། །
ཏ་ཐའི་བསྐྱན་ལ་འཁྱུ་བའི་མཐའ་དམག་དང་། །
ཐ་ཤལ་དམ་ཉམས་ལྷ་ལྷོ་ལོག་ལྷའི་དཔུང་།
ད་ལྷ་ཉིད་དུ་སྟོང་རྗེའི་ངང་ནས་སྟོལ།

ན་ཚུང་དུས་ནས་བདག་གིས་མཆོད་པ་དང་།
 པ་པའི་མི་རབས་རྒྱུད་ནས་བྱེད་བཞིན་ན།
 ས་མས་བུ་ལ་བཅེ་བ་ཇི་བཞིན་དུ།
 བ་སྐྱ་ཙམ་ཡང་དམ་ཆོག་གཉན་དགོངས་ནས།
 མ་གཤེལ་མ་གཤེལ་བཅོལ་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱན།
 ཙན་སྐྱ་ཚུང་ཙམ་ཡང་འདོད་པའི་དོན།
 ཆ་ཆ་འུར་འུར་ངང་ནས་ཡོངས་སུ་སྐྱབས།
 ཇ་དག་སྒྲིག་ལྟར་སྐྱར་ལ་ཐོག་ལྟར་བབས།
 ས་ལེར་མཐོང་ཐོས་ཡོད་པའི་དྲགས་ཐོན་ཅིག །
 ཞ་སེར་བཞུན་སྐྱོང་ལྟ་འབངས་འཁོར་བཅས་ལ།
 ཟ་གྲོན་འདོད་ཡོན་ལོངས་སྐྱོད་ཡུན་ཆོགས་ཤིང་།
 འ་འུར་དག་ཇག་ཆོམ་ཀྱན་ཞི་བ་དང་།
 ཡ་རབས་དམ་པའི་སྒྲིལ་བཟང་གོང་དུ་སྒེལ།
 ར་ལྷག་རྟ་ནོར་ལོ་ལེགས་འཕེལ་བ་དང་། །
 ལ་ལྷང་ཀྱན་རུ་དགེ་བའི་བྲག་ཤིས་སྒྲེལ།
 ཤ་ཆ་ཉམས་ཐག་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།
 ས་བརྩུ་ལམ་ལྟར་བཞུད་པའི་གྲོགས་མཛོད་ཅིག །
 ཏ་ཅང་ལྷག་བསམ་དཀར་པོའི་བདེན་པ་ཡིས།
 ཨ་ཉི་ཡོ་གའི་བཞུན་པ་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པ་ཞིག་བྲིས།
 ༡༩༤༠ ལོའི་ནང་བོད་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གིས་བཏང་བའི་ལྷ་སྐོར་
 ཐེངས་གཉིས་པ་དེ་བྲག་གཡབ་ཇོང་དུ་འབྱོར་སྐབས། ང་ཆོའི་ས་ནས་
 ཉིན་ལམ་གསུམ་ལྷག་འགྲོ་དགོས་ཀྱང་། ལྷབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ང་ཆོ་
 མི་མང་པོ་ཟ་འབྲུ་ཉི་བར་ཡོང་བ་དང་འཁེལ་ཞིང་། ང་ཆོའི་གྲོང་པའི་

མི་མང་པོས་ལྟ་སྟོར་བའི་མདུན་དུ་བྱ་བྱ་མེས་ང་ཚོར་མ་གཤིད་ཕྱུལ་བའི་སྐྱུག་
བསྐལ་གྱི་མནར་གཅོད་སྤྱད་བྱུང་། བྱིད་ཚོ་ཡར་ལེབས་ནས་ལ་བྱུལ་བ་
ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་མཁྱོགས་སྐྱུར་དུ་པོད་ལ་ཆིབས་བསྐྱུར་གནང་བྱུང་པ་
ཞུ་རྟེན། ང་ཚོ་པོད་མི་ཚང་མ་དུ་སྐྱུག་ལྟར་ལུས་ཡིད་ཀྱང་ལ་བྱུལ་བ་
རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་གཅིག་ཀྱང་བརྗེད་མེད་སོགས་འཛོད་སྤྱོད་བརྒྱབ་ནས་དུ་འཛོད་
བྱས། བྲལ་གཡལ་མདུང་སྤྱོད་བའི་བསམ་ཚེས་ཟེར་བ་དེས་ལ་བྱུལ་བ་བསྐྱུན་
འཛིན་བྱ་མཚོ་སྤྱོད་ཆེ་བྱི་ལོར་བརྟན་པར་ཤོག་ཟེར་ལན་གསུམ་འཛོད་པས་
མི་མང་ཚང་མས་རྗེས་སྐྱོས་བྱས། དེ་ནས་ལྟ་སྟོར་ལྟ་པོས་མ་མཐོང་བར་
བསམ་ཚེས་དང་ལྟ་སྐྱུང་ཡུལ་པའི་མི་དེ་ནས་མས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་དང་
མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ལྟ་སྟོར་ལྟ་པོ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པས། ལམ་སང་བྲག་གཡལ་
རྫོང་གི་དཔོན་པོ་ཚོ་ལ་ང་ཚོ་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་བའི་མི་ཁག་གཅིག་བྱིད་
ཚོས་བཟུང་འདུག་ན་པེ་ཅིང་ཀྱང་དབྱང་སར་ཁ་པར་བྱག་གི་ཡིན་ལལ་པར་
བརྟན་བཟུང་བ་ཚང་མ་སྟོན་པ་རེད། དེ་དུས་པར་ཐེབས་པའི་བརྟན་འཕྲིན་
འཁོར་ཐག་ནང་དང་གྲོང་པ་གཅིག་པའི་ལྟ་སྐྱུང་རྫོང་པའི་མི་བདུད་
འདུལ་དབང་གྲགས་དང་། ཆེ་རིང་དོན་གྲུབ། རྩལ་ཁྲིམས་མཐར་ཕྱིན།
འགྱུར་མེད་དབང་ཕྱུག་ བུ་མོ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་མཚོ། རོ་ཆེན་འགྱུར་མེད་
དབང་ཕྱུག་ པལླ་བསྐྱུན་འཛིན། དབང་ཕྱུག་བཅས་ཡིན་པ་དང་།
དེའི་ནང་རོ་ཆེན་དེ་དུས་རང་ལོ་ ༤༧ ཡིན་པ་ལས་དེ་བྱིངས་ནས་
རང་ལོ་ ༩༠ ནས་ ༩༥ ལས་སོན་མེད་པ་རེད།

༡༩༤༠ ལོ་ནས་བཟུང་བྱ་བྱ་མེས་ཕྱི་རྩལ་ཅམ་གྱི་ཚོས་དད་རང་
མོས་གྱི་སྤྱིད་དུས་སྤེལ་བ་དང་། པོད་མི་ཚང་མ་དག་འཐག་ཆོད་ནས་
གཡལ་ལྟོག་གིས་རྩ་བཟས་པ་ནང་བཞིན་བྱས་ཏེ་ཡུལ་ལྱང་སོ་སོའི་ནང་
ལྟག་ལུས་གྱི་སྒྲ་མ་རེ་བྱང་ཡོད་པ་དེ་ཚོས་དབུ་བྱིད་ནས་བྱ་བྱ་མེས་དགོན་པ་

ཉམས་གསོ་བྱེད་ཚུགས་པའི་ཚུགས་མཆན་ཡང་ཡང་ཞུས་ནས་ཁ་གསལ་ལ་ཚུགས་
མཆན་ཐོབ་པ་དང་། ཁ་གསལ་ལ་ཚུགས་མཆན་མ་ཐོབ་ཀྱང་། ཐོབ་མིན་
ཆང་མས་སྟོན་གྱི་དགོན་པ་གཏོར་བུ་ལ་དུ་སྟོན་མ་ནང་བཞིན་གྱི་དགོན་པ་
སྤྱི་ཡི་ཚུགས་ཁང་། སྤེར་གྱི་བྲ་གསལ་སྟོན་སྤེར་ལྟར་མ་ཐོན་དེ་
ཐོན་བྱས་སོང་།

སྐབས་དེར་ངའི་བསམ་པར་ལྟ་སྟེ་དང་དགོན་པ་གཏོར་བུའི་མལ་
དེར་ཡང་བསྐྱར་གསར་པ་བཞེངས་ནས་སྟོན་ལྟར་བཞེས་ན། རྒྱ་མིས་
བོད་ལ་ཚུགས་དང་རིག་གཞུང་གཏོར་སྟོན་བཞེས་པ་དེའི་རྗེས་བུ་ལ་མཐོང་
ཡུལ་མེད་སྟབས། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མི་དང་བོད་ཀྱི་མི་རབས་རྗེས་མར་རྒྱ་མིས་
བོད་ལ་སྐྱུག་པོ་བཞེས་ཚུལ་གྱི་གནའ་གཏམ་ཞིག་ལས་མེད་པ་དེའང་རིང་
པོར་མ་ཐོགས་པར་ཡལ་འགོ་རྒྱུ་ལས་གཞན་གང་ཡང་ཡོང་གི་མ་རེད་
བསམ་སྟེ། བྱམས་ཁང་ཉམས་གསོ་མཛད་མཁན་བྲག་རྫོང་དགེ་བཤེས་
འཛིན་མེད་ཚུལ་དེ་བྱིངས་ལ་ཞུས་པས་ཁོང་གིས་དངོས་གནས་རེད།
ངའི་བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་རང་ཡོད། མ་ཆད་བྲག་གཡབ་སྐྱབས་མགོན་
ཚྭ་ལྷན་ཤེས་རབ་མཆོག་གིས་ཉི་ཆར་འཇར་མི་ནི་ནས་ཕྱག་བྲིས་གནང་
འགྱུར་ནང་། བྱམས་མདུན་བྱམས་པ་རང་འབྱུངས་ཀྱི་འགྲོ་དོན་རྫོགས་
ཆར་བ་རེད། བྱམས་པ་གཏོར་བའི་དོ་ཆག་ལྟ་སྟེ་ནས་པན་ཐོགས་ཡོད་
མ་རེད། ལྟ་ཆག་ནམས་ཤེལ་སྟོམ་ཞིག་ནང་བཞག་ནས་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་
པ་ཤིས། གསར་དུ་གསེར་བཟངས་དང་ཡང་ན་འཛིན་སྐྱོ་སྟོན་ག་ཚོད་
བཞེངས་ཐུབ་ཐུབ་བྱས་ན་ཡག་གི་རེད་གསུང་འདུག་ཀྱང་། འགན་ཁུར་
མཁན་གྲ་པ་ཚོའི་སྟོ་ལ་འཐད་ཀྱི་མི་འདུག ལྟག་པར་དུ་བོད་རང་སྟོང་
སྟོངས་ཀྱི་དཔོན་པོ་ཆེ་གསར་རེད་ཟེར་བ་ཞིག་འདིར་བྱུང་ནས་བྱམས་པ་
གཏོར་བའི་རྒྱ་སྟོན་པ་དང་དགོན་པ་སྟོན་སྤེར་ལྟར་བཞེངས་དགོས་པ་

ལས་སྤར་མེད་གསར་བསྐྱེད་བྱེད་ཚོག་གི་མ་རེད་ལབ་གྱི་འདུག་གསུང་
བྱུང་། སྡོན་གྱི་ལྷ་ཁང་ནང་ལ་གསེར་ཟངས་གྱི་བྲམས་པའི་སྐུ་བརྟན་
ཆེན་པོ་ཞིག་བཞེངས་པ་དང་། བྲམས་པ་གཏོར་དུས་དབུ་སྐྱག་ཁང་
ནང་དབུག་པ་དེ་པོར་བརྒྱན་སྤྱོད་སྐབས། བྲམས་མདུན་གི་མངའ་
བདག་ལས་ཆབ་མང་པོར་དབུ་བྱེད་ཡོད་ཅེད་ཟེར་ནས་འཐབ་འཛིང་བཏང་
བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བྲམ་མགོན་པོ་ལ་ཉེས་དུང་ཚད་མེད་བཏང་ཡོད་
ཀྱང་། དབུ་བྱེད་མཁན་ནི་རེས་ལེ་གྲོང་པའི་དུས་ཀྱང་ཡིན་པ་པོ་ཙཱ་བྱུང་
ཚུབ་གྱིས་བྱེད་ཡོད་པ་རེད་འདུག ཁོང་གིས་བྱེད་འབུལ་བྲམས་པའི་དབུ་
དེ་ཡོད་པ་དང་། སྐུ་སྤྱད་གཏོར་བུ་ལ་ཡོད་པའི་དབར་ལ་ཡར་འདམ་གྱིས་
བཞེངས་ནས་སྡོན་དུ་ཐོག་མར་འཁྲུངས་སར་ལྷ་ཁང་ཡོད་པ་དེ་སྡོན་མའི་
ལྷ་ཁང་ནང་བཞུགས་བཞེངས་པ་དང་། དེའི་ནང་སྡོན་མའི་བྲམས་པ་ནང་
བཞུགས་བཞེངས་པ་རེད། ཁོང་དུ་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་ཚོས་དབྱིངས་
ལ་ཞུས་པ་ལྟར་གོ་འཛོལ་གྱི་འདྲེན་སྐུ་ལ་ཞུས་པས་ཁོང་གིས་གསུངས་
དོན་ལྟར་ན། ངའི་དྲན་ཚུལ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་མ་ཟད་གྲུ་པ་ནམས་ལ་
བཤད་ཀྱང་ཁོ་ཚོས་ཁས་ལེན་གྱི་མི་འདུག ཡ་ཀྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་
ས་ཆ་འདིར་དགོན་པ་ལྷག་བཏབ་གནང་བའི་ས་ཆ་དེར་རང་འཇགས་
བཞེངས་ཀྱི་དགོས་པ་ལ་ཆེན་པོ་རེད་ཟེར་བ་དང་ཀྱི་མིས་ཀྱང་སྡོན་མའི་
ས་དེར་སྡོན་མ་ནང་བཞུགས་མ་བཞེངས་ན་དགོན་པ་བཞེངས་ཚོག་པའི་ཚོག་
མཆན་ཡོད་མ་རེད་ལབ་བྱུང་གསུངས། བྲག་གཡལ་གཙང་གསར་སྐུ་ལ་
སྐུ་བརྟན་པ་རབ་རྒྱས་ལ་གཙང་དགོན་བཞེངས་ཡུལ་ས་ཆ་གཞན་ཞིག་ལ་
བཞེངས་ན་སོགས་གོང་ལྟར་ཞུས་པས། ད་ལྟའི་དགོན་རོ་འདིར་མ་
བཞེངས་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་སྡོན་གྱི་སྐབས་མང་
པོས་བྱིན་གྱི་རྒྱལ་ཡོད་རེད་སོགས་གསུང་བྱུང་། ད་དུང་སྐབས་ཁ་ཤས་

ལ་ཞུས་ཀྱང་སུ་ལའང་ན་བར་འགྲོ་གི་མི་འདུག་ཚང་མས་ཕྱི་ཡི་ལྷ་ཁང་
དང་ནང་གི་ལྷ་སྐྱེས་གས་དགོན་ཤུལ་དེ་རང་དུ་སྤར་ལུགས་ལྟར་བཞེངས་
སོང་བ་དེ་ངས་བསམ་ན་སྟོན་མ་ཀྱི་མིས་དགོན་པ་དང་། ལྷ་ཁང་གཏོར་
སྟོན་བརྗོད་དུ་མི་ལངས་པ་བཅོས་པའི་ནག་ཉེས་དེ་པོད་མི་རང་གིས་མེད་
པར་བཅོས་སོང་། ཀྱི་མིར་རོགས་རམ་ཆེན་པོ་བྱས་སོང་བས་མ། འོན་
ཀྱང་ངས་དགོན་པ་བཞེངས་པ་དེ་མ་འགྲིགས་པ་རེད་ཟེར་བ་མིན། ག་
ཆོད་བཞེངས་ཐུབ་ན་ས་ཆ་གཞན་ལ་བཞེངས་ནས་དགོན་ཤུལ་ལམ་དགོན་
རོ་རང་འཇགས་བཞག་དགོས་རེད་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

༡༩༩༤ ལོར་ང་ཀྱི་གར་དུ་སླེབས་ནས་ཆེ་ ༡༡ པའི་ནང་ཨུ་
ཏར་པར་དེ་གི་མངའ་སྡེ་ཞེས་པའི་ནང་ལྷ་ཁང་ཞིག་གི་ནང་འགྲོ་སྐབས།
དྲིའི་ལྷ་སྐྱེས་ཆག་རོ་ ༡༠༠ ལྷག་ཙམ་འདུག་པ་དེ་དབྱིན་རིས་ཀྱི་གར་
བཅན་བཟུང་བྱས་པའི་སྐབས་གཏོར་བ་རེད་ཟེར། དེ་རིས་ཕྱན་གནས་
མཆོག་དོ་རྗེ་གདན་སོགས་ཀྱི་གར་གྱི་གནས་ཆེན་ཁག་མངའ་བར་འགྲོ་དུས་
མ་རྒྱ་ན་མིར་གནའ་རྫས་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ཞིག་གི་ནང་ལ་དོ་ཡིས་
བཞེངས་པའི་ལྷ་སྐྱེས་ཆེ་བར་མི་གཟུགས་ལས་ཆེ་བ་དང་རྒྱུང་བ་བྱུ་གང་ཙམ་
རེ་ཡོད་པའི་ཆག་རོ་ ༡༥༩ འདུག་པ་དེ་དག་སྤར་བས་ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་
པོ་ཞིག་གིས་གཏོར་བའི་གནས་རྩལ་ཤོད་ཀྱི་འདུག

རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་པར་ཀྱི་མིས་པོད་ནང་འདི་ལས་སྤྲུག་པ་བྱས་
ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟ་བཞུན་ཀྱི་ནི་མེད། ང་ཆོའི་མི་རབས་འདི་རྩོགས་ན་
མིག་མཐོང་ནི་མེད། ཀྱི་མིའི་ནག་ཉེས་མེད་པ་ཆགས་ཚར་བ་རེད་
བསམ་ནས་འགྲོད་པ་བྱུང་། ཀྱི་གར་རང་བཅན་ཐོབ་རྗེས་བཞེངས་པའི་
ལྷ་ཁང་གསར་པ་ཏ་ལས་དགོས་པ་འདུག འདིར་ཞོར་དུ་ཤོད་ཀྱི་ཞིག་
ལ། དེ་ཉིན་འཇམ་སྐྱེད་དུ་སྐྱེད་གསལ་ལྟན་པའི་ཏ་ཆེ་མལ་པོ་བྱང་།

ཀྱ་གར་ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་མོའི་དྲུང་ས་ཟེར་བ་དེ་མཐོང་སྐབས་མི་རེ་བྱུང་གི་
བདེ་སྲིད་དོན་དུ་མི་ཁྲི་མང་པོས་བཀའ་སྲུག་བརྒྱབ་ནས་ཕོ་བྲང་འདི་བསྐྱུན་
པ་དང་། སྐབས་དེར་མི་སྣོང་ཕྱག་མང་པོ་གི་ཡོད་ཀྱི་རེད། མོད་སློལ་
ལ་ཕོ་བྲང་དེའི་རྩུས་འགོད་པ་དང་། དཔེ་རིས་འབྲི་མཁན། འཆར་
འགོད་པ་མཁས་པ་ཁག་གཅིག་ཕོ་བྲང་གྲུབ་ཚར་བ་དང་སྐྱེ་བཅད་དེ་བསད་
པ་རེད་ཟེར། དེ་ནི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་པོ་གཞན་གྱིས་ཕོ་བྲང་དེ་ལྟར་ལས་ཡོང་
བསམ་ནས་ཕྱག་དོག་ཡིན་པར་བཤད།

རང་གི་སེམས་ལ་དམངས་གཙོ་ཟེར་བ་དེ་ཏུ་ཅང་དགོས་གལ་ཆེན་
པོ་རེད་འདུག་བསམ། ཕ་ཡུལ་ལ་སྡོད་དུས་བཀའ་བསྐྱུན་འགྱུར་ནས་མཆོན་
པའི་ཡིག་ཆ་ཚང་མ་རྒྱ་མིས་མེར་བསྐྱེགས་བཏང་བར་བརྟེན། རྗེ་དགེ་
ནས་བྱུས་པའི་བཀའ་འགྱུར་ལྟ་སྲུང་ཡུལ་པ་སྤྱི་ཡིས་ཆར་གཅིག་དང་།
རྫོང་པ་གྲོང་པས་ཆར་གཅིག་བཅས་ལོ་རེ་བཀའ་འགྱུར་ཆར་གཉིས་རེ་
འདོན་པའི་འགན་ཁུར་བྱས་པ་དང་། ངས་སྐུལ་སློང་བྱས་ཏེ་སེར་སྐྱ་ཁ་
ཅིག་གིས་སློག་དུ་ལོ་རེ་བྱུང་རིང་། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་བརྟན་ཆེད་
བཟང་དུང་ཕུར་ ༡༡ ལྷག་ཙམ་བརྟོན་པ་དེའི་ནང་གཙོ་བོ་སྐུལ་སྐྱེ་བ་དེ་
དགའ་ནས་རང་གི་སློབ་མ་ཆོར་འདོན་བརྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། མོང་གསལ་
ཨ་ནེ་བསེད་ནམས་གཡུ་སློན་ཉིན་གས་ན་སོང་བས་སྤྲན་པར་བསྟེན་ནས་
སྤྲན་ཟ་དགོས་ཟེར་སྐབས། སྤྲན་ཟ་གི་མིན། འཆི་བ་མི་ཉག་པ་ཡོང་
གྲབས་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་དགའ་ཆོར་ཡོད་པའི་བཟོ་འདྲ་འདུག་
རང་ལོ་ ༡༩ ནང་ཟིན་ཞིང་རྒྱན་གཏན་ལྟར་ཙོག་ཙོག་ངང་གྲོངས་ནས་
ཐུགས་དམ་བདུན་གཅིག་བཞུགས་སོང་། ཐུགས་དམ་གྲོལ་བའི་ཕྱི་ཉིན་
དྲུང་ཁྲོད་ཐོག་ཁྲེར་དུས་ནས་ཕུ་གུ་ལོ་ལྔ་དུག་ཙམ་གྱི་ཆེ་ཆུང་ཙམ་མ་
གཏོགས་མི་འདུག དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ནི་བེངས་དང་པོ་ཡིན། རྒྱ་མིས་

ཡོ་མང་རིང་ང་ཚོའི་རི་ལ་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྒྲ་ཚོགས་དང་། ཁང་པར་གནས་བཅའ་བའི་བྱ་ཀྱང་ཁྲ། སྤྱག་རོན། སྒོ་ཁྱི་སོགས་བསད་ནས་རི་དྲགས་རེ་གཉིས་ལས་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་བཟོས་ཡོད་ལ་རེ་གཉིས་ལུས་པ་དེ་ཚོ་ཡང་བསད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་རྫོང་ནས་ཡིག་ཆ་བཀྲམས་ཏེ། རི་དྲགས་བསད་མི་ཚོག་པ་དང་སྤྱི་ནས་གསོད་མཁན་བྱུང་ན། ལུ་ལ་ལུང་སོ་སོའི་ས་ཆ་སོ་སོས་བདག་སྲུང་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཡོད་ཟེར། ཉིན་ཞིག་ལུང་པའི་ཕུ་ལ་མེ་མདའ་མང་པོ་བརྒྱབ་པ་ཐོས། སྤྱོན་ཡིན་ན་ལུ་བ་ཁྱུ་དང་ཁྱུ་ཡོད་ཀྱང་། ད་སྐབས་རེ་ཟུང་ཡོད་འདུག་པ་དེ་དག་གསོད་མཁན་ཡིན་པར་ཆ་བཞག་ནས་ཏྲ་བཞོན་ཏེ་མི་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་དེར་སོང་བས། བྲག་གཡཔ་རྫོང་གི་རྫོང་དཔོན་གཞོན་པ་མགོན་པོ་དང་། སྤྱི་བདེའི་ནང་གི་དམག་མི་གཉིས་གསུམ་ཙམ་གྱིས་ལུ་ཕོ་ཁྲག་རྩ་ཡོད་པ་གཉིས་བསད་འདུག ངས་ལུ་བ་སོགས་རི་དྲགས་བསད་མི་ཚོག་གཡ་སྤྱིད་བསད་པ་མཐོང་ཆོ་གཞུང་ལ་བཞད་ན་དཔེ་བཟང་ཡོད། གསོད་མཁན་ལ་ཉེས་ཆད་ཚུ་པོ་འགེལ་གྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་ཡིག་ཆ་བཀྲམ་བྱུང་། ད་དུང་ཡིག་ཆའི་ནང་སོ་སོའི་ས་ཆར་སོ་སོའི་དབང་ཟེར་བ་བྲིས་འདུག་པས། ཁྱེད་ཚོ་ཡིག་ཆ་བཀྲམས་མཁན་གྱིས་འདི་འདྲ་བྱེད་ཆོག་གི་རེད་དམ་ལམ། མགོན་པོ་རྫོང་དཔོན་གྱིས། རི་དྲགས་བསད་མི་ཚོག་རང་གིས་བཀག་ཆོག་ཟེར་བ་དེ་རྫོང་ཁག་གཞན་ནས་ཡོང་ན་བཀག་དགོས་ཟེར་བ་རེད་མ་གཏོགས། ང་ཚོ་བྲག་གཡཔ་རྫོང་གི་མི་རེད་དེ་བཀག་རྒྱུ་ཡོད་མ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་བཞད་ཐོག་ང་ཚོའི་ཏྲ་ཁ་ཤས་ལ་ཤ་བསྐལ་ནས་འགྲོ་དགོས་བྱུང་། ཁྲག་རྩ་ཆ་རེར་རྒྱ་སྒྲོར་གསུམ་རྫོང་ནས་དགུ་རྫོང་ཙམ་དང་། ཅེ་ག་ཡིན་ན་ཆིག་ཁྱི་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཐེངས་གཅིག་བྱམས་མདུན་གྱི་དཔོན་པོ་བཀྲིས་རྒྱུ་ཅི་དང་

ཀྱི་མིའི་ལས་བྱེད་ཁ་གས་ལྟ་སྲུང་རྫོང་པའི་གྲོང་དུ་འབྱོར་ཏེ། ཤང་དེའི་
འགོ་ཁྲིད་དང་ཡུལ་མི་ཚོགས་འདུར་བསྐྱོང་པའི་སྐབས་ཚོགས་འདུ་མ་
ཚོགས་སྡོན་ལ་དོ་གཅོད་ཆང་ཁང་པའི་ཐོག་ནས་འབེན་ལ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་
སོང་། ལྷན་གྲུབ་རྒྱལ་མཆན་ཟེར་བ་དེས་མདེའུ་རེ་ལ་རྒྱ་སྒྲོར་གཉིས་
རེ་བྱས་ནས་བཅོང་སོང་བ་དེ་ནས་ཉོས་སྟེ་ལས་བྱེད་ཆང་མས་གཉིས་
གསུམ་མ་བརྒྱབ་པ་བྱུང་མ་སོང་། རྩུ་ཅི་ཁོ་རང་གིས་བཞི་རྒྱུ་སོང་
། ཤང་ཀྱང་སོགས་ཀྱིས་རེ་རེ་ཙམ་བརྒྱབ་སོང་ཡང་འབེན་ལ་མེ་མདའ་
ཐོགས་མཁན་གཅིག་ཀྱང་བྱུང་མ་སོང་། དེང་རབས་ཅན་གྱི་རང་འགྲུལ་
མེ་མདའ་སྐྱུས་ལེགས་དེ་འབེན་ལ་མི་ཐོག་པ་ཅི་ཡིན་ནམ། ང་རང་
སྡོན་མ་མེ་མདའ་ཆ་པོ་ཡོད་ཀྱང་བཅོན་ཁང་ནང་ལོ་ ༡༩ དང་མར་
ཐར་ནས་ལོ་ཁ་གས་བཅས་ལ་མེ་མདའ་རྒྱག་མ་མྱོང་སྐབས་ཐོགས་ཐུབ་
ཨེ་ཡོང་ན་བསམ་བཞིན་དུ། མདའ་གཅིག་ཉོས་ཏེ་རྩུ་ཅི་ལགས། མེ་
མདའ་ཞིག་གཡར་གནང་རོགས་ལབ་པས་གཡར་བྱུང་། ངས་གཅིག་
བརྒྱབ་པས་འབེན་དེ་དུམ་བུ་ཁ་གས་ལ་འཛོར་སོང་། མི་མང་གི་དཀྱིལ་
དུ་ཀྱི་མིའི་ལས་བྱེད་ནམས་ཉོག་ཙམ་སྐྱེད་ས་པའི་བཟོ་འདྲ་བྱས་སོང་། མི་
སེར་ཆང་མ་དགའ་པོ་བྱས་སོང་། བྱི་ཉིན་མི་སེར་གྱི་རྟ་དང་སྟེ་ཤན་
ཁྲིད་ནས་རྫོན་རྒྱག་ཁ་ཕྱིན་པ་རེད།

༡༩༥༦ སྐབས་ལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་སྤྱི་བདེ་རྩུས་ཀྱང་སོགས་རྫོན་
བྱེད་པར་གང་སར་འགོ་གི་ཡོད་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ་མི་སེར་ནམས་སྤྱུ་གེས་
མང་པོ་གི་བ་དང་ཟ་རྒྱ་མེད་རྒྱུན་རི་ཁར་རམ་པ་འཐུ་བར་འགོ་བའི་སྐང་
དེར་ཤམ་དཀར་པའི་ཀད་པོ་ཞིག་གིས་ནགས་སྤང་མཆོམས་སྤྱུ་ཆར་པ་ཕྱན་
བུ་བབས་པར་རྟེན་ཕྱར་བ་ཞིག་ཁོག་སྟོད་དུ་སྡོང་གྲོན་བྱས་ནས་རམ་པ་
འཐུ་བཞིན་ཡོད་པར་ནོར་བུ་རུས་ཀྱང་རི་དྲགས་རྫོན་པར་འགོ་བ་དང་

འཕྲད་ནས། ཞིབ་པར་མ་བཞག་ཀྱི་ན་དྲེད་མོང་དང་ནོར་ཉེ་མེ་མདའ་བརྒྱབ་
 ནས་ནད་པོ་བསད་པ་རེད། ནས་པོ་དེའི་བྱིས་དུ་སྦྱོར་མན་ནད་རོ་ཞིག་
 དང་ཕུ་གུ་ལོ་ཁ་མ་འཁོར་བ་གཅིག་ལོ་གསུམ་བཞི་ནས་བརྒྱ་ཙམ་བར་
 གྱི་བྱིས་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ནམས་ད་ཕུག་ལ་ལུས་པ་རེད། ནོར་བུ་ཅུས་
 གྲང་གི་བཟའ་ཆེས་བརྒྱ་ཟེར་བ་པ་ཀྱི་མི་ཡིན་པ་དང་མ་ཆབ་མདོ་བ་ཡིན་
 པ། མོ་རང་བྲག་གཡལ་ཇོང་གི་རྒྱུ་ཅི་ཡིན་སྟབས། ཇོང་གི་དཔོན་པོ་
 ཡང་དང་པོ་ཡིན་པས་དབང་ཚད་མཐོ་ཞིང་སྤྱག་སེམས་གནག་པ་དང་རུས་
 རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཡིན་པ། རྒྱུད་མར་གྱིས་རྒྱན་རིང་གསོ་སྦྱོར་བྱས་ཤིང་དམར་
 པོའི་ལྷ་སྦྱོར་མཁུགས་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན་བྲག་གཡལ་ནང་རྒྱུ་ཅི་བྱས་ནས་
 ལོ་གཉིས་བཅུད་པའི་རིང་མི་སེར་ལ་སྤྱིག་བྲིམས་དམ་པ་དང་དཔུ་ཁལ་
 རྩེ་པོ་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་མི་མང་པོར་རང་གི་བརྒྱབ་པ་དང་ལུ་གུས་ཤི་
 བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བའི་ཐོག་དམིགས་བསལ་གྱིས་མནར་གཅོད་འདྲ་
 མིན་འོག་བསད་པ་མི་༡༥ བྱུང་། དེ་དག་ནི་ལྷ་སྤྱང་ཡུལ་པའི་གོ་ཡུས་
 རོན་གྲུབ་ཆེ་རིང་གའ་ས་ནས་མེ་མདའ་རྒྱབ་སྟེ་བསད། སྤང་ལུང་ཉོག་
 དཀར་མ་དང་། ཡང་བུ་ལོ་ ༡༤ ཡིན་པ་དམར་གསོད་བཏང་། འདྲུ་
 པ་ཆེ་རྒྱལ་དང་གཙུང་མོ་དྲོ་སྤྱད་གཉིས་གཅེར་བུར་ཁ་སྦྱོར་གྱི་མགོ་པོ་
 མཐུར་དུ་བཏགས་ནས་ཐངས་མང་བདུང་བའི་རྒྱན་གྱིས་གྲོངས། ལོ་སྤེལ་
 ཆེ་རིང་ནི་རྗེ། ཆེ་ལ་འདས་ལོག་རྗེ་མོ་དང་། ལུང་ཐུ་མ། རྒྱུ་དཔོན་
 གྱི་ཐུ་མ་ནག་རིལ། དུང་འཁྲུངས་དཔོན་པའི་ཐུ་འགོ་བཟུ་ཆེ་སོགས་མང་
 ཆེ་བར་ཆོས་ལུགས་ཚོངས་དད་བྱེད་མཁན་རེད་ཟེར་བ་དང་རྒྱལ་བ་རིན་
 པོ་ཆེར་སྐྱར་འདེབས་མ་བྱས་པའི་རྒྱན་གྱིས་དུང་དེགས་ཆད་མེད་བཏང་
 རྒྱན་འདས་གྲོངས་སོང་། ད་ལྟ་བྲག་གཡལ་ནང་ཆོས་བརྒྱ་རྒྱུ་ཅི་ཡི་སྦྱོར་
 ཐང་དུས་ནས་བདུད་མོ་དེ་གི་ན་དམུལ་བར་སྦྱོར་རུ་རང་རེད་ཟེར་མཁན་

ག་སྟག་རེད། ཆེ་བར་རྒྱུ་ཅིའི་འདོད་ལྡོལ་ཕྱན་བུ་མ་བཅས་ན་ཁྲིམས་
གཙོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན་ལྷ་མ་ཨ་སྒོང་འཛིན་བཟུང་བྱེད་
པར་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་ཐོས་པས་མཆན་མོ་ལྷ་མ་ཨ་སྒོང་གར་སོང་མེད་
པར་གྱུར། བྱི་ཉིན་ལས་བྱེད་ཆོས་རྗེས་བཅད་ནས་ཉུལ་སྐབས་ཡུལ་དེའི་
དུར་ཁྲོད་ཐོག་ཕེབས་ཏེ་གཙུག་པོར་ཞབས་སྐྱེལ་ཀྱང་དང་ཕྱག་མཉམ་བཞག་
བྱས་ནས་གྲོངས་ཆར། སྐབས་དེར་བྲག་གཡལ་ཇོང་སྐྱི་བདེ་རྩས་ཀྱང་
གཞོན་པ་བག་དྲོ་བེར་བ་དེས་ལྷ་མ་ཨ་སྒོང་བེར་བ་དེ་རེད་ལའང་པའི་ཉིས་པ་
ལ་བཞེན་ལག་ལྷགས་བརྒྱལ་ཅིང་དུས་ཆོད་གང་འཆམས་བར་བཅོན་ཁང་
ནང་བརྒྱག་པ་རེད།

ལྷ་སྐྱུང་ཡུལ་པ་ལ་ཤང་གསུམ་བྱས་ཏེ་ཤང་རེ་ལ་མིང་རེ་བཏགས་
ཏེ་ང་ཆོའི་ཤང་ལ་ར་བེ་ཤང་ཞེས་བཏགས་འདུག ཤང་ཞེས་པ་དེའང་
རྒྱ་མིང་རེད། ལྷ་སྐྱུང་ཡུལ་པའི་གྲོང་ཆོའི་ནང་ནས་གཡེར་པ་གྲོང་ཆོ་
དེ་གཙང་གསར་ཤང་བེར་བ་དེའི་ནང་རྒྱལ་པ་དང་མངའ་རྒྱུད་ཀྱི་སྡེ་ནས་
ལྷགས་རི་གྲོང་དེ་རྒྱུར་རྒྱལ་འདུག ང་ཆོའི་ཤང་གི་ཤང་ཀྱང་འདེམས་
བསྐྱོད་བྱེད་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ་བྲག་གཡལ་ཇོང་ནས་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་
གསུམ་བཞི་ཙམ་འཕྱོར་ནས་ཤང་ཀྱང་འདེམས་བསྐྱོད་བྱས་སོང་། ཆོགས་
འདུའི་ཐོག་ཀྱང་དུ་མི་དམངས་སྐྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྐྱི་འབངས་ཆང་
མར་འདམ་བྱ་དང་འདེམས་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོད་པ་སོགས་དགའ་དགོས་
པ་བཤད་ནས་ཆོགས་ཆེན་ཐོག་འདེམས་སོག་འཕངས་བརྒྱགས་སོང་།
འདེམ་སོག་འཕངས་ཆར་བ་དང་འདེམས་སོག་འཕེན་པའི་སྐམ་དེ་རྒྱ་མིའི་
ལས་བྱེད་ཆོས་ཁང་པའི་ནང་དུ་བྱིར་སོང་། ཡུད་ཙམ་ནས་བྱིར་ཡོང་
སྟེ་ད་རེས་ཀྱི་འདེམ་བསྐྱོད་འབྲས་བུ་བྱུང་བསྐྱགས་བྱེད་རྒྱ་བེར་ནས་ཤང་
ཀྱང་ཀན་གཞོན་གྱི་མིང་ཐོ་སྒྲིག་སོང་བས། མི་མང་ཆེ་བའི་སྒོ་མོས་མེད་

ཅིང་། ཉིན་དེར་འདེམས་ཤོག་ཀྱང་མ་འཕེན་པ། དེ་སྒྲིན་མི་དམངས་
ལ་སྐྱུག་པོ་གཏོང་མཁན་གྱི་ལས་བྱེད་ཚོར་གཙུག་པོ་གསུམ་གྱི་སྒྲིག་བརྒྱན་
སྒྲིག་མཁན་དེ་འདྲ་ཤར་ཀྱང་ལ་བསྐྱོས་འདུག དེ་ནི་དམར་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་
ནང་འདེམས་བསྐྱོད་སྐྱེད་སྐྱོང་གོ་མས་གཤེས་སུ་ཆགས་པ་རེད་འདུག
རྒྱ་མིའི་ཚོས་དད་རང་མོས་ལ་བསངས་གསོལ་བྱེད་ཚོགས་གི་ཡོད་
ཚུལ་ལབ་ཀྱང་། བསངས་གསོལ་བྱེད་སྐྱབས་སེམས་ནང་གང་དུན་དེ་
བརྗོད་ཚོགས་གི་མེད་ལ། བོད་རང་བཙན་ཡོང་བར་ཤོག་སོགས་སྒྲིན་ལམ་
བརྒྱབ་ཚོགས་གི་མེད་པ་རེད། ༡༩༥༧ ལོའི་བོད་ཆུ་ལུ་པའི་ཆོས་ ༡༥
ཉིན་གནས་པོ་ནི་རྒྱུར་མགོན་ཐོག་བསངས་གསོལ་བྱེད་མཁན་ཏུ་པ་སུམ་
བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་སྐྱབས་འདུག་པ་དེའི་ནང་ཁུ་མདའ་བ་དང་། ལྷ་སྐྱུང་
མདའ་པའི་མི་ནམས་དོན་མེད་ཚོད་པ་བྱས་ཏེ་གི་དང་ནི་རྒྱག་རེས་བྱས་
པའི་སྐྱབས་ལྷ་སྐྱུང་ལུ་པའི་མི་ཀུན་བཟང་ཞེས་པ་དེས། བར་མི་བྱས་
པ་དང་། དེ་ལ་ནི་བརྒྱབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མདའ་པ་ཤར་དང་ལུ་པ་ཤར་
གཉིས་རྒྱག་རེས་བྱས་པའི་མགོ་ཚུགས་སོང་། ལུ་མདའ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་མིས་
བསྐྱོས་པའི་ཤར་ཀྱང་གན་གཞོན་བཞི་ལྷ་ཙམ་འདུག་ཀྱང་བལྟས་ནས་བསྐྱེད་
པ་ལས་བར་འདུམ་བྱེད་པར་འགོ་རྒྱས་ཀྱི་མི་འདུག གལ་སྲིད་ཕྱིན་ན་
ཁོ་ཚོ་རྒྱ་མིས་བསྐྱོས་པ་ཡིན་སྐབས། མི་མང་པོའི་དཀྱིལ་ནས་དོ་རྒྱག་
པའི་ཉིན་ཁ་ཡོད་པ་རེད། ལུ་མདའ་གཉིས་པོ་སོ་སོས་ཀི་ཤར་རྒྱབ་ཅིང་།
དོ་རེ་རྒྱུང་རྒྱག་རེས་བྱེད་པའི་འགོ་ཚུགས་སོང་། ངའི་བསམ་པར་དེ་རིང་
མི་མང་པོ་གསོད་རེས་བྱེད་པ་ཐག་གིས་ཚོད་པས། འདི་ལ་བར་མི་བྱེད་
པའི་སྐྱོབས་པ་ནི་སུ་ལ་ཡང་མི་འདུག ལྷན་མོ་བལྟས་ན་འགྲིག་གི་མི་འདུག་
བསམ་སྟེ། ཁ་གཏད་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཕྱིན་ཏེ། བྱེད་ཚོ་ཚང་མ་ཉིན་
ཅིག་ཚང་མ་ལྷ་སྐྱུང་ཡུལ་པའི་མི་རེད། མི་ངན་རེ་རྒྱུང་གི་ཁ་ལ་ཉན་

ནས་ནང་འཁྲུག་བརྒྱབ་མི་ཆོག་གལ་སྲིད་ངས་བཤད་པར་མ་ཉན་མཁན་
ཡོད་ན་ཟུར་དུ་ཚུར་དོན་ཤོག་ང་དང་གཏུག་ཆོག་ང་དོ་གཙོད་བུ་མེ་
མདའ་ཆར་པ་བབས་བབས་བྱེད་པའི་ནང་འཛིངས་བསྐྱད་མཁན་གྱི་མི་
ཡིན། བྱེད་ཆོའི་གྱི་ཚུང་དང་དོ་ལ་སྐྱག་མཁན་མིན་ལབ་པས། ཆང་
མས་ལག་དུ་བཟུང་བའི་དོ་ཆང་མ་ས་ལ་དབྱུག་ནས་སོ་སོར་བྱེར་སོང་།

བྲག་གལ་བ་སྐྱབས་མགོན་མཆོག་སྐུ་འཁོར་བཅས་ ༡༩༥༩ ལོར་
ཁྱེད་ཀྱི་བཅོན་གྱི་ལ་ཐོབ་རྗེས་འཇར་མི་ནིའི་ནང་བཞུན་འགྲོའི་དོན་
ཆེན་མཇེད་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ཐེངས་དང་པོའི་གཟིགས་སྒྲོར་དེ་བྲག་གལ་བ་
ནང་ ༡༩༥༩ ལོར་ཐོབ་སྐྱབས་དེར་ཡགོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་
ཆེན་པོས་གནང་བའི་བུ་མ་པ་བཞི་བསྐྱམས་ཐོབ་ས་པ་མ་བུ་དགོན་གཉིས་
དང་དོ་འཕྲོམ། གནས་པོ་བཅས་ལ་གནང་བ་དེ་ནས་གནས་པོའི་བུ་མ་པ་
དེ་ང་རང་སར་གནང་སྟེ་གནས་པོའི་ཐོག་སྐྱས་དགོས་སྒྲོར་མཁན་འཛིགས་
མེད་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱིས་བཀའ་མངགས་གནང་བ་ལྟར། ལྷ་སྐྱབས་ལུ་ལ་
པ་ཆང་མས་མཇེད་ཁ་ཞུས་ཏེ་ཀན་ཆོས་རྒྱལ་(༡༩༩༥ ལོར་གྲོངས་)དང་།
ང་རང་གཉིས་མ་གཏོགས་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་པར་བུ་མ་པ་ཏེ་གཞི་བདག་
གནས་པོའི་ཐོག་སྐྱས། གསང་བ་དགོས་དོན་ནི་གཞན་གྱི་རྒྱ་བྱེད་
དོགས་ཡིན།

ཐེངས་གཉིས་པ་ ༡༩༥༩ ལོར་ཐོབ་ས་སྐྱབས་དོན་ཆེན་བཞི་ལྟན་
གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་ཕུལ་བ་སྟེ།

༡) བོད་བཅོན་གྱི་ལ་ཐོབ་རྗེས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་མང་གཙོ་ཅན་ལ་བསྐྱུར་བ་དེར་
རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཡོད་ཚུལ།

༢) ཕྱི་རྒྱལ་དུ་བཞུགས་པའི་བོད་མི་སེར་སྐུ་ཡོངས་རྫོགས་མཐུན་ལས་
དང་ཡགོང་ས་ཆེན་པོའི་བཀའ་བཞིན་བསྐྱབས་པའི་རེ་བ།

༡) བོད་དུ་གཟིགས་སྒྲོར་ཐེབས་ཆེ་གྲོང་གསེབ་དང་འབྲོག་ཁུལ་སོགས་ལ་ཐེབས་གཤམ་ཆེ།

༢) ཕྱི་ནས་བོད་མི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཁག་ཅིག་སློབ་གྲུའི་དགོ་ཆ་ལ་གཏོང་བཅས་གནང་རྒྱུ་བཅས་བྲིས་ཏེ་འབུལ་ལམ་ཁྱུས་ཡོད། རང་གི་གཙུང་མོ་ཆེ་གཡང་ཆོས་མཆོ་ལ་རྒྱ་མིས་འཐབ་འཛིང་ཐེངས་མང་བྱས་པ་དང་། ལས་ཀ་བཅན་བསྐྱུལ། འབྲུག་སྒྲོགས་ཀྱིས་མནར་བ་དང་། མ་ཆན་མནར་གཅོད་འོག་གྲོངས་པ། གཙུང་པོ་རྒྱ་མིས་བསད་པ། གཅེན་པོ་བཙོན་དུ་བཅུག་པ་བཅས་ཀྱིས་སེམས་ནད་བྱེད་ཏེ། སེམས་སྦྱོན་ཡོད་པ་དེ་སྐྱེག་རུ་བྱེད་ཏེ་གྲོངས་ནས་བུ་མོ་ཆེ་རིང་གཡང་ཆེན་དུ་སྐྱེག་དུ་ལུས་ཡོད། གཅེན་མོ་འཆི་མེད་ལྷ་མོ་ཡང་གོང་བཞིན་དོ་གཅོད་ཆང་གི་སེམས་ཁུལ་དང་བྲག་རྩོང་ཆང་གི་སེམས་ཁུལ་དགོས་པའི་ཐོག་འཐབ་འཛིང་དང་། སྒྲོགས་སྐྱེག་བཅས་ཀྱིས་སློབ་ནད་ཕོགས་རྒྱུན་གྱིས་གྲོངས། ཁོང་གི་བུ་ཆེ་བ་བཞུན་རྒྱས་རྒྱུང་བ་བཞུན་པ་དབང་འདུས། བུ་མོ་བཞུན་སྦྱོན། བདེ་ཆེན་སྦྱོལ་མ། སྦྱོན་རྒྱུང་བཅས་ཤུལ་ལུས་སུ་ཡོད། མདོར་ན་དོ་གཅོད་ཆང་གི་མི་ཐོག་གཅིག་གི་མི་ནས་ཐུན་གཅིག་པུ་ལས་ལྷག་མེད་པ་རེད།

སྒྲོ་པོ་བཙོན་ཁང་ནས་སྦྱོད་བཀྲོལ་ཐོབ་སྟེ་མར་ལས་མིར་གྱུར་པའི་སྐབས་སུ་དེ་སྦྱོན་བོད་རང་བཅན་གྱི་དོན་དུ་བཙོན་དུ་རྒྱུད་པ་དང་ད་ལྟོར་མི་མང་ཆེ་བའི་ལྷ་སྦྱོད་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ་དང་ཡུགས་བསམ་དེའི་ཐོག་སུ་མཐུད་སྦྱོད་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་དོར་མེད་པས་ཡུགས་བསམ་བསྐྱབས་པའི་ཆེད་དུ་བཙོན་པའི་ཆོགས་པ་ཞིག་སྒྲོག་དུ་བཅུགས་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་མི་ཁག་གཅིག་དང་སྒྲོང་མོལ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དངོས་སུ་སྒྲིག་འཛུགས་བྱེད་རྒྱུ་མ་བྱུང་བ་དང་ཆ་ཕ་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་གྲམ་ཆར་བ་དེ་ལ་སྒྲོ་འགྱོད་ཐུན་ཅམ་བྱུང་བ་དང་ད་སྐབས་སྦྱོ་ཆོགས་ཐོག་གི་མི་སུ་ལ་སྒྲོས་འགོལ་ཆོག་

པ་དང་། ཡང་ན་སུ་ལ་དོགས་ཟོན་བྱེད་དགོས་པ་བཟང་ངན་གྱི་རྒྱས་
ལོན་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་འདུག་པས་མ་ནས་ཕ་ཡུལ་དུ་ལོ་
བརྒྱད་བསྐད་པའི་རིང་ལ་སྒྲར་གྱི་ཞིང་ལས་བྱེད་རྒྱ་ལས་གནས་ཚུལ་ཤེས་
རྟོགས་བྱེད་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་ཞིག་ལ་བཙུགས་ནས་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་ཆེད་རོགས་
པ་ཁྲིད་དེ་ཆོང་པ་ཡིན་ཁྲུལ་གྱིས་རྫོང་ཁག་བདུན་ཙམ་ལ་སྤྱོད་བསྐྱོད་བྱས།

༡༩༡༡ ལོར་སྒྲར་ཁམས་གྲོང་ཆུང་ཨ་དཔལ་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་བས་
ཁོང་གི་དེའི་སྒྲར་ལ་དོ་སྒྲུང་ཆེན་པོ་བྱེད་བཞིན་འདུག་པ་མ་ཟད། དེ་
རྗེས་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་མཁོ་སྤྱོད་བྱས་བྱུང་། ༡༩༡༤ ལོའི་
སྐབས་ཁོང་གྲོངས་འདུག དེ་ནས་མཆོ་རྩ་དཔོན་ཞོར་བུ་དོན་གྲུབ་དང་
ཐུག་པས་ཁོང་བཙན་གྲོལ་ཐོབ་རྗེས་ཆང་རག་ཆོད་མེད་འབྱུང་ནས་ར་བཟེ་
བྱེད་གྱི་ཡོད་སྐབས་ཡུལ་མི་དང་མཐུན་པོ་དེ་ཙམ་ཡོད་ས་མ་རེད། ངའི་
བསམ་པར། སྒྱོན་ནི་མང་པོ་ཉེར་བཞེན་པའི། །ཆང་ནི་ཡོངས་སུ་
སྤངས་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དྲན་བྱུང་། དེ་རྗེས་གང་ཀྱང་
དང་ཐེངས་རེ་རྒྱུང་འཛིང་མོ་བྱས་སྒྲིན་སྒྲར་ཁམས་རྫོང་ནང་བཀག་ཉར་
གྱིས་ཤིང་བཟོ་བྱེད་བརྒྱག་ཡོད་པ་རེད། ༡༩༡༥ ལོ་ཁོང་ཡང་གྲོངས་
འདུག ད་དུང་སྒྲར་ཁམས་གྱི་ས་གནས་རེ་རྒྱུང་དང་འབའ་རྫོང་བཅས་
སུ་བཙན་གྲོལ་པ་དང་གནད་ཡོད་མི་སྤྱ་འགའ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་།
དེ་རྗེས་སྤྲེ་དགེ་དང་། ཆབ་མདོ། འཛོ་མདའ་རྫོང་། གོ་འཛོ་
བཅས་སུ་སྤྲེ་རྗེས་ཐེངས་རེ་གཉིས་སོང་ཡང་ངའི་རེ་བ་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་
གྲུབ་ཐུབ་མ་སོང་།

༡༩༡༤ ལོར་གོ་འཛོ་ཨ་ནེ་དཔལ་ཆེན་རྒྱ་གར་ནས་ཚུར་འཁོར་
མ་ཐག་རེད་འདུག་པས་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་འཕྲིན་དང་། བཙན་
གྲོལ་བོད་གཞུང་དམངས་གཉིས་ཀྱིས་ཆབ་སྲིད་གྱི་བྱ་བ་སྤེལ་སྐབས་སོགས་

དེ་རྒྱུ་ལོ་གོ་སྐབས་ཤུང་བས་ཁོང་གིས་ཤེས་ཉོག་ས་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་
ནམས་ལྷག་པོ་བཤད་ཤུང་སྐབས་རང་གི་སྤར་མ་ཤེས་པའི་འབྲེལ་ཡོད་
གནས་ཚུལ་ཡང་ཉོག་ས་པ་དང་དགའ་པོ་ཤུང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་
སྐབས་དེར་བཅན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཤུང་བའི་ཚོ་ཁག་ ༡༩ གྱི་ཚོག་
ང་ཞེས་ཞིག་ཤུང་ཚུལ་ཐོས་པས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཕ་ཡུལ་གོར་བ་ལས་
ཆབས་ཆེ་བའི་ཚོད་གཞི་ཞིག་ག་རེ་བྱུག་ཡོད་ན་བསམ་ནས་སེམས་པས་
པོ་ཤུང་སོང་། ཨ་ནི་དཔལ་ཆེན་ནི་བོད་རང་བཅན་སྤར་གསོའི་དོན་དུ་
སེམས་བྱུགས་དང་ལྷག་བསམ་ཡོད་མཁན་ཞིག་རེད། ཁོང་ཡང་བསྐྱར་
ཀྱ་གར་ལ་ཕྱིན་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོའི་ཟླ་ ༩ པའི་ནང་བཞུགས་
སྤར་ད་རམ་ས་ལར་གྲོངས་བ་རེད།

ང་རང་ལོ་ཤས་ཕ་ཡུལ་དུ་བསྐྱད་པའི་རིང་ལ་བྲག་གཡལ་ནང་
དགོན་པ་གཏོར་བཤེགས་ཇི་ཙམ་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཀྱ་དམར་གྱི་བཅན་
འོག་ནས་མི་ག་ཚོད་ཤི་བ། མངའ་བདག་ཆེ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ནོར་ཅིས་
ལེན་བྱེད་པ་ཟེར་བའི་ཁོངས་སུ་དུད་ཆང་ག་ཚོད་སོང་ཡོད། ད་སྐབས་
མི་ནམས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ག་འདྲ་འཛིན་གྱི་ཡོད་པ་བཅས་ཤེས་ཉོག་ས་བྱེད་
ཆེད་ཉོ་ཆོང་བྱེད་རྒྱུའི་ནམ་པའི་ཐོག་ནས་ས་ནས་སོ་སོར་ཡོད་པའི་དོན་
གཉེར་ཅན་གྱི་བཅོན་གྲོལ་པ་དང་རྒྱ་དམར་གྱི་མནར་གཅོད་འོག་ཚོད་སྐྱམ་
ཐེབ་པའི་མི་སྤྱ་གར་ཡོད་ལ་སྤྱ་གཏད་དེ་དེའི་རྒྱུ་ནས་གསང་བའི་ངང་
ནས་གནས་ཚུལ་ཉོག་ས་ཐབས་བྱས། འོན་ཀྱང་དེ་ཡུལ་གྱི་མི་མང་ཆབ་
སྲིད་ལ་དོ་སྤང་མེད་པ། སྤོན་ཤུང་གི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མི་ཤེས་
པ་སོགས་དང་། བྲག་གཡལ་རྫོང་གི་ལྷོ་གནས་དབྱེན་འདུམ་དང་བྱམས་
མདུན་གྲོང་དལ་ལུད། དེ་མིན་གང་ ༤༥ ཡོད་པ་ཆང་མ་ཞིང་འབྲོག་
ཡིན་སྐབས་གྲོང་ཚོ་རེའི་ནང་མང་ཤོས་ལ་དུད་ཆང་བརྩ་ཕྱག་ཁ་ཤས་དང་

ཉུང་ཤོས་ལ་རེ་རེ་གཉིས་རེ་ཙམ་ཁ་གཏམ་ནས་ཆགས་ཡོད་སྟབས་ཕན་ཚུན་
འགྲོ་འོང་དང་འབྲེལ་འདྲིས་ཉུང་བར་བརྟེན། དམིགས་ཡུལ་སྐྱབ་སྐྱུལ་
དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བྱུང་། ཤང་རེ་རེའི་ནང་ལ་གྲོང་ཚོ་ཁ་གསལ་དང་
ཡང་ན་བརྩམས་ཆ་མ་རེ་ཡང་ཡོད་པ་རེད། ས་ཆ་མང་ཆེ་བ་དང་རང་
སོང་བ་དང་དེ་མིན་གཞན་ལ་མངགས་པ་ཡིན། དུག་གཡལ་གྱི་སྡེ་ཤོག་
ཁ་གསལ་ ༡༩༥༩ ལོར་མངོ་སྒྲུང་ཚོང་ཁོངས་རྒྱལ་པ་དེ་དག་ལ་འབྲེལ་
བ་བྱབ་མ་སོང་། ཤེས་ཉོགས་བྱུང་བར་ལྟར་ན་ལུང་ཁྲག་གྱི་དགོན་
རྒྱུང་འགའ་རེའི་ནང་དུད་ཚང་གསར་འཛུགས་བྱས་པ་དང་ཡང་ན་ཤང་
གི་ལས་ཁུངས་བཟུང་བ་རེ་བྱུང་མ་གཏོགས་ཚང་མ་གཏོར་བ་མ་ཟད། ཐ་
ན་ས་དོ་ཡང་ལུས་ཡོད་པ་མ་རེད། དཔེར་ན། བྱམས་མདུན་དགོན་
པ་ཁག་གི་གྲང་འབར་རྫས་གྱིས་གཏོར་ཏེ་སྒོ་གྲོས་རྩུལ་ཅི་ཡིས་བྱམས་
མདུན་མི་དམངས་རྣམས་བཙན་བསྐྱལ་གྱིས་ཏ་གེར་སྒོལ་སྒྱུར་བྱེད་པ་བྱེད་
ནས་ལྷ་སྐྱུང་རྒྱ་ཡི་གཏམ་པ་ནང་དགོན་པའི་གྲང་ས་དཔོན་བརྩམས་ནས་ཞིང་
ཁ་བཙོས་གྲང་དགུན་དུས་ལས་པ་དེ་དབྱར་དུས་རྒྱུས་འབྲེར་འགྲོ་བ།
སྐབས་དེར་འཆོ་བ་ཞན་པས་མི་དམངས་རྣམས་བཀྲེས་ལྷོག་གི་མནར་བ་
དང་འཐབ་འཛིང་བཏང་བ་སོགས་སྐྱག་བསྐྱལ་ཆོད་མེད་མཉམས་བ་དང་།
གྲང་བཤེགས་དུས་གྲང་བཞི་བས་པའི་འོག་གི་བ་དང་ཁ་གསལ་ལ་མས་སྒྱུན་
བྱུང་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

༡༩༤༩ ལོ་ནས་ ༡༩༥༩ ལོའི་བར་བཙུན་དུ་མནར་གཅོད་
འོག་བསད་པ་དང་། ལྷོགས་གི་ཐེབས་པ། རང་གི་བརྒྱབ་པ། འཐབ་
འཛིང་འོག་བསད་པའི་གྲངས་ཁ་མང་པོ་ཞིག་འདུག་པ་དེའི་མི་མིང་དང་
ལུང་པ་དུད་མིང་བཙས་འཁོད་པའི་ཐོ་ཡིག་དེ་དེ་རམས་ས་ལར་སྐྱལ་བ་དང་
དེ་རྗེས་ས་གནས་ཁག་ནས་མང་པོ་ཞིག་འབྱོར་བ་མ་ཟད། ༡༩༩༥ ལོ་

ང་དྲ་རྩ་མ་ས་ལར་འབྱོར་རྗེས་འདི་ཕྱོགས་ཡོད་པའི་བྲག་གཡམ་བ་འགའ་
ཞིག་གིས་སྡོན་མ་དམག་ས་དང་འཐབ་འཛིང་སོགས་ནས་བསད་པའི་མིང་
ཐོ་འགའ་རེ་འབྱོར་བར་བརྟེན་འདིར་གྲངས་ཁ་བཀོད་ན་མང་ཉུང་ཉེ་བག་
འགྲོ་གཞི་འདྲག་པས་བཀོད་མེད། སྤྱད་ཚང་ཁག་གཅིག་ལ་མི་ཁ་
ཤས་སམ་བརྩ་གྲངས་ཡོད་ནའང་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པ་བསད་སྡོན་བྱུང་
བ་དང་། སྤྱད་ཚང་ཁག་ཅིག་ལ་ནི་མི་བསད་མ་བྱུང་བཅས་ཆ་སྟོ་མས་
བྱས་ན་སྤྱད་རེ་ལ་མི་རེ་རེ་ཙམ་བསད་ཡོད་པ་དེའང་དམའ་ཅིས་མ་
གཏོགས་མཐོ་ཅིས་རྩ་བ་ནས་མ་རེད། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནོར་ཅིས་ལེན་བྱས་
པ་དེ་ཡང་གྲངས་ཁ་གསལ་པོ་མ་བྱུང་བས་འདིར་བཀོད་སྟབས་མ་བདེ།
མི་ཚོའི་བསམ་སྡོད་ལ་དབྱེ་ཞིབ་རོབ་ཙམ་བྱས་པ་ལྟར་ན། སྤྱིར་བཏང་
རྒྱ་ནོར་གྱི་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ་མེད་པ་དང་རྒྱ་མིས་བཤད་པའི་འབྱོར་མེད་
གཡམ་རིམ་དང་ཞིང་པ་བྲན་གཡོག་ཟེར་བ་དེ་ཚོ་པོད་སྤྱི་པའི་རྩ་དོན་ལ་ཐུག་
དུས་སེམས་ཤུགས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་རེད། དབང་དང་དཔལ་འབྱོར་ཡོད་
པ་པལ་ཆེར་རང་དོན་ལ་ཁོག་ཅིས་རྒྱག་མཁས་པ་ཡོད་པ་རེད། དྲང་
པོ་བཤད་ན་དེ་སྡོན་དེ་འདྲ་རེད་ལ་ད་ལྟའང་དེ་འདྲ་རེད། དཔེར་ན།
སྡོན་མ་རྒྱ་དམག་དང་དམག་འཐབ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་དབུལ་པོའི་མི་དེ་
ཚོ་སྡོ་ཁོག་ཆེ་བ་དང་དཀའ་སྤྱུག་བཟོད་ཆེ་བ། ༡༩༥༩ དང་རིག་གནས་
གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་སྐབས་ཉིན་ཁར་མ་འཛེམས་པར་དགོན་པ་ཁག་
གི་རྩ་སྤྱི་ཉིན་གསུམ་སྤྱི་ཉིན་བྱེད་མཁན་པལ་ཆེ་བ་དབུལ་པོ་དེ་ཚོ་ཡིན་
པ་རྗེས་སུ་ར་འཕྲོད་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་དམར་གྱི་བཙན་འོག་དུ་
གནས་པའི་པོད་མི་ཚོས་པོད་རང་བཙན་སྤར་གསོ་ཡོང་ཐབས་གང་འདྲ་
ཞིག་བྱས་ན་དྲག་བསམ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དཔལ་འབྱོར་སྤྱི་དུས་མེད་
དུ་བཏང་བ་དེས་མི་ཉུང་ཤས་ཤིག་གིས་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ཡོང་ཐབས་

གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་ན་དྲག་བསམ་ནས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཀྱི་
ཆབསྲིད་ལམ་ལུགས་དམངས་གཙོ་ཡིན་པ་དང་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལྷ་བ་སྐྱོར་
མོད་དུས་མི་འགའ་རེས་རྒྱ་མིས་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་དང་བོད་
ཀྱི་དམངས་གཙོ་གཉིས་སྒྲེ་ཅ་སྐྱེད་ཀྱིས་བསྐྱམས་པ་དང་། དར་སྐྱེད་
ཀྱི་བསྐྱམས་པའི་བྱེད་པར་ཙམ་མ་གཏོགས་མེད་པ་རེད། དེ་སྔོན་བོད་
ཀྱི་བཞུན་པ་སྤྱང་བའི་དོན་དུ་དྲུང་བཙོན་བྱེད་མཁན་དང་བོད་ཀྱི་བཞུན་
པ་བཞིག་པའི་དོན་དུ་དྲུང་བཙོན་བྱེད་མཁན་གཉིས་འཆེ་མེད་ཞི་མཐུན་
ནམ་ཡང་ཡོང་ཐབས་མེད་ཟེར་བ་དང་། ཡང་མི་ཆེས་ཉུང་གས་ཞིག་
གིས་ཆོས་དད་རང་མོས་ཡོད་ན་འགྲིག་ཆར་བ་རེད། སྤྱི་དབང་སྤྱས་
བཟུང་ན་བྱེད་པར་མེད་ཟེར་མཁན་འདུག ཡང་ཡ་ཤུག་བ་རིན་པོ་ཆེ་
བོད་ནང་ཐེབས་ཆོག་པ་ཞིག་བྱུང་ན་རང་བཙན་ཡིན་ནའང་འདྲ་རང་སྦྱོང་
ཡིན་ནའང་འདྲ་འགྲིག་ཆར་བ་རེད་ཟེར་མཁན་ཁག་ཅིག་འདུག བོད་
མི་མང་ཆེ་བའི་བསམ་ཚུལ་དེ་སྔོན་བོད་རང་བཙན་གྱི་ཆེད་དུ་མི་ཁྲི་ཕྱག་
འབུམ་ཕྱག་སྟོག་ཤོར་བ་རེད། ང་ཆོས་རང་བཙན་སྤྱར་གསའི་དོན་
དུ་རྒྱ་དམར་ལ་འཐབ་ཚོད་བྱས་ནས་གང་ཞིག་སྒྲོས་གཏོང་དགོས་ནའང་
གཏོང་གི་ཡིན་ཟེར་བ་བཙས་གཅིག་མཚུངས་མིན་པའི་བསམ་སྒྲོ་འདུག
འོན་ཀྱང་བསམ་ཚུལ་དེ་ཆོ་བསྡེམས་ནས་བཤད་ན། ཡ་ཤུག་བ་རིན་པོ་
ཆེའི་དགོངས་པ་ལ་བརྩི་བཀྱར་ཞུ་རྒྱ་བརྒྱ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་རེད་ཟེར་ནའང་
ཁ་ཆེ་དྲག་པ་མི་འདུག ཡིན་ནའང་དམར་པོའི་ལྷ་བ་མཁྲུགས་པོ་ཡོད་
མཁན་དང་དེ་ཆོ་ནི་གོང་དུ་བརྒྱ་ཆའི་གས་སུ་ཚུད་མེད་པ་རེད། ས་ཡུལ་
གྱི་གཞོན་སྐྱེས་མང་པོས་ང་ཆོར་མཆོན་ཆ་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་བྱུང་
ན་རྒྱ་མི་ལ་འཇོང་གི་ཡིན་ཟེར་མཁན་འདུག

༡༩༧༠ ལོ་དམག་ས་ནས་གོངས་པའི་ནོར་བུ་ཆེ་རིང་ཞེས་པ་བྲིམ་

ཆང་དབུལ་པོའི་བྱ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མ་བུམས་དབུངས་ནས་ངའི་བྱ་རྒྱ་མིས་
 བསད་ཀྱང་ཁྱེད་འགོ་ཐོན་བྱུང་བ་དེ་ངའི་བྱ་འཁོར་བ་དང་ཁྱེད་པར་མེད།
 རྗེས་སུ་རྒྱ་མི་ལ་དམག་འཛིང་ན་ངའི་བྱ་གཉིས་པ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་ལ་
 དཔའ་ཆོ་ཁོག་ཡོད་པས་ཁྱེད་ཀྱི་དཔའ་རོགས་ཡོང་ས་ཡོད་ཟེར་ཡང་ཕ་ཡུལ་
 གྱི་མི་ཁག་གཅིག་གིས་ཞིང་ལས་འབྲོག་ལས་ཡར་རྒྱས་བཏང་བ་དང་ཆོང་
 ལས་གཉེར་བ། ཁང་པ་རྒྱབ་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་ང་ལ་འང་
 དེ་ལྟར་དགོས་པའི་སྐྱལ་མ་བྱེད་པ་མ་ཟད། ཁྱོད་ཀྱིས་བཟའ་ཆེད་དང་
 སྐུ་གུ་གཉིས་ལ་རོགས་པུན་མི་བྱེད་པ་རྗེས་ཁག་མང་པོར་འགོ་སྟོན་བྱེད་
 པ་འདི་ནི་ངལ་བ་འབྲས་མེད་རེད། དེ་ལྟར་མ་བྱེད་ཅེས་སློབ་གསེར་རྒྱབ་
 མཁན་ཡང་བྱུང་། བཟའ་ཆེས་སྐུ་གུ་ལ་སྟོན་པ་དང་། སྐྱོགས་གཅིག་
 ནས་ས་ཞིང་གི་ལས་ཀ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་ངས་སྤྱོད་ན་བྱེད་པའི་
 རྒྱུ་རྒྱུས་མི་འདོད་པའི་ནམ་འགྱུར་སྡེ་གཅིག་བསྟན་མ་མྱོང་། སྡེ་
 བོག་པན་ཚུན་དང་ཡུལ་གྲོང་བཅས་མ་མཐུན་པའི་ཁ་མཆུ་ཐུག་པ་དང་།
 ཐ་ན་བཟའ་ཆང་དབར་ཅོད་རྩོག་བྱུང་དུས་མུ་ཚུགས་ཀྱིས་ང་སར་ཡོང་
 མཁན་འདུག་པ་ནམས་ལ་འདུམ་འགྲིག་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་། ཡུལ་
 མིས་རང་བཞིན་གྱིས་ང་ལ་བཙེ་བཀྱར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་མ་དགའ་ནས་
 ང་ཆོའི་ཤང་གི་ཤང་ཀྱང་ཞིག་གིས་དཀོན་མཆོག་བསྟན་དར་གྱིས་ཤང་
 གི་དབང་ཆ་བཟུང་བ་དང་སྤྱོད་ཆོགས་རྙིང་པ་རོ་ལངས་རྒྱག་རྒྱུའི་དམིགས་
 ཡུལ་འདུག་ཅེས་རིམ་པ་གོང་མར་བསམ་འཆར་བཤད་ཀྱང་དེས་ང་ལ་
 གཞོད་པ་མ་བྱུང་།

༡༩༥༦ ལོ་ཀུན་གཟིགས་པའི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ཆབ་མདོར་
 ཐེབས་པའི་སྐབས་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་ཉམས་པ་སོར་
 རྒྱུད་དགོས་པའི་སྒྲོར་གྱི་བཀའ་མང་པོ་གནང་བ་དང་འབྲེལ་སྤྱོད་ཆོགས་ཐོག་

ལ་བོད་ཡིག་དག་ཀྱི་ཐུབ་མཁན་ཡོད་ན་སློབ་གྲུའི་དག་ཀྱི་ཐུབ་ཀྱི་གདན་
ཞུ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་ནས་ཆབ་མདོར་བོད་ཡིག་གི་སློབ་གྲྭ་ཡར་
རྒྱས་བཏང་བ་དང་དག་ཀྱི་གདན་ཞུ་བྱས་པའི་ནང་ནས་བྲག་གཡལ་རྫོང་
ཁོངས་ཀྱི་མི་དག་དབང་དང་། སློན་མའི་བཙུན་པ་ཡིན་པ་ཨ་འགོ་བུ་
ཆེ་དབང་དར་རྒྱས། རྒྱ་བྱེད་སློ་དོན། ཐུན་དོ་གཙོད་དཀོན་མཆོག་
བཟུན་དར་བཅས་སྤྲེལ་སྤྲེལ་ཆབ་མདོར་འབོད་འགྲུག་གིས་བོད་ཡིག་སློབ་
གྲུའི་དག་ཀྱི་ཐུབ་པར་བྱེད། བཙུན་གྲོལ་ཐོབ་ནས་ལོ་བརྒྱད་རིང་པ་
ཡུལ་དུ་བསྐྱོད་པའི་རིང་གི་གནས་ཚུལ་ཉམས་ཞིབ་བྱས་པ་བཅས་ཟུར་ཅམ་
བཤད་བྱེད།

༡) སློབ་གྲུའི་དག་ཀྱི་ཐུབ་སྐབས།

ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་བོད་ཡིག་གི་ཤེས་
བྱ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཆེད། སྤྱི་ཚེས་ཉིང་པའི་མི་བོད་ཡིག་ཐད་ཡོན་ཏན་
ཡོད་མཁན་ག་པར་འདུག་ནའང་། གདན་ཞུ་བྱེད་དགོས་གསུངས་པར་
བཞུགས། ཆབ་མདོར་རིག་གནས་སློབ་གསོ་ཁང་ལ་ཐུན་གྱིས་དག་ཀྱི་ཐུབ་
ཐུབ་ས་ཡོད་ཚུལ་ཞུ་མཁན་བྱུང་འདུག་པས། ཆབ་མདོར་སློབ་གྲུའི་དག་
ཀྱི་ཐུབ་པར་ཡོང་དགོས་པའི་བདེ་ཐོ་འབྱོར་བ་དང་། དེ་རྗེས་ ༡༩༩༩
ལོར་མོ་ཀྲ་བཏང་ནས་པ་ཡུལ་བར་བསུ་བར་བྱུང་ཞིང་། སྤྱི་ཚེས་ཅིག་
འདུག་པ་དེའི་མདུན་དུ་གོང་པ་དེའི་དུད་རེའི་མི་རེ་ཡིས་དོ་གཙོད་དཀོན་
མཆོག་བཟུན་དར་ནི། ང་ཚོ་སྤེལ་མང་གི་ཡིད་དོན་བྱེད་ཡུལ་དང་། རྫོ་
འདྲི་ཡུལ། ཐ་ན་བཟའ་མི་ནང་ཁྲུལ་མི་མཐུན་པ་བྱུང་ན་ཁོང་ལ་འདྲི་བ་
བཅས་པ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཆབ་མདོར་མ་ཁྲིད་རོགས། གལ་ཏེ་ད་རེས་
འགྲོད་གོས་ཆེ་རྒྱ་བ་རེ་བྱུང་ནས་མར་གཏོང་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་གནང་རོགས་

ཟེར་བ་མ་ཆད་མི་འགའ་ཤས་ནས་མིག་ཀྱི་བཏང་བ་སོགས་བྱས་སོང་། སྐྱེ་
ཆབ་དེས་ང་ལ་དབང་ཆ་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་ཁྱེད་ཚོ་སྡེ་མང་གི་རེ་འདུན་
ཆང་མ་གོང་རིམ་ལ་ཞུས་ཆོག་ལའ་སོང་།

ཆབ་མདོར་སྡེ་བས་རྗེས། ཆབ་མདོ་རྫོང་གི་སློབ་གྲྭ་བྱམས་པ་
ཆོས་གྲགས་གིས་རེ་བ་ལྟར་ཆབ་མདོ་རྫོང་གི་སློབ་གྲྭ་རྒྱུ་བའི་བོད་ཡིག་
དགེ་ཆན་དུ་བཞག་བྱུང་། སློབ་གྲྭ་དེར་འཛིན་གྲུ་ཉི་ལྷ་ཙ་གཉིས་འདུག
འཛིན་གྲུ་དེར་སློབ་ཐུག་བཞི་བརྒྱ་ནས་ལྔ་བརྒྱ་བར་ཡོད་པ་དེའི་ནང་རྒྱ་
ཐུག་འཛིན་གྲུ་དུག་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་བོད་ཡིག་སློབ་ཆན་མེད་པ་དང་། དེ་
བྱིངས་ལ་བོད་ཡིག་དང་། རྒྱ་ཡིག་ ཅིས་རིག་གསུམ་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་
ཐོག་ཆབ་སྤྱི་དུ། ལོ་རྒྱུས། ས་ཁམས། རི་མོ། ལུས་ཙམ། གཞས་
བཅས་བསྐྱབ་ཀྱི་འདུག བོད་ཡིག་དགེ་ཆན་དང་། རྒྱ་ཡིག་དགེ་ཆན།
ཡང་ཅིས་དགེ་ཆན་གསུམ་ལ་མི་གངས་ ༤༠ ལྷག་ཙམ་རེ་འདུག རི་
མོའི་དགེ་ཆན། གཞས། ལུས་ཙམ་དགེ་ཆན། གཞན་ཡང་ཆབ་སྤྱི་
སོགས་སློབ་མཁན་དགེ་ཆན་ ༡༥ ལྷག་འདུག སློབ་ཐུག་ཆང་མ་སློབ་
ཁྱིད་བྱེད་དུས་མ་གཏོགས་ཉིན་གྲུང་ཁ་ལག་ཟ་བར་རང་བྱིམ་དུ་འགོ་དགོས་
ལ་དགོང་མོར་རང་བྱིམ་དུ་སྡོད་དགོས། དགེ་ཆན་ནམས་ཆོགས་འདུ་
རྒྱས་བསྐྱུས་གང་འདྲ་ཞིག་ཆོགས་ནའང་། རྒྱ་མི་ཆོ་ཕྱོགས་གཅིག་དང་
བོད་པ་ཆོ་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་སྡོད་པ་དེ་རང་ཤུགས་སུ་གོམས་གཤིས་ཆགས་
འདུག ཆོགས་འདུའི་ནང་དོན་རྒྱ་སྐད་དང་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ནས་བཤད་པར་
མ་ཟད་བོད་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆོགས་ནའང་རྒྱ་སྐད་བརྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་
སྐད་མི་ཤེས་པའི་བོད་ཡིག་དགེ་ཆན་རེ་ཟུང་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་ཆོགས་འདུ་
གྲོལ་རྗེས་མི་གཞན་ལ་ཆོགས་འདུའི་ནང་དོན་འདྲི་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
སྐབས་དེར་ཆབ་མདོ་རྫོང་གི་རྫོང་དཔོན་མན་ཆད་ལས་བྱེད་དུག་

བརྩ་ལྷག་ཙམ་ལ་འཛིན་གྲ་མཐོ་དམན་གཉིས་བྱས་ཏེ། མཐོ་བ་དེར་རང་གི་བོད་ཡིག་བསྐྱབས་པ་དང་། དམའ་བ་དེར་གཞན་ཞིག་གིས་ཀ་སོགས་སུ་མ་རྩ་ནས་ཁྲོག་བསྐྱབས། མཐོ་བ་དེ་ཆོར་འབྲེ་རྒྱ་དང་ནང་དོན་ཕྲན་བྱ་བསྐྱབས། ཏུས་ཆོད་ནི་བདུན་རེའི་གཟུང་ཕུར་བུའི་དགོང་དོ་ཆུ་ཆོད་གཉིས་རེ་བསྐྱབས་ཀྱང་། ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་མ་གཏོགས་དེ་རྗེས་སློབ་མཆམས་བཞག་སོང་། བོད་པའི་དགེ་ཆན་ནང་ནས་གཞས་དང་། ལུས་རྩ་ལ་དགེ་ཆན། རི་མོའི་དགེ་ཆན། རྒྱ་ཡིག་དགེ་ཆན་མང་ཆེ་བས་བོད་ཡིག་གིས་ཀྱི་མེད་སྐབས། དེ་ཆོ་ལ་བོད་ཡིག་སློབ་ཁྲོག་བདུན་ཕྲག་རེའི་ནང་ཆུ་ཆོད་གཉིས་རེ་བསྐྱབས་སོང་། ཡང་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་གང་ཡང་གིས་མ་སོང་། དཔེར་ན་དེ་རིང་ཡིག་འབྲུ་བཞི་ལྔ་ཙམ་བསྐྱབས་ནས་གཟུང་ཕུར་འཁོར་རྗེས་མའི་ཉིན་དེར་རྒྱགས་ལེན་སྐབས་མང་ཆེ་བས་རྒྱགས་འཕྲོད་ཀྱི་མེད་པ་རེད། སྤྱི་དུ་བསྐྱབས་པའི་ཡིག་འབྲུ་‘མ་ན་རོ་མོ་’ཞེས་པ་དེ་ལ་ཆན་རྩི་རྗེ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས། རྒྱགས་སྤྱོད་སྐབས་‘མ་ན་རོ་མོ་’བརྗོད་པ་རེད། ང་ཐོག་མར་ཡོང་དུས་སྤུ་གྲུ་ཆོར་ལོ་གསུམ་ལ་བོད་ཡིག་མ་གཏོགས་རྒྱ་ཡིག་བསྐྱབས་མི་ཆོག་པ་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་ཡིག་བསྐྱབས་རྒྱུའི་གཏན་འབེབས་གིག་འདུག་ཀྱང་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དགོངས་པ་རྒྱགས་མ་ཐག་དེར་འགྱུར་བ་བཏང་སྟེ་སློབ་གྲུའི་ནང་ཞུགས་པའི་ཉིན་ནས་རྒྱ་ཡིག་བསྐྱབས་སོང་།

ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ ༡༩༥༩ ལོར་དགོངས་པ་རྒྱགས་པ་དེ་ཆོང་མས་གིས་གསལ་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་རྒྱུན་གང་གིས་དགོངས་པ་རྒྱགས་པ་དེ་ཡི་ཐད་མི་མང་པོར་ཐེ་ཆོམ་དང་བཤད་རྒྱལ་འདྲ་མིན་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། གནས་ཚུལ་ཁྲུངས་ལྷན་གིས་མཁན་བརྒྱད་ནས་ཐོས་པར་གཞིགས་ན། སྐབས་དེར་བཀྲ་གིས་ལྷན་པོར་ཡོད་པའི་ལྷ་ས་སྤྱི་བདེ་ཐིང་གི་ཐིང་ཀྱང་པད་མ་རྩི་རྗེས། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་

སྐྱེན་གཞི་པོ་ལ་པོ་སྐྱེན་ནས་བཅར་བར་ཕྱིན་སྐབས། རྒྱ་མིའི་སྐྱེན་པས་
 བཅར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱེན་གཞི་ཆབས་ཆེན་པོ་གསུངས་སུ་ཡང་སྐྱེ་མདུན་
 ལ་བཏང་གི་མེད་ཟེར་བ་དང་། བད་མ་དོ་རྩེ་ནས། བྱིད་ཆོས་པཅ་ཆེན་
 རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་མི་གཞན་མ་བཏང་ནའང་ང་པོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་སྤྱི་བདེ་
 ཐིང་གི་ཐིང་ཀྱང་ཡིན་པས། ནང་ལ་འགོ་མི་ཆོག་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་རེད་
 ལམ་པར་བརྟེན། ཁོ་ཆོས་བཀའ་ཐབས་མ་བྱུང་ཞིང་། ནང་དུ་བཏང་
 སྐབས་པཅ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོས་དང་ཕྱག་སེན་ནག་པོ་ཆགས་འདུག པཅ་
 ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས། □ ང་ལ་དུག་རག་བྱུང་། ང་ལ་དུག་སྟེར་མཁན་
 བྱུང་འདུག་□ ཅས་གསུངས་འདུག་པ་དེ་བད་མ་དོ་རྩེ་ནས་ནང་གཏམ་བཤད་
 སའི་མིའི་བརྒྱུད་ནས་གསལ་ཐོས་བྱུང་། དེའང་པར་དོ་རྩེ་ནི་བོད་མི་ཞིག་
 ཡིན་པ་དང་། བྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོ་ནས་རྒྱ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ནང་
 ཞུགས་ཤིང་། ༡༩༥༩ ལོར་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་སྤྱི་བདེ་ཐིང་གི་ཐིང་
 ཀྱང་གི་གོ་གནས་དང་། བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཆོགས་
 ཆེན་གྱི་ཀླུ་རིན་གཞོན་པའི་གོ་གནས་ཡོད་པ་རེད།

༡༩༥༩ ལོར་པཅ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གཞིས་ཀ་ཅེ་ལ་ཕེབས་བཞུགས་
 སྐབས་ཕྱི་ཟླ་ ༡ ཆོས་ ༡༥ ཉིན་ནས་ཕྱིད་ཅམ་ནས་ཀྱན་གཟིགས་
 པཅ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུགས་ཀར་གཟུགས་གཟེར་རྒྱུ་སྟེ་སྐྱེ་ཁམས་བདེ་
 པོ་མེད་པར་གྱུར་སྐབས་ཞོགས་པའི་རྒྱ་ཆོད་ ༥ པ་ཅམ་ལ་པར་དོ་རྩེ་
 སྐྱེ་མདུན་དུ་བཅར་བ་དང་། རྒྱ་ཆོད་ ༩ པ་མ་ཟིན་ཅམ་ནས་དགོངས་
 པ་གཤེགས་པའི་རིང་དངོས་མཐོང་དངོས་ཐོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་པར་
 དོ་རྩེ་དང་སྤྱིང་ཉི་ལའི་མི་ཞིག་གི་ས་ནས་ཕན་གྱིས་གོ་ཐོས་བྱུང་བ་དེ་པར་
 དོ་རྩེ་གྲོངས་ཆར་བར་བརྟེན་མིང་འདོན་གསལ་བཤད་བྱེད་པ་ལས་ཕན་
 ལ་བཤད་མཁན་གྱི་མི་དེ་དེ་ཆ་བོད་ནང་འཆོ་གནས་སུ་ཡོད་སྐབས་ངོས་

ནས་མིང་འདོན་བྱས་ན་ཁོང་ལ་དཀའ་ཉེན་ཡོད་པ་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་རྗེས་
སུ་གོ་སྐབས་བྱུང་ཆེ་ངོས་ནས་ཁྲུངས་སྒྲུལ་ར་སྔོན་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དགོངས་པ་ཚྭ་གསལ་པའི་དོན་ཤེས་དེའི་རྗེས་
: སུ་ ༡༩༧༥ ལོའི་ཟླ་ ༡ པའི་ནང་པ་ལྷ་རྩོམ་ལའང་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེའི་སྐུ་གཞི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཐོག་ནས་སྔོན་དུ་གྲོངས་པ་རེད། དེའང་
པ་ལྷ་རྩོམ་ལོ་བཟའ་ཟླ་དབྱང་ཅན་སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱུ་ཞིང་ཆེན་ཁག་
གི་སྤྱི་བདེའི་ཆབ་སྲིད་ལས་དོན་སྒྲོར་གྱི་ཆོགས་འདུ་ཆོགས་པར་སོང་ཡོད་
སྐབས་ནང་མི་གཞན་མེད་པའི་སྐབས་དེར་སྔོན་དུ་ཁོང་གྲོངས་པ་རེད།
དེ་བཞིན་སྤྱིར་བོད་མི་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཁྲུང་དུས་ནས་རྒྱ་དམར་གྱི་སྒྲོལ་གསེའི་
འོག་ནས་འཆར་ཡོངས་བྱུང་བ་དང་། ལོ་མང་རྒྱ་གཞུང་གི་ལས་གནས་
མཐོན་པོའི་གོ་གནས་ཅན་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་གཞུང་ནས་བོད་
རིགས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་ལ་དོགས་པ་ལས་ཡིད་ཆེས་སྒྲོས་
འགྲེལ་ནམ་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མེད་ལ། ཆབ་སྲིད་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་
གནད་ཆེན་ཁག་ཀྱང་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་དག་གི་སྐངས་འཛིན་འོག་
བརྩམས་པ་ལས། བོད་པའི་དཔོན་རིགས་ལ་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་ཁྲུང་
གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་རུང་ཅ་བའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་སྔོན་གྱི་མེད་
པས། འགག་རྩ་ཞིག་གམ་དོན་གནད་ཆེ་ཁག་ལ་ཐུག་མཚམས་བོད་
པའི་དཔོན་རིགས་ནམས་ནི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་ཅམ་ལས་དོན་དངོས་ཀྱི་
དབང་ཐུགས་དང་རྣམ་པ་མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། དེའང་འདས་པའི་
ལོ་ངོ་ ༤༠ ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་རྒྱ་ནག་གིས་དབང་བསྐྱར་འོག་དམར་
པོའི་སྒྲོལ་གསེའི་སྤྱི་སྲིད་ཀྱང་ད་བར་དེ་བཞིན་འཆར་ཡོངས་བྱུང་བའི་
བོད་རིགས་ལས་བྱེད་པའམ་གྱང་ཁྲན་ཏང་མི་སོགས་མི་རྣམས་པའི་ནང་རྒྱ་
གཞུང་ནས་ཡིད་ཆེས་ཡོངས་སུ་ཐུབ་པ་ཏ་ལམ་བྱུང་མེད་ཅིང་། དཔེར་

ན། རྒྱ་ནག་གི་འཛིན་ཅང་ཅེ་མིན་གྱིས་ ༡༩༩༥ ལོའི་ཟླ་ ༤ པའི་
ནང་འབྲུས་མི་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་གཏམ་བཤད་ཞིག་དུ་ □ བོད་དུ་
ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ལས་བྱེད་དང་བོད་རིགས་གྲང་ཁྱེད་ཀྱི་མི་ནང་ནས་
རག་སྒྲིམ་དང་། རྒྱལ་མཚན་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་མང་ཙམ་བྱུང་ན་ང་ཚོ་སེམས་
ཁྲལ་བྱེད་དགོས་པ་མི་འདུག་□ ཅེས་བཤད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་
ཁོང་གཉིས་ལ་འདྲ་ཡོད་པ་སྐྱོ་ཡིད་ཆེས་སྒྲོས་འགོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཚོད་
དཔག་དཀའ་སྟེ། མི་རིགས་ཐ་དད་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆེ་ཆུང་དང་མངོན་
དུ་གསལ་མིན་ལ་མ་སྟོས་པའི་རང་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་དང་ཞེན་ཁོག་ཞིག་
རང་བཞིན་ལྟན་སྟེས་སྐྱོ་ཡོད་པ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་རང་གཤིས་ཡིན་པས་
སོ།

ཀུན་གཟིགས་པའི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དགོངས་པ་རྒྱུ་གས་ནས་བཟུང་
རིམ་བཞིན་བོད་ཡིག་ལ་མཐོང་ཆུང་བྱེད། རྒྱ་ཡིག་ལ་གཞུང་ཡིག་བོད་
ཡིག་ལ་སྒྲེར་ཡིག་ཟེར་བ་དང་། བོད་ཡིག་ནི་སྒྲ་མའི་ཡི་གེ་རེད། ལྷ་
པ་ཚོའི་འདོན་པ་འདོན་རྒྱུ་མ་གཏོགས་གཞན་གང་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་མ་
རེད། ལྷ་གྲུ་ཚོར་བོད་ཡིག་བསྐྱབས་པ་དེ་དུས་ཚོད་སྔོ་བསྐྱབས་བཏང་
བ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་ཐབས་བརྒྱ་དུས་སྟོང་གིས་བོད་ཡིག་ཉམས་ཞན་དུ་
གཏོང་གང་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོ་བོད་ཡིག་དགེ་ལྡན་ཆང་མས་སྟོབ་
ལྷ་གྲུ་ཚོར་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས། བོད་
མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་སྟོབ་གསོ་བརྒྱབ་པ་དང་། དགེ་ལྡན་རང་
ཉིད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ལ་མ་འདྲེས་པ་དང་། རྒྱ་མིའི་ལྟ་སྟངས་སྐྱུ་ག་པོ་
ཡོང་བར་མ་སྐྱུག་པ་བྱས་ཡོད། དཔེར་ན་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་འཛིན་གྲུ་དང་དེ་མིན་
མང་ཆེ་བས་འབྲུ་བསད་རྒྱ་གང་རྟེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ང་ཡིས་སྟོབ་
ཁྱིད་བྱེད་ལུལ་གྱི་འཛིན་གྲུའི་སྐྱུ་ག་རྣམས་ཀྱི་ཁོངས་འབྲུ་གསོད་མཁན་

གཅིག་ཀྱང་མེད། སྐབས་འགར་འཛིན་གྲ་ཚོགས་ཁང་ནང་བྱིན་ཏེ་ན་ཁྱེད་
ཏེ་སློབ་ཕྲག་ཚང་མར་སྐྱད་གི་ཡོད། རྒྱ་མིས་མཐོང་ཐོས་བྱུང་ན། རང་
ལ་ཉེས་ཆད་གཅོད་ངེས་ཀྱང་སློབ་ཕྲག་སྐུས་ཀྱང་གཞན་ལ་ཤོད་གི་མེད་
པ་རེད། ཡ་མཁུ་བ་རིན་པོ་ཆེ་བོད་ཚོས་སྲིད་གཉིས་གི་དབུ་བྲིད་ཡིན་པ་
དང་། བོད་ཅེས་པ་དེ་བོད་རང་སློང་ལྗོངས་ཟེར་བ་འདི་དང་། མཚོ་
སྒོན། ཟླ་ཁྲི་ལྔ། ཀན་སུ། ཡུ་ནན་བཅས་ཁག་ལྔ་བྱས་ནས་རྒྱ་མིས་བཅན་
བཟུང་བྱས་ཡོད་པ་སློབ་ཕྲག་ཚང་མའི་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་བྱས་ཡོད། ཡིག་
ཚད་ག་དུས་བཏང་ཡང་ངའི་སློབ་བྲིད་བྱེད་ཡུལ་གྱི་འཛིན་གྲ་དེ་བོད་ཡིག་
ཡང་དང་པོ་ཡིན། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་གཏན་འཁེབས་
ཚང་མ་དང་རྒྱབ་འགལ་བྱས་ཏེ། སློབ་འབྲིང་ཁག་གི་ཅིས་རིག་རྒྱ་ཡིག་
ལ་བསྐྱར་བ་དང་། ཆབ་སྲིད། རྩིས་འགྱུར་སོགས་སྡེ་དུག་ཡོད་པ་ཚང་
མ་རྒྱ་ཡིག་སློབ་དེབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་སློབ་བྲིད་བྱས་སོང་། འགོ་བྲིད་དང་
རྒྱ་རིགས་དགེ་ཆེན་ཚང་མས་རྒྱ་ཡིག་གིས་ཟ་མ་རག་པ་ལས་བོད་ཡིག་གིས་
ཟས་མི་རག་ཅིང་བོད་ཡིག་མཁོ་མེད་ཀྱི་སློབ་གསོ་བརྒྱབ་ནས། བོད་ཡིག་
སློང་རྒྱུའི་སེམས་ཤུགས་ཆུང་རུ་བཏང་བཅས་བྱས་པ་རེད།

༡༩༧༤ ལོར་ཆབ་མདོ་ལ་ཡོད་པའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་བདུན་གྱི་འཐུས་
མི་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ཆབ་མདོ་རིག་གནས་སློབ་གསོ་ཁང་དུ་བྱིན་ཏེ། བོད་
ཡིག་ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་པའི་སློབ་ཀྱང་དབྱང་གི་ཡིག་ཆ་དང་བོད་རང་
སློང་ལྗོངས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཏན་འཁེབས་གནང་
པའི་སློབ་གྲྭ་ཡིག་ཆའི་ནང་དོན་གསལ་བཤད་བྱས་པ་དང་། བོད་མི་བརྒྱ་
ཆ་བརྒྱད་ཅུ་གྲ་བརྒྱད་ལྟ་ཞིང་འབྲོག་ཡིན་ཅིང་། རྒྱ་སྐད་ཤེས་ཀྱི་མེད་
པས་རྒྱ་ཡིག་ཅིས་རིག་བསྐབས་ན་ཕན་ཐོགས་མེད་པའི་སློབ་ཉིན་དང་པོ་
ལས་ཉིན་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་ཤུགས་རྗེ་ཆེར་བཤད་ཀྱང་། ང་ཚོས་

བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་ནི་ཕྱི་ནས་དྲ་ལའི་རུ་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་མིས་བོད་ཀྱི་
རིག་གཞུང་མེད་པར་བཏང་གི་ཡོད་ཅེས་བའི་སྐད་ཆ་དང་གཅིག་འབྲེད་
གཅིག་ལེན་བྱས་པ་རང་ཅེས་ཟེར་ཞིང་། སློབ་འབྲིང་གི་ཅིས་རིག་ཀྱི་
ཡིག་ལ་བསྐྱར་བ་ཅེད། དེ་རྗེས་བོད་ཡིག་སློབ་དེབ་ཆང་མ་གསར་པ་བཞེས་
ཏེ་མ་ཁེ་སི་དང་། མའོ་ཅེ་དུང་སོགས་དང་། གསར་བརྗེའི་དཔལ་བོའི་
མི་སྣ་སོགས་དམར་པོའི་ལྷ་སྟོད་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། ང་རང་ཡོད་
པའི་སློབ་གྲྭ་དེར་ ༡༩༩༥ ལོ་ནས་བཟུང་བོད་ཅིས་ཀྱི་ཅིས་ལ་བསྐྱར།
རྒྱན་དུ་ལུས་ཅུལ་འགལ་སྟོད་དང་། བརྗོད་ཚིག་ཆང་མ་ཀྱང་སྐད་ཡིན་ཞིང་
ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ཀྱང་སྐད་དང་ཡིག་ཆ་ཁག་ཆང་མ་ཀྱང་ཡིག་ཁོ་ན་ལག་ལེན་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། མིར་ཡོན་ཏན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆད་གཞི་འཛིན་ས་དེ་ནི་
རྒྱའི་སྐད་ཡིག་ཁོ་ན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

༡༩༩༥ ཟླ་ ༡ པའི་ནང་ཀྱང་ནག་ཁྲིན་དུ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ནས་
ཐོན་པའི་རྒྱ་མི་ ༡༩ འབྲུར་བ་དེ་ཚོས་ཆབ་མདོ་སློབ་འབྲིང་གི་དགེ་
ཀན་བྱས་པ་དང་། བོད་པའི་དགེ་ཀན་ཁག་ཅིག་ཕྱིར་འབུད་བྱེད་བཞིན་
ཡོད་ལ། སློབ་གྲྱེའི་གྲང་མེད་སྐབས་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁུངས་ཤང་ཁག་གི་
དགེ་ཀན་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་ལ་སློབ་བྲིད་བྱས་པས་ཤེས་ཆད་ཏེ་ཅང་དམའ་
པོ་ཅེས་འདུག རང་གི་མིང་དག་པོ་འབྲི་མི་ཐུབ་པའང་འདུག ལོ་ཆེ་
ཙམ་གྱི་དགེ་ཀན་གཅིག་གིས། དགོངས་པ་ལྷ་གི་ཡིན་པས། ཆབ་
མདོ་རྫོང་ལ་སྟོད་བྱེད་དགོངས་ལྷའི་ཡི་གེ་ཞིག་འབྲི་རོགས་ཟེར་བས།
ངས་བྲིད་སློབ་གྲྱེའི་དགེ་ཀན་གྱིས་དགོངས་ལྷའི་ཡི་གེ་འབྲི་མི་ཤེས་པ་གང་
ཅེས་ལབ་པས། ཁོས་བརྗོད་དོན། ངའི་ཕ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་ཤང་གི་
ཏང་གི་ཕུ་རུའུ་ཅི་བྱས་ནས་དབང་ཆ་ཆེན་པོ་ཡིན་སྐབས་དེའི་ཏང་བྱས་ནས་
༡༩༩༩ ལོ་ནས་འདི་ལོ་ ༡༩༩༥ ལོའི་བར་ལོ་ ༣༦ ཅིང་དགེ་ཀན་

བྱས་ཀྱང་། ཡི་གེ་སྒྲིག་རྒྱ་དང་འབྲི་རྒྱ་ཕན་བྱ་གེས་པ་ལས། དག་
ཆ་དང་ནང་དོན་གང་ཡང་མི་གེས་ཟེར། ལས་ཁུངས་ཁག་གི་ལས་ཀ་
སྤྲོད་མིན་གྱི་ཡིག་ཆ་དག་ཏོང་སྐབས་རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་ན་མི་ཆབ་བཏང་
ནས་ཡིག་ཆ་དག་ཏོང་བ་དང་། རྒྱ་སྒྲིག་ཡོད་མཁན་གྱིས་ཡིག་ཆ་དམ་
བཏང་སྤོན་ནས་རྒྱ་གསུམ་གྱི་ནང་དོན་ཁོང་དུ་ཁྱེད་པ་བྱེད་ནས་
རྒྱ་གསུམ་ཆ་དམ་ལོན་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

སློབ་གྲྭ་ཁྱེད་ཀྱི་ནང་ནས་ལོ་རིམ་དུ་ག་པའི་མཚམས་ཡིག་ཆ་དམ་
བཏང་སྤོན་དེའི་ནང་ཡིག་ཆ་དམ་མ་མཐོ་གོས་ལོ་རེར་རྒྱ་ནག་དུ་བོད་ཕྱག་
ཆེན་སྤོང་རྒྱ་གསུམ་བཏང་བ་དེའི་སློབ་ཡོན་བོད་ནས་ཆེད་དུ་གྲོན་དེའུ་གཏོང་
བ་དེས། བོད་ནང་གི་སློབ་གསོའི་མ་དེའུ་ཐོག་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཡོད།
སློབ་ཕྱག་པལ་མོ་ཆེ་རང་ལོ་ ༡༩༡༥ ཡིན་སྐབས། བ་ཡུལ་དང་།
མི་རིགས། བ་མ་སོགས་ཀྱི་བརྩེ་བ་རྒྱང་རིང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། མ་རབས་
ཀྱི་གཤིས་ཀ་ཆགས་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། ཐོག་མར་བོད་ནས་རྒྱ་ནག་ས་
ཁུལ་ཁག་ལ་འགྲོ་མཁན་བོད་ཕྱག་རྣམས་བོད་ཡིག་སོགས་ལག་གསུམ་ཡིན་
ཞིང་། ངའི་འཛིན་གྲུའི་ནང་ནས་འགྲོ་མཁན་རེ་བྱུང་གིས་ཡི་གེ་བསྐྱར་
བའི་ནང་། གན་དགོངས་པ་མ་འཛོམས། བོད་ཡིག་ནི་རྒྱ་གསུམ་གྱི་ཕྱིན་
སོང་། བདུན་ཕྱག་རེའི་ནང་བོད་ཡིག་སློབ་ཐུན་རེ་ལས་མེད་པ་དེའང་
སློབ་དེབ་ཉིང་པ་རང་སྤྱོད་ཅུ་ལས་མེད་སྐབས་བོད་ཡིག་བརྗོད་འགྲོ་གི་
འདུག་ཅེས་བྲིས་འདུག་རྒྱ་ནག་ནས་སློབ་གྲྭ་ཐོན་ནས་ཡོང་བའི་ནང་བོད་
ཡིག་དགེ་གན་བྱེད་ཐུབ་མཁན་གཅིག་ཀྱང་བྱུང་མེད། རྒྱ་ནག་ནས་ཡར་
ཡོང་མཁན་ཆོས་སྐད་ཆ་ཤོད་སྐབས་བོད་སྐད་ནང་རྒྱ་སྐད་བསྐྱེད་བ་དང་།
ཆབ་སྲིད་དང་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲིང་བཤད་སྐབས། རྒྱ་སྐད་བརྒྱབ་སྤྲོད་
ལ་བོད་སྐད་བསྐྱར་གེས་ཀྱི་མི་འདུག་སོགས་ལབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། མི་

རིགས་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་རིག་གཞུང་
 དང་། གོམས་གཤིས་བཅས་རྒྱལ་པའི་འོག་མི་རིགས་དེ་གཞན་ཞིག་ཏུ་
 འགྱུར་ཆར་བ་རེད། དཔེར་ན། ༡༩༡༡ ལོའི་ཕྱི་ནག་མི་སེར་རྒྱལ་
 ཁབ་ (ཀྲང་ཏུ་མིན་གོ་) ཞེས་པ་དེ་བཙུགས་པའི་ལོ་དང་པོའི་ཐོག་སྤྱི་
 འཛིན་སྲུན་ཀྲང་ཏུ་ནན་གྱིས་གསུང་བཤད་ནང་། ཕྱི་རྒྱལ་མན་རྩ་བ་རྒྱ་
 ནག་ནས་མཐར་སྐྱོད་གཏོང་དགོས་ཞེས་དང་། ཡང་རྒྱ་ནག་ལ་དབང་
 བསྐྱར་བྱེད་མཁན་ཕྱི་རྒྱལ་བ་ཐེངས་གཉིས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། གཅིག་
 ནི་སོག་པོ་ཡིན་པ་དང་། གཅིག་ནི་མན་རྩ་བ་རེད་བཅས་བཤད་ཡོད་
 པ་རེད། དེ་རྗེས་རྒྱ་མིས་མན་རྩ་བ་དབང་འོག་ཏུ་བཙུག་ཐུབ་པ་བྱུང་
 བ་དང་ད་ལྟའི་རྒྱ་དམར་གྱི་དབང་བསྐྱར་འོག་མན་རྩ་བའི་སྐད་ཡིག་དེ་རྒྱ་
 སྐད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་རྒྱལ་ཆར་བ་རེད། དེར་བརྟེན་ངས་རང་
 རེའི་གཞིན་རྒྱ་ནམས་ལ་པོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་། གོམས་གཤིས་བཅས་
 ལ་དོ་སྣང་ཆེ་ཙམ་གནང་རོགས་ཞེས་སྤིང་ཐག་པ་ནས་རེ་བསྐྱལ་ཞུ་གི་ཡིན།
 གོང་བཤད་ལྟར་ཉན་ཁར་མ་འཛེམས་པར་པོད་ཡིག་དག་གན་ཆོས། སློབ་
 བླུ་ནམས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་འདྲུ་ཤེས་འཛིན་སྣངས་བཟང་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་
 ཐབས་བྱས་པར་གྱུ་བ་འབྲས་གང་མཚམས་ཐོབ་ཡོད། ཐེངས་ཤིག་སློབ་
 གྲུའི་ཡིག་ཆ་ད་བཅུང་སྐབས་གྲོས་གཞིའི་ནང་རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་ས་ག་པར་
 རེད། རྒྱལ་དར་གང་རེད་ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་རེད། སློབ་དེབ་ནང་རང་
 རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་ས་ནི་པེ་ཅིང་རེད་ཟེར་བ་དེ་སློབ་བྲིད་བྱས་ཆར་སྟབས། དེ་
 གོན་འབྲི་དགོས་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་འདིར་ཡོད་ངའི་བྱ་བ་སྟན་འཛིན་དབང་
 རྒྱལ་དང་། གཞན་སྤུ་གྲུ་གསུམ་ད་ལྟ་པོད་ནང་ཡོད་སྟབས་མིང་བཏོན་
 མ་བདེ། དེ་བཞི་ཡིས་ཡིག་ཆ་ད་རྒྱགས་ཤོག་ཐོག་ རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་
 ས་ནི་ལྷ་ས་རེད། རྒྱལ་པོ་ནི་ཏུ་ལའི་བླ་མ་རེད་ཅེས་བྲིས་འདུག་པས། ང་

ཆོ་བོད་ཡིག་དག་ཅན་ལྟ་བུ་ཡིས་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཏེ་མེད་པ་བྱས་ཡོད། སློབ་
ཁང་གི་འགོ་ལམ་གྱང་དོས་སུ་བོད་རང་བཙན་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་ཡི་
གེ་ནི་ཐེངས་མང་བྲིས་པ་རེད། ༡༩༩༧ ལོར་ངའི་བུ་སློབ་འབྲིང་ནང་
ཡོད་པའི་སྐབས། སློབ་ཕྲུག་གི་བསྐྱེད་བྱ་སློབ་ཁང་རེའི་ནང་གྱང་དོས་
ལ་སྐྱར་ཡོད་པའི་ནང་། སློབ་ཕྲུག་ཆོ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སློབ་ནང་ཞུགས་
མི་ཆོག་ སློབ་ཕྲུག་དགོན་པའི་ནང་འགྲོ་མི་ཆོག་ སྐལ་སྐྱེད་མདུད་སོགས་
བཏགས་མི་ཆོག་ ཁ་བཤལ་གྱི་བུ་སློབ་སྟེ་ལ་མི་ཆོག་ བྱི་རྒྱལ་གྱི་མི་ཡོང་
དུས་ལྟ་རུབ་བརྒྱབ་མི་ཆོག་ཅེས་པ་སོགས་མི་ཆོག་པ་ ༡༥ ཡོད་པ་དེ་
ལ་ངའི་བུ་དང་རོགས་པ་ཕུ་གུ་གཉིས་བཅས་ནས་‘མི་ཆོག་’ཟེར་བའི་‘མི་
'དེའི་ཐོག་ཤོག་དཀར་གྱི་ལྟན་པ་ཆུང་དུ་རེས་བཀལ་བར་བཏེན། དཔེར་
ན་སློབ་ཕྲུག་ཆོ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སློབ་ནང་ཞུགས་ཆོག་ལྟ་བུ། མི་ཆོག་
པ་ ༡༥ དེ་ཆོག་ ༡༥ ལ་བསྐྱར་བ་རེད།

སློབ་འབྲིང་དེའི་སློབ་སྒྲིལ་ཆེན་ཟེར་བའི་བོད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་
སློབ་ཕྲུག་གི་འཆོ་བར་ཡར་རྒྱས་བཏང་བ་དང་། བོད་ཡིག་འཕེལ་རྒྱས་
གཏོང་ཐབས་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ས་ཆ་གཞན་དུ་གནས་སློབ་བཏང་
ནས། དེའི་མལ་དུ་སློབ་སྒྲིལ་རྒྱ་མི་བསྐྱོར་བའི་འཆར་གཞི་བཞག་པ་དང་།
སློབ་ཕྲུག་ཆོས་སློན་མའི་སློབ་སྒྲིལ་རང་འཇགས་བཞག་རོགས་ཞེས་ཞུ་བ་
ཐེངས་གཉིས་ཕུལ་སྐབས་འགོ་ཁྲིད་བསྐྱོར་བྱེད་ཆོས་རྒྱས་ཏོག་བྱེད་མི་
ཆོག་ གལ་སྲིད་དེ་འདྲ་ལབ་ཆེ་སློབ་གྲན་སྐབས་ཀྱི་ཡིན་ཟེར། ཉིན་གསུམ་
པར་སློབ་གྲན་དེའི་སློབ་ཕྲུག་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་གསལ་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་དར་ཆ་དམར་
པོ་ཞིག་ལ་‘ང་ཆོའི་སློབ་གྲན་ལ་ང་ཆོའི་སློབ་སྒྲིལ་དགོས།’ཞེས་པའི་ཡི་གེ་བྲིས་
པ་དེ་འཕྱར། སྐད་འཕོད་བྱེད་བཞིན་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རིག་སློབ་ཁང་
དུ་བསྐྱོད་པར་ཕྱིན་པས། སྒྲིལ་དེའི་དམག་མི་མང་པོ་འབྱོར་ནས་རྒྱང་ས་

འཁོར་ཆེ་བ་བཞི་བསྐྱེད་ཀྱིས་ལམ་བཀག་པ་དང་། བྱེད་ཚོས་ཁ་བྱལ་གྱི་
བྱ་བ་སྤེལ་ཅིས་བྱེད་པ་དེ་མཆོམས་མ་བཞག་ན་འཛིན་བཟུང་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་
ཞེས་འདིགས་སྤང་བསྐྱེད།

སློབ་སྦྱི་གསར་པ་རྒྱ་མི་དེས་འབྲས་དང་གོ་ཞིབ་རྩིང་པ་འབྲུ་ཡོད་
པ་དེ་འདྲ་ཉོས་ཏེ་སྤྲད་པ། སློབ་ཆལ་ནང་སྐྱེད་འབྲུ་ཡོད་པ་དང་། ཐེངས་
གཅིག་ཅི་ཅི་རོ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཀྱང་སྤྲད་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུན་པས་སློབ་
ཕྱག་མང་པོ་ན་བ་དང་། རེ་བྱང་གི་བ་སོགས་བྱུང་། བོད་ཡིག་མེད་པ་
བཟོ་བའི་ཐབས་ངན་སྤྲོ་ཆོགས་སྤེལ་དང་སྤེལ་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་ནི་
བརྗོད་དུ་མི་ལང་། ༡༩༩༧ ལོར་ཆབ་མདོ་ལ་འབྲུ་རིགས་གྲོན་རྒྱུང་གི་
ལས་འགུལ་ཟེར་བ་ཞིག་སྤེལ་སོང་། སྤང་མདོ་ཁག་ལ་སྐྱར་བའི་དེལ་
བསྐྱེད་ལེ་གའི་ནང་‘འབྲུ་རིགས་ལ་གྲོན་རྒྱུང་བྱེད་དགོས་པ་དང་། འབྲུ་
རིགས་འཕྲོ་བཞུགས་གཏོང་བར་རོ་ཆོལ་བྱེད་དགོས།’ ཞེས་པའི་མིང་
གཞི་‘ཆོ་དེ་ཡིག་སྤེང་གོང་མའི་མཇུག་དུ་བྱིས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་འཇུག་
‘ལ་’དེ་ཡིག་སྤེང་འོག་མའི་འགོ་ལ་བྱིས་འདུག གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་ཆ་
ལ་དེ་ལྟ་བུ་བྱིས་པ་ནི་བོད་ཡིག་ལ་མཐོང་རྒྱུང་བྱས་པ་ཞིག་ལོས་ཡིན།

རང་ཉིད་ཆབ་མདོར་དགེ་ཆེན་བྱེད་བཞིན་པར་ ༡༩༩༩ ལོར་
བྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་ཐེངས་གསུམ་པ་ཐེབས་སྐབས། དེང་སང་བྲག་
གཡལ་ནང་བོད་ཡིག་ཞན་པོ་ཡོད་པས། སློབ་གྲྭ་ཞིག་བཙུགས་གནང་རོགས་
ཞུས་པས་ངས་བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་རང་ཡིན་གསུངས་ནས་ཐུགས་དགུས་
པོ་གནང་སོང་། ༡༩༩༩ ལོར་ཐེངས་བཞི་པ་ཐེབས་སྐབས་སློབ་གྲྭ་ཁག་
བཞི་བཙུགས་རྒྱུའི་དགོངས་པ་ཡོད་པས། བྱེད་རང་སློབ་གསོའི་ཐད་ཉམས་
སྦྱོང་ཡོད་མཁན་ཡིན་སྐབས། འཆར་གཞི་བཞག་པར་བྲག་གཡལ་ནང་
འགྲོ་དགོས་གསུངས་གིང་བྲག་གཡལ་ནང་སྤྱིན་ཞིང་། ཆབ་མདོ་རིག་

སློབ་ཁང་དང་བྲག་གཡལ་རྫོང་བཅས་ཀྱི་ལྷ་རྟོག་འོག་འཆར་འགོད་བྱས།
རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཕྱན་སློབ་གྲུ་ཆང་མའི་ཐོག་སྒྲིལ་ལྷ་མཁན་དུ་སྡོད་
དགོས་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་ལ་དགོངས་ཞུ་བྱས། མཐར་སློབ་གྲུ་གཉིས་
དང་སྒྲན་ཁང་གཅིག་བཙུགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ ༡༩༩༤ ལོར་ཐེངས་
ལྷུ་པ་ཕེབས། ཐེངས་ལྷུ་ཕེབས་པ་ལ་བྲག་གཡལ་དགོན་སྡེ་སྐྱ་མེར་ཆང་
མས་ཕེབས་བསུ་ནས་བཟུང་གུས་བཀྱར་ཆད་མེད་ཞུས་པ་དང་། བཀའ་
དབང་སོགས་ས་གནས་ག་པར་ཕེབས་ས་དེར་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་གནང་སོང་བས། རང་ལ་གསང་བ་དེ་འཛིགས་གསུམ་
སོགས་ཀྱི་བཀའ་དབང་ཞུ་བའི་གོ་སྐབས་བྱུང་། ལྷ་མོར་གི་འབུལ་བ་ཕུལ་
ཆད་དགོན་པ་དང་མང་ཆོགས་ཀྱི་བདེ་ཅའི་ཆེད་དུ་གནང་བ་ལས་ཁབ་སྐྱད་
ཅམ་ཡང་བསྐྱམས་འབྱེད་གནང་རིགས་མེད་པ་རེད།

ཆབ་མདོར་དམག་གི་སློ་སྤང་ཡོད་པའི་ལས་ཁུངས་ནང་འགོ་དུས་
ལྷ་ཆས་གྲོན་མཁན་ཡིན་ན་ཤར་བསྐྱོད་བཏང་གི་ཡོད་པ་དང་། བོད་ཆས་
གྲོན་པ་ལ་ངོ་སློད་ཡིག་མེད་ན་གཏོང་གི་མེད་པ་རེད། དཔེར་ན། དུས་
ལྷན་བོད་ཆས་གྲོན་མཁན་ངའི་གྲོགས་པོ་བྱམས་པ་ཟེར་བ་དེ་སློ་སྤང་བས་
ཐེངས་ཁ་ཤས་ནང་དུ་མ་བཏང་སྟབས་དེ་རྗེས་བོད་ཆས་དོར་ནས་ལྷ་ཆས་
སྤྲས་དགོས་པ་བྱུང་སོང་། ཆོང་ཁང་ནང་འགོ་དུས་རང་གིས་ལྷ་སྐྱད་
མ་ཤེས་ན་ལྷ་སྐྱད་ཤེས་མཁན་རོགས་པར་ཁྲིད་དགོས། ལྷ་མི་དང་ཐུག་
དུས་བོད་པས་ལྷ་སྐྱད་ལྷ་ག་ཤིག་ཤེད་ཀྱི་ཡོད། ལྷ་སྐྱད་མ་ཤེས་ན་
དུད་འགོ་དང་ཆ་རེད་ཅེས་ལྷ་སྐྱད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཁ་དྲུང་གཏོང་ཀྱང་ཐེད་
ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བོད་ནང་ལོ་ ༡༠༡༠ བསྐྱད་པའི་ལྷ་མི་ཡིན་ནའང་
བོད་སྐད་ཆོག་གཅིག་ལྷ་གི་མེད་སྟབས། ཟ་སྐྱད་འཐུང་སྐྱད་ཅམ་ཡང་
ཤེས་ཀྱི་མེད་པ་རེད། ལས་རིགས་ཁག་ཆང་མ་ལྷ་མིས་བཟུང་ཡོད་པས།

པོད་པ་ན་མས་ལ་ལས་ཀ་མ་རག་བའི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད་ལ་
 འཆོ་བའི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན་ ༡༩༩༧ ལོ་བྲག་གཡབ་
 མོ་སྒྲིམ་གྱིང་གི་བུ་མོ་ཆེ་རིང་གཡུ་སྒྲོན་རང་ལོ་ ༡༩ ཡིན་པ་དེ་ན་ནས།
 ཆབ་མདོ་མི་དམངས་སྒྲན་ཁང་ནང་ཐེངས་གསུམ་ཕྱིན་ནའང་དངུལ་སྒྲོད་
 རྒྱ་མེད་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཁ་ལ་གཏན་ནས་མ་བྱས་སྟབས་གི་བ་རེད། དེ་ནི་
 ངས་མིག་གིས་མཐོང་བ་དང་རྒྱུ་མངའ་ཡོད་སྟབས་བརྗོད་པ་ལས་དེ་འདྲ་
 བ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཐོག་མར་སྒྲན་ཁང་ནང་བཞག་སྐྱ་རྒྱ་སྒྲོར་ཁྲ་
 བརྒྱ་དགོས་པ་དང་། རོ་ཤེས་མགོ་འདྲན་ཡོད་ན། ལམ་སང་ཉལ་ཁྲིའི་ཐོག་
 བཞག་ནས་བཞག་དཔུད་བྱེད་པ་ལས་རོ་ཤེས་ལྟག་སྒྲོ་མེད་ན་ཉལ་ཁྲི་སྒྲོང་པ་
 མི་འདུག་བརྗོད་དེ་བར་བྱམས་ནང་ཨར་གའི་ཐོག་ཉིན་རེ་བྱུང་ཉལ་དགོས་
 ཀྱི་ཡོད་སྟབས། དེ་རང་དུ་གི་བའང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། སྒྲན་པ་ལ་སྒྲོག་
 རན་སྒྲོད་རྒྱ་ཡོད་ན། སྒྲན་བཅོས་ཡག་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་མེད་ན་སྒྲན་
 བཅོས་ཞན་པ། དུས་ཆོད་ཡོལ་བའི་སྒྲན་དང་རྒྱ་མདའ་བརྒྱབ་པ། སྒྲན་
 རིན་དང་ཉལ་ཁྲིའི་སྐྱ་ཆ་ཆེ་ཙམ་ལེན་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། མ་
 གཞི་ལས་ཁུངས་ཁག་དང་ལས་རིགས་ཁག་གི་དཔོན་པོ་སྤྱི་ཡིན་རུང་སྒྲོག་
 བརྒྱ་སྒྲོད་རྒྱ་མེད་ན་རང་གི་རེ་དོན་མ་འགྲུབ་ཆར་བ་རེད། མི་སེར་ཆོས་
 དཔོན་པོ་ཆོ་ལ་‘ཟ་འདྲེ་’ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

‘ཟ་འདྲེ་’ཆོའི་ལས་ཀ་ནི་‘སྒྲོར་བ་གསུམ་’དང་། ‘ཕལ་ཆེར་
 གསུམ་’ཡོད་པ་རེད། ‘སྒྲོར་བ་གསུམ་ནི་’ཁྲ་དོ་རྒྱངས་འཁོར་ལ་སྒྲོར་
 བ། ཉིན་གུང་སྒྲོག་ཅེ་ལ་སྒྲོར་བ། དགོང་མོ་བྱེད་མེད་ལ་བསྒྲོར་བ་བཅས་
 གསུམ་དང་། ཕལ་ཆེར་གསུམ་ནི། ཕལ་ཆེར་རང་གི་དངུལ་མི་སྒྲོད་
 བ། ཕལ་ཆེར་བྱིས་དུ་ཟ་མ་མི་ཟ་བ། ཕལ་ཆེར་རང་གི་བྱེད་མེད་ལ་མི་
 སྒྲོད་པ་བཅས་གསུམ་པོ་ནི་ཟ་འདྲེ་ཆོའི་ལས་ཀ་རེད་ཅེས་མི་མང་ཆང་མས་

བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ཚངས་འཁོར་ལ་སྒྲོར་ཞེས་པ་དེ་ནི་ལས་
ཁུངས་ཀྱིས་རྒྱ་སྒྲོར་ཁྲི་ལྔ་བཅུ་དུག་ཅུ་སྤྲད་ནས་ཉིས་པའི་ཚངས་འཁོར་
ནང་འདྲུལ་ནས་ལྟ་སྒྲོར་རམ་གནད་དོན་ལྟ་ཞིབ་བྱེད་པ་ཟེར་ནས་བསྐྱོད་
པ་དེ་ལ་ཟེར། ཉིན་གུང་གཞུང་དངུལ་བཏང་ནས་སྒྲོག་ཅིའི་ཐོག་གོང་ཆེན་
སྤྲད་ནས་ཁ་ལག་ཟ་བ་དང་། སྐབས་འགར་ཟ་ཐངས་རེར་རྒྱ་སྒྲོར་ཁྲི་
རེ་དང་ཡང་ན་དེ་ལས་མང་བ་བཟའ་བ་དེར་ཟེར། དགོང་མོ་བུད་མེད་
མང་པོ་དང་མཉམ་དུ་རོལ་ཅིང་ཁང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། གཞང་ཁང་ནང་
འགྲོ་བ་བཅས་ལ་སྒྲོར་བ་གསུམ་པ་ཟེར། སྐལ་ཆེར་གསུམ་ལ་འདྲིར་འབྲེལ་
བཤད་རྒྱག་དགོས་པ་མི་འདུག།

རྒྱ་དམར་ནི་གཡོ་ཁམ་ཆེ་ཞིང་སྐྱག་རྩན་བཤད་པའི་གོ་མས་གཤིས་
ཆགས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཚུར་ཡོང་ཆེ་བོད་རྟིང་པའི་
བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་ཀྱི་རེད་
ཅེས་མང་ཆོགས་ལ་དྲིལ་སྒྲགས་བྱེད་དུས་མཚུ་ཅེར་སྐྱར་ཏེ་མགོ་བསྐྱོར་
གཏོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཉི་མ་ཤར་བ་ལག་པས་བཀའ་
མི་ཐུབ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོ་ནས་ལགོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་
མཆོག་གིས་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ཆབ་སྲིད་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་སུ་
བསྐྱར་གནང་མཛད་ཅིང་། བཅོན་བྱོལ་བོད་གཞུང་དམངས་གཉིས་ཀྱིས་
ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་གནང་བར་མ་ཟད་བོད་རང་བཅོན་བསྐྱར་
གསོ་ཡོང་དུས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་འཕོར་ས་ལ་དུག་གིས་མང་གཙོའི་
འདེམས་བསྐྱོད་ཕྱོགས་སྒྲོར་དང་། བཅའ་ཁྲིམས་སོགས་གཏན་འཁེབས་
གནང་ཡོད་པ་འཛམ་གླིང་ཐོག་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་ཡིན་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ལུང་
ཁུག་ཁ་ཤས་སར་རྒྱ་དམར་གྱིས་གང་བཤད་པ་དེ་མ་གཏོགས་གཞན་གྱི་
སྤྲད་ཆ་གོ་ཁུངས་མེད་སྟབས། ཡིད་ཆེས་བྱེད་མཁན་ཡང་འདུག གཞན་

ཡང་ཀྱི་མིས་ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་མཆན་སྟེན་ཞུ་བཅུག་པ་སོགས་བཞིན་
 དུ་མི་ཡངས་ཀྱང་ཆང་མས་ཤེས་གསལ་ཡིན་སྟབས་འདིར་བཀོད་མེད།
 ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་མཆན་སྟེན་བྱེད་
 པ་མ་གཏོགས་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྟུག་པོ་རེད་ཟེར་མཁན་ཀྱི་མི་གཅིག་
 ཀྱང་མཐོང་མ་བྱུང་། རི་པོ་ཆེ་ཞིང་དུ་གོ་གནས་ཆེ་ཙམ་ཡོད་མཁན་
 ཀྱི་མི་ཞིག་དང་ང་ཚོ་དགེ་ལྡན་གསུམ་ཙམ་སྟེན་ཆ་བྱུང་བས། ཁོ་པ་ཆོས་
 ལུགས་ལ་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཉམས་མྱོང་ཅན་ཡིན། དེང་སང་སྤེང་
 རྩེ་བྱེད་དགོས་རེད་ཟེར་བར་མ་ཟད་ངན་ལན་བཟང་གི་སྟོན་དགོས་རེད་
 ཟེར་མཁན་ནི། ཏུ་ལའི་བླ་མ་མ་གཏོགས་འཛམ་གླིང་ཐོག་མི་གཅིག་ཀྱང་
 ཡོད་མ་རེད་ཟེར་གྱི་འདུག བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་དགུ་བརྒྱ་གོ་དགུས་ཀྱི་དམར་
 བཙན་འཇུག་པར་འཁོན་འཛིན་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱེད་གྱི་ཡོད། དམན་སྟོན་
 ས་བྲག་གཡལ་དང་། ཆབ་མདོ་གཉིས་ལ་རང་བཙན་སྟེན་འབོད་བྱས་པ་
 དང་། སྤུང་ཡིག་སྤུང་བ་ནི་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་བྱུང་བ་རེད། དཔེར་ན་
 ༡༩༥༠ ལོར་བྲག་གཡལ་ནང་སྟེན་འབོད་བྱས་པ་གོང་བཞིན་ལྟར་དང་།
 ༡༩༥༩ ཟླ་ ༡ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་ཆབ་མདོར་སེར་སྐྱ་སུམ་སྟོང་ལྷག་
 ཙམ་འདུས་པའི་ནང་ཆ་བ་འཕོ་མི་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་མཆན་གྱིས་རང་བཙན་
 སྟེན་འབོད་བྱས་རྗེས་ཀྱི་མིས་ཉེས་དུང་ཆད་ལས་འདས་པ་བཏང་སྟེ། ལོ་
 མང་བཙོན་འཇུག་བྱས་པ་དང་། སྤུང་ཡིག་སྤུང་མཁན་ལ་བསྟན་དེ་མང་
 དག་ཅིག་བཙོན་འཇུག་བྱས་སོང་།

དཔེར་ན། ༡༩༥༩ ལོ་ཀྱི་དམར་གྱིས་མི་བྱེད་བཞི་ཡི་གྲུ་ཡངས་
 སྲིད་རྩལ་ཡོད་ཟེར་བར་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ། དམག་ས་ནས་མགོ་བཏགས་
 པ་ནམས་ལ། འཐབ་ཚོད་དང་བཙོན་འཇུག་བྱས། མེ་མདའ་གཅིག་ཀྱང་
 མ་བརྒྱབ་པར་རང་འགྲུལ་ངང་མགོ་བཏགས་ཞུས་པ། ཟིས་པོ་གཉེར་པ་

ཆེ་རིང་སྟོབས་རྒྱལ་དང་། གོ་བོ་གཉེར་པ་སློབ་བཟང་དཔལ་ལྷན་གཉིས་
བཅོན་དུ་ལོ་གཅིག་བརྒྱུ་ནས། སློན་བཀྲོལ་བཏང་ཡང་། འཐབ་འཛིང་
ཐངས་མང་བྱས། རྒྱ་དཔོན་ལང་མགོ་སྐྱམ་དང་། དབྱང་ཀླུ་མན་གཉིས་
ཀྱིས་གོ་བོ་གཉེར་པའི་ཕྱི་བས་མ་གསུམ་བཅག་པ་རེད། ཁོང་གཉིས་དང་།
ཕྱག་ནང་ཕྱན་ཆོགས་བཀྲ་གིས། དེལ་པ་ཨ་ནམ་བཞི་ལ་བྱམས་མདུན་
དུ་ཉོག་སྒྲེ་ཟེར་བ་དེ་མངོན་དུ་ཀྱིས་གི་སྐྱབས། རོ་ཐག་རིང་ལ་ཁྲར་ནས་
ས་སྐྱས་བཏང་བརྒྱུ་པ་རེད།

རྒྱ་མིས་རྒྱལ་གཅིས་ཡར་ཐོན་ཟེར་བའི་རྒྱ་བ་ལྷེ་འཆང་བཀྲ་རྒྱལ་
དང་། སློང་ཡུལ་མོ་སྒྲོམ་དྲུང་ཡིག་སློབ་བཟང་ཆོས་ལྷན་གཙོས་བྲག་གཞུང་
གི་ལས་ཆེན་འགའ་ཞིག་ལ། ཐོགས་ཐོབ་སྤྱད་དེ་ཆབ་སྲིད་གྲོས་ཆོགས་ཟེར་
བའི་ནང་བཞག་སྟེ། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱུར་འདེབས་ངོ་ཚྏ་ལ་དང་། བོད་
དོན་ལ་རྒྱལ་འགལ་བྱེད་པའི་མགྱིན་ཆབ་པ་ཞིག་དུ་གྱུར་ཡོད་པ་རེད།

བོད་མི་སྤྱི་དང་འབྲ་བར་བྲག་གཡལ་མི་དམངས་ཀྱིས་སུ་མཐུད་
རྒྱ་དམར་བཅན་འཇུག་པར་ངོ་ཚྏ་ལ་དང་། བོད་རང་བཅན་སྤྱར་གསོའི་
ཆེད་དུ་འཐབ་ཚྱོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ༡༩༩༠ ལོ་ནས་བཟུང་བྲག་གཡལ་
རྫོང་དང་། བྱམས་མདུན་བཅས་སུ་སྤང་ལམ་ཁག་ལ་བོད་རང་བཅན་
སྟོར་གྱི་སྐྱུར་ཆོག་སྐྱུར་བ་དང་། བཀྲམ་པ་སོགས་བརྒྱ་ཕྱག་ཁ་གས་བྱུང་
ཡོད། དམར་གཞུང་གིས་བྲག་གཡལ་མི་མང་ལ་གཞན་ལས་ལྷག་པའི་
དོགས་སྐྱག་བྱས་ནས། ཉེན་རྒྱུ་མི་སྤྱད་དང་། དམག་མི་མང་དུ་བཏང་
བར་མ་ཟད། ཆབས་ཆེད་གནས་རྒྱུ་བྱུང་མ་ཐག་ཆབ་མདོ་བདེ་འཇགས་
ཉེན་སྲུང་ཁང་ལ་ཁ་པར་གཏོང་རྒྱ་དང་། ཐད་ཀར་ཁྲིན་དུ་དམག་ཁུལ་
ཁང་དུ་ཁ་པར་བཏང་ན། འཕྲལ་དུ་མཁའ་ཐོག་ནས་དམག་མི་བཏང་སྟེ།
སྒྲོམ་མདའ་གནམ་ཐང་བརྒྱུད་ནས་བྲག་གཡལ་ནང་རྒྱུག་ཆོག་ཆོག་གི་གྲ་

སྒྲིག་ཀྱང་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

༡༩༩༥ ལོར་བྱམས་མདུན་དུ་མི་དམངས་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་
 ཚོགས་འདུར་བསྐྱས་ནས། ར་བསད་ན་ལུག་འདར་ཟེར་བ་ལྟར་བྱེད་
 གི་ཡིན་ལའང་ནས་བཙོན་པ་དགུ་ལ་ཁྲིམས་བཅད་བསྐྱགས་པ་དང་། དམག་
 མི་མང་པོས་ཚོགས་རྒྱུ་བསྐྱོར་ནས་འཛིགས་སྐྱོད་སྐྱུལ་ནའང་། མི་དམངས་
 ཚོས་སྒོ་ལུ་བ་དང་། བྱ་སྐྱ་ཁྱུག་པ། བཟུག་པ་ཁྱུག་པ་སོགས་ངོ་ཚྏ་ལ་
 གྱི་ནམ་པ་གསལ་པོ་བསྟན་པས། ཚོགས་འདུ་འཚོགས་མཆོམས་འཛིག་
 དགོས་བྱུང་བ་རེད། མཆན་མི་ཉིན་རྟོག་དམག་མི་གཅིག་གི་འཛིང་པར་
 རོ་གཞུས་པ་དང་། དམག་མིའི་རྒྱངས་འཁོར་སྐྱ་གདོང་གི་དར་ཆ་མཐུར་
 དུ་བཀྱག་པ། བཙོན་ཚོལ་གྱི་ཡི་གེ་མང་པོ་ཀྱང་དམག་སྡོད་སའི་སྒོ་རྒྱུ་
 རང་གཏོར་བ། བྱམས་ཁང་གི་སྐྱོར་ལམ་གྱུང་ལ་སྐྱར་ཆོག་བཞི་ལྔ་ཙམ་
 སྐྱར་བ་སོགས་བྱས་པས། རྒྱ་མིས་བྱམས་མདུན་ཁང་ཆོན་གྱི་གྲ་ཆེ་ཆེ་
 འཛིན་བཟུང་བྱས། ཕྱི་ཉིན་བྲག་གཡལ་ལྗོངས་ནང་འབྲིད་སྐབས། ལམ་
 ནས་མི་མང་གིས་འཕྲོག་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་བཅད་པ་དེ། རྒྱ་མིས་ཤེས་ཚོར་
 བྱུང་སྐབས། དེ་དགོང་མཆན་ལ་ཆེ་ཆེ་སྒྲོག་འབྲིད་བྱས།

ལོ་གསར་ནང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དོན་དུ་བཟུང་བ། ལྷོ་གསུམ་ཁང་ཆོན་
 གྱི་གྲ་ཆེ་སྟོབས་དང་། ཨ་པོ། སྐ་པ་ཁང་ཆོན་གྱི་གྲ་ཉི་མ་ཆེ་རིང་དང་།
 ཉི་མ། མགོན་པོ་རྒྱལ་མཆོན། ཁྲ་གཡེར་དགོན་པའི་གྲ་ངག་དབང་སེང་
 གོ་དང་། འཆི་མེད་སྒོ་བཟང་། མགོན་པོ་དཔལ་ལྷན། སྐ་གཏོག་དགོན་
 པའི་གྲ་བྲག་ཤེས་ཉི་མ། གནོད་གོན་གྱི་གྲ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་བཅས་
 དང་། རྒྱ་པོའི་ཁོངས་ནས་བྱམས་མདུན་རོ་གོ་རྒྱ་བ་དང་། བསམ་ཆེ།
 དམེ་སྟོད་ནང་ཙག་རྒྱ་མཚོ། མངའ་རྒྱུད་ཞིང་པ་ཐང་དགེ་འདུན་བཅས་
 ལ་དུས་བཀག་བཙོན་འདུག་ལོ་གསུམ་ནས་བདུན་བར་ཐག་གཅོད་བྱས།

དགེ་འདུན་གྱིས་བོད་རང་བཅོན་ཡིན་པའི་ཡི་གེ་བྲིས་པ་དེ་གྲོང་
པ་དེའི་ནང་གི་བུ་ཚུང་ཀུའུ་རིན་གྱིས་ཀྱ་གཞུང་ལ་ལབ། བུ་ཚུང་པ་ཡུལ་
ཡུག་གིས་ནས་ཡིན་པ་དང་། ༡༩༥༩ ལོ་ནས་ཀྱ་མིའི་ཀྱག་ཁྱི་བྲས་ཏེ།
བྲག་གཡལ་གྱི་ས་ཆ་མང་པོར་མི་དམངས་ལ་མནར་གཅོད་དང་། དགོན་
པ་དང་རྟེན་གསུམ་གཤེགས་གཏོར་བྲས་པར་བརྟེན། ཀྱ་དམར་གྱིས་ཀུའུ་
རིན་ལ་བསྐྱོས། དེར་བརྟེན་བུ་ཚུང་ཀུའུ་རིན་ཟེར། ད་ལྟ་ནས་ཡོལ་
གྱིས་ཞིང་པ་ཐང་དུ་དུད་ཆང་ཆགས་ཡོད། བྲམས་མདུན་དུ་ཀྱ་དམར་
གྱིས་ཀྱལ་གཅེས་ཆོས་གཅེས་ཟེར་བའི་སློབ་གསོའི་ལས་འགུལ་སྒེལ་ནས་
ཀྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ངོ་ཚྭ་སྐྱར་འདེབས་དགོས་པ་དང་། སྐྱ་པར་ཅིས་
སློད་དགོས་ཞེས་བརྗོད་སྐབས། བྲ་པ་སྦྱི་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཕ་པ་ཁང་ཆོན་
གྱི་བྲ་པ་ཨ་འབྲོག་ཆང་ཕུར་བྲས་ཚོལ་ལན་དག་པོ་སློག་པར་ཉེས་བརྟུང་ཆད་
ལས་འདས་པ་བཏང་བར་མ་སྟོས་པར། རང་སློག་སློབ་བཏང་བ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ཀྱལ་ས་ལྷ་སའི་བོད་སྡེ་དང་སློབ་བྲ་ཆེན་
མོའི་ནང་ནས་བོད་རིགས་སློབ་ཕྲུག་ཁག་ཅིག་གིས་ཀྱ་གཞུང་ལ་ངོ་ཚྭ་
སྐད་འབོད་བྲས་པའི་གས་ནས་བྲག་གཡལ་བའི་བུ་མོ་གངས་ལྷ་ཡིས་བོད་
རང་བཅོན་གྱི་སྐུར་ཡིག་བྲིས་རྒྱུན་འཛིན་བཟུང་མནར་གཅོད་བཏང་ནའང་
བོད་རང་བཅོན་ཡིན་ཞེས་རྒྱུན་འབྲེངས་བྲས་པ་རད།

༡༩༥༧ ལོར་བོད་ཀྱི་ཀྱལ་ས་ལྷ་སར་ཞི་བའི་རྩམ་སྟོན་བྱེད་སྐབས་
བྲག་གཡལ་གྱི་མི་ ༡༦ གིས་མཉམ་དུ་དཔའ་ངར་ཆེན་པོས་གདོང་
མཆོངས་བྱེད་སྐབས་ཀྱ་དམར་གྱིས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བྲམས་མདུན་
ལ་གཤེས་བ་དོན་གྲུབ་ཆོས་འཕེལ་བཀོདས་པ་དང་། གཞན་མི་གསུམ་
ལ་མས་སྒྱུན་བྱུང་བ་སོགས་བྲག་གཡལ་མི་མང་གིས་ཀྱལ་གཅེས་ལྷག་
བསམ་ཐུན་པའི་སློབ་སློབས་དེ་མཆོན་པར་བྲས་ཡོད་པ་རེད།

༡༩༩༡ ལོའི་སྐོར་ཡིན་པ་ཡོད། བྲག་གཡལ་ནས་ལྷ་སྐྱ་བཙོང་
 མཁན་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཐོན་པ་རེད། སྐབས་དེར་རྫོང་ཁག་གཞན་ནས་ལྷ་
 སྐྱ་རྩེ་དུ་པ་ཉི་མཁན་མང་པོ་བྲག་གཡལ་ནང་བསྐྱོད་བཞིན་པའི་དུས་དེར་
 ངས་རྫོང་དཔོན་བྲག་གིས་ཆོས་འཕེལ་གཙོས་བྲག་གཡལ་རྫོང་གི་ལས་བྱེད་
 ལྷན་ཁྲིམ་ལ་ཆབ་མདོ་ནས་ཡི་གེ་བསྐྱར་ནས་དེང་སང་བྲག་གཡལ་ནང་ལྷ་
 སྐྱ་རྩེ་ཆོང་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ཐོས་ལ། ཆོས་ལུགས་ཐད་ནས་
 བཤད་ན་ལྷ་སྐྱ་བཙོང་བ་དེའི་ཕྱི་ལ་ཞི་བཤགས་ཐབས་མེད་ཅིང་། ཟུ་
 མཐའ་མེད་པ་དཔུལ་བར་ལྷུང་བར་མ་ཟད། དེ་ནས་རྩ་མོར་པ་གང་ཙམ་
 ཡང་ཁ་ནང་སོང་ཆད་དཔུལ་བར་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ཅ་ཆེའི་
 སྐྱ་གསུང་ཐུགས་དྲིན་དང་ནོར་བུའི་རིགས་ཕྱིར་འཆོར་ན་སྔོན་ཡོད་ལུང་
 པ་དེར་གཡང་ཉམས་སམ་ས་བརྩུད་ཡུལ་བརྩུད་ཉམས་དེ་བྲག་མི་གིས་པ་
 ཡོང་བར་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གྲུང་ཁྲན་ཏང་གིས་ཆོས་ཁས་ལེན་གྱི་མེད་
 གྲུང་གནའ་དངོས་རིགས་རྣམས་སྐྱོབ་དགོས་པ་དང་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་བྱེད་
 མཁན་ལ་ཉེས་ཆད་ནན་པོ་གཙོད་དགོས་པའི་བྲིམས་གཞི་ཡོད་མཁས་ལ་ཁོ་
 ཆོས་སྐྱ་ཐང་རེར་བྲག་གཡལ་ནང་སྒྲོར་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་གསུང་དང་རྫོང་ཕྲག་
 ཁ་གསུང་བྱས་ནས་ཚུར་ཉོས། ལྷ་ས་དང་རྒྱ་ནག་ལ་བྱེད་ནས་སྒྲོར་བྱི་
 བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་བྱས་ནས་བཙོང་། དེ་བཞིན་ཏོང་གོང་སོགས་རྒྱུད་ནས་
 ཕྱི་རྒྱལ་ལ་བྱེད་དེ་བྱི་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་བྱས་ནས་བཙོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ནི་
 ཆོས་ལུགས་དང་བྲིམས་ལུགས་གང་ཐད་ནས་འགལ་ཆེ་ཡིན་པས། བྱེད་
 བྲག་གཡལ་རྫོང་ནས་བཀག་འགོག་ནན་པོ་གནང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་ནང་
 འོན་དུ་འཁོད་པའི་ཡི་གེ་བསྐྱར་བ་དེ་འཕྱོར་རྒྱུ་ལ། བྲག་གཡལ་རྫོང་གི་
 ལས་བྱེད་ཤང་ཁག་ནང་ཕྱིན་དེ་ལྷ་སྐྱ་རྩེ་ཆོང་བྱེད་མི་ཆོག་པ་དང་། གལ་
 སྤེད་རྩེ་ཆོང་བྱས་ཆེ་སྐྱ་འདྲ་དང་རིན་གཉིས་ཀ་གཞུང་བཞེས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་

ཞེས་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་པ་རེད། དེ་རྗེས་སྐྱེ་ཐང་ཉོ་མཁན་མི་གཉིས་ཀྱི་
ལག་ནས་སྐྱེ་ཐང་གཞུང་བཞེས་བྱས་འདུག་ཀྱང་། ཚོང་པ་དེ་གཉིས་ཆབ་
མདོ་རྒྱན་ཚུས་ཀྱི་དཔོན་པོར་ལྟོག་རན་སྤྱད་ནས་ཐང་ཁ་ཚུར་སྤྱད་དགོས་
པའི་ལག་བྱེད་བྲག་གཡལ་བརྗོད་ལ་བསྟན་པས། ལས་ཁུངས་མཐོ་དམའ་
དང་དབང་ཚད་མཐོ་དམའ་བྱུག་ཀྱིན་བྲག་གཡལ་བརྗོད་གིས་ཐབས་ཤེས་
གང་ཡང་མེད་པར་སྐྱེ་ཐང་ཚོང་པ་ལ་ཕྱིར་སྤྱོད་བྱས། དེ་ནས་བརྒྱུད་བྲག་
གཡལ་བརྗོད་གིས་བཀག་འགོག་མ་བྱས་པ་རེད།

༡༩༧༥ ལོར་དགུན་ཁ་ལྟ་སར་ཕྱིན་སྐབས་ང་དང་བཟའ་ཟླ་དང་།
ཕུ་གུ་གསུམ་པོའི་ཁང་པ་ཚུང་ཚུང་ཞིག་གླས་ནས་བསྐྱད་པས་དགོང་མོ་
ཞིག་བཟའ་ཟླ་དང་ཕུ་གུ་གཉིས་ཉལ་ཚར་ཅོམ་ཡིན། གནམ་གཤིས་གང་
མོ་འདུག་པས་ཉལ་བྱིའི་ཐོག་ཁོག་སྤྱད་ཉལ་གཟན་ནང་འཇུག་པ་དང་།
ཁོག་སྤྱོད་ཚར་སྤྱག་ལྡིང་གྱིན་བྱས་ནས་འཇམ་སྒྲིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་
ཚོགས་ཀྱི་དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོ་སྤྱི་ལོ་ལ་ཕུག་རྒྱུའི་ཡི་གེ་ཞིག་འབྲི་བཞིན་
བསྐྱད་ཡོད། ཡི་གེའི་ནང་དོན་རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་བཅུད་གཉིས་
ལ་སྤྱག་པོ་བཏང་བའི་སྒྲོར་ཐོག་མར་ཟིན་བྲིས་ཤོག་གངས་ཁ་གས་བྲིས་
པ་དེ་ཚོ་ཉལ་གཟན་ཐོག་བཀྲམས་ཏེ་གཙང་བཤུས་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་
ཡིན། ཕྱི་སྒོ་བརྒྱུད་ཡོད་ཤིག་བྱས། ནང་སྒོ་ལ་འདན་བྱ་དང་ལྷགས་
ལུང་སོགས་གང་ཡང་མི་འདུག ཡིད་ལ་མེད་པ་མགོ་ལ་ལྷགས་ཞུ་གྱིན་
ཞིང་ལག་རྒྱ་མེ་མདའ་བརྒྱུད་ནས་སྐམ་པ་མཇུག་མོས་མནན་ཆོག་ཆོག་བྱེད་
མཁན་རྒྱ་དམག་གསུམ་དང་། ཞུ་མོ་ཏུ་མ་གྱིན་ཏེ་སྤྱི་བདེ་དམག་གི་
ཆས་སྤྲོས་ཤིང་། ལག་པ་གཡས་པས་བྱང་མདའ་བརྒྱུད་བའི་མི་གཅིག་
དེ་མིན་དྲུང་མི་གཅིག་བཅས་ནང་དུ་འཇུག་བྱུང་བས། རང་གི་བསམ་
པར་ཡི་གེ་འདིར་བཞག་པ་ཡིན་ན། ང་རང་འདྲིན་བརྒྱུད་བྱེད་པ་ཤོད་

མ་དགོས་པ་རེད། ཡི་གེ་ཚུར་རྟུག་ན་ཁོ་ཚོས་དོགས་པ་ཟ་གི་རེད་བསམ་
 ནས། སྤར་ལྷར་སྐྱུ་གུ་དང་ཤོག་བུ་ལག་པས་འཇུས་པ་དང་། ཟེན་བྲིས་
 གི་ཡི་གེ་བཀྲམ་བཞིན་པར་བསྐྱད། སྐྱུ་བདེའི་ཆས་སྤྲས་མཁན་དེ་ངའི་
 འབྲིས་ལ་ལངས་ནས། བྱེད་རང་ག་ནས་ཡོང་བ་ཡིན། འདིར་བསྐྱེབས་
 ནས་ག་ཚོད་ཕྱིན་སོང་། ཡོང་དོན་ཅི་ཡིན་ངེས་བྱུང་བས། ང་ཆབ་མདོ་
 ནས་ཡོང་བ་ཡིན། འདིར་ཁ་ཉིན་མོ་བསྐྱེབས་སོང་། ནད་པ་ཡིན་པས་
 སྐྱེན་བཙོས་བྱེད་པར་ཡོང་བ་ཡིན། སྐྱེད་མན་འདི་ང་གཡོག་མཁན་ཡིན་
 ལབ་པས། འགྲུལ་ཐོག་པར་ཡོད་ཟེར་བས། ལགས། འགྲུལ་ཐོག་
 པར་རྒྱག་དགོས་ཤེས་མ་སོང་ལབ་པས། ད་རེས་མ་ཡིན་དགྲུ་ཡིན་གྱིས།
 སང་ཉིན་ནས་འགྲུལ་ཐོ་རྒྱུ་མ་གཏོགས་ཐེངས་རེ་རེ་མེད་ན་སྒོར་ལྔ་བརྒྱ་
 རེ་ཆད་པ་ཡོད་རེད་ཟེར། མི་གཞན་དེས་ཁང་པའི་འབྲིས་ལ་ཡུ་ཡོན་ལྷན་
 ཁང་ཡོད་རེད། སང་ཉིན་ཐོ་རྒྱུ་ཁ་ཤོག་ཡང་ལབ་པས། ལགས། ལེགས་
 སོ་སོགས་གྲུས་གྲུས་ཞུམ་ཞུམ་བྱས་པས་ཕྱིར་ལོག་སོང་། སྐབས་དེར་
 སྐྱག་དངངས་བྱུང་ཞིང་ཁོང་ཁྱོད་ཡང་སྐྱེས་བྱུང་། བོད་ཀྱི་ས་ཆའི་ཐོག་
 བོད་མི་པར་ཚུར་འགོ་མི་ཚོག་པ། རྒྱ་མི་མང་པོ་འདི་ཙམ་ཞིག་བོད་ཀྱི་
 ས་ཐོག་ལ་ཡོང་ནས་འདུག་ཤག་ཤག་ ཟ་ཤག་ཤག་ བོད་ཀྱི་མི་སེར་མཚོན་
 ཆ་ཁབ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཐོག་དྲག་ཆས་ཡོངས་སུ་སྤྲས་པའི་རྒྱ་དམག་
 གིས་མེ་སྐྱམ་ནང་མཇུག་མོ་བརྒྱག་ནས་པ་བསད་ཀྱི་བཤན་པ་ལག་དམར་
 དང་ཐུག་པ་འདྲ་བ། སེམས་སྒྱུ་བ་ཡང་བསམ་ནས་ཁོང་ཁྱོད་སྐྱེས་ཤིང་།
 ༡༩༤༩ ལོ་ནས་རྒྱ་མིས་བོད་ལ་བཙན་འཇུག་བྱས་ནས་ད་བར་གྱི་གནས་
 ཚུལ་ནམས་བསམ་སྒོར་འཁོར་ཞིང་མཚན་གང་རིང་གཉིད་ཡེན་སམ་ཚོད།
 འདིར་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཞོར་དུ་ཤོད་རྒྱ། ཡ་མེ་རི་ཀའི་རྒྱང་བསྐྱངས་
 རྒྱང་འཕྲིན་ཁང་ནས་བོད་སྐད་གསར་འགྱུར་དེ་སྔོན་མ་བོད་ནང་དགོང་

མི་ཚུ་ཚོད་བཅུ་གཅིག་ཐོག་གཏོང་གི་ཡོད་པས། སྐབས་དེར་མི་ཕལ་ཆེར་
ཉལ་ཚར་བ་དང་ཁེལ་ནས་ཉན་མཁན་མང་པོ་མེད་སྟབས་ཚུ་ཚོད་གཅིག་
སྔ་བསྟར་གྱི་ཚུ་ཚོད་བཅུ་པའི་ཐོག་གཏོང་རོགས་ཞེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ ལོའི་
ཟླ་ ༡༡ ནང་ཡི་གེ་བྲིས་ཏེ་ཕྱི་རྒྱལ་བ་ཞིག་ལ་བསྟར་བ་ཡིན། ཡི་གེ་དེ་
བསྟར་ནས་ཟླ་བ་གཉིས་ཙམ་ནས་ཨ་རིའི་རྒྱང་སྤྱིང་རྒྱང་འཕྲིན་ཁང་ནས་བོད་
ནང་དགོང་མི་ཚུ་ཚོད་བཅུ་གཅིག་ཐོག་བཏང་བའི་བོད་སྐད་དེ་ཚུ་ཚོད་གཅིག་
སྔ་བསྟར་བྱས་ཏེ། ཚུ་ཚོད་བཅུ་པའི་ཐོག་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་པས་དེ་དོན་གསན་
མཁན་རྣམ་པས་དགོངས་འཇགས་ཞུ་ཞེས་བྱུང་བ་སྐྱེད་པས་ནས་ཚུ་ཚོད་བཅུ་
པའི་ཐོག་ཉན་རྒྱ་ཡོད་པ་འདིར་དགའ་པོ་བྱུང་ཞིང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བའི་ཡི་
གེ་ཞིག་ཕུལ་ཡོད་ཀྱང་། འཕྲོད་མིན་མ་དེས། ང་རང་བཅོན་ཁང་ནས་སྒྲོད་
བཀོལ་ཐོབ་སྟེ་བོད་ནང་ལོ་བཅུ་དགུ་བསྟར་རིང་བོད་དོན་ཆབ་སྲིད་གྱི་ལས་
ཀ་རྒྱ་ཆད་མེད་པ་བྱས་ཡོད་ཀྱང་དེའི་སྒྲོར་དེབ་འདིའི་ནང་བྲིས་མེད། ངས་
ཆབ་སྲིད་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཡུལ་བོད་ནང་ཡིན་སྟབས། དེབ་འདི་མཐོང་བ་ཙམ་
གྱིས་ང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་སྣ་རྣམས་ལ་རྒྱ་དམར་གྱིས་དཀྱའ་སྟུག་སྒྲོད་
དེས་ཡིན་པའི་ཉེན་གྱིས་མ་བྲིས། འོན་ཀྱང་ལོ་མང་རིང་ཕན་གྱིས་བོད་རང་
བཙན་གྱི་དོན་དུ་ལས་ཀ་ཇི་ལྟར་བྱས་པའི་སྒྲོར་དང་། རང་དང་འབྲེལ་ཡོད་
མི་སྣ་ཚོའི་གནས་ཚུལ་འཁོད་པའི་དེབ་གཅིག་བྲིས་ཡོད་ཀྱང་། ད་ལྟ་གསང་
བ་བྱས་ནས་ཉར་རྒྱ་མ་གཏོགས་ཕྱིར་བསྐྱེད་ཀྱི་མེད། བོད་རང་བཙན་
ཐོབ་པའི་སྐབས་དེར་དེབ་དེ་བྱུང་སྟེ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་སྟེན་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་ད་ལྟ་
བོད་ནང་ཡོད་པའི་བོད་བརྟན་སྲིད་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་མེད་གྱི་ལྷག་བསམ་དང་།
ཞུམ་མེད་གྱི་སྤོང་སྟོབས་ལྡན་པའི་པོ་མོ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སོགས་གསལ་
པོ་བྲིས་ཡོད།

རང་ཉིད་སློབ་གྲུའི་དགེ་ཆན་བྱས་ནས་ཆབ་མདོར་སྒྲོད་རིང་པ་

ཡུལ་གྱི་མི་ཁ་གསུམ་གྱིས་དོ་གཅོད་དགོན་མཆོག་བསྟན་དར་གྱིས་རང་གི་
 ས་ཁོང་ས་ཁུལ་ལ་བདག་པོ་བརྟུན་ཆུ་བསྐྱར་ནས་ཆུ་མེའི་རྩོད་ཐོག་ས་བཟས་
 ནས་སློབ་གྲུ་དགོན་ཅན་བྱེད་པ་དེ་ནི། ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཀ་མེད་
 པ་བཟོ་བ་ཞིག་རེད་ཟེར་མཁན་བྱུང་རུང་། ངས་དེ་ལ་ཁས་ལེན་ནམ་ཡང་
 མི་བྱེད་པར་མ་ཟད་བོད་ཡིག་སློབ་གྲུའི་དགོན་ཅན་བྱེད་ཆུ་བྱུང་བ་ནི། ངའི་
 མི་ཆེ་གཅིག་གི་ནང་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་ཡ་རབས་ཀྱི་བྱ་བ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་
 བསྐྱབ་ཆུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་སྟངས་ལ་འདྲི་དགའ་སློབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཟུན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དེ་ནི་ཐོག་པ་ཆེ་ཆུང་སྟགས་དང་བཅས་
 པ་དར་སྤེལ་བྱེད་པའི་འབྱུང་ཚུ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་དང་མཐུན་པའི་བོད་
 རྟོན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གཞི་མ་ཡིན་པ་དེ་བསྐྱབ་པ་ནི་ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་
 ཆེན་པོའི་བཀའ་བཞིན་བསྐྱབ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་བཀའ་སློབ་མང་པོའི་ཐོག་
 ནས་ཡིད་ཆེས་རྟེན་ངེས་ཡིན།

ཡགོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་དགོངས་གཞིར་བཟུང་ ༡༩༦༠ ལོ་
 ནས་ད་བར་བོད་བཅན་བྱོལ་གཞུང་གིས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འགོ་སྟངས་ཆེ་ཤོས་
 དེ་བོད་ཐུག་སློབ་གྲུའི་ཐོག་དུ་བཏང་ཡོད་པ་དང་། ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་
 ཐུགས་སྤང་ཆེ་ཤོས་གནང་ཡུལ་ཡང་སློབ་གྲུ་ཆགས་ཡོད། བོད་ནང་དུ་
 སློབ་གྲུ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་པ། དཔལ་འབྱོར་ཡོད་མཁན་གྱིས་སློབ་
 གྲུ་འཇུགས་ཆུ་དང་ཡོན་ཏན་ཡོད་མཁན་གྱིས་དགོན་ཅན་བྱེད་བྱུང་བ་བྱུང་
 ན་ཕན་ཐོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ་དགའ་བས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཡོད་མོགས་བཀའ་
 སློབ་གནང་ཡོད་པ་རེད། ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བོད་སྐད་
 ཡིག་ཐོག་ཡོན་ཏན་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་ངེས་པར་དུ་སློབ་གྲུའི་དགོན་ཅན་
 དུ་གདན་ཞུ་བྱེད་དགོས་གསུངས་པར་བརྟེན་ཐུན་དགོན་ཅན་བྱེད་ཆུའི་གོ་
 སྐབས་བྱུང་བ་རེད། ཡོན་ཏན་ཅན་ཞེས་པའི་གྲལ་དུ་ཐུན་ཆུང་པའི་ཤེས་

བྱ་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་། རྒྱ་དམར་གྱི་བཅོན་འོག་ནས་མཁས་དབང་པོ་ལ་
ཆེར་གྲོངས་ཆར་བའི་རྒྱུན་གྱིས་རང་ཉིད་དགེ་ཆན་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་རེད།
དགེ་ཆན་ལོ་བརྒྱ་བྱས་རིང་བོད་ཕྱག་བརྒྱ་ཕྱག་རེ་བྱུང་ལ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་
གཙོ་བོ་གྱུར་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། མི་རིགས་ལ་རྒྱ་སྐད་ཡིག་བསྐྱབ་
རྒྱ་བྱུང་བ་དེ་བསེད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པ་ཡིན་བསམ་གྱི་ཡོད། དྲག་
གཡལ་སྐྱབས་མགོན་མཆོག་བོད་དུ་ཐེབས་སྐབས་ཁྱེད་རང་སློབ་གྲུའི་དགེ་
ཆན་བྱེད་པ་དེ་དོན་ཆེན་ཞིག་རེད། ང་དགའ་པོ་བྱུང་། ཟུ་མཐུད་དེ་
ལྷར་གྱིས་གསུང་སྟེ་ཐུགས་དགེས་པོ་གནང་གི་འདུག ད་དུང་ཁོང་གིས་
ངས་དྲག་གཡལ་ནང་ཕོ་མོ་ཁྱད་མེད་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་ཞིང་པ་དང་ཤེས་
ཡོན་ཅན་གྱི་འབྲོག་པ་ཞིག་ཡོང་ཕྱིར་སློབ་གྲུ་འཇུགས་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་
ལུགས་ཞིབ་གནས་གསུངས་བྱུང་། ད་དུང་ཁོང་གིས་སློབ་གྲུ་འཇུགས་
རྒྱུ་དེ་ནི་ལྷ་ལྟལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པ་རེད་ཅེས་གསུངས། དེའི་
ཕྱི་ལོ་དྲག་གཡལ་ནང་ཐེབས་སྐབས་སློབ་གྲུ་གཉིས་དང་། ལྷན་ཁང་གཅིག་
བཅས་བརྒྱགས་གནང་སོང་། དྲག་གཡལ་སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་ནི། ད་
ལྟ་འཇར་མན་གྱི་རྒྱལ་ས་འབར་ཡིན་ནང་བཞུགས་ཟུས་ཡིན། ངའི་
ཕ་ཡུལ་གྱི་མི་ཁག་ཅིག་གིས་རྒྱ་མིའི་ལས་ཁུངས་ནང་ཞུགས་ནས་བཟུང་
བོད་པ་ཡིན་ནའང་རྒྱ་མི་ནང་བཞིན་འགྱུར་གྱི་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་
པ་མ་གཏོགས་ལས་ཁུངས་དེའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ། ལས་ཁུངས་དེའི་
ནང་གི་མིས་རྒྱས་པ་གང་ཐོན་གྱི་ཡོད་མེད་ལ་ལྟ་གི་མེད་པ་རེད། དེ་
ནི་མི་དཀྱུས་མ་ཅམ་མིན་པ་སྐྱ་མ་འགའ་ཞིག་གི་དགོངས་ཚུགས་ལའང་
དེ་ལྟར་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། ང་ཆབ་མདོར་སློབ་གྲུའི་དགེ་ཆན་
བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་ ༡༩༩༡ ལོ་དྲག་གཡལ་རེ་མདའ་གྲོང་པ་ནས་
ཡིན་པའི་གྲགས་པ་ཟེར་བ་དེ་ཆོང་རྩ་རྩིག་གི་དོན་དུ་ཆབ་མདོར་ཡོང་།

ནས་ཉིན་གསུམ་དེ་སར་བསྐྱོད་སྲིད་། གཤམ་པས་བཤད་དོན་ལ་ཉི་
ཆར་ང་ཚོའི་གྲོང་པས་བླ་མ་བསམ་ཚུལ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ་འབུམ་རྒྱས་
འབྱོར་བསྐྱུས་གསུམ་གྱི་བཀའ་ལུང་ཞུས་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་བཤད་
ཞོར་ཞིག་ལ་ཆབ་མདོར་འགྲོ་དུས་དགོན་མཆོག་བཞུགས་དར་སར་སྡོད་ཀྱི་
ཡོད་ཞུས་པས་བླ་མ་བསམ་ཚུལ་ནས་སྙིང་རྩེ་མི་དེ་ང་ཚོའི་མི་དམངས་
ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ད་བྱས་
མ་སྲིད་། རྒྱ་མི་ལ་ཕན་ཐོགས་བསྐྱབ་མཁན་ཞིག་ཆགས་སྲིད་། དགོན་
མཆོག་བཞུགས་དར་རྒྱུ་དུ་ན་བསྐྱོད་ཀྱི་ཡོད་ལུགས་ཐོས་བྱུང་། ངས་
མོ་རྒྱལ་པ་ཡིན་པས་ཁོ་པའི་ན་ཆ་དེ་ལ་ཡིག་བརྒྱ་མང་ཙམ་བསགས་ན་ཕན་
ངོ་བབས་ཀྱང་རྒྱ་མིའི་ལས་ཁུངས་ནང་ཞུགས་མཁན་གྱིས་ཆོས་བྱེད་ཀྱི་
མ་རེད། མ་ཆད་ཡིག་བརྒྱ་ལ་ཡིག་འབྲུ་བརྒྱ་ཡོད་སྐབས་འདོན་མ་ཐུབ་
ན་ཨོ་བརྟུས་ཏེ་དྲུག་ཞེས་པ་དེ་ཏོག་ཙམ་འདོན་ཨོ་ཐུབ་ལྟོས་ཟེར་གྱི་འདུག་
ལབ་ཤོག་ཨང་གསུང་བྱུང་ཟེར། ཡང་ངའི་གཙུང་མོ་ཆེ་གཡང་ཆོས་
མཆོ་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་ཚུན་ནས་སེམས་སྦྱོན་ཐུན་བྱ་ཡོད་
པ་དེ་རྩེ་ལྷག་དུ་སྲིད་ནས་ ༡༩༩༩ ལོའི་སྟོན་ཁར་ངའི་བཟའ་ཆེ་སྟོ་
གྲོས་ཆོས་མཆོ་ཡིས་སྟག་མོ་དགོན་པའི་བླ་མ་སྟོ་གྲོས་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་
བཅར་ཞུ་བར་བྲིད་པ་རེད། ང་ཚོ་སྟ་སྲུང་རྫོང་ནས་སྟག་མོ་དགོན་པར་
ན་པའི་ཉིན་ལམ་གཅིག་ཙམ་ཡིན་ཡང་ཁོང་གཉིས་ཉིན་གཉིས་འགོར་ཏེ་
བླ་མའི་མདུན་བཅར་ནས་དོ་གཅོད་ཚང་ཡིན་ལུགས་དང་སྐབས་འདུག་
ཞུས་པས། ཐུགས་དབྱེས་པོ་གནང་སྟེ་བཀའ་དབང་དང་བྱིན་རྟེན་སོགས་
གནང་བའི་ཐོག་ཞག་སྡོད་ཁང་པ་དང་ཁ་ལག་གནང་བ་དང་ཡང་བྱིན་རྟེན་
ཤོག་ཆག་གཅིག་གནང་ནས་འདི་ཆབ་མདོར་དགོན་མཆོད་བཞུགས་དར་ལ་སྡོད།
ཁོང་རྒྱ་མིའི་སློབ་གྲུའི་དགོན་པ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་ཐོགས་ཟེ་མཁན་གྱིས་བྱིན་རྟེན་

ཟ་རྒྱུ་མ་རེད་དེ་ཟ་ནའང་འདྲ་མ་ཟ་ནའང་འདྲ་ངས་བསྐྱར་བྱུང་ལོའ་བཅས་
བཀའ་གནང་འདུག། ལྷག་མོ་བླ་མ་ནི་བྲག་གཡབ་ལྷ་སྐྱུང་མངའ་རྒྱུད་
ཕྱོགས་དང་གོ་འཛོལ་མི་དམངས་ནམས་ཀྱིས་དད་འདུན་ཆེ་ཤོས་དང་གུས་
བཀྱར་ཆེ་ཤོས་བྱེད་པའི་བླ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། འདིར་བཤད་ཞོར་
ལ། ཆབ་མདོར་རྫོང་གི་སློབ་གྲྭ་རྒྱུང་པའི་ནང་རྒྱ་ཡིག་དགེ་ཆེན་གོ་
ཁྲིང་མེ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མོ་རང་ལོ་ ༡༠ ཙམ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་
མཆིན་མཁྲིས་ན་ནས་ཆབ་མདོ་མི་དམངས་སློན་ཁང་ནང་སློན་བཅོས་བྱས་
སོང་། ལུགས་སློལ་ལ་མི་གི་བ་དང་ན་བ། གཉེན་སྟོན་དང་ཁང་
སྟོན་བཅས་ལ་ལས་ཁུངས་དེའི་མི་ཚོས་སྦྱར་བཏང་གི་སྒོར་ ༥ ནས་
༡༠༡༥ ཙམ་རེ་སྤྲད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟར་དགེ་ཆེན་ནམས་མཉམ་དུ་སློན་ཁང་
ནང་ཕྱིན་པས་གོ་ཁྲིང་མེ་ནི་ཁ་དྲག་རྒྱ་ཡོད་ཙམ་རེད་འདུག། སློན་པ་
ཚོས་ནད་པ་གསོན་ཁག་པོ་རེད་ཟེར་ང་ཚོས་ལྷ་ཙམ་བྱས་ནས་ཚུར་ལོག་
རྗེས་ཆེས་གསུམ་ཞེས་པའི་པོད་རིགས་དགེ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཆབ་
མདོ་དགོན་པའི་ནང་རྒྱ་སྒོར་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཕུལ་རྒྱུ་བསྐྱར་འདུག། ཟླ་བ་
གཅིག་ཙམ་ནས་ན་ཆ་ཡག་པོ་དྲག་ནས་སློབ་གྲྭར་ལོག་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད།
མོ་རང་མ་གི་བ་དེ་དགོན་པའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན་ཞེས་དགེ་ཆེན་རེ་བྱུང་ལ་
བཤད་འདུག། ཡང་ཐེངས་གིག་སྒོར་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་དགོན་པའི་ནང་
ཕུལ་ཅིས་བྱེད་དུས་རྒྱ་མི་ཞིག་གིས་དེའུ་མང་པོ་དེ་འཕྲོ་བཞག་མ་གཏོང་།
གལ་སྲིད་དགོན་པ་ལ་ཕུལ་དགོས་ཆེ་སྒོར་ ༡༠ ཙམ་ཕུལ་ན་ཟེར་བ་
དང་། གོ་ཁྲིང་མེ་ནས་ང་ད་ལྷ་གསོན་པོ་གནས་པ་དེ་ལྷ་ཡི་བཀའ་དྲིན་
ཡིན། ད་དུང་མི་ཆེ་ཡུན་རིང་དུ་སྤྲོད་པའི་ཆེད་དུ་ངའི་སློག་ལ་སྒོར་
སྟོང་ཕྲག་གཅིག་རེ་གི་མ་རེད་དམ་ལབ་པ་རེད་ཟེར་རྒྱུ་འདུག། ཡང་
གོ་ཁྲིང་མེའི་སླེ་ལ་གསུང་མདུད་བཏགས་ཡོད་རེད་ཟེར་མཁན་འདུག་ཀྱང་

སྟོན་ཐུང་གི་ནང་ལ་མ་གཏོགས་མཐོང་སར་བཏགས་ཆོག་གི་མེད་སྟབས་
ཕན་གྱིས་མེད་མཐོང་མ་བྱུང་། ཡང་ངའི་བྱིས་མཆོས་ལྟན་ཀྱང་མེ་
ཟེར་བའི་རྒྱ་མོ་རང་ལོ་ ༡༠ ལྷག་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱ་ཡིག་དགེ་ཆུན་
ཞིག་ཡོད་པ་དེས་ཉིན་ཞིག་སྟོབ་གྲའི་སྟོབ་སྒྱུ་གཞིན་པ་བྱམས་པ་ཟེར་བའི་
པོད་རིགས་བྱད་མེད་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་སྐད་བསྒྱུར་དུ་བྲིད་ནས་ངའི་ནང་
ལ་སྟེབས་བྱུང་། སྒྱུར་བཏང་གི་སྐད་ཆ་འདྲ་བཤད་ནས་ང་ལོ་པ་
གང་དོ་ཙམ་འབྲང་ནས་མཆོད་ཁྲིའི་ཐོག་གི་ལྷ་ནམས་ལ་བཞུགས་ནས་དཔལ་
ལྷན་ལྷ་མོ་ག་གི་རེད་ཟེར། ངས་སྐུ་ཐང་འདི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་རེད་
ལའ་པ་དང་སྐད་སྒྱུར་བརྒྱད་ནས་ངའི་བྲོ་གསུམ་ཁྲིའི་ཏུར་སྒྲེར་གྱི་ཆོང་ཁང་
བཙུགས་ཡོད་རེད། ལོ་སྟོན་མའི་ནང་མི་ཞིག་ལ་སྟོར་བྲི་བདུན་ཁ་
བསྒྲུས་ཤོར་འདུག དེ་ལོན་ཐབས་ཅི་དག་འདིར་སྒྲུ་མ་ལ་ཕྱག་མོ་ཞུས་
པས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་མཆོད་དགོས་འདུག་གསུངས་བྱུང་བས། ཆབ་
མདོ་དགོན་པའི་ནང་བསྐང་གསོ་འདོན་བྱེད་དུལ་ཕུལ་ཡོད་ཀྱང་ཁང་པའི་
ནང་ལྷ་མོའི་སྐུ་གཅིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅིང་། ཐང་ཁ་འདི་འདྲ་གཅིག་
ཉོ་རོགས་གྱིས་ཟེར། དེ་ནས་ངས་ལྷ་མོའི་སྐུ་ཐང་གཅིག་ལ་སྟོར་ ༧༠
བྱས་ནས་སྐུ་ཉེ་རྒྱ་མོ་དེ་ལ་སྤྲད་དེ་བྲོད་རང་རྒྱ་རིགས་ཡིན་པ་མ་ཆད།
གྱང་ཁན་ཏང་མི་རེད། ནང་ལ་ཡོང་མཁན་ནམས་ཀྱང་རྒྱ་མི་རེད། དེ་
འདྲ་ཡིན་དུས་ཐང་ཁ་འདིའི་མདུན་ལ་ཡོལ་བ་ཞིག་རྒྱབ་ནས་གཞན་གྱིས་
མི་མཐོང་བ་བྱས་ན་ཡག་གི་རེད་ལའ་པ་དང་། མོས་ང་ཞེད་གྱིས་མེད།
མཐོང་ས་འདིར་བཤམས་དགོས། ད་དུང་མཆོད་པ་ཕུལ་ས་ཞིག་ཉོ་
རོགས་ཟེར། ངས་ང་ཆོ་བོད་པ་ཆོས་ཡིན་ཆབ་ཕུལ་གྱི་ཡོད་ཀྱང་བྲོད་
རང་ནས་སྟོས་སྤར་ན་སྟབས་བདེ་གི་རེད་ལའ་ནས་ཏ་བྲོ་ཡིས་བཟོས་པའི་
སྟོས་པོར་སྟོར་ ༡༡ བྱས་པ་ཞིག་དང་སྟོས་ཆག་པ་གཅིག་བྲིས་ནས་

ཉིས་ཏེ་སྤྲད་པ་ཡིན། ཐུན་ཀྱང་མེན་ ༡༩༩༥ ལོ་དང་ ༡༩༩༦ ལོ་
གཉིས་ལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་འདེམས་ཐོན་བྱུང་ནས་པོད་རང་སྦྱོང་
རྫོང་ས་མི་དམངས་འབྲུག་མི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་འབྲུག་མི་བྱས་ནས་ལྷ་སར་
ཆོགས་འདུར་ཕྱིན་ཏེ་ཕྱིར་འཁོར་བའི་སྐབས་ངལ་གསོ་རྒྱལ་གི་ཡོད་ཟེར་
ནས་བདུན་ཕྲག་རེ་བྱུང་ལ་སློབ་གྲྭ་ཆོགས་གྱི་མེད་ཀྱང་། ཆབ་མདོ་
དང་ལྷ་ས་བཅས་ལ་མོའི་རྒྱབ་སྦྱོར་བྱེད་མཁན་དཔོན་པོ་ཡོད་སྐབས་སློབ་
གྲྭའི་འགོ་ཁྲིད་ཆོས་དེ་ཙམ་ལབ་གྱི་མེད་པ་རེད། ལས་ཁུངས་དང་སློབ་
གྲྭ་ཞབས་ཞུའི་ལས་རིགས། སྤྱི་ཆོགས་ཐོག་བཅས་ལ་རྒྱ་མིས་པོད་
གྱི་ནང་ཆོས་ལ་དད་མོས་བྱེད་མཁན་འགའ་ཞིག་མཐོང་ཐོས་བྱུང་ཡང་
དེ་ཆོས་ཆེ་འདི་ཙམ་ལ་ཕན་པའི་ཆེད་དུ་མ་གཏོགས་སྦྱོར་བ་ཕྱི་མར་བསམ་
སྒྲོ་གཏོང་མཁན་མང་པོ་ཨེ་ཡོད་ན་བསམ་པའི་མཐོང་ཚུལ་བྱུང་།

བྲག་གཡབ་རྫོང་སྤྱི་བདེ་མི་སྣ་ས་ང་ལ་དོགས་དབྱེད་བྱེད་གྱི་ཡོད་
པའི་ཐོག་རྗེས་སུ་དོགས་པ་རེ་ཆེར་སོང་བ་དང་། ཆབ་མདོར་རྒྱ་མིའི་
སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་ནས་གསང་བའི་སློ་ནས་ང་ལ་བཏག་དབྱེད་མཁན་
ཆེད་བཙུགས་གྱི་མི་བཞག་པ་སོགས་གང་ལ་བལྟས་ཀྱང་། རང་ཉིད་བཙུན་
འཇུག་བྱེད་ངེས་རེད་བསམ་པའི་སྐབས་དེར་ངས་བསམ་སྒྲོ་གཉིས་བཏང་
བ་ཡིན། གཅིག་ནི་འཛིན་བཟུང་བྱེད་བཙུག་ནས་བཙུན་ཁང་ནང་འཇུག་
ན། པོད་གྱི་བལྟན་པ་ཆབ་སློབ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ན་འཇུག་རྒྱུ་མ་ཟད།
ལུས་སློག་སྒྲོས་གཏོང་བྱེད་དགོས་བྱུང་ནའང་གཏོང་རྒྱུར་ཐེ་ཚོམ་སྤྱི་ཙམ་
མེད་བསམ་པ་དང་། གཅིག་ནི་རང་ཉིད་བཙུན་དུ་འཇུག་བ་དེས་པོད་
དོན་ལ་ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་མི་འདུག་ན། ལུས་སློག་སྒྲོས་བཏང་ནའང་
པོད་དོན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་མི་གཅིག་ཉུང་དུ་འགྲོ་བས་གནོད་པ་ལས་
ཕན་པ་མི་འདུག་དེ་བས་རྒྱ་གར་དུ་བྱོས་བྱོལ་འགོ་ནས་རྒྱ་མིས་དེང་སྐབས་

བོད་ནང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། གོམས་
 གཤེས་བཅས་མེད་པ་བཟོ་བཞིན་པ། འཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་སྐྱོན། རྒྱ་
 མི་མང་པོ་བོད་ལ་བྱུང་དང་ཡོང་བཞིན་པ་འདིས་བོད་ས་རང་དུ་བོད་མི་
 བྱངས་ཉུང་མི་རིགས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་པ་འདི་དག་འཛམ་གླིང་མི་མང་
 གི་ མདུན་དུ་བཤད་ཐུབ་ན་པན་ཐོགས་ཆེ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རང་
 གི་མི་ཆེ་གཅིག་ལ་ལྔ་ཀྱུ་ལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང་། ཞལ་
 མཇལ་ཞིག་བྱུང་ན་ཅི་མ་རུང་བསམ་བཞུད་པ་དེ་འགྲུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན།
 སྤྱི་སྤྱོད་གཉིས་ཀར་དེ་ལས་བཟང་བ་མི་འདུག་བསམ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་འགྲོ་
 རྒྱུ་འདི་སེམས་ཐག་བཅད། ས་ཡུལ་གྱི་ཁང་པ་དང་། ས་ཞིང་། རྩོག་
 ལུག་རྒྱ་ནོར་བཅས་རང་འཇགས་བཞག་པ་དང་། ཆབ་མདོར་ཁང་པའི་
 ནང་གི་སྤྱི་གཟུངས་དང་། རྒྱ་དངོས་གང་ཡོད་རང་འཇགས་བཞག་སྟེ་སྟོབ་
 བུའི་གྲང་མེད་དང་དུས་བསྐྱུན་ཏེ། རང་དང་བཟའ་ཟླ་སྟོ་ཆོས་མཆོ། བུ་
 བསྐྱུན་འཛིན་དབང་རྒྱལ་གསུམ་པོ་ ༡༩༩༥ ཟླ་ ༡ ཆོས་ ༡ ཉིན་
 ཆབ་མདོར་ནས་དོག་ཐོན་བྱས། དེའི་སྟོན་ཙམ་སྟེ། ༡༩༩༥ ཟླ་ ༡ ཆོས་
 ༤ ཉིན་ཅིས་བརྒྱབ་པར་གཞིགས་ན། ཆབ་མདོར་རོལ་ཅེད་ཁང་། ཆང་
 ཁང་། ཆོང་ཁང་། ཟ་ཁང་སོགས་རྒྱ་མིས་བཟོས་པའི་ཁང་པ་ ༡༩༩༩
 དང་། བོད་རིགས་ཀྱི་ཆོང་ཁང་སོགས་ ༡༩༩ འདུག་ བཀྲ་མོག་བསྐྱེད་ས་
 ནས་ཉིན་གསུམ་བཞུད་རིང་ཅིས་པ་ལྟར་ན། བཀྲ་མོག་ལ་རྒྱ་མིའི་ཆོང་
 ཁང་ ༩༡༥ འདུག་ བོད་རིགས་ཀྱི་ཆོང་ཁང་ ༩ འདུག་པ་དེའི་ནང་
 བཟའ་ཟླ་བོད་པ་དང་ཁྱོད་ག་རྒྱ་མི་ཡིན་པ་གཅིག་ཀྱང་འདུག་ ལྷ་སའི་བར་
 སྐྱོར་ནང་། གཙུག་ལག་ཁང་ལ་བསྐྱོར་བར་འགྲོ་མཁན་ཕྱོགས་གང་ས་
 ནས་ཡོང་བའི་བོད་མི་དང་ལྷ་སར་རྒྱ་ནང་གི་བོད་མི་མང་ཙམ་
 འདུག་པ་ལས་དེ་མིན་ལྷ་ས་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་རྒྱ་མི་མང་ཞིང་བོད་པ་ཐ་ཤེ་

ཐོ་རེ་ཙམ་ལས་མི་འདུག ཉིན་ཞིག་བསངས་ཁང་ནང་བསངས་བཏང་
མཁན་བོད་པ་ལ་ཕྱི་ཕྱི་ལ་བ་རེ་ཟུང་གིས་དཔར་ཕྱག་བཞིན་འདུག ངའི་
བསམ་པར་ཕྱི་ཕྱི་ལ་བ་འདི་ཆོས་བོད་ལ་ཆོས་དད་རང་མོས་འདུག་བསམ་
གྱི་ཨེ་ཡོད་ན། ལོ་ཤས་གོང་དུ་ཨོ་ཏ་ལའི་ཡའི་མི་ཞིག་ལྟ་སར་བསྐྱབས་
ནས་ཕྱི་མིས་བོད་ལ་ཆོས་དད་རང་མོས་སྤྱོད་གྱི་ཡོད་མ་རེད་ཟེར་བ་ནི་རྒྱུ་
རེད། བསངས་ཁང་ནང་བསངས་བཏང་མཁན་མང་པོ་འདུག་ཟེར་བ་
སོགས་བཤད་པ་དེ་ཕྱི་མིས་བོད་སྤྱོད་ས་ཆགས་པར་ཐོག་བཀོད་འདུག་པ་
དེ་བསྐྱར་དུ་བྱུང་། བསངས་བཏང་ཆོག་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་དད་རང་
མོས་ཡོད་པ་ག་ལ་མཆོན་ཐུབ། དེ་ནི་ཤེལ་སྤྱོད་ནང་གི་མོག་མོག་ལྟ་བུ་
རེད། ཆོས་དད་རང་མོས་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་ན་བསངས་བཏང་ནས་རང་
གི་འདོད་དོན་གང་ཡོད་པ་དེ་སྐད་གསང་མཐོན་པོའི་ངང་སྤོན་ལམ་བརྒྱབ་
སྤོལ་ཡོད་པ་ལྟར་ལ་ཕྱི་ལ་བ་བསྐྱར་འཛིན་ཕྱི་མཆོ་སྐྱ་ཆེ་ཞབས་པད་བཏན་
པར་ཤོག ཁོང་གི་དགོངས་བཞེད་མཐའ་དག་ཟུར་དུ་འགྱུབ་པ་ཤོག་བཞིན་
ན་བཞིན་ཆོག་གི་འདུག་གམ། མི་གཅིག་གིས་བཞིན་ན་བཙུན་པ་གཅིག་
མི་བཙུན་ཡིས་བཞིན་ན་བཙུན་པ་བཙུན་ཆགས་མ་སོང་ངམ། ཡང་ན་བོད་
རང་དབང་རང་བཙུན་མགྱོགས་ཟུར་དུ་ཐོབ་པར་ཤོག་སོགས་བཞིན་ན།
རང་གི་འདོད་དོན་དེ་འགྱུབ་པའི་ཆེད་ལྟ་དང་སྤྱང་མ་སོགས་ལ་དད་པའི་
སྤོན་སྐྱོན་གསལ་སྤོན་བྱས་པ་ཡིན་པས། ཆོས་དད་རང་མོས་བཙུན་དགོས་
གྱི་མི་འདུག་གམ། འོན་ཀྱང་ཕྱི་མིས་དེ་ཆོས་དད་རང་མོས་ལ་བཙུན་གི་
རེད་དམ། ཡང་དཔེར་ན་བོད་མི་ཀུན་གྱི་དད་པ་ཆེ་ཤོས་དེ་ལ་ཕྱི་ལ་བ་རིན་
པོ་ཆེ་ཡིན་པ་ཤོད་མ་དགོས། བོད་ནང་གི་བོད་མི་མང་པོས་ལ་ཕྱི་ལ་བ་རིན་
པོ་ཆེ་ཞལ་མཇལ་ན། དེ་ནས་ང་གི་ཡང་འགྱོད་པ་སྤྱུ་ཙམ་མེད་ཟེར་གྱི་
ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་ན་བོད་ནས་ལ་ཕྱི་ལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་བར་ང་ཕྱི་

གར་ལ་འགོ་གི་ཡིན་པས་ལག་འབྱེད་སྤྱོད་རྒྱུ་ལས་ཟེར་ན་སྤྱོད་ཀྱི་རེད་དམ།
 ལ་གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་ངོས་འཛིན་གནང་བའི་པཎ་ཆེན་མུང་
 སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་དགོང་ལོ་དྲུག་ལས་མ་སོན་ཀྱང་བཙོན་དུ་བཅུག་པ་དང་།
 ཆོས་དྲུག་ལ་བཙེ་མཁན་དང་སྐྱེ་བ་སྤྱི་ཕྱི་མེད་ཟེར་མཁན་གྱིས་པཎ་ཆེན་
 ཡིན་ཟེར་བའི་བྱེད་ཞིག་བསྐྱོད་བཞག་བྱས་སྐབས། བོད་ཀྱི་གྲོང་བྱེད་དང་
 གྲོང་བཅུ་ལ། དགོན་པ་ཁག་མང་པོ་ནས་དངོས་སུ་ངོ་ཚྏ་ལ་བྱས་པ་དང་།
 ད་ལྟ་བར་ཁས་ལེན་བྱེད་མཁན་བོད་མི་གཅིག་ཀྱང་བྱུང་མེད། བོད་པ་
 ལ་ལས་པཎ་ཆེན་རྩན་མ་ཟེར་བ་དང་། ལ་ལས་ཀྱི་པཎ་ཆེན་དང་། པཎ་
 ཆེན་སྐྱག་ཇར་ཟེར་གྱི་ཡོད། སྐྱག་ཇར་ཟེར་དོན་ནི་ཕུ་གུ་དེ་ཁྱི་འཛིན་
 བྱེད་པ་ཟེར་ནས་བཀྱིས་ལྷན་དགོན་པའི་ནང་ཐོག་མར་ཁྱི་ཐོག་བཞག་པ་
 དང་སྐྱག་པ་ཤོར་ཡོད་པ་དེའི་མིང་འཐོག་པ་རེད། ཆོས་དད་རང་མོས་
 མེད་པ་མངོན་གསལ་ཡིན་ཀྱང་ད་དུང་ངོ་ཚྏ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཆོས་དད་རང་
 མོས་ཡོད་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ཆ་གཉིས་པའི་ཆ་མཇུག་ལ་བུ་བཞུན་
 འཛིན་དབང་ཀྱིས་ཀྱང་གར་ལ་འགོ་མཁན་མི་བཅུ་དགུ་དང་མཉམ་དུ་སྤྱོད་
 ལ་བཏང་། ཆ་ ༩ ཆེས་ ༡༠ ཉིན་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་
 ཆོག་ས་པས་འགོ་བྱེད་དེ་ལྷ་ལེར་མ་གྱི་བར་མི་དྲུག་གིས་ཟས་བཅད་ངོ་ཚྏ་ལ་
 བྱས་པ་རྒྱུད་འཕྲིན་ནང་ནས་བོད་ལ་གོ་དུས། བོད་པ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱབ་
 སྤྱོད་མཆོན་བྱེད་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། དགོན་པ་ལྟ་ཁང་བཅས་ལ་ཕྱིན་
 ནས་གསོལ་བ་སྤྲོན་ལམ་ཞུས་པ་དང་། མ་ཁེ་དང་བརྟ་གུ་རུ་འདོན་པ་
 སོགས་བྱས། ཕྱི་ཆ་ ༩ ཆེས་ ༡༡ མཆོན་མོ་ང་རང་བཟུང་མི་གཉིས་
 ནས་བོད་དོན་ཟས་བཅད་ངོ་ཚྏ་ལ་བྱེད་མཁན་ལ་གཞིས་ལུས་བོད་མི་ཡོངས་
 ཀྱིས་ཀྱབ་སྤྱོད་དང་གདུང་སེམས་ཉམས་སྐྱེ་ཡོད་བཅས་བྲིས་པའི་སྐུར་ཡིག་
 བར་སྐོར་བྱང་ཀྱང་སྤྱོད་གི་ཀ་བ་ཞིག་ལ་སྐུར་བ་ཡིན།

༡༩༩༩ ཟླ་ ༩ པར་ཞིབ་ཅིས་བྱས་པར་གཞིགས་ན་པོད་ཀྱི་
རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་གཞང་ཁང་ ༤༩༠ ཡོད་འདུག ཁང་པ་མང་ཆེ་བ་རེ་
རེའི་ནང་གཞང་བཅོང་མ་གསུམ་རེ་དང་། ཁང་པ་ཁ་གསུམ་ནང་མང་ཤོས་
ལྔ་རེ། རྩུང་ཤོས་ལ་གཉིས་རེ་འདུག གཞང་ཁང་ ༤༩༠ ཡོད་པ་དེའི་
ནང་གཞང་གཙོང་མ་ ༡༥༠༦ ཡོད་པ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་རྒྱ་མོ་ཡིན་
འདུག ཁོ་ཚོས་གཞུང་ལ་དཔུ་ཁལ་འཇལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པས་དཔུ་ཁལ་
ལས་ཁུངས་ཀྱི་མི་ཞིག་གིས་ཞིབ་ཅིས་གངས་ཁ་དེ་བཤད་བྱུང་། ཆབ་
མདོ་ལ་གཞང་ཁང་ ༡༥ དང་གཞང་བཅོང་མ་ ༤༥ འདུག བཀྲ་མོག་
ལ་གཞང་ཁང་ ༤ དང་གཞང་གཙོང་མ་ ༡༦ འདུག་པ་དངོས་མཐོང་
ཡིན། ལོ་རེ་ལས་ལོ་རེ་རྒྱ་མི་བོད་དུ་གནས་སྡོད་མཁན་མང་དུ་འགྲོ་
བ་དང་དུས་མཚུངས་རྒྱ་མི་སྤྲད་ཚོང་མ་ཡང་མང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད།
ཁོ་ཚོར་བཀག་འགོག་བྱེད་མཁན་མེད་སྟབས་དངོས་དངོས་རྗེན་རྗེན་གྱིས་
ཚོང་པ་ཚོང་ཁང་ནང་བསྐྱད་པ་ལྟར་ལས་འོ་ཆ་གང་ཡང་འཛུམས་ཀྱི་མེད་
པ་རེད། བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལེ་དཔོན་པོ་མཐོ་ཤོས་ཡིན་པ་བྲིང་
ཀོང་ཡོན་ཟེར་བ་དེས་ནང་ཁུལ་དུ་བཤད་དོན། གཞང་གཙོང་མ་ལ་དགེ་
མཚན་གསུམ་ཡོད་པ་རེད།

༡) རྒྱལ་ཁབ་ཕྱག་པོ་ཆགས་པ། ༢) ཁོ་ཚོ་སྤྱི་ཕྱག་པོ་ཆགས་པ།
༣) གྲྭ་པར་དམག་རྒྱག་པར་ཕན་པ་བཅས་དགེ་མཚན་ཡོད་པར་བཤད་
འདུག རྒྱལ་ཁབ་ལ་དཔུ་ཁལ་དགོས་པ་དེ་དང་། སྤྱི་ལ་གཞང་ཁ་དགོས་
པ། གྲྭ་པ་སྤྱི་སར་ཕབས་པ་བཅས་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་
སྤག་ཁང་དང་རྒྱན་ཅེད་ཁང་། ཆང་རག་ཚོང་ཁང་། རོལ་ཅེད་ཁང་།
མཐུན་སྦྱོར་ཁང་ཞེས་པ་སོགས་ཁྲབ་བཤལ་དུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་དག་
ནི་བོད་ཀྱི་གཞིན་ནུ་པོ་མོ་ནམས་ལ་བསམ་སྦྱོད་གཉིས་ཀ་མ་རབས་ཀྱི་ལམ་

དུ་ཁྱིད་རྒྱུ་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་ལས་དཔལ་འབྱོར་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་མིན་པ་གཤམ་
དགོས། རྒྱ་མིའི་སྤྱོད་ལམ་ཆེ་སར་ལྷ་དགོས་ལ་ཁུང་སར་ཡང་ལྷ་དགོས།
ཐོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་དང་གྲོང་རྒྱལ་ཁག་དུ་རྒྱ་མིའི་ཨ་རག་ཚོང་ཡུལ་གྱི་སྤོ་
ཐོད་དང་། ཅིག་ས་ངོས་ལ་ཡི་གེ་བྲིས་ཏེ་‘ངའི་ཕ་ཡུལ་གྱི་ཨ་རག་ ཐོད་
ཡུལ་གྱི་བདུད་ཅི།’ ཞེས་འདུག་པ་དེ་མཐོང་དུས་ང་ཁོང་སྤོ་ཆེན་པོ་ཟ་
བྱུང་། སྐད་ཆ་དེ་ནི་ཐོད་མི་རིགས་ལ་མཐོང་ཁུང་དང་བརྟམས་བཅས་བྱེད་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་རྒྱ་ཡུལ་གྱི་ཨ་རག་དེ་ཐོད་ཡུལ་གྱི་བཙན་དུག་ཡིན་པ་
རྒྱ་མཆན་གྱི་སྤོ་ནས་བསྐྱབ་བྱུང་།

༡༩༩༡ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་༣ ཚེས་༩ ཉིན་བུ་བསྟན་འཛིན་དབང་
རྒྱལ་འགྲུལ་རོགས་༡༥ དང་མཉམ་དུ་སྤྱི་ཁྱིད་པ་ལ་རྒྱ་སྤོར་ ༡༠༠ ཟླ་
ཆར་སྐད་ནས་སྤོག་དུ་རྒྱ་གར་ལ་བཤངས། བཟའ་ཟླ་དང་ང་རང་གཉིས་
ལོ་ཆེ་བའི་ཐོག་ཕན་གཅོང་ནད་ཅན་ཡིན་སྟབས། ཀྲང་ཐང་ལ་མཐུར་
བཞུགས་ནས་འགྲོ་རེ་བྲལ་བས། རྒྱ་བུ་སྤྱིང་ཁའི་གར་སྤོའི་འགྲམ་ལ་བལ་
ཡུལ་དུ་ཡུལ་བསྐོར་སྤོ་འཆམ་ལ་གཏོང་མཁན་ཡན་ལག་ལས་ཁྲུངས་གིག་
འདུག་པ་བཞིན། དེའི་ནང་ཡུལ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལག་འཁྱེར་དང་། རང་
ཉིད་སྤོད་གནས་གྲོང་དཔོན་ལས་ཁྲུངས་གང་ནས་ཡིན་པ་དེ་ནས་ངོ་སྤོད་
ཡིག་ཆ་ཡོད་ན། ལྷ་སྤོད་བལ་ཡུལ་གྱི་གཞུང་ཆབ་ལ་ཆོག་མཆན་ཞུས་
ཏེ་རྒྱ་མིའི་ལས་ཁྲུངས་དེར་མི་རེས་སྤོར་མོ་ ༥༥༠༠ རེ་སྤྱད་ན། བལ་
ཡུལ་བར་ལམ་གྲོན་གཞུང་གིས་བཏང་ནས་སྐྱེལ་བ་དང་། ཉིན་བཙོ་ཐུའི་
ནང་ཚུན་བྱིར་ལོག་བྱས་ན། ལྷ་སར་མ་སྐྱབས་ཀྱི་བར་གཞུང་གིས་འགྲོ་
གྲོན་འགན་ལེན་བྱེད་ཀྱི་འདུག རེད་གཉིས་ལ་ཕ་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་མིའི་ཐོབ་
ཐང་ལག་འཁྱེར་དང་། ངོ་སྤོད་ཡི་གེ་མེད་པ་དང་། ཡོད་དབང་དུ་བཏང་
ནའང་ངོ་རྟགས་ཆོད་དོགས་ཀྱིས་བསྟན་མི་ཤིང་། འོན་ཀྱང་ས་གནས་གཞན་

གྱི་ཚོང་པ་ཡིན་ཚུལ་གྱི་ཐབས་ཤེས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ལག་འཁྱར་དང་། རོ་
སློང་ཡི་གེ་རྩལ་མ་བཟོས་ནས། བལ་ཡུལ་ལ་འགོ་དོན་ནི་ཚོང་རོགས་གཅིག་
གིས་རྒྱ་སྤྱོད་ཀྱི་བཅོམ་ལྷ་དངུལ་ཁང་ནས་གཡར་བ་དེའི་ཁག་ཐེག་བསྟན་
པས། དངུལ་སྤྱིན་དུས་ཐོག་མ་སྟངས་པར་བལ་ཡུལ་ལ་སོང་འདུག་པ་དེ་
ཅད་གཅོད་བྱེད་དུ་ཡིན་པ་དང་། བཟའ་རྒྱ་ཕྱན་ལ་གཡོག་བྱ་བྱེད་ཞོར་
བལ་ཡུལ་ལ་གནས་མངའ་ལ་འགོ་བ་ཡིན་ལབ་སྟེ། བཟའ་རྒྱ་དེད་གཉིས་
ཀྱིས་རྒྱ་མིའི་སྒོར་མོ་༡༡༠༠༠ སྟངས་དགོས་བྱུང་། དེ་ནས་དེད་བཟའ་
མི་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་གཞན་པོད་མི་གསུམ། ཉོང་གོང་གི་རྒྱ་མི་དུག་
ལྟར་སྟོད་རྒྱའི་ཚོང་པ་གཅིག་ ང་ཚོའི་འགོ་བློད་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་གཅིག་
བཅས་མི་༡༩ རྒྱུངས་འཁོར་ཞིག་གི་ནང་གཏོང་རྒྱའི་གཏན་འཁེལ་སོང་།

རང་ཉིད་པ་ཡུལ་གྱི་ཁང་པ་དང་། ས་ཞིང་། ཐོག་ལུག་རྒྱ་
དངོས་གང་ཡོད་བསྐྱར། ཆབ་མདོར་ལས་ཁུངས་ནང་ཡོད་སྐྱེ་གསུང་
ཐུགས་ཉེན་དང་། བྱམ་ཅོ། བརྟན་འཕྲིན་སོགས་ནང་ཆས་ཚང་མ་བཞག་
མ་ཟད་རང་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་གཉེན་ཉེ་གྲོགས་ཆ་ཚང་དང་ཁ་བུལ་ནས་
མ་ཡོང་ཀ་མེད་བྱུང་།

ཐེན་པ་ལྟ་བུ།

བཙན་བྱོལ།

༡) བཙན་གཞན་གྱི་ཁ་ནས་ཐར་བ།

༡༩༩༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན་པོར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་ས་ནས་དོག་
ཐོན་སྐབས། ཞོགས་པ་རྒྱ་ཚོད་བརྒྱད་པའི་ཐོག་རྒྱུ་མཐུན་འཁོར་རྒྱུ་དུ་
ཞིག་ནང་ཞུགས་ཏེ་ཡོང་དུས། ད་ནི་གཏུམ་དག་ཅན་གྱི་བཙན་གཞན་རྒྱ་
དམར་གྱི་ཁ་ནས་ཐར་ཏེ། ལོ་ལོ་མཆོད་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཇུག་པའི་
དུས་སྐབས་རྒྱ་ཚོད་སྐར་ཆ་མཇུག་པའི་བྱས་ནས་ཐུར་བ་ཡོད་པ་རེད་བསམ་
པའི་དགའ་བ་དང་། ཐོག་མཐའ་གཅིག་ནས་རང་ཡུལ་དག་པོས་བརྒྱུད་ནས་
བཙན་གཞན་ཐོན་པའི་སྐབས་དུས་མཇུག་པའི་སྐབས་སྐྱོ་བ་དང་།
ཆབས་གཅིག་མཆོག་ཐུར་པོར་རང་བཙན་ཐོན་པའི་གཞིས་ཁྱིམ་མཉམ་
འཛུགས་ཡོང་བར་ཤོག་བསམས། པོ་ཏེ་ལའི་མདུན་ཐང་ཐོག་ནས་ཡོང་།

དུས་ཐང་འདིའི་ཐོག་ལ་མོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དུས་
འཁོར་གྱི་དབང་ཆེན་སྡུལ་ཏེ་ཞུ་བའི་དུས་ཤིག་ཡོང་བར་སློན་ལམ་བརྒྱབ།
དེ་ཞུ་བ་དེང་རིར་མགོན་ཁང་ཞིག་གི་ནང་བསྡད། གནམ་གཤིས་ཏ་ཅང་
གང་མོ་འདུག་པས་བུ་བསྟན་འཛིན་དབང་རྒྱལ་གང་ངར་འདི་འདྲའི་ནང་
ལ་མཐུར་བརྒྱབ་ནས་བཏང་བ་དེས། སྡུག་བསྔལ་ཇི་ཙམ་མཐོང་ཡོད་
དམ། ད་ལྟ་ང་རང་བཟའ་ཚང་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་ན་ཅི་མ་རུང་
བསམ་ནས་སེམས་ཏ་ཅང་སྒྲིཛིང་། གཉིད་ཀྱང་སྒྲིད་པོ་ཞིག་ཁྲག་མ་སོང་།
བཟའ་ཆེ་ལ་ནི་གང་ཡང་ལབ་མེད། ཁོང་གིས་ཀྱང་བུ་ཡང་ཡང་སྐྱེད་གི་འདུག

ཕྱི་ཆེས་ ༩ ཡི་ཉིན་ཕྱི་མ་ཟླ་ཙམ་ནས་གཉའ་ནང་རྫོང་དུ་
སྐྱབས། གངས་ཉིལ་ནས་ལམ་མནན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་གཉའ་ནང་ནས་འགྲམ་
བར་མི་རྒྱང་མ་གཏོགས་ཐར་གྱི་མི་འདུག དེད་གཉིས་མི་རེ་ལ་སྟོ་ཡང་
ཆེ་ཙམ་རེ་དང་། སློན་བལ་གྱི་ཉལ་གཟན་རེ། ཀམ་པ་ལི་རེ་རེ་ལས་
མེད་ཀྱང་མི་ཁྲར་སྐྱས་ཏེ་རྒྱ་སྒྲོར་༡༠༠ སྒྲོད་དགོས་བྱུང་། དུན་གཅོང་
ནད་ཅན་ཡིན་པ་དང་། བཟའ་ཆེའི་རྒྱུ་པར་ཚུ་གླང་ཐོན་ནས་མགྲོགས་
པོ་འཁྲོ་མ་ཐུབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཐུན་རུབ་གྱི་བར་དུ་སྐྱབས་མ་ཐུབ། ཕྱི་
ཉིན་འགྲམ་འགག་སྒྲོའི་ཟམ་པའི་སྒྲེ་གཉིས་ལ་རྒྱ་མི་དང་བལ་པོ་སོ་སོས་
ཞིབ་གཤེར་བྱས་ཚར་མཆོམས། རྒྱངས་འཁོར་ནང་བསྡད་ནས་བསྒྲིད།

བལ་ཡུལ་གྱི་ལམ་བར་དུ་ཤིང་ནགས་སྡུག་པོ་ཡོད་པ་དང་། བྱ་
དང་སྒྲེལ་སོགས་ཞི་བདེ་བག་ཐེབས་ངང་གནས་ཤིང་རྒྱ་བ་མཐོང་སྐབས་
ལོ་ ༡༩ རིང་འདི་འདྲ་མཐོང་བ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན། ༡༩༥༩ ལོ་
ནས་བཟུང་པོད་ནང་རྒྱ་མིས་ཤིང་ནགས་བཅད་འབྲེར་ཚབས་ཆེན་བྱས་
པ་དང་། རི་དྲགས་གཅན་གཟན་སོགས་བསད་ནས་སྒྲོངས་ལ་ཉེ་བ་བཞེས་
སོང་། གནམ་གྱིས་བཙན་གཞོན་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་རང་དབང་ཅན་གྱི་

འཆོ་བ་སྤྱོད་ཆོག་པ་འདི་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཁྱུ་ལ་ཁབ་ནང་བྱུང་ན་ཅི་མ་རུང་
སྒྲུལ་ས། སྐབས་དེར་བོད་ནང་གང་ངར་ཆེ་ཞིང་། ལྷག་ཆུང་ལྡང་། རི་
ཆུང་ཀུན་དུ་སྒྱུ་ཐིང་ཐིང་ཡིན་ཀྱང་། བལ་ཡུལ་གྱི་རི་ཐང་ཀུན་དུ་སྤྲོ་ལྡང་
མར་གད་ཀྱི་མདོག་ལྟར་མཛེས་ཤིང་། བྱ་བྱིའུ་སྐད་ལྟར་ལྟང་གྲགས་
པ་ཐོས་སྐབས་ཡིད་ལ་དགའ་སྤྱོད་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཆོར་སྒྲུང་ཤུགས་ཆེན་བྱུང་།
སྤྱི་དོ་བལ་ཡུལ་གྱི་ཁྱུ་ལ་ས་ཀ་ཐ་མན་རྒྱུར་སྒྲེབས་ནས་མགོན་ཁང་ཞིག་གི་
ནང་བསྡད།

སྤྱི་ཉིན་གོང་གསལ་དངུལ་གཡར་མི་དེ་འཆོལ་བར་འགྲོ་རྒྱུ་འཁྲུག་
བཏགས་ནས་མཆོད་ཉེན་བྱ་རུང་ཁ་ཤོར་སར་སྒྲེབས། མཆོད་ཉེན་
ལ་སྒྲོར་བ་ཁ་ཤས་བརྒྱབ་ནས་གསོལ་འདེབས་སྒྲོན་ལམ་གང་ཤེས་བྱས།
དེ་ཁྲུལ་ཉེ་འཁོར་དུ་བོད་པ་མང་པོ་འདུག་ཀྱང་ངོ་ཤེས་པ་ནི་སྤྱི་ཡང་མི་
འདུག བོད་གཞུང་སྒྲེ་ལེན་ཁང་དུ་འགྲོ་ཅིས་བྱེད་སྐབས། བལ་ཡུལ་
དུ་གནས་སྤྱོད་བྲག་གཡབ་པ་སྒྲོ་དར་དང་འཕྲད་དེ་ཁོ་རང་གི་སྤྱོད་ཁང་དུ་
སྤྱིད་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་ཉིན་བཅུ་ལྷག་ཙམ་སྤྱོད་རིང་འཆོ་བ་དང་། སྤྱོད་
གནས་ཀྱི་རོགས་པན་བྱས་པས་པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་།

སྒྲོ་དར་གྱི་རོགས་རམ་འོག་བལ་ཡུལ་བོད་གཞུང་སྒྲེ་ལེན་ཁང་དུ་
བཅར་བས། ལས་བྱེད་ཆོས། ཉེ་སྤྱོད་གསར་འཕྱོར་གས་ནས་བྱ་བ་ལྟན་
འཛིན་དབང་ཁྱུ་ལ་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་བ་དེས་ཁོ་པའི་པ་མ་གཉིས་རྗེས་སུ་
ཡོང་གི་ཡོད་ཟེར་བ་དེ་བྱེད་གཉིས་ཡིན་འདུག བྱ་ཁོ་རང་ད་ལྟ་རྒྱ་རམ་
ས་ལར་འཕྱོར་ཆར་ཡོད་པ་རེད། བྱེད་གཉིས་བལ་ཡུལ་ལ་ཉིན་ཤས་སྤྱོད་
རིང་འདིར་སྒྲེ་ལེན་ཁང་དུ་སྤྱོད་དང་། མང་མ་དང་མཉམ་དུ་སྤྱོད་མ་
དགོས་པར་ཁང་པ་བྱུར་དུ་སྤྱོད་ཆོག་གསུངས་ཀྱང་། སྒྲོ་དར་སར་བསྡད་
ན་འཐུས་ཚུལ་ཁྱུ་ལ་པ་ཡིན།

བལ་ཡུལ་པོད་ཀྱི་དོན་གཅོད་བཀྲ་གིས་ནམ་རྒྱལ་མདུན་བཅར་
 སྐབས་དགའ་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་མཆམས་འདྲི་གནང་བྱུང་། དེ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཡོད་
 པའི་བྲག་གཡལ་པ་ཚོས་ཕན་བཟའ་མི་གཉིས་སྤེབས་པ་ཐོས་རིམ་བཞིན་
 ཡོང་སྟེ། འཆམས་འདྲི་དང་། བད་གཤམ་སོགས་ཀྱི་རོགས་པན་བྱས་
 བྱུང་། ཕན་ཆབ་མདོར་བཅོན་དུ་སྡོད་སྐབས་ཀྱི་བཅོན་རོགས་སྡེ་དག་
 འོག་མ་དཔོན་ཆང་གི་བྱ་སྐལ་བཟང་འཆི་མེད་ཟེར་བ། པོད་དོན་ཐད་སྟག་
 བསམ་ནམ་པར་དག་པའི་མི་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བལ་ཡུལ་དུ་གཞིས་ཆགས་ནས་
 འདུག་པ་དེ་དང་ཐུག་བྱུང་བས། པོད་ནས་ཡོང་བའི་བཅོན་རོགས་འཕྲད་
 པ་ཐེངས་དང་པོ་བྱུང་བར་དགའ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་བྱུང་། ཁོང་གིས་རོགས་པན་
 གང་ལེགས་གནང་བ་དང་། དེ་བཟའ་མི་གཉིས་བལ་ཡུལ་དུ་འབྱོར་
 བའི་གནས་ཚུལ་ཁ་པར་བརྒྱུད་རྒྱ་རམ་ས་ལར་པོད་གཞུང་བདེ་སྤྱང་ལས་
 ཁུངས་ལ་སྟན་མེད་ཞུས་སོང་བས། བདེ་སྤྱང་དུང་ཆེ་མཆོག་གིས་བྱིད་
 བ་མ་གཉིས་བདེ་འབྱོར་བྱལ་པར་དགའ་བསུ་དང་། བུ་བཞུན་འཛིན་དབང་
 རྒྱལ་སྤེའི་སྤོབ་གྲར་བཏང་བའི་ཕན་ཚུལ་ཁ་པར་གནང་འབྱོར་བྱུང་བར་དགའ་
 ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་། སྤེའི་ ༤ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་གཞིས་ལུས་པོད་མིའི་
 ཆབ་ཞུས་ནས་ཕྱི་ལོར་མ་གཤིབ་པར་ཟས་བཅད་དོ་ཤོལ་གོ་སྤྱི་གནང་མཁན་
 པོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་ཚོགས་པར་ཡི་གེ་གཏོང་ཅིས་བྱས་པས། བལ་ཡུལ་གྱི་
 ཨ་རིའི་རྒྱུང་སྤྱང་རྒྱུང་འཕྲིན་གཏོང་མཁན་གསར་འགོད་པ་ངག་དབང་
 ཚོས་ལུན་གྱིས་ཡི་གེ་མཁའ་ལམ་བརྒྱུད་མགྱོགས་པོ་བཏང་ཆོག་ཟེར། ངས་
 དེ་ལྟར་ན། མགྱོགས་མྱུར་སྤེབས་ཀྱི་རེད་བསམ་ནས་ཡི་གེ་ཁོང་ལ་སྤྲད་
 དེ་ང་རང་ཕྱི་ལོར་འབྱོར་སྐབས་ཟས་བཅད་དོ་ཤོལ་བྱེད་མཁན་མི་དྲུག་
 དེ་དང་དོ་འཕྲད་བྱས་ཆོག་པ་འདུག་བསམ།

བལ་ཡུལ་དུ་སྡོད་རིང་། ཨ་མི་རི་ཁ་ནས་ཡིན་པའི་མི་སྟེར་པ་

ཞིག་གིས། བལ་ཡུལ་དུ་ཤོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེད་སློན་ཁང་བརྟུགས་འདུག་
པས། སློན་པ་དེས་རང་ཉིད་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་སློན་དཔར་བསྐབ་པ་
དང་། བརྟུག་དབུད་བྲས་ཏེ་སློན་རིལ་བུ་རེར་ཨ་སྐྱོར་བརྟུ་རེ་གནས་པ་
དེ་འདྲ་མང་པོ་ཞིག་བྱིན་པ་དང་། ར་རང་བཟའ་མི་གཉིས་ལ་ཚད་པ་འགོག་
བྱེད་གྱི་སློན་ཁབ་རྒྱབ་པ་སོགས་གྱི་བཀའ་དྲིན་གནང་བུང་།

བལ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཨེ་ཤ་ཡ་རང་དབང་རྒྱུད་འཕྲིན་ཁང་གི་
གསར་འགོད་པ་ཡེ་ཤེས་ལྷ་མོ་དང་། ཨ་རིའི་རྒྱུད་སྤྱི་རྒྱུད་འཕྲིན་གཏོང་
མཁན་ངག་དབང་ཚེས་ལྷན་གཉིས་དང་གསར་འགོད་དྲི་བ་དྲི་ལན་བྱས་
པ་དང་། དེ་མིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་སློབ་ཐང་ཚོགས་པ་དང་། མང་
གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་གི་ཡན་ལག་ལས་ཁུངས་སྟོགས། གཞན་
ཡང་ལས་ཁུངས་ཁག་ཅེ་ཟུང་དང་བོད་དོན་རྒྱོང་དང་། རང་གི་ལོ་རྒྱུས་
རྒྱོང་སྟོགས་སྐོང་མོ་བྱང་།

ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ཕན་བཟང་མི་གཉིས་དང་། མི་བཞི་
 འུ་ལྟག་ཙམ་བལ་ཡུལ་ནས་དོག་ཐོན་གྱིས་ཚེས་ ༡༤ ཞོགས་པ་རྒྱ་གར་
 གྱི་རྒྱལ་ས་ལྷོ་ལི་པོད་གཞུང་སྡེ་ལེན་ཁང་དུ་འཁྱོར་འཕུལ་ལས་བྱེད་མཐོ་
 མོས་མིག་ལ་གནས་རྒྱུ་བསམ་ནས་ཐོག་ཁར་སྤྱོན་པས། ལས་བྱེད་
 ལོ་གཞིན་ཙམ་ཞིག་དང་ཐུག་བྱུང་བས། ངས། ཁན་ལགས། ལྷོ་ལི་ར་
 མ་མི་བར་ཟས་བཅད་དོ་རྟོལ་བྱེད་སར་ང་འགྲོ་དགོས་ཡོད་པས། རོགས་
 རམ་གནང་རོགས་ཞུས་པས། སར་སྤྱོད་ཁས་ཁང་པའི་ནང་སོང་ནས་སྐྱུ་
 དོ་ལ་ཞུས་ཟེར་བས། ཁང་པ་གཞན་དེའི་ནང་རྒྱལ་སྡེ་གས་ཐོག་ལས་བྱེད་
 ལོ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་བཟུང་འདུག་པ་དེའི་མདུན་དུ་བཅར་ནས། སྐྱུར་ཙམ་
 བྱས་ཏེ། “སྐྱུ་དོ་ལགས། ང་པོད་ནས་གསར་དུ་འཁྱོར་བ་ཡིན། རྒྱལ་
 ས་ལྷོ་ལི་ར་པོད་མི་དྲུག་གིས་མ་མི་བར་ཟས་བཅད་དོ་རྟོལ་བྱེད་མཁན་

ནམས་དང་ཐུག་པར་འགྲོ་དགོས་པས། སྒྲེ་གན་དང་མོ་ཀྱ་སོགས་ཀྱི་རོགས་
 རམ་གནང་རོགས་''ཞུས་པར། སྐུ་ངོ་དེས་''ཁྱོད་ཟས་བཅད་ངོ་མྱོལ་
 བྱེད་སར་ཐུན་ནས་ག་རེ་བྱེད་ཀྱ།''གསུངས་བྱུང་བས། ངས་རང་ཉིད་
 བོད་གཞིས་ལུས་མི་མང་གི་ཆབ་ཞུས་ནས་ཁོང་ཆོར་འཆམས་འདྲི་དང་
 འབྲེལ་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་དང་རྒྱུ་སྐྱོར་ཡོད་སྒྲོར་བརྒྱུད་བཤད་
 བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ན། རོགས་རམ་གནང་སྒྲོང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་མ་ཐག ཁྱོད་
 དེར་འགྲོ་བར་ལག་འཁྱེར་ཡོད་དམ་ཟེར། ངས་ལག་འཁྱེར་གང་འདྲ་
 ཞུས་པས། འདིར་འགྲོ་ཆོག་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལག་འཁྱེར་ཡོད་དམ་
 ཟེར། ངས་ཁོང་ཆོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ངོ་མྱོལ་བྱེད་པ་ཡིན་པས། རྒྱ་
 ནག་གིས་དེར་འགྲོ་ཆོག་པའི་ལག་འཁྱེར་སྒྲོད་སྲིད་དམ། ཞུས་སྐབས།
 ཁོང་གིས། མིན་མིན། དེ་འདྲ་ལབ་པ་མིན། ཁྱོད་རང་བོད་ནས་རྒྱ་
 གར་ལ་གཉེན་འཕྲད་སོགས་ལ་འགྲོ་ཆོག་པའི་ལག་འཁྱེར་ཡོད་དམ་ཟེར་
 བ་ཡིན། དེ་འདྲ་མེད་ན། ཟས་བཅད་ངོ་མྱོལ་བྱེད་སར་རྒྱ་མིའི་གསང་
 ཉལ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཉེན་རྟོག་དམག་མང་པོ་ཡོད་རེད། ཁྱོད་རང་
 དེར་སོང་ཆེ་འཛིན་བཟུང་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཟེར། ངས་བསམ་པ་ལ། རྒྱ་
 དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱི་སྲིད་ཏུས་མི་འདྲ་བས་ང་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནའང་
 ཉེན་རེ་ཟུང་ལས་རྒྱ་ན་རིང་བཙོན་འདུག་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད་བསམ་ནས། ང་
 རྒྱ་མིའི་བཙན་གཞོན་འོག་སྡོད་ཐབས་བྲལ་ནས་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོང་བ་ཡིན།
 ལག་འཁྱེར་མེད། ཟས་བཅད་ངོ་མྱོལ་བྱེད་མཁན་དང་ངོ་འཕྲད་ཁྱུག་ཙམ་
 ཡོང་རེ་ཡོད་པས་གང་དག་ཞུས་ཀྱང་། ཁྱོད་འཛིན་བཟུང་བྱས་ན། སྒྲེ་
 ལེན་ཁང་གི་མི་རེད་ཟེར་ནས་ང་ཆོ་ལ་རྟོག་དུ་ལུང་པ་གང་བཞེ་གི་རེད་
 སོགས་གསུངས་བྱུང་། ཆ་རྒྱས་མེད་པའི་མི་ཀན་ང་། ཁོང་ཆོ་དང་ཐུག་
 པའི་ཐབས་ནི་མེད་བསམ་ཏེ། སྒྲོ་ཕམ་ཡིད་སྒྲོ་ཆད་མེད་པ་བྱུང་ཡང་བྱ་

ཐབས་བྲལ་ཞིང་། དེ་ཉིན་ཁ་ལག་ཀྱང་བཟའ་མི་འདོད་པ་བྱུང་།

སྐབས་དེར་ངའི་བཟའ་ཟླ་སྟེ་ལེན་ཁང་གི་ཐོག་ཁར་ལས་བྱེད་ཅིག་གི་མདུན་དུ་འབྱོར་ཐོ་བཀོད་སར་སོང་ནས་མར་སྐབས་བྱུང་། ‘‘ཐོ་འེན་ལ་མིང་དང་། སྐྱེས་ལོ། ཡ་མིང་། བོད་ནང་ལས་ཀ་གང་བྱས་སོགས་འདྲི་གི་འདུག་པས། ངས་བྱེད་རང་(དཀོན་མཆོག་བསྟན་དར་)སྟོབ་གྱུ་འདྲི་དག་ཅན་བྱེད་བཞིན་པ་ནས་འདིར་ཡོང་བ་རེད་ལག་པས། རྒྱ་མོགས་ག་ཆོད་ཡོད་རེད་ཅེས་དྲིས་བྱུང་། རྒྱ་མིའི་སྟོར་༡༠༠ ལྷག་ཙམ་ཡོད་རེད་ཅེས་ཞུ་སྐབས། ཉིན། དངུལ་མོགས་དེ་ཙམ་ལེན་ནས་དགོ་ཅན་བྱེད་རྒྱ་ཡོད་དུས། བོད་ནང་མ་བསྟན་པར་རྒྱ་གར་ལ་ཡོང་སྟེ་ག་རེ་བྱེད་དགོས་རེད། འདི་གར་ང་ཆོས་དགོ་ཅན་ནི་བྱེད་བརྟུག་གི་མ་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་།’’ཟེས། ངའི་བསམ་པར་ང་དཔལ་འབྱོར་དང་ཐོབ་ཐང་གི་དོན་དུ་འདིར་ཡོང་བ་མ་རེད། སྟེ་ལེན་ཁང་གི་ལས་བྱེད་ཅིག་གི་དོས་ནས་བོད་པ་རྒྱ་གར་དུ་བཅན་བྱོལ་ལ་མང་པོ་འདི་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་ནའང་། དེ་ཆོ་ཡོང་དགོས་དོན་ག་རེ་ཡིན་མིན་གཤམ་གྱི་མེད་པ་འདྲ། སྐར་མན་དཔལ་འབྱོར་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་ཆབ་སྲིད་ལ་དོ་སྣང་དེ་ཙམ་མ་བྱས་པའི་སྟོན་རེད་བསམ། དེ་རྒྱབ་ལྗེ་ཡི་ནས་ཐོན་ཏེ་རྒྱ་རམ་ས་ལར་བསྟོད་པའི་སྐབས་སུ་ངའི་སེམས་ལ་ལགོང་ས་ལསྐབས་མགོན་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དབྱར་བཞུགས་པའི་ང་ཆོའི་མི་དམངས་ཀྱིས་སྟོབ་གཏད་བཅོལ་ཡུལ་བོད་གཞུང་གི་ལྟེ་གནས་ཡོད་ས་དང་། སྐྱེན་ཆ་མི་དམངས་ནམས་སྐབས་བཅོལ་གནས་ཡུལ་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་སྐབས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་གཞིས་ལུས་བོད་མི་ཆོས་སྟོན་ཉིན་ལ་མ་འཛེམས་པར་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་སྤར་གསོ་ཡོང་ཆེད་བྱ་སྟོད་སྟེ་ལ་བཞིན་པ་དང་། དམིགས་ཡུལ་དེ་གྲུབ་པའི་རེ་བ་གཙོ་བོ་དེ་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་དམངས་གཉིས་ལ་

བཅོལ་ཏེ་བྱ་བྱ་གིས་གནས་ཆུ་སྐྱུག་པའི་དཔེ་ལྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་
ན་རང་ཡང་བོད་མི་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཐོག་མའི་དམ་བཅའ་ལྟར་རང་
རྒྱས་གང་ཡོད་བཏོན་པ་ལས་ཞི་བདེ་བག་ཐེབས་སུ་སྡོད་པའི་ཡོང་ཁོམ་ག་
ལ་ཡོད་བསམ་པ་བྱུང་།

༡༩༩༥ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་ ༩ ཐོག་
བཞུགས་སྐར་རྩ་རམ་ས་ལར་བོད་གཞུང་དབུས་སྡེ་ལེན་འབྲེལ་མཐུད་ཁང་
དུ་བསྐུལ་བས། དེ་ཉིན་གཟའ་ཉི་མ་སོང་སྐབས། མ་བུན་ཚོས་ཁ་ལག་དང་
གཉེར་པས་གྲོན་ཆས་སྤྲད་པ་ཙམ་ལས་ལས་བྱེད་སུ་ཡང་མི་འདུག བྱི་
ཉིན་གཟའ་ཟླ་བའི་ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་ ༩ ཐོག་ལས་ཁུངས་ཚུགས་སོང་
བས། ང་ཚོ་གསར་དུ་འབྱོར་བ་ནམས་ལ་འབྱོར་ཐོ་བཀོད་སོང་། འབྱོར་
ཐོ་བཀོད་སར་ལས་བྱེད་ཅིག་གིས་བོད་ཀྱི་ཡ་རབས་ཀྱི་ནམ་པ་མཚོན་པའི་
ཞེ་ཆིག་དང་སྐྱུག་ནས་ང་ལ། གན་ལགས། བྱིད་ཀྱི་མཆན་ལ་ག་རེ་ཞུ་
གི་ཡོད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་བས། ངའི་མིང་ལ་དོ་གཅོད་དཀོན་མཆོག་གི་
བཞུན་དར་ཟེར་ཞེས་ལབ་པ་དང་། རང་གཞུང་ནས་བྱིད་རང་འདིར་ཐེབས་
པ་དང་། བདེ་སྲུང་ལ་ཞུ་དགོས་ཞེས་མངགས་བྱུང་གསུངས། དེ་འཕྲལ་
ཁ་པར་བརྒྱུད་སྟན་སེང་ཞུས་སོང་། རེས་སུ་ལྟ་དུས་ལས་བྱེད་དེ་ནི་པ་
ཡུལ་མངོན་སྲོལ་ནས་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཟེར་བ་དེ་རེད་འདུག

སྤྱིར་བཏང་ལས་བྱེད་དེ་ཚོ་ནི་གཤིས་ཀ་བཟང་བ་དང་། མི་ཚང་
མར་བོད་མིའི་ཡ་རབས་ཀྱི་ངོ་བོ་མཚོན་པའི་ཞེ་ས་དང་བཅས་ཞི་དུལ་གྱི་
ནམ་འགྱུར་ཅན་གྱི་སྐྱུག་འདུག་པས། ངས་ལ་གོང་ས་མཆོག་གི་ཐུགས་
རྩི་བཞིན་འོག་བོད་གཞུང་གིས་ཁོང་ཚོ་གསོ་སྦྱོང་དང་ལམ་སྟོན་བཟང་པོ་
གནང་སྐབས་ལས་བྱེད་འདི་ཚོས་བོད་གཞུང་དམངས་གཉིས་ལ་ཕན་ཐོགས་
ཡོང་ས་རེད་སྟེ། དེ་མ་ཐག་དུ་ང་རང་བཟའ་མི་གཉིས་ལ་སྡོད་གིག་

ཟུར་དུ་གནང་བྱུང་། དེ་ནས་བདེ་སྲུང་གི་ཟུར་འབྲེལ་བྱུང་ཆེ་ཨ་པོ་དགའ་
དགའ་བདེ་སྲུང་གི་མཚན་ཐོག་ནས་འཚམས་འདྲི་དང་དངོས་པོའི་གནང་
སྦྱོན་ཆེད་ཐེབས་པར། འཕྲད་མ་ཐག་རྒྱུན་རིང་ཁ་བྲལ་སོང་བའི་པ་མ་
གཅིག་པའི་སྲུན་འཕྲད་པའམ། ཤི་གསོན་འཕྲད་པ་ལྟར་དགའ་སྦྱོར་བྱུང་
འབྲེལ་གྱི་ཆོར་བ་སྦྱེས་བྱུང་། ཁོང་དང་ང་གཉིས་ཀྱི་དམར་གྱི་བཙོན་
འདུག་འོག་མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷག་ལ་མོས་མཛོད་གཤིབས་པ་ལྟར། སྲུག་
བསྐལ་མཉམ་སྦྱོང་དང་། བོད་དོན་འབྲེལ་ཚོད་ཀྱི་དོན་དུ་ལྷ་སྦྱོད་གཅིག་
མཐུན་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེ་རྗེས་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་སློན་ཁྲི་པ་བསོད་ནམས་
སྟོབས་རྒྱལ་མཆོག་དང་། རྒྱ་རྗེས་སུ་གནད་ཡོད་མི་སྣ་འགའ་ཞིག་གཞུང་
འབྲེལ་དང་། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པར་སྐར་དོས་བཅས་ནས་ཐེབས་བྱུང་
བར་མ་ཟད། རང་གཞུང་འབྲེལ་ཡོད་ནས་སྡེ་ལེན་ཕྱན་སུ་མ་ཆོགས་པ་
གནང་བར་དགའ་སྦྱོར་ཆེན་པོས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་ཡིན།

ཆེས་ ༡༡ ཉིན་སྐྱ་སྐར་ཡིག་ཚང་ནས་སང་ཉིན་ཞོགས་པ་རྒྱ་
ཆོད་ ༩ ཐོག་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་གཟིམ་རྒྱུང་མཇལ་
ཁ་ཞུ་རྒྱ་ཐུགས་གཏན་འཁེལ་སོང་ཞེས་བཀའ་བདེ་གནང་བྱུང་བར་བརྟེན་
དུ་མི་ལངས་པའི་དགའ་བ་བྱུང་། དེ་ཉིན་བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་ཆོགས་པའི་
དྲུང་གཞོན་དབྱངས་ཅན་སྒྲོལ་དཀར་ལགས་དང་སྒྲེང་མོལ་བྱུང་ཞིང་།
གཞིས་ལུས་བོད་མི་ཆོའི་ཆབ་ཞུས་ཏེ། ང་རང་ཟས་བཅད་དོ་རྟོལ་བ་དུག་
སར་བཅར་ཅིས་བྱས་ཀྱང་། རྩི་ལི་ནས་གོ་སྐབས་མ་ཐོབ། གཞོན་ནུས་
གོ་སྐྱིད་གནང་ནས་ཟས་བཅད་དོ་རྟོལ་བྱས་པ་ལ། གདུང་སེམས་མཉམ་
བསྐྱེད་དང་རྒྱུ་རྒྱུར་ཡོད་ལུགས་སོགས་འཁོད་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཕྱན་བལ་
ཡུལ་དུ་འབྱོར་སྐབས་ཕུལ་བས། འབྱོར་ཡོད་ཤིག་ཞུས་པས། ཡི་གེ་
ལག་སོན་བྱུང་མི་འདུག ཁོང་གིས་ཁྱེད་ལྷོ་ལིར་ཟས་བཅད་དོ་རྟོལ་བྱེད་

མཁན་དང་ངོ་འཕྲད་དུ་བསྐྱོད་ཆེ། སང་ཉིན་ང་ཚོས་མོ་ཁ་དང་རོགས་
 པ་གཏོང་གི་ཡིན་ཞེས་གསུངས་བྱུང་ཡང་། བྱི་ཉིན་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་
 མགོན་ཆེན་པོའི་མཇལ་ཁ་ཞུ་གཏན་འཁེལ་བས། ལྷ་ལེར་འགྲོ་ཁོམ་བྱུང་
 མ་སོང་ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན།

དེའི་དགོང་མོར་ལ་སྐྱབས་པ་རིན་པོ་མཇལ་རྒྱུར་སྡོན་བསགས་ཀྱི་
 བསོད་ནམས་དང་ཆེ་རབས་ལས་སྡོན་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས་སྐབས།
 རང་ལ་ཆ་རྒྱུན་དེ་ལྟར་ལྡན་མེད་ན་དོ་དགོང་གི་ཨེ་ཡོང་ཅི་ཤེས་བསམ་
 གྱེ། སང་ཉིན་ཞལ་མཇལ་ཡོང་བ་ཤོག་ཅིག་ཅེས་སྡོན་ལམ་ཡང་ཡང་
 བརྒྱབ། བྱི་ཉིན་ཞོགས་པ་ཚུ་ཚོད་དགུ་པའི་ཐོག་ང་དང་། བཟའ་ཆེན་གཉིས་
 གཟིམ་ཚུང་ནང་བཅར་བས། ལ་གོང་ས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་མཆོག་གི་
 གསེར་ཞལ་མཇལ་མ་ཐག་མིག་རྒྱང་ནས་མཆི་མ་དབང་མེད་དུ་ཤོར་ཞིང་།
 སྐྱ་ཡི་གཟི་བརྗིད་དབང་གིས་རང་གི་གཟུགས་པོ་དེ་འང་ཚུང་ཚུང་ཞིག་ལས་
 མེད་པའི་སྣང་བ་ཤར། ལ་གོང་ས་ཆེན་པོ་མཆོག་ཞལ་འཇུག་པའི་ངང་
 ནས་བཀའ་འདྲི་གནང་བ་སོགས་རྒྱུན་རིང་ཙམ་སོང་མཆོམས། དེ་རིང་
 དུས་ཚོད་མི་འདུག གནངས་ཉིན་ཞོགས་པ་ཚུ་ཚོད་དགུ་པའི་ཐོག་ཡར་
 ཤོག་ཅེས་བཀའ་གནང་ཞིང་། དེད་གཉིས་ལ་རིན་ཆེན་རིལ་བུ་དོག་གསུམ་
 རེ་གནང་བ་དང་། ཆེས་ཉེར་ལྡན་སྣར་ཡང་ཚུ་ཚོད་གཅིག་ལྷག་ཙམ་
 རིང་མཇལ་རྒྱུའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ་པ་དང་། ལ་གོང་ས་མཆོག་གིས་སྐྱ་པར་
 བཞི་མདུན་ཅོག་སྟེང་བཀྲམས་པ་གནང་གྱེ། འདིའི་ནང་ནས་གང་དགའ་
 གཅིག་བྱེད་རང་གིས་གདོམས་ཤིག་གསུངས་བྱུང་། ངས་ད་ལྟའི་བཞུགས་
 སྐབས་དང་མཚུངས་པའི་སྐྱ་པར་དེ་དད་ཉིན་གྱི་ཆེད་དུ་ཞུས། སྐྱ་པར་
 མཐོང་གོལ་རིན་པོ་ཆེ་གནང་བ་དེའི་མདུན་ངོས་སུ་“གྲུའི་དགེ་སྟོང་
 ཏུ་ལའི་བྲམ་མ་”ཞེས་པ་དང་། སྐྱ་པར་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱབ་ཏུ། “ཨོ་

ཡུལ་ རྒྱུ།” “གཅིག་དུ་སྒྲག་བསམ་དཀར་ཞིང་། བསྟན་དོན་ལ་ཀླ་སྒྲ་
 བྱི་བར་གསུམ་དུ་ངལ་བ་དང་ལེན་ཞུམ་པ་མེད་པའི་སྒྲིང་སྒྲོ་བས་ཅན་དོ་
 གཅིད་དཀོན་མཆོག་བསྟན་དར་གྱི་དད་རྟེན། མཐ་པ་ཀུན་དུ་དགེ་བའི་
 སྐབས་འདུག་སྒྲོན་ལམ་ཉག་དུ་བྱེད་ (༡༡༤༡༥) ”ཞེས་ཕྱག་བྲིས་ཕྱག་
 བསྟར་མ་སྒྱུ་པོའི་མཛེས་ཀྱན་དམ་པར་གསོལ་སྦྱལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བ་བྱུང་།
 དེ་བཞིན་ཡམོང་ས་མཆོག་གི་ན་བཟའ་དང་། སྤང་བྱིན་བཅས་བཀྱིན་སྦྱལ་
 བར་མ་ཟད། ཐུགས་བཅེའི་བཀའ་སྒྲོ་བ་སྦྱལ་བའི་སྒྲིང་དོན་དུ། དེ་སྒྲོན་
 བྱེད་རང་གིས་དཀའ་ངལ་ཞེ་དྲག་བརྒྱབ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱལ་ཞེ་
 དྲག་སྤངས་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་
 ཅང་སྒྲོ་བའི་པོའི་ངང་ལ་སྒྲོད། རྗེས་སུ་གནས་ཚུལ་ག་རེ་ལབ་རྒྱུ་ཡོད་
 ན་ཡང་ཡར་ལབ་ཤོག་ ཡང་སེ་ཐུག་ཁར་ཤོག་བཅས་བཀའ་གནང་བྱུང་།
 པར་བརྟེན། རང་གིས་མི་ཆེ་གཅིག་ལ་སྒྲོན་ལམ་བརྒྱབ་པ་དེ་དེས་འགྲུབ་
 སོང་། ད་ནི་ད་ལྟ་རང་གི་ཡང་འགྱུར་པ་མེད་བསམ་པ་བྱུང་སོང་།

དེ་ནས་སྒྲོན་མནར་གཅིད་སྤངས་པའི་བཙོན་རྒྱལ་སྒྲ་གར་དུ་
 རང་གི་སྒྲོན་དུ་སྐྱེད་པ་བརྒྱད་དགུ་ཅམ་འདུག་པ་དེ་ཆོ་དང་ཐུག་དུས།
 ཞི་གསོན་འཕྲད་པ་ལྟར་བྱུང་ཞིང་། ཁོང་ཆོས་རང་ལ་རྒྱལ་སྤྱན་གང་
 ལེགས་གནང་བྱུང་བ་དང་། དྲག་གཡལ་གྱི་སེར་སྒྱ་མི་སྒྱ་མང་པོ་འདུག་
 པ་དེ་ཆོས་ཀྱང་རྒྱལ་སྤྱན་རམ་གང་ཡག་གནང་བྱུང་།

སྐབས་དེར་ཨེ་ཤ་ཡ་རང་དབང་རྒྱང་འཕྲིན་ཁང་དང་། རྗེས་སེ་
 བོད་སྐད་རྒྱང་འཕྲིན་ཁང་། ཨ་རིའི་བོད་སྐད་གསར་འགྱུར་རྒྱང་འཕྲིན་
 ཁང་བཅས་ཀྱི་གསར་འགོད་པར་གནས་ཚུལ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས། ཡོ་རོབ་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆོགས་པར་རྒྱག་མཁན། ཨོ་སི་ཀྱ་ལི་ཡའི་གསར་འགྱུར་
 འགོད་པ། ཨ་རིའི་གྲོས་ཆོགས་ཀྱི་འཕུས་མི། རྒྱ་གར་གསང་བའི་ལས་

ཁུངས་བཅས་ལ་སྤྱིར་བོད་དོན་དང་། སྒོས་སུ་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་
བའི་གསར་འགོད་དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན་སོགས་བྱས། ཕྱི་ཟླ་ ༤ ཚེས་
༡༥ ཉིན་གཞིས་ལུས་བོད་མིའི་ཆབ་བྱས་ཏེ་ཨ་རིའི་སྤྱི་འཛིན་ཁེ་ལིན་
ཀྲོན་ལ་ཞུ་ཡིག་ཕུང། གཞན་ཡང་འཇམ་གླིང་བློ་མཁས་དོན་ཚོགས་པའི་
མི་སྣ་དང་། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་མི་སྣ་འགའ་ཞིག་ལ་སླེང་
མོལ་བྱང་བ་བཅས་སོ།

༡) ཚས་ཀྱི་བདུད་ཅི།

རང་ཅག་ཁ་བ་རི་པ་ནམས་ཀྱི་མེ་དྲོག་གང་ལ་ཕོག་པའི་ལྷ་སྐལ་
སྤྱི་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་ལོང་ས་ལྷ་མིའི་ནམ་འདྲན་སྐྱེ་བྱེད་བཅུ་བཞི་པ་
ཆེན་པོ་ཇེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ངག་དབང་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བརྟན་འཛིན་
རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་གསུམ་དབང་བསྐྱུར་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྡེ་དཔལ་བཟང་
པོ་མཚོག་གི་ཞལ་སྤྲན་ས། གསུང་ཚོས་བཀའ་འཁྲིད་དང་། ལྷགས་ལུང་
བཀའ་དབང་སོགས་ཇི་ལྟར་ཐོབ་པའི་སྒྲོར་ནི། དཔུང་རྒྱ་གར་ལ་འཕྱོར་
ནས་ད་བར་སྤེལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་དང་། ལམ་གཙོ་ནམ་
གསུམ། དགའ་ལྷན་ལྷ་རྒྱལ་བཅས་ཀྱི་བཀའ་འཁྲིད། བདེ་མཚོག་སྐྱེ་བ་
ཐབས་དང་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྷ་ཇེས་མཛད་པའི་དམ་ཚོས་ཡིད་བཞིན་
ནོར་བུ་ཐར་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱི་བཀའ་འཁྲིད། ཟབ་ལམ་བླ་མ་མཚོད་
པའི་ཚོག་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་མ་དང་ཚོགས་མཚོད་བཅས་ཀྱི་བཀའ་
འཁྲིད། ཇེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་ཉིན་འབྲེལ་བསྟོན་པའི་བཀའ་འཁྲིད།
རྟོགས་བརྗོད་མདུན་ལེགས་མའི་བཀའ་ཁྲིད། སྒོ་བ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས་
མཛད་པའི་སྒྲོམ་རིམ་བར་པའི་བཀའ་འཁྲིད། ལོང་ས་ལྷ་རྒྱལ་དབང་
བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བྱབ་བརྟན་རིས་མེད་རྒྱས་པའི་སྒྲོན་ལམ་

དང་སྒོར་བདེན་པའི་དབྱངས་སྟན་གྱི་བཀའ་ཁྲིད། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་
 པའི་ལྷགས་རིམ་ཆེན་མོའི་བཀའ་ཁྲིད། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་རྒྱ་རྒྱུ་
 གྱིས་མཛད་པའི་བཤེས་པའི་སྤྱིངས་ཡིག་གི་བཀའ་ཁྲིད། ཡལོང་ས་རྒྱལ་
 དབང་བཙུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་མཆོག་གསུམ་ཐུགས་
 རྗེ་རྒྱལ་བའི་བདེན་གསལ་སྟོན་ཆོག་དང་། ཆེ་རབས་རྗེས་འཛིན་གྱི་གསལ་
 འདེབས་བྱིན་རྒྱབས་སྤྱར་འདུག སྟོབ་དཔོན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་ཐུགས་
 དམ་གནད་རྒྱལ་གདུང་དབྱངས་གསལ་འདེབས། ལྷ་མོ་དང་། གནས་
 རྒྱུང་། བོད་སྟོང་ལྷ་སྤྱང་གི་འཕྲིན་རྒྱལ་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་། འཇམ་
 དབྱངས་མཁྱེན་བཙེ་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གངས་ཅན་བསྟན་
 པའི་སྟོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་ཉེར་ལུ་ལ་གསལ་འདེབས་དད་པའི་མེ་ཉོག་ཅེས་
 བྱ་བའི་ལྷགས་ལུང་། བཟང་སྟོད་དང་། ཤེས་རབ་སྟོང་པོ། གང་སྟོ་
 མ། འཇམ་དཔལ་མཆོན་བརྗོད་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་། བདེ་མཆོག་
 འིལ་བུ་བའི་བཀའ་དབང་། བདེ་མཆོག་གི་ཆེ་དབང་། ཆེ་དཔག་མེད་
 ཀྱི་སྟོན་ས་ཆེ་དབང་། ཐུབ་པའི་རྒྱལ་མོ་ནས་བརྒྱད་པའི་སྟོལ་དཀར་གྱི་
 ཆེ་དབང་། ཡལོང་ས་ལུ་པ་ཆེན་པོའི་དག་སྤང་ལས་བྱུང་བའི་སྟོལ་དཀར་
 ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོའི་ཆེ་དབང་ཐེངས་གསུམ། དཔལ་ལྷོ་རྗེ་འཛིགས་
 བྱེད་ལྷ་བཙུ་གསུམ་པའི་བཀའ་དབང་། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བཀའ་
 དབང་། བཙེམ་ལུན་འདས་གདུགས་དཀར་མོའི་བཀའ་དབང་། དགེ་
 སྟོང་མ་དཔལ་མོ་ནས་བརྒྱད་པའི་སྟན་རས་གཟིགས་ཐུག་སྟོང་སྟན་སྟོང་
 གི་བཀའ་དབང་། ཐུབ་པ་དམ་ཆོག་གསུམ་པའི་བཀའ་དབང་། རྣམ་
 སྤང་མཛོན་བྱང་གི་བཀའ་དབང་། སྟན་རས་གཟིགས་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་
 བཀའ་དབང་། སྟོལ་མ་ཅིན་ཏ་མ་ཉིའི་བཀའ་དབང་། བྱང་རྒྱུ་
 སེམས་པའི་སྟོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་ནས་ཉམས་པར་སོར་རྒྱུད་

དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་ཆེད་སྒྲུ་རྒྱུ་ཐེངས་ལྔ་ཐོབ་པ་དང་། ཁྱིམ་
 པ་ནམས་ལ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲུ་མ་པ་སྒྲུ་རྒྱུ་ཐེངས་གཉིས་གནང་བ་ཐོབ་
 པ་བཅས་ནི་སྒྲུ་གྱི་བསོད་ནམས་བསགས་པའི་ལས་མཐུ་དང་། རང་
 ལོ་ཉི་ཤུ་ཙ་གཅིག་ནས་ད་ལྟ་རང་ལོ་དྲུག་ཙ་རེ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་དཀའ་
 ཉན་ཆེ་བའི་དམག་འཁྲུག་གི་དུས་རིམ། བཟོད་པར་དཀའ་བའི་བཙོན་
 ཁང་གི་སྤྱག་བསྐྱུལ། རང་དབང་མེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བ། སྤོང་
 རྩེ་མེད་པའི་རྒྱ་དམར་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་སྐྱེད་སྐྱོང་གི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་། དུས་
 རིམ་དེ་དག་གི་ནང་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱེས་འདེབས་ཆོག་གཅིག་ཀྱང་
 ཟུ་མ་མྱོང་ལ། ལ་གོང་ས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསོལ་འདེབས་སྒྲོན་ལམ་
 མ་བྱས་པར་ཉིན་གཅིག་ཀྱང་སྔོན་མ་མྱོང་བ་བཅས་ལས་གྲུབ་པའི་མཐོང་
 ཆོས་ཀྱི་ལས་འབྲས་ཡིན་པ་སྟོན་ཅི་དགོས།

མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་བྱམས་བཅེའི་གཟིགས་
 པ་ནམ་ཡང་མི་འདོར་བའི་ཐུགས་རྗེའི་སྐྱབས་འོག་དུ་ཚུད་དེ། ཆོས་ཀྱི་
 བདུད་ཅིས་རང་སེམས་བརྒྱན་པར་བྱས་པའི་བཀྲིན་གཞལ་ཐབས་མེད་པར་
 བྱུར། མ་ཟད་ཐེག་ཆེན་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མ་ཁྱེ་དུང་སྐྱབ་ཐེངས་གསུམ་
 དང་། མ་རྒྱ་གུ་རུའི་འབྲམ་ཆོགས་རིག་འཛིན་གདུང་སྐྱབ་ཀྱི་འབྲམ་ཆོགས་
 ཐེངས་ལྔ་ཐུལ་བའི་ནང་ཞུགས་སྐྱེའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བ་དང་། སྐབས་དེར་
 ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཆེ་མཆོག་ཆོགས་མགོན་དུ་ཕེབས་པར་
 ཞལ་མཇལ་དང་། ཆོས་སྲིད་ཀྱི་མཛད་སྒྲུའི་སྐབས་ལ་ཞལ་མཇལ་གསུང་
 བོས་གངས་མང་བྱུང་བ་དང་། ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༠ ལོའི་ཟླ་ ༡༡
 པའི་ཆེས་ ༩ ཉིན་ལ་གོང་ས་ལྷ་མིའི་ནམ་འདྲེན་ལ་སྐྱབས་མགོན་རྒྱལ་
 བའི་དབང་པོ་སྐྱེ་བྱེད་བཙུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་པོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
 ལུགས་གཉིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ནས་བགྲང་བྱ་ལྔ་བཙུ་

འཁོར་བའི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་གྱི་དྲུས་སྟོན་སྤྱད་བཅེ་ཞུ་བའི་དྲུས་བཟང་
 ཉིན། འདན་མ་སྒྲོ་ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་མདོ་སྟོད་གཞིས་བྱེས་གཉིས་
 གྱི་ཆབ་གནང་ནས་བཟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་ཞུས་པ་དང་། གྲུས་པས་
 ཆབ་སྲིད་བཅོན་པའི་ཆབ་ཞུས་ནས་བཟན་བཞུགས་བསྟར་འབུལ་ཞུ་བའི་
 སྐལ་བཟང་ཐོབ་བྱུང་། གཞན་ཡང་དྲུས་ཆེན་དང་མཛད་སྟོེ་ཁག་གི་སྐབས་
 སུ་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་ཟབ་རྒྱས་གྱི་བཀའ་སློབ་བཀའ་དྲིན་གནང་བར་
 ཉན་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཐེངས་མང་བྱུང་བ་ནི། དཔེར་ན། བཀའ་སློབ་སྐུལ་
 བ་ལ། “བོད་དོན་བདེན་པའི་འཐབ་ཚུད་དེ་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་ཆོས་
 དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་དུས། ང་དག་སློབ་གཅིག་གིས་བོད་དོན་
 གྱི་འཐབ་ཚུད་བྱེད་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པར་ངོས་འཛིན་
 བྱེད་གྱི་ཡོད་”གསུངས་པ་དང་། ཡང་ཐེངས་ཞིག་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་
 པའི་ཆོགས་འདྲུ་ཞིག་གི་ཐོག་གསུངས་པ་ལ། “ང་བོད་ནས་རྒྱ་གར་ལ་
 བྱོས་ཡོང་བ་དེ་བོད་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན། ང་ཆོ་འགྲེལ་ས་ནས་
 ལངས་ཐུབ་པའི་ཆེད་ཡིན། བྱོད་ཆོས་ལུས་སྟོག་ཡོངས་སྦྱོད་དང་བཅས་
 པ་སྒྲོས་བཏང་ནས་རྒྱ་མི་དང་འཐབ་འཛིངས་བྱས་པ་དེ་ཡང་བསྟན་སྲིད་
 ཀྱི་ཆེད་དུ་རེད། ང་ཆོའི་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་པ་རེད་”བཅས་དང་། ཡང་
 “བོད་ཕྱི་ནང་དུ་ ༡༩༥༩ གོང་གི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་པ་དང་། ༡༩༥༩
 ནས་ ༡༩༧༩ བར། དེ་ནས་ད་བར་གྱི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་པ། དེ་བཞིན་
 བོད་མི་ཕོ་མོ་མང་པོ་ཞིག་གིས་རང་སྟོག་སྒྲོས་གཏོང་གིས་རྒྱ་དམག་ལ་
 འཐབ་འཛིང་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་འཐབ་
 ཚུད་བྱས་པ་ཞིག་རེད། བྱོད་ཆོས་སྟོག་འབེན་བཙུགས་ཀྱིས་འཐབ་ཚུད་
 བྱས་པ་དེ། ཁ་འདོན་དག་སྦྱོར་བྱེད་ཡོང་མ་བྱུང་ནའང་བསོད་ནམས་
 ཀྱི་ཆོགས་ཆེན་པོ་བསགས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། ཁོང་སྟོེ་མ་བྱེད། སངས་

ཀྱས་ཀྱི་བཟླན་པའི་དོན་དུ་འབྲལ་ཚོད་བྱེད་པ་དེ་ཀྱན་ལ་ཕན་པ་དང་། བདེ་
བའི་ཀྱན་སྤྱོད་དང་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས་པ་རེད། དེ་འདྲ་བྱུང་ན་ཁྱོད་
ཆོས་སྒོག་སྒོས་གཏོང་གི་འབྲལ་འཇིང་བྱས་པ་དང་། ང་ཁྱིམ་གྱི་ལ་
བཟླད་ནས་ཆོས་བཤད་པ་གཉིས་དོན་དུ་སངས་ཀྱས་བཟླན་པའི་དོན་དུ་
ཡིན་པས། ཆོག་ས་བསགས་པ་གཅིག་པ་རེད། དེ་སྤྱོད་ཀྱི་སེམས་ཤུགས་
དེ་མུ་མཐུད་ནས་བྱ་བ་མཐའ་སྒྱེལ་བྱེད་དགོས་པ་རེད། མི་མང་པོ་ཞིག་
ནི་གྲོང་ས་ཆར་བ་རེད། ད་ལྟ་ཉུང་ཤས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་འང་ནམ་ཞིག་གི་
རྒྱ་རེད། དེ་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་དེ་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ལམ་ཡག་པོ་རྒྱུ་བས།
ངས་ཁྱོད་ཆོ་འཕགས་མཆོག་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་སྤྱོད་
ལམ་བརྒྱུ་བཞུགས་པོ་སོགས་སྤངས་དོར་གྱི་བཀའ་སྤྱོད་ཐོབ་པ་བཅས་ལ་དམ་
ཆོག་སྤྲོས་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤྱང་ནས་སྤྱོད་སྤྱོད་དགེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་
ལ་འབད་རྒྱ་དང་། རི་སྤྱོད་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡགོང་
ས་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་སྤྱོད་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདུན་ཅི་
མྱོང་བའི་སྤྱོད་ལམ་བརྒྱུ་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད།

༡) བཅན་ཕྱོད་ཀྱི་ཆོར་བ།

ཕན་རྒྱ་གར་ནང་བཅན་ཕྱོད་ལ་སྤྱོད་པས་ནས་བཟུང་མཐོང་ཐོས་
མྱོང་གསུམ་གྱི་ཆོར་བ་བྱུང་ཚུལ་རུང་བཤད་གྲུབ་པ་ནི། བོད་ཆོས་སྤྱོད་
གཉིས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཡུལ་ལ་སྤྱོད་པོ་ཡགོང་ས་ཡུལ་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་
གི་ཡང་དག་པའི་དབུ་ཁྲིད་འོག་བོད་མི་དམངས་ལ་མང་གཙོའི་ལམ་སྤྱོད་
ཡང་དག་ཡོད་པ་དང་། བོད་བཅན་ཕྱོད་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཆར་མ་
སྤྱོད་གཞི་འབུས་ཆར་། མང་གཙོའི་འགོ་ལུགས་དང་མཐུན་པ། བོད་
མི་ཁ་ཆར་གི་གཞིས་ཆགས་ཁག་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་གྲུབ་

མཐའ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་། གཡུང་དྲུང་བོན་བཅས་ཀྱི་དགོན་པ་ཁག་ སློབ་
གྲྭ་ཁག་སོགས་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་པོ་འདུག བོད་མི་ཆེན་གཞིན་སྤྱུ་གྲྭ་དང་
བཅས་པ་ཆང་མས་བོད་སྐད་རྒྱལ་པ་དང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་
ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་རྒྱན་འཛིན་ཡོད་པ་མཐོང་དུས་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་
བཀའ་དྲིན་ལོག་བོད་མི་གཞིའི་ཆགས་ཁ་ཆང་དང་། བོད་གཞུང་གིས་
དབུ་ཁྲིད་ཆགས་ཚུད་པོ་ཡོད་པ་འདི་ལས་བྱུང་བ་མ་གཏོགས། རྒྱ་གར་
མི་འཕོར་ཆེན་པོ་འདི་འདྲའི་ནང་བོད་མི་ཐར་ཐོར་དུ་གནས་ཡོད་ན། ད་
ལྟ་ནས་གཏམ་བཟོད་དང་ཆས་གོས་ཡ་མ་ཟུང་དུ་འཇུག་བ་དང་། བོད་
མི་རེ་ཟུང་ལས་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་ཆགས་ཆར་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམ།

ཐེངས་གཅིག་རྒྱ་གར་ལྗོངས་ཀྱི་གཞིས་ཆགས་ནས་ཡིན་པའི་ད་
སྟེང་སློབ་གྲྭའི་བུ་མོ་ལོ་ ༡༥ ཡིན་པ་ཞིག་དང་སྐད་ཆ་བྱུང་བས། བྱེད་
སློབ་གྲྭ་ནས་ཐོན་ན་གང་བྱེད་ཅིས་ཡོད་ལའ་བས། ང་དམག་མིའི་ནང་
ཞུགས་ཅིས་ཡོད་ཟེར། ངས་བྱེད་རང་དམག་ནང་ཞུགས་ནས་ཕན་ཐོགས་
ག་རེ་ཡོད་རེད་ལའ་བས། རྒྱ་མིས་ང་ཆོའི་སྤྱུ་ལ་བཅན་བཟུང་བུས་ནས་
བོད་མི་མང་པོ་བསད་ཡོད་པ་དེར་དག་ག་ལེན་གྱི་ཡིན་ཟེར། ངས་བུ་མོ་
བྱེད་ཀྱིས་རྒྱ་མི་མཐོང་ཚུང་ངམ་ལའ་བས། བརྒན་འཕྲིན་དང་དཔར་རིས་
སོགས་ནས་མ་གཏོགས་རྒྱ་མི་དངོས་སུ་མཐོང་མ་ཚུང་ཡང་། རྒྱ་མིའི་
གནས་ཚུལ་ཐོས་ཚུང་ཟེར་བས། ང་རང་གིས་བསམ་པར། སྤྱུ་ག་
བསྐལ་ཅ་བ་ནས་ཐུང་མ་ཚུང་བའི་གཞིན་སྤྱུས་འདི་ཆོ་ལ་སེམས་བྱུགས་
འདི་ལྟར་འདུག བོད་ནང་དུ་བོད་པ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དུ་གཞིན་སྤྱུས་
ཆོ་ལ་བོད་རང་བཅན་ལེན་རྒྱུའི་སེམས་བྱུགས་ཆེན་པོ་འདུག་པས། ནམ་
ཞིག་བོད་རང་དབང་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་སྤར་གསོ་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཞིག་
ཤར་ངེས་རེད་བསམ།

བཅན་ཕྱོད་ལ་དུ་ཡོད་པའི་པོད་མི་ཚོ་སེམས་བཟང་པོ་དང་། སྒོ་
 རྒྱུད་པོ་འདུག འཛིང་ཚུད་རིགས་བྱེད་པ་དུ་ལམ་མ་མཐོང་། ཡང་
 ངས་མཐོང་ཚུལ་གཅིག་ལ་མང་དུ་སྒོ་དུས་ཆེན་གྱི་སྐབས་ལ་པོད་རྒྱལ་ཁབ་
 ཆེན་པོའི་རྒྱལ་དར་གྱི་མཐའ་བསྐྱོར་ལ་ཆོན་མདོག་དམར་པོས་བསྐྱོར་བ་
 ཞིག་འབྱེད་མཁན་འདུག པོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་གྱི་མཐའ་སེར་པོ་ཡིན་པ་
 དེ་ནི་སངས་རྒྱུ་བྱེད་པ་སྟེན་པ་སྟོགས་དུས་ཀུན་དུ་མཐའ་མེད་པར་དར་
 བའི་རྟགས་ཡིན་པ་འགྲེལ་བརྗོད་ནང་གསལ་བས། དེའི་མཐའ་རུ་དམར་
 པོས་བསྐྱོར་བ་དེ་ནི་དམར་པོའི་རིང་ལུགས་མུ་མཐའ་མེད་པར་སྟོགས་
 དུས་ཀུན་དུ་དར་བའི་རྟགས་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་འགྲོ་གི་འདུག་སྟེ།
 རྒྱལ་དར་ཞེས་པ་དེ་ནི་མི་རིགས་གཅིག་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་
 མཆོན་བྱེད་ཅིག་ཡིན་སྟབས། མི་རེ་གཉིས་ཀྱིས་བཟོ་བཅས་བརྒྱབ་ཆོག་
 པ་ཞིག་ག་ལ་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་འདི་ཁྲལ་པོད་མིའི་བསམ་སྒྲིལ་ལ་བརྟ་
 དུས་དབུ་འཕྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུར་དང་འདོད་བྱེད་པ་ལས། ཆབ་
 སྲིད་ལ་དོ་སྣང་དེ་ཙམ་མེད་པ་ཞིག་དུ་མཐོང་བུང་། ཡང་ཉུང་ཤས་ཀྱིས་
 ཆོལ་ཁའི་བར་ལ་འཐེན་འབྱེད་བྱེད་པའི་བསམ་སྒྲིལ་དོར་མི་འདུག དེ་
 ནི་རང་རེ་མི་རབས་ཀྱི་པ་ཆོས་མ་བུང་བ་རེད་སྟེ། རྒྱ་གར་ལ་བཅན་
 ཕྱོད་ལ་སྒྲེབས་ནས་ད་བར་མི་ལོ་༤༠ ལྷག་ཙམ་ཕྱིན་ཆར་བ་རེད། གལ་
 སྲིད་དང་ཐོག་ཀྱི་པ་ནམས་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོང་སྒྲོང་མ་བུས་ཐོག་གཞིན་
 སྒྲེས་ཆོལ་སྒྲོབ་གསོ་བརྒྱབ་ཡོད་ན། ད་ལྟ་“རྒྱལ་ཁབ་མེད་པར་དབང་
 ཆ་ཚུད་པ་”དང་། “ས་ཆ་མེད་པར་ཡུལ་སྟོགས་ཚུད་པ་”འདི་ཡོང་
 དོན་མི་འདུག་སྟེ། དེའི་ཐད་གཞིན་སྒྲེས་ཆོལ་ནང་འཐེན་འབྱེད་གྱི་
 བསམ་སྒྲོལ་ཡོད་པ་ཆེས་ཉུང་ཉུང་རེད།

གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་པ་ཁག་བརྒྱད་ཙམ་འདུག་པ་དེའི་

ནང་ནས་བོད་ཀྱི་གཞིན་ནུ་ཚོགས་པས་བོད་རང་བཙན་གཙང་མ་སྐྱར་གསོ་
བྱེད་ཆེད་འཐབ་ཚྭ་རྒྱན་འཁྱོངས་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་བྱད་
མེད་ཚོགས་པ་བཙས་ལ་སྒྲིང་ཐག་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཡོད། ང་ཚོ་
སྤྱི་སྤྱོད་ཚོགས་པ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་ལངས་ཕྱོགས་དང་། ཐབས་ལམ་
རང་དབང་ཐོག་གཅིག་གྱུར་གྱི་དམིགས་ཡུལ་དེ་མ་བརྒྱུ་རྒྱ་གལ་ཆེ་སྟེ།

ཡང་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ནང་ཡོད་པའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་མང་
དག་ཅིག་གིས་ཨ་མེ་རི་ཀ་སོགས་སྤྱི་ཡི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནང་གནས་སྡོད་བྱེད་
པར་འགོ་རྒྱུ་ཆེད་དུ་ཐབས་ཤེས་གང་ཡོད་བཏོན་པ་དང་། འགོ་སྤང་
གང་དགོས་བཏང་ནས་མ་ཐར་དེ་ཐར་བྱེད་བྱེད་པ་སྤྱི་རྒྱལ་དུ་འགོ་རྒྱ་བྱུང་
ན་མི་ཆེ་གཅིག་གི་མདུན་ལམ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་
རེད། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དབུས་བོད་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་ལྷོ་གནས་
ཡོད་ས་རྒྱ་གར་ལ་བསྐྱེད་ནས་བོད་བསྟན་སྤྱི་ཉིན་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུར་
བསྟན་སྐྱང་ཡོད་པ་འདྲ་པོ་ཞིག་དང་། སྤྱི་རྒྱལ་དུ་འགོ་ཚུགས་པའི་ལག་
འབྲེར་ཐོབ་མ་ཐག་རི་དྭགས་སྤྱི་ནས་ཐར་བ་ནང་བཞིན་དགའ་སྤྱོད་ངང་
བསྐྱོད་བཞིན་ཡོད་པ་བཙས་ལ་ལྟ་དུས་བོད་རང་བཙན་སྐྱར་གསོ་ཡོང་བའི་
རེ་ཐག་ཟད་ནས་རང་དང་རང་གི་བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱགས་རེ་དེ་གཞན་ཡུལ་ལ་
བཙལ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག འོན་ཀྱང་སྤྱི་རྒྱལ་ལ་འགོ་ཆད་
ཆང་མ་དེ་ལྟར་རེད་ལབ་པ་ནི་གལ་ཡིན། སྤྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱུ་ཁག་ནང་
ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོས་དེ་སྤྱོད་དང་ད་ལྟའི་བར་བོད་བསྟན་སྤྱི་ཉིན་ཆེད་
དུ་རྒྱས་པ་ཆེན་པོ་འདོན་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

ཡང་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་ནང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དེ་རིམ་བཞིན་
སྐྱང་མེད་དུ་གཏོང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག མ་གཞི་
དབྱེན་ཇི་དང་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་སྐད་ཡིག་ཡག་པོ་ཤེས་དགོས་པ་ལོས་ཡིན། ཡིན་

ནང་གཙོ་བོ་བོད་ཀྱི་ལ་ཁབ་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་རིགས་ལ་ཐུན་མིང་མ་ཡིན་
 པའི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་བཟང་པོ་ཡོད་པ་དེ་གཅེས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་
 གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེའི་སྐོར་དེ་བའདིའི་ནང་མ་ཉུང་བ་ཞིག་བཤད་
 ཡོད་པས་འདིར་བསྐྱར་སྒྲོས་མ་དགོས་ཀྱང་། རང་དབང་ལུང་པའི་
 ནང་སྔོན་མཁན་གྱིས་རང་ལོར་རང་གིས་དོར་ན་གཞིས་ལུས་བོད་མི་རྣམས་
 ལ་རང་དབང་མེད་པའི་སྒྲོ་ནས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཉམས་ཆག་འགྲོ་གི་ཡོད་
 སྟབས་མ་འོངས་པར་བོད་རང་དབང་སྐར་གསོ་ཡོང་དུས་འགྱོད་དགོས་
 པ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག འོན་ཀྱང་ང་རང་གིས་བོད་ཡིག་
 ཐབས་ཆག་ཅམ་མ་གཏོགས་བོད་ལ་ང་སྔོན་དུས་ཀྱི་ཡིག་ཤེས་མ་སོང་ལ་
 བཅན་ཕྱོད་ནང་སྐབས་ནས་དབྱིན་ཇི་སོགས་ཡང་ཤེས་ཀྱི་མེད་པས་མི་
 ཁ་ཤས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ལ་ཁོ་པ་ནི་མཐོང་ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱི་ཞེན་བག་འཁུམ་
 ཅན་ཞིག་རེད་བསམ་སྲིད་ཀྱང་། ངའི་བསམ་ཚུལ་མ་བཅོས་པ་ཞུས་
 པ་ཡིན། བོད་མིའི་ནང་ནས་བོད་ཡིག་སྐྱངས་ནས་ག་རེ་བྱེད་དགོས་
 རེད། བན་ཐོགས་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། དེང་སང་ལས་ཁུངས་
 ཁག་དང་། སློབ་གྲྭ། གཞིས་ཆགས་སོགས་ཆང་མར་གཙོ་བོ་དབྱིན་
 ཇི་རེད། ད་དུང་མ་འོངས་པར་བོད་ཡིག་མི་དགོས་པ་ཆགས་འགྲོ་གི་
 རེད་ཟེར་མཁན་འདུག ཡང་བོད་མི་ཁྱེད་ཀྱི་ཡིག་ལ་བྱེད་བོད་ནས་ཚུར་
 ག་དུས་ཐེབས་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་འདྲི་དུས། ཁོང་གིས་ ༡༩༥༩ ལོར་
 ང་ལོ་བརྒྱད་ལ་སོན་དུས་པ་མ་དང་མཉམ་དུ་ཀྱ་གར་ལ་སྐབས་བཅོལ་དུ་
 ཡོང་བ་ཡིན་ཟེར། ཡང་བྱེད་ཀྱི་འཁུངས་ལུལ་ག་ནས་རེད་ཅེས་འདྲི་
 དུས། ཁོང་གིས་དུས་ཚོད་ཀྱི་ནུན་རིང་པོ་སོང་ཅང་པ་ལུལ་ག་པ་ཡིན་
 ལཔ་ཀྱི་མི་འདུག་པེད་ཆར་བཞག་ཅེས་མང་ཆེ་བ་བོད་སྐད་ཡིན་པའི་ནང་
 ལ་ཀྱ་གར་སྐད་ཐུན་བྱ་ཡོད་པ་འདྲ་སེ་འདྲ་སེ་ཞིག་ཀྱང་ཡོང་གི་འདུག

མི་དེ་དག་ནི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ད་ལྟ་གངས་ཚད་ཉུང་
ཉུང་ཙམ་ལས་མེད་ཀྱང་དོ་སྤངས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་འདུག་སྟེ།
ཡང་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་ཁག་ཅིག་ནས་བོད་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་བྱེད་
སྤྱོད་མ་འགྲིག་པའི་སྒྲིན་བརྗོད་མང་དག་ཞིག་བྱེད་མཁན་འདུག ངས་
བརྟམས་ན་བོད་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པའི་ནང་སྒྲིན་དེ་འདྲ་ཡོད་མཁན་ཉན་
ཉན་ཡོད་ནའང་དེ་གང་ཟག་སྒྲིན་གྱི་སྒྲིན་ཡིན་པ་ལས་ལྷ་ཀྱལ་བ་རིན་པོ་
ཆེས་དབུ་ཁྲིད་གནང་བའི་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་སྤྱི་འཇུགས་ལ་སྒྲིན་བརྗོད་
བྱེད་མི་འོས། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གིས་ལོ་ ༤༠ ལྷག་རིང་གི་
ཕྱག་ལས་གནང་འི་གྲུབ་འབྲས་ནི་ཉ་ལས་དགོས་པ་བྱུང་འདུག་སྟེ། དེ་
ལ་ཡིད་སྒྲིན་དང་གུས་བཀྱར་ལུ་གི་ཡོད།

༤) ཕྱགས་སྒྲིད།

༡༩༩༩ ལོའི་དགུན་ཁར་རང་གཞུང་གིས་ཀྱལ་ཕྱི་ནས་ཡིན་པ་
རིག་འཛིན་ལགས་དང་། དཔལ་གཉིས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲོབ་གྲུ་ཁག་
བརྒྱད་ནང་ཀྱི་མིའི་བཙན་སྤྱོད་འོག་གི་སྤྱོད་ཚོར་ཤོད་པར་བཏང་གནང་
བ་ལྟར། དགེ་སྒྲོབ་ནམས་ལ་ ༡༩༩༩ ལོ་ནས་ད་བར་ཀྱི་མིས་བོད་ལ་
དག་པོའི་བཙན་འཇུག་བྱས་ཤིང་། སྒོད་བཅུད་ཐོག་ད་ཕན་བྱུང་མ་སྤྱོད་
བའི་ཤོད་ཆག་ཆབས་ཆེན་བཞེས་ལུགས་སྤྱི་དང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་ཕན་ཐུང་
གིས་སྤྱུག་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཚུལ་སྒྲིར་བཤད་པ་དང་། དེ་བ་དེས་ལན་བྱས་
པས། སྒོབ་ཕྱག་མང་པོས་མིག་ཀྱི་གཏོང་གི་འདུག ཁོང་ཚོར་ཆད་གཞི་
མི་འདྲ་བའི་ཐོག་ཤེས་ཡོན་དང་། སེམས་བྱུགས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་
ངོ་བོ་རྒྱན་འཛིན་བྱེད་པའི་སྤྱོད་ལམ་བཅས་བཟང་པོ་འདུག ང་རང་འགོ་
སྤྱོད་བའི་སྒོབ་གྲུ་རེར་སྒོབ་ཕྱག་མང་པོས་ལ་སྒོད་ཕྱག་བཞུལ་བ་དང་།

ཉུས་ཤོས་ལ་ ༡༠༠ ཅམ་འདུག ད་དུང་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་བཅས་
ལ་སྐབས་དེར་གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཁོ་ན་གྲངས་ ༡༥ ཅམ་ཡོད་འདུག
སློབ་གྲར་སློབ་སྦྱང་གི་ཆ་རྒྱུན་དང་། ཡོན་ཏན། བཟང་སྦྱོང་། ཟས་
གོས་གནས་མལ་བཅས་ནི་བོད་ནང་གི་རྒྱ་མིའི་སློབ་གྲྭ་ལས་ཏ་ཅང་གིས་
ཡག་པ་འདུག

རྒྱ་གར་སློ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་དང་། ས་
གནས་བྱད་མེད་ཆོགས་པ། ས་གནས་གཞིན་རྒྱ་ཆོགས་པ་བཅས་ལ་གཞིས་
ལུས་བོད་མིའི་བདེ་སྐྱེད་ཤོད་པའི་གོ་སྐབས་བྱུང་། ཁོང་ཆོར་མང་གཙོའི་
ནམ་པ་དང་དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་འདུག གདན་ས་སེ་འབྲས་
དགེ་གསུམ་གཙོས་པའི་ས་དགེ་བཀའ་རྩིང་གི་དགོན་པ་མང་པོར་མཆོད་
མཇལ་ཞུས་པས། འདུ་ཁང་དང་། གྲྭ་གསུམ་ནང་དེ་ཉིན་སོགས་ཏ་ལས་
དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་འཆོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་ཡང་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པ་འདུག

གྲྭ་བཙུན་མང་ཞིང་སྦྱོང་ལམ་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་དང་། གཞུང་ལུགས་
ཐོས་བསམ་གནང་ཚུལ་ནི་དང་བ་འདྲིན་པ་ཞིག་བྱུང་། གཞན་གྱི་ཡུལ་
དུ་གཞུང་དང་། གཞིས་ཆགས་དང་། སློབ་གྲྭ་སོགས་ལ་ལེགས་ཆོགས་
ཡོངས་སུ་འཛོམས་པ་འདི་ནི་ལ་གོང་ས་མཆོག་གི་མད་བྱུང་འཕྲིན་ལས་
ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པ་ནི་ཤོད་ག་ལ་དགོས།

བོད་གཞུང་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་གོ་སྐྱོག་གནང་བའི་བོད་དོན་
རྒྱབ་སྦྱོར་ཆོགས་པའི་ཆོགས་ཆེན་ཐེངས་གསུམ་པ་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༠ ལོའི་
ཟླ་ ༥ ཆེས་ ༡༡ ནས་ཉིན་ལྔའི་རིང་འཇར་མན་ནིའི་རྒྱལ་ས་ལྷར་
ལིང་ལ་འཆོགས་སྐབས། རང་གཞུང་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་ཕན་ཆོགས་
འདུ་དེའི་ནང་ཞུགས་པར་བཏང་གནང་བྱུང་། ཆོགས་འདུར་འཛམ་སྤིང་

ཀྱུ་ལ་ཁབ་ ༥༩ གྱི་བོད་དོན་ཀྱུ་བ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་སྐྱེ་ཆ་བ་འབྲུས་མི་
༩༩༩ ཐེབས་ཡོད་པ་རེད། མཇུག་བསྒྲུབས་མཛད་སྒྲིའི་སྐྱེ་མགོན་གཙོ་
བོར་ཡགོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཆེབས་བསྐྱར་གྱིས་བཀའ་
སློབ་ཟབ་ཀྱས་སྦྱུང་ཡོང་། ཉིན་དེར་ང་ལ་ཡང་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུའི་གོ་
སྐབས་གནང་བྱུང་བས་དོན་ཆེན་གསུམ་གྱི་ཐོག་བཤད་པ་ཡིན།

༡) ཀྱུ་དམར་གྱིས་གདུག་རྩུབ་མནར་གཅོད་འོག་རང་ཉིད་ལོ་ ༡༩ རིང་
བཙོན་ཁང་དུ་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཐུང་ཚུལ་སྐྱོར་སོགས་དང་།

༢) བོད་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། ཡུལ་གོམས་གཤེས་ལུགས། ཁོར་
ཡུག་དང་བཅས་པར་ཉམས་ཆག་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་ཐོག་བོད་མི་
རིགས་རྩ་མེད་བཟོ་རྒྱུའི་ཐབས་ངན་བརྩམས་བཞིན་ཡོད་པ།

༣) ཡགོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་ཀྱུ་ཆེ་གྱུ་ཡངས་དགོངས་བཞེས་
གྱིས་བོད་ཀྱི་གཉིས་གྱི་དཀའ་སྤྱོད་ཞི་བའི་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་སེལ་རྒྱུའི་
འབད་བཙོན་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེས་གནང་སྟེ། ལོ་ ༡༠ རྒྱག་
ཕྱིན་ཀྱང་། ཀྱུ་ནག་གཞུང་ཚུགས་ནས་དོན་དང་མཐུན་པའི་ལན་སྟེ་གཅིག་
ཞུས་མེད། ངས་བོད་ནང་གི་ཀྱུ་ཆེའི་བོད་མི་ཆོའི་ཆ་བ་ཞུས་ཏེ་རེ་འདུན་
ཞུ་རྒྱུར། ད་ཆ་བོད་གཞུང་དང་ཀྱུ་སྤྱིའི་ཀྱུ་བ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཆང་
མས་བོད་རང་དབང་རང་བཙན་ཐོག་ཀྱུ་བ་སྐྱོར་གནང་རོགས་ཞེས་ལག་
གཉིས་ཐལ་མོ་སྐྱར་ཏེ་འབོད་སྐྱུལ་བྱགས་དག་ཞུས་པ་ཡིན།

འབྲུས་མི་མང་པོས་བོད་མིའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལ་སྤྱིར་རྩེ་སྤྱོད་ཏེ། མིག་
ཀྱུ་བཏང་བ་དང་། ངའི་ལག་པར་འདུས་ནས་བོད་དོན་ཀྱུ་བ་སྐྱོར་ལ་སྐར་
ལས་ལྷག་པའི་བྱགས་སྟོན་ཀྱི་གི་ཡིན་ཞེས་སེམས་འགྲུལ་ཐེབས་པའི་
ངང་ནས་བཤད་བྱུང་།

ཚོགས་ཆེན་ཐོག་ཡགོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་

ཕན་གྱིས་གཏམ་བཤད་བྱས་པར་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཐུགས་སྦྱོར་པོ་བྱང་
གསུངས་པ་དང་། ཁ་བཏགས་སྡུལ་བའི་ཐོག་ཕན་ལ་ཕྱག་ཟུང་ནས་འཁྱུད་
པ་མཛད་སྐབས་ཚོགས་རྒྱལ་ཡོངས་ནས་ཐལ་མོའི་བདེ་བས་སྐྱ་གཤམ་སོང་།
ཕན་ནི་དགའ་དད་ཀྱིས་མིག་ཚུ་ཤོར་ཞིང་། འདི་ནི་མི་ཆེ་གཅིག་གི་རིང་
བརྗེད་པར་དཀའ་བ་ཞིག་རེད་བསམ་པ་བྱང་། བོད་དོན་རྒྱབ་སྦྱོར་ཚོགས་
པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་གསུམ་པ་འདིའི་ཐོག་བོད་མི་དམངས་ཀྱི་ཁྲིམས་
མཐུན་རང་དབང་སྐྱར་གསོ་དང་། བདེན་དོན་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་དམིགས་
ཡུལ་འགྲུབ་ཐབས་སུ་རྒྱས་པ་ལྡན་པའི་འཐབ་རྩིས་རང་བཞིན་གྱི་གྲོས་
བསྐྱར་གཟབ་ནན་བྱས་པ་དང་། སྤར་ལས་ལྷག་པའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་
རྒྱུའི་དམ་བཅའ་བཞག་ཡོད་པ་རེད།

རང་གཞུང་ཕྱི་དྲིལ་ཁང་གིས་བཀའ་མངགས་ལྟར་ཕན་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༡
ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ཕྱི་ལི་ནས་གནམ་གུར་བསྐྱད་
དེ་ཏི་ནི་ཤར་འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་
ཐད་ཀྱི་ཐེངས་ ༡༢ པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་གཏམ་བཤད་བྱེད་ཆེད་དུ་ཕྱིན་
པ་ཡིན། ཚེས་ ༡༥ ཉིན་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་གཞུང་ཚབ་ཁ་ཤས་དང་གཞུང་
འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་གི་འཐུས་མི་བཅས་མི་གངས་བརྒྱ་དང་ལྔ་བརྒྱ་
ལྷག་ཙམ་ཞུགས་པའི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ ༡༩༩༩ ལོ་ནས་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་
ལ་དྲག་པོའི་བཅན་འཛུལ་བྱས་ནས་ད་བར་མི་ལོ་ ༥༡ རིང་ངན་རྒྱ་ཚང་
བའི་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་བའི་ནང་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཐོག་དུ་དངོས་སུ་བྱངས་པའི་སྐྱག་
བསྐྱེད་དང་བཙོན་རྒྱུས་ཚོའི་གནས་སྤངས། ངའི་ནང་མི་དང་བཟའ་
ཟླའི་ནང་མི་ཐམས་ཅད་མནར་གཅོད་དྲག་པོའི་འོག་གི་བའི་སྒྲོར་སོགས་རྒྱ་
ཚོད་སྐར་མ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཏམ་བཤད་བྱས།

ཚེས་ ༡༢ ཉིན་ཏི་ནི་བར་ཡོད་པའི་སྐད་བོད་མཛའ་འབྲེལ་

ཆོག་པ་པ་དང་ཞུགས་མོལ་ཆོག་པ་འདྲ་བུས།

ཆེས་ ༡༠ ཉིན་འཇམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོག་པ་གི་དྲུང་
ཡིག་ཆེན་མོ་ཁོ་ལོ་ཡ་ནན་མཆོག་ཆོག་པ་འདྲུང་ཕེབས་པའི་དུས་དང་བསྐྱེན་
ནས་སུད་སིར་ཡོད་པའི་བོད་པ་ནམས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བྱས་པས་སུད་བོད་
མཛེལ་འབྲེལ་ཆོག་པ་པ་དང་གཞན་ཡང་ཕྱི་རྒྱལ་གི་མི་སྣ་ཁག་ཅིག་བཅས་
མི་གྲངས་༡༠༠ ལྷག་ཙམ་གིས་འཇམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོག་པ་
གི་ཁང་པའི་སློབ་གྲྭ་ལ་ཞིབ་འཇུག་ལ་འབྲོད་བྱེད་སྐབས་ལག་དྲུ་བོད་གི་
རྒྱལ་དར་དང་འབྲེད་དར་སྤྱད་ཆོག་པ་ཕྱར་བ་དང་། བོད་རང་བཙན་
གཙང་མ་ཡིན། རྒྱ་དམར་བཙན་འཛུལ་པ་བོད་ནས་ཕྱིར་རྒྱགས། བོད་
གི་བདག་པོ་བོད་མི་ཡིན། བོད་ལ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དགོས། རྒྱབས་
མགོན་ཏུ་ལའི་ཆ་མ་སྤྱོད་ཆེ་ཁྲི་ལོར་བཏན་པར་ཤོག་སོགས་གི་སྐད་འབྲོད་
དེ་ལྟ་ཏེ་ཆུ་ཆོད་དགུ་པ་ནས་ཕྱི་ཏེ་ཆུ་ཆོད་ལྔ་པའི་བར་བྱས་སོང་། སྐད་
འབྲོད་བྱེད་མཁན་མང་ཆོག་པ་གི་ཐོག་ལ་ཕྱན་ནས་ ༡༩༩༩ ལོ་ནས་ད་
བར་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་རང་བཙན་གི་དོན་དུ་དཔལ་བོ་ཤི་མོ་ཁྲི་སྟོང་མང་
པོས་ལུས་སློག་སློབ་གཏོང་བྱས་ཡོད་པ་དང་། བཙན་དབང་འོག་དྲུ་
གནས་པའི་གཞིས་ལུས་བོད་མི་ནམས་ཀྱིས་དངོས་ཤུགས་རྒྱུད་གསུམ་དང་
ནམ་པ་སྤྱོད་ཆོག་པ་གིས་བཙན་འཛུལ་པར་ངོ་མོལ་བྱེད་གི་ཡོད་པ་དང་བཙན་
ཁྲིལ་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱན་རློབ་ཆོས་ཀྱང་ལས་འགུལ་སྤྱོད་ཆོག་པ་སྤེལ་དང་སྤེལ་
བཞིན་པ་རེད།

དེ་རིང་འདིར་བོད་མི་དང་ཕྱི་རྒྱལ་བ་བཅས་ནས་བོད་དོན་ཞིབ་འཇུག་
སྐད་འབྲོད་གནང་བ་དེ་ལ་ང་བོད་ནས་གསར་དུ་འཕྱོར་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་
ཆ་ནས་གཞིས་ལུས་བོད་མི་ནམས་ཀྱི་ཆབ་ཞུས་ནས་ངས་བྱེད་ནམ་པར་སྟོང་
ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་སོགས་བཤད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་། དེ་

ཉིན་ཆོག་ས་པར་རྒྱག་མཁན་དང་པར་རྒྱག་མཁན་སོགས་དོ་སྤང་བྱེད་མཁན་
མང་པོ་འདུག བྱི་ཉིན་སྤུང་སི་ཡི་ཆོག་ས་པར་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་ཕྱན་གྱི་པར་
དང་པོ་ད་མིས་ཞི་བའི་སྐད་འཕོད་བྱས་ཚུལ་སོགས་བཀོད་པ་མཐོང་བྱུང་།

བྱི་ཆུ་ ༤ ཆེས་ ༡ ཉིན་འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོག་ས་
ཀྱི་ཆོག་ས་ཆེན་ནང་བྱི་དྲོའི་རྒྱ་ཆོད་བཞི་པའི་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་
པའི་ཆོག་ས་པའི་མིང་ཐོག་ནས་གཏམ་བཤད་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་ཐོབ་
སོང་། ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོག་ས་ཁང་རྒྱུ་པོ་དེའི་ནང་རྒྱལ་ཁབ་
བརྒྱ་ཕྱག་བཞུལ་བའི་འབྲུས་མི་དང་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཆོག་ས་པ་ཁག་
༥༡ གི་འབྲུས་མི་བཅས་མི་གྲངས་སྟོང་ཕྱག་རེ་བྱུང་འདུག་པའི་ཆོག་ས་
ཆེན་ཐོག་གཏམ་བཤད་བྱེད་སྐབས་ངའི་བསམ་པར་དེ་རིང་ང་པོ་ད་མི་ས་
ལ་དུག་གི་སྐྱེ་ཆ་བཞུས་ཏེ་འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོག་ས་ཀྱི་ཆོག་ས་
ཆེན་ཐོག་པོ་ད་མིའི་བདེན་དོན་ར་སྐྱགས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་འདི་ནི་བསྐྱལ་
པ་བཟང་པོ་ཡིན་བསམ་ནས་སྤྲོ་བས་པ་ཆེན་པོའི་ངང་ནས་བཤད་པ་ཡིན།
སྟོང་དོན་ནི་རྒྱ་ཆེའི་པོ་ད་མི་ནམས་སྤར་བཞིན་རྒྱ་དམར་གྱི་བཅན་གཞོན་
འོག་ཏུ་དཀའ་སྤྱུག་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད། འཛམ་གླིང་ཐོག་ཆབ་སྲིད་བཅོན་
པ་ལོན་ཚུང་ཤོས་པའི་ཆེན་ཚུང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་གཙོས་པའི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་
པ་ ༤༠༠ བཞུལ་བར་མཉམ་གཟིད་འོག་གནས་ཐུས་ཡིན་པ་དང་། ཕྱན་
ལོ་ ༡༩ རིང་བཅོན་ཁང་ནང་དཀའ་སྤྱུག་ཆད་ལས་འདས་པ་སྤྱོད་བ་
དང་བཅོན་རོགས་ ༡༥ དམར་བསད་བཏང་བར་ང་ཆོ་བཞུ་རུ་བཅུག་
པ་སོགས་དངོས་སུ་སྤྱོད་བའི་སྟོར་དང་གཞན་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
པོ་ད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ་དང་ཁོར་ཡུག་བཅས་ཅ་
གཏོར་བཏང་བ་དང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཐ་ཞན་ཡིན་པའི་སྟོར་སོགས་
དངོས་དོན་རེ་རེ་བཞིན་བགྲངས་ནས་བཤད་པ་ཡིན། གཏམ་བཤད་བྱས་

ཆར་རྗེས་འཇུག་མི་འགའ་ཞིག་གིས་མཐེ་བོང་གེར་བ་དང་ལག་པ་བཏང་
ནས་ཡག་པོ་བྱང་སོང་བྱུང་སྐྱོར་ཡོད་སོགས་བརྗོད་ནས་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་
འདུག ཨ་མི་རི་ཀའི་འཇུག་མི་གཅིག་གིས་ངའི་ལག་པར་འཇུག་ཏེ་
དགའ་བསུ་ཡོད་དགའ་བསུ་ཡོད་ང་ཆོས་བྱུང་སྐྱོར་ཆ་ཆང་ཡོད་ཅེས་ལབ་
པ་དང་། ཤར་རྒྱར་གི་སི་ཐན་གྱི་འཇུག་མིས་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱ་མིས་བོད་
ལ་སྐྱུག་པོ་བཏང་ཚུལ་བཤད་དུས་ཆོགས་རའི་ནང་མིག་ལྟོ་བཏང་མཁན་
འདུག་ལ་ང་རང་ཡང་དུ་ཤོར་སོང་ཞེས་ལབ་ཀྱི་འདུག།

ཇི་ནི་ཤར་བདུན་ཕྱག་གཉིས་ཙམ་སྟོན་རིང་བོད་དོན་ལ་དོ་ཁུར་
བྱེད་མཁན་མི་སྣ་ཁག་དང་། བྱ་མིའི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་གྲགས་ཙན་
ཤས་ཅི་ཤིང་སོགས་དང་ཆབ་སྲིད་སྐོར་གྱི་གླེང་མོལ་བྱེད་པའི་དུས་སྐབས་
བྱུང་། གཞན་ཡང་སྐད་བསྐྱར་བྱུང་ནས་བྱ་གར་གྱི་ཆོགས་པར་བྱག་མཁན་
ཞིག་དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན་བྱས་པ་དང་། ཨ་རིའི་རྒྱུ་རྐྱེད་སྐྱོང་སྐྱོང་
འཕྲིན་ཁང་གི་བོད་སྐད་སྟེ་ཆོན་གྱིས་དྲི་བར་ལན་བྱུང་པ། ཨེ་ཤེ་ཡའི་
རང་དབང་རྒྱུ་རྐྱེད་འཕྲིན་ཁང་གི་མི་སྣ་དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན་བྱས་པ་བཅས་
ནི་རང་གི་ཤེས་ཡོན་དང་འཛོན་ཐང་ལ་དཔག་པའི་བྱ་བ་གང་ལྟས་བསྐྱབས་
པ་བཅས་སོ།

རང་ཉིད་བཅོན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་ནས་ལོ་ངོ་གཉིས་ཙམ་ཕྱིན་རྗེས་
ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ལོ་མཇུག་ཙམ་ནས་བཟུང་ཨེ་ཤེ་ཡ་རང་དབང་
རྒྱུ་རྐྱེད་ཁང་དུ་ཁམས་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་མཁོ་གཏོང་བའི་
ལས་གནས་ལ་ཞུགས་ཏེ་རྩ་བའི་གསར་འགོད་པའི་ཐོབ་ཐང་དང་སྒྲིག་གཞི་
ཇི་བཞིན་ལག་བསྟར་ཐོག་གནས་ཚུལ་ཁག་སྐོར་སྐྱར་དང་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་
འཁྱོག་བཤད་གང་ཡང་མེད་པར་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱུང་
བ་དག་ཇི་བཞིན་དུ་དང་བདེན་ཐོག་ནས་གསར་འགྱུར་གཏོང་བྱེད་ལས་

ཀ་ལོ་ངོ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་བྱས་པ་དང་། ད་དྲུང་ཡང་ལས་གནས་འདི་
བཞིན་བྱེད་ཐུས་ཡིན། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་དེ་རམ་ས་ལའི་ཁུལ་གཙོས་
པའི་བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བ་ཁག་དང་མཛད་སྒོ་ཁག
གཞན་ཡང་དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཐོན་རིགས་དང་བོད་ནས་བཅན་
བྱོལ་ལ་གསར་དུ་འབྱོར་བ་ནམས་ལ་བཅར་འདྲི་བརྒྱུད་བོད་ནང་གི་གནས་
ཚུལ་གསར་པ་ཁྲུངས་ལྡན་སོགས་མཁོ་སྒྲུབ་གྱིས་ཁམས་སྐད་ཐོག་གསར་
འགྱུར་གཏོང་བའི་ལས་ལ་འབད་བཅོལ་བྱས་པ་དང་། དེ་དོན་ལ་བོད་
ནས་འབྱོར་བ་རང་ཡུལ་ནས་ངོ་ཤེས་པ་ཁ་གསལ་གས་ཀྱང་བོད་ནང་སྔོན་
རིང་ཕན་ནས་གསར་འགྱུར་གཏོང་བ་དག་གོ་ཐོས་བྱུང་བ་མ་ཟད། སྐད་
ངོ་ཡང་ཟིན་པ་སོགས་བཤད་གྱི་འདུག གཞན་ཡང་སྤྱིར་ཨེ་ཤེ་ཡ་རང་
དབང་རྒྱུད་འཕྲིན་ཁང་ནས་རྒྱུད་འཕྲིན་ནང་། ཁམས་སྐད་དང་ཨ་
མདོ་སྐད། དབུས་གཙང་སྐད་སོགས་ཁྲུངས་སེ་སེའི་སྐད་ཐོག་གསར་
འགྱུར་བཏང་བ་དེར་བོད་ནང་གི་ཡུལ་ལུང་སེ་སེའི་སྐད་ལ་གོ་བདེ་འཕྲོད་
པས་དགའ་མོས་དང་བསུགས་བརྗོད་ཀྱང་འདུག

༤) ནད་བཅོས་སྒྲིག་སྒྲིབ།

རང་ཉིད་དག་པོ་རྒྱ་དམར་གྱི་གདུག་རྩུབ་སྤེད་རྩུས་འོག་ལུས་
སེམས་གཉིས་ཀར་རྒྱན་རིང་མནར་གཅོད་མཉམས་དགོས་བྱུང་བའི་རྒྱུན་
གྱིས་ལོ་མང་རིང་སྒྲིང་ལ་ན་ཆ་ཐོག་ཡོད་པ་དེ། ཡགོང་ས་ཡུལ་མགོན་
ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་མཁྱེན་ནས་“སྤྲན་ཁང་ཆེ་བ་ཞིག་གི་ནང་ཕྱིན་ནས་
བདག་དབྱེད་ཡག་པོ་གྱིས། གཤགས་བཅོས་བྱ་དགོས་འདུག་ཟེར་ན། ངས་
མོ་བཏབ་ཆོག་”ཅེས་བཀའ་གནང་བ་ལྟར། རང་གཞུང་འཕྲོད་བསྟེན་
དང་བདེ་སྤྱང་ལས་ཁྲུངས་གཉིས་ནས་མི་དང་འགྲོ་སོང་གི་གཟིགས་སྒྲིང་

ཡོངས་སུ་གནང་བའི་འོག་བདེ་སྤང་ལས་བྱེད་སྟོབས་འཕྱོར་སྐད་སྦྱར་དང་
རོགས་པར་བཏང་གནང་བྱུང་བས། རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་སྤྲོད་ཁང་
ཨང་གཉིས་པར་གྲགས་པའི་ཅན་རྟེན་གྱི་ཕྱོད་ཁྲིར་སྤྲོད་ཁང་དུ་སྤྱི་ལོ་
༡༠༠༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༧ ར་ས་ ༡༩ བར་བཏག་དབྱེད་བྱས་ཏེ་
གཤགས་བཅོས་བྱས་ན་དྲག་ཐབས་འདུག་ཟེར། ཅན་རྟེན་གྱི་ཕྱོད་ཁྲིར་
དུ་ཡོད་པའི་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲུར་སྦྱོད་མུས་པོད་ཕྱག་གཞིན་སྦྱོས་ཆོས་པོད་
མི་ནད་མནར་རིགས་ལ་དང་བླངས་ངང་རོགས་པའི་གང་ལེགས་གནང་
བཞིན་འདུག་ཁོངས་ནས་གྲུས་ལ་སློབ་ཕྱག་ཆེ་རིང་སློབ་དཀར་དང་། ཆེ་
རིང་རྗེ་རྗེ་གཉིས་ཀྱིས་སྐད་སྦྱར་སོགས་མ་སྦྱལ་དང་བླངས་གནང་བར་
མ་ཟད། ཁྱོད་ཆས་ཆ་ཆོད་ཞིག་ཀྱང་གནང་བྱུང་། ཁོང་གཉིས་གཙོ་བོར་
གྱུར་བའི་སློབ་ཕྱག་ཆོས་པོད་མི་ནད་པ་ནམས་ལ་ཁྲག་གི་སྦྱིན་པ་ཡང་གནང་
གི་ཡོད་འདུག།

སྤྲོད་པས་གང་ཟེར་ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་སྤྲོད་མེད་བྱས་པས། ཕྱག་
མོར་གཟིགས་ནས་གཤགས་བཅོས་བྱས་ན་དྲ་ཅང་གི་བཟང་པོ་འདུག་ཅེས་
བཀའ་བཟང་ཕེབས་པར་བརྟེན། གོང་གསལ་བདེ་སྤང་ལས་བྱེད་དང་བཅས་
ལྗེ་ལེ་པོད་གཞུང་སྐྱེ་ཆ་བུ་དོན་གཙོད་ཁང་དུ་སྤྲོད་པས་དོན་གཙོད་ཁང་གིས་
རོགས་རམ་གནང་བ་བརྟེན། རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྤྲོད་ཁང་སྤྲོད་ཁང་
ཨང་དང་པོ་རེད་ཟེར་བ་(ཆུ་ཆུང་ཆུང་གུ་ཆུང་ཆུང་གུ་ཆུང་ཆུང་ཆུང་
ཡ་ ༥ ཆུང་ཆུང་ཆུང་གུ་ཆུང་ཆུང་ཆུང་)ཞེས་པའི་ནང་འབྲེལ་གདུགས་བྱས།
སྤྲོད་ཁང་དེར་སྤྲོད་ཁང་ཁོ་ན་ལས་དེ་མིན་ནད་རིགས་གང་ལ་ཡང་བཏག་
དབྱེད་སྤྲོད་བཅོས་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་དང་། སྤྲོད་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་བཏག་
དབྱེད་བྱེད་ཡུལ་བ་གམ་ཅན་གྱི་ཁང་པ་གཅིག་འདུག་པ་དེའི་ནང་ནད་
གཞིར་ཞིབ་བཏག་བྱས་ཆར་རྗེས། ཉེ་འགམ་དུ་ཡང་ཐོག་བཅེགས་ཅན་

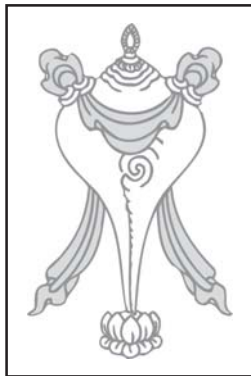
གྱི་ཁང་པ་ཞིག་འདུག་པ་དེའི་ནང་ག་གསལ་བཅོས་བྱེད་པར་འགྲོ་དགོས་
གྱི་འདུག

སྤྲུལ་ཁང་དེའི་སྤྲུལ་པ་མཐོ་བ་ཞིག་གིས་ཁོང་ལ་མོང་ས་ལ་སྤྲུལ་ས་
མཐོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་དགའ་དད་ཡོད་པ་དང་། བོད་གཞུང་བདེ་ལེགས་
སྤྲུལ་ཁང་གི་སྤྲུལ་པ་གཙོ་བོ་ས་འདུ་ཚང་ཆེ་བཟོན་ལགས་དང་འབྲེལ་འདྲིས་
ཟབ་མོ་ཡོད་པར་བརྟེན། དུན་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་སྤྲུལ་བཅོས་རིན་
འབབ་ཆག་ཡང་གནང་ནས་ཉིན་སྟོར་བྲི་ཁྲ་མ་གཏོགས་སྒྲངས་མ་སོང་།
གཞན་ལ་སྤྲུལ་ཁང་དེའི་གསལ་བཅོས་བྱས་པར་ཉིན་སྟོར་འབྲུམ་གསུམ་
རེ་ལྷག་ཙམ་སྤྲུལ་དགོས་ཡོད་ལུགས་ཤོད་གྱི་འདུག ཉིན་ཁ་གསལ་སྤྲུལ་
ཁང་དུ་ངལ་གསོས་རྗེས་བཞགས་བཅོས་འགོ་ཚུགས་པ་དང་། གསལ་བཅོས་
བྱས་ནས་ཉིན་མཆོན་བཞི་ཙམ་ཞིག་དྲན་མེད་དུ་སོང་འདུག ཚུར་
སོས་མ་ཐག་ཁ་ནས་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བྱུགས་རྗེས་གཟིགས་ལབ་པས།
མདུན་དུ་སྤྲུལ་པ་ཞིག་ལངས་འདུག་པ་དེས། ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྒྱར་
ཏེ། ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་ཞེས་ཟེར། དེར་ཡོད་སྤྲུལ་པ་དང་ནད་གཡོག་ཆང་
མ་གད་མོ་བགད་སོང་། ལྷབས་དེར་དུན་ཉལ་ཁང་གཞན་ཞིག་ནང་ནད་
རོགས་རྒྱ་གར་བ་གཅིག་དང་མཉམ་དུ་བཞག་འདུག གཙང་སྒྲ་དང་གཡོག་
བྱ། ཁ་ལག་སོགས་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་ཏེ་ཅང་ལེགས་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། སྤྲུལ་
བཅོས་ལག་རྩལ་སོགས་ལ་སྐད་གྲགས་འདུག

གསལ་བཅོས་ལེགས་སྤྲུལ་བྱེད་ནས་སྤྲུལ་ཁང་དུ་གཟུགས་པོ་གསོ་
རིང་། བདེ་སྤྱང་གིས་བཏང་གནང་བའི་ལས་བྱེད་སྟོབས་འབྱོར་དང་།
དུན་གྱི་བཟའ་ཆེ་སྟོབས་ཆོས་མཆོག་གཉིས་ནི་ཉིན་མཆོན་ཀུན་དུ་འབྲིས་
ལ་བསྐྱད་ནས་ནད་གཡོག་བྱས་པ་དང་། སེམས་ཁུར་སྦྱི་བ། གཉིད་ཆག་
པ་བཅས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འཕྲད་སོང་། རང་ཉིད་ལ་བཞགས་བཅོས་

བྱེད་སྐབས་ཟུངས་ཁྱེད་དགོས་པས། ས་གནས་གཞིན་ནུ་ཚོགས་པས་གོ་
སྒྲིག་གནང་བའི་འོག་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲར་སློབ་མཁུ་པོ་དེ་ལྟར་ཚོར་ཕྱན་
གི་ལོ་རྒྱུས་དང་བཅས་འབྲེལ་བཅིང་བྱས་འདུག་པར་བརྟེན། ཁྱེད་ལྟགས་
པར་ཡོང་མཁན་དང་སྒྲུངས་མང་པོ་སློབས་བྱུང་བའི་ནང་ནས། བདེ་ཆེན་
ནོ་རྩེ་དང་། ཆེ་རིང་ཀུན་དགའ། བཟུན་འཛིན་དབྱིག་གཉིན། ཆེ་བཟུན་
ནོ་རྩེ་བཅས་སློབ་མ་བཞི་ལས་དགོས་པ་བྱུང་མི་འདུག།

ལ་གོང་ས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་མཆོག་གི་བྱ་མས་བཅའི་ཐུགས་རྗེ་
དང་། བོད་གཞུང་བདེ་སྤྱང་ལས་ཁུངས། འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་
བཅས་ཀྱི་གཞིགས་སློབ་བཀའ་ཐོག་སྒྲན་པས་ནད་བཅོས་སློག་སློབ་གནང་
བར་བརྟེན། མི་ལུས་གསར་པ་ཞིག་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་། རྩེ་སྤྱུ་ཆེ་བ་
གསུམ་གྱི་མཆོམས་སྒྲར་ཡང་བརྟག་ཞིབ་དུ་སློབ་སྐབས་ལྡི་ལི་སྤྱི་ཚབ་དོན་
གཅོད་ཁང་གི་རོགས་རམ་འོག་ལས་བྱེད་ཨུ་རྒན་ལགས་བཏང་བ་དང་།
ཉིན་ཁ་ཤས་བརྟག་དཔྱད་བྱས་འབྲས་སུ་གཟུགས་གཞི་སྒྱིར་བདེ་ཐང་འདུག་
ཅས་བཅིང་བྱུང་ལ། ཨུ་རྒན་ལགས་ཀྱིས་འབྲེལ་བཅིང་བྱས་མཐར་སྒྲན་
རིན་ཡང་སློབ་དགོས་མ་བྱུང་།།

བཅུ་བརྗེད།

ཕ རྒྱུར་དམངས་གཙོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་གསུམ་ནང་ལ་མངའ་
 གྲུབ་ཞིང་ཆེན་པོ་རེ་རང་གི་མཆོན་རྟགས་དར་ཆ་རེ་ཡོད་པ་རྒྱུར།
 རང་ཅག་བོད་དེའང་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཡིན་པས། མ་འོངས་
 པར་བོད་རང་བཙན་སྐར་གསེ་ཡོང་བའི་དུས་སྐབས་དེར་རྒྱང་ཆེན་རེ་ལ་
 སོ་སོའི་མཆོན་རྟགས་དར་ཆ་རེ་བཙོ་སྤྱོད་པར་ཆ་བཞག་ནས་གུས་པས་
 དན་གསེ་དང་སྐྱོང་སྐྱོང་གི་ཆེད་དུ་བྲག་གཡལ་གྱི་མཆོན་རྟགས་དར་ཆ་
 ཞིག་འདིར་བཀོད་ཡོད་པ་དེའི་འགྲེལ་བཤད་སྟེང་བསྐྱུས་ཤིག་ལྟ་བུལ་བྱས་
 བ། དར་ཆ་གཅིག་ལ་མཆོན་མདོག་གསུམ་ཡོད་པ་དེས་ཞིང་འབྲོག་
 བཙོ་གསུམ་མཆོན་བྱེད་ཡིན་པ་དང་སྟེང་དུ་དམར་སེར་ལི་ཁྲིའི་མདོག་
 དེས་ཞིང་པའམ་ཡུལ་པ་མཆོན་ཏེ་ཞིང་ཁའི་ལོ་ལེགས་ཀྱི་སྟེ་མའི་མདོག་
 ཡིན། གཤམ་དུ་རྒྱང་ཁུ་མཆད་ཀྱི་མདོག་དེས་འབྲོག་པ་མཆོན་ཏེ་འབྲོག་

ས་སྤང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་མདོག་ཡིན། དེ་གཉིས་བར་གྱི་སྤྱོད་སྤང་ས་སྤང་མཁའ་མདོག་དེ་ས་བཟོ་པ་མཚོན་ཏེ་བཟོ་པའི་ལག་ཆ་ལྷགས་ཀྱི་མདོག་ཡིན། དཀྱིལ་དུ་མོར་བུ་དགའ་འབྱེལ་མེ་རིས་བསྐྱོར་བ་ལེན་འབར་གྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་དེ་ནི་བྲག་གཡལ་ཆེ་ཆང་དང་ཆུང་ཆང་ནམ་པ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱང་མ་བསེ་ཡེ་ཁྲབ་ཅན་མཚོན་ཏེ་དགའ་འབྱེལ་དཀར་པོ་དེ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱལ་པ་སྤྱོད་ལྷན་ཤེས་རབ་དང་དགའ་འབྱེལ་དམར་སེར་དེ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྱལ་པ་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་མཚོན་པ་ཡིན། མཐའ་སྐྱོར་གྱི་མེ་རི་དེ་ས་སྤང་མཐའི་སྤྱལ་པ་བསེ་ཡེ་ཁྲབ་ཅན་མཚོན་ཏེ་འཇིགས་རུང་དུས་མཐའི་མེ་ལྟར་འབར་བའི་སྤྱུ་ཞེས་པ་ལྟར་གྱི་མཚོན་ཏུགས་ཡིན། སྤྱིར་བྲག་གཡལ་ཆོང་ཁག་ནང་ནས་ཆེ་གས་ཤིག་ཡིན་པ་དེ་གཙོ་བོ་ཡུལ་པ་དང་འབྲོག་པ། བཟོ་པ་གསུམ་ལས་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་ནང་ནས་ས་སྤྱོད་ཆེ་ལ་མི་འཕོར་མང་བ་དེ་ཞིང་པའམ་ཡུལ་པ་ཡིན་སྟབས། མང་གཙོའི་རང་བཞིན་མཚོན་པའི་ཆེད་དུ་དམར་སེར་སྟེང་དང་ལྗང་ཁུ་འོག་དུ་བཀོད་པ་ཡིན། བཟོ་པ་དེ་ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་བར་དར་ཡུལ་མཚམས་སུ་སྤྱོད་སྤང་ས་སྤང་མདོག་དེ་བཀོད་པ་དང་དེའང་ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ལས་བཟོ་པའི་མི་གངས་ཉུང་བས་ཆ་གས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན། དར་ཆ་འདི་ནི་བྲག་གཡལ་སྤྱོད་བཅུད་ཀྱི་བཀོད་པ་ཆང་བའི་མཚོན་ཏུགས་ཤིག་ཡིན་སྟམ་པ་ལས་མཐའ་གཅིག་དུ་གཏན་འཁེལ་བྱ་རྒྱུའི་ཆེད་ལྷན་ཞིག་ཡིན་ཞུ་བ་ནི་ག་ལ་ཡིན། བོད་ཀྱི་རྩ་བློམས་ཀྱི་སྤྱིང་དོན་དང་། རྗེས་སུ་བྲག་མི་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱིས་དགོངས་ཚུལ་དང་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤང་ཡོད་པ་སྟེགས་དོར་བཅུད་ལེན་གྱིས་དར་ཆ་བཟོ་སྤྱོད་པས་དེ་ལ་ཕྱན་ནས་བཙུ་བཀུར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དོ་སྒྲུང་དགོས་པ་ཞིག་ལ་མི་ཁ་གསུམ་གྱིས་དར་ཆ་ཡོད་དོ་ཅིག་ལ་
 རྒྱལ་དར་ཞེས་བཞིན་པ་དེ་ནི་མ་མཚམས་པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱལ་དར་ཞེས་
 པ་དེ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ངོ་བོ་མཚོན་ཆེད་གཞུང་ཚུགས་ནས་གཏན་ལ་ཡབ་
 པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱལ་ཁབ་རེ་ལ་གཅིག་ལས་མེད་པ་དེ་ནི་རྒྱལ་ནང་
 གི་མི་ཚང་མས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་གྱུས་བཀུར་བྱེད་ཡུལ་དང་། འཛམ་
 སྐྱིང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ཁ་བྱང་
 ལྟ་བུ་ཡིན། དཔེར་ན། རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལ་རྒྱལ་པོ་འཛམ་སྐྱིང་འཛིན་
 ཟེར་བ་གཅིག་ལས་མེད་ཅིང་། དཔོན་པོ་ཚང་མར་རྒྱལ་པོ་དང་སྐྱིང་
 འཛིན་ཞེས་བཞིན་ན་མི་འཐད་པ་ལྟར་རེད། མ་ཚད་སོ་སོའི་མཚོན་
 བྱེད་གྱི་དར་ཆ་དེ་དང་རྒྱལ་དར་གཉིས་ཆེ་ཆུང་གཅིག་མཚུངས་དང་མཐོ་
 དམའ་འདྲ་མཉམ་བྱེད་རྒྱ་མེད་ལ་རྒྱལ་དར་ལས་མཐོ་བ་དང་ཆེ་བ་ནི་དེ་
 ལས་ཀྱང་བྱེད་མི་འོས་ཅིས་ཞོར་དུ་དྲན་གསོ་དང་སྐྱོང་སྐྱོང་གི་རྒྱལ་དུ་
 བཞིན་པ་ལགས་སོ།།

བྲག་མི་ཡོངས་ལ་གཏམ་བཟང་།

ཕ བྲག་གཡལ་གཞིས་བྱེས་སེར་སྐྱ་ཡོངས་ཀྱི་སྟན་ལམ་དུ་
དགའ་འོས་པའི་གཏམ་བཟང་ཞིག་ཞུ་རྒྱུར།

ཡགོང་ས་ལྷ་མིའི་ནམ་འདྲན་ཡསྐབས་མགོན་ཆུལ་བ་བསྟན་འཛིན་
ཆུ་མཆོ་མཆོག་མ་འོངས་པར་བྲག་གཡལ་དུ་ཡཞབས་སེར་བསྐྱངས་ཏེ་དད་
ལྷན་ལྷ་འབངས་ཀྱན་ལ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བཀའ་དབང་ཟབ་མོ་
གནང་རྒྱུའི་ཐུགས་བརྩེ་བའི་སློན་ནས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་གྲུབ་སོང་། དེ་
སྟོན་ ཡུལ་མཆོག་སྐྱ་ཕྱེད་གསུམ་ཙམ་བྲག་གཡལ་ནང་ཡཞབས་སེར་
འཁོད་ཡོད་པ་རེད། དེའང་ ཡུལ་དབང་སྐྱ་ཕྱེད་བདུན་པ་བསྐལ་
བཟང་ཆུ་མཆོའི་སྐབས་ཀྱི་སྲིད་སྲོད་མི་དབང་ཕོ་ལྷ་ཞེས་པ་དེ་དབང་ཤུགས་
དང་སྐྱ་ལྷ་རྩལ་ཆེ་བའི་ཆེན་གྱིས་ཡུལ་དབང་མཆོག་གིས་གངས་ལྗོངས་
ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྲོད་ས་བ་ལ་མཛད་དཀའ་འཕྲད་སྐབས་རེ་ཞིག་ཉེན་
གཡོལ་ཆེད་འབྱུངས་ཡུལ་ལི་ཐང་བརྒྱད་མགར་ཐར་དུ་ཐེབས་དགོས་བྱུང་
ཞིང་ཐེབས་ལམ་བྲག་གཡལ་བརྒྱད་འཁོལ་བར་བྲག་གཞུང་དང་དགོན་སྡེ་

ཚང་མས་ཕེབས་བསུ་བཞུགས་སྒྲིག་རྒྱུ་པར་ཞུས་པ་དང་ཕེབས་སྐྱེལ་གྱི་
 མཛད་སྒོ་དེ་བུམས་མདུན་བཟང་འདུས་ཐང་དུ་ཞུ་སྐབས་ཐང་སྤྲད་ནས་
 བཞུགས་ཁྲིའི་ཞལ་ལྟ་སའི་ཕྱོགས་སུ་ཡར་གཏད་པ་རེད། ཡལོང་ས་
 མཆོག་གིས་ང་དེ་སྤྱོད་ཁྲི་ཁ་མར་གཏད་པའི་ཐོག་ལ་མ་གཏོགས་ཁ་ཡར་
 གཏད་པའི་ཐོག་བསྐྱད་མ་ཐོང་། ཁྱོད་ཚོས་ཁྲི་འདི་བཞིན་རྒྱག་དགོས་
 རོན་གང་ཡིན་ནམ་གསུང་པ་ལ། ཡལོང་ས་མཆོག་མཁྱོགས་སུ་ར་ལྟ་
 ལྟ་དུ་ཡལོང་ས་སོར་འཁོད་དེ་གཟུགས་ཅན་གཟུགས་མེད་གང་གིས་ཀྱང་
 འགལ་ཁྱེན་མེད་པ་པོད་འབངས་སྐྱེ་རྒྱ་ཡོངས་ལ་ཆོས་སྤྲོད་ཀྱི་འགྲོ་དོན་
 བསྐྱངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཆེད་བཞུགས་ཁྲིའི་ཞལ་ཡར་གཏད་པ་ཡིན་ཞུས་
 པས་དེ་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་གསུང་ནས་ཐུགས་དགུས་པོ་གནང་བ་རེད། རྩོ་
 རྩེགས་ཀྱི་ཁྲི་དེ་ ༡༩༥༩ ལོའི་བར་མཇུག་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། ཡང་
 ཡལོང་ས་དབང་སྐྱེ་ཕྱིར་ ༡༠ པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་ལི་ཐང་ནས་
 དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་སྐབས་བྲག་གཡལ་གར་རྒྱུད་ནས་ཕེབས་ལམ་
 འཁོར་བར་བཞུགས་སྒྲིག་གང་ཟབ་ཞུས་པ་དང་མཛུས་བརྒྱུད་པོན་བསྐྱོད་
 རྩོ་ཡི་ཁྲིམ་དུ་བཞུགས་ཞག་གནང་བ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་རེད།
 ༡༩༥༩ ལོ་ཡལོང་ས་བརྒྱུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་རྒྱ་ནག་དུ་ཆིབས་བསྐྱུར་
 གནང་དུས་བྲག་གཡལ་དཀྱིལ་ཐང་ས་གནས་སུ་ཕེབས་གྲུབ་ཅིང་སེར་སྐྱ་
 མང་ཆོགས་ཀྱིས་ངའི་ལྟར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་
 བཀའ་དབང་གནང་གྲུབ་པ་བྱུང་བ་བཅས་ནི་བཀའ་དྲིན་དེ་ལྟག་མ་མཆིས།
 འོན་ཀྱང་གངས་ཅན་སྐྱེ་འགྲོ་ཀུན་གྱིས་དད་སེམས་དང་རེ་བ་ཡོད་པ་ནང་
 བཞིན་བྲག་མི་ཡོངས་ཀྱིས་ཡལོང་ས་བརྒྱུ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཞལ་མཇུག་པའི་དུས་སྐབས་
 བྲིག་དང་ཡལོང་ས་བརྒྱུ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་ཞལ་སྤྱོད་ནས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་
 ལོའི་བཀའ་དབང་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པའི་སྒྲོམ་པ་རྒྱ་འདོད་ལྟར་

ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟ་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མིས་བཙན་བཟུང་བྱས་ཡོད་པས་
མི་ནམས་ཀྱི་རེ་བ་དེ་འགྲུབ་ཐབས་མེད་ཀྱང་། མ་འོངས་པ་དེ་ལྟ་བུ་
ཡོང་ན་བསམ་པའི་རྒྱན་དུ་རེ་བ་ཡོད་པ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༡ གི་ཟླ་
༡ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གྱི་ཚུ་ཚོད་ ༡༡ ནང་སྐར་མ་ ༡༠ ཐོག་གུས་
པ་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམས་ཚུང་མཇུག་ཁ་ཚུ་ཚོད་སྐར་མ་ ༤༤
ཙམ་གྱི་རིང་བཙར་རྒྱུ་འོ་སྐབས་ཐོབ་བྱུང་། སྐབས་དེར་གུས་པས་
ཞུས་པར་བྲག་གཡལ་མེར་སྐྱ་ཀུན་གྱིས་ལགོང་ས་མཆོག་ལ་མི་སྲེད་པའི་
དང་འདུན་ཡོད་པ་དང་དུས་འཁོར་གྱི་བཀའ་དབང་ཞིག་ཐོབ་རེ་གིན་དུ་
ཆེ་བར་བརྟེན་མ་འོངས་པར་བོད་ལ་རང་དབང་གི་ཉི་མ་ཤར་བའི་སྐབས་
དང་ད་ལྟ་བྲག་གཡལ་ནང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་མཁན་ཉུང་ཤས་ཡོད་པ་དེ་ཚོས་
ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བླང་དོར་བཀའ་སློབ་ལ་བཙེ་སྲུང་ཞུས་ཏེ་དོལ་རྒྱལ་
བསྟེན་མཆོམས་བཞག་ནས་དམ་གཙང་སྟོད་ལྗན་གྱི་སློབ་མ་ཆགས་དུས་
ལགོང་ས་མཆོག་བྲག་གཡལ་ནང་ཆེབས་བསྐྱར་གྱིས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའི་བཀའ་དབང་ཞིག་གནང་གྲུབ་པ་ཅི་ནས་ཀྱང་བཀའ་དྲིན་ཆེ། དེ་
ལྟར་ཞལ་བཞེས་གྲུབ་ཆེ་གུས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ནང་བཀོད་བསམ་གྱི་
ཡོད་ཞུས་པས། ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་དེ་འགྲིག་གི་རེད།
བྲག་གཡལ་དེ་སྡེ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་པ། དེ་ཡིན་དུས་མི་མང་པོ་ལ་
ཕན་ཐོགས་ཀྱི་རེད། དེ་ངས་ཁས་ལེན་སོང་ཞེས་ཁྱོད་རང་གི་དེབ་ནང་
བྲིས་ན་འགྲིག་གི་རེད་བཙས་བཀའ་འཁྲོལ་བཀའ་བཟང་ཐོབ་པའི་གཏམ་
བཟང་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ངའི་མི་ཆེའི་ཁྱོད་ཚོར་མདོ་ཙམ་ཞུས་ཟིན་
པ་ཡིན།

མདུག་བསྐྱེའི་གཏམ།

རེ་འདྲན་ནམ་ཁ་ཆེམས།

རྒྱ་དམར་གྱིས་རང་རེ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་བཙན་བརྒྱུད་བྱས་ནས་
 ད་བར་ (༡༩༩༩) ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ཕྱིན་པ་རེད། དེ་ནི་མི་ཞིག་ལ་ཆ་མཚོན་
 ན་ཏེ་ལས་དགོས་པའི་རྒྱ་ན་རིང་པོ་རེད། ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པའི་དབང་དུ་བཏང་
 ནའང་ལྔ་བརྒྱ་གཉིས་ལས་མེད་པ་རེད། རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་
 ཚོད་ལ་ཆ་མཚོན་ན་རྒྱ་ན་རིང་པོ་གང་ཡང་མ་རེད། ང་ཚོས་དཔལ་མ་
 རྣམ་པ་དང་ཡིད་ཐང་མ་ཆད་པར་བདེན་དོན་རྒྱ་ན་འཁྱོངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱ་
 དམར་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱོད་བརྒྱད་ཡོངས་
 རྩོགས་བཟས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་མི་རབས་རིམ་བརྒྱད་དུ་ནམ་ཡང་མ་
 བརྟེན་པའི་སློབ་གསོ་གཏོང་དགོས།

གྱུལ་གཅེས་ལྷག་བསམ་ལྡན་ཞིང་སྤྱིང་སྟོབས་ལྷུ་མ་པ་མེད་པའི་
 དཔལ་པོ་ཤོ་མོ་བྱི་སྟོང་མང་པོས་རང་བཙན་གྱི་དོན་དུ་རང་སྟོག་སྒྲིམ་གཏོང་
 གུས་པའི་ཁྲག་རྩིས་དེད་ནས་མི་རབས་འདི་དང་སྤྱི་རབས་ཀྱི་མི་ཚོས་

མདུན་བསྐྱོད་བྱས་ཏེ། གནའ་རབས་ནས་རང་བཙན་གཙང་མ་ཡིན་པའི་
ཆོལ་གསུམ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་རང་བཙན་སྤར་གསོ་བྱེད་དགོས།

༡༩༩༩ ལྷ་བས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱང་དམག་འཁྲུག་རྒྱག་མཁན་མི་རབས་
དང་པོ་དེ་རྫོགས་ཟིན་པ་རེད།

༡༩༥༩ ལྷ་བས་ཀྱི་བཙན་ཆོལ་རྒྱལ་སྤྱོད་དམག་འཁྲུག་རྒྱག་མཁན་
མི་རབས་གཉིས་པ་དེ་རྫོགས་གྲུབས་ཡོད་པ་རེད། རང་བཙན་སྤར་གསོ་
ལ་བཙོན་མཁན་དང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ལྷན་པའི་མི་རབས་གསུམ་པ་དེ་
འཆར་ཡོངས་ཡོང་བཞིན་ཡོད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་
དུ་བོད་མི་ཟེར་བ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྡོད་པ་གསལ་པོར་མཆོན་པ་རེད།
རྒྱག་སེམས་གནག་པའི་རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། ཡུལ་
གོམས་གཤིས་ལུགས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཅས་འཛམ་གླིང་ཐོག་
མེད་པ་བཟོ་རྒྱུའི་ཐབས་ངན་བཙུམས་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་བོད་ས་
རང་དུ་བོད་མི་གངས་རྟུང་མི་རིགས་ཤིག་ལ་གྱུར་ཡོད། མི་རིགས་གང་
ཞིག་ཡིན་རུང་སོ་སོའི་སྐད་ཡིག་དང་གོམས་གཤིས་རྒྱབ་ཟིན་པའི་འོག་
མི་རིགས་དེ་གཞན་ཞིག་དུ་གྱུར་ཟིན་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་ཇ་དྲག་
གི་ལས་འགུལ་སྐྱེལ་བའི་དུས་ལ་བབས་པར་མ་ཟད་སྤྱི་ཉེན་ཡོད་པ་རེད།
གཞིན་སྤྱོད་ཆོས་སྤོབ་སྤོང་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་དགོས་པའི་ནང་གི་ཉིང་དགོས་
ཡིན་ཞིང་། རང་བཙན་ལེན་པར་ཡོན་ཏན་དགོས་ལ་རང་བཙན་བྱངས་
ཆར་ནས་འཛིན་སྐྱོང་དེ་ལའང་ཡོན་ཏན་ཡོད་དགོས། འོན་ཀྱང་དེ་ཁོ་
ནས་མི་འགྲིག་ཅིང་། ལྷག་བསམ་དང་སེམས་སྤྱུགས། བོད་མི་ནང་ཁྲལ་
མཐུན་སྤྱིལ་བཅས་ཡོད་དགོས། དེ་ཡོད་ན་རང་བཙན་ལེན་ཐུབ། རང་
བཙན་ལེན་རྒྱ་དེ་ལས་སྤོ་པོ་མེད་ལ་ལེན་ཆར་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བྱ་རྒྱ་དེ་ནི་
དེ་བས་ཀྱང་དགའ་ངལ་ཆེ། ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་གཞིར་བརྒྱུད་ལྟོ།

སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་། ཚན་རིག་ལག་ཅུ་ལ་སོགས་དེར་དུས་དང་
མཐུན་པའི་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས།

འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་མང་གཙོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁོངས་སུ། མང་གཙོའི་
དོན་དུ་མི་བརྒྱ་ལྔ་མང་པོའི་བྱང་ས་ཁྲག་བཏོན་ནས་རྒྱ་ནིང་འབབ་ཅོད་
མ་བྱས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་རེད།

བོད་མིའི་ཆོས་སློད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ལ་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་
ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སློད་ཆོས་སློད་བཞེས་པ་ནས་བོད་
ལ་ལེགས་བཅོས་གནང་སློབ་བཙུགས་ཐོག་ ༡༩༥༡ ལོ་ནས་བོད་མི་ལ་
མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་གསོལ་རས་གནང་བ་དང་། བཅན་བྱོལ་མང་
གཙོའི་གཞུང་གསར་འཛུགས་གནང་བ། མང་གཙོའི་རྩ་བྱིས་གཏན་
ལ་ཐབ་པ་བཅས་ཀྱི་གིས་ཤེས་གསལ་ཡང་། ཁྲམ་རྩུན་གྱི་རང་གཤེས་
ལྡན་པའི་རྒྱ་དམར་གྱིས་དྲུ་ལའི་རུ་ཆོགས་ཀྱིས་བོད་བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་
འཛིན་ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་རོ་ལངས་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་སེམས་ཡོད་པ་རེད་
ཅེས་ངོ་ཆ་བྲེལ་མེད་ངང་བརྗོད་བཞིན་པ་དང་། བོད་མིའི་ནང་ཁྲལ་དུ་
དབྱེན་སྦྱོར་དཀྱིག་གིང་། སྤྱིར་འཐེན་ནང་འཛུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེའི་
གཡོ་འོག་དུ་མ་ཚུད་པར་དོགས་ཐོན་ཆེར་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས་གིང་།

ལ་གོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོས་དབུས་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་
གིས་ལམ་སྟོན་འོག་བོད་མི་ཆང་མ་རྟོག་རྩ་གཅིག་སྤེལ་གྱིས་མདུན་བསྐྱོད་བྱེད་
དགོས། སྦྱོན་དང་ནོར་འབྲུལ་ཡོད་ཆེ་བདག་པོའི་ནམ་འགྱུར་གྱི་ཐོག་ནས་
སྦྱོན་བརྗོད་དང་། ཡོ་བསྐྱར་བྱེད་དགོས་པ་ལས་དག་པོའི་བེད་སྤྱོད་ཀྱི་
ལག་ཆར་འགྱུར་བ་གཏན་ནས་གནང་མི་རུང་། སྦྱོན་མ་ལ་གོང་ས་བཙུ་
གསུམ་པ་དགྲང་ལོ་བརྒྱ་ལྔ་མང་པོ་བཞུགས་རྒྱུ་དང་། བོད་ཀྱི་ཆབ་སློད་བསྐྱར་
བཅོས་གནང་འཆར་ཡོད་ཀྱང་། བོད་མི་ཁག་ཅིག་གིས་དེ་ལ་བཀའ་བཅི་

མ་ཞུས་ཤིང་པོད་མི་ལས་བསོད་དམན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་དགྲང་ལོ་ ༥༩ ལྷག་
ཙམ་ཐོག་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམས་པ་རེད།

པོད་མི་སྤྱི་པོ་གནམ་བསྐྱན་ཡོངས་ཀྱི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་འབྱུང་ཙམ་ཡོད་པ་
ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ནི་བརྗོད་མ་དགོས། བསྐྱན་པ་དང་
འགྲོ་བའི་དོན་དུ་རྩི་ཙམ་བཞུགས་མིན་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ལ་རང་དབང་
ཡོད་ཀྱང་། གདུལ་བྱ་རང་ཉིད་ལའང་བསོད་ནམས་ཡོད་དགོས། བསོད་
ནམས་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསམས་པ་ལས་གནམ་ལས་བབས་པ་དང་ས་ནས་
སྤྱུ་རྩུ་མེད་ཅིང་། དེ་ཡང་བརྟན་བཞུགས་སུལ་བ་དང་། དུག་སྒྲོར་གསོལ་
སྒྲོན་བྱེད་དགོས་པ་སྒྲོས་མེད་ཀྱང་། གཙོ་པོ་བཀའ་བཞིན་བསྐྱབ་རྒྱུ་
གལ་ཆེ་བ་འདུག་སྟེ།

དེར་བརྟན་བཀའ་སྒྲོབ་རབ་དང་རིམ་པ་གནང་བ་ན་བར་ཐོས་པ་
དང་། ཡིག་ཐོག་དུ་མཇུག་རྒྱུ་ཡོད་ན་བཀའ་དང་དམ་ཆོག་ལས་མ་
འགལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེ།

བྱ་བ་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་རང་གིས་སྐྱབ་དགོས་པ་ལས་སྒྲོན་ལམ་
ཁོ་ན་བརྒྱབ་པས་མི་ཡོང་།

དཔེར་ན་པོད་རང་བཙན་ཡོང་བར་ཤོག་ཟེར་ནས་བསྐྱད་ན། རང་
བཙན་ག་ལ་ཡོང་། རང་གིས་འབད་བཙོན་བྱས་ན་རང་བཙན་ལེན་ཐུབ། ཆོས་
སྐྱབ་མཁན་ཞིག་ལ་ཆ་བཞག་ན། རྩི་རྩི་འཆང་གི་གོ་འཕང་སྤྱར་ཐོབ་ཤོག་
ཅས་སྒྲོན་ལམ་རྒྱང་པ་བརྒྱབ་པས་མི་འགྲུབ། སྤྱི་བ་སྒྲོན་མ་རང་གིས་བསོད་
ནམས་བསམས་པའི་འབྲས་བུ་དང་སྒྲོན་ལམ་བརྒྱབ་པའི་མཐུས། སྤྱི་བ་འདི་
ལ་ཆོས་སྐྱབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཡོངས་སུ་ཆང་ནའང་། ཆོས་རྒྱུ་ལ་བཞིན་མ་སྐྱབ་
པར་སྤྱི་བ་རྩིས་མར་གོང་གསལ་ལྟར་ཡོང་བའི་སྒྲོན་ལམ་རྒྱག་པ་ནི། མི་ཞིག་
ལ་ད་ལྟ་ཁ་ལག་གང་འདོད་བཟའ་རྒྱུ་ཡོད་ནའང་། དེ་མ་ཟེ་བར་རྩིས་སུ་ཁ་

མདུག་བརྒྱུ་ལྷོ་གཏམ།

ལག་གང་འདོད་ཟ་རྒྱ་ཡོང་བར་ཤོག་ཟེར་བ་དང་གཅིག་མཚུངས་རེད།

མདོར་ན་ཆོས་སྐྱབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་འཛོམས་དུས་རང་གིས་ཆོས་སྐྱབ་
ནས་སངས་རྒྱུས་པ་བྱེད་དགོས་པ་ལྟ་བུ་རེད།

ག་རུས་གཅིག་པའི་སྤྱན་རློང་ཆོ། ངའི་སྐད་ཆ་དེ་ནམས་ད་ལྟ་རེ་
འདུན་ཡིན། ང་རང་ལོ་ ༤༩ ལ་སོན་སོང་། ཞི་བའི་རྗེས་སྤྱུ་ཁ་
ཆེས་ཡིན། དེ་བ་འདིའི་ནང་འཁོད་པའི་བོད་མི་དང་། རྒྱ་མི། དུད་
འགྲོ་སོགས་ཞི་བས་ད་ལྟེན་གསུམ་བྱས་རིགས་ལ་བསྐྱོ་སྐྱོན་རེ་གནང་
རྒྱུའི་རེ་བ་ལྟ།

ཨོ་མ་ཁི་པད་མེ་དྲློ།

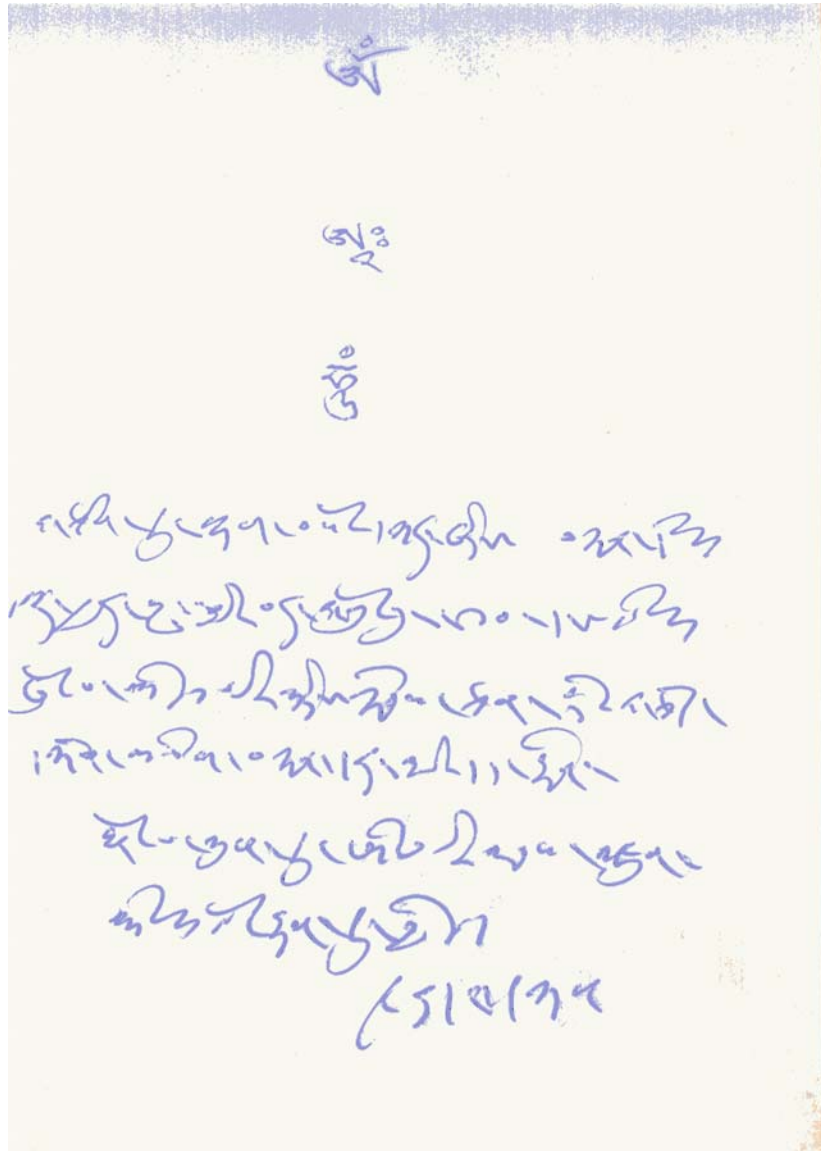
དོ་གཅོད་དཀོན་མཆོག་བརྟན་དར་གྱིས། བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༩༩
ལྷགས་སྐྱུ་ལ་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༥ ཟླ་ལོ་ ༡༠༠༩ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༩
བཟང་པོར་རྫོགས་པར་བྱས། །།

ཕ ཁོ་པོ་དོ་གཙོ་ད་དགོན་མཆོག་བསྟན་དར་གྱིས་བཙན་
 ཆོལ་བྱལ་སྒྱུབ་གྱི་དམག་བྱལ་ནས་བྱ་གར་ལ་བཙན་བྱོལ་
 ཏུ་སླེབས་པའི་བར་གྱི་གནས་ཚུལ་
 ཁག་ཅིག་གི་བསྒྲུལ་སྤྲོད་ཆེད་

- ༡) བློ་རང་ལོ་ ༡༡ ལ་སོན་སྐབས་ ༡༩༥༩ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཆེས་
 ༥ཙམ་ལ་བྲག་གཡལ་ཙ་ར་མདོ་རུ་བྱ་དམག་ལ་མེ་མདའ་དང་པོ་དེ་བྱལ།
- ༢) ལོ་དེའི་ཟླ་ ༩ ཆེས་ ༡༥ ལ་བྲག་གཞུང་གིས་བློ་རྩ་སྤྱང་
 ཡུལ་པའི་དམག་ ༡༥༥ ཡི་བརྒྱ་དཔོན་དུ་བསྐྱོས།
- ༣) ཟླ་ ༡ པའི་ནང་ཁུ་འཇའ་ལ་ཐོག་ཏུ་བྱ་དམག་ལ་ཕར་ཆོལ་བྱས་
 ནས་དམིགས་ཡུལ་གྲུབ་བྱལ་བ་བྱུང་།
- ༤) གནས་པོའི་རིའི་ཐོག་དབང་པོའི་རྟ་དམག་ཁག་ ༡ ནས་ཚུར་
 ཆོལ་ལ་དེ་ལན་སྒྲོགས།
- ༥) རྩ་སྤྱང་ཡུལ་པའི་སར་དབང་པོའི་རྟ་དམག་རུ་ཁག་ཞིག་ལ་ཕར་
 ཆོལ་བྱས་པར་ལམ་སྒྲོང་སྤྱང་བྱུང་།
- ༦) ཟླ་ ༩ ཆེས་གར་ལ་བྲག་གཡལ་གསེར་གཞུང་ནང་བྱ་དམག་
 དང་ཚུ་ཆོད་ ༡༡ དམག་འབབ་བྱས།

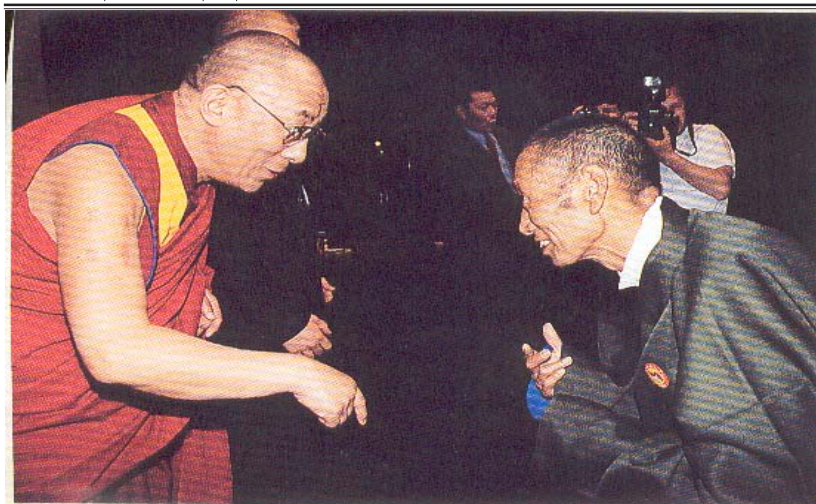
- ༡༥) ཉིན་གསུམ་མཚམས་ནས་དག་པོས་མེ་མདའ་དང་མེ་སྒྲིགས་ཀྱིས་
ཁག་གཉིས་ནས་ང་ཚོར་འདེད་གཏོར་ཉིན་མཚན་གཉིས་བྱས་
སྟབས་ང་ཚོ་མི་ ༡༡ མ་གཏོགས་མེད་པར་བྱུང་།
- ༡༦) ༡༩༤༠ ལོའི་ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ཤར་ལ་ང་ཚོའི་རྗེས་དེད་དག་
པོའི་རྟ་དམག་ ༡ དང་འཐབ་སྟེ་རྟ་ལམ་རྒྱ་དམག་ཚང་མ་བསད་
ཐུབ་པ་བྱུང་།
- ༡༧) གོང་ཁྲིའི་ནང་གོ་འཛོའི་དཔོན་དམག་ཁག་ཅིག་ང་ཚོའི་ནང་ཁྱེད་ས་
རྗེས་རྒྱ་མིས་སྒྲོར་བཅོམ་དམག་དང་བེངས་གཉིས་འཛིང་པ་དང་
ཕག་མགོ་ཞེས་པའི་ལ་ཐོག་དུ་རྒྱ་དམག་གིས་ཚུར་གྲོལ་བྱས་མཐར་
ང་ཚོ་རྩ་འཐོར་དུ་སོང་།
- ༡༨) ང་དང་མི་གསུམ་གཤམ་བྲོས་སྐབས་ ༡༩༤༡ ལོའི་ཟླ་ ༤ པའི་
ནང་རྒྱ་དམག་བཞི་ལ་ལམ་སྐྱེད་གིས་མེ་མདའ་རྒྱབ་ནས་རྒྱ་དམག་
བཞི་པོ་དང་རྟ་གཅིག་བཅས་བསད་དེ་ལྷོ་གསུམ་ཆེ་བའི་དབང་གིས་
བོད་མིས་ཟ་སྟོལ་མེད་པའི་རྟ་ག་དེ་ཡང་ཟ་དགོས་བྱུང་།
- ༡༩) ལོ་དེའི་ཟླ་ ༥ པའི་ཆེས་ ༡ ཉིན་ང་རང་གསུམ་པོས་དག་
དམག་ལ་མགོ་བཏགས་ཁྱེད་ས་།
- ༢༠) རང་ལོ་ ༡༩ ལྟམས་ ༡༩༤༡ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཆེས་ ༡ ཉིན་ཕྱན་
བྲག་གཡལ་རྫོང་བཅོན་ཁང་ནང་བཅུག་རྗེས་ཆེ་བཅོན་གྱི་ཐག་
གཅོད་བྱས།
- ༢༡) ༡༩༤༡ ཟླ་ ༡༡ པ་ནས་ཆབ་མདོ་བཅོན་ཁང་ནང་སྡོད་སྐབས་
ལུས་ནས་དངས་ཁྲག་བེངས་གཉིས་བཏོན་སོང་།
- ༢༢) ༡༩༤༤ ལོ་ཆེ་བཅོན་མི་གྲངས་ ༥༤ སྡོ་བོ་རྫོང་ཁོངས་ཡོད་
པའི་བོད་རང་སྤྱོད་རྫོངས་བཅོན་རྟ་ཨང་གཉིས་པར་བརྒྱུད་ས་།

- ༡༥) ༡༩༢༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ ཉིན་བཙོན་རྟོགས་ ༡༩ ཏམར་
 བསད་བཏང་བར་ང་ཚོ་ལྟ་རུ་བཅུག
 ༡༦) ༡༩༢༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ ༡༩༥༩ ཡི་བཙོན་པ་དྲུ་
 ལའི་རུ་ཚོགས་ཀྱི་ཀང་འཛིན་པ་ནམས་བཙོན་གྲོལ་གཏོང་བ་ཞེས་
 པའི་ནང་རང་ཉིད་བཙོན་གྲོལ་ཐོབ་སྐབས་རང་ལོ་ ༤༡ ལ་སླེབས།
 ༡༧) ལོ་དེའི་མཇུག་དྲུ་མོ་སྡུམ་བུ་མོ་སྡུམ་ཚེས་མཚོ་དང་གཉིན་སྒྲིག་བྱས།
 ༡༨) ༡༩༤༠ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་ཕ་ཡུལ་ལ་སླེབས་ཏེ་ཞིང་པ་བྱས།
 ༡༩) ༡༩༤༤ ལོ་ཀུན་གཟིགས་པའི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་དཔྱད་སྤངས་
 ལྟར་ཆབ་མདོ་སློབ་གྲུ་ཆུང་པའི་བོད་ཡིག་དགེ་ལེན་བྱས།
 ༢༠) ༡༩༩༤ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡ ཉིན་བཟའ་ཟླ་དང་བུ་སྟུག་
 བཅས་གསུམ་པོ་རྒྱ་གར་ལ་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོང་།
 ༢༡) ཁོང་ཟླའི་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་བཞུགས་སྐར་དྲ་རམ་ས་ལར་སླེབས་
 ནས་ཚེས་ ༢༩ ཉིན། རྒྱ་གར་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་
 མཆོག་གི་གཟིམ་ཆུང་མངལ་ཁ་ཐེངས་དང་པོ་དེ་ཐོབ།
 ༢༢) ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ པའི་ནང་འཇར་མན་གྱི་རྒྱལ་ས་
 འབར་ལིན་ནང་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱུ་སྐྱེར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་
 ཆེན་ཐེངས་གསུམ་པའི་ཐོག་གཏམ་བཤད་བྱེད་རྒྱ་བྱང་།
 ༢༣) ལོ་དེའི་ཟླ་ ༩ པའི་ནང་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ཁྲི་ལིར་སྤིང་ནད་
 སྐྱན་ཁང་ཆེན་པོའི་ནང་སྤིང་ནད་བཤགས་བཙོས་བྱས་ནས་
 གཟུགས་གཞི་བདེ་ཐང་བྱང་།
 ༢༤) ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཇི་ནི་ཤར་འཛམ་སྐྱིང་
 མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་འགོ་བཟུང་ཐོབ་ཐང་ཐང་གི་ཐེངས་
 ༢༥ པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་གཏམ་བཤད་བྱེད་རྒྱའི་གོ་སྐབས་བྱང་།

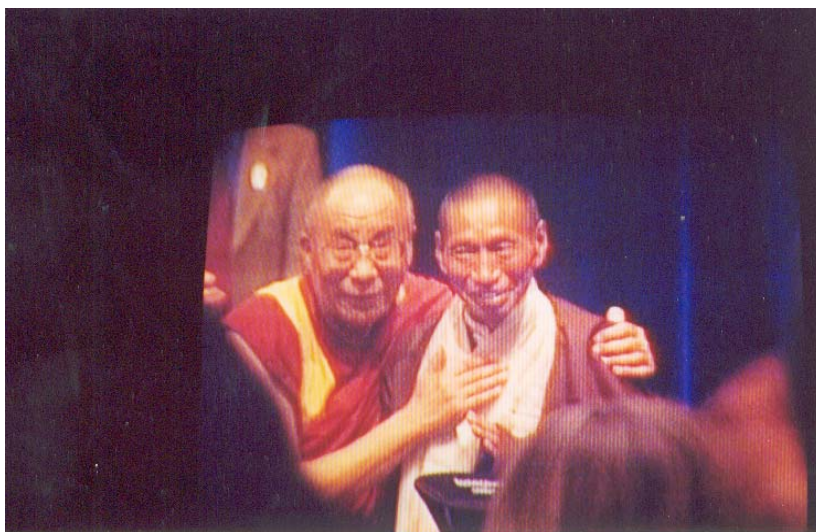

ཡེ་ཤོང་ས་མཆོག་གི་ཕུག་བྱིས་ཕུག་བསྐྱར་མ།

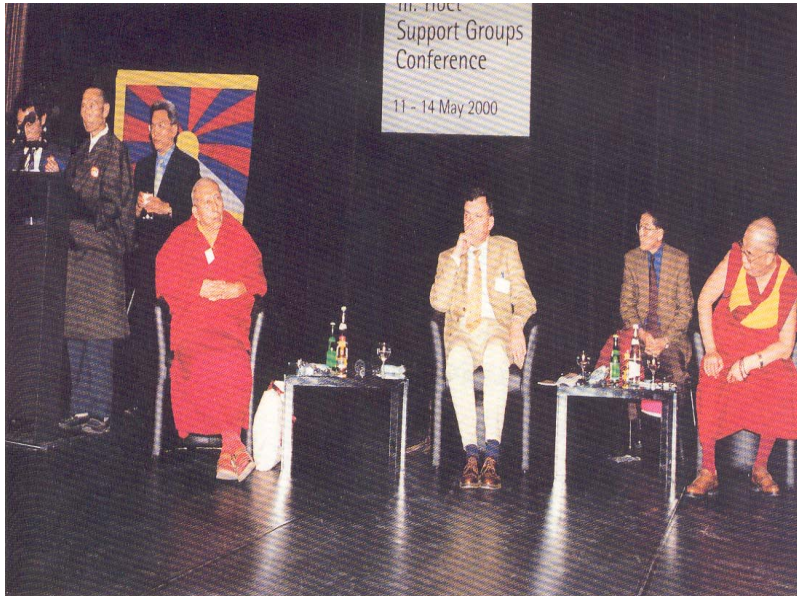
འབྲེལ་ཡོད་འདྲ་པར་ཁག

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ པའི་ནང་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱལ་སྤྱིར་ཚོགས་པའི་
 ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ཡཀོང་ས་མཆོག་ནས་བཀའ་གནང་བཞིན་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ པའི་ནང་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱལ་སྤྱིར་ཚོགས་
 པའི་ཚོགས་འདུའི་སྐབས་སུ་ཡཀོང་ས་མཆོག་དང་ལྷན་དུ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཀྱུ་ལ་སྤྱིའི་པོད་དོན་ཀྱབ་སྦྲར་
ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་གསུམ་པའི་ཐོག་གཏམ་བཤད་བྱེད་བཞིན་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲིལ་
མདུན་སྐད་འབོད་བྱེད་མཁན་ཐོག་གཏམ་བཤད་བྱེད་བཞིན་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡ ཉིན་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་འགྲོ་བ་
མིའི་ཐོབ་ཐང་ཐད་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་གཏམ་བཤད་བྱེད་བཞིན་པ།

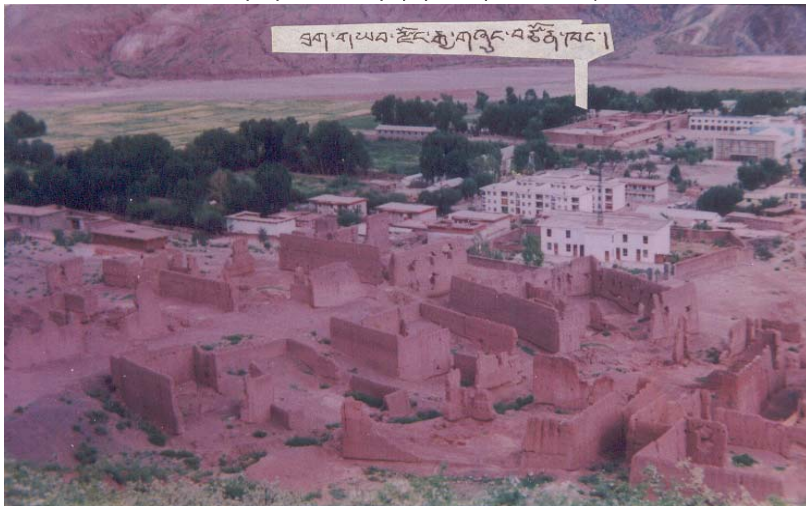
མ་འོངས་བྲག་གཡལ་གྱི་མཆོན་ཉག་སྟེང་ཆ།

རྩ་མུང་རྫོང་པའི་གྲོང་ཚོ། (༡༩༩༧ ལོའི་དགུན་ཁ་)

བྲག་གཡལ་བ་ཐུ་མ་ཐོ་བཟང་ནམ་ཐུལ་གྱིས་ ༡༧༤༥ ལོར་ཕྱག་བཏབ་པའི་
བྲག་གཡལ་མ་དགོན་གྱི་དཔར་རིས།

བྲག་གཡལ་མ་དགོན་གྱི་ཁང་རལ་དང་བྲག་གཡལ་ཐོང་ཆུ་གཞུང་གི་བཙོན་ཁང་།
(༡༩༩༡༡༡༧ ཉིན་གྱི་དཔར།)

༡༩༩༩ ལོར་ཆབ་མདོར་བོད་དགེ་བྱེད་སྐབས་བཟའ་ཟླ་དང་བྱ་ཅས་མཉམ་དུ།

བྱེ་ལོ་ ༡༩༩༡ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཆབ་མདོ་རྫོང་སློབ་ཆུང་གི་འཛིན་གྲ་གཉིས་པའི་སློབ་ཕྱག་ཆོ་དང་མཉམ་དུ།

ཐུག་གི་མིག་ཀྱི།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་ཕྱན་ཏེ་གཙོན་མཆོག་བསྟན་དར་དང་། བཟའ་ཟླ་སྒོ་
གྲོས་ཆོས་མཆོ། བུ་བསྟན་འཛིན་དབང་རྒྱལ་བཅས་ན་རམ་ས་ལར་ཡོད་པ།

ན་རམ་ས་ལར་ཨེ་ཤ་ཡ་རང་དབང་རྒྱུང་འཕྲིན་ཁང་དུ་རྒྱུང་འཕྲིན་གཏམ་བཤད་
བྱེད་བཞིན་པ།

འབྲེལ་ཡོད་འདྲ་པར་ཁག

འབྲེལ་བ་གནང་ཡུལ།

CONTACT:

Tenzin Wangyal
Radio Free Asia,
Temple Road, Mcloed Ganj
Dharamsala-176219
Distt Kangra, H.P
INDIA

Mobile no: 9816119588
Email: tenwang123@gmail.com